

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

POEMATATA
HESIODI
ASCRAEI, QVAE
EXTANT, OMNIA, GRAECE,
cum uaria interpretatione
Latina.

VNA CVM DOCTISSIMIS IOAN.
ni Tzetzi Grammatici in omnia Poemata eiusdem
Scholijs, nunc primum ex Græco sermone
in Latinum conuersis, & in
lucem editis,

A
GEORGIO HENISCHIO B.

Rerum & uerborum in ijsdem Poematibus &
Scholijs memorabilium locuple-
tissimi INDICES.

BASILEAE, EX OFFI-
cina Oporiniana.

REVERENDISSI-
MO PRINCIPI ET DOMINO, D.
IOANNI HVLDERICO A' RAI-
thnauu, Abbati Murbacensi & Luthrensi,
domino suo clementissimo,

S. P. D.

TRADUNT Scripto-
res, Reuerendissime
Princeps, apud uete-
res tantam fuisse He-
siodi authoritatem, ut
pueri cunabulis egres-
si uersus ipsius ediscere sint soliti, non
aliter quàm in Ecclesia elementa do-
ctrinae Christianae ex uulgò uocatis ca-
techesibus à rudí & nullis adhuc disci-
plinis imbuta iuuētute memorię man-
dantur. Tantæq; aiunt illum fuisse exi-
stimationis, ut carmina ipsius tãquam
oracula & ἀξιόματa quaedam commu-
ni sermone usurparentur. Nec uerò
immeritò: siquidem ipsius paręnetico

E P I S T O L A

poemate post Homerum nihil uel in
 omni poetica Græca, uel apud uniuersos
 etiam Græcos scriptores extat sanctius,
 uenustius aut commodius ad informandos
 rudes hominum animos. Quamobrem etiam
 factum, ut Pierides Musæ non solum intra
 limites Græciæ manserint, sed transcursis
 tam magno illo, quod Oceanum uocant, quam
 mediterraneo mari, tum Tauro, Alpibus
 & Atlante, intra omnium scholarum
 parietes resonet: & ut uiri celebres,
 omniumque disciplinarum periti illas
 commentarijs suis illustrare & magis
 familiares reddere contenderint, idque
 perpetuæ laudi sibi fore duxerint. In
 horum numero etiam fuit Ioannes Tzetzes,
 cognomento Grammaticus: qui cum uideret,
 Hesiodum diurna nocturnaque manu à
 iuuentutis terminibus, & in magno
 commentatorum numero, præsertim uero
 post Proclum ἐξηγησιν, disquisitione adhuc
 atque annota-

N V N C V P A T O R I A.

notatione non indigna reperiri, hunc laborem studiorum iuuentutis iuuantorum gratia suscepit ac perfecit, scripto in Hesiodum commentario doctissimo, & rerum scitu dignissimarum referto. Vixit is ante annos circiter quadringētos, ad annum uidelicet à Christo nato 1160. id quod ex accurata annorū supputatione liquet. Scribit enim ipse in suo uariarum historiarum libro, historia 385, se anno post Michaelē Psellū, præceptorem Michaelis Parapinacij, centesimo uixisse. idemq; apparet ex eo, quod in his cōmentarijs quos nunc cōuertimus, Soterichū ait suo tēpore ætatem egisse, qui fuit episcopus Antiochenus circiter annum Salutis 1154. quem loco & officio mouit imperator Manuel, propter priuatam opinionem de Dei incarnati oblatione, ut refert Nicetas in Annalibus Manuelis. Fuit autem *μυζικὸς* à paterno maternoq; auo Græcus,

EPISTOLA

cus, à materna uerò auia Abasgicus siue Iberus, suosq; libros eā ob causam Græca lingua conscripsit, quæ tū temporis in scholis & uulgo non ita corrupte adhuc usitata fuit. Cæterum ut alios ipsius libros prætermittam, quos magna cū laude contexuit, ne hic prolixè uerba faciam, tantum de commentarijs ipsius in Hesiodi opera aliquid subiungam, in quæ cum nuper incidissem, non potui non ea in usitatiorum Latini sermonem conuertere, idq; duabus de causis me fecisse non dissimulabo. Quarum prima quidem me ab obrectatorum & Zoilorum dictis liberabit, qui eiusmodi conuersiones non euulgandas esse clamitabunt, ne sint uidelicet pigritiæ & desidii quorundam adminicula. Altera uerò finem & usum monstrabit præcipuū, quo compulsus hanc opellam susceperim. Quod ad primam igitur causam attinet, equidē mirabar hæctenus, quo modo

N V N C V P A T O R I A

modo fiat, ut illorum aliquis, qui nostra ætate nullum non Græcum authorem Latinum faciunt, eam operam etiam scholijs uertendis non nauaret. Sic enim arbitror, & rectè quidem, nisi me ratio fallat, Græcos quidem auctores ipsos potius esse relinquendos in sua lingua, quàm scholia, quæ constat ob hanc causam scripta esse, ut auctoris mens & sensus penitus intelligatur. Nam qui fidelem aliquem interpretem habet præ manibus, eumq; intelligit, ille sine magno labore auctorem quoque in sua lingua loquentem intelliget, idq; multò certius, uerius & manifestius, quàm si prætermisissis interpretum scholijs, conuersionem solam sectetur. Neq; hic obiectio ualet, extare conuersiones hominum eruditum, quæ magna cum industria & fide sunt elaboratæ, ut sine scholijs auctoris sensum aliquis possit sperare se percepturum, Nam si ipsi Græci eius-

EPISTOLA

modi scholijs indigent: multò magis
ñ qui eam linguam non habent uerna-
culam., sed ex præceptis tantùm & e-
xemplis multis eam discere conantur.
luculentioris declarationis ad eru-
dum poetæ ingeniũ, necessitatem ha-
bebunt. Iam uerò, si scholia hoc præ-
stant, id quod faciliè efficiunt, ut au-
thor in sua lingua rectè possit intelli-
gi, nonne satius fuerit scholia conuer-
ti, quàm authorem, quem in sua lingua
legendũ esse testatur hic pentameter:

Gratius ex ipso fonte bibuntur aqua?

Omitto illud, quòd certum est con-
uersores illos, qui interpretes non in-
spexerunt, sæpe turpiter hallucinatos
esse: id quod plurimis exemplis ma-
nifestũ facere possum, & breui etiam,
Deo bene fauẽte, manifestum faciam.
Altera uerò caussa, quam me explica-
turũ dixi, est, quòd hic interpres mul-
ta utilia & digna lectu contineat, quæ
apud alios non tam faciliè reperientur.

Necq̃

N V N C V P A T O R I A.

Necq̃ enim in eo tātū occupatur, ut rationem uersuum Grammaticā explicet, uel mutatis uerbis rem eādem, sed clarius, repetat : id quod fecit fere Proclus, & fortassis ex nomine Grammatici, quod habuit, Tzetzen idem fecisse aliqui existimabunt : imò uerò nihil eorum omisit, quæ in laudabili enarratione authorum requiri solent, cuius leges ipsemet initiò commentarij sui præscribit, dum Proclum reprehēdit, qui boni interpretis officio non satisfecerit. Admiscet uerò suæ interpretationi crebras allegorias, propter frequentes fabulas, & quia fere poetarum talis est oratio, ut aliud uerbis dicant, aliud intelligi uelint, qua in re ab oratoribus præcipuè differunt. Est enim fabula, ut inquit Aristoteles, uelut anima poematis, citra quam nemo uerè poetæ nomen obtinet. Eum igitur, qui poetam feliciter interpretari uelit, sine dubio in allegorijs frequen-

EPISTOLA

tem esse, easq̃ quàm aptissimas inuenire, necesse est. qua in re hic noster exemplo esse potest omnibus, qui eandem prouinciam enarrandi poetas suscipiunt. Præterea aliquarum rerum, & historiarum quoq̃ multarum mentionem facit, quarum cognitio hoc seculo ex alijs uix potest desumi: atq̃ ut hic exemplis paucis rem confirmem, ille non procul ab initio meminit herbae cuiusdam, quam Chrysopolin uocat, eaq̃ aurum probari affirmat, non aliter quàm Lydio lapide uel igne ipso. Aurum quoq̃ medulla canis unctum æruginari, adamantem plumbo frangi, & alia multa tradit, de quibus alij scriptores, quos nunc habemus, uix inuenientur ullum uerbum fecisse. Neq̃ res tantùm physicas & historicas explicauit, sed etiam Geometrię & Astronomię problematis commentarium suum exornauit, ubicunq̃ res ipsa & locus atq̃ opportunitas postulauit:

N V N C V P A T O R I A.

lauit: sed id tamē parcé admodū & breuiter, ne límites enarrationis debitæ trāsilīſſe uideretur. Propter has igitur cauſſas non potui intermittere, quin ipſum Latīnum facerem, ne uidelicet ille, iuxta prouerbiū, ſibi ſolī & Muſis cecinīſſe uideretur: quādoquidem nō omnes Græcē intelligunt, uel ſaltē plurimi in obſcuris hæſitāt: quo fit, ut interdū authorem in manus ſumptū uel difficultate, uel temporis penuriā deterriti, deponant rurſum & prorsus negligāt. Hunc uerò meum laborem, Reuerēdiſſime Princeps, Tuę dignitatī conſecrandū & adſcribendum duxi: quia certò cōpertum habebam, T. D. Muſarum & literarū amore inflammatam eſſe, & animū habere propenſum in promouendis liberaliū artium ſtudijs, quibus nimirum in hac uita nihil melius nec utiliſus, deorū munere generi humano conſeſſum eſt, ut uerē inquit Plato: & ut Xenophō, quę ſunt
fontes

EPISTOLA

fontes omnium bonorum. Quocirca mihi certò persuasi, hūc quoq; meum conatum, ut ita dicam, literarium à T. D. approbatū iri, eiq; fore acceptum. Nec uerò me absterrebat, quo minus hoc scriptū T. D. offerrem, quòd sciebam, Tuam Dignitatem, quam Deus in summo honoris gradu collocare uoluit, alijs grauioribus occupationibus detentam, his triuialibus scriptis minimè uacare posse. Sunt enim alijs, quos T. D. amore prosequitur singulari, qui huius scripti lectione se oblectare & erudire possunt. Atq; ut illos honoris gratia nominem, habet T. D. Vuolfgangum Theodoricum, habet Ioannem Iacobum, habet Iacobum Hannibalem, FFF. à Raithnauuu germanos, qui omnes te charissimum & colēdissimum patrum & patronum salutant. Horum nobilissimorum adolescentum adhuc ea est ætas, ut ex sanctissimi huius poetæ lectione & expositione

N V N C V P A T O R I A.

positione fructum non exiguum percipere, eiꝑꝫ legendo operam dare possint. Atqꝫ ea est indoles ipsorum, eaque ingeniorum facilitas & liberalitas, quam mihi eruditus uir Theodoricus Eccombertus Thuringus non satis prædicare potuit, tam Vefontione, qua Parisijs cognitam, ut non possim non sperare, ipsos uel per se, uel T.D. instinctu hunc authorem in manus sumptum deosculaturos, atqꝫ præcepta illius de uite ac morum legibus, & de communibus humanitatis officijs, ad quæ naturæ impulsu feruntur, admiraturos & magnifacuros.

Quapropter, ne diutius T.D. detineam, Princeps Reuerendissime, huiusmodi occasionibus fretus, ac potissimum fiducia humanissimæ mansuetudinis, & beneuolentiæ tuæ erga ingenua studia, eosqꝫ qui illorum profitentur & spargunt semina, hunc laborem T.D. inscribere, & ut sub celeberrimi

EPIST. NVNCVPAT.

rimî nominis tui auspicio ederetur,
consecrare sustinui: simul orans etiam
atq; etiam, ut istud qualecunq; speci-
men testificandæ uoluntatis meę erga
T.A. non respuere, sed de eo candidè
sentire & fauere non dedignetur. Be-
ne ualeat Reuerenda tua Amplitudo.

Basileæ, Anno Salutis M. D.

LXXIIII. pridie Non.

Martij.

T. Reuerendæ Amplitudinis

studiofiss. Georgius Henisch

Barthfeldensis.

EPIGRAMMA HEINRICI FABRICII Tabernæmontani, poetę Laureati,
ad Georgium Henischium Barthfeldensem, de conuersione commentariorum Ioannis Tzetis in Latinam linguam.

*Pierides debent Ascræo multa poetæ,
Qui faciles primus duxit in arua deæ.
Ascræm Tzezi debet non pauca magister,
Quo sum huic redijt restituyente nitor.
At tibi quid Tzezes non debet, amice Georgi,
Per te qui Latia se modò ueste tegit?
Hactenus infelix uno præcinctus amictu,
Græca sub Elysia pallia ualle tulit.
Nunc piget, & patriæ posito uelamine gentis,
Romana manu splendens ire toga.
Perge pari studio nobis documenta Georgi
Illustrare, suo quæ dedit Ascræ seni.
Hæc erit ingenuis res acceptissima Musis:
Res à nominibus non aliena tuis.*

ΗΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ

ΑΣΚΡΑΙΟΥ, ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

ΟΥΣ ΑΙ ΠΙΣΤΕΥΟΥΝ ΔΙΔΩΣΙ ΚΑΛΕΩ-
σαι,

Δύτι δ' οὐκ ἐπὶ σφίτερον πα-
τήρ ὑμνεῖσσαι,

Οὐ τι διὰ βροτοὶ ἀνδρες ὁμῶς, ἀ-
φαῖοί τε φαῖοί τε,

Ρῆτοί τ' ἄρρητοί τε, διὸς μεγάλοιο ἱκῆσι.

Ρέα μ' γὰρ βεῖαει, ρέα δ' ἐβείαοντα χαλὴπῃα,

Ρέα γ' ἀρίστον μινύθει καὶ ἄδουλον ἀέξαι,

Ρέα δέ τ' ἰδυῖα σκολιὸν, καὶ ἀγλήγορα λαῖρρα

Ζῶντες ὑψιφριμέτης, ὅς ὑπὸρταῖα δώματ' αἰνᾷ.

Κλυθὶ ἰδὼν αἰῶν τε, δίκη δ' ἰδυῖα θέμιστας

Τυῶν, ἐγὼ δέ κε πῶρσιν ἐτήτυμα μαθησοίμην.

Οὐκ ἄρα μῦθον ἔλιν ἐξιδωρ γόνος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν

Εἰσὶ δύνω. τὴν μού ῥον ἐπαυήσας νοήσας,

Ἡ δ' ἐπιμωμῆθ'. διὰ δ' αὖθιχα θυμὸν ἔχουσιν.

Ἡ μ' γὰρ πόλεμόν τε λακὸν καὶ δῶρον ὀφείλλει,

Σχέλιον, ὃ τις τὴν γε φιλεῖ βροτὸς, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης

Λθανάτωρ βελῆσιν ὄρεν τιμῶσι βαρεῖαν.

Τὴν δ' ἐτὸρλιν, πρὸτ' ἐρλιν μ' ἐγείνατο νῦξ ὄρεθρονή,

Θῆκε δέ μιν ἱερὸν ἰδὼν ὑψιφυγός, αἰθέρι νάων.

Γαῖνς τ' οὐ ριζῆσι, καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω.

Ἡ τε καὶ ἀπάλαμνόν πῶρ, ὁμῶς ἐπὶ ὄργον ἐγείρει.

Εἰς ἐτόρον γὰρ τίς τε ἰδὼν, ὄργοιο χαλῆζων,

παλ-

HESIODI ASCRAEI

OPERA ET DIES.

VSA B Pierides; carminibus celebres,

Adeste, Iouem narrate, uestrum patrem cantantes,

Per quemq; sunt mortales uiri celebres pariter, atq; obscuri,

Gloriosiq; et inglorij, Iouis magni consilio.

Facile enim extollit, facile uero elatum deprimit:

Facile insignem minuit, et obscurum auget:

Facile quoq; corrigit prauū, et superbum attenuat
Iupiter altitonans, qui supremas aedes incolit.

Adfis uidens, audiensq; recte uero moderare leges
Turgo autem Persae uera loquar.

Non utiq; unum est contentionum genus, sed in terra

Sunt duo. alteram quidē laudauerit prudens: (hūt.

Altera uero culpāda est. per diuersa aut animū tra-

Nam haec quidem bellumq; malum, et litem auget,

Perniciosa. nullus hāc amat mortalis, sed necessitate

Fatali quadam contentionem colunt grauem.

Alteram uero (nam priorem genuit Nox atra) (tās,

Posuit quidē ipsam Saturnius altijugus, ethere habi-

Terrāq; in radicibus, et uiris longē meliorem:

Hec etiam inertem, tamen ad laborem excitat.

In alteram enim quispiam respiciens, opere uacans,

Diui-

Πλάσιον δὲ πᾶν δα μὲν ἀρέμμενοι, ἡδὲ φησὶν ἐν
 Οἰκόν τ' οὐ βίβει, ἰελοὶ δὲ τι γείτονα γάτων,
 Εἰς ἄφρονόρ' αὐσύνδοντ', ἀγαθὴ δ' ὄρις ἦδε βροτοῖσι.
 Καὶ ἰορραμυὺς ἰορραμῶ λωτίᾳ, καὶ τένηνι τένην.
 Καὶ πῶχός πῶχῳ φρονία, καὶ αἰσιδὸς αἰσιδῶ.

Ω πέρση, σὺ ἢ ταῦτα τιῶ οὐκ ἀτθεο θυμῷ.
 Μὴ δέ σ' ὄρις ἱακὸς χαρτος ἀπ' ὄργης θυμὸν ὀρώσεις,
 Νείκε' ἐπιπῆδοντ' ἀγορῆς ἐπαπρόν ἰόντα.

Δρῃ γὰρ τ' ὀλίγη πείλεται νακίωρ τ' ἀγορῶν τι.
 Ωι τινι μὴ βίος εὐδωρ ἐπισταυὸς ἱατάναται
 Ωρᾶς, τὸν γαῖα φέρει διμῆτορος ἀκτῶν.
 Τῷ ἱεροκρίσάμενος, γένεια καὶ δῶρον ὀφέλλεις
 Κτήμας ἐπ' ἀλλοτρίοις, σοὶ δ' ἐνέτι δασυτόρον ἔσται
 Ωσὶ ἱρδαίρ, ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα νείκος
 Ἰθείησι δίναις, αἱ τ' ἐπ' αἰὸς εἰσιρ ἀρίστη.
 Ἡδὲ μὲν γὰρ ἱλῆρον ἱλαοσάμεθ', ἀλλὰ τι ποτὶ δα
 Ἀρπάξωρ ἐφόρας, μίγα ἱνδαίνωρ βασιλῆας
 Δωροφάγας, οἱ τῶνδε δίνω ἰθείησι δινᾶσαι.
 Νάπιοι, ἡδ' ἱσασίρ ὅση πλέον ἤμισυ παντὸς,
 Οὐδ' ὅσον οὐ μαλάχη τι καὶ ἀσφοδῆλη μὲν ὄνησας
 Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι.
 Πυθιδίως γὰρ ἱερὴ καὶ ἐπ' ἡματι ἐργάσασθαι,
 Ως τε σὶ κ' εἰς οὐκιστὸν ἔχου καὶ ἀσργὸν ἰόντα.
 Αἰψά κ' ἐπὶ πηδᾶλλον μὲν ὑπὸρ ἱαπὲρ ἱαταβᾶς,
 Ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιο, καὶ ἡμιόνων ταλασργῶν.
 Ἀλλὰ ἴσους ἱερνφε, χολωσάμενος φρεσίρ ἴσιν,
 Οὔτι μιν ἐξαπάτῃσι προμηθεὺς ἀγνυλαμέτης.

Τῆνις.

OPERA ET DIES.

Dilectem, qui properat arare a tq; plantare, (nus
Domūq; bene instituere: amulatur sanē uicinū uici-
Ad opes contendētē: bona certē cōtentio hęc mor-
Et figulus figulo succenset, et fabro faber: (talibus.
Et mendicū mendico inuidet, cantorq; cantori.

O Persa. Tu uerō hęc tuo reponē in animo, (cat,
Neq; malis gaudēs cōtētio animū tuū ab opere abdu-
Lites spectantem, foriq; auscultatorem existentem.
Tempus namq; paruum est litiumq; foriq;
Cui non sit uictus domi annuus repositus,
Tempestiuus, quem terra fert, Cereris munus.

Quo satiat, lites ac rixam moueas (terū
De facultatib. alienis: Tibi uerō non amplius erit i-
Sic faciendum. Sed rursus discernamus litem
Rectis iudicijs, quę ex loue sunt optima. (ta
Nā imper quidē patrimoniū diuisimus, sed sanē mul-
Rapius ferebas, ualde demulcens reges
Dopmōros, qui hanc litem uolunt iudicasse.
Stulti atq; sciunt, quanto plus dimidiū sit toto,
Neq; quam magnum in malua et asphodelo bonū.
Occultatum enim habent dii uictum hominibus:
Facile enim alioqui uel uno die tantū operatus esses,
Ut in annum quoq; satis haberes, ociosus etiam:
Statimq; temonem quidem super fumum ponerēs,
Opera uerō bonū cessarēt, mulorūq; laboriosorū.
Sed iupiter abscondit, iratus mente sua,
Quia ipsum decepit Prometheus uersutus.

Quo-

Τένει' ἄρ' ἀνθρώποισι μῆσ' ἄλο λήθια λυγρὰ.
 Κρύψε' ἢ πῶρ, τὸ μὲν αὖθις ἐπὶ πάσι λαπετοῖο
 ἔκλεψ' ἀνθρώποισι, διὸν παρὰ μντιόοντος,
 ἔν κοίλῳ ναφθῆνι, λαβὼν δὲ χτορπικέρονον.
 Τὸν τε χολωσάμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
 ἔλαπτονίην, πάντων πᾶσι μῆδ' αἰεὶς,
 ἡκαίρεις πῦρ ἠλέφας, καὶ ἐμὰς φρεσὶς ὑπαρσκούσας
 Σοί τ' αὐτῷ μέγα πῶμα λαὸν ἀνδράσιμ' ἐσθλὸν ἐνύοι.
 Τοῖς δ' ἐγὼ αὐτὶ πωρὸς Δίῳσι λαόν, ἕπον ἀπαύξει
 Τέρποντι· ἑκὰς θυμὸν, ἐὼν ἑκὰς ἀμφαγαπήσεις.
 Ως ἔφατ'· ἐν δ' ἐγέλασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
 Ἡραῖστον δ' ἐκέλευσε περικλυτὸν, ὅττι τάχιστα
 Τάϊαν ὕδαι φέρειν, οὐ δ' ἀνθρώπων θέμεν ἀνδλῶν,
 καὶ Διόος, ἀθανάτης ἢ θεῆς εἰς ὧπα εἴσκειν
 παρθενικῆς, λαλὸν εἶδες, ἐπὶ ῥατορ, αὐτὰρ ἀδελῶν
 ἔργα διδασκῆσαι, πολυδαίδαλον ἰσὺν ὑφάειναι.
 καὶ χάριν ἀμφιχέει λεφαλῇ χρυσέῳ ἀφροδίτῳ,
 καὶ πόθον ἄργαλέον, καὶ γυόποντος μελεδώνων.
 Ἐρ' ἢ θέμεν λιυεῖον τε νόον καὶ ἐκίπλοπον ἦθος
 ἐρμῆα ἄνωγε, διάνητορ ἄργαφόντην.
 Ως ἔφαθ'· οἳ δ' ἐπίθοντο δὴ λιρονίωνι ἀναΐξει.
 αὐτίκα δ' ἐν γούνης πλάσσει λευτὸς ἀφριγυίας
 παρθονῶν αἰδοίη ἱκελόν, λιρονίδειω διὰ βρυχῆς.
 Ζῶσε ἢ καὶ λίσσῃσι θεῶν γλαυκῶπις ἀδελῆ.
 Ἀμφὶ δὲ οἱ χαρίτες τι θεῶν, καὶ πόντια παῖδά,
 Ὀρμης χρυσῆς ἐθείσαν χρῶν, ἀμφὶ ἢ τῆν γε
 ἀρκαὶ λαλῆκομοι γέρον ἀνθεσιρ εἰαροῖναι.

πάντα

O P E R A E T D I E S.

Quocirca hominibus parauit tristia mala. (puer
 Abscondit uerò ignē. quem rursus quidē bonus lapetū
 Surripuit ad hominum usum, Ioue à consulto,
 In caua ferula, claus Ioue fulminibus gaudente.
 Huncq; indignatus affatus est nubecoga Iupiter:
 Lapetionide, omnium maximè uersute,
 Gaudes ignē furatus? quodq; animū meū deceperis
 Id tibiq; ipsi magnum erit malum, et posteris.
 Ipsis namq; pro igni dabo malum, quo omnes
 Se oblectent animo, suum malum amplectentes.
 Sic ait, risitq; pater hominumq; deūq;
 Vulcanum uerò insignem iussit, quā celerrimè
 Terram aque miscere, hominisq; imponere uocem,
 Et robur, immortalium uerò dearam faciem referre
 Virgini, pulchrā formā, peramabilem. at Minervā,
 Opera docere, ingeniosam telam texere.
 Et gratiam circumfundere capiti, auream Venerem,
 Et desiderium molestum, et mēbra fatigantes curas.
 Imponere uerò animāq; mentem, et furaces mores
 Mercurium iussit, nuncium Argicidam.
 Sic ait, illi autem obtemperarūt Iopi Saturnio regi.
 Moxq; ex terra finxit inclytus utrinq; claudus
 Virgini uerecunde similem, Iouis consilijs.
 Circxit uerò et ornauit dea glaucocula Minerva.
 Circum uerò Charitēq; dea, et ueneranda Suada,
 Monilia aurea posuerunt corpori. ipsa: n porro
 Horae pulchricome coronarunt floribus uernis.

Γάβτα δέ οἱ χροὶ κόσμον ἐφάρμοσι παλλὰς ἀθλῶν.
 Ἐρ δ' ἄρ' οἱ σθένεσι διὰ πτορος ἀργαφόντης
 Τούδ' αἶψ' αἰμυλίῃς τι λόγους, καὶ ἐπίπλοπον ἔθεσ
 Τούτῃ, διὸς βυλῆσι βαρυκτύπῃ. σὺ δ' ἄρ' αὖθις
 Θῆκε θεῶν ἡνρυξ, ὀνόματι δέ τλήνδ' ἡ γυναικα
 Πανδώραν, ὅτι πάντες ἐλάνθια δώματ' ἔχοντες
 Δῶρον ἰδῶρυσαν, πῦμ' ἀνδράσιμ' ἀλφειῶσιμ'.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ δόλον ἀπὸ ἀμύχανον ἐξετέλειον,
 Εἰς ἐπιμυθία πέμπε πατὴρ ἑλκτόν ἀργαφόντιν.
 Δῶρον ἄγοι' αὖθις ταχυὲς ἄγγελος. ἰδ' ἐπιμυθεῖν
 Εφράσαθ' ὡς οἱ ἴασι προμηθεύς, μή ποτε δῶρον
 Δίξασθαι παρ' ἑλκτοῦ ἐλάνθια, ἀλλ' ἀποπέμπεται
 Εξοπίσω, μή περ τι ἑλάνθ' ἐλκτοῖσι γούταται.
 Αὐτὰρ ὁ Διξάμενος, ὅτι δὴ ἑλάνθ' ἐχ' οἶον.
 Πρὶν μὲν γὰρ ζώισιν ἐπὶ χροὶ πῦλ' ἀνθρώπων,
 Νόσφιρ ἄτορ ἑλάνθ', καὶ ἄτορ χαλκίποιο πόντου,
 Νέσων τ' ἀργαλίων, αἶτ' ἀνδράσι γῆρας ἰδῶσαν.
 Αἶψα γὰρ σὺν ἑλκότητι βροτοὶ ἑλκτογυράσωνται.
 Ἀλλὰ γυνὴ χείρεσι πῖθ' ἰδῶν πῦμ' ἀφελῶσα,
 Εσκέδασ', ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο ἑλκτο λυγρὰ.
 Μὲν δ' αὐτόθι ἐλκτο σὺν ἀρρήτοις δόμοις
 Ενδον ἐμιμνε, πῖθ' ὑπὸ χείρεσι δὲ θύραζε
 Εξέπλη. πρὸ δ' ἐν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πῖθ' οἶον,
 Λιγίον βυλῆσι διὸς νεφελυγούτατο.
 Ἀλλὰ ἡ μύθη λυγρὰ ἑλκτ' ἀνθρώπων ἀλάσεται.
 Γλῆν μὲν γὰρ γαῖα ἑλάνθ', πλῆν ἡ θάλασσα.
 Νέστοι δ' ἀνθρώποισιμ' ἐφ' ἡμέρη, ἰδ' ἐπὶ νυκτὶ,

OPERA ET DIES.

Donnè uerò illius corpori ornatum adaptauit Pallas
 At pectori sanè nuncius Argicida, Minerva.
 Blandacia, blandosq; sermones, et doloſos mores
 Indidit, Iouis conſilijs grauiſtrepì, ſed uocem utiq;
 Impoſuit deorũ præco. appellauit aut mulierẽ hæcẽ
 Pandoram: quia omnes cœleſtium domorum incole
 Donũ cõtulerunt, detrimentũ hominibus curioſis,
 At poſtquã dolũ puicioſum et inuitabilẽ abſoluit,
 Ad Epimethea miſit pater inclytum Argicidam,
 Munus ſerẽtẽ deorũ celere nunciũ. neq; Epimetheus
 Cogitauit, ut illi præcepiffet Prometheus, ne quãdo
 Sũſciperet à Ioue Olympio, ſed remitteret (munus
 Retro, nec ubi mali quippiam mortalibus fieret.
 Verum ille ſũſcipiens, cum iam malũ haberet, ſenſit,
 Prius namq; in terra uiuebant familie hominum
 Omnino abſq; malis, et ſine difficili labore,
 Morbuq; moleſtis, qui hominib; ſenectam aſſerunt;
 Mox curũ in aſſlictione mortales conſeſcunt,
 Sed mulier manib; uafis magnũ operculũ dimouens,
 Diſperſit, hominib; aut machinata eſt curas graues.
 Sola uerò illic ſpes infraſta in pyxide
 Intus manſit, dolij ſub labris, neq; foras
 Euolauit. prius enim iniecit operculum dolij,
 Aegiochi conſilio Iouis nubicoꝝe.
 Alia uerò innumera mala inter homines errant.
 Nam plena quidem terra eſt malis, plenumq; mare.
 Morbi autem hominibus tam interdum quàm noctu

Αὐτόματοι φοιτῶσι, λιπαὰ θνυτοῖς φέρουσι,

Σιγῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἐξείλετο μητιέτα βούς.

Οὕτως ὅτι πᾶσι διὸς νόον ἐξαλείαθαι.

Εἰ δ' ἐθέλῃς, ἑτορόμ τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφίσαι

Ἐν καὶ ἐπιγαμόνως, σὺ δ' αἰὶ φρεσὶ βέβηλο σῆσιρ.

Ὡς ὁμόθον γεγάσι θεοὶ, θνητοὶ τ' ἀνθρώποι,

Χρῆσθαι μὲν πρώτιστα γούος μόρόπων ἀνθρώπων

Ἀθάνατοι ποίησαν, ολύμπια δώματ' ἔχοντες,

Οἱ μὲν ἐπὶ ἱρόνῃ ἦσαν, ὅτ' ἔραυν' ἐμβρασίλουν.

Ὡς τε θεοὶ δ' ἐξωρ, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,

Νόσφι ἄτάρ τε πόνων καὶ οἴζυος, ἡδέ τι διαλὼν

Ἑῶρας ἐπὶ λυαίῃ ἢ πόδας καὶ χεῖρας ὁμοιοί

Τέρποντ' ἐν θαλίῃσι, λιανῶν ἐκτοδὲν ἀπάντων.

Θνησκον δ' ὡς ὕπνῳ διδμυμόνοι, ἐδδλ' ἢ πάντα

Τοῖσιρ ἐνυ, λαρκὸν δ' ἐφόρε ζέφυρος αἶφρα

Αὐτομάτη, πολλὸν τε καὶ ἄφθονον, οἱ δ' ἐβλημῇ,

Ἦσυχοὶ ὄργα νέμοντο σὺν ἐδδλοῖσιρ πολέαςιν.

Λύταρ' ἐπεὶ κεν τῶτο γούος λατὰ γαῖα λάλυντρ,

Τοὶ μὲν λαίμονές εἰσι διὸς μεγάλῃ δακ βυλάτ,

Ἐδδλοὶ, ἐπιχθόνιοι φύλακες θνυτῶν ἀνθρώπων,

Οἳ ῥα φυλάσσουσὶ τε δίκας καὶ χέτλια ὄργα,

Ἦδ' ῥα ἐοσάμονοι, πάντα φοιτῶντες ἐν αἶαν,

Πλυστοφύλαται, καὶ τῶτο γέρας βασιλῆϊον ἔχει.

Δούτορον αὐτὲ γούος πολλὴν χερέτορον μήσκιον

Ἀργύρειον ποίησαν ολύμπια δώματ' ἔχοντες,

Χρυσῷ ὅτε φυλὴν ἐναλίγκιον, ἔτε νόημα.

Ἀλλ' ἐπ' αὐτὸν μὲν πᾶσι ἔτι παρὰ μητέρῃ καλῇ.

Εἰρήνη

OPERA ET DIES.

*Vltro oberrant, mala mortalibus ferentes,
Tacite nam uocem exemit consultor Iupiter.
Sic nusquam licet Iouis mentem cuitare.
Ceteram si uoles, alium tibi sermonem exponam
Belle ac scienter: ta uero precordijs imposito tuis.*

*Vt simul nati sunt dii, mortalesq; homines,
Aureū quidē primū genus diuersiloquentiū hominū
Dij fecerunt, coelestium domorum incole.
Ii quidem sub Saturno erant, cum in coelo regnaret.
Sed ut dii niuebant, securo animo praediti,
Plane absq; laboribus et arumna: neq; molesta
Senecta aderat, semper uero pedib; ac manib; similes
Delectabantur in conuiuijs, extra mala omnia.
Moriebatur autē ceu somno domiti, bona uero omnia
Illis erant, fructum autem ferebat fertile aruum
Sponte sua, multumq; et copiosum: ipsiq; ultro
Quieti partis fruebantur, cum bonis multis.
Verum postquam hoc genus terra abscondit,
Ii quidem dāni facti sunt Iouis magni consilio,
Boni, in terris uersantes, custodes mortaliū hominū,
Qui sanē obseruant et iusta et praua opera,
Atrem induti, passim euntes per terram,
Opam datores, atq; hoc munus regale cōsecuti sunt.*

*Secundum inde genus, multo deterius postea
Argentum fecerunt coelestium domorum incole,
Aureo neq; natura simile, neq; intellectu.
Sed centum quidem apnis puer apud matrē sedulam*

Ετρίφετ' ἀθάνατων μέγα νέπιος ὦ σὺ δαίμων,
 ἀλλ' ὅταν ἤβησαι, καὶ ἤβης μέτρον ἴκοιτο,
 Γαυρίαδιον ζήσασον ἐπὶ χροῖον ἄλγχι ἔχοντες
 Ἀφραδίαις, ἔβρον γὰρ ἀτὰρ ἀγαλόν ἔνι δαίμων
 ἀνάλων ἀπέχειν, ὅδ' ἀθανάτους θόρασσιν
 ἠβίλον, ὅδ' ἔρδαν μακάρων ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
 ἠθίμης ἀνθρώποισι κατ' ἤθεα. τίς μὲν ἔπατα
 Ζοὺς ἱεροῖδας ἐκρυψοχόλυμονος, ὅντα τιμᾶς
 οὐκ ἐλάδων μακάριασι θεοῖς, οἳ ὄλυνποι ἔχοντι.

Λύταρ ἐπεὶ καὶ τῶτο γούος κατὰ γαῖαν κέκλυται,
 τοὶ μὲν ἐποχθόνιοι μάκαρες θνητοὶ καλίσσονται
 δαυτόφροι, ἀλλ' ἐμπικε τιμὴ καὶ τοῖσιρ ἐπιδᾶ.
 Ζοὺς δ' παῖρ ἴετον ἄλλο γούος μερόπων ἀνθρώπων
 κάλκασον ποῖνος, ἔνι ἀργυρῷ ἡδὺν ἔμειον,
 ἐν μελικῷ, δαυόντι καὶ ὀμβριμον, οἷσιρ ἄριστον
 ἐργ' ἐμίλε φανόσστα, καὶ ὕβρις ὑδέτι σίτον
 ἠδῶιον, ἀλλ' ἀδάμαρτος ἔχον κρατὶ φρόσστα θυμῶν
 ἀπλάστοι, μέγα δ' ἦν, καὶ χάρις ἀπᾶσι,
 ἐξ ὧμων ἐπέρωνον ἐπὶ γειβαροῖς μελίσσεται.
 τοῖς δ' ἔνι χάλκιον μὲν τόνυχια, κάλκας δὲ τε οἶκος,
 κάλκῃ δ' ὄργαζοντο, μέλας δ' ἔνι ἔσσι σιθαρς.
 καὶ τοὶ μὲν χάριτας ἐπὶ σφετέρῃσι λαμοῦντες,
 βῆσαν ἐς οὐρώοντα δόμον ἱερῶν ἑσθλῶν,
 νῆαν μοι, θαύαντες δ', καὶ ἐκκαλέσθαι πάντας,
 εἴλε μέλας, λαμπρόν δ' ἐλπιον φέτος ἡδύον.

Λύταρ ἐπεὶ καὶ τῶτο γούος κατὰ γαῖαν κέκλυται,
 πᾶσι δ' ἀπὸ τίνεσσι ἐπὶ χροῖον ποταβόταται.
 Ζοὺς

OPERA ET DIES.

Nutriebatur crescens, ualde rudis, domi suae.
 Cū uero adoleuisset, et pubertatis terminū attigisset,
 Pauillum uiuebant ad tempus, dolores habentes
 Ob stulticiæ iniuriam enim paruam non poterant
 A se matris abstinere, neq; deos colere
 Volbant, neq; sacrificare beatorum sacris in aris,
 Quatenus sui hominib. ex more. Hos quidem deinde
 Iupiter Saturnius abscondit iratus: quia honores
 Non dabant beatis dijs, qui Olympum habitant.

At postquam ex hoc genus terra occultauit,
 Hi quidem subterranei beati mortales uocantur
 Secundi sed tamen honor etiam hos consequitur.
 Iupiter uero pater tertium aliud genus hominum
 Aeneam fecit, omnino argenteo dissimile,
 Et fraxinis, achemenis et robustum, quibus Martia
 Opera curæ erant luctuosa, ac iniurie: neq; ullū cibū
 Ediebant sed adamante habebant duriorcm animū,
 Deformes: magna uerò uis, et manus inuictæ.
 Ex humeris prouenerant super ualidis membris.
 His erant aeneas quidem arma, aeneq; domus:
 Aere uerò operabantur: nigrū aut nōdū erat ferrū.
 Et hi quidem manibus proprijs domiti,
 Descenderunt amplam in domum frigidi inferni,
 Ignobiles: mors uerò tametsi stupendos existentes
 Cepit atra, splendidum uerò liquerunt lumen solis.

Sed postquā ex hoc genus terra operuit, (summa
 Rursus etiā aliud quartū super terrā mortuorum a-
 lupi.

Ζούς Ιερνίδας ποίησι, δικαιοτόρορ λιὰ ἀξίον,
 Ἀνδρῶν ἡρώων θεῶν γένος, οἱ καλλιώνται
 ἡμῖθιοι, προτέρη γενεῇ λιτ' ἀπείρονα γαῖαν.
 Καὶ τὸς μὲν πόλεμος τε λιπὸς, λιὰ φίλοισι αἰνῶ,
 Τὸς μὲν ἐφ' ἐπὶ ἀπύλῳ θόβῃ καδμυίδι γαίῃ
 Ὀλεσι μαρναμένους μῆλων σὺν ἐν' οἰδιπόδεσσιν.
 Τὸς ἦ καὶ σὺ νέεσιν ὑπὲρ μέγα λαῖτα καβαλάσας
 Εἰς τροίῳ ἀγαγὼν, ἔλκους σὺν ἡνιόμοισι,
 Εὐθ' ἦτοι μὲν τὸς θανάτῳ τέλος ἀμφεπαλυνε.
 τοῖς ἦ δὲ χ' ἀνθρώπων βίον λιὰ ἤθε' ὅπασας
 Ζούς Ιερνίδας λιανόνασι πατὴρ ἐς παῖρατα γαῖας.
 Καὶ τοι μὲν ναῖσιν ἀπαιδία θυμὸν ἔχοντες
 Ερ μακαρῶν νόσοισι, παρ' ἡκτανὸν βαθυδίπλῳ,
 Ὀλβιοι ἦρως, τοῖσι μελινδία λιαρπὸν
 Τρεῖς ἔττες θάλλοντα φέρε λείδωρος ἄρρα.
 Μανέτ' ἐπατ' ὠφελων ἐγὼ πέμπησι μετέων
 Ἀνδράσιρ' ἀλλ' ἢ πρόδε θανεῖν, ἢ ἐπίτα γονέσσιν.
 Νυνὶ γὰρ δὲ γένος ἐστὶ σιδήρεορ, ὅδε ποτ' ἤμαρ
 Πάσσονται λιμάτῃ καὶ σιζύνορ, πᾶσι τε ἡνίκωρ,
 Φθιρόμοιοι χαλεπὰς ἦ θεοὶ δάσσυσι μέμνασιν.
 Ἀλλ' ἔμπης καὶ τείσι μιμίζεται ἰδὼτ' ἀλιανοῖσιν.
 Ζούς δ' ὀλίγου πτότο γένος μόρφων ἀνθρώπων,
 Εὐτ' αὖ γινόμενοι πολλοπρότφοι τελέθωσιν,
 Οὐδέ πατὴρ παίδεσσιν ὁμοῖος, πᾶσι τε παῖδες,
 Οὐδέ ξᾶνος ξινοδόκῳ, καὶ ἐταῖρος ἐταίρῳ.
 Οὐδέ λιανόγυγας φίλος ἔσεται ὡς τὸ παρ' ἀσπὸρ.
 Ἀτὰρ ἦ γὰρ ἀνδρῶν ἀτιμύσσει τοπῆας,

Iupiter Saturnius fecit, iustus et melius
 Virorum heroum diuinum genus, qui uocantur
 Semidei, priori generationi per immensam terram.
 Hos quoque bellamque malum et pugna grauis,
 Alios quidem ad septiportem Thebas, Cadmeam terram,
 Perdidit pugnantes propter oues Oedipi:
 Alios uero et in nauibus super magnum fluctum maris
 Ad Troiam ducens, Helenae gratia pulchricomae,
 Vbi quidem ipsos mortis quoque finis adobruit.
 His autem scorsim ab hominibus uictum et sedem tribuens,
 Iupiter Saturnius pater constituit ad terrae fines.
 Et hi quidem habitant securum animum habentes
 In beatorum insulis, iuxta Oceanum profundum,
 Felices heroes: his dulcem fructum
 Ter quotannis florentem profert fecunda tellus.

O si neque iam quinto ego interesset (natus.
 Hominum generis: sed aut mortuus esse prius, aut postea.
 Nunc enim genus est ferreum: nunquam nec die
 Quiescent a labore et miseria, neque nocte,
 Corrupti graues uero dii dabunt curas.
 Sed tamen et hisce admiscebuntur bona malis.
 Iupiter autem perdet etiam hoc genus uariè loquentium ho-
 Postquam facti circa tempora cari fuerint. (minui,
 Neque pater liberis similis, neque liberi,
 Neque hospes hospiti, neque amicus amico,
 Neque pater amicus erit, ut antebac.
 Statim uero senescentes dehonorabunt parentes,

Μίμνονται δ' ἄρα τὸς χαλεποῖς βάζοντες ἐπίσσω.
 Σχέτλι· ἰδοὺ θεῶν ὅπιν ἐιδότες, ἔσθ' ἔμεν οἵ γε
 ἱερὰντίσσι τοῖσιν ἀποβρεπόμενα δαΐον,
 Χαροδίκαι, ἐτόρος δ' ἐτέρῳ πόλιν ἐξαλαπάξα.
 Οὐδέ τις ὄνομα χάρις ἐσσιται, ὅτι Δικαίη,
 Οὐτ' ἀγαθῷ, μακρὸν ἢ λιανὸν ρεῖν ἦρα, καὶ ὄβριον
 ἡνέρε τιμήσσει. Δίκη δ' ἐν χόρσι, καὶ αἰδώς
 Οὐκ ἔσται. βλάψει δ' ὁ λιανὸς τὸν ἀρτίονα φῶτα,
 Μύθοισι πολλοῖς οὐτάων, ἐπὶ δ' ὄργον ὁμᾶται.
 Ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν οἰζυροῖσιν ἅπασιν
 Δυσκίλαδος, λιανόχαρτος, ὁ μαρτύσει τυγδρόνικε.
 Καὶ τότε δὴ πρὸς Ὀλυμπον ἀπὸ χθονὸς σὺνυδαίνετο
 Λουκοῖσιν φαρίεσι λιανύαμον ὡς χροῖα λιανόν,
 Ἀθανάτων μὴ δ' οὐλοῦν ἔτον, προελπόντ' ἀνθρώπων,
 Αἰδώς καὶ νέμεισι. τὰ ἣ κέψεται ἀλγία λυγρὰ
 Θνητοῖς ἀνθρώποισι, λιανὸς δ' ἐκ ἐσσιται ἀλλή.
 Νυνὶ δ' αἶνον βασιλῆος ὄρειν, φρονέοντι καὶ ἀντιθεῖν.
 Ωδ' ἱρῆς προὔτεσσον ἀκρόνα ποικιλόδεσρον,
 Ὑψι μάλ' ἐν νεφέεσι φέρον ὀνύχιοι μεμαρκάες.
 Ἡδ' ἑλίου γυαμῆοισι πιπαρμένων ἀμφ' ὀνύχιοι
 Μόρτετο, αἶν δ' ὅγ' ἐπικρατέως πρὸς μύθον ἔειπε·
 Δαιμόνιν, τί κέλανασέχαι νύ σι πόλλον ἀρῶν.
 Τῷ δ' εἰς ἡ' αὐτὸν ἐγώ περ ἄγω, καὶ αἰοιδὸν εἶσαν.
 Δείπνον δ' αἶν' ἐθέλω ποιήσομαι, καὶ μεθήσω.
 Ἀφρων δ' ὅς κ' ἐθέλοι πρὸς ἱεράσοντας ἀντιφίεσθαι,
 Νίκης τε στέρεται, πρὸς τ' αἰχμασίμ' ἀλγία πάσχει.
 Δεῖ ἔφατ' ἀκροπύτας ἱρῆς, παννοσίπτερος ὄρνις.

ὁ πέρ-

Inconsueverunt autem illos molestis alloquentes verbis
 Impij, neque deorum oculum ueriti, neque hi sane
 Sensibus parentibus educationis premia reddent,
 Violenti, alter uero alterius ciuitatem diripiet.
 Neque ulla pij gratia erit, neque iusti,
 Neque boni, magis uero maleficum et iniurium
 Virum colent. Iusticia uero in manibus, et pudor
 Non erit. Ledet autem malus meliorem uirum,
 Verbis obliquis alloquens, periturius uero irabitur
 Lincor autem homines miseros omnes,
 Laucus, malis gaudens, comitabitur inuictus
 Tuncq; demum ad coelum à terra spaciola,
 Candidis uestibus testæ corpus pulchrum,
 Deorum ad familiam abierunt, relictis hominibus,
 Pudor et Demetris, relinquentur aut dolores granes
 Mortalibus hominibus, mali uero non erit remediū.

Sed nunc fabulā regū dicam, tametsi ipsi sapiāt.
 Sic accipiter affatus est lusciniā canoram,
 Alce in nubibus ferens unguibus correptam.
 Illa uero misere curuis confixa unguibus
 Lugebat, eā aut impertoso ille sermone allocutus est:
 Infelix, quid strepiscubet certe te multo fortior:
 Hinc uadis, quā te dabo, etiam cantatricem existentē.
 Cœnam uero, siquidē libet, faciam, uel dimittā: (re,
 Imprudentes uero, quicūq; uelit cū potentiorib. cōtēde-
 Victoriāq; prinatur, adq; pudorem dolores patitur.
 Sic aut uelox accipiter, latē alis prædare anis.

Ω πόρση, σὺ δ' ἄκνη δίνης, μίθ' ὕβρις ὄφθαλμοι.
 Ὑβρεις γὰρ τε λιανὴ δειλῶ βροτῶ, καὶ μὲν ἰδὼτος
 Ρηϊδίως φορέμεν διώαται, βαρύνθει δέ θ' ὑπ' αὐτῆς,
 Εγκύρσας ἄττησι, ὁδὸς δ' ἑτέρῃφι παρελθεῖν
 Κρείσσων ἐς τὰ δίναια, δίνη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴχει,
 Ες τέλος ἐξελεύσασθαι, παθὼν δέ τε νῦπιος ἐγνώ.
 Ἀντίνα γὰρ τρέχει ὄρνος, ἅμα σκολιῇσι δίνησι.
 Τῆς ἧ δίνης ῥόθος, ἐλκομένης ἢ ἢ ἀνδρὲς ἄγωσι
 Δωροφύχαι, σκολιῶς ἧ δίνης λήνῃσι θέμις.
 Ἡδ' ἐπιταὶ λιλαίησαι πόλιν τε καὶ ἔθνα λαῶν,
 Ἡέρα ἰδομένη, λιανὸν ἀνθρώποισι φέρουσα,
 Οἳ τέ μιν ἐξελεύσονται, καὶ ἐκ ἰθείας οὔσαν,
 Οἳ ἧ δίνης ξάνοισι καὶ σὺ δίνῃσι διδύσει
 ἰθείας, καὶ μὴ τι παρεμβαίνουσι δίνῃν,
 Τοῖσι τέθνηκε πόλις, λαοὶ δ' ἀνθ' αὐτῶν οὐκ αὐτῶν.
 Εἰρήνη δ' ἀνὰ γῆν ὑδροτρόφος, καὶ δίνῃσι αὐτοῖς
 Ἀργαλίου πόλεμον τεκμαίρεται σὺν ὅσῃσι ζῶν.
 Οὐδέ ποτ' ἰθὺ δίνῃσι μέτ' ἀνδράσι λιμὸς οὐκ ἔστι.
 Οὐδ' ἄττι, θαλῆς ἧ μεμνηλὸτα ὄργα νέμονται,
 Τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον, ὕβρις ἧ δρῶς
 Ἀρημὸν τε φέρει θαλάνης, μέσση ἧ μελίσσης.
 Εἰροπῶνοι δ' οἷες μαλλοῖς καταβεβήθασιν.
 Τίτησι ἧ γυναικὲς εὐινότα τέκνα γονῶσιν.
 Θάλασσαν δ' ἀγαθοῖσι διαμπαρῆς, καὶ ἐπὶ νηῶν
 Νέουσονται, λιανὸν ἧ φέρει ζείδωρος ἄφρα.
 Οἳ δ' ὕβρις τε μέμνηκε λιανὴ, καὶ χέτλια ὄργα,
 Τοῖς ἧ δίνῃσι λιανίδες τεκμαίρεται σὺν ὅσῃσι ζῶν.

O Persa, tu uerò audi iusticiā, neq; iniuriā foue.
 iniuria enim pernicioſa eſt miſero homini, neq; bonus
 Facile ferre poteſt, grauaturq; ab ipſa, (quidē
 Maſſus damnis. Via uerò altera perueniendi
 Melior ad iuſta. Iuſticia autem ſuper iniuriā ualeſt;
 Ad finem progreſſa: paſſus uerò ſtultus ſapuit.
 Cito enim abit iuſſurādum unā cum prauis iudicijs.
 Iuſticiæ uerò impetus, tractæ quocūq; homines duxe
 Dominori, prauis aut iudicijs iudicarint leges. (rimē
 Hec uerò ſequitur flēs, urbemq; et mores populorū;
 Aerem induta, malum hominibus adſerens;
 Quiq; ipſam expellunt; neq; rectam diſtribuerunt.
 At qui iura tam hoſpitibus quā popularibus dant
 Recta, neq; à iuſto quicquam exorbitant;
 his uiget urbs, populūq; florent in ipſa:
 Pax uerò per terram alma, neq; unquam ipſis
 Moleſtum bellum deſtinat latē cernens Iupiter.
 Nec unquam iuſtos inter homines ſames uerſatur;
 Neq; noxa: in conuiuijs uerò partis opibus fruūtur.
 His fert quidē terra multū uictū in mōtib. uerò quer
 Summa quidem fert glandes: media uerò apes. (cus
 Lætigere autem oues uelleribus onuſte ſunt.
 Pariunt uerò mulieres ſimiles parentibus liberos.
 Florent autem bonis perpetuò, neq; nauibus
 Nauigabunt: fructum uerò proſert ſecundus ager.
 Sed quibus iniuriāq; mala cura eſt, prauaq; opera;
 his potnam Saturnius deſtinat latē cernens Iupiter.

Πολλὰ κὲ ξύμπασα πόλεις ἡανὲ ἀνδρὸς ἐπαυρᾶς,
 ὅς τις ἀλτὶ τράινει, ἡανὲ ἀτάδραλα μηχανάεται.
 Τοῖσι δ' ὕψανόθεν μέγ' ἐπάγαγε πῦμα ἱερνίων,
 Λιμὸν ὁμῆ ἡανὲ λαιμὸν, ἀποφθινύθουσι ἢ λαοί.
 Οὐδέ γυναικὲς τίησσιρ, μινύθουσι ἢ οἶκοι,
 Ζηνὸς φραδμοσύνοισι ὀλυμπία· ἄλλοτε δ' αὖτε
 Ἡτῶν γε στρατὸν σύριώ ἀπώλεισεν, ἢ ὅγι τᾶχος,
 Ἡγίας ἐν πόντῳ ἱερνιάδης ἀποτίννεται αὐτῶν.

Ὡ βασιλεῖς, ὅμῃς ἢ καταφράξιδε ἡανὲ αὐτοὶ
 Τίωδε δίκην, ἐγγὺς γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἐόντες
 Ἀθανάτοισι λούσασσιρ, ὅσοι σκολιῶσι δίκης
 Ἀλλήλους τρέβουσι, θεῶν ὅπιρ ἐν ἀλέγοντες.
 Τεῖς γὰρ μύριοι εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ πολυβοταίρη
 Ἀθανάτοισι βίωδες, φύλακες θνατῶν ἀνθρώπων,
 Οἳ ῥα φυλάσσουσιν τε δίκας ἡανὲ χέτλια ὄργα,
 Ἡδ' ῥα εἰς ἁμόνοισι, πάντη φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.
 Ἡ δέ τε παρθένους ἐστὶ δίκην Διὸς ἐκγεγαῖα,
 Κυδνή τ' αἰδοίη τε θεοῖς, οἳ ὀλυμπον ἔχουσιν.
 Καί ῥ' ὅπότ' αὖ τίς μιν βλάπῃ σκολιῶς ἐντάφην,
 Ἀντίκα παρ' Διὶ πατρὶ ἡανὲ βομόνῃ ἱερνίῳνι,
 Ἐκρύετ' ἀνθρώπων ἁδικορ νόον, ἔφρ' ἀποτίση
 Δῆμος ἀταδάλιας βασιλίων, οἳ λυγρὰ νοσύντες,
 Ἀπὸν παρῆλινουσι δίκας σκολιῶς οὐέποντες.
 Ταῦτα φυλασσόμενοι βασιλεῖς, ἰδυόντε μύθους,
 Δωροφάγοι σκολιῶν ἢ δίκων ἐπιπάγχυ λάθειδε.
 Οἳ αὐτῷ ἡανὰ τσύνχα ἀνὴρ, ἄλλῳ ἡανὰ τσύνχα.
 Ἡ ἢ ἡανὴ βελή τῷ βελόνσαντι ἡανίσην.

ταῦτα

Sepeq; uniuersa ciuitas malum ob uirum punitur,

Qui peccat, et iniqua machinatur.

Illis autem coelitas magnū adduxit malū Saturnius,

Fancem simul et pestem. intereunt uerò populi,

Neq; mulieres pariunt, decrescuntq; familie,

Iouis Olympij consilio. interdum uerò rursus

Aut horū exercitum ingentem perdidit, aut murū,

Aut naues in ponto Saturnius punit ipsorum.

O reges: uos autem considerate etiā ipsi
iusticiam hanc. propè enim inter homines uersantes

Dij uident, quotquot prauis iudicijs

Se mutuo atterūt, deorū animaduersionē nō curātes:

Innumeri enim sunt in terra multorum alumna

Dij Iouis, custodes mortalium hominum:

Qui sanè et iudicia obseruant, et praua opera,

Aerem induti, passim oberrantes per terram.

Virgo autem est iusticia, Ioue prognata,

Claraq; et ueneranda dijs qui cœlum habitant.

Et certè cum quis ipsam leserit, oblique iniuriat,

Statim ad Iouem patrem confidens Saturnium,

Conqueritur hominum iniquam mentem: ut ludè

Populas peccata regum, qui praua cogitantes

Aliò deflectunt iudicia oblique pronunciantes.

Hec obseruātes ô reges corrigite sentētias, (scamini.

Corrupti: obliquorū uerò iudiciorū prorsus obliui-

Sibi ipsi mala fabricatur uir, alij mala fabricans.

Malum uerò consilium consulenti pessimum:

Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμός, καὶ πάντα νοήσας,
 Καὶ νῦν τὰ δ' αἶν' ἐθέλων ἐπιστέρηται, γὰρ ἐλθέει
 Οἶκον δὴ καὶ τλήνδε Διὶ κλυτὰς πόλιν οὐτόν ἐέρχει.
 Νῦν ἢ ἐγὼ μὲν αὐτὸς οὐκ ἀνθρώποισι Δίκαμος
 Εἶκον, μὲν τ' ἐμὸς υἱὸς ἐπὶ Λακόνων, αὐδρα Δίκαμον
 Ἐμμεναι, εἰ μείζωγε Διὶ κλυτὰς πόλιν ἔξει.
 Ἀλλὰ τὰ γ' ἔγωγε ἔοικα τέλει Δίκα Τόρπι κέραιοντορ.

Ω πέρσῃ, σὺν ἢ ταῦτα μετὰ φρεσὶ βάλλειο σῆσιρ,
 Καὶ νῦν Δίκα ἐπάειρε, βίης δ' ἐπιλήθει πᾶμπαν.
 Τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε κρονίωρ,
 Ἰχθυοὶ μὲν, καὶ θυρεοὶ, καὶ οἰωνοὶς πετεινοῖς,
 Ἐδοσαν ἀλλήλους ἐπὶ ἢ Δίκα ἐστὶν ἐπ' αὐτοῖς.
 Ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε Διὶ κλυτὰς πόλιν ἀγορῆς
 Γίνεται, εἰ γὰρ τις κ' ἐθέλῃ τὰ Δίκα ἀγορῆς
 Γινώσκων, τῷ μούτ' ὄλβον διδοῖ σὺν εὖσπα ἴσους.
 Ος δὲ κε μαρτυρήσιν ἐκὼν ἐπίορκον ὁμώσας,
 Τύσσειται, σὺν ἢ Διὶ κλυτὰς πόλιν βλάψας, νήπιον ἀάδου,
 Τῷ δὲ τ' ἀμαυροτέρῃ γονεὶ μετόπισθε λείπειται.
 Ἀνδρὸς δ' σφόδρῃ γονεὶ μετόπισθε ἀμείνων.

Σοὶ δ' ἐγὼ ἰδὼν νοέωμ ὄρεω μέγα νήπιε πέρσῃ.
 Τλήν μού τοι Λακόνικτα καὶ ἰλαδὸν ἐστὶν ἐλέδαι
 Ρηϊδίως ὀλίγη μού ὁδὸς, μάλα δ' ἐγγύθει ναῖα.
 Τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρωτὰ θεοὶ προπαροῖσθον ἐβηκαν
 Ἀθάνατοι μαυρὸς ἢ καὶ ὀρθίος ὁμος ἐπ' αὐτὴν,
 Καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον, ἐπὶ δ' εἰς ἀκρορῖνκται,
 Ρηϊδίῃ δ' ἔπειτα πείλα, χαλεπὴ πόρ ἔσσα.
 Οὗτος μὲν πάντας, ὅς αὐτῷ πάντα νοήσας,
 Φρασεῖ-

*Omnia uidens Iouis oculus, omniaq; intelligens,
Et hæc certè (siquidè uult) inspicit, neq; ipsum latet,
Quale nã hoc quoq; iudiciũ ciuitas intus exerceat.
Ego porrò nec ipse nunc inter homines iustus
Esse uelim, neq; meus filius, quãdo malum est, iustũ
Esse: siquidè plus iuris iniustior habebit. (gaudetè.
Sca his nõdũ finè arbitror impositurũ Iouè fulmine*

*O Persa. Ceterũ tu hæc animo tuo repõe, (prorsũ.
Et iusticiæ qdè animũ adijce, uolèti. uerò obliuiscere
Nãq; hanc hominib. legè disposuit Saturnius,
Piscioꝝ quidem et feris et auibus uolucrisq;
Se mutuo ut deuorent, quãdoquidem iusticia carèt.
Hominibus autem dedit iusticiã, quæ multò optima
Est. Si quis enim uelit iusta in publico dicere,
Cognoscēs, et quidè opes largitur latè uidēs Iupiter.
Qui uerò testimonijs uolens periurium iurando
Meticitur, in ius delinquēs immedicabiliter lesus est.
Eius uerò obscurior posteritas postea relicta est:
Viri autem iusti generatio posteris præstantior.*

*Ceterũ tibi ego bona sciēs dico, stultissime Persa.
Malitiam quidem cumulatim etiam capere
Facile est: breuis quippe uia est, adeoq; proxima.
Ante uirtutem uerò sudorem dij posuerunt
Immortales: longa uerò atq; ardua uia est ad ipsam,
Primũq; aspera. ubi uerò ad summũ uentũ fuerit,
Facilis deinceps est, quantumuis difficilis fuerit.
Hic quidè optimus est, qui sibi ipse per omnia sapit,*

Φρασάμενος, τὰ κ' ἔπειτα καὶ εἰς τέλος ἔσιμ' ἀμείνω.
 Ἐδὸς δ' αὖ λακύνους, ὃς δ' εἰπόντι πίνεκται.
 Ος δέ κε μὴδ' αὐτῷ νοέη, μὴτ' ἄλλος ἀνέωρ
 Ἐν θυμῷ βάλλεται, ὅδ' αὐτ' ἀρχαῖος ἀνὴρ.
 Ἀλλὰ σὺ γ' ἡμετέρης μνημονόος αἰὸν ἐφελμῆς,
 Ἐργάζου πέρην διὸν γένος, ὅφρα σε λιμός
 Ἐχθαίρῃ, φίλῃ δέ σ' εὐφίφανος δημότης
 Αἰδοίῃ, βίοντ' ἢ τὴν πώμπῃσι λαλιῇ.
 Λιμός γάρ τοι πάμπαν ἀδργῷ σύμφορος ἀνδρῶν.
 Τῷδε θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες, ὅσων ἀδργὸς
 Ζῶν, κυφλύοσι κοθύροις ἱκελος ὀρμῇ,
 Οἳ τε μελισσῶν ἡμάτων τρύχῃσιμ' ἀδργαί,
 Ἐδόντες, σοὶ δ' ὄργα φίλ' ἔγω μίτρεα λιόμεν,
 Ὡς κέ τοι ἰσχυρὴν βίοντ' ἐπλήθωσι λαλιῇ.
 Ἐξ ὄργων δ' ἀνδρῶν πολὺ μῆλοι τ' ἀφραοὶ τε.
 Καὶ τ' ὄργαζόμενος πολὺ φίλτορος ἀθανάτοισιν
 Ἐοσεαι, ὥδ' ἐ βροτοῖς, μάλα γὰρ συγέσιμ' ἀδργῆς.
 Ἐργον δ' ὕδρην ὄναδος, ἀδργὴν δέ τ' ὄναδος,
 Εἰ δέ τις ὄργαζῇ, τάχα σε βυλώσει ἀδργὸς,
 Πλυστύνῃα, πλυστῶ δ' ἀρετὴ καὶ λιῦδος ὀπηδῆ.
 Δαίμονι δ' οἷος ἔηδα, τὸ ὄργαζέσθαι ἄμεινον,
 Εἴηεν ἀπ' ἄλλοτρίων λιταῶν ἀεσίφρονα θυμὸν
 Εἰς ὄργον τρέψας, μελετᾶς βίον, ὥς σε λιελσύν.
 Αἰδώς δ' ἢ ἀγαθὴ λιχνημόνον ἀνδρα κομίζει.
 Αἰδώς, ἥ τ' ἀνδρας μέγα σίνετα, ἥ δ' ὀνίνουσι.
 Αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβὴν, θάρσος ἢ πρὸς ἄλβω.
 Χρήματα δ' ὕχ' ἀρπαντῆα, θέουσδ' αἶα, πολλὸν ἀμείνω.

Cogitans quaecunq; dein et postremo sint meliora.
 Rursus et ille bonus est, qui bene monenti paruerit.
 Qui uero nec sibi sapit, neq; alium audiens
 Animum adiicit, rursus hic inutilis uir est.
 Verum tu nostri semper praecepti memor,
 Operare, ô Persa diuinum genus, ut te fames
 Oderit, amet autem pulchrè coronata Ceres
 Veneranda, uictuq; tuum impleat horreum.
 Fames namq; perpetuò ignauo comes est uiro.
 Atq; eundē et dii oderūt, et homines, quicūq; ociosus
 Vinat: fuscis aculeo carentibus similis studio,
 Qui apum laborem absument ociosi,
 Vorātes. tibi uero opera mediocria obire gratū esto,
 Ut tibi tempestiuo uictu impleantur horrea.
 Ex laborib; aut, uiri euadunt pecorosi et opulenti.
 Et laborans, multo etiam charior tam immortalibus
 Eris, quā hominibus. ualde enim oderunt ociosos.
 Labor uero nullū dedecus, sed ignauia dedecus est.
 Quod si laboraueris, mox te emulabitur et ociosus
 Ditescet diuitias uero et uirtus et gloria comitatur;
 Deo autem similis fueris. Laborare quidem melius,
 Siquidem ab alienis facultatibus stolidum animum
 Ad opus cōuertens, uictus curam habeas, ut te iubeo.
 Pudor autem non bonus indigentem uirum tenet.
 Pudor qui uiros ualde et ledit et iuuat.
 Pudor quidē ad paupertatē, audacia uero ad diuitias.
 Opes uero nō rapte, diuinitis datae, multo meliores.

Εἰ γὰρ τις καὶ χόρσῃ βίῃ μέγαν ὄλβον ἔλται,
 Ἡ δ' ὅ γ' ἀπὸ γλώσσης λήϊσεται (οἷά τε πολλὰ
 Γίνεται, εὐτ' αὖ δὴ κέρδιος νόον ἐξαπατήσῃ
 Ἀνθρώπων, αἰδῶ δέ τ' ἀναιδείῃ καταπέσῃ)
 Ρεῖά τε μιν μαυροῖσι θεοῖσι, μινύθουσι δ' οἴκοι
 Ἀνέρι τῷ, παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλβος ὀπιδεῖ.
 Ἰσὺ δ' ὅς ἐκίτλιν, ὅς τε ξείνονα λαὸν ὄρξαι
 Ὅς τε λασιγνήτοιο εὖ ἀναδέμνεια βαίνοι,
 Κρυπῆαδίνης σύνθεσ' ἀλόχη παρὰ καίρια ῥέζωρ,
 Ὅς τε τὸν ἀφραδίνης αἰλιτάνεται ὀρφανὰ τέκνα,
 Ὅς τε γονῆα γέροντα κακῷ ἐπὶ γήραος ὕδῳ
 Νεικέει, χαλεποῖσι καβαπτόμενος ἐπέισιν.
 Τῷ δὲ τοι βούς αὐτὸς ἀγάζεται, ἰς δ' ἐλσυντὶν
 Ἐργῳ αὐτ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέβησιν ἀμοιβήν.
 Ἀλλὰ σὺν τῶν μὲν πάμπαν ἐργ' αἰσίφρονα θυμὸν,
 Κακοδαιμόνα μιν δ' ἔρδειν ἱερ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
 Ἀγνῆς καὶ καθεκρῶς, ἐπὶ δ' ἀγλαὰ μέγα καίειν.
 Ἀλλοτε δὲ σπονδῆσι θυέεσι τε ἱλάσκειν δαί,
 Ἡ μὲν ὅτ' συνάζῃ, καὶ ὅταν φάος ἱερὸν ἔλθῃ,
 Ὡς κε τοι ἱλαὸν ἱεραδίῳ καὶ θυμὸν ἐχῶσιν,
 Ὅφρ' ἄλλων ὠνὴ κελύεον, μὴ τὸν τιὸν ἄλλος.
 Τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαῖτα καλεῖν, τὸν δ' ἐχθρὸν ἐᾶσαι.
 Τόνδε μάλιστ' ἀκαλεῖν, ὅς τις σέθεν ἐγγύθει ναῖα.
 Εἰ γὰρ τοι καὶ χεῖμ' ἐγχώριον ἄλλο γούνται,
 Γείτονας ἄψωτοι ἐκίον, ἴωσαντο δ' ὑποῖ.
 Πῦμα κακὸς γέτωρ, ὅσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄναρ.
 Ἐμμορέ τοι τιμῆς ὅς τ' ἐμμορε γείτονος ἐδῶδ'.

Si quis enim et manib. per vim magnas opes traxerit,
Aut lingua spoliarit (qualia multa
Fiunt, quamprimum lucri amor mentem deceperit
Hominum; pudorem uero impudentia expulerit)
Facile et illum obscurat dii, minuuntur uero familiae
Viro illi: exiguum uero ad tempus diuitiae adsunt. (ciat:
Per est delictum, si quis et supplicem et hospitem malo affici
Quique fratris sui cubilia ascenderit,
Secreti lecti uxoris importuna patrans: (ros:
Quique malo cuiuspiam consilio deceperit orphanos liberos
Quique parentem senem miscro in senectae limine
Probris affecerit, grauib. incessens uerbis:
Hinc certe Iupiter ipse irascitur. ad extremum uero
Pro operibus iniquis grauem exhibet talionem.
Verum tu quidē ab his omnino cohibe stultum animum:
Pro uirili autem sacra facito immortalibus diis,
Castē et purē, splendidaq; crura adurito.
Interdum certe libaminibus atq; hostijs placā,
Et quando cubitū ieris, et quando lux sacra uenerit:
Ut beneuolum erga te cor atq; animum habeant,
Ut aliorum emas sortem, non tuam alius.
Amicum ad conuiuium uocato, inimicum uero finito.
Eū uero potissimum uocato, quicumq; te prope habitat.
Si enim tibi et negotium aliquod domesticum acciderit,
Vicini discincti accurrunt: cinguntur aut cognati. (dū.
Noxa tā magna est malus uicinus, quātū bonus cōmo
Sortitus est praemium, quicumq; sortitus est uicinum bonum.

Οὐδ' αὖ βῆς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γέτωρ ἱκανὸς εἴη.
 Εὖ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γέγονος, ὅν δ' ἀποδιδύνα
 Αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λώϊον, αἶκε διύκαι,
 Ως αὖ χρεῖζωρ καὶ ἐς ὕψος ἀρχιον εὐρύς.
 Μὴ ἱκανὰ ἑρπιδάναρ ἱκανὰ ἑρπιδάισ' ἄτησιρ,
 Τὸν φιλέοντα φιλεῖν, καὶ τῷ προσόντι προσεῖναι.
 Καὶ δόμον ὅσκειν δῶ, καὶ μὴ δόμον ὅσκειν μὴ δῶ.
 Δώτη μόν τις ἔδωκεν, ἀδώτη δ' ὅτις ἔδωκεν.
 Δῶς ἀγαθὴ, ἀρπαξὶ ἥ ἱκανῇ, θανάτοιο δότερα.
 Ος μὲν γὰρ ἦεν ἀνὴρ ἐθέλωρ, ὅγε ἱστῶ μέγα δῶν,
 Χαίρει τῷ δῶρῳ, καὶ τέρπεται ὅμ ἱατὰ θυμόν.
 Ος δέ ἱον αὐτὸς ἔλκεται ἀναδείμφει πιθήσας,
 Καί τε σμικρὸν ἔδρ, τότ' ἐπάχρωσι φίλον ἦτορ.
 Εἰ γὰρ ἦεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρὸν ἱαταβάς,
 Καὶ θαμὰ τῷδ' ἑρδοῖς, τάχα ἱον μέγα καὶ τὸ γονοῖτο.
 Ος δ' ἐπ' ἔοντι φέρε, ὃ δ' αἰλῆζεται αἰθοπα λιμόν.
 Οὐδέ τό γ' εἰρ οἶνω ἱαταπέμονον ἀνέρα ἱέδαι.
 Οἵηοι βέλτορον εἶναι, ἐπεὶ βλαβόρον τὸ θύρεφι.
 Εὐδλὸν μὲν παρόντος ἱλίδαι πῦμα ἢ θυμῷ
 Χρηῖσθαι ἀπίοντος, ἃ σε φράζειν αἰώγα.
 Ἀρχομένῃ ἢ πῖθι καὶ λήγοντος ἱορίσιδαι,
 Μισόσι φέσιδαι, δαὲν δ' οὐκ πυθμένι φειδῶ.
 Μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ εἰρημένος ἀρχιος ἔστω.
 Καί τε ἱασιγνήτῳ γελῶσας ἐπὶ μαρτύρῳ θέδαι.
 Πίστεις δ' ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπιστίαι ὤλεσαν ἀνδρας.
 Μηδὲ γυνή σε νόον πνυγοσόλος ἐξαπατάτω,
 Αἰμίλα ἱωτίλυσσε, τελεὺ διφῶσε ἱαλιλῶ.

Neq; sanè bos interierit, nisi uicinus malus sit.
Recta quidè mensura à uicino mutuū accipe, rectaq;
Eadè mensura & amplius, siquidem possis: (redde
Ut indigens, & in posterum promptum inuenias.
Ne mala lucra captes: mala lucra equalia damnis.
Amantem te ama, & iuuantem te iuua.
Et da ei qui dederit, neq; da qui non dederit.
Datori namq; est qui dat, non danti uerò nemo dat.
Donatio bona, rapina uerò mala atq; lethifera.
Quisquis etenim liberalis uir est, etsi multū dederit,
Gaudet donando, & delectatur suo in animo.
Qui uerò ipse rapuerit, impudentia fretus,
Quamuis id sit exiguū, tamen uexat charū animū.
Siquidem enim et paruū paruo addideris, (cuaferit.
Et frequēter istuc feceris, mox quidè magnū et hoc
Qui uerò partis adiicit, is uitabit atram famem.
Neq; uerò quod domi repositum est, uirum ledit.
Domi melius esse, quoniam noxium quod foris est.
Bonum quidè de presenti capere, noxa uerò animo
Egere absente: id quod te cogitare iubeo.
Incipiente uerò dolio, & desinente saturato te,
Medio parce: mala enim in fundo parsimonia.
Merces autem uiro amico constituta sufficiens esto:
Etiam cum fratre ludens, testem adhibeto:
Credulitas pariter ac diffidētia perdidērūt homines.
Ne uerò mulier te animo nates succincta decipiat,
Blandè garriens, tuum inquirens tugurium.

Ος ἢ γαστρὶ πίποιθε, πίποιθ' ὄγε φιλήτησι,
 Μυνογενῆς ἢ παῖς σώζει πατρώϊον οἶνον,
 Φορβέμεν' ὥς γὰρ πλῆτος αἰξίεται οὐ μαγάρουσι.
 Γυραίος ἢ θάουσι ἔτορον παῖδ' ἐγκαταλέπων,
 Ραῖα δέ τιον πλεόνεσι πόροι ἰσὺς ἡσπετορ ἄλβον,
 Γλαῶν μὲν πλεόνων μελέτη, μέζων δ' ἐπιθήκη.
 Σοὶ δ' εἰ πλῆθος θυμὸς ἐέλδεται οὐ φρεσὶν ἦσι,
 Ωδε ἐρδαιρ' ὄργον δέ τ' ἐκ' ὄργῳ ὄργαζέσθαι.

ΒΙΒΛΙΟΝ Β.

Πηϊάδων ἀτλαγενέων ἐπιπλεονε-
 νάων
 Αρχεὶδ' ἀμνήσ, ἀρότοις ἢ δυοσομε-
 νάων, (σαράκοντα
 Αἰ δὴ τοι νύκτας τε καὶ ἡμέρας τε α-
 κερύφεται· αὐτὶς ἢ περιπλομένης οὐρανῷ
 φαίνονται, τὰ πρῶτα χαραιομομόιοι σιδήρεα.
 Οὗτός τοι πεδίῳ πελιδνὸς νόμος, οἷτε θαλάσσης
 Εγγύθι ναιετάας, οἷτ' ἄγνεια βροσθήντα
 Πόντος κυμαίνοντος ἀπόπροθι πόνονα χῶρον
 Νάισσι γυμνὸν ἀείρειν, γυμνὸν ἢ βοωτέρ,
 Γυμνὸν δ' ἀμᾶθαι· ἔχ' ὥρα πάντ' ἐθέλησθαι
 Ἔργα λωμίζεισθαι ἀνιμήτορος, ὥς τοι ἐκαστα
 Ωρεὶ αἰξίεται, μήπως τὰ μεταξὺ χατίζωρ
 Γτώσσης ἀλλοτρίως οἶκας, καὶ μηδὲν ἀνύσσης.
 Ως καὶ νῦν ἐκ' ἐμ' ἤλθεις, ἐγὼ δέ τοι ἔτι ἐπιδάσω,
 Οὐδ' ἐπιμετρήσω ὄργαζον νήπιε πύρρον
 Ἔργα τά τ' ἀνθρώποισι θειῇ διεικμηράντο,

Qui nāq; mulieri confidit, cōfidit is quidem furibus.
 Vnicus uerò filius seruarit paternam domum
 Pascendo: ita enim opulentia crescet in edibus.
 Senex autem moriaris, alium filium relinquens.
 Facile uerò et plurib; præbuerit Iupiter ingētes opes:
 Maior autem plurimum cura, maior quoq; accessio.
 Tibi uerò si opes animus appetit intra sese,
 Sic facito, operamq; operæ subinde addito.

LIBER II.

Leiadib; Atlante natis exoriētibus,
 Incipe messēm, arationem uerò oc-
 cidentibus.
 Hæ quidem noctesq; et dies quadra-
 ginta

Latent: rursus uerò circumuolunte se anno
 Apparent, primū ut acuitur ferrum.
 Hec utiq; aruorum est regula: quiq; mare
 Prope habitant, quiq; ualles flexuosas
 Mari fluctuante procul pinguem regionem
 Habitant. Nudus serito, nudusq; arato,
 Nudus quoq; merito: siquidē tēpestiua omnia uoles
 Opera ferre Cereris, ut tibi singula
 Tempestiua crescant, ne quando interim egens
 Mendices ad alienas domos, nibilq; efficias. (dabo,
 Sicut et nūc ad me uenisti. ego uerò tibi nō amplius
 Neq; amplius mutuō tradam. Labora stolide Persa,
 Opera quæ hominibus dii destinarunt,

Ne

Μὴ ποτε σὺν παίδεσσι γυναικί τε θυμὸν ἀχσύνῃ,
 Ζητῶντες βίωτον ἑαυτὰ γέγονας, οἷδ' ἀμιλῶσιν.
 Δὶς μὲν ἢ ἑὸν τρεῖς τάχα τούξια, ἢ δ' ἐπὶ λυπῆς,
 Χρῆμα μὲν ἢ πρῆξις, σὺ δ' ἐτώσια πόλλ' ἀγορεύσεις.
 Ἀρχαῖος δ' ἐστὶ ἐπίων νόμος, ἀλλὰ σ' αὖτις
 Φράζεσθαι χρῆσθαι τε λύσειν, λιμὲν δ' ἀλιωρῶν.

Οἶνον μὲν πρῶτιστα, γυναικὶά τε, βῶντ' ἀροτῆρα,
 Κτηπλὺν ἢ γαμητῶν, ἢ τις ἑὸν βασιρὶν ἱποτοί,
 Χρήματα δ' εἰς οἶκον πάντ' ἄρμονα ποιήσασθαι.
 Μὴ σὺ μὲν αὐτῆς ἄλλον, οἷδ' ἀρνῆται, σὺ ἢ ταῦτα.
 Ἡ δ' ὥρῃ παρὰ μέμβεται, μινύθῃ δέ τοι ἔργον.
 Μὴ δ' ἀναβάλλεσθαι εἰς τ' αὐτοῖον, εἰς τ' ἐννεφίον.
 Οὐ γὰρ ἐτώσιοι βργὸς ἀνὴρ πύμπλησι ἑαυτοῦ,
 Οὐδ' ἀναβαλλόμενος. μελέτη δέ τι ἔργον ὀφείλει.
 Λίει δ' ἀμβολισβγὸς ἀνὴρ ἄταισι παλαίῃ.
 Ἡμῶς δὲ λῆγει μόνος ὀξείος κελίοιο,
 Καύματος ἰθαλίμῃ μετοπωρινὸν ὀμβρύνσαντος
 Ζηνὸς ὀριδοῦντος, μετὰ ἣν τρέπεται βρότειος χροῖς
 Πολλὸν ἐλαφρότορος. δὲ γὰρ τότε σείριος ἀστὴρ
 Βαίον ὑπὲρ ἑφελῆς λυγροφύων ἀνθρώπων
 ἔρχεται ἡμάτιος, πλεῖον δέ τι νυκτὸς ἐπαυρῆ,
 Ἡμῶς ἀδνηϊστοτάτῃ πῖλεται τρυφάσασιν ἰσθμῷ
 ὕλην, φύλλα δ' ἐραστὴ χεῖρα, πῆροισιό τε λῆγα.
 Τῆμος ἄρ' ὕλοτομῆν, μεμνημένος ὥριον ἔργον,
 Ολμῶν μὲν τριπόδων τέμνεν, ὑπόρου ἢ τρίπηχυν,
 Ἀξονα δ' ἐπὶ ἀπόδην. μάλα γὰρ νῦν τοι ἄρμονος ὕψος
 Εἰ δέ κεν ὀψιὰ πόδην, ἀπὸ ἑὸν σφύραν κε τάμοιο,
 Τραπῆ-

Ne quando cum liberis, uxoreq; animo dolens
 Quæras uictū per uicinos, hi uerò negligent. (lestes,
 Biscum et ter forsitā cōsequēris. si uerò amplius mo-
 Rem quidem non facies, tu uerò inania multa dices.
 Inutilis autem erit uerborum lex. Sed te iubeo
 Cogitare debitiq; solutionem, famisq; euitationem.
 Domū quidē primū, uxoreq; bouemq; aratorē,
 Famulam non nuptam, quæ et boues sequatur,
 Vtensilia uerò domi omnia apta facito: (reas,
 Ne tu quidē petas ab alio, illeq; recusset, tu uerò ca-
 Tempus autem prætereat, minuaturq; tibi opus.
 Ne uerò differas inq; crastinum, inq; perendinum.
 Non enim laboris fugitans uir implet horreum,
 Neq; procrastinator. Cura uerò tibi opus auget.
 Semper aut dilator operū uir cum damnis luctatur.
 Quam itaq; iam desinit robur acuti solis,
 A calore humido per autumnum pluyente
 Ioue præpotente, mutatur humanum corpus
 Multo leuius. nam tunc canicula stella
 Paulisper supra caput sato obnoxiorum hominum
 Venit interdiu, magis autem nocte fruitur,
 Quando incorrupta est cæsa ferro
 Sylua, folia autem humi fundit, ab ramisq; cessat:
 Tunc sanè ligna secato, memor tēpestiui operis. (cē,
 Mortariū qdē tripedale secca, pistillū uerò tricubita-
 Axēq; septempedale, ualde enim certè cōueniens sic.
 Si uerò octopedalem, et malleum inde seueris,

Trium

Τριαπίθαιμον δ' ἄψιν τέμνειν διπασθάρω ἀμάξῃ.
 Πόλλ' ἐπὶ καμπύλῃ καῖλα φέρειν ἢ γύνῃ, ὅτ' αὖ εὐρησῇ
 εἰς οἶκον, κατ' ὅρος διζήμενος, ἢ κατ' ἀφύραν,
 Πρωινόμ, ὃς γὰρ βυσὶν ἀφ' οὗ οὐχυρώτατος ἔστιν,
 Εὐτ' αὖ ἀθηναίης δμῶος ἐν ἱλύνματι πῆξας,
 Γόμφοισιν πελάσας προσαρήρεται ἰσοβοῦι.
 Δοιὰ δ' ἢ θέδαι ἀφότερα πονησάμενος κατὰ οἶκον,
 Αὐτόγονον καὶ πηκτόν, ἐπεὶ πολὺν λαΐον ἔτω,
 Εἶχ' ἑτόρρον γ' ἀξαις, ἑτόρρον γ' ἐπὶ βυσὶ βάλοιο.
 Δάφνης δ' ἢ πηλείδης ἀκνώτατοι ἰσοβοῦις.
 Δρυὸς ἔλυμα, πρὶν γύνῃ, βόει δ' ἐνναετήρῳ
 Ἀρσόνι λικνῦσθαι (τῶν γὰρ δυνόος ἐν ἀλαπαδνόν)
 Ἡβης μέτρον ἔχοντε, τῷ ὄργαζεσθαι ἀρίτω.
 Οὐκ αὖ τῷ γ' ἐρύσαντες ἐν αὐλακὶ καύμον' ἀφ' ὅρου
 Αἶσαν, τόδ' ὄργον ἐτώσιον αὐτὴ λίποιον.
 Τοῖς δ' ἅμα τεισάρακονταετῆς αἰσὺς ἐποιτο,
 Ἀρτον διπνήσας τετράτρυβον δ' ἡλβλωμον,
 Ος κ' ὄργῃ μελετῶν ἰθείαν αὐλακ' ἐλάνοιο,
 Μηκέτι παπταίνων μεθ' ὁμήλικας, ἀλλ' ἐπὶ ἔργῳ
 Θυμὸν ἔχωρ, τῷ δ' ἔτι νεώτορος ἄλλος ἀμείνων,
 Σπέρματα δάσκαδαι, καὶ ἐπισπορίην ἀλέαδαι.
 Καρτότορος γὰρ αὐτὴ μεθ' ὁμήλικας ἐπ' οἶσται.
 Φράζεσθαι δ' εὐτ' αὖ φωνὴν γοράνους ἐπαύσης.
 Υψέθρην ἐν νεφέων ἐναύσια λικληγῆης,
 Ἦτ' ἀρότοιό τε σῦμα φέρει, καὶ χείματος ὄρην
 Διηνύει ὁμβριοῦ, ἡραδίην δ' ἐλακ' αὐδρὸς ἀβύτῳ
 Δὲ τότε χορτάζαν ἑλκας βόας ἐνδορ ἰόντας.

OPERA ET DIES.

85

Triū palmorū curuaturā secato 10 palmarū currui.
 Multa præterea curua ligna,serto aut dētale cū inue
 Domum,siue in mōte quærens,siue in agro, (neris,
 lignum:hoc enim bobus ad arandum firmissimū est:
 Nempe quū Atticæ Cereris famulus temoni insfigens,
 Clavis adiunctum stiue adaptauerit.

Bina uerò disposito aratra,laborans domi:
 Dentatum et compactū: quoniā multò optimū sic.
 Siquidem alterum frgeris,alterum bobus inijcias.
 E' lauro aut,ucl ulmo firmissimæ stiue sunt.(nouēnes
 E' quercu temonem,ex ilice dētale,boues uerò duos
 Masculos cōparato (horū.n.robur nō imbecillū est)
 Adolescētiae mēsurā habētes. hi ad laborādū optimi:
 Non utiq; hi cōtendentes in sulco,laborando aratrū
 Frgerint,opus uerò imperfectum reliquerint.
 Hos autem simul quadragenarius iuuenis sequatur;
 Patrem cœnatus quadrisidum octo morsum;
 Qui quidem opus curans rectum sulcum ducat;
 Non amplius respectans ad coætaneos: sed in opere
 Animum habens.hoc uerò neq; iunior alius melior
 Ad spargendum semina et iteratā sationē cuitandū:
 Iunior enim uir ad coætaneos euolat animo.

Confidera uerò,cum uocem gruis audieris
 Alce ex nubibus quotannis clangentis,
 Que et arationis signum affert, et hyemis tempus
 Indicat plunie: cor autem rodit uiri bobus carentis:
 Tunc sanè pascce curuos boues,domi detinens.

Fac:

Ρηϊδίον γ' ἔπος εἰπεῖν, βόει δὸς καὶ ἄμαξαν.
 Ρηϊδίον δ' ἀπανήναδαι, παρὰ δ' ὄργα βόεσσι.
 Φησὶ δ' ἀνὴρ φρονέας ἀφνειὸς, πῶς αἰετὶ ἄμαξαν.
 Νύπιος δ' ἐδὲ τόγ' οἶδ', ἱνατὸν δέ τε δύραθ' ἄμαξας.
 Τῶν πρόδιον μελίτῳ ἐχέμεν, οἰκῷα βέδαι.
 Εὐτ' αὖ δὴ πρώτισ' ἀρότες θνητοῖσι φανεῖν,
 Δὲ τότε ἐφορμηθῆναι ὁμῶς διμῶές τε καὶ αὐτὸς.
 Αὔλῳ κ' διορλὺν ἀρόωμ ἀρότοιο λαθ' ὄρῳ,
 Γρωὶ μάλα σπύδιον, ἵνα τοι πλήθωσιμ ἄρτρα.
 Εἰαρι πολῆν, θέρεος ἥ νωμόνῃ σ' ἀπατίσας.
 Νεὸν ἢ σπῆραν ἔτι λιγυρίζουσαν ἄρτραν.
 Νεὸς ἀλ' ἐξίαρ, παύδιον ἀνυκλῆταιρα.
 Εὐχεῖσθαι ἢ διὶ χθονὶ, δημήτερι θ' ἀγνῇ,
 Ἐκτελεῖα βρύθειν δημήτορος ἰσθρὸν ἀκτῖν,
 Ἀρχόμενος ταπρὶτ' ἀρότρῳ, ὅταν ἄκρον ἐχέτῃς
 Χεὶρ λαβὼν ὄρηκα βοῶν ἐπὶ νῶτον ἵκηαι,
 Ἐνδρουρ ἐλκόντων μισάβω. ὃ ἢ τυτθὸς ὀπιθὼν
 Διμῶς ἐχωρ μακίλῳ, πόνον ἐρνίθισι τιθείη,
 Σπέρματα λακκρύπτειν. σὺ θυμοσύνη γ' ἀέσση
 Θνητοῖς ἀνθρώποις, λακοθυμοσύνη ἢ λακίσση.
 Δὲ δέ λιν ἀδροσύνη γάχνεις νόθειον ὄραζε,
 Εἰ τέλος αὐτὸς ὀπιθεὶς οὐλύμπιος ἰδὼν ὀπάσεις.
 Ἐν δ' ἀγγίωρ ἐλάσσεις ἀράχνια, καὶ σ' ἰοδαίη
 Γηθήσαι βιότοιο ὀρσόμενον ἐνδον ἐόντος.
 Εὐοχίωμ δ' ἔξειαι πολλὸν ἔαρ, ὃ δὲ πρὸς ἄλυσιν
 Ἀνγάσαι, σίω δ' ἄλλος ἀνὴρ λεχνημένος ἔσται.
 Εἰ δέ λιν ἐκλίγῃ τροπῆς ἀρόντος χθόνα διῶν

Pacile enim dictu est, par boum da & plaustrum:
 Facile autem recusare, instant uerò opera bobus.
 Inquit autem uir mentis compos: fabricato plaustrū.
 Stultus etiam hoc nescit, centum esse ligna plaustri.
 Horum autē curam habere oportet, domi reponēdo.
 Cum primū aratio mortalibus apparuerit,
 Tunc aggredere, simul & serui & tu ipse,
 Siccam & humidam arans, arationis ad tempus,
 Summo manē festinans, ut tibi se impleant arua.
 Vere uertito, estate uerò iterata non te fallat.
 Nonalem uerò serito adhuc leuem terram, (est.
 Nonalis imprecationū expultrix, liberorū placatrix
 Supplica uerò loui terrestri, Cereriq; caste,
 Pronuntium ut impleant, Cereris sacrum munus,
 Ut primū incipis arare, cum extremum stiue
 Manu capiens, stimulo boum terga attigeris
 Quercum temonem trahētū loro. iuuenis aut pōne
 Seruum, ligonem tenens, negocium auibz faceſſat,
 Semina abscondens. Industria enim optima
 Mortalibus hominibus est: ignauia uerò pessima.
 Sic quidem ubertate spica nutabunt ad terram,
 Si finem ipse postea Iupiter bonum praeuerit.
 E' nasis autem eijcies araneas, & te spero
 Gausurum, uictu potitum domi existente.
 Latus autem peruenies ad canum uer, neq; ad alios
 Respicias. Tui uerò alius uir indigus erit.
 Si uerò ad solis cōuersionem araueris terram almā.

Ημονος ἀμήσεις ὀλίγον περι χερὸς ἔργων,
 Αντία δισμύων λεπονιμονίος, ὃ μάλα χαίρων.
 Οίσης δ' ἐν φορμῷ, παῦροι δὲ σε θνήσκονται.
 Ἀλλοτε δ' ἄλλοις βίους νόος αἰγίοχοιο,
 Αργαλῆος δ' αὐδρείαςι λιπαρὰ θνητοῖσι νοῦσα.
 Εἰ δέ κεν ἔψ' ἀρώσης, τόδε λινὸν τοι φάρμακον ἔσται.
 Ἡμος κοκκύνει κοκκύνει δρυὸς ἐν πτεράλοισι,
 Τοπρώτον τέρεται βροτὺς ἐπ' ἀπειρονα γαῖαν,
 Τῆμος βίους τοι τρίτω ἡματι, μήδ' ἀπολήγοι,
 Μήτ' αἶψ' ὑποββάλλων βεὸς ὀπλιν, μήτ' ἀπολείπων.
 Οὕτω κ' ὄψαρότης πρωτορότῃ ἐσφαρίζα.
 Ερθυμῷ δ' ἐν πάντα φυλάσσετο, μήδ' οἱ λήθῃ
 Μήτ' ἔαρ γινόμενον πολιν, μήθ' ὤριος ὄμβρος.
 Παρ' δ' ἴθι χάλκειον θῶπον, λιὰ ἐπ' ἀλῖα λίχλιν,
 Ωρε χαμῖν, ὃ πότε λυγρὸς ἀνδρας ἔργων
 ἔχαινε, σὺθα κ' ἄσπινος ἀνὴρ μέγαν οἶνον ὀφθαλμοῖς.
 Μή σε λιανὸν χειμῶνος ἀμυχανίῃ λιπαρὰ μάρψα,
 Σινὸν πονίῃ, λεπτῇ ἢ παχυῇ πόδα χερὶ πύξοις.
 Πολλὰ δ' ἀβρυγὸς ἀνὴρ λιονεῖν ἐπὶ ἐλπίδα μένοντα,
 Κρυΐσων βιότειο, λιανὰ προσελίξατο θυμῷ.
 Ἐλπίς δ' ἐκ ἀγαθῇ λεχθεμένης αὐδρα κομίζα,
 Ἡμνον οὐδέ λείπει, τῷ μὲν βίος αἶψιος ἔσται.
 Δείκνυι ἢ δαμώεσι, θέρος ἐτι μέσση ἰόντος,
 Οὐκ αἰεὶ θέρος ἰσθῆται, ποιεῖ δὲ λιανὸς.
 Μελὶν ἢ ληναιῶνα, λιανὸν ἡματα βέθορα πάντα,
 Τύτορ ἀλσούδα, λιὰ πηγάδας, αἶψ' ἐπὶ γαῖαν
 ἔνδον αὐτὸς βορέας ἀνεπλεγίεις τωάθεσι.

Sedens metes, paucillum manu comprehendens,
 Obuersim manipulas puluerulētus, nec ualde gaudēs.
 Ferres autem in sporta, pauci uerò te sufficiant.
 Aliās uerò alia Iouis mens Aegiochi:
 Sed mortalibus hominib. eam deprehēdere difficile.
 Sin aut serò araueris, hoc quidē tibi remediū fuerit:
 Quando cuculus canit quercus in frondibus,
 Primam delectat mortales super immensam terram:
 Tunc Iupiter pluat triduo, neq; desinat,
 Non utiq; superans bouis ungulam, neq; relinquens:
 Et serotina aratio tempestiue equalis fuerit.
 Animo autem bene omnia reconde. neq; te lateat
 Neq; uer exoriens canum, neq; tempestiua pluuia.
 Accede autem aneam sedē, et ad calidam tabernā,
 Tempore hyberno, cum frigus homines uehemens
 Detinet. tunc sanē impiger uir ualde domum auget.
 Ne te male hyemis difficultas opprimat, (premas.
 Cū paupertate: macilenta uerò crassū pedem manu
 Multa uerò ignauus uir uanam ob spem expectans,
 Egens uictus mala intra animum uersat.
 Spes uerò non bona indigentem uirum fert,
 Sedentem in taberna, cui uictus non sufficiens sit.
 Indica autem seruis, estate adhuc media existente:
 Non semper estas erit. facite nidos. (nes,
 Mensem uerò Ianuariū, malos dies bobus nocētes om
 Hunc uitate: et glacies, que quidem super terram
 Flante borca moleste existunt,

Ος τε διὰ θρόνου ἱπποτρόφου σὺν ῥῆϊ πόντῳ
 Εμπνέσας ὤρει, μέμνησι ἥ γαῖα καὶ ὕλη,
 Πολλὰς ἥ δρυς ὑψικόμους, ἑλάτας τε παχέας,
 Οὔριες σὺ βήσσης πιλνᾶ, χθονὶ πρυμνετάρῃ
 Εμπίπτῳ, καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νύκτος ὕλη.
 Θῆρις δὲ φέριεσσ' ἄρας δ' ὑπὸ μίτῃ ἔθοντο,
 Τῶν καὶ λάχνη δέγμα κατὰ σπινθ, ἀλλὰ νύ καὶ τῶν
 Τυχρὸς ἐὼν διάνοι δασυτέρων πόρ' ἰόντων,
 Καί τε διὰ ῥινὸς βοὸς ὄρχεται, ἔδῃ μιν ἶχα.
 Καί τε δι' αἶγα ἄσαι τανύτετρα, πῶσα δ' ὄτι,
 Οὐνεκ' ἐπιστάνῃς τέχης αὐτῶν, ὃ διάνοι
 Ἰς ἀνέμῳ βορέας, τροχαλὸν ἥ γέροντα τίθισι.
 Καὶ διὰ παρθονικῆς ἀπαλόχρους ὃ διάνοι,
 Ἥτι δόμων σὺ τόδι φίλη παρὰ μητέρῃ μίμνα,
 Οὐπω ὄρ' εἰδῆα πολυχρῶς ἀφροδίτης,
 Εὔτε λαισδαμόνῃ τέρενα χροῖα, καὶ λίπ' ἑλαῖν
 Χερσαμόνῃ, νυχὶν καταλέξετε σὺ δόθεν οἶκον
 Ἥματι χαμέζῳ, δ' ἀνόςγειος δρ' πόδα τούδεα,
 Εὐτ' ἀπύρῳ οἶκῳ, καὶ σὺ ἤθεις λουγαλίοισιν.
 Οὐ γὰρ οἱ ἥελιος δαίανυ νομὸν ὀρμηθῆναι,
 Ἀλλ' ἐπὶ λυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
 Στρωφᾶται, βράδιον ἥ παννυκτίεσσι φαίνει,
 Καὶ τότε δὴ λίσρασι καὶ νήκοροι ὕλκοιται,
 Λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρύα βνωθέντα
 Φσύνγαισι, καὶ πᾶσι σὺν φρεσὶ τῷτο μέμνον,
 Οἱ σιέπα μαϊόμενοι, πυνκινῆς λισυθμῶνας ἶχου,
 Καὶ γλάφυ χειρῶν, τότε δὴ τρέποδι βροτῇ ἴσαι.

Qui per Thraciam equorum altricem lato mari
 Inspirans concutit, remugit autem terra et sylva:
 Multas uero quercus alticomas, abietesq; densas,
 Montis in uallibus deijcit, terre multos pascenti
 lucumbens, et omnis reboat tunc ingens sylua.
 Fere autem horrent, caudasq; sub pudenda ponunt:
 Eae etiam quarum uellere cutis densa est, et quas
 Frigidus existens pflat, hirsuta licet pectora habentes.
 Quinctia p bonis pelle penetrat, neq; ipsu cohibet.
 Etiq; p capra flat hirsuta, ouium aut greges no ite,
 Eo quod annui ipsarum illi sunt, non perflat
 Vis uenti boreae: incuruum uero senem facit.
 Et per tenelli corporis uirginem non perflat,
 Quae edes intra charam apud matrem manet,
 Nondum opera experta aureae Veneris,
 Beneq; lota tenerum corpus, et pingui oleo
 Vincta, noctu cubat intra domum (arrodit,
 Tempore hyberno, quando ex ossis polypus suu pede
 Inq; frigida domo, et in habitaculis tristibus.
 Non enim illi sol ostendit pabulum ut inuadat,
 Sed super nigrorum hominum populumq; et urbe
 Vertitur tardius autem uniuerfis Graecis lucet.
 Et tunc sane cornuta bestiae et incornuta syluicubae
 Misere dentibus stridentes per quercetum uallosum
 Fugiant, et passim omnibus id cure est:
 Quae testis inquirentes, densas latebras habent, (les,
 Et cauernas petrosas, tunc utiq; tripedi homini simi-

Οὐτ' ἐπὶ νῦτα ἔαγε, λαὸν δ' εἰς ὕδασι δ' ἄρται,
 Τῷ ἱκετοὶ φοιτῶσιν, ἀλυσόμενοι νίφα λυγρῇ.
 Καὶ τότε ἴσασθαι ὄρυμα χροὸς, ὥς σε λελούω,
 Χλαῖνάν τε μαλακῇ, καὶ τὸρμιόροντα χιτῶνα.
 Στήμονι δ' οὐ πάύω πολλὴν λύονα μινύσασθαι.
 Τὴν περιέσασθαι, ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμύσι,
 Μυδ' ὀρθαὶ φέρισσι, ἀερόμεναι κατὰ σῶμα.
 Ἀμφὶ δ' ἥ ποσσὶ πίδαλα βροῦς ἐφί λιταμένοιο
 Ἀρμυνα δίσσασθαι, πύλοισι οὐτοδὲ πυκνάσας.
 Πρωτογόνων δ' ἐρίφων, ὁπόταν ἱρῶος ἄριον ἔλθοι,
 Δέρματα σὺν ῥάπῃσιν νύμφῃ βροῦς, ὅφρ' ἐπὶ τῶτω
 Νετὴ ἀμφιβάλῃ αἰλινῷ, λιφαλῇ δ' ὑπὸρβον
 Ἴλιον ἔχειν ἀσκητὸν, ἐν ὕδασι μὴ καταδύειν.
 Ψυχὴ γὰρ τ' ἡὺς πύλῃται, βορέας πύλοντος.
 Ἡὼς δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' ἕραν ἄφ' ὀρόντος
 Ἀἷρ πυροφόρος τέταται μακάρων ἐπὶ ὄργοις.
 Ος τε ἀνυσάμενος ποταμῶν ἀπὸ αἰὶ ναόντων,
 Ὑψὲ ὑπὸ γαῖης ἀρθεῖς ἀνέμοιο θνήσκῃ,
 Ἄλλοτε μόνθ' ἔνι ποτὶ ἱσπόρον, ἄλλοτ' ἄνοι,
 Πυκνὰ θρηῖνις βορέα νέφια ἱλονίσοντος.
 Τὸν φθάμενος, ὅρ' γὰρ τελέσας, οἶκον δὲ νείδῃται,
 Μὴ ποτὶ σ' ἕρηνόθεν σκοτόεν νέφος ἀμφικαλύψῃ,
 Χρῶτά τε μυδιαλέον θάιν, κατὰ θ' εἴματα δούσῃ.
 Ἀλλ' ὑπαλυσάσθαι, μείς γ' χαλεπώτατος ὕτος
 Χιμέριος, χαλεπὸς προβάτοισι, χαλεπὸς δ' ἀνθρώποις.
 Τῆμος θ' ἡμῖσι βυσιν, ἐπὶ δ' ἀνέρι τὸ πλεον ἄν
 Ἀρμαλιῦς μακρὰ γ' ἐπὶ ῥοτοὶ σφρόνῃ αἰσί.

Ταῦτα

Cuius & humeri fracti sunt, et caput pavimentū spe
 Huic similes incedunt uitantes niuem albam. (Stat:
 Et tunc induit munimentum corporis, ut te iubeo.
 Chlenamq; mollem, & talarum tunicam.
 Stamine uerò in pauco multam tramam intexeo.
 Hanc circum induito, ut tibi pili non tremant,
 Neq; erecti horreant, arrecti per corpus.
 Circum uerò pedes calceos bouis fortiter occisi
 Aptos ligato, pilis intus condensans. (uenerit,
 Primogenitorū uerò hœdorū, cū frigus tempestiuum
 Pelles consuito neruo bouis, ut super humerum
 Pluuiæ arceas teporem. supra caput uerò
 Pileum habeto elaboratum, ut aures ne humefiant.
 Frigida enim aurora est, Borea cadente:
 Matutinus uerò super terram à cœlo stellifero
 Aer frugifer, extensus est beatorum super opera.
 Qui hauriens è fluminibus semper fluentibus,
 Altrè supra terram leuatus uenti procella,
 Interdum quidem pluit ad uesperam, interdum flat,
 Densus Thracio borea nubes excitante.
 Huic anteuertens, opere perfecto domum redi,
 Ne quando te cœlitus tenebrosa nubes circumtegat,
 Corpusq; madidum faciat, uestesq; humectet:
 Sed cuitato. Mensis enim difficilissimus hic
 Hybernus: difficilis ouibus, difficilisq; hominibus.
 Tunc medium bobus, homini uerò amplius adfit
 Alimonie: longæ enim ualidæq; noctes sunt.

Ταῦτα φυλακόμενος τιτλισμόν μ' αἶς ἐνὶ κυτῶν,
 ἰσθδαίνῃς τε καὶ ἤματα, εἰσόκησ' αὖθις
 ἔν' πάντων μήτηρ ἱερπὸν σύμμιπτον ἐνέειπεν.
 ἔντ' αὖ ἐξήκοντα μετὰ τροπᾶς κελίοιο
 χαμῖν' ἐκτελέσῃς οὖν ἤματα, δὴ ῥα τότε ἄσθ' ἤρ
 ἀρηΐρος προλιπὼν ἰδρὸν ῥόον ὠκισανόιο,
 πρῶτον παμφάνων, ἐπιτέλλεται ἀπροκνέφανος.
 Τόνδε μετ' ὀρθρογόνον πανδιονὶς ὄρτο χελιδῶν,
 ἐς φάος ἀνθρώποις, ἕαρος νέον ἰθαμμένοιο.
 Τὴν φθάμενος, οἶνας περιταμνέμενον, ὥς γὰρ ἔμμενον.
 ἀλλ' ὁπότεν φόβοιοκος ἀποχθονὸς αὖ φνταβαίνει,
 Πηλεΐδης φύγων, τότε δὴ σκάφος ἐπὶ οἰνίῳ,
 ἀλλ' ἄρπας τε χαρμωσέμεναι, καὶ δμῶας ἐγείρειν.
 φύγων ἢ σιόρως θάκυσ, καὶ ἐπ' αὖ τοῖσι
 ὤρῃ οὐ ἀμντῷ, ὅτε τ' ἡλῖος χροῖα ἱερπῇ.
 Τημέστος ἀσύνδαμ, καὶ οἰκαδὲ ἱερπὸν ἀγέειν.
 Ὀρθρῷ ἀνισάμενος, ἵνα τοι βίος ἄρμιος ἔν.
 Ἡὼς γὰρ τ' ὄργιοι τρεῖς ἀπομείνεται αἶσαν.
 Ἡὼς τοι προσφέρει μὲν ὁδῷ, προσφέρει ἢ καὶ ὄργη.
 Ἡὼς, ἥτε φανείσα πολίαις ἐπέβησι κελύβη
 ἀνθρώπων, πολλοῖσι δ' ἐπὶ ζυγὰ βασι τίθουσιν.
 Ἡμεῖς ἢ σπόλυμὸς τ' αὖθις, καὶ ἡχέτα τέττιξ
 Δρυοδρέψ' ἐφ' ἰόμενος, λιγυρὴν καταχούετ' αἰοδιῶν
 πυκνὸν ὑπὸ πηδύγων, θέρειος λαματώδης ἄρη,
 Τῆμος πιόταταί τ' αἶγες, καὶ οἶνος ἄριστος,
 Μαχλόταί τ' ἢ γυρᾶνις, ἀφανρότατοι δέ τε ἄνδρες
 εἰσὶν, ἐπ' αἰσφαλὴν καὶ γύναια σέριος ἄρα.

Hæc obseruans perfectum in annum
 Acquato noctesq; et dies, donec rursus
 Terra omnium mater fructum omnigenū proferat;
 Quam sexaginta post uersiones solis
 Hybernos perfecit Iupiter dies, tunc sanè stella
 Arcturus relinquens immensum fluctum Oceani,
 Primus totus apparens exoritur uespertinus.
 Post hunc manè lugens Pandionis prorumpit hirsuto
 Ad lucem hominibus, uere nuper cæpto.
 Hanc præuertens, uites incidito. sic enim melius,
 At cùm domi porta à terra plantas ascenderit,
 Pleiades fugiens, tunc non amplius fodiendæ uites,
 Sed salcesq; acuito, seruosq; excitato.
 Fugito uerò umbrosas tabernas, et ad auroræ cubile,
 Tempore mæsis, quando sol corpus exiccat;
 Tunc festina, et domum fruges congrega,
 Diluculo surgens, ut ibi uictus sufficiens sit;
 Aurora enim operis tertiam sortitur partem.
 Aurora tibi promouet quæ uia, promouetq; labor;
 Aurora, quæ apparens multos ingredi fecit uiam
 Homines, pluribus uerò iuga bobus imponit.
 Quam uerò carduiq; floret, et canora cicada
 Arbori infidens stridulum effundit cantum
 Frequenter sub alis, æstatis laborioso tempore,
 Tunc pinguesq; capre, et uinum optimum,
 Salacissime uerò mulieres et uiri imbecillimi
 Sunt, quoniam caput et genua Sirius exiccat.

Siccum

ἀνάλιος δέ τι χεὺς ὑπὸ λῶμαίος, ἀλλὰ τότε ἦδη
 εἰν πετραῖν τε σιμῇ, καὶ βίβλωνος οἶνος,
 μάλα τ' ἀμολγαῖν, γάλα τ' αἰγῶν σβρηνμυγῶν,
 καὶ βοδὺ λοφάγοιο ἡρίας, μήπω τετοπήης,
 φρωτογόνων τ' ἐρίφων, ἔτι δ' αἰδοπα πινέμεν οἶνον,
 ἐμ σιμῇ ἐξομοτον, λευκορμυγόνον ἔτορ ἐδωδῆς,
 λυτὸν σύνχρῳις ἀνέμῃ τρέψαντα πρόσωπον.
 κρήνη τ' ἀουάν καὶ ἀπορρύτη, ἥ τ' ἀβόλωτος,
 τοῖς ὕδατος προχέειν, τὸ ἧ τέτρεκτον ἱμον οἶνε.
 δμῶσι δ' ἱποτρυῶν, ἀκμήτορος ἰσθρὸν ἀκτῖν
 ἀνέμεν, εὐτ' αὖ πρῶτα φανῇ ὄρνις ὠρῶνος,
 κώρῳ οὐ δύαι καὶ σύντροχέῳ σὺ ἀλῶν,
 μήτρῳ δ' ἐνομιῖσθαι σὺ ἀγγεσιμ, αὐτὰρ ἐπὶ λῶν
 πᾶντα βίον κατὰ θηαι ἐπαρμυγον σὺ δλοδρῶ οἶνε,
 οὗτ' ἀοικον ποιεῖσθαι, καὶ ἄτικτον ὄριθον
 δίξεισθαι λείλομαι, χαλεπὴ δ' ὑπόπορτις ὄριθον.
 καὶ λῶνα λαρχαρόδοντα λωμῶν, μὴ φείδιο σίτη,
 μή ποτέ σ' ἡμρόνοιτος ἀνὴρ ἀπὸ χεῖμαθ' ἔλκτοσσι,
 χόρτον δ' ἐνομιῖσαι, καὶ συρφετὸν, ὄφρα τοι αἶν
 βῶσι καὶ ἡμρόνοισιρ ἐπικετανόρ, αὐτὰρ ἐπετα
 ἀμῶας ἀναψύξαι φίλα γένατα, καὶ βῆ λῶσαι.
 εὐτ' αὖ δ' ὠρῶν καὶ σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ
 οὐρανόν, ἀρκτῦρον δ' ἐσίδαρὸν δολοδῆσθαι ὡς,
 ὦ πέρην, τότε πάντας ἀπόδρεπε οἶκαδε βότερς,
 αἰῆσαι δ' ἡελίῳ δῖνα ἥματα καὶ δῖνα νύκτας,
 φούτι ἧ σουσινιάσαι, ἐπὶ τῷ δ' αἶε ἀγγεῖ ἀφῶσαι,
 αἶωρα διωνέναι πολυγυθῖος, αὐτὰρ ἐπὶ λῶν δὴ

Siccum uerò corpus ob aestum. Sed tunc iam
 Sit petrosaq; umbra, et Biblinum uinum,
 Libuq; lacteu, lacq; capraru non amplius lactantiu,
 Et bonis arboriuore caro, nondum enixe,
 Tencroruq; haedoru. praeterca nigrum bibito uinu,
 In umbra sedens, saturatus cibo,

Contra temperatum uentum obuerso uultu.
 Fontuq; perennis, ac deflui, quiq; illimis sit,
 Tertiã aque partẽ infunde, quartã uerò uini misce.

Fanulis autem impera, Cereris sacrum munus
 Vertere, quando primum apparuerit uis Orionis,
 Loco in uentoso, et bene planata in area.

Diẽsura uerò diligẽter recõdito in uasis. sed postquã
 Omnem uictum deposueris sufficientem intra domu,
 Scrui domo carẽtẽ cõducere, et sine liberis ancillã
 Inquirere iubeo: molesta est aut quæ liberos habet an
 Et canẽ detib. asperu nutrito, nec parcas cibo, cilla.
 Ne quãdo tibi interdium dormiẽs uir facultates aufe-
 Fœnum autem importato, et paleas, ut tibi sit (rat.
 Bobus ac mulis annuum pabulum. sed postea
 Scrui refocillent chara genua, et boues soluantur.

Quum uerò Orion et Sirius in medium uenerit
 Cœlum, arcturu aut inspexerit rosea digitis Aurora,
 O' Persa, tunc omnes decerpe domum uuas:
 Exponito uerò soli decem dies, totidemq; noctes,
 Quinq; autem adumbrato, sexto in uasa haurito
 Dona leticie datoris Baccbi. Sed postquam utiq;

Pleia-

πληϊάδεις θ' ὑάδες τε, τότε θρονός ὠμίονος
 ἀμύωσιρ, τότε ἵπαι' ἀρότρῳ μεμνημένος ἔναι
 Ὠραίς, πλείωρ ἢ ἑκατάχθονός ἀμύωνος ἔναι.

Εἰ δέ σι ναυτιλίας ἀναπειφίλα ἱμόρος αἰρεῖ,
 εὐτ' αὖ πληϊάδεις θρονός ὕμβριμον ὠμίονος
 φύγῃσαι, πίπῃσιρ ἐς ἡρόραδία πόντον,
 ἀθ' τότε παντοίωρ ἀνέμων θύσειρ αἰτᾷ.
 Καὶ τότε μῆκετι νῆας ἔχαιρ' οὐδ' οἶνοπι πόντῳ.
 Γλήν δ' ὀργάζεσθαι μεμνημένος, ὥς σε λελσώ.
 Νῆα δ' ἐπ' ὑπέρῳ ὀρύσαι, πυνάσαι τε λίθισι
 Πάντοθεν, ὅφρ' ἰχθῶσ' ἀνέμων μόνος ὕχον ἀσφύρῳ,
 χαίμαρον ἐξορύσας, ἵνα μὴ πύθῃ διδὸς ὕμβρος.
 Ὅπῃ δ' ἐπαύμονα πάντα τειῶ οὐδ' ἑκάτθω οἶκῳ,
 εὐπρόσμως σολίσαι νῆος πῆρ' ἀπὸ ποντεπόροιο.
 Ρηιδάλιον δ' ὀδύργεις ὑπὲρ ἑκαπνὺ ἑριμάσαιδαι.
 αὐτὸς δ' ὠραίῳ μίμναιρ πλείωρ εἰσόνῃν ἔλθῃ.
 Καὶ τότε νῆα θολὴν, ἔλα δ' ἐλπίσεν, οὐδ' ἔτε φόρτον
 Ἀρμονον σῆτινάσθαι, ἵν' οἴκαδε λέρδος ἄρῃαι·
 Ὡς πῶρ ἐμός τε πατήρ, καὶ σὸς, μέγα νήπιε πόρῳ,
 Ρωϊΐσκει νηυσὶ, βίη λεχρυμένος ἰδῶλῳ.
 Ὅς ποτε καὶ τῇ δ' ἦλθε πολὺν διὰ πόντον ἀνέσας,
 Κόμην αἰολίδα προλιπών, οὐδ' νηὶ μελαίνῃ,
 Ὅδῃ ἄφρονος φύγῳρ, ὅδ' ἐπὶ πλετόν τε καὶ ὄλβον,
 Ἀλλὰ ἑκαπνὺ πονίλῳ, τλὴν ζόνς ἀνδρείας διδῶσι.
 Νέσαστο δ' ἄγχι' ἐλινῶνος οἰζυρῇ οὐδ' ἑκάμῃ
 Ἀσκη, χαῖμα ἑκαπνὺ, θέρε ἀργαλίῃ, ὅδ' ἐποτ' ἰδῶλῳ.
 Τιών δ' ὧ πέρῃ ἐργῳ μεμνημένος ἔναι

ἄριον

Pleiadesq; hyadesq; ac robur Orionis
 Occiderunt, tunc deinde arationis memor esto
 Tempestivæ. annus uerò per terram accommodus sit.
 Quòd si te navigationis periculosa desiderii cepe-
 Quando utiq; Pleiades robur ualidum Orionis (rit,
 Fugientes, occiderint in obscurum pontum,
 Tunc certè uariorum uentorum stridunt flamina,
 Et tunc ne amplius naues habe in nigro ponto.
 Terram autem operari meminervis, ita ut te iubeo:
 Nauem uerò in còincentē trahito, munitoq; lapidib.
 Undiquaq; ut arceant uentorū robur humidè flatiū,
 Sentina exhausta, ut ne putrefaciat Iouis imber.
 Instrumenta uerò congrua omnia domi tue reponē,
 Ornate conseruans nauis alis pontigrade.
 Clauum uerò sabrefactum super fumum suspendito.
 Ipse aut tēpestiuā expectato nauigationē dū ueniat.
 Tuncq; nauē celerē ad mare trahito. intus uerò onus
 Aptum imposito, donum ut lucrum reportes:
 Quēadmodū meusq; pater, et tuus, stultissime Persa,
 Nauigabat nauibus uictus indigus boni.
 Qui olim et huc uenit, immensum pontum emensus,
 Cum Acolide relicta, in naui nigra:
 Non reditus fugiens neq; opulentiam ac facultates,
 Sed malam pauperiem quam Iupiter hominib. dat.
 Habituauit autem prope Heliconem misero in uico
 Astra, byeme malo, estate aut molesto, nūquā bono.
 Tu uerò o Persa operum memor esto

Tem-

Ωραίων πάντων, πρὶ ναυτιλίας ἢ μάλιχα.
 Νῦν ὀλίγην αἰνῆρ, μεγάλη δ' οὐ φορτία θέσθαι.
 Μείζων μὲν φόρτος, μείζον δ' ἐπὶ λίσσῃ λίσσος
 Εἴσεται, εἴη αὐεμοί γε λιπὰς ἀπέχουσι αἴσας.
 Εὐτ' αὖ ἐπ' ἐμπορίῳ τρέψας αἰσέφρονα θυμόν,
 Εὐέλκε χεῖρα τι προφυγῆν, λιὰ λιμόν ἀτόρπῃ,
 Δάξω δέ τοι μέτρα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
 Οὔτε τι ναυτιλίας σισυφισμόςος, ὅτε τι νηῶν.
 Οὐ γὰρ πώποτε νηὶ γ' ἐπέπλων σύρεα πόντορ,
 Εἰ μὴ εἰς σύβοιαν ἐξ-αυλίσκος, ἢ πῶτ' ἀχαιοὶ
 Μείναντες χειμῶνα, πολὺν σὺν λαὸν ἄγασαν
 Ἑλλάδος ἐξ ἱρῆς, τροίῳ ἐς ἑκκληγιῶναια.
 Εὐθάδ' ἐγὼν ἐπ' αἰθλα δαίφρονος ἀμφιδάμαντος,
 Καλκίδα τ' ἔσιπέρησα. τὰ δ' ἢ προπιφραδμονία πολλὰ
 Ἀλλ' ἔβισαν παῖδες μεγαλήτορες, οὐθὰ με φημι
 Ὑμῶν νικήσαντα, φέρειν τέρποδ' ὠτάρντα.
 Τὸν μὲν ἐγὼ μέσση' ἐλκωνιτιάδεός ἀνέθικα,
 Εὐθά μί το πρῶτον λιγυρῆς ἐπέβησαν αἰοιδῆς.
 Τόσσοι τοι νηῶν γε πεπείραμαι πολυγόμφων.
 Ἀλλὰ λιὰ ὥς ὄρεω βῆνός τόνος αἰγιόχοιο.
 Μῆσαι γὰρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον αἰείδω.

Ἡματα πρὸν τέκοντα μετὰ τροπὰς ἡελίοιο,
 Ες τέλος ἐλθόντος θόρυβος λαματώδους ὥρης,
 Ωραῖος πέλεται θνητοῖς πλῆθος, ὅτε κεν νῆα
 Κανάξαις, ὅτ' αὐδρας ἀποφθίσει θάλασσα,
 Εἰ μὴ δὴ πρόφρων γε ποσειδάωρ οἰοσέσθων,
 Ἡζὺς ἀθανάτων βασιλὺς ἐβίλησιν ὀλέσσει.

Tempestiuorū omnium: de navigatione uerò maxime
Naxē paruā laudato, magnæ uerò onera imposito.
Maius quidem onus, maius uerò lucrum ad lucrum
Erit, siquidem uenti malos abstineant status.

Quando ad mercaturam uerso imprudente animo,
Volueris et debita effugere, et famem inamœnam;
Ostendam autem tibi modos multifoni maris,
Esi neq; nauigandi peritus, neque nauium.

Neq; enim unquā naui profectus sum ad latū mare,
Nisi in Eubœam ex Aulide, ubi quondam Græci
Expectata tempestate, magnū collegerūt exercitum
Græcia è sacra, ad Troiā pulchris sœminis præditā.

Hinc ego ad certamina strenui Amphidamantis,
Chalcidemq; traieci, prædeliberata uerò multa (cō
Certamina instituerūt iuuenes magnanimi, ubi me dī
Carmine uictorem tulisse tripodem auritum.

Quem ego quidem Musis Heliconiadicis dicaui,
Vbi me primū sonorum aggredi fecerūt cantum.
Tantū nauū expertus sum, multos clauos habentiū.
Sed tamen dicam Iouis consilium Aegiochi.

Muse enim me docuerunt diuinum carmen canere.

Dies quinquaginta post uestiones solis,
Ad finem progressō æstatis laboriosæ tempore,
Tēpestina est mortalibus nauigatio. nec cettē nauē
Prægeris, neq; homines perdidit mare,
Nisi sciens Neptunus terræ quassator,
Aut Iapiter immortalium rex uelit perdere.

Εἰς τοῖς γὰρ τέλος ἰστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν τῶ.
 Τῆμος δ' ὁ κερύνεις τ' αὔραι, καὶ πόντος ἀπὸ μῶν.
 Εὐκκλος τότε νῆα βολὴν ἀνέμοισι πιδύσας,
 τλήμεν εἰς πόντον. φόρτον δ' εὖ πάντα τίθει δαί.
 Σπύδιον δ' ὅττι τάχιστα πάλιν οἶκονδε νέει δαί.
 Μὴ δ' ἔμεναι οἶνον τε νέον, καὶ ὁπωρὸν ὄμβρον.
 καὶ χειμῶν ἐπιόντα, νότιό τε δαναὶς αἴτας,
 ὅς τ' ὤρει θάλασσαν ἑμαρτύσας διὰς ὄμβρον.
 Βολλῶ, ὁπωρῶν, χαλεπὸν δέ τι πόντον ἐβήκον.
 Ἄλλος δ' εἰαρινὸς πείλεται πλὸς ἀνθρώποισιν.
 Ἡμος δὲ τοπρωτὸν, ὅσων τ' ἐπιβᾶσα κορώνη
 ἔχου ἐποίησεν, τόσον πείλας ἀνδρὶ φανέν.
 Εἰς ἡράδην ἀνροιάτη, τότε δ' ἑμβατὸς εἰς θάλασσαν.
 Εἰαρινὸς δ' ἔτος πείλεται πλὸς ἑμὶν ἔγωγε.
 Ἀννῆ, ἃ γὰρ ἐμὴ θυμῷ λοχαρισμένος ἰστὶν,
 Ἀρπαιῖος χαλεπῶς κε φέροις κακόν, ἀνδρῶν γὰρ τὰ
 Ἀνθρώποι ρέξαι ἀιδράεισι νόστοι.
 Χρήματα γὰρ ψυχὴ πείλεται δαλοῖσι βροτοῖσι.
 θανόν δ' εἰς θανάῳ μετὰ λύμασι, ἀλλὰ δ' αὖτις
 φράζεσθαι τὰ δὲ πάντα μετὰ φρεσὶν, ὥς δ' ἀγασθῆναι.
 Μὴ δ' οὐκ ἐννοεῖν ἀπανταβίον λείλεισι τίθει δαί.
 Ἀλλὰ πλὴν λείπει, τὰ δ' ἑμῶν φορτίζει δαί.
 Δανὸν γὰρ πόντῳ μετὰ λύμασι πῆματι λῦσαι.
 θανόν δ' εἴη ἐπ' ἀμαξαν ἐπὶ βίον ἄχθος αἶρας,
 Ἄξονα λυγρὰς, τὰ δ' ἑμῶν φορτὶν ἀμαυρωθῆναι.
 Μίτρα φυλάσσει δαί. λαιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσι ἀρίστος.
 Διρκίος δ' ἡ γυροῦσα τεὸν ποσὶ οἶκον ἄγει δαί.

OPERA ET DIES.

8

In his enim summa est simul bonorumq; malorumq;
 Tunc uero facilesq; aura, & mare innocuum,
 Tranquillum: tunc nauem celerem, uentis fretus,
 Trabito in pontum. onus uero omne bene colloca.
 Propera aut q; celerrime iteru domu redire. (breu;
 Neq; uero expectato uinuq; nouu, & autumnale im-
 Et hyemem accedentem, noti q; molestos flatu,
 Qui concitat mare, secutus celestem imbrem
 Multum, autumnalem: difficilem uero pontum facit.
 Sed dia uerna est nauigatio hominibus:
 Nempe cum primum quantum incedens cornix
 Vestigium fecit, tantum folia homini appareant
 Summa in situ, tum sane imperuium est mare.
 Verna autem haec est nauigatio. non ipsam ego tame
 Probo. neq; enim meo animo grata est,
 Quia rapax. egre quide effugeris malu. sed tame &
 Homines faciunt stulticia mentis. (haec
 Pecunia enim anima est miseris mortalibus:
 Miserum uero est mori in fluctibus. Verum te iubeo
 Considerare haec omnia in animo, ut tibi consulo.
 Ne uero intra naues omnem substantiam cauas pone:
 Sed plura relinquito, pauciora uero imponito.
 Miserum enim, ponti in fluctib. in malum incidere.
 Miseru etia, siquidem in curru praegrade onus impo
 Axem fregeris, onera uero intereant. (nec
 Mediocritate obserua: occasio uero in omnib. opti-
 Maturus aut uxorem tuam ad domum ducito, (ma.
 Neq;

Μήτε τρικλύνων ἰτέωρ μάλα πόλλ' ἀπολείπων,
 Μήτ' ἐπιβείς μάλα πολλά· γάμοι δέ τοι ὄριος ὕτος.
 Ἡ δὲ γυνὴ τέτρ' ἡβώη, πέμπῃ ᾗ γαμοῖτο.
 Παρθενικὴν ᾗ γαμεῖν, ὥσθι ὕβρια λιδοῖν ἀδιδάξεν.
 Τίωδε μάλισθα γαμεῖν, ἢ τις σέθεν ἐγγύθει ναῖα,
 Πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδὼν, μὴ γέτοσι χαρμάτα γήμης.
 Οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ λήϊζέτ' ἄμανον
 Τῆς ἀγαθῆς, τῆς δ' αὖτε λιανῆς ὀρίγιον ἄλλο,
 Δαιτυλόχης, ἢ τ' ἀνδρα καὶ ἰφθιμόν πόρ' ἰόντα
 Εὖε ἄτορ δαλῆ, καὶ ὠμῷ γῆραι δῶπον.
 Εὖ δ' ὅπιν ἀθανάτων μακαρῶν πεφυλαγμένους εἴ-
 μηδὲ λιαιγενήτω ἴσον ποιεῖσθαι ἱταῖον. (ναί
 Εἰ δέ κε ποιήσῃς, μὴ μιν πρότορος λιανὸν ἔρξῃς.
 Μὴ ᾗ ψεύδεισθαι γλώσσῃς χάριν. εἰ δέ κεν ἀρχῇ
 Ἡτιέπος ἐπὶ ἄποθνήμω, καὶ καὶ ἔρξας,
 Δις τόσα τίννυσθαι μνησμένους. εἰ δέ κεν ἀνθις
 Ἡγῆτ' ἐς φιλότητα, δίκην δ' ἐβέλκει παραχῆρ,
 Δέξασθαι. δαίλος τοι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον
 Ποιεῖται. σὲ ᾗ μὴ τι νόον λιαιτελεγχέτω εἶδος.
 Μὴ ᾗ πολύξανον, μὴ δ' ἄξανον λιαιεῖσθαι,
 Μὴ ᾗ λιανὸν ἱταῖον, μὴ δ' ἰδλιῶν ναισιγῆρα.
 Μηδέ ποτ' ὕλομόν κεν ποσίην θυμοφθόρον, ἀνδρῶν
 Τίτλαθ' ὄνειδίζειν μακαρῶν δόσιμ' αἰὼν ἰόντων.
 Γλώσσῃς τοι θεσσαρὸς ἐν ἀνθρώποισιμ' αἴριος
 Φειδωλῆς. πλείσθι ᾗ χάρις λιαιτὰ μέτρον ἴσης.
 Εἰ ᾗ λιανὸν ἔποις, τάχα κ' αὐτὸς μείζον ἀνέσσεις.
 Μὴ ᾗ πολυξάνῃ δαίτορ δυνάμειφιλος εἶναι.

Neq; triginta annis ualde multum deficiens,
 Neq; superans multum: nuptiæ uerò tempestiue hæ.
 Mulier aut quarto supra decimū anno pubescat, qnto
 Virgine uerò ducito, ut mores castos doceas. (nubat.
 Eā uerò potissimū ducito, q̄ te ppe habitat, (ducas.
 Omnia diligēter circū cōtēplatus, ne uicinis ludibria
 Neq; enim muliere quicquam uir sortitur melius
 Bonæ uisus uerò mala non durius aliud,
 Comestatrice, quæ uirum tametsi sortem
 Torret sine face, & crude senectæ tradit. (uato.
 Bene uerò animaduersionē immortalū deorū obser
 Neq; fratri equalem facito amicum.
 Quod si feceris, ne ipsum prior malo afficias.
 Ne uerò mentiaris linguæ gratiam. Sin aut coeperis,
 Aut uerbum aliquod locutus infestum, aut faciens,
 Bis tantam puniri memineris. Sin uerò rursus
 Redeat ad amicitiam, pœnam autem uelit præstare,
 Suscipe miser namq; uir amicum aliàs alium
 Facit te uerò ne quid animo coarguat uultus.
 Ne uerò multorū hospes, neue nullius hospes dicaris:
 Neue malorū socius, neq; bonorū conuiciator. (mini
 Neq; unq; miserā pauperiē, animi consumptricē, ho-
 satine exprobrare, diuorum munus immortalū.
 Lingue certē thesaurus inter homines optimus
 Parce: plurima uerò gratia ad mensuram euntis.
 Quod si malum dixeris, forsā & ipse maius audies.
 Neq; publici conuiuij grauis accessor esto.

Ἐκ λιοῦ πλείη ἢ χάρις, διαπαύη τ' ὀλιγίστη.
 Μὴ δέ ποτ' ἐξ ἧς διηλέβην αἴθοπα οἶνον
 Χόρσιν ἀνίπτοις, μὴ δ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν.
 Οὐ γὰρ τοί γε κλύουσιν, ἀποπῆναι δέ τ' ἀράς.
 Μὴ δ' αὖτ' ἡλίοιο τετραμμένος ὀρθὸς ἐμυχῆρ.
 Ἀντάρ' ἐπαίει δύν μεμνημένος ἐς' ἀνιόντα,
 Μὴ τ' ἐν ῥοῦ, μέτ' ἐκτὸς ῥοῦ προβάδην ὑβήσας.
 Μὴ δ' ἀπογυμνοθεῖς, μακάρων τοι νῦντες ἑκασιν.
 Ἐξομνος δ' ὄγε θεὸς ἀνὴρ, πεπνομένοα εἰδώς,
 Ἡ ὄγε πρὸς τοῖχον πειάσας σὺδρκεῖος αὐλῆς.
 Μὴ δ' αἰδοῖα γονὴ πεπαλαγμένος εὐδοθεν οἶον
 Ἐστὶν ἐμπελαδὸν παραφαινέμεν, ἀλλ' ἀλέκδαι.
 Μὴ δ' ἀπὸ δυσφύμοιο τάφῳ ἀπονοστήσαντα
 Σπόρμαίνειν γονεῖν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ διατός.
 Μηδέ ποτ' ἀονάων ποταμῶν ἡακλῆρρον ὕδαρ
 Πρασι πόρῃ, πρὶν γ' εὖξῃ ἰδῶν ἐς ἡαλὰ ρέεθρα,
 Χείρας νιψάμενος πολυκράτῳ ὕδατι λουκῷ.
 Ος ποταμὸν διαβῆ, ἡακότητι ἢ χείρας ἀνιπτός,
 Τῷδε θεοὶ νεμειῶσι, ἡαῖ ἀλγὰς δῶκαν ὀπίσω.
 Μὴ δ' ἀπὸ ποντόζοιο θεῶν ἐνὶ λατὶ θαλάῃ
 Ἄνδρ' ἀπὸ χλωρῆ τάμεναι αἰθωνι σιδήρῳ
 Μηδέ ποτ' οἶνοχόλῳ τιθέμεν ἡρκῆρος ὑπόρθεον
 Πινόντων, ὅλοη γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται.
 Μὴ δέ δόμοι ποιῶν ἀνεπίξετον ἡαταλέπαρ,
 Μὴ τι ἐφειδομένη ἡρώη λαπέρυζα ἡοράνῃ.
 Μὴ δ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπὶ ῥέκτων ἀνιόντα
 Ἐοδαί, μὴ δέ λόεσθαι, ἐπαῖ ἡαῖ τοῖς ἐνὶ ποινῇ.

Μὴ δ'

OPERA ET DIES.

Nam ex publico plurima gratia, sumptusq; minimus.
 Neq; unquam de manè iouilibato nigrum uinum
 Manibus illotis, neq; alijs immortalibus.
 Neq; enim illi exaudiunt, respuunt uerò etiam preces.
 Neq; contra solem uersus erectus meijto:
 Sed postquam occiderit, memor usq; ad orientem,
 Neq; in uia, neq; extra uiam progrediendo meias,
 Neq; denudatus deorum quippe noctes sunt.
 Sedens uerò diuinus uir, et prudens,
 Aut idem ad parietem accedens bene septi atrij.
 Neq; pudenda semine pollutus intra domum
 Focum iuxta reuelato, sed caueto.
 Neq; ab infami sepulchro reuersus
 Seminato progeniem, sed deorum à conuiuio.
 Nec unquam perennium fluuiorum limpidam aquã
 Pedibus transito, priusquã oraueris aspiciẽs pulchra
 Manus lotus ancena aqua limpida. (fluenta,
 Qui fluxum transierit, malicia uerò manus illotus,
 Ei succensent dii, et damna dant in posterum.
 Ne uerò à manu deorum in celebri conuiuio
 Siccum à uiridi refeca nigro ferro.
 Neq; unquã patinã libatoriam pone super craterem
 Bibentium. perniciosum enim in ipso satum est sitũ.
 Neq; domum faciens imperfectam relinquito,
 Ne fortè insidens crocitet stridula cornix.
 Neq; à pedatis ollis nondum lustratis rapiens
 Comedito, neq; lauato: quia et hisce noxa inest.

Μηδ' ἐπ' ἀκινέτοισι λαβίξαι, ἢ γὰρ ἄμεινον,
 Ραῖδα δυνωδενκαταῖον, ὅτ' αὐτὴρ ἀνέωρα ποιεῖ,
 Μηδὲ δυνωδενκάμεινον ἴσον καὶ τῷ το τίτυνηται,
 Μηδὲ γυναικῶν λυτρῶν χροῖα φαιδρυνῖναι
 Ἀνέρα, λουγαλέν γὰρ ἐπὶ χρόνον ἐστ' ἐπὶ καὶ τῇ
 Ποιῇ, μηδ' ἰσροῖσιν ἐπ' αἰδομένοισι λυρήσας
 Μωμόναι ἀΐδουλα, θεὸς τοι καὶ τὰ νεμεσᾷ.
 Μηδέ ποτ' ἐν προχοῇ ποταμῶν ἄλαδι προριόντων,
 Μηδ' ἐπὶ λελυγμένῳ ἔρῳ, μᾶλα δ' ἐξαλείψαι,
 Μηδ' ἐναποψύχων τὸ γὰρ ὅτοι λῆϊόν ἐστιν.
 Ὡς ἔρδαι, δανὺν ἢ βροτῶν ὑπαλόνιο φέμιν.
 Φύμν γάρ τε κακὴ πύλεται, λύφῃ μὲν αἶραι
 Ρεῖα μάλ', ἀργαλέν ἢ φέραι, χαλεπὴ δ' ἀποθίβει,
 Φύμν δ' ὅστις πᾶμπαν ἀπόλλυται, ἢν τινα πολλοὶ
 Λαοὶ φημίζουσι, θεὸς νῦν τις ἐστὶ καὶ αὐτή.

Η Σ Ι Ο Δ Ο Υ Η Μ Ε Ρ Α Ι.

Ματὰ δ' ἐν διόβῳ πεφυλαγμένον
 εἰς κατὰ μοῖραν
 Περσασίμεν Ἀμώεσι, τριηκᾶδα
 μινὸς ἀρίστῳ
 Ἔργα τ' ἐποπῆσαν, ἢ δ' ἀρμαλινὴν
 λατρίασαι,

ἔντ' αὖ ἀλκίβειν λαοὶ ἕρποντες ἄγωσιν.
 Αἱ δ' ὃ γὰρ ἡμέραι εἰσι διὸς παρὰ μκτιόσυντος.
 Πρῶτον εὖν, τετράς τε, καὶ ἐβδόμη ἰσθὲρ ἡμᾶρ.
 Τῇ γὰρ ἀπόλλυται χρυσάορα γένετο λητῶ.
 Οὐλοᾷτε τ' οὐάτε τε, δύνω γέ μὲν ἡματα μινὸς

Neq; super immobilibus locato (nō enim bonum est)
 Puerum duodennum: quia uirum inertem facit.
 Neq; duodecim mensium: æquale & hoc est.
 Neq; muliebri in balneo corpus abluito
 Vir: gravis enim ad tempus est & in hoc
 Poena. neq; in sacrificia accensa incidens,
 Reptēdē arcana. Deus quippe et hæc indignē fert.
 Nec unquam in alueo fluxiorum mare influentium.
 Neq; in fontium, meijto: quin ualde cuitato.
 Neq; incacato id enim nibilo est melius.
 Sic facito grauem uerò mortaliū cuitato famam.
 Fama enim mala est, leuis quidem leuatu
 Facillime, molesta uerò portatu, difficilisq; depositu.
 Fama uerò nulla prorsus perit, quam quidem multi
 Populi diuulgant. quippe dea quedam est & ipsa.

HESIODI DIES.

Dies uerò ex Ioue obseruans bene, se-
 cundum sortem
 Præcipe seruis, tricesimam mēsis o-
 ptimam
 Ad opera inspiciendum, dimensumq;
 diuidendum:

Nempe cum ueritatem populi iudicantes agunt.
 Hæ enim dies sunt Ioue à prudente:
 Primum, nouilunium, quartaq; et septima sacra dies.
 Hac enim Apollinem auriensem genuit Latona.
 Octauaq; & nona ambæ dies mensis

Ἐξοχ' αἰθρομένοιο, βροθήσια ὄργα πονέσθαι.
 Ενδιπνάτη ᾗ, διωδιπνάτη τ', ἀμφωγεῖ μ' ἐδιδά,
 Ἡ μὲν οὔτε πάκει, ἡ δ' ὄφρ' ἵνα ἱερπὸν ἀμᾶσθαι.
 Ἡ δὲ διωδιπνάτη τῆς σὺδιπνάτης μὲν ἀμᾶσθαι.
 Τῇ γὰρ τοι νεῖν ματ' ἀόρσιπότ' ἀφ' ἄχνης,
 Ἡμῶς ἐκ πλείων, ὅτε τ' ἰσθμὸς σωρὸν ἀμᾶται.
 Τῇ δ' ἰσθμὸς γήσαιο γυνὴ, προβάλοι τότε ὄργον.
 Μένους δ' ἰσθμὸν τρισηκδιπνάτῳ ἀλέκῳ.
 Σπέρματος ἀρξάσθαι, φυτὰ δ' ἐνθρῖν' ἀμᾶται.
 Εἴη δ' ἡ μέσση μάλ' ἀσύμφορός ἐστι φυτοῖσι,
 Ἀνδρογόνος τ' ἀγαθὴ, ἡ δ' ἐνθρῖν' ἀσύμφορός ἐστι,
 Οὔτε γονέσθαι πρῶτ' ὅτ' αὐτὰ γάμος ἀντιβολᾷσαι.
 Οὐδέ μιν ἡ πρώτη ἐστὶν, ἡ δ' ἐνθρῖν' ἀμᾶται.
 Ἀρμόνος, ἀλλ' ἐξῆς τέμνειν, ἡ δ' ἐνθρῖν' ἀμᾶται.
 Σπέρμα τ' ἀμφιβαλεῖν ποικιλιῶν ἑπιορ' ἡμᾶρ.
 Εἴη δ' ἀνδρογόνος, φιλεία δὲ τε ἐξορμα βάσειν,
 Ὑσθμὸς δ' αἰμυλῆς τε λόγος, ἡ δ' ἐνθρῖν' ἀμᾶται.
 Μένους δ' ὀγδοῶν ἡ δ' ἐνθρῖν' ἀμᾶται.
 Ταμνέμεν, ὅρῃας ᾗ διωδιπνάτη ταλαοργῆς.
 Εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ πλείω ἡμᾶτι ἰσθμὸς φῶτα
 Γένεσθαι, μάλα γὰρ τὸ νόον πεπνηκασμένους ἐστίν.
 Εἴη δ' ἀνδρογόνος διπνάτη, ἡ δ' ἐνθρῖν' ἀμᾶται.
 Μέσση, τῇ δὲ τε μῆλα ἡ δ' ἐνθρῖν' ἀμᾶται.
 Καὶ ἡμῶς ἱερπὸν ἀμᾶται, ἡ δ' ἐνθρῖν' ἀμᾶται.
 Ἐρπύνην ἐπὶ χεῖρα τιθείς, πεφύλαξο ᾗ θυμῷ.
 Τετράδ' ἀλυσάσθαι φθίνοντος δ' ἰσθμὸν τε,
 Ἀλγία θυμοβορεῖν μάλα τοι τετελεσμένοιο ἡμᾶρ.

Egregiè crescentis, ad curandum opera mortalium,
Undecima uerò duodecimaq; ambæ quidem bonæ:
Hæc quidē tōdendis ouibus, illa letis segetib. metēdis,
Duodecima tamen undecima multo melior:
Hac enim net fila in aere suspensus araneus,
Dic expleta, quū et prudēs formica aceruū colligit,
Hac telam ordiatur mulier, proponatq; opus.
Mensis autem inchoati decimatertia caueto
Sementē incipere: plantis uerò inserēdis optima est,
Sexta uerò media ualde incommoda est plantis,
Viripara bona. puellæ uerò non utilis est,
Neq; gignendæ primū, nec nuptijs tradendæ,
Nec prima quidem sexta puellæ gignendæ
Apta est, sed hœdis castrandis, et gregibus ouium,
Stabuloq; circum sepiēdo pastoralī benigna dies est,
Bona uerò uiripara, amatq; conuicia loqui, (quia
Mendaciaq; et blandos sermones, et occulta collo-
Mensis uerò octaua caprum, et bouem mugientem
Occidito: mulos autem duodecima laboriosos.
Vicesima uerò in magna, plena die, prudentem uirū
Generato: ualde enim bonæ est indolis.
Bona autē uiripara decima, puellæ uerò et quarta
Media. hac uerò et oues, et curuipedes boues,
Et canem asperis dentibus, mulosq; laboriosos
Cictrato, sub manum ponēs. cautus uerò esto animo,
Ut quartam uites desinētis et inchoati mensis, (dies.
Dolorib. conficiendo animo ualde hæc accōmoda est

Quar-

Ερ ἢ τιτάρτη μινὺς ἀγιδαι δ' εἰς οἶκον ἀποιτιρ,
 Οἰωνὺς λέρνας, οἱ ἐπ' ὄργματι τέτῳ ἀριφιοί.
 Εἰμπῆας δ' ἐξαλείψαι, ἐπεὶ χαλιπαὶ τε καὶ αἰνῶσι.
 Ερ πῆμπῃ γὰρ φασιν ὀριννύας ἀμφιπολοῦναι,
 Ορνον τιγνυμούας, τὸν ἔχει τίς πῆμ' ἐπιόρκοις.
 Μίαν δ' ἐβλομάτη διμήτορος ἰσθρὸν ἀκτῶν
 Εὐ μάλ' ὀπιπῆσονται εὐτροχάλῳ ἐν ἁλῶν
 Βάλλειν, ὑλοτόμον τε ταμῆν θαλαμῆα διδρα,
 Νηϊά τε ξύλα πολλά, τάτ' ἄρμυνα νηυσὶ πείλονται.
 Τετράδι δ' ἀρχιδαι νῆας πῆγνυθαι ἀραιοίς.
 Εἰνὰς δ' ἡ μέσση ἐπιδαίεια λυῖον ἡμαρ.
 Πρωτίσῃ δ' εἰνὰς παναπήμων ἀνθρώποισιν.
 Εὐδλῇ μὲν γὰρ τ' ἡ φουτσύειν, ἡ δὲ γενέσθαι,
 Ἀνέρι τ' ἡ δὲ γυναικί, καὶ ἔποτε πᾶγκλον ἡμαρ.
 Παῦροι δ' αὐτ' ἴσασιν τρισανάδα μινὺς ἀρίστῳ
 Ἀρξάδι τε πῆθῃ, καὶ ἐπὶ συγὸν αὐχρὸν θέναι
 Βυσὶ καὶ ἡμύονοισι καὶ ἱπποῖς ὠκυπόδεσι,
 Νῆα πολυκλήϊδα βολὴν εἰς οἶνοπα πόντον
 Εἰρύμοναι, παῦροι δέ τ' ἀλκυβία λιμνήσκησι.
 Τετράδι δ' οἷγε πῆθῃ, περιπᾶντων ἰσθρὸν ἡμαρ
 Μίαν, παῦροι δ' αὐτὲ μετ' εἰνάδα μινὺς ἀρίστῳ
 ἦς γινόμενης, ἐπιδαίεια δ' ἐπὶ χορβείον.
 Αἰδε μὲν ἡμέραι αἴθρῃ ἐπιχθονίοις μέγ' ὄνειαρ.
 Αἰ δ' ἄλλα μετὰ δειποι, ἀνῆροι, ὅτι φέρουσι.
 Ἄλλος δ' ἄλλοῖον αἰνεῖ, παῦροι δέ τ' ἴσασιν.
 Ἄλλοτε μητρὴν πείλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.
 Τάων σὺν δαίμων τε καὶ ὄλβιος, ὅς τάδε πάντα

Εἰδώς.

Quarta autem mensis uxorem domum ducito,
 Obseruatis auibus quæ ad hanc rem sunt optime.
Quinta uerò cuitato: quia difficiles sunt, et graues.
 In quinta enim aiunt furias obambulare, (iuris.
 Peruicaci uindicantes, quod malum Cōsentio genuit per
 Media uerò septima Cereris sacrum munus
 Diligenter inspiciens, bene æquata in area
 Vtilato, roborumque sector incidito cubicularia ligna,
 Naualiaque ligna multa, et quæ nauibus congrua sunt.
Quarta uerò incipito naues compingere biantes.
 Nona autem media pomeridiana melior dies.
 Prima uerò nona prorsus innoxia hominibus.
 Bona siquidem est ad plantandum, et ad generandum,
 Tā uiro quam mulierinec unquam prorsus mala dies.
 Sed pauci rursus sciunt tertium nonum mensis optimū
 Implendis dolijs, et sub iugum ponendo collo
 Bobus et mulis et equis celeribus.
 Naue bene clauatam celerem in nigrum pontum
 Trabito: sed pauci uera intelligunt.
Quarta uerò aperi doliū. præ omnibus sacra dies est
 Media pauci uerò rursum post uicesimam mensis opti-
 ma uigete, pomeridiana uerò est deterior. (mā,
 Et hec quidem dies sunt hominibus magno commodo.
 Ceteræ autem incertæ sine sorte, nihil ferentes.
 Sed alius aliam laudat, pauci uerò norunt.
 Interdum nouerca est dies, interdum mater.
 Maritus beatusque et felix, qui hæc omnia

Sciens

OPERA ET DIES.

Sciens operatus fuerit, inculpatus dijs,
Auguria observans, & delicta cuitans.

FINIS HESIODI OPE- rum & dierum.

ARGVMENTVM SCVTI.

Aphij militantes ad Electryonis bo-
ues, interfecerunt Alcmenæ fratres,
iunctorū defensores. Amphitryone
autem uolente ipsi coire, non prius
ei promisit, q̄ de fratricidis poenas
sumpsisset. Ille autem immilitās, interfecit eos. Sed in
eodē nocte coeunt ipsi, utriq; Iupiter et Amphitryō:
hic quidem ex bello reuersus, Iupiter autē uolens ho-
minibus auxiliatorē generare. Illa uerō parit ex Am-
phitryone quidem Iphicleum, ex Ioue autē Hercule:
qui & contra Cygnum Martis filium, aurigam habēs
loleum, militat: qui decimas ducētes ad Pytho, depre-
datur. Protectus igitur per Vulcanum facto scuto, ac-
cedit ad Trachina, ad Ceycem. Congressusq; cum Cy-
gno, ipsum quidē interemit. Martē uerō scuto defen-
dentem filium, in crute uulnerat. Atque ita uenit ad
Ceycem. Erat autem Cygnus gener Cey-
cis ob filiam Themisto-
nomen.

Hesiodi

Η ΣΙΟΔΟΥ ΠΟΞ

ΝΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΠΙΔΟΣ

τῆ Ἡρακλείους,

Οὐκ προλιπύσα δόμας, καὶ πατέρ-
α λαγαῖαν,

Ηλυθον εἰς θύβας, μετ' ἀρίστον ἀμὰ
φιτρύωνα, (κτρυώνος,

Αλκμήνῃ θυγάτηρ λαοσόν ἤλεα

Ἡ ῥα γυναικῶν φύλον ἐκαίνυτο θηλυτόρῳ,

Εἰδὲ τε μεγέθει τε, νόον γε μὴν ὅτις ὄριζε

Τάων, ἅς θνητῶν θνητοῖς τέον ἀνκθεῖσαι.

Τῆς, καὶ ἀπὸ κερύθρου, βλιφαρῶν τ' ἀπὸ λινανειῶν,

Τοῖον ἄκθ' οἶόν τε πολυχρῶσιν ἀφροδίτης.

Ἡ δὲ καὶ ὥς λιπαρὰ θυμὸν εἶον τίσην ἀποιτίλιν,

Ὡς ὅτε ποτ' ἐτίσει γυναικῶν θηλυτόρῳ.

Ἡμὶν πατέρα ἰδὼν ἀπέκτανεν ἱερὴ δαμάσασ,

Χωσάμενος περὶ βροσί, λιπὼν δ' ὅτε πατρίδα γαῖαν,

Εἰς θύβας ἐκίτυσσε φέρεας ἀκίας λιπαρῆς,

Εὐθ' ὅγε δώματ' ὄναιε σικὲν αἰδοίῃ παρὰ κοιτῇ,

Νόσφιν ἄτορ φιλόπικτος ἐφίμερα, ὅς γὰρ οἱ ἦν

Ρεῖν λεχέων ἐπιβλήκει εὐσφύρῃ ἡλεκτρυνώοντες,

Πέρην γε φόνον τίσατο λιαιγνήτων μεγαθύμων

Ἡς ἀλόχῃ, μαλδρῶ ἢ λιπαρῆς πύρι λώμας

Ανδρῶν ἡρώων ταφίωρ, ἡ δὲ τιλεβοῶν.

Ὡς γὰρ οἱ δίκαιον, θεοὶ δ' ἐπιμαρτυροῖσαν.

Τῶν δ' ὅτις ἐπίτετο μῆνιν, ἐπάγετο δ' ὅτι τάχιστα

ἔατε

HESIODI OPVS

DE SCVTO HERCVLIS.

EV qualis relinquens domos et patriam terram;
Venit ad Thebas, ad similem Marti
Amphitryonem;
Alcmene filia populos seruantis Electryonis:

Que certe mulierū genitrix gornabat seminearū (tēdebat
Et pulchritudine et magnitudine. animo aut nulla cō
Earū, quas mortales mortalib. pepererūt cōcūbētes.
Huius et ab capite, et palpebris nigris;
Tale spirabat, quale et auree Veneris.
Que et tantum in animo suum honorabat maritū;
Quantū nōdū aliqua honorauit mulierū seminearū.
Attamen patrem bonum interfecit ui domans;
Iraus pro bobus. relinquens autē ille patriam terrā;
Ad Thebas supplex uenit, scuta ferentes Cadmaeos,
Vbi ille domos habitauit cum pudica uxore,
Scorsum sine desiderio amore. non enim sibi licuit
Pris lectū cōscēdere pulchras suras habētis Electryo
Quoniam cecidi ultus esset fratrum magnanimorum (nis;
Sue uxoris, acriter; combussisset igne uicos
Virorum heroum, Taphiorum et Teleboarum.
Sic enim sibi constitutum erat. dii autem testes erāt,
Quorum ille curabat irā, et festinabat quā celerrimē
e Persia

Εκτελέσαι μέγα ὄργον, ὃ οἱ Διόθεν θέμις ἔσθ'.
 Τῷ δ' ἄμα ἱέμενοι πολέμοιό τε φυλόπιδός τε
 Βοιωτοὶ πλέξινποι, ὑπὲρ σαιῶν πνέοντες,
 Λοιπὸν τ' ἀγχιέμαχει, ἡδὲ Φωκῆες μεγάθυμοι,
 Εἰσὼντ' ἔρχετ' ἵ τοῖσιν ἔς παῖς ἀλκαίσι,
 Κυδλιῶν λαοῖσι. πατὴρ δ' ἀνδρῶν τε θιῶν τε
 Ἀχαιῶν μῆτιν ὕφαινε μετὰ φρεσὶν, ὅφρα θείοισιν
 Ἀνδράσι τ' ἀλφυσῆσιν ἀρῆς ἀληϊῆρα φυτοῦσαι.
 Ωρτο δ' ἀπ' ἐλύμποιο Δόλορ φρεσὶ βυασοδομῶν,
 ἱμέρων φιλότατος ἐνζώνοιο γυναικὸς,
 Ἐνύχιος τάχα δ' ἔξε τυφάονιον, τότε δ' αὖθις
 Φίλιον ἀπρότατον προσεβήσατο μπιτέταζός τε.
 Ἐνθα λαβειζόμενος, φρεσὶ μύθετο θέσικα ὄργα.
 Αὐτῇ μὲν γὰρ νυκτὶ ταυνοφύρξ ἡλεῖ ῥσώνους
 Ἐννῇ ἡδὲ φιλότῃτι μέγῃ, τέλεισιν δ' ἄρ' ἐὼλῳρ.
 Αὐτῇ δ' ἀμφιτρύων λαοσόος, ἀγλαὸς ἥρως,
 Εκτελίσας μέγα ὄργον, ἀφίκετο ὄνδρι Δόμονδε.
 Οὐδ' ὄγ' ἐπὶ Διμῶας ἡδὲ ποιμένας ἀγχιότας
 Ωρτ' ἰόντα, πῶν γ' ἦς ἀλόχῃ ἐπιβήμεναι σὺν τε.
 Τοῖος γὰρ ἱεραδὲν πόθος αἶνυτο ποιμόνα λαῶν.
 Οἷς δ' ὅτ' αὐτὴρ ἀσπασθὼν ὑπὲρ προσύγει λικνότητα,
 Νύσσει ὑπ' ἀργαλῆς, ἡ δὲ ἱερατόρῃ ὑπὸ δαιμόνι,
 Οἷς ῥὰ τότε ἀμφιτρύων χαλεπὸν πόνον ἐπ' ὀλμύσας,
 Λασισίως τε φίλως τε ἐὼν Δόμον εἰσαφίκασι.
 Γρανύχιος δ' ἄρ' ἐλκετο σὺν αἰδοίῃ παράκοιτε,
 Τὸρ πόμενος δάμοισι πολυχρῶσι ἀφροδίτης.
 Ἡ δὲ θεῶ δαμνῶσα, ἡδὲ ἀνέρι πολλὸν ἀνέστη,

Θάβη

SCVTVM HERCVLIS. 67.

Perficere magnum opus, quod sibi ex Ioue sat erat.
 Hunc autem simul cupientes et belli et persecutionis
 Beroi, percussores equorum, sup scuta aspirantes, (nimi
 Et Locri breuib. armis pugnatores, et Phocæses magna
 Sequabantur. dux autem istis erat bonus filius Alcei,
 Iactabundus populis. pater aut hominumq; deorumq;
 Aliud consiliū texebat in mentibus, ut dijs (neraret.
 Et hominib. artiū inuētorib. nocumēti expulsoꝛe ge-
 statim uerò descendit ab olympo dolū mētib. struens,
 Desiderans amorem bene cinctæ mulieris, (rursus
 Nocturnus: citò autem uenit Typhaonium. Tunc aut
 Phiciū summum ascendit consulator Iupiter,
 Vbi sedēs mētib. cogitauit stupēda opa. (Electryonia
 Eadē quidē enim nocte extēsū pedem habētis filia
 Lecto et amore mistus est, et perfecit desiderium.
 Eadē aut et Amphitryō populorū defensor, inclytus
 Perfecto magno opere uenit suam domum. (heros,
 Neq; ille ad famulos et pastores agrestes
 Peruexit ire, priusquā sue uxoris cōscenderet lectū.
 Talis enim cor cupiditas capiebat pastore populorū.
 Ut autem quando uir libenter effugeret calamitatem
 Aegritudine ab molesta, uel etiam a forti uinculo:
 Sic tunc Amphitryon graui labore defunctus,
 Libenterq; et amicē suam domum peruenit.
 Nocturnus autem cōcubuit sua cū ueneranda uxore,
 Delectatus donis ualde pulchræ Veneris.
 Ille autem Deo domita, et uiro longē præstantissimo

Θάβησ' ἐπ' ἡπάλῳ διδομένοι γένετο παῖδε.
 Οὐκ ἐβ' ὁμὰ φρονέοντι, λιασιγῆτι γέ μιν ἐγνώε
 Τὸν μὲ χαρότορον, τὸν δ' αὖ μέγ' αἰμείονα φῖτα,
 Δεωόρ τε κρατόρορ τε, βίλῳ ἡρακλειῶν.
 Τὸν μὲν ὑποδμεθέσσα λιλανηφίῃ ἱερωνίῳι,
 Αὐτὰρ ἱφικλῦά γε δορυρσέῳ ἀμφιτρύνῳι,
 Κειμεμόνῳ γυνίλῳ. τὸν μὲ βροτῷ ἀνδρὶ μεγάλῳ,
 Τὸν δ' αὖ ἱερωνίῳι, θεῶν σφμαύτορι πάντων.
 Ος λίαι Κύννορ ἐπιφρον ἀρστιάδῳ μεγάλῳ.
 Εὐρε γὰρ οὐ τιμῶνι ἐκατηβόλῃ ἀπόλλωνος
 Αὐτόρ, λίαι πατέρ' ὅρ ἀγίλῳ, ἄτορ πολέμοιο,
 Τσυχισι λαμπομόντ' εἰλας ὡς πωρὲς αἰθομοόοιο,
 Εἴσ' αὖτ' οὐκ εἰσ' ἡλῶν. χθόνα δ' ἐκτυποῖ ὡς ἵπποι,
 Νόσοντες χυλῶσι. λόνις δέ σφ' ἀμφιδιδήσ,
 Κοπιομόν' πλεῖστοις ὑφ' ἄρμασι, λίαι ποσὶν ἵπποισιν.
 Ἀρματα δ' οὐκ οἶστα λίαι αὐτογεῖ ἀμφαράβισορ,
 ἱππορῖμομόνῳ. λιαχάρητο δ' ἱόννορ ἀνδρῶν,
 Ελπίμορνος διὸς ὑὸν ἀγύτορ, ἰνίοχόρ τε
 Χαλκῷ διαῖωσαι, λίαι ἀπὸ ἱλυντὰ τσυχῶν ἀνδρῶν.
 Αλλὰ οἱ σὺν χυλῶν ἔκ ἐλυντὶ φοῖβος ἀπὸ ἡλῶν.
 ἄντορ γὰρ οἱ ἐκῶρσε βίλῳ ἡρακλειῶν.
 Ραῦ δ' ἄλλοις λίαι βωμόδ' ἀπόλλωνος παγασαῖς,
 Λάμπερ ὑπὸ δαινοῖς θεῶν τσυχῶν τε λίαι αὐτῷ,
 Ρῦρ δ' ὡς ὀφθαλμῶν ἀπὸ λαμπετο. τίς πορ ἱλῶν
 ἔτλη θνητὸς εἶναι ἡττοκῶντιορ ὀρμηθῶντι,
 ἦλιν ἡρακλῆος λίαι λυδαλῶν ἰοδαῖς.
 Πάινωρ γὰρ μεγάλῳ τε βίλῳ, λίαι χάρητι ἀπὸ ἡλῶν

SCVTVM HERCVLIS. 69

Tibis septē portas habētib. gemellos generauit filios.
 Non tamen similia sapientes, fratres quāuis fuerunt:
 Hunc qdē peiorē, illū aut rursus multo meliorē uirum,
 Grauemq; fortemq; uim Herculeam: (nio.
 Hūc quidē subdomita nigras faciēti nubes Ioui Satur-
 Sed Iphicleū lancea seruanti populos Amphitryoni,
 Distinctā prolem. hunc quidem mortali uiro admista,
 Illū aut Ioui Saturnio, deorum imperatori omnium,
 Qui et Cygnū interfecit Martis filiū magnanīmū.
 Inuenit enim in luco longē sagittantis Apollinis
 Ipsū, et patrem suū Martem insatiabilem bello,
 Armis coruscantes, splendorem ut ignis ardentis,
 Stantes in curru terrā uerō uerberabāt ueloces equi
 Pingētes ungulis. puluis aut circa ipsos utrinq; sparge-
 Tura plicatis currib. et pedib. equorum. (batur,
 Curru autem bene facti et canthi circumstrepēbant,
 Equis currere cupiētib. letatus aut est Cygnus irrepre-
 Sperās Iouis filiū bellicosū, et aurigatōrē (hēsibilis,
 Ferro scindere, et inclyta arma spoliare,
 Sed sibi factās supplicationes non exaudiuit Phœbus
 Ipse enim sibi concitauit uim Herculeam. (Apollo.
 Omne autem nemus et templum Apollinis Pegasei
 Splendebat ab grauis dei armisq; et ipsius.
 Ignis aut tanquam ab oculis splendebat. Quis aut illi
 Sustinuisset mortalis existens obuiam moueri,
 Præter Herculem, et inclytum Iolaum?
 Illorum enim magnāq; uis, et manus intangibiles

Εξ ἄμωρ ἐπέφικον ἐπὶ τιβαροῖσι μίλεσιν.
 Ος ῥὰ τότε ἠνίοχον προσέφη λευγρόδον ἰόλαον·
 Ἥως ὦ ἰόλαε, βροτῶν πολὺ φίλτατε πάντων,
 ἦτι μετ' ἀθανάτους μάκαρας, τοὶ ὄλυμποι ἔχουσι,
 ἤλυσεν ἀμφιτρυῶν, ὅτ' εὐσέφανον ποτὶ θύβην
 ἤλθει, λιπὼν τίρωσθον ἐνκτίμονον πηολίθρον,
 κτείνας ἡλκίτρωνα βοῶν σὺν· ἀνυρμετώπων.
 ἔκτετο δ' εἰς λερείοντα, λιὰ ἠνιόχῳ τανύπεπλον.
 Οἳ ῥά μιν ἠσπάζοντο, λιὰ ἄρμονα πάντα παρῆχον,
 Ἡ δὲ δὴν ἐδ' ἐκέτησι, τίον δ' ἄρ' τηλόθι μάλλον.
 Ζῶι δ' ἀγαλλόμενος σὺν εὐσφύρῳ ἡλκίτρωνι,
 Ἡ δ' ἀλόχῳ, τάχα δ' ἄμμις ἐκίπλομύνων σὺνιωτῶν,
 Γανόμεθ' ὅτι φρονίας σὺν ἀλίγνιοι, ὅτ' ὄνομα,
 Σὸς τε πατὴρ λιὰ ἐγώ, τῷ μὲν φρονίας ἐξέλετο ἱός.
 Ος προλιπὼν σφέτερόν τε δόμον, σφείρεας Τετοῦκας
 Ωχετο τιμήσων ἀλτιμύνων ἀνυρδιῶν,
 Σχέτλιος ἦν μάλα μετιστοναχίρετ' ὀπίσσω
 Ἡρ' ἄτλιν ἀχέων, ἥ δ' ὅτ' ἀπαλινάχρετός ἐστιν.
 Αὐτὰρ ἐμοὶ δαίμων χαλεπὸς ἐπιτέλλετ' ἀέθλος,
 Ω φίλος, ἀλλὰ σὺ βάσος ἔχ' ἠνία φοινιόνοντα
 ἱππῶν ὠκυπόδων, μέγα δ' ὅφρ' ἐσὶ θάρσος ἀέθλων,
 Ἰδὺς ἔχειν βοὴν ἄρμα, λιὰ ὠκυπόδων δ' ὄνος ἱππῶν,
 Μηδρὴν ὑποδιδάσας ἡνίπορ ἄριος ἀνδροφόνοιο,
 Ος νῦν λιπληγὸς περιμαίνεται ἰδρὸν ἄλσος
 Φοῖβε ἀπόλλωνος ἐκατυβελέταο ἀνὰ κῆτος.
 Ἡ μὲν λιὰ λευγρόδός πορ' ἰὼν, ἄπεται πολέμοιο,
 Τόν δ' αὖτε προσίασεν ἀμώμακτος ἰόλαος·

Ex humeris extendebantur in fortissimis membris.
 Qui tunc aurigam affatus est sortem Iolaum:
 O heros Iolae, mortalium longè charissime omnium,
 Certè cōtra immortales beatos, qui cœlū habitāt, (hē
 Peccauit Amphitryō, quādo bene coronatā miuris The
 Venit, linquēs Tyrinthū bene edificatū oppidū, (tū.
 Interfecto Electryone boum causa latas frōtes habent
 Venit ad Creōtē, & Heniochā extēsū peplū habentē.
 Qui ipsū amicē exceperūt, et omnia necessaria prae-
 Ut fas est supplicib. honorarūtq; pcul magis. (buerūt,
 Vincbat aut letus cū pulchros pedes habēte Electry-
 Sna uxore. Celeriter aut nos uertentibus annis (ona
 Nati sumus, neq; mentib. similes, neq; intellectu, (ter,
 Et tuus pater et ego. huius quidē mentes eripuit lupi
 Qui relinquens & suam domum, & suos parentes,
 Venit honoratarius iniquum Eurystheum,
 Miser. profectō ualde suspirabat, in futurum
 Suam calamitatem dolens, quae non reuocabilis est.
 Sed mihi fortuna molesta commisit certamina,
 O' cbare, sed tu citius cape habenas purpureas, (gēs,
 Equorū pedib. uelociū. ualde aut mētib. audaciam au
 Rectē habeto uelocē currū, et pedib. uelociū robur
 Nihil subueritus fragorē Martis homicide, (equorū,
 Qui nunc uociferans circumferit sacrum nemus
 Phœbi Apollinis longè sagittantis regis.
 Attamen quamuis fortis existens, satiatur bello.
 Hūc aut uicissim allocutus est irreprehēibilis Iolaus:

Η θᾶ ἢ μάλα δὴ τι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 Τιμᾶ σὺν λευκαλῶν, καὶ τῶριος οἰνοσίγαιος,
 Ος θάβης ἐρήμενον ἔχει, ῥύεται τι πόλιν.
 Οἶον δὴ καὶ τόνδε βροτὸν ἐρατῆρόν τε μέγαν τε
 Σᾶς ἐς χεῖρας ἄγασιν, ἵνα κλέος ἰδὼν ἄρῃαι.
 Ἀλλὰ γε δύοςιο τούχῃ ἀρήϊα, ὄφρα τάχιστα
 Δίφρως ἐμπελάσαντες ἄρκος θ' ἡμέτερόν τε,
 Μακρυνόμεθ' ἐπεί τοι ἀταρβυτον διὸς υἱόν,
 Οὐδ' ἱφικλείδην δαιδίζεταί, ἀλλὰ μιν εἴω
 Φούξειδαι δύο παῖδας αἰνύμονες ἀλκείδαι,
 Οἱ δὲ σφι χιθὼν εἰσι, λευκαίμονοι πολέμοιο
 Φυλόπιδά σῆσαι, τὰ σφι πολλὸν φέρτορα θοίνης.
 Ως φάτο, μείδισεν δὲ βίη ἤρα κλυῆς,
 Θυμῷ γηθῆσας, μάλα γὰρ νῦν οἱ ἄρμενα ἔπουν.
 Καὶ μιν ἀμειβόμενος ἐπὶ πῆδρόν γε προσεύδα,
 Ἥρως ἢ ἰόλας διοτρεφεῖς, ἥνέτι ταλῶ
 Υσμῖνι τεκχεῖα, σὺ δ' ὡς παῖος ἦδ' αὖ δαΐφρων,
 Ως καὶ νῦν μέγαν ἵππον ἀρείονα λευανοχαίτην,
 Παῖντε ἀναστροφᾶν, καὶ ἀρηγέμεν ὥς κε διώνηαι.
 Ως εἰπὼν, ληνμίδας ὄρα χαλκίοιο φαεινῆς,
 Ἡφαίστος ἑλνυτὰ δῶρα, περὶ ληνύμυσιν ἔθηκε.
 Δυστόρον αὖ θώρηκα πόρῃ στήθεσιν ἰδμεν,
 Καλὸν, χρύσεον, πολυδαίδαλον, ὅμ' οἱ ἔδωκε
 Παλλὰς ἀθληαῖν, κλέρη διὸς, ὅππότε ἱμελλε
 Τοπρῶτον φονόοντας ἐφορμήσασθαι αἰθλῆς.
 Θῆκατο δ' αὖ μ' ὤμοισιν ἀρῆς ἀλκίῃρα σίδηνον
 Δαινὸς κίχρ' ἑοικέν, ἢ περὶ στήθεσσι φαρύτρη

Κάββαλε

SCVTVM HERCVLIS. 75

O patrue, certè ualde iam pater hominūq; deūq;
 Honorat tuum caput, et taureus Neptunus,
 Qui Thebes arcem habet, et conseruat urbem:
 Quodē nam et istum mortalem fortemq; magnūq;
 Tuas ad manus agunt, ut gloriam bonam sumas.
 Sed iamiam indue arma bellicosa, ut celerrimè
 Carribus appropinquant, et Martis et nostro,
 Pugnemus. postquam neq; intrepidum Iouis filium,
 Neq; filium Iphicli timebit. sed ipsum puto
 Fugitarum duos filios irreprehensibilis Alcide,
 Qui iam prope ipsos uadunt, cupientes belli
 Cede statuerè, que ipsis multo præstatiōra dapibus.
 Sic dixit: subrisit autem uis Herculana,
 Animo gaudens. ualde enim sibi accommoda dixit.
 Atq; ipsi respondens uerbis pennatis allocutus est:
 Heros o Iolae diuine, non amplius procul
 Pugna aspera: tu autem ut prius eras bellicosus,
 Sic et nunc magnū equū Arionē, nigras setas habētē,
 Quacūq; conuerte, et auxiliare quantisper potes.
 Sic factus, ocreas eris splendentis,
 Vulcani inclita dona, circa crura posuit.
 Secundo rursus thoracem circa pectora induit,
 Pulchrum, aureum, ualde uarium, quem sibi dedit
 Pallas Minerva, filia Iouis, quando debebat
 Promittas suspensiosa irruere certamina. (rum
 Posuit aut circa humeros nocumētī propulsorē fer-
 Terribilis uir, et cauum circa pectora phacram.

καββάλετ' ἐξόπιθον, πολλοὶ δ' οὔτεδον αἶψα
 Ρίγκλοι θανάτοιο λαβιδόγγοιο δολῆρες.
 Φρόδον μὲν θανάτορ τ' εἶχον, καὶ δάκρυσι μῦρον.
 Μῆεσσι ἢ ξιστοὶ περιμήκεις, αὐτὰρ ὀπιθόν
 μορφοῖο φλεγύας καλυπτόμενοι πρὸ βύραςιν
 ἦσαν, ὃ δ' ὄβριμον ἔγχος, ἀναχμοῖοι μᾶθ' οἱ χαλκῷ.
 Κρατὶ δ' ἐκ' ἰφθίμῳ λιυσίῳ εὐτυχῶρ ἔθηκε
 Δαιδαλίῳ, ἀδάμαντος, ἐπὶ λροτάφοις ἀραγῆαν.
 Ἦτ' ἔρυστο ἡσπὴν ἠρακλῆος θέοιο.

Κορσί γε μὲν σάκος εἶλε πανάσιον, ὃ δέ τις αὐτὸ
 οὔτ' ἐρρεξε βαλὼν, ὅτ' ἐθλασε, θαῦμα ἰδέσθαι.
 Πᾶν μὲν γὰρ λύνκω τιτάνῳ, λονκῷ τ' ἐλέφαντι,
 Ἠλέτῳ θ' ὑπολαμπὶς ἔλυε, χρυσῷ τε φαινῷ
 λαμπόμονον, λιγύῳ ἢ δαίπνυχτι κλέαντο.
 Ἐν μέσῳ ἢ δράκοντος ἔλυε φόβος, ὅτι φατὸς,
 Εμπαλιν ὄσασιν πυρὶ λαμπεμοῦσι διδορκῶς.
 Τῷ καὶ ὀδόντων μὲν πλῆτο τόμα λονκὰ θέοντων,
 Δανῶν, ἀπλήτων, ἐπὶ ἢ βλοσυροῖο μετώπῳ,
 Δανὴ ὄρις πεπότητο, λονκῶσσι κλόνον ἀνδρῶν.
 Σχετλίν, ἥ ῥα νόον τι καὶ ἐν φρεσὶς αἶετο φωτῶν.
 Οὔτινες ἀντιβίβω πόλεμον διὸς ἢ φέροιον.
 Τῶν καὶ ψυχὰς μὲν χθονὶ δαύσ' αἶδρος ἔσω
 αὐτῶν, ὅτ' αἰετὶ περὶ ῥινοῖο σκαίεις,
 Σείριον ἀζαλίῳσι λιλαινὸν πύθεται αἶν.
 Ἐν ἢ προΐωξίς τε παλῶξίς τε τίτυκτο,
 Ἐν δ' ὁμαλὸς τε φόβος τ' ἀνδραγαθίῃ τε δαδία,
 Ἐν δ' ὄρις, ἐν ἢ λυδοίμοις ἐθύναν, οὐ δ' οὐκ ἔλυσ

ἄλλοι

Coniecit retrò multe autem intus sagitte
 Rigide, lethi obliuisci nocem facientis datrices.
 Austrorsū quidē mortē habebāt, et lachrymis lucū:
 Medie autem rasiles longē, sed retrò
 Colorate aquile occultate pennīs
 Erāt ille autē terribilem lāceam, acutā, ardenti ferro:
 Capiti autem potenti galeam benefactam imposuit,
 Ingeniosam, ex adamante, temporibus congruam,
 Quę seruabat caput Herculis diuini. (ipsum)

Manibus autē scutū cepit undiq; uariū, neq; aliquis
 Neq; rupisset uulnerans, neq; fregisset, mirabile uisū:
 Totum quidem in circulo gypso albo, et ebore,
 Et electro subsplendidum erat, et auro lucenti
 Splendens, nigro autem circuli discurrabant.
 In medio autem draconis erat terror non narrabilis,
 Retrò oculis igne splendentibus aspiciens, (rentibus,
 Cuius et detib. quidē implebatur bucca albiter discursu
 Crudelibus, implacabilibus. In terribili autem aspectu
 Grauis Lis uolabat, galeata perturbatione hominū,
 Improbā, quę et intellectū et mētē capiebat hominū,
 Quicunq; obuiam bellum Iouis filio ferrent. (sernum
 Quorū et anime quidē terrā ingrediūtur, intra in-
 ipsorum: ossa uerò ipsis, carne corrupta,
 Sirio sub arido nigra putrefacit terra.
 Ibi expulsioq; retrōq; fugatio picta erat:
 Ibi et tumultus et terror, et hominū cedes ardebat,
 Ibi discordia, ibi fragor discurrabat: ibi pniciosa Parca
 Alium

Αλλοι βωὸν ἔχουσαν ἑτάτορ, ἄλλον ἄστορ,
 Αλλοι τιθναῖα κατὰ μοθὸν ἔλκε ποδοῖσιν.
 Εἴμην δ' ἔχ' ἀμφ' ὅροις λαφροῖσι αἵματι φωτῶν,
 Δανὸν δόρκομόν, παναχῆσιν τε βεβριθῆα.
 Εἰ δ' ὀφίωρ λιπαλὴν δανῶν ἔσαν, ἔτι φαταῶν,
 Δάδιπα, τὰ φοβέσκον ἐπὶ χθονὶ φῶλ' ἀνθρώπων,
 Οἱ τινες ἀντιβίλιν πόλεμον διότ' ἦ φέροισιν.
 Τῶν καὶ ὀδόντων μὲν ἡαναχὴ πέλσον, ἔτι μάχαισιν
 ἀμφιτρωνιάδης. τὰ δ' ἡ δαίετο θωπὴ δόρυ.
 Στίγματα δ' ὡς ἐπέφαντο ἰοδαῖν δανόισιν ἀράκας
 κυανία κατὰ νῶτα, μιλαύθησαν δ' γούνα.
 Εἰ δ' οὐδ' ἀγγέλοι χλάντων ἔσαν, ἢ δὲ λείοντων,
 Ες σφέας δόρκομόνων, μοτιόντων θ' ἱμερόων τι.
 Τῶν καὶ ὀμνηδὸν σίχες ἦσαν, ἔδινε τῶν γε
 Οὐδ' ἔτ' ὀροισι τριέντιν. φέροισιν γὰρ ἢ ἀνχόνας ἀμφω.
 Ἦδ' ἡ γὰρ σφιν ἔκειτο μέγας λίθ' ἀμφὶ δ' ἡ ἀπὸ
 Δοιοὶ ἀπυρράμνοι ψυχὰς, κατὰ δὲ σφιν ἡλιανὸν
 Αἶμα' ἀπειλείβει δόρυ. οἱ δ' ἀνχόνας ἐξελεπόντες,
 Κεῖατο τιθναῖοις ὑπὸ βλοσυροῖσι λείοις.
 Τοὶ δ' ἔτι μάλλον ἐγαυρίδην, μοτιόντι μάχιδα
 ἀμφοτέρω, χλάναι τε σῆες, χαρποί τε λείοντες,
 Εἰ δ' ἦρ ὑσμίνη λαπίθων ἀχιμπτῶν,
 Κανίνα τ' ἀμφὶ ἀνὰ κῆλα, ἀρῦαντά τε παρὰ θούρην τε,
 Οπλῆα τ', ἐξάδιόν τε, φάληρόν τε, πρὸ λούχον τε,
 Μόψον τ' ἀμπυνέδην, τιταρῆσιον, ὄρον ἄρμος,
 Θυσία τ' αἰγείδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν.
 Ἀργύριοι, χρύσεια περὶ χροὶ τόνχ' ἔχοντες

Κόντασιν.

SCVTVM HERCVLIS. 77.

Aliū uinū habens nouiter sauciatū, aliū nō sauciatū:
 Alium mortuum in conflictu, trahēbat per pedes.
 Palliū autē habebat circa humeros ualde funestū sagui.
 Terribiliter afficiēs, strepituq; grauata. (ne hominū,
 ibi serpentū capita terribiliū erant, non enarrabiliū,
 Duodecim, quae terrebant in terra nationes hominū,
 Quicunq; bellum obuiam Iouis filio ferrent. (ret
 Morū et dentū quidē crepitatio erat, quādo pugna
 Filius Amphitryonis. et ista lucebāt miranda opera.
 Picta autē ueluti quēdā uidebātur uidere horribilib.
 Nigra sup tergora nigrescebāt autē barbae. (draconib.
 Ibi aprorum greges masculorum erant, et leonum,
 Inter se afficientiū, irascentiū, et mordere cupientiū.
 Horum et congregatim acies ibant. neq; isti
 Neq; alij tremeabant. horrebāt siquidem collis ambae.
 Leon enim ipsis iacebat magnus leo: circa autē apri
 Bini priuati animas. et apud ipsos niger (cadentes
 Sanguis stillabat in terrā. aliqui autē depressis ceruicib.
 Iacebant mortui à crudelissimis leonibus, (gnandum
 Qui adhuc magis incitabantur, et irascebātur ad pu
 Vtrinq; masculiq; fues, alacresq; leones.
 Ibi erat pugna Lapitharum pugnatorum,
 Et Ceneā circa regem, et Dryanta Perithoumq;
 Hoplexūq; Exadiūq; Phalerumq; Prolochumq;
 Mopsūq; Ampyci filium, Titaresium, florē Martis:
 Tbescaq; Aegei filium, similem dijs immortalibus:
 Argentei, aurea circa corpus arma habentes.

Ceneā

Κούττωροί θ' ἐτέρωθεν οὐρανίοι ἠγορέοντο,
 Ἀμφὶ μέγαν πείραχον, ἥδ' ἄσβολον οἰωνιστὴν.
 Ἀρκτομόδ', ὄριόρ τε, μελαγχαίτην τε μίμαντα,
 Καὶ δύο πονεάδας περιμήδεά τε δρύαλόν τε,
 Ἀργύριοι, χρυσέας ἐλάτας οὐ χοβαῖν ἔχοντες.
 Καὶ τε συναῖκ' ἴλιν ὥσεί ζωοίπορ' ἰόντες,
 Εὐχεσιρ ἥδ' ἐλάτης αὐτοχειδὸρ ὠριγνῶντο.
 Εἰ δ' ἄριος βλοσυροῖο ποδῶν κτεῖνε ἔσσαν ἱπποῖ,
 Χρῆστοι, οὐ γὰρ αὐτὸς οὐαρφόρος ἕλιος ἄρης,
 Αἰχμὴν οὐ χείραςιν ἔχωρ, περὶ λείπει λιπῶν,
 Αἵματι φοινικίῳ ὥσεί ζωὴς οὐαὶ ζῶν,
 Δίφρῳ ἐπιμβεβάως, παρὰ γὰρ δαῖμός τε φόβος τε
 ἔσσαν, ἱέμενοι πόλεμον ἡταδύμενον αὐδερῶν.
 Εἰ γὰρ Διὸς θυγάτηρ ἀγέλειν τετραγυῖα,
 Τῇ ἱκέλιν, ὥσεί τε μάχην ἐβέλυσσεν ἡρόσαν,
 Εὐχος ἔχουσ' οὐ χοβοῖ, χρυσέην τε τρυφάλειαν,
 Αἰγίδα τ' ἄμφ' ὤμοις, ἐπὶ δ' ὤχετο φύλοπιν αἰνέων.
 Εἰ δ' ἦν ἀθανάτων ἰσθὺς χορὸς, οὐ δ' ἄρα μέσσω
 ἱμῶρον λιθάριζε λυτὸς ἡδὲ Διὸς υἱός,
 Χρυσεῖν φόρμιγγι, θεῶν δ' ἱδὸς, ἀγνὸς ὄλυμπος.
 Εἰ δ' ἀγορή, πόρῃ δ' ὄλβος ἀπείριτος ἐπιφανῶτο,
 Ἀθανάτων οὐ ἀγῶνι, θεαὶ δ' ἐξέρχον αἰοιδῆς,
 Μῦσαι περὶ λει, λυγρὴν μελπομένης ἀνῆναι.

Εἰ γὰρ λιμὴν ὄνορμος ἀμμαιμανέτοιο θαλάσσης
 Κυκλοτορὸς ἐπέτυντο πανέφθι κακοτίτροιο,
 Κλυβομῶν ἱμελος, πολλοὶ γὰρ μιν ἀμμίον αὐτῶ
 Δελφίνις, τῇ καὶ τῇ ἐβύλιον ἰχθυῶντες,

Centauriq; ex altera parte contrarij cōgregabantur,
 Circa magnum Petreum, et Asbolum augurem,
 Arctūq; Vriumq; nigrasq; setas habentē Mimanta.
 Et duos Peuci filios, Pertmedeaq; Dryalumq;:
 Argentei, aureas abietes in manibus habentes.
 Et irruerant tanquam uiui existentes.
 Lanceis et abietibus propè porrigebantur.
 Ibi Martis terribilis uelocipedes stabant equi,
 Ausci. Ibi et ipse spolia ferens perniciosus Mars,
 Hastam in manibus ferens, pedestribus imperans,
 Sanguine purpureus, tanquam uiuos spolians,
 Currum ascendens, iuxta autē Demosq; Phobusq;
 Stabant, cupientes bellum ingredi hominum.
 Ibi Iouis filia prædatrix Minerva,
 Ei similis, tanquam ad pugnam uolens se armare,
 Lanceamq; habens in manibus, aureamq; galeam,
 Et thoracē circa humeros, et ibat ad pugnam grauem.
 Ibi erat immortalū deorū sacer chorus, et ibi in medio
 Desiderabile quiddā personabat Latonæ et Iouis filius,
 Aurea cithara. Deorū autē pauimentū, purus Olympus.
 Ibi Senatus, et felicitas infinita in circuitu erat, (ne,
 Immortalū in certamine. deæ autē duces erāt cātile-
 Muse Picrides, stridulæ canentibus similes.

Ibi uerò portus tutus indomiti maris
 Circulari forma factus erat ex toto solido stanno,
 Inundanti similis. multi tamen in medio ipsius
 Delphines, hæc et illac discurrerant, pisces capiētes,
 Natan-

Νηχομόνοις ἱελοῖ. Δοιοὶ δ' ἀναφυσίζοντες
 Ἀργύριοι Δελφίνες ἰφοίτων ἑλλοπας ἰχθύς.
 Τῶν ὑπὸ χάλκησι τρίον ἰχθύς. αὐτὰρ ἐπ' αὐταῖς
 Ἥτο ἀνὴρ ἁλιστὸς Διδόνημόνος. ἔχε ἧ χερσὶν
 ἰχθύσι ἀμφίβληττον ἀπορρίψοντι εἰσικῶς.
 Ἐν δ' ἦν ἡνιόμοιο Δαναῆς ἱππότα πρῶτος,
 οὗτ' ἄρ' ἐπιφάνων σάκος ποσσὶν, ἔθ' ἑκάς αὐτῷ.
 θαῦμα μέγα φράσασθ' ἐπεὶ ἔδραμ' ἰσχυρῆτο.
 Τὸς γὰρ μιν παλάμῃς τῶνδε ἑλντοῖς ἀμφιγυῖας,
 Χρύσειον ἀμφὶ ἧ ποσσὶν ἔχε πηρόοντα πίδαλα.
 Ὡμοισιν δέ μιν ἀμφὶ μελανόδιτον ἄορ ἔκειτο,
 χάλκητον ἐν τελαμῶνος. ὃ δ' ὥς τε νόμῳ ἐποῖατο.
 Γαῦν ἧ μετάρρονον ἔχε ἑαρήν Δαίνοιο πηλῶρα
 Γοργῶς. ἀμφὶ δέ μιν λιβύσις θέε, θαῦμα ἰδέσθαι.
 Ἀργυρῆν θύσανοι ἧ κατηρσύντο φαῖνοι,
 Χρύσειοι Δαίνα ἧ πρὸς ἑροτάφοισιν αἶαντος
 Κεῖτ' αἶδλος λιυέν, νηϊὸς ῥόφον αἰνὸν ἔχουσα.
 αὐτὸς ἧ ἀσύνδοντι, καὶ ἐρρίγοντι εἰσικῶς,
 Πόρτσυς Δαναΐδης ἐτιτάνετο. ταῦ ἧ μετ' αὐτὸν,
 Γοργόνες ἀπλοτοί τε, καὶ φαταὶ ἐρρώοντο,
 ἱέμεναι μακτέρ, ἐπὶ ἧ χλωρῇ ἀδιδάμαντος
 Βανυσέωρ, ἰάχεσκε σάκος μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ,
 Ὀξία καὶ λεγέως, ἐπὶ ἧ ῥώνῃσι δρᾶνοντις
 Δοιοὶ ἀπηρσύντ' ἐπικυρτῶοντι ἑαρήναι.
 Λίχμαζον δ' ἀφρατώγε, μόνῃ δ' ἐχαράσσορ ὀδόντας,
 Ἀχιεὶ δόρνομονῶ, ἐπὶ Δαινοῖσι ἧ ἑαρήναις
 Γοργαίσι, ἰδονῶτο μέγας φόβος. οἱ δ' ὑπὲρ αὐτῶν
 ἦν Δαίς

*Netantibus similes. duo autem supra inflantes aquas
Argentei delphines inuadebant mutos pisces.*

*A quibus erci tremebant pisces. sed in litoribus
Sedebat uir piscator apparēs. habebat aut in manib.
Piscibus rete abiecturo similis.*

*Ibi erat bene comata Danaes eques Perseus,
Neq; utiq; attingens scutū pedibus, neq; lōgē ab ipso.*

*Mirū magnū cogitatu: quoniā nullo pacto infixerat.
Sic enim manib. ipsū fecit inclytū utroq; crurē claudū
Aurū. circa autem pedes habebat alata calciamēta.*

*Humeris aut ipsū circa se nigra uagina inclusis ia
Ferre, ex loro. Ille aut ut imaginatio uolabat. (cebat.*

*Omne autem dorsum habebat caput grauis monstri
Gorgoos. circa aut ipsum speculū discurrebat, mirabi*

*Argentum. uilli aut suspensi erant lucidi, (le uisu,
Aurci. grauis autem circa tempora regis*

*lacebat Orci galea, noctis tenebram grauem habens.
Ipse autem festinanti et rigenti similis,*

*Perseus Danaes filius extēdebatur. ille aut post ipsū
Gorgones inapplicabilesq; et inenarrabiles promptē*

*Capientes capere: et in uiridi adamante (stabant,
Ascendentibus, resonabat scutum magno tumultu*

*Acutē et stridule. et in zonis dracones
Bini dependebant, et attollebant capita.*

*Lingebat aut utiq; illi, et impetu imprimebāt dētes,
Asperē aspicientes: et in grauib. capitibus (ipso*

*Gorgoneis agitabatur magnus terror. qui uerō cōtra
f Homi-*

ἄνδρες ἡμαρνάδην, πολέμῳ τούχῃ ἔχοντες·
 τοὶ μὲν ὑπὸ σφετέρῃς πόλιος, σφετέρῃν τε τοκῶν-
 λοιμὸν ἀμύνοντες, τοὶ δὲ, προθίῃν μεμαῶτες,
 πολλοὶ μὲν λίαντο, πλείονες δ' ἐτι δῦρην ἔχοντες
 μάργανθ'. αἱ δὲ γυναικες εὐδαιμόνων ἐπὶ πύργῳ
 κάλειον ὀξὺ βόων, λιπαὰ δ' ἐδρήθηοντο παρειαίς,
 ζωῆσιν ἱκελαι, ὄργα λελωτῇ ἡφαίστειο.
 ἄνδρες δ' οἱ πρεσβύτεροι ἴσαν, γῆρας τε μέμαρπον,
 ἄθροοι ἐπὶ ὁδοῖν πυλίων ἴσαν, αὐτὰρ θεοῖσι
 χεῖρας ἔχον μακαρίοισι, πόρῃ σφετέρῃσι τίμιας
 θεαδίότας. τοὶ δ' αὖτε μάχῃν ἔχον, αἱ δὲ μετ' αὐτὰς
 κῆρες λυαύναι, λυγρὰς ἀραβῶσαι ὀδόντας,
 δαινοποι, βλοσυροὶ τε, διαφεινοὶ τ', ἀπληστοί τε,
 δῦρην ἔχον περὶ περιπύοντων, πᾶσαι δ' ἀρ' ἴοντο
 αἷμα μέλαν πείαν, ὃν δὲ πρῶτον μεμάπειον
 κείμενον ἢ πίπτοντα νεύτατον, ἀμφὶ μὲν αὐτῷ
 βάλλ' ὄνυχας μεγάλας. ψυχὴν δ' αἰδώς δὲ λυαίῃον
 τάρταρον ἐς ἑρυνόρην. αἱ δὲ φρεσὶς σὺν' ἀρίσταντο
 αἷματος ἀνδρομέης, τὸν μὲν ῥίπασον ὀπίσσω.
 ἄφ' δ' ὁμαδὸν ἰαὶ μῦλον ἐδυώον αὐθις ἔσσαι·
 κλωθὰ ἰαὶ λάχισσι σφιν ἐφέτασαν, ἢ μὲν ὑφ' ὁσων
 ἄτροπος, ὅτι πέλων μεγάλη θεὸς, ἀλλ' ἄρα ἔγε
 τῶν γε μὲν ἀλλὰ πρὸς φόβος τ' ἦν, πρεσβυτάτη τε,
 πᾶσαι δ' ἀμφ' οὐτὶ φωτὶ μάχῃν δευμέναν ἔβοντο·
 δαίνα δ' ἔς ἀλλήλας δράκον ὄμμασι θυμάνασαι,
 ἐν δ' ὄνυχας χεῖρας τε θρασείας ἰσώσαντο.
 πᾶς δ' ἀχλὺς ἐσθῆκα ἐπισμυγδράτη ἰαὶ ἀνι,

Homines pugnarent, bellica arma habentes:

Aliqui quidem pro sua urbe suisq; parentibus

Pestem arcentes: aliqui autem procurrere prompti.

Multi quidē iacebāt, plures etiā contentionē habētēs

Pugnabant, et mulieres bene factis in turribus

Ferre acutē clamabāt, et dilacerabāt unguib. genas,

Vinis similes, opera inclyta Vulcani:

Viri autem qui seniores erant, senectutemq; ceperāt,

Congregati extra portas erant, et dijs

Manus extēdebāt beatis, pro suis filijs (aut ad ipsos

Timentes. rursus uerō aliqui alij pugna habebāt, ipsæ

Parte nigra, albos concutientes dentes, (tiabiles,

Graves uoce, et terribiles aspectu, et funeste, et insa

Cōtentionē habebant de cadentib. omnes aut cupiebāt

Sanguinem nigrū bibere: et quem primum rapuissēt

Iacentē uel cadentē nuper sauciū, circa quidē ipsum

Iaciebāt ungues magnos, animā in orcū ut dimitterēt,

Tartarū ad frigidū. illæ aut mētes statim ut placassent

Sanguine humano, hoc cadauer pūciebāt retrō. (tes:

Retrō aut ad clamorē et cōflictū discurrebāt iterū eū

Et Clotho et Lachesis ipsis instabat, et quidē aliquāto

Atropos: neq; erat magna dea. sed certe illa (minor

Istā quidem aliarū prestantior erat, et antiquior.

Omnēs aut circa unū hominē pugna acerbā faciebāt:

Gratiter autem adinuicem aspiciebant oculis iratæ.

Ibi ungues manusq; audaces equabant.

Et iuxta Achlys adstabat, inuisaq; et grauis,

Χλωρὴν, αὐτὰλέν, λιμῶν καταπεπληγῆα,
 ἔννεπαχίς. μακροὶ δ' ὄνυχες χείρισιν ὑπῆσαν.
 Τῆς ἐκ μὲν ῥινῶν μύξα ῥέουσα, ἢ ἢ παρὰ μὲν
 αὐτῇ ἀπὸ λαίβετ' ὄραζε, ἢ δ' ἀπὸ λαίβετ' αἰσχροῦ,
 εἰς ἡμέτερον, πολλὰ δ' ἢ ἰόντες καταγυλίνοισιν ἄνθρωποι,
 δάκρυσι μυδαλέν. παρὰ δ' ὀνυχες πόλιν ἀνδρῶν.
 Χρύσειαι δὲ μιν εἶχον ὑπὸ βυθίοις ἀφ' αὐτῶν
 ἔπειτα πύλαι. τοὶ δ' αὐτοὶ ἐν ἀγλαΐαις τε χοροὶς τε
 τέρψιν εἶχον. τοὶ μὲν γὰρ ἐν σάτρει ἐπ' ἀπὸ πύλων
 ἦγοντ' ἀνδρὶ γυναῖκα, πολλὰ δ' ὑμνοῦσι δούρα.
 Τῆς δ' ἀπ' αἰθεμονόων διαίδων σίλας αἰλύφαζε
 κόρην ἐν δαίμων. ταῖ δ' ἀγλαΐαις τε θαλάμῳ
 πρόδ' ἐνιορ. τοῖσι δ' χοροὶ παίζοντες ἐποκτο.
 Τοὶ μὲν ὑπὸ λιγυρῶν συνέγγων ἴσαν ἀνδρῶν,
 ἐξ ἀπαλῶν στομάτων. περὶ δὲ σφισιν ἄγρυπτο ἡχῶ.
 Αἱ δ' ὑπὸ φορμῇ, γυναικῶν χορὸν ἐμδρόοντα.
 ἔνθεν δ' αὖ ἐτέρωθεν τοὶ ἡρώμαζον ὑπ' αὐλῶν.
 Τοὶ γὰρ μὲν αὖ παίζοντες, ὑπ' ὀρχηθμῶν καὶ αἰολῶν,
 τοὶ γὰρ μὲν αὖ γελῶντες, ὑπ' αὐλητῶν ἱκανοί.
 Πρόδ' ἐνιορ. παῖσαν δ' πόλιν θαλάμῳ τε, χοροὶ τε,
 ἀγλαΐαι τ' εἶχον. τοὶ δ' αὖ προπαρόντες πόλιν
 Νῶθ' ἱππῶν ἐπιβαίντες, ἐβούνοιοι. οἱ δ' ἀροτῆρες
 ἠέροντο χθονα δαῖτα, ἐπιστολάδην δ' ἢ χιτῶνας
 ἐτάλατ', αὐτὰρ ἔλιν βαθὺ λήϊον. οἱ γὰρ μὲν ἡμῶν
 ἀλχημῆς ὀξείῃσι κορωνιόωντα πέτυλα,
 βριβόμονα σπυρίων, ὥσπερ ἀκμήτορος ἀνθρώπου.
 οἱ δ' αὖ ἐν ἐκδοταῖσι δέον, καὶ ἐν πύλῳ δαῖτα.

οἱ δ'

Viridis, sicca, fame cadens,

Genua pinguis. longè uerò ungues manibus suberāt.

Cuius qdē ex narib. mucores fluebāt, ex maxillis autē

Sanguis stillabat ad humum. illa autē immense ridens,

Stabat. multus autem puluis superflorebat humeros,

Lacrymis humida. iuxta autē bene turrata urbs uiuorū.

Aureæ autem ipsam habebāt super foribus adaptate

Septem porte. uiri autem in conuiujs & choreis

Delectationē habebāt. ij enim in bene seruante curru

Ducebāt uiro mulierē. multus autē Hymeneus oricba

Lōgē autē ab ardētib. facib. lumē inuoluebatur (tur.

Manibus in ancillarum, quæ & splendoribus floride

Anteibant. quas & choreæ ludentes sequebantur.

Alij quidem sub stridulis tibijs mittebant uocem

Ex teneris oribus. in ipsis autem frangebatur sonus.

Aliæ uerò sub citharis reducebāt chorū dulcē. (tibia.

Inde autē rurs⁹ ex altera parte iuuenes lasciniebāt sub

Alij quidem rursus ludentes, sub chorea & cantu,

Alij quidem rursus ridentes, sub tibicine unusquisque

Anteibant. omnē autē urbem & conuiuia, et tripudia,

Et splendores habebant. alij autem rursus ante urbē

Terga equorum inscendentes discurrebant. alij autē

Rampebant terram diuam, ornateq; uestes (aratores

Geriebāt succinctas: sed erat profunda seges. alij qui-

Cuspidibus acutis rostrata folia, (dem metebant

Granata spicis, tanquam Cereris fructum.

Alij in manipulis ligabant, & implebant aream.

f 2 Alij

Οἱ δ' ἐτρεύων οἶνας, ἀρεπαύας οὐ χόρσιρ ἔχοντες.
 Οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρας ἐφόρειω ὑπὸ τρυγητῶν
 Λουκὸς καὶ μέλανας βότρυας, μεγάλων ἀπὸ ὄρχωρ
 Βριβομονῶν φθλοῖσι, καὶ ἀργυρεὺς ἐλπίεσσιν.
 Οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρας ἐφόρουν, παρὰ δέ σφισιν ὄρχος
 Χρύσεος ἦν (ἑλντὰ ὄργα περίφρονος ἠφάισοιο)
 Σείόμενας φθλοῖσι, καὶ ἀργυρεῖσισι λάμαξι.
 Τοίγε μὲν ἔν παΐσοντες ὑπ' αὐλητῷ ἐκαστος,
 Βριβόμενος θαφυλῆσι μελαύθυσαν ἥ μὲν αἶδε.
 Οἷγε μὲν ἐτράπιον, τοῖ δ' ἤρουν, οἱ δ' ἐμάχοντο
 Πύξ τε καὶ ἐληηδόν. τοῖ δ' ὠκύποδας λαγὸς ἤρουν,
 Ἄνδρες θερσυνταί, καὶ ἀρχαρόδοντες ἑωῖε πρὸς
 Ἰέμενοι μαπίαν, οἱ δ' ἰέμενοι ὑπαλύξαι.
 Παρ δ' αὐτοῖς ἱππῆες ἔχον πόνον. ἀμφὶ δ' αἰθλα
 Δῆριν ἔχον, καὶ μόχθον. εὐπλεκέων δ' ἐπὶ δίφρων
 Ἡίοχοι βεβαῶτες, ἐφίσαν ὠνείας ἱππας,
 Ρῦτ' ἀχαλαίνοντες. τὰ δ' ἐπιπροτέοντα πότεοντο
 Ἀρματα κολλήοντ', ἐπὶ ἧ πλῆμναι μέγ' αὐτίω.
 Οἱ μὲν ἄρ' αἰθλον εἶχον πόνον, ὃ δέ ποτέ σφιν
 Νίκη ἐπὶ λυῶδῃ, ἀλλ' ἀηριτον εἶχον αἰθλον.
 Τοῖσι ἧ καὶ πρῦνετο μέγας τρίπος οὐτὸς ἀγῶνας,
 Χρύσεος, ἑλντὰ ὄργα περίφρονος ἠφάισοιο.
 Ἀμφὶ δ' ἵτω ρέον ὠκεανὸς, πλῆθοντι ἰοικώς.
 Πᾶν ἧ συνᾷχε σάκος πολυδαΐδαλον, οἱ ἧ κατ' αὐτὸν
 Κύννοι ἀόρσι πόται μεγάλ' ἤπουν, οἱ γὰρ γε πολλοὶ
 Νῆχον ἐπ' ἀκρον ὕδωρ. παρ δ' ἰχθύες θονέοντο,
 Θαῦμα ἰδεῖν καὶ βελὺ βαρυκῆνυ πῶ' ἢ διὰ βυλᾶς

Ἡρακλῆος

Alij uindemiabant uites, falces in manibus habentes.
 Alij aut rursus in cistellas ferebant à uindemiatorib.
 Albos et nigros racemos, magnis à puluinis
 Oneratis folijs et argenteis clauiculis.
 Alij rursus in cistas ferebant. iuxta aut ipsos puluina
 Aureus erat (inclita opera solertis Vulcani)
 Concussus folijs et argenteis palis.
 Alij quidem igitur ludentes, sub tibicine quilibet,
 Oneratus uuis nigrescebant autem quidem ista.
 Alij quidē uertebāt, et hi hauriebāt, et illi pugnabant
 Pugiliterq; et luctādo. alij aut pedib. ueloces lepores
 Viri uenatores, et duo detati canes iuxta (uenabātur
 Cupiētes capere, illi uerò cupiētes aufugere. (tamen
 Apud ipsos aut eqtes habebāt laborē. circa uerò cer-
 cōtentionē habebāt et laborē. bene uerò cōplicas in
 Aurige ascēdentes immittebāt ueloces equos, (currus
 Frena laxantes. at illi strepentes uolabant,
 Curus cōpacti, orbilia uerò ualde resonabant. (ipsis
 Alij quidem immensum habebant laborē. neq; unquā
 Victoria expediebatur. sed anceps habebāt certamē.
 Ius aut et propositus erat magnus tripus intra certa
 Aureus, inclita opera solertis Vulcani. (men,
 Circa autem oram fluebat Oceanus pleno similis:
 Omne aut continebat scutum, ualde uarium. et in ipso
 Cygni acri uoli ualde clamabant. qui certē multi
 Natabāt in summa aqua, et iuxta pisces gestiebāt, (lia
 Mirabile uisu etiā Ioui graui strepētī cui, ppter cōsi
 f 4 Vul-

Ἠφαίστες πόϊνοι σάκος μέγα τι σιβαρόν τε,
 Ἀρσάμενος παλάμῃσι, τὸ μὲν διὸς ἄλκιμος ἦδε,
 Γάλλῳ ἐπιπρατίως, ἐπὶ δ' ἱππέῃ θόρε δίφρῳ,
 Ἰκίλος ἀσφόροπῃ πατρός διὸς αἰγίοχοιο,
 Κῆφα βεβᾶς, τῷ ἠνίοχος ἱρατόρος ἰόλαος
 Δίφρῳ ἐπιμβεβαὺς ἰθύνετο ἱερπύλον ἄρμα,
 Ἀγχιμόλον δὲ σφ' ἔλθε θιά γλαυκῷπις ἀθλίῳ,
 Καὶ σφίας φωνέσας ἔπεια πῆδρόντα προσνύδα·

Χαίρειτε λυγγῆος γονιὴ τυλεκλατοῖο. (σωρ,

Νῦν δὴ βούε κρᾶτος ὕμμι διδοὶ μακάρουςιν ἀνείσ-
 κύνοντ' ἐξναρᾶν, καὶ ἀπὸ ἱλντὰ τούχια δῦσαι,
 Ἄλλο δέ σοι τί ἔπος ὀρέω, μέγα φέρτατι λαῶν.
 Εὐτ' αὖ δὴ λώνον γλυκοῦς αἰῶνος ἀμέρῃς,
 Τὸν μὲν ἔπατ' αὐτῇ λιπίαν, καὶ τούχια τοῖο.
 Αὐτὸς ἢ βροτολοιγὸν ἄρῃν ἐπὶ νῶτα διοκύνους,
 Εὐθα γυμνωθέντα σάκους ὑπὸ διαδιδυλίοιο
 Οφθαλμοῖσιν ἴδῃς, οὐδ' ὑτάμον ὄξει χαλκῷ,
 Ἀψ' δ' ἀναχωρήσας δ' ἔπειθ' ἐνύ τοι αἰσιμόν ἐστιν
 Οὐδ' ἱππεὺς ἐλίσιν, ὅτε ἱλντὰ τούχια τοῖο.
 Ως εἰπὼς ἐς δίφρῳ ἐβήσατο δία θιάων,
 Νίκην ἀθανάτης χόρσιν καὶ λῶδος ἔχουσα,
 Εὐσυνμόως, τότε δὴ ῥα διόγοντες ἰόλαος
 Σμάρδαλιόν ἱπποῖσιν ἐκέλευτο, τοῖ δ' ὑπ' ὀμοκλήτῃ
 Ρίμφ' ἐφόρον θοὸν ἄρμα, λονίοντες πεδίῳιο.
 Εὐ γὰρ σφιρμόνος ἦν θιά γλαυκῷπις ἀθλίῳ,
 Αἰγίῳ δ' ἀναοσέσασα, πόριγονάχιζε ἢ γαῖα.
 Τοῖ δ' ἄμυδις προγόνοντ' ἱελαί πυρεῖ ἢ θυέλλῃ,

Κύκνος

Vulcanus fecit scutum et magnum et solidum,
 Aptans manibus. quod quidem Iouis fortissimus filius
 Vibrabat firmiter, et in equestrem saliebat currum
 Similis fulguri patris Iouis caprigeri,
 Leniter uadens. cui auriga fortis Iolaus
 Biga conscensa direxit flexibilem currum. (nerua,
 Propè aut ipsi uenit dea faciem glaucam habens Mi
 Et ipsos uocans, uerba alata allocuta est:

Saluete Lyngei pro sapia Teleclei.

Hunc Iupiter fortitudinem uobis det beatis imperas,
 Et Cygnum interficere, et incluta arma spoliare.
 Aliud aut tibi quoddam uerbum dicam, longè præstatiss. po.
 Quando iam Cygnum dulci seculo priuaueris, (pulorū:
 Hunc quidem postmodum ibi relinquere, et arma illius.
 Ipse aut hominum corruptorē Martem post terga seruas,
 Quando denudatum scuto ab ingenioso
 Oculis uidetis, tum sauciato acuto ferro.
 Statim autem recedito. Quoniam tibi non fatale est,
 Neque equos capere, neque incluta arma ipsius.
 Sic fata, in bigas ascendit diua dearum,
 Victoriā immortalibus manibus et gloriam habēs,
 Celeriter. tunc iam utique generosus Iolaus,
 Terribiliter equis acclamauit. illi aut ab increpatione
 Perniciter ferebāt celerem currum, puluere facientes capō.
 Quoniam ipsis uires immisit castos oculos habēs Mi—
 Scutum concutiens. circumgemuit autē terra. (nerua,
 Illi aut simul procedebant, similes igni uel procelle,

Κύνες θ' ἰππόδαμος, καὶ ἄρ' αὖ ἀκόρντος αὐτῆς,
 Τῶν δ' ἵπποι μὲν ἔπαθ' ὑποναυτίοι ἀνδράλοισιν
 Οὔτ' αὖ χρέμισαν, περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἡχώ,
 Τὸν πρότορος περσείας βίη ἤρακλειν.
 Κύνε τί πορ, τί τοι νῦν ἐπίχετορ ὡκίης ἵππου,
 Ἀνδράσιν οἵ τε πόνυ καὶ οἷς ἰδμεν αἰμόν,
 Ἀλλὰ παρὲξ ἔχει δίφρον εὐξοορ, ἠδὲ λελούθῃ
 Εἶνε παρὲξ ἰσθαί. τρηχίνα δέ τοι παριλάυνω,
 Ες λυῖνα ἀναπῆα, ὃ γὰρ διωάμεν τι καὶ αἰδοῖ
 Τρηχίνας προβέβηκε, σὺ δ' εὖ μάλα οἶδα καὶ αὐτόν.
 Τῷ γὰρ ὀπίσθας παῖδα, θεμιτονόλω ἱκανῶπιρ.
 Ω τί πορ, ὃ μὲν γὰρ τοι ἄρ' αὖ θανάτοιο τελευτήν
 Ἀρξέσει, αἱ δὲ νῦν σιωοισόμεθα πῶλεμίζαρ.
 Ἦλ' ἂν μόν τε ἐφ' ἡμῖ καὶ ἄλλοι περηθλῶνα
 Εὔχεσθαι ἡμετέρων, ὅθ' ὑπὲρ πύλων ἡμαθόοντος
 Ἀντίος ἔσθ' ἡμῶ μάχης ἄμοτορ μοναίνων.
 Τρεῖς μὲν ἐμῷ ὑπὸ δαυρὶ τυπείς, ἡρέεσθε γαίη,
 Οὐτα μόν' αὖ σάκεις, τὸ δ' ἵ τέτρατορ ἔλασα μηρόν.
 Γαυτὶ μόν' αὖ πούδωρ, διὰ δ' ἡ μέγα σάκος ἄραξα.
 Πρὶν ἂν δ' ἐν λωινῇσι χαμαὶ πίπῃ, ἔγχεος ὀρμῇ.
 Εὐθά κε δὲ λωβκτὸς ἐν ἀθανάτοισιν ἐτύχθῃ
 Χόρσιν ἐφ' ἡμετέρῃσι, λιπὼν σῶακ' αὖ βροτόοντα.
 Ως ἔφατ'· ὃ δ' ἄρα λύνες εὐμελὶς ἐμονοίνα,
 Τῷ ἐπιπαθόμονος ἰχέμον ὄρυσσ' αὖ μακρὰς ἵππου. (αὖν,
 Δὲ τότε δ' αὖ σὺν πλεῖσιν δίφρων θόρον αὖ ἐπὶ γαίῃ
 Γαῖς τε διὸς μεγάλῃ, καὶ σὺν αἰσίοιο ἀναπῆος.
 Ἡνίοχοι δ' ἐμπλήν ἔλασαν ἡκατέρωθεν ἵππου.

Τῶν

Cygnus equorū domitor, Marsq; insatiabilis clamore.
 Istorum autē equi quidē posteaquā obuiātes adinuicē
 Stridulē hinuiuerūt, et circa ipsos frāgebatur sonitus,
 Istam prior affata est fortitudo Herculeas
 Hec Cygne, quid nobis prohibetis ueloces equos,
 Hominibus qui et laboris et ærumnarū periti sumus?
 Sed extrā habe bigas bene ornatas, et à uia
 Cede extrā cundo. Trachinam autem tibi ueho,
 Ad Ceycem regē. ille enim et potestate et uerecūdia
 Trachimis præcellit. tu quoq; satis scis et ipse.
 Huius. n. uxorē habes natā, Themistionoē nigros ocu-
 Hec tu, nō qdē. n. tibi Mars mortis finē (los habētē;
 Arcebit, siquidem nos concurremus in conflictu.
 Iam equidem et ipsum dico aliquando expertum esse
 Lanceam nostram, quando in Pylo arenosa
 Contrarius stetit mihi in pugna insatiabiliter furens.
 Ter quidem à mea lancea percussus, incubuit terræ,
 Vulnerato scuto. quartò autem percussus erus
 Omni robore urgens, et magnum scutum disrupi.
 Pronus autē in puluerib. humi cecidit, lancea impetu,
 Atq; ita infamis inter immortales factus est
 Manibus ab nostris, relinquēs spolia cruenta. (bat
 Sic dicebat. neq; Cygnus, bene peritus haste, cogita
 Hanc obtemperans cohibere bigā trahentes equos.
 Ac tūc à bene implicatis bigis desiliit statim ad terrā,
 Natusq; Iouis magni, et Martis regis.
 Arrige autem iuxta impulerūt pulchrijubos equos.

Horum

Τῶρ δ' ὑποσσομενῶν ἱανᾶ χεῖρ πῶς δὴ ῥᾶ χθῆρ.
 Ως δ' ὅτ' ἀφ' ὑψικλῆς ἰορυφῆς ὄρειος μεγάλοιο
 Πίστραι ἀποθρύσκεσιν, ἐκ' ἀλλήλαις ἧ πῖσσαι,
 Πολλὰ ἧ δρυὲς ὑψίνομοι, πολλὰ δέ τι πόνηαι,
 Αἰγαροὶ τε τανύρριζοι ῥῆγνυται ὑπ' αὐτῶν,
 Ρῆμφα ἱυλανδομενῶν, εἰως πιδίον δ' ἀρίνωται.
 Ως οἱ ἐκ' ἀλλήλοισι πῖσον, μέγα ἱυκλήγοντες.
 Ρᾶσα ἧ μυρμιδόνων τε πόλις, ἱλατύτ' ἱαυλκός,
 Ἀρνη τ' ἥδ' ἱλίκη, αὐθακά τε ποιήσας,
 Φωνῇ ὑπ' ἀμφοτέρων μεγάλ' ἰαχον. οἱ δ' ἀλαλητῶ
 Θιπασίῳ σῶισαν. μέγα δ' ἐκτυπε μαιτιάτα ἴσος.
 Καδ' αὖ ἐκ' ὑρανόθρον ψιάδας βάλλον αἱματοῖς.
 Σῆμα τιθεῖς πολέμοιο ἐὼ μέγα θάρσει παυδί. (σκε,
 Οἶος δ' ἐν βῆσσης ὄρειος χαλεπὸς προιδέσθαι
 Κάπρος χαυλιόδωρ, φρονία ἧ θυμῷ μαχίσσασθαι
 Ἀνδράει θηρσυντῆς, θῆγει δέ τι λονπὸρ ὀδόντα
 Δοχμωθεῖς, ἀφρὸς ἧ περὶ σόμα μασιχώντι
 Λαίβεται, ἔσσι δέ οἱ πυρεὶ λαμπετόωντι εἰηλῆν,
 Ορθὰς δ' ἐν λοφιῇ φέροει τέχας, ἀμφὶ τε διαρῆν.
 Τῷ ἱκίλος διὸς υἱός, ἀφ' ἱππεῖς θέρε δίφρην.
 Ἡμος ἧ χλοδρῶ ἱυανόπλορος ἠχέτα τέτλιξ,
 Οἷον ἐφειζόμενος θέρος ἀνθρώποισιν αἰείδειν
 Ἀρχεται, ὥτε πῶσις ἱαὶ βρῶσις θύλως ἴερση,
 Καὶ τε πανημέριός τε ἱαὶ ἠῶς χεῖρ αὐδῆν,
 Ἰοδα ἐν ἀνοτάτῳ, ὁπότε χροᾶ σείριος ἄξει·
 Τῆμος δ' ἡ λείγχοισι περὶ γλῶχες τιλῆθωσι,
 Τῆς τε θέρεσσι σπάραισιν, ὅτ' ὄμφαντες αἰόλλονται,

HOMIN AŭT irruētium pedib. subſtrepebat lata terra.
 Ac ueluti quando ab alto uertice montis magni
 Saxa defiliunt, & inuicem cadunt,
 Et multe quercus alticomæ, multe & abietes,
 Et populi extenſis radicibus rumpuntur ab ipsis,
 Facile denoluētibus, uſq; dum ad planum perueniūt:
 Sic illi inter ſeſe concurrerūt, uehementer clamātes.
 Omnis aŭt & Myrmidonum urbs, & inclyta iolcus,
 Et Arne, & Helice, & Anthæa herbosa, (multu
 Clamore ab amborū ualde reſonabant. illi aŭt cum tu
 Mirando cōcurrerūt. Valde aŭt reſonuit cōſultor Iu
 Et ab cœlo guttas deiecit cruentas, (piter,
 Signum faciens belli ſuo magnum audaci filio.
 Qualis aŭt in cōuallibus mōtis aſper ad uidendū (dū
 Aper curuos dentes habēs, furit aŭt animo ad pugnā-
 Cum uiris uenatoribus, acuit autem album dentem
 Curuatus, ſpuma autem circa os mandenti
 Stillat, oculi autem ipſi igni lucido aſſimilantur,
 Erectas autem in dorſo riget ſetas, & circa collum:
 Hinc ſimilis Iouis filius, ab equeſtri defilijt curru.
 Quando aŭt uiridi nigras alas habens ſonora cicada,
 Ramo infidens eſtatem hominibus cantare
 Incipit, cui & potus & cibus tener ros,
 Etiam toto die & ab aurora fundit cantilenam,
 Calore in grauifſimo, quando corpus Sirius ſiccatur
 Tunc ſerē in milijs cuſpiduloſa folia ſunt,
 Que eſtate ſeminant, nunc cum ſubrubefcunt,
 Cuius-

Οἷα Διώνυσος Δῶπ' ἀνδράσι χάρμ' καὶ ἄχθος,
 Τὸν ὥρην μαρναντο, πολὺς δ' ὀρυγμαδὸς ὀρώρεα.
 Ως ἡ λείοντε δύο ἀμφὶ λίγαμόους ἐλάφοιο
 ἀλλήλοισι ἰοτέοντε, ἐπὶ σφέας ὀρμήσωσι,
 Δανὴ δέ σφ' ἰαχὴ, ἄραβός θ' ἅμα γίνετ' ὀδόντων,
 Ἡ δ' ὡς τ' αἰγυπιοὶ γαμφώνυχες ἀγνυλοχεῖλαι
 Πέτρῃ ἐφ' ὑψηλῇ μεγάλα ἠλάζοντε μαχέσθην,
 Λιγὸς ὀρεσινόμῃ, ἢ ἀχροτέρῃς ἐλάφοιο
 Πόνος, ἢ τ' ἐλάμασσι βαλὼν αἰζηῖος ἀνὴρ
 Ἰὼ ἀπὸ νουρῆς αὐτὸς δ' ἀπαλίσσεται ἄλλῃ,
 Χώρα ἄϊδρις ἰώρ' εἰ δ' ὀτραλίως ἐνόησαν,
 Εὐσχυμόως ἡ οἱ ἀμφὶ μάχην δριμύτην ἐβήντο·
 Ως οἱ λιελήγότες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρυσαν.
 Εὐθ' ἤτοι λύνκτος μὲν ὑπόρμενός Διὸς ἡὸν
 Κτενέμενοι μεμαῶς, σάκε' ἐμβαλε χάλκιον ἔγχος.
 Οὐδ' ἐρρηξεν χαλκὸν, ὄρυτο ἡ δῶρα θείοιο.
 Ἀμφιτρυωνιάδης ἡ, βίη ἡρακλεῖα,
 Μεσσηγὺς ἰόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἔγχει μακρῷ
 Αὐχρὶα γυμνωθέντα θεῶς ἐπὶ ὀρόβει γονάει,
 Ἡλασ' ἐπιπρατέως, ἀπὸ δ' ἅμφω ἱέρσι τούοντε
 Ἀνδραφόνος μελὶν μέγα γὰρ θεῶς ἐμπεισε φωτός.
 Ἡεῖπε δ' ὡς ὅτι τις ἀρῆς ἤριπεν, ἢ ὅτι πέτρῃ
 Ἡλίβατος, πλὴγῆσα Διὸς ψολόροντι ἰόραυνῷ.
 Ως ἐρεῖ, ἀμφὶ δέ οἱ βράχῃ τούχῃ ποικίλα χαλκῶ.
 Τὸν μὲν ἔπειτ' ἔασι Διὸς ταλακαρῆος υἱός.
 Αὐτὸς ἡ βροτόλοιον ἄβην προσιόντα δοκίμασας,
 Δανὸν ὀρώρ' ὄρασισι, λίαν ὡς σώματι λύνσας,

Cuiusmodiet Bacchus dedit hominib. leticiã et dolorẽ,
 Ea hora pugnabãt. uehemẽs aut tumultus excitaba-
 Ut autem leones duo circa interfectam ceruam (tur.
 Adinuicem irascentes, inter se corruunt,
 Rigidus autẽ ipsis clamor, strepitusq; simul fit dẽtiũ
 Aut ut uultures curuis unguibus, curuisq; rostris,
 Petra in alta ualde clangentes pugnant,
 Capre in mōtib. pascentis gratia, uel syluestris cerua
 Pinguis, quam domuit sagittans uigorosus uir
 Sagitta ab neruo: ipse uerò uagatus est aliò, (runt,
 Loci imperitus existẽs. illi aut quã primũ cognoue-
 Celeriter aut sibi pugnam acerbã pro ea susceperũt.
 Sic isti uociferantes adinuicem irruerunt.
 Ibi uidelicet Cygnus quidem prepotentis Iouis filiũ
 Interficere meditans, scutum percussit ferrea lancea.
 Neq; fregit es, tuebantur autem dona Dei.
 Amphitryoniades autem, fortitudo Herculeæ,
 In medio et galeæ et scuti lancea longa
 Collum denudatum celeriter infra barbã
 Vulnerauit forti, et ambos incidit neruos
 Homicida fraxinus. magnum enim robur incidit uiri.
 Cecidit aut, ueluti quãdo aliqua quercus corruit, uel
 Altr. percussũ Iouis ardenti fulmine: (quando saxum
 Sic cecidit, etq; circũ sonuerũt arma uariegata ferro.
 Mũ qdẽ postea dimisit Iouis magnanimus filius. (uãs,
 Ipse aut hominũ corruptorẽ Martẽ pgreδιẽtẽ obser-
 Terribeliter intues oculis, leo tãquã corpus cõsecutus,

Ος τε μάλ' οὐδυνίως ρινὸν κρατοφόις οὐνχασσέ
 Σχίσσας, ὅτι τάχιστα μελίφρονα θυμὸν ἀπύρνα.
 Εμμενέως δ' αἶρα ἔγει κλισιῶν πύμπλαται ἦτορ.
 Γλαυκίωρ δ' ὁδοῖς δεινὸν, πλυσσάς τε καὶ ἄμυνε
 Οὐρῇ μαστιγῶν, ποσσὶ γλάφει, ὅδε τις αὐτὸν
 Ετλη ἐς αὐτὰ ἰδὼν χεῖδον ἑλθεῖν, ὅδε μάχεσθαι.
 Τοῖος ἄρ' ἀμφιτρωνιάδης, ἀκόρκτος αὐτῆς,
 Αντίος ἔσθ' ἄρνος, οὐὶ φρεσὶ θέρσος αἰέτωρ,
 Εδουμῶνός. ὁ δέ οἱ χεῖδον ἤλυθον, ἀχνύμενος ἑῷ.
 Αμφοτόροι δ' ἰάχοντες, ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρυσαν.
 Ως δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλης πέτρης πρηνῶς ὄρυσσά,
 Μακρὰ δ' ἐπιβρώσπυσσά κυλίνδεται, ἡ δέ τι ἤχθ'
 Ερχεται ἐμμεμαῖα, πάγος δέ οἱ ἀντιβόλυσσον
 Ὑψηλός, τῷ δὲ συσφένεται, οὐδα μὲν ἰαχά·
 Τόσσῃ ὁ μὲν ἰαχῇ φρεσάρματος ἕλιος ἄρης,
 Κεκληγὼς ἐπόρυσσεν· ὁ δ' ἐμμαπίως ὑπέδεντο.
 Αὐτὰρ ἀθλῶαίμιν ἑῷν διὸς αἰγιόχοιο,
 Αντίμ ἤλθον ἄρνος, ὄρεμνὸν αἰγὶ δ' ἔχουσα.
 Δαναὶ δ' ὑπόδρα ἰδῶσ' ἔπεια πηρόροντα προσκύνειαν
 Αρις, ἐπίχει μόνος κρατοφόρον, καὶ χεῖρας ἀάπτει.
 Οὐ γὰρ τοι θέμις ἔστιν ἀπὸ λυγρὰ τέσχεα δύναι,
 Ηρακλῆα ἡϊέναντα, διὸς θρασυκαρδίου γόν.
 Αλλ' ἄγε παῦε μάχης, μή δ' ἀντίος ἔσθ' ἐμῆα
 Ως ἔφατ'· ἀλλ' ὅπως αἶψ' ἄριος μεγαλύτερα θυμόν.
 Αλλὰ μίγ' ἰάχωρ, φλογὶ ἱκελὰ τέσχεα πάλλων,
 Καρπάλιμος ἐπόρυσσε βίη ἡρακλεῆν,
 Κακῆ ἄμρηναι μεμαῖς, καὶ ῥ' ἐμβαλε χάλκιστον ἔγχος.

Σπορ—

Qui et ualde accuratè pellem tenacibus unguibus
 Sciens, quàm celerrimè dulcem animam abstulit.
 Constanter autem utiq; nigrum ipsius impletur cor.
 Ignitis aut intus oculis terribiliter, et latè et hume-
 cada uerberans, pedib; fodit: neq; aliquis ipsum (ros
 Toleraret contrà aspiciens propè ire, neq; pugnare.
 Talis utiq; Amphitryoniades, insatiabilis clamore,
 Obuius stetit Marti, in mentibus audaciam augens
 Celeriter ille autem ipsi propè uenit, dolens corde.
 Ambo autem uociferantes, adinuicem irruerunt.
 Quèadmodū aut, quando ab magno saxū cacumine
 Longeq; desiliens uoluitur, et fragor (corruens,
 Venit subito ingens, rupes autem ei obsistit
 Alta, cui iam confertur, ibi ipsum retinet: (Mars
 Tanto quidem ille sonitu grauans currū perniciosus
 Vociferans irruit. ille autem incessabiliter excepit.
 Sed Minerva filia Iouis caprigeri,
 Obuia uenit Marti, tenebrosū scutū habens. (ta est:
 Grauius aut ac toruè aspiciēs, uerbis uolucris allocut:
 O Mars, retine impetū sortē, et manus intangibiles.
 Non enim tibi fas est incluta arma spoliare,
 Herculem interficientem, Iouis audacicordem natū.
 Sed cia, cessa à pugna, neq; obuius sta mihi.
 Sic ait, sed non persuasit Martis magnanimū animū:
 Sed adde clamans, flammæ similia arma uibrans,
 Celer irruit fortitudini Herculanæ,
 Interficere conans, et iaculatus est ferream lanceam,

Σπόρχνόν, παιδὲς ἐν ἡσέων περιτεθναῖντο,
 Ερσάνει μὲγ' ἄλλο, ἀπὸ ἧ γλαυκῶπις ἀβλύκῃ
 Εὐχίως ἐρμὴν ἐτραπ', ὄρεξάμεν' ἀπὸ δίφρου.
 Δειμὺν δ' ἄλῃ ἄχος ἔλθῃ, ὄρυδάμεν' ἃ ἄρ' ἴξθ'
 ἔασιν ἴφ' ἡρακλεὶ ἡρατοδόφρονι, τὸν δ' ἐπιέντα
 Ἀμφιτρωνιάδης δανὺς ἀκόρκτος αὐτῆς,
 Μηδὸρ γυμνωθέντα σάκους ὑπὸ δαιδαλίοιο
 Οὐτάσ' ἐπικρατέως, διὰ ἧ μέγα σάκος ἄραξι
 Δέρατι νωμῆσαν, ἐπὶ ἧ χθονὶ ἡάββαλε μέσση.
 Τῷ ἧ φόβος καὶ δαῖμος ἐντροχὸν ἄρμα καὶ ἵππους
 ἤλασαν αἰψ' ἐγγὺς, καὶ ἀπὸ χθονὸς σὺνυοδάμει
 Ες δίφρου βῆκαν πολυδαίδαλον, αἶψα δ' ἐπατα
 ἵππους μασιέτην, ἵκοντο ἧ μακρὸν ὄλυμπον.
 Υἱὸς δ' ἄλκμεινός καὶ ἡνδάλιμος ἰόλαος,
 Κύννορ σνλῆσαντες ἀπ' ὧμων ἰσυχία καλὰ,
 Νίοντ', αἶψα δ' ἐπατα πόλιν τραχύνον ἵκοντο
 ἵπποις ὠκυπόδεσι, ἀτὰρ γλαυκῶπις ἀβλύκῃ
 Εξίκετ' ὄλυμπόν τε μέγαν, καὶ δώματα πατρῶα,
 Κύννορ δ' αὖ ἡνέξ θάπην, καὶ λαὸς ἀπάρων,
 Οἱρ' ἐγγὺς ναίων πόλιας ἡλατὺ βασιλῆος,
 Ἀνθλῷ, μυρμιδάνων τε πόλιν, ἡλατὺ τ' ἰκωλάων,
 Ἀργεῖν τ' ἡδ' ἐλίκην, πολλὸς δ' ἡγάρετο λαὸς,
 Τιμῶντες ἡνῦκα, φίλον μακαρίεσι θεοῖσι.
 Τῷ ἧ τάφον καὶ σῆμ' αἰδέες ποίησεν ἀνδρες,
 Ομβρῷ χαμῆρ' ἡλῶν, τὼς γὰρ μὴ ἀπόλασθαι
 Λατοίδης ἤνωξ', ὅτι βα ἡλατὰς ἱνατόμβας
 Οὔτις ἄγοι πυθοῖδε, βίη σέλας δεικνύει.

Celerem, filio suo iratus pro mortuo,
 In scutum magnam, sed oculos glaucos habens Pallas
 Hastilis impetum auertit, deflectens à biga. (acutum
 Acerbus aut Martē dolor cepit. extrahens aut ensē
 Irruit in Hercule, animo fortissimū. at illū adueniēte
 Amphitrioniades, graui insatiabilis clamore,
 Femur denudatum scuto ab ingeniose facto
 Vulnerauit fortiter, et magnum scutum perfregit
 Lancea diuisum, et in terram deiecit mediā. Sequos
 Illi aut Pauor et Terror bonas rotas habētē currū et
 Impulerūt statim propē, et ab terra latas uias habēte
 In currum posuerunt sabrefactū: statimq; postea (pū.
 Equos flagellauerūt, et peruenerūt in longū Olym-
 Filis autem Alcmena, et inchyus Iolauus,
 Cygnū spoliantes ab humeris arma pulchra, (nerūt
 Recefferūt: statimq; postea urbē ad Trachinā perue-
 Equis uelocibus. sed glaucis oculis prędita Minerva
 Exiit ad Olympum magnum, et domos patris.
 Cygnum uerbō Cryx sepeliuit, et populus infinitus;
 Qui propē habitabant urbes inchyti regis,
 Anthen, Myrmidonūq; urbē, et inchyā Iolcū, (lus,
 Arnenq; atq; Elicē. multus aut cōgregatus est popu-
 Honorātes Crycē, charū beatis dijs. (naurus torrēs,
 Illius aut sepulchrū et monumētū inuisibile fecit A-
 Imbre hyemali abundans. sic enim ipsum Apollo
 Latone filius iussit, quoniam inchyas hecatombas
 Quicunq; duceret ad Pytho, ui spoliabat, insidians.

Τῆς ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ οὐ τῷ δ' ἡ καταλόγῳ φέρεται
 μέχρι γίγωρ· ἡ αὖ σὺν ἀπώπλυνε ἡ ἀριστοφανής, οὐχ ὁ
 ἡμιμνῆς, ἀλλὰ τισ' ἐτόρος χαμμητικῆς, ὡς ἐκ ἔσαν
 αὐτῷ ἡσιόδῳ, ἀλλ' ἐτέρῳ τῶς τῷ ἡμιμνῆς ἀσπίδα
 μιμήσαδ' αὖ προαιρεμόν. μεγαλῆς ἡ ἀβήναιος
 γνήσιον μὲν οἶδε τὸ ποίημα. ἄλλως ἡ ἐπιμῆμα τῷ ἡσιό-
 δῳ. ἄλλοι γὰρ φησι, ποιεῖν ἡφαιστοῦ τοῖς ἡ μητρὸς
 ἐχθροῖς ὅπλα παρέχοντα. ἀπαλλάνιος ἡ ὁ ῥόδιος οὐ
 τῷ γ. φησὶν αὐτῇ εἶναι, ἐκ τε τῆ χαρμηλικῆς, ἡ αὖ ἐκ
 τῆ τοῦ ἰόλακου οὐ τῷ καταλόγῳ εὐρίσκειν, ἡ νιοχέντα
 τῷ ἡρακλεῖ. ὡσαύτως ἡ αὖ γνήσιος φη-
 σιν, ἡσιόδῳ εἶναι τὸ
 ποίημα.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Η Σ Ι Ο Δ Ο Υ

ἢ ἀσπίδος.

Huius Aspidis principium in 4. Catalogo dicitur usque aduersum 50, et 200. Suspiciatus est aut Aristophanes, non comicus ille, sed quidam alius grammaticus, non esse ipsam Hesiodi, sed alterius cuiusdam, qui Homericum scatum imitandum sibi delegerit. Megacles autem Atheniensis, legitimum poema agnoscit: sed alioquin reprehendit Hesiodum: absurdum enim esse, facere Vulcani matris hostibus arma praebentem. Apollonius autem Rhodius in 3. dicit, ipsius esse, et ex stylo, et quod laus in Catalogo inuenitur aurigans Herculi. Itidem et Stesichorus dicit Hesiodi esse hoc poema.

FINIS ASPIDIS

Hesiodi.

8 3

Alia

ALIA EIVSDEM

POEMATIS DE CLYPEO

Herculis translatio.

Electryonis.

VALIS illa relictā domo ac patria
tellure,

Venit Thebas, secuta maritū Am-
phitryonem,

Alcmena, filia seruatoris populorū

Quæ mulierum genus ornabat foeminearum, (bat
Formaq; & proceritate. mēte utiq; nulla cū ea certa
illarū, quas mortales mortalib. peperere cōcūbentes.

Cuius & à uertice, & à palpebris nigricantibus
Tale quiddam spirabat, quale & ab aurea Venere.

Atq; hæc talis existēs, tantū animo suū colebat cōiugē,
Perinde ut nulla unquā coluit mulierum foeminearū.

Quāquā ipsi patrē præstantē occidisset, ui domitū,
ira cōmotus propter boues. relictā aut ille patria tel-

Thebas uenit, supplicans bellicosus Cadmeis, (lure
Vbi idem habitabat cum ueneranda coniuge, (ipsi

Seorsim absq; cōcubitu desiderabili. Nō enim licebat
Antea lectum conscendere formosæ Electryonidis,

Quām cædem ultus esset fratrum magnanimorum
Sue coniugis: flagrantiq; combussisset igne uicos

Virorum heroum Taphiorum atq; Teleboarum.

Ita enim constitutū ipsi erat, dijq; testes facti fuerāt:

QRO?

Quotū ille uerebatur irā, festinabatq; quā celerrimē
 Exequi magnū opus, quod ipsi à Ioue cōcessum erat.
 Hunc autem unā, cupidi belliq; praeliq;
 Bēotij equorum domitores, sub clypeis anhelantes,
 Locriq; bastati, et Phocenses magnanimi,
 Sequebātur. ducebat autem eos prastans puer Alcei,
 Gaudens tot populis. At pater hominumq; deorumq;
 Aliud consilium texebat intra mentes, ut dijs pariter
 Et hominibus rerum indagatoribus Martis depulso-
 rem plantaret. (ditans,

Profectus aut ab Olympo est, dolū mētibus altis me-
 Desiderio concubitus elegantis mulieris,
 Per noctē. celeriterq; uenit in Typhonū, unde rursum
 Ad Phiciū summum accessit consiliarius Iupiter.
 Vbi residens mentibus uersabat diuina opera.
 Nam eadem quidē nocte cum procrea Electryonide
 In lecto concubitu mixtus est, perfecitq; desiderium.
 Eadē aut et Amphitryo populorū defensor, splendi-
 Perfecto magno opere, redijt domū suam. (dus heros
 Neq; ille ad famulos et pastores agrestes
 Carpit ire antea, quā suae cōiugis cōscendisset lectū.
 Tale siquidem corde desiderium ceperat pastorem
 populorum. (uenit

Ut aut, quādo quispiā magno affectu effugit afflictio-
 Morbo ex difficili, aut etiam ualidis ex uinculis;
 Ita tunc Amphitryo difficili labore exantlato, (est,
 Magnoq; affectu, lubētīq; animo domū suā reuersus

Totaq; nocte concubuit cum ueneranda uicore,
 Oblectando se muneribus aureæ Veneris. (mo,
 Illa aut à deo pariter uicta, et ab homine lōge opti-
 Thebis septē portas habētib, geminos pepit pueros,
 Haudquaquā eadē sapientes, quanquā fratres essent.
 Alterū siquidē inferiorē, alterū aut lōge præstantio-
 ſuum ac ualidum, uim Herculanam. (rē uirū,
 Hunc quidem subiecta nubium offuscatori Saturnio:
 Iphicium autem, bastarum concussori Amphitryoni,
 Diuerſa generatione. alterum quidē, cum uiro mor-
 tali concumbens:

Alterū aut, cum Saturnio deorū imperatore omnū:
 Qui et Cygnum occidit, Martis filiū magnanimum.
 Inuenit enim in luco longē iaculantis Apollinis
 Ipsum, et patrem ipsius Martem, bello insanabilem,
 Armis fulgentes, ceu fulgor ignis ardentis,
 Stantes in curru. terrā autem pulſabāt ueloces equi,
 Ferientes ungulis, puluisq; circa ipsos diuidebatur,
 Excitatus cōpactis à curribus et pedib. equorū. (bāt,
 Currus aut ſabrefacti et rotarū ambitus circū reſona
 Equis feſtinātibus. gaudebat aut Cygnus inculpatus,
 Sperans ſe Iouis filiū Mauortium, aurigamq;
 Ferro interēpturū eſſe, et inclyta arma deſpoliaturū.
 Sed ipſius uota non exaudiuit Phœbus Apollo.
 Ipſe enim contra illum concitauit uim Herculeam.
 Totus uerò lucus et ara Apollinis Pegæſei
 Collucebat præ uehementis Dei armis, et ipſo,

Et quasi quidā ignis ex oculis illius effulgebat. Quis
autem illi

(dire,

Sustinuisset, mortalis existēs, obuiā sub cōspectū pro
Præter Herculem, et gloriosum Iolaum?

Illorum enim et vis magna, et manus inuictæ

Ex humeris prognatae erant, unā cū robustis mēbris.

Is igitur tunc aurigam allocutus est fortem Iolaum:

Nēpe uerē in immortales beatos, qui Olympū tenēt,

Peccauit Amphitryō, quādo bene munitas ad Thebas

Abijt. relicta Tiryntho, urbe bene fūdata, (tes frōtes:

Postq̃ occiderat Electryonē, ppter boues latas habē-

Veniūq; ad Crontem, et Heniochen longis ornatam

uestibus,

(bucunt,

Qui ipsam ultrō receperūt, et necessaria omnia præ-

Quatenus ius ē supplicib. coluerūtq; ex animo magis.

Viuebat aut exultabūdus cū formosa Electryoneide,

Cominge sua, moxq; nos reuoluto anno

Nati sumus, neq; ingenio similes, neq; intellectu,

Pater tuus et ego: cuius quidē mētes sustulit Iupiter,

Qui relicta domoq; sua, et suis parentibus,

Abijt ueneraturus sceleratū Eurystheū, (præteritorū,

Infelix: et nūc fortassis multū ingemiscit poenitētia

Noxam suam lugens. Sed hæc irreuocabilis est.

Mibi nerō deus difficiles imperauit labores.

O amice, sed tu celeriter cōtine habenas rutilātes (lās,

Equorū alipedum, magnāq; mētib. fiduciā accumu-

Rectā dirige celerē currū, et alipedū robur equorū.

Nihil ueritus strepitum Martis, hominum occisoria.
 Qui nūc cū clāgore circūquaq; furit per sacrū nemus
 Phœbi Apollinis, longē iaculantis regis. (tur bello.
 Enim uerò etiā ualidus licet existat, tamē exaturabi-
 Hunc contrā allocutus est inculpatus Iolæus:
 O' patrue, quā multū uerò pater hominū atq; deorū
 Honorat caput tuum, et taurinus Neptunus,
 Qui Thebarum moenia tenet, et tuetur ciuitatem:
 Quemadmodū et hūc mortale, ualidūq; magnumq;
 Tuas in manus adducūt, ut gloriam magnam auferas.
 Sed age, induere arma Mauortia, ut quā celerrimē
 Currus inter se committentes Martis et nostrum,
 Decertemus. Quoniam neq; intrepidum Iouis filium,
 Neq; Iphiclidem perterrebit. Sed ipsum puto
 Mox fugiturum duos pueros inculpati Alcide,
 Qui sibi propē sunt, cupientes belli
 Certamē instituere: quæ res ipsis multo gratior, quā
 Sic ait. arrisit autem fortis Hercules, (coena.
 Verbo oblectatus. admodū enim sibi cōmoda dixerat.
 Atq; ipsum, respondēs, uerbis uolucris. allocutus est:
 O heros Iolæ, Iouis alumne, nō procul etiā hinc (sus,
 Pugna aspera. Tu uerò quēadmodū antea fuisti bellico
 Ita et nunc magnum equum Arionem nigricantibus
 setis obsitum (ris.
 Quoquouersum cōuerte, et auxiliare pro eo ac pote
 Sic locutus, ocreas ex orichalco splendido,
 Vulcani inclyta dona, tibijs induxit.

Mox

Mox ex thoracem pectori induit
 Pulchrum, aureum, variegatum, quem ipsi dederat
 Pallas Minerva, filia Iovis, tunc cum coeperat
 Primam luctuosa aggredi certamina.
 Posuit aut circa humeros nocumēti depulsiuū ferriū,
 Sexus vir, cauiam autem circa pectora pharetram,
 Reiecitq; in tergum, in hac multe erant sagittae
 Horrendae, mortis uocem reprimētis datrices.
 Haec à capite quidem mortem habebant praefixā, ex
 unguentum lachrymarum:
 Medie autem politae erant, longe, sed à tergo
 Nigrae aquilae contactae alijs
 Erant ille aut ualidā hastam praefixā ere corripuit.
 Capiti uerò ingenti galeam fabrefactam imposuit,
 Variegatam, ferream, temporibus adaptatam,
 Quae tutum reddebat caput Herculis diuini. (quam
 At manib. chypeū accepit, uariū totū, quē nemo quis-
 Neq; perripuit iaciendo, neq; comminuit, mirū uisu.
 Nam totus quidē circūquaq; gypso, candidoq; ebore,
 Et electro lucidus erat, auroq; fulgido
 Splendens, caeruleis plicis fulgorem interfecantibus.
 In medio aut draconis erat terror, haudquaquā effa-
 Retro, oculis igne lucentibus, tuens. (bilis
 Cuius et dentibus quidē repletum erat os cādicantib.
 Sexus, inaccessis, supra terribilem autē frontem (num
 Sena cōtentionis dea uolitabat, accēdens pugnas homi
 Infelix, quae et mentem eximebat, et praecordia uiris,
 Qui-

Quicumq; bellum aduersus Iouis filium gererent.
 Quorū et animae quidē sub terrā cūt, ad Orcū intro,
 Ipsorum: ossa autem ipsis, pelle circum putrefacta,
 Sirio sub torrido in nigra putrescunt terra.

In eo autem & persecutio, & inclinatio fiste erant.
 In eo tumultus, cedesq; & homicidium, huc illuc fe-
 rebantur.

(Parca,

In eo Eris quoq; & motus furebat: in eo pernicioſa
 Viuū alium tenens, recēs uulneratū, aliū aut illaſum,
 Aliū mortuū per pugnā trahebat pedibus. (rorum,
 Vestē aut habebat circū humeros cruētā sanguine ui
 ſeuū uidens, clamoribusq; ingraueſcens.

In eo autem & serpentū capita ſeuorum erant, haud
 quaquam effabilem,

(hominum,

Duodecim, quae per terrefaciebāt super terrā genera
 Quicumq; bellum contra Iouis filium mouerent.

Quorū & dentū quidem crepitus edebatur, quoties
 pugnabat

(randa opera.

Amphitryoniades. Hec aut distincta mutuò crāt, mi-
 Porro ueluti pūcta qdā apparebāt uidēda ſeuis draco
 Cerulea p terga, denigrataeq; crāt illis maxillae. (nib.

In eo aut & suum greges agrestium erāt, atq; leonū,
 Mutuò sese aspicientiū, irascētiumq; & festinantiū,

Quorū etiā turmatim ordines incedebāt. neq; uerò hi
 Neq; illi alteros timebāt. horrebāt attamē colla ambo

lā enim ipsis instabat magnus leo, circū aut apri (rū.
 Duo, spoliati animas, deorsumq; ipsis niger

Cruor

Oror destillabat in terram. ipsi autē cervicibus deie
 lacebant mortui sub terribilibus leonibus. (Etis
 At illi magis etiam excitabantur, et incendebātur ad
 Vtriq; agrestesq; sues, trucesq; leones: (pugnandum
 In eo autem erat et pugna Lapitharum bellatorum,
 Ceneum circa regem, Dryantemq; Pirithoumq;
 Hoplemq; Hexadiumq; Phalerumq; Prolochumq;
 Mopsamq; Ampycidem, Titaresium, notum Martis:
 Tbrseumq; Argidem, similem immortalibus:
 Argentei, aurea circum corpus arma habentes.
 Cētauri aut ex altera parte cōtra hos cōgregabātur,
 Circa magnum Petraeum atq; Asbolum augurem,
 Arctumq; Hureumq; nigrumq; pilis Mimantem.
 Et duos Peucidas, Perimede, Dryalumq;
 Argentei, aureas abietes in manibus habentes.
 Atq; impetu pariter facto, perinde ac si uiui essent,
 Lanceis atq; abietibus cominus certabant.
 Inter hæc aut Martis terribilis alipedes stabāt equi
 Aurei, et ibidē ipse quoq; spoliator pniciosus Mars,
 Mucronem in manibus habens, milites exhortans,
 Sanguine cruentus, perinde atq; uiuos spolians,
 Currui insistens, iuxta autem Pauorq; Metusq;
 Stabant, gestientes bellum subire uirorum.
 Ibidem autem et Iouis filia, prędatrix Tritogenia,
 Ei similis, quasi quę pugnam uellet armare,
 Hastā habens in manib. aureamq; galeam, (seuum.
 Argidemq; circa humeros, gradiebatur aut in præliū

At

At erat in eo chypeo et immortalium chorus, in cuius me
 Desiderabile quiddam personabat Iouis et Latonæ filius (dio
 Aurea cithara. deorum autem sedes, purus Olympus,
 In quo et forum, circum autem opulenta infinita, quasi
 in corona erat posita

Immortalium in certamine. Deæ autem incipiebant cantum,
 Musæ Pierides, canorum quiddam canentibus similes.
 In eo autem et portus appulsu facilis indomiti maris,
 Rotundus, factus erat liquido è stanno,
 Inundanti similis. multi uero per medium ipsius
 Delphines hæc atque illæ ferebantur, piscibus inhiantes,
 Natantibus similes. Duo autem sursum efflantes
 Argentei delphines, depascebant mutos pisces.
 Sub his ærei trepidabant pisces. sed in ripis
 Sedebat uir piscator obseruans. habebat autem manibus
 Piscium rete, proijcienti similis. (Perseus,

In eo autem erat et pulchricomæ Danaes filius eques
 Neque quædæ contingens chypeum, neque longe separatus ab illo.
 Miraculum magnum dictum: quoniam nusquam insistebat illi.
 Ita enim ipsum manibus fecerat inclutus Vulcanus,
 Aureum. circum pedes autem habebat alata talaria.
 Ex humeris autem circa ipsum uagina inclusus nigra
 gladius suspensus erat

Æreus, de loro. ipse autem uelut cogitatio uolabat.
 Totum autem tergum eius tenebat caput seui monstrum
 Gorgonis. circum ipsum autem pera ferebatur, mirum uisum.
 Argentea, simbriaque, dependebant lucida,

Auræ.

Auree. seu autem circum tempora regis
 Posita erat Orci galea, noctis caliginē grauem habēs.
 Ipse autem properanti & formidanti similis
 Perseus Danaides extendebatur. post ipsum uerō
 Gorgones inaccessē & ineffabiles ruebant,
 Cupientes ipsum apprehendere. in uiridi autē adamante
 Exantibus ipsis resonabat clypeus magno strepitu
 Acutum & tinnulū quippiam. in xonis autē draconea
 Duo suspensi erant, attollentes capita.
 Lombebant autem & illa, iraq; infrendebant dentes,
 Crudele tuentes. supra seu autem capita
 Gorgonum agitabatur magnus terror. ac supra ipsas
 Viri pugnabant, bellica arma habentes:
 Hi quidem pro sua ciuitate, suisq; parentibus,
 Pestem depellentes: illi autem depopulari studentes.
 Ac multi quidē iacebāt, plures autē etiā pugnam tenētes
 Dimicabāt. mulieres autem à bene cōstructis turrib.
 Acrem, acutum clamabant, lacerabanturq; genas,
 Viuis similes, opera inclyti Vulcani.
 Viri autē qui seniores erāt, et senectutē apprehēderāt,
 Conferti extra portas ibant, sursumq; dijs
 Manus tendebant beatis, pro suis liberis. (autem
 Metuētes. illi autē cōtra pugnam conferebant. post ipsos
 Porce nigre, candidis crepantes dentibus,
 Torue terribilesq; cruentaq; inaccessaq; picbant
 Certamē habebāt de ijs qui cadebant. omnes enim eu
 Cruorē nigrū bibere. Et quem primū sorte ceperāt,

Ei iniiciebant ungues magnos, animaq; ad Orcum
abibat, (tiassent

Tartarū in frigidū. illæ autē præcordia postquā ex-
Sanguine hominis, ipsum quidē abiciebāt post tergū.
Retrō aut in tumultū & stragē festinabant iterū ire.
Clotho & Lachesis ipsis astabant, atq; paulo minor
Atropos neq; enim erat magna dea, sed tamen
Alijs quidem præstantiorq; erat, & duo grādisima.
Omnes aut circa unū uirū pugnā acerbā instituerāt,
Seuq; modo seipsas mutuō aspiciebāt, oculis successe
Inter se aut ungues manusq; audaces exequabāt. (tes.
Iuxta aut et Caligo stabat, perusta similis, & grauis,
Pallida, aridaq; fame exhausta, & compressa,
Crassipes longiq; ungues ē manibus prominebant.
Huius quidē ex narib. mucus manabat, ex genis autē
Cruor de stillabat in terrā. ipsa aut terribiliter den-
tes stringens

Stabat, multusq; pulvis constrauerat ei humeros,
Lachrymis humida. iuxta aut turrata ciuitas hominū.
Aureæ aut ipsam tenebāt, superliminaribus adaptatæ
Septem portæ, hominesq; in uoluptatibus & choreis
Oblectationē capiebāt. Nam alij quidē agili in curris
Ducebāt uiro uxore, multq; Hymenæ excitabatur.
Et procul ab ardentibus facibus fulgor resplēdebat,
In manib. famulorū. Mulieres aut uenustate florētes
Præibant, quas chori ludentes sequebantur.

Atq; hi quidem canoris tibijs emittebant cantum,

Est tenero ore, circumq; ipsos repercutiebatur sonus.
 Ille aut ad modulationem ducebāt chorū amabile.
 Inde rursū ex alia parte iuuenēs comessabantur ad
 fistulam;

Alij quidem contrā ludentes saltatione et cantu,
 Alij aut contrā ridentes, ante tibicinē autem singuli
 Præcedebant, totamq; ciuitatem leticiæ, choreæq;
 Voluptatesq; tenebant. Alij aut rursus extra ciuitatē
 Tergis equorum conscensis currebant. aratores autē
 Proscindebant terram bonam, ornateq; tunicas
 Succinctas habebant: sed erat profunda seges; ubi alij
 quidem metebant

Macronibus acutis densa folia,
 Grana spicis, ueluti Cereris cibum:
 Alij autem in manipulos ligabāt, et implebant arē.
 Rursū alij uindemiabant uineas, falces in manibus
 habentes. (ptos

Alij autem in calathis ferebant, a uindemiatorib. accē
 Albos et nigros racemos magnis ex uitibus;

Gravidis folijs, et argenteis capreolis.

Alij rursus in calathos portabant, iuxtaq; ipsos uitis
 Argentea erat, inclyta opera prudentis Vulcani,

Agitata folijs, et argenteis perticis.

Idē quidem igitur ludunt ad tibicinē, unusquisq;
 Oneratur uuis, quæ ipse nigre erant.

Alij quidem calcabant in lacu, alij hauriebant, alij au
 tem dimicabant

Pugnis, et luctando. alij uerò alipedes lepores nomen habent
tur,

Viri uenatores, et ferratis dentibus. canes duo ante ipsos
Cupientes assequi, illi autem cupientes effugere.

Iuxta ipsos autem et equites habebant laborem, proque
premijs (ribus

Certamen habebant et pugnam. bene iunctis autem in cur-
Auriga stantes, immittebant ueloces equos,

Habenas laxantes. illi autem subsultantes uolabant.

Curru ferruminati, rotarumque modiolus ualde ex eo re-
sonabant. (enim dum ipsis

Illi quidem igitur perpetuum habebant laborem. neque
Victoria completa erat, sed indefinitum habebant certamen.

Ipsis autem etiam propositus erat magnus tripus intra
Aureum, inclita opera prudentis Vulcani. (agonem

Circa extremam autem oram manabat Oceanus in un-
danti similis.

Totum autem continebat clypeum uariatum. per ipsum autem
Cygni altiuolantes magnum clangebant, qui illic multi

Natabant in summa aqua. iuxta autem pisces mouebantur,
Mirum uisu etiam Ioui grauitonanti. cuius consilijs

Vulcanus fecit clypeum magnumque ualidumque,

Componens manibus: quem quidem Iouis fortis filius
lactabat facile, equestrem autem assiliit in curru.

Similis fulguri patris Iouis agida tenentis,

Leuiter ingrediens. huic autem auriga fortis Iolaus,
Bigis insistens, regebat curuum curru.

Propē

Prope autem ipsis aduenit dea caesijs oculis Minerva,
 Atq; ipsos cōfirmās, uerbis uolucris alloquebatur:
 Salute Lyncei progenies longè nobilitati.
 Nūc itaq; Iupiter robur uobis dat, is q̄ beatis impat,
 Cygnūq; interficere, et inclyta armatius despoliare.
 Sed tibi aliud uerbum dicam, multo praestantissime
 populorum:

Postquam igitur Cygnum dulci aeuo spoliaueris,
 Illū quidem tum eodem loco relinque, et arma ipsius.
 Ipse autē hominū p̄stem Martē accedētem obseruās,
 Vbi nudatum clypeo uariegato
 Oculis uideris, ibi uulnera acuto ferro,
 Retroq; te recipe. quoniam tibi fas non est
 Neq; equos capere, neq; inclyta arma illius.
 Sic locuto, in currum ascendit diu dearum,
 Victoriā immortalibus manibus ex gloriā ferens
 Certatim. Tunc igitur Ioui notus Iolau,
 Horrendū equos increpuit. illi autē à comminationē
 Leuiter ferebant celerem currum, festinantes cāpo:
 Nā ipsis animū addiderat dea caesijs oculis Minerva,
 Argide cōcussa. ingemiscebat autē circumquaq; tellus.
 Illi autē pariter procedebāt, similes igni siue procelle,
 Cygnū equūq; domitor, et Mars insatiabilis clamor
 Horum equi deinde obuiam sibi mutuō facti, (rē.
 Acutū hincinēre, circaq; ipsos reuerberabatur sonus.
 Atq; hunc prior alloquebatur uis Herculeā:
 Cygnē ignaue, cur contra nos tenetis ueloces equos,

Viros, qui laboris et ærumnæ experti sunt.
 Ad diuersum tene currum bene politum, atq; e uia
 Cede cedendo. Trachinent enim tendo
 Ad Ceycem regē: nam ille potestate pariter et pudore
 Trachini antistat. Tu uero satis admodū stis p̄nā ipse.
 Eius enim cōhibio tēnes filiam Themistoclen nigris
 oculis præditam.

O ignaue, non enim tibi neq; Mars mortis exitum
 Prohibuerit, si nos inter nos congregiamur bellando.
 Siquidem tibi dico, illum iā ante quoq; aliquoties pe-
 riculum fecisse

Hastæ nostræ, quando pro Pylo arenoso
 Aduersus stetit mihi, pugnandi insatiabilitate furens.
 Ter siquidem mea hasta percussus, sustinuit se terra.
 Vulneratus clypeo: quarto aut transadege scurcui.
 Totis animis festinās, magnūq; illius clypeū perforaui.
 Pronus autem in pulueribus humi prostratus cecidit
 hastæ impetu.

Vbi etiam ignominia affectus inter immortales fuit
 Manibus à nostris, relictis spolijs cruentis.
 Sic dixit, at Cygnus bellicosus haudquaquam curabat
 Huic obtemperans retinere trabentes currum equos.
 Ac tunc à bene compactis bigis desilicrūt celeriter in
 terram,

Et Iouis filius magni, et Enyalij regis.
 Aurigæ aut propius egerunt pulchricomos equos.
 Illis aut irrucntib; sonitu pedū cōcitata est lata terra.

Vt au-

Ut autem ab alto uertice montis magni
 Rupes defiliunt, alie super alias cadentes:
 Multaq; quercus, multa item piceæ,
 Almq; totis radicibus refringuntur ab ipsis
 Facile delabentibus, doneq; in campum perueniant.
 Ita & illi in se mutuo cadebāt cum magno clangore.
 Tota autem Myrmidonum ciuitas celebrisq; Iolcus,
 Armiq; & Helice, & Anthea herbosa,
 Iraruoce utriusq; sonitum magnum dedere. Illi autem
 cum clamore Scrius Iupiter,
 Mirādo cōgressi sunt magnū aut intonnit & cōsilla.
 Et à cælo guttas demisit sanguinolentas,
 Signum id ponens belli suo multam confidenti filio.
 Qualis autem in uallibus montis acerbis aspectu
 Aper, dentes habens prominēter, fertur impetu ad
 pugnandum
 Cum uiris uenatoribus, acuitq; candidum dentem,
 Per obliquum actus. spuma autem circa ora ipsi uelut
 ningenti
 Desillat. oculiq; ipsi igni splendenti similes sunt.
 Rectis autem in uertice horret setis, circaq; collum:
 Tali similitis Iouis filius ab equestri defiliit curru.
 Quando autem uiridi nigricans alis sonorosa cicada
 Ramo insidens, æstatem hominibus canendo
 Incipit, cuius & potus & cibus foemineus ros est,
 Atq; per totum diē, & manē sub aurorā fundit uocē.
 Actu in grauissimo, quādo & corpus Sircus exiccat,
b 3
Quan-

Quando item & milio circum arista nascuntur,
 Quod aestate seminant, quādo uue adhuc immatura
 colorem uariare incipiunt, (et laborem.
 Qualia Bacchus dare solet hominib. in leticiā simul
 Eo tempore pugnabant. multus autem tumultus ex-
 citabatur.

Vt autem leones duo, pro occisa cerua
 Sibi mutuò succensentes, in seipfos impetum faciunt,
 Saevusq; inter ipsos rugitus, strepitusq; exoritur den-
 Atq; ut uultures incuruis unguibus repādi rostri (tū;
 Rupe in excelsa, magno clangore dimicant,
 Capre montiuage gratia, aut fere cerue
 Pinguis, quam interfecit iaculando iuuenis uir,
 Sagitta ē neruo emissa: ipse autem uagatur alio loco
 Regiones ignarus existens, at illi celeriter animaduer-
 terunt,

Certatimq; pro ea pugnam acerbam instituerunt:
 Sic & hi duo cum clamore cōtra se mutuò irrucrūt,
 Ibi igitur Cygnus quidem potentis Iouis filium
 Occidere meditans, clypeo creā hastam adegit,
 Neq; tamen perrupit as, defendebāt enim dona Dei.
 Contrā autem Amphitryoniades, uis Herculeā,
 Inter galeam & clypeum, hasta longa
 Cervicem nudatam, celeriter intra mentum
 Transadegit ualide, ambosq; detōdit neruos collares
 Hominum interfecitrix fraxinus, magnum enim ro-
 bur inciderat uiri,

Prostratus autem est, perinde ac si quando quercus aliqua prosternitur, aut quando rupes

Excelsa ista Iouis fumanti fulmine, (variegata ere.

Sic ille prostratus est, circū ipsum aut resonabāt arma

Atq; hunc quidem ibi reliquit Iouis ærumnosus filius.

ipse aut occisorē hominū Martē accedētē obseruans,

Senum uidēs oculis leonis instar, qui corpus aliquod

fortē nactus est:

Quiq; admodum accurate pelle ualidis unguibus

Difsecta, quā celerrimē dulcem animum abstulit:

Alecrūter autem cecum expletur cor, (ros

Ac cefijs intuens oculis seuū quiddā, costatq; et humo

Cauda flagellans pedibus fodit. neq; quisquam ipsum

Sustinet ex aduerso aspiciens, propius accedere, aut

pugna lacerare.

Talib; igitur et Amphitryoniades insatiabilis clamore

Contra Martem stetit, in præcordijs audaciam augēs

Certatim. Ille autem propē uenit affecto corde.

Vtriq; autem cum clamore alter alterum inuascrūt.

Vt aut quando à magno rupes cacumine præcipitās,

Et in longum delata saltu uoluitur, fragor

Venit subito ingens, collis autem ipsi obuius respōdet

Altus, ad quem cursu defertur, ubi ipsam retinet:

Cum tanto itidem fremitu, curruū grauator, pernicio

sus Mars

(cepit.

Vociferans irruit. ille aut magno animo uenientē ex-

Porro Minerva filia Iouis, ægida tenentis,

Ex aduerso uenit Marti, tenebrosam habens egidem,
 Sæua aut toruē intuens, uerbis uolucris, allocuta est:
 Mars inhihe animos ingentes, & manus inuictas.

Neq; enim tibi fas est incluta arma auferre,
 Hercule occiso, Iouis magnanimo filio.

Sed age, desiste à pugna, neq; aduersus steteris mihi.
 Sic ait, sed non persuasit Martis magnanimi animo.
 Sed magno fremitu, flammæ similia arma uibrans,
 Celeriter inuasit, uim Herculeam

Occludere festinans, & coniecit eratam hastam,
 Acriter ob suum filium irascens mortuum,
 In clypeum magnum. At procul caesa Minerva. (ru.
 Hasta impetū auertit, manu deflectēs diuersum à cur
 Acerbus autem dolor Martem cepit, manuq; uibrato
 gladio acuto,

Irruit contra Herculem magnanimū. at illi accedenti
 Amphitryoniades, seuo insatiabilis clamore,
 Femur nudatum clypeo uariegato
 Vulnerauit ualide, magnumq; perforauit clypeum
 Hasta diuidēs. in terra aut prostrauit media Martē.
 At Pauor & Metus agilem currum, & equos
 Adegerunt celeriter propius, & à terra habente la-
 tas uias

In currum posuerunt uariegatum, atq; inde celeriter
 Equos flagellis impulerūt, uenerūtq; in altū olympū.
 Filius autem Alcumenæ & gloriosus Iolaus, (Æis,
 Cygno despoliato, armis ab humeris pulchris detra-

Reuertebantur. moxq; exinde ad ciuitatem Trachiniam uenerunt,

Equis uelocibus. At caesijs oculis Minerva

Peruenit in olympum magnum, & domus patris.

Cygnū aut cōtra Ceyx sepeliuit, et populus infinitus,

Qui prope ciuitatem habitabant inclyti regis,

Anthen, Myrmidonumq; ciuitatē, celebremq; iolcū,

Arnēq; et Helicē. multus aut cōgregabatur populus,

Honorantes Ceycem, charum beatis dijs.

Sed illius sepulchrū & monumentum obscurum reddidit Anaurus,

labre hyemali exundans. ita enim ipsum Apollo

Latone filius iussit, propterea quod inclytas hecatombas

Quicumq; Delphos portaret, eū ille ui despoliabat,
ex insidijs adortus.

b s HE-

Η ΣΙΟΔΟΥ ΘΕΟ- ΓΟΝΙΑ.

ΟΥΣ ΑΩΝ ἐλκωνιάδων ἀρχώμεθ
 αἰδέμεν,
 Αἰθ' ἐλκῶντες ἔχουσιν ὄροις μέγα τε,
 ἱάθειόρ τε (ἀπαλοῖσιν
 καὶ τι πορὶ ἐρλίλιν ἰοσιδήα πῶος
 ὄρχονται, καὶ βωμὸν ὄριονίτας ἐρνήϊονος.
 καὶ τι λοισάμηναι τέρενα χροά τέρμασσι,
 Ἡ ἱππὰ ἐρλήντε, αἰ ὀλμαῖς ἱαθείοι,
 ἀφροῖάτω ἐλκῶντε χορὸς οὐ ποιεῖσαντο,
 Καλὸς, ἰμορόγοντας, ἐπερρώσαντο ἢ ποσείν.
 Ἐνθεν ἀπορνήμοναι, λιναλυμμένα κίερα πολλὰ,
 Ἐννύχια γείχον, περικαλλὶα ὅσαν ἰῶσαι,
 Ὑμνοῦσαι διὰ τ' αἰγίοχον, καὶ πότνιαν ἥρην
 ἀργαῖον, χρυσίοισι πεδίλοις ἐμβεβαῖαν,
 Κέρην τ' αἰγίοχοιο διὸς γλαυκῶπιρ ἀθήνην,
 Φοῖβόν τ' ἀπάλλονα, καὶ ἄρτιμιν ἰοχέαιραν,
 Ἡ δὲ ποσειδάωνα γαίιοχον εἰνοσίγαιον,
 καὶ θέμιν αἰδοίην, ἐλικοβλέφαρόν τ' ἀφροδίτην,
 Ἡβλιν τε χρυσοσίφανον, καλλὴν τε διώνην,
 Ἡὐ τ' ἡέλιόν τε μέγαν, λαμπραὺν τε σελήνην,
 Λατῶ τ' ἰάπιδόν τε, καὶ ἐρόνον ἀγκυλομαῆτιν,
 Γαῖάν τ' ὠκεανόν τε μέγαν, καὶ νύκτα μέλαιναν,
 Ἀλλων τ' ἀθανάτων ἰσθρόν γόνος, αἰσὶν ἔόντων
 Αἰνὸν ποδ' ἰσιόδορ καλλὴν ἐδίδαξαν κοιδίην,

ἀργαῖα

HESIODI DEO- RVM GENERATIO.

Vsas Heliconiades incipiamus ca-
nere,

Que Heliconē tenent, montē ma-
gnūq; diuinūq;

Et circa fontē nigrū pedib. tenerū

Saltant, aramq; præpotentis Saturnij.

Atq; abluta tenero corpore Termessi,

Aut equi in fonte, aut in Holmio sacro,

Summo in Helicone choreas duxerunt,

Pulchras, amabiles, fortiterq; tripudiarunt pedibus.

Inde concitate, uelate acce multo

Noctu incedebāt, perpulchrā uocē emittētes: (nonē,

Que celebrēt louēq; ægida tenentē, et uenerādā Iu-

Argiuam, aureis calceamentis incedentem: (neruā:

Filiāq; Aegiochi Iouis, ceruleos oculos habentē Mi-

Augurēq; Apollinem, et Dianā sagittis gaudentem,

Atq; Neptunū terram continentem, terræ motorem:

Et Themis uenerandam, et obtortas palpebras ha-

bentem Venerem,

Hebenq; aurea corona decorā, formosamq; Dionem,

Auroramq; Solēq; magnū, splendidamq; Lunam,

Latonamq; Iapetumq; ac Saturnum uersipellem,

Terramq; Oceanumq; uastum, et Noctem atram,

Aliorūq; immortalū sacrū genus semper existentū:

Que olim Hesiodum pulchrum docuerunt cermen,

Agnos

Ἀργαί ποικαίφρονθ' ἐλικῶνος ὑπὲρ βαθέος.

Τὸν τε δὲ με πρῶτιστ' αἰεὶ πρὸς μῦθον εἴπωρ,

Μῦσαι δ' οὐμπιάδεις, ἑστῶσι δ' ἰδὸς αἰγιοχοῖο·

Ῥοίμοις ἄχαιοι, ἑστῶσι δ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον,

Ἰδμεν ἴσθ' ἑκα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα·

Ἰδμεν δ' ἐντὶ θεῶν, ἀλλυθία μυθήσασθαι.

ὣς ἔφασαν ἑστῶσι μεγάλης διος, ἀρτίεπειαι·

καὶ μοι σὺν ἥπτορ' ἔειπες, δαΐφνης ἐριθάλτος ὄϊον,

Δρέψασθαι θειότορ, ἐνέπνευσαν δὲ μοι αἰδών

Θάη, ἵνα κλύοιμι τὰτ' ἐοδόμενα πρὸτ' ἰόντα.

καὶ με κίλονθ' ὑμνεῖν μακάρων γένος αἰὼν ἰόντων,

Σφᾶς δ' αὐτάς πρῶτόν τε καὶ ὕσθρορ' αἰὼν ἀείδειν,

ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ Δριῦν ἢ περὶ Πέτρην;

Τῶν μακάρων ἀρχώμεθα, ταὶ δ' αἰὲν πατρὶ

ὑμνεῖσθαι, τέρπῃσι μέγαν νόον ἐντὸς οὐλύμπου,

ἑρσύνει τὰτ' ἰόντα, τὰτ' ἐοδόμενα, πρὸτ' ἰόντα,

Φωνῇ ὁμνεῖσθαι, τῶν δ' ἀνὰ μάτος ῥέει ἀπ' Ἀν

Ἐκ σφωμάτων κλέεια, γελᾷ δὲ τι δώματ' ἀπ' ἁπλῶς

Ζηνὸς ὄριγδύποιον, θεῶν ὅπ' ἐλευροῖσιν

Σινδναμένη, καὶ ἢ καὶ νιφόντος οὐλύμπου,

Δώματ' ἀπ' ἀθανάτων, αἰδ' ἀμβροτορ' ὅσων εἴσασιν,

Θεῶν γένος αἰδοῖον, πρῶτον ἑλέσθαι ἀοιδῶν,

Ἐξ ἀρχῆς, ὥς γὰρ καὶ ὕστερος σὺνδ' ἐτίμηον,

οἳ τ' ἐκ τῶν ἐγγόνων θεοὶ Διωτῆρες ἑσών.

Διὸς τορ' αὐτὲ Ζηνι, θεῶν πατέρ, καὶ ἢ ἀνδρῶν,

ἀρχόμεναί θ' ὑμνεῖσιν θεῶν, λήγῃσι τ' ἀοιδῶν,

Ὅσον φέρτατος ἐστὶ θεῶν, ἡρώτεϊ τε μέγιστος.

Agnos pascens Helicone sub diuina.
 Hoc autem me primum dea sermone compellarunt,
 Musæ Olympiades, filiae Iouis Aegiochi. (Iun.
 Pastores in agris pernoctantes, mala probra, uetres ne
 Scimus mendacia multa dicere ueris similia:
 Scimus etiam, si uoluerimus, uera laquei.
 Sic dixerunt filiae Iouis magni, ueridice:
 Et mihi sceptrum dederunt, lauri peruxuridis ramum,
 Decerpendum diuinum. inspirarunt insuper mihi uocē
 Diuinam, ita ut audire tam futura, quam præterita:
 Et me iuebāt celebrare beatorū genus sæppiterno-
 Se uerò primò semper decantare. (rum,
 Sed quò mihi hæc circa quercum, aut circa petramē

Ergo Musas ordiamur, quæ Ioui patri.
 Cancendo oblectant magnum animum in Olympo,
 Memorantes et præsentia, et futura, et præterita,
 Voce concinentes. illarum uerò indefessa fluit uox
 Ab ore suauis. rident autem domus patris
 Iouis ualde tonantis, dearum uoce florida
 Dispersæ resonant uerò uertices niuosi Olympi,
 Domusq; cœlitū. hæc uerò immortalē uocē emittētes,
 Deorū genus uenerādū in primis celebrāt cātēlena,
 Ab exordio, quos Tellus et Cœlum latum genuerūt,
 Quiq; ex his prognati sunt dii, datores bonorum.
 Secundò rursum Iouē, deorū patrē, atq; etiā uirorū,
 Incipientesq; laudant deæ, et finiunt carmen,
 Quoniam sit præstātißimus deorū, et imperio maximus.

Porro

Ἀδῆς δ' ἀνθρώπων τι γένος, ἡράϊδ' ὦρ τε γιγάντων
 ὕμνουσαι, τέρπναι διδὸς νόον σῆτος ἀλθιμῶν,
 Μῦσαι Ὀλυμπιάδεις, ἡῆραι διδὸς αἰγιόχοιο.
 Τὰς οὐ πικρὴν ἡρονίδα τέκε πατρὶ μνηστῆρα
 Πηλεΐδῃ, γυνυσίῳ ἰλυσθῆρος μελέεσσα,
 Πηλεΐδῃ τε ἡπαῖον, ἄμπαυμά τε μόρμυράων,
 Ἐνία γὰρ οἱ νῦν ἴατ' ἐμίσγετο μύτιτα ζῶνς,
 Νόστιν ἄπ' ἀθανάτων ἰδὲρ λήχος εἰσαναβαίνων.
 Ἀλλ' ὅτι δὲ ῥ' οὐκ ἄντ' ἔλιν, περὶ δ' ἔτραπον ὥρσαι
 Μένωρ φθινόπυρ, περὶ δ' ἔματα πόλιν ἑτιλέσθην,
 Ἡδ' ἔτι κ' ὄνεια ἡῆρας ἑμόφρονας, ἥσιρ ἀοιδὴ
 Μέλλεται, οὐ γὰρ ἴσιν ἀνυδία θυμὸν ἔχουσας,
 Τυτθὸν ἄπ' ἀφροσύνης κορυφῆς νεφροῦτος ὀλύνεσσιν,
 Ἐνθά σφιρ λιπαροὶ τε χοροὶ, ἡμῶν δώματα ἡλαῖ.
 Παρ' δ' αὐτῆς χάριτες, ἡμῶν δώματα ἔχουσιν,
 Ἐν θαλίῃς ὄρατ' ἡμῶν δώματα ὅσων ἰέσσαι
 Μέλπονται, πάντων τε νόμοι, ἡμῶν δώματα ἡλαῖ
 Ἀθανάτων ἡλείεσσιν, ἐπὶ ἑσπετον ὅσων ἰέσσαι.
 Αἱ τότ' ἴσαν πρὸς Ὀλυμπερ ἀγαλλόμεναι ὀπί ἡπαῖον,
 Ἀμβροσὴν μολεῖν, πόρῃ δ' ἔκχε γαῖαν μέλαιναν,
 ὕμνουσας, ὄρατ' ἡμῶν δώματα ὅσων ἰέσσαι,
 Πηλεΐδῃ πατὴρ εἰς ὅν, ὃ δ' ἔρανον ἡμῶν δώματα ἡλαῖ,
 Αὐτὸς ἔχωρ βροντῆν, ἡδ' αἰθελόεργα ἡμῶν δώματα ἡλαῖ,
 Καρτεῖ νικῆσας πατέρα ἡρόνον, εὐ γὰρ ἔπαυσα
 Ἀθανάτοισι διέταξεν ὁ μῦθος, ἡμῶν δώματα ἡλαῖ.
 Ταῦτ' ἄρα μῦσαι ἡμῶν δώματα ὅσων ἰέσσαι,
 Ἐνία θυγατρίε μεγάλη διδὸς ἡμῶν δώματα ἡλαῖ

Porro et hominum genus, fortiumq; gigantum
 Celebrantes oblectant Iouis mentem in Olympo,
 Musæ Olympiades, filie Iouis ægida habentis:
 Quas in Picria Saturnio peperit patri mixta
 Memoria, fertilitati Eleutheris imperans:
 Oblivionemq; malorum, et solatium curarum.
 Nouem enim ei noctes mixtus est prudens Iupiter,
 Scorsim ab immortalibus sacrum lectum conscendens. (ra
 Sed cū iā annus exactus, circūuoluta uerò esset tēpo-
 mensium decrescendum, diesq; multi transacti essent,
 Ipsa peperit nouem filias concordēs, quibus carmen
 Curæ est in pectoribus securum animū habentibus,
 Paululum à summo uertice niuosi cæli:
 Vbi ipsis splendidiq; chori, et ædes pulchræ.
 Iuxta uerò eas Gratiæ et Cupido domos habitant,
 In conuiujs amabilemq; per os uocem emittentes
 Canant, omniumq; leges, et mores pudicos
 Immortalium celebrant, amabilem uocem emittentes.
 Iste tum ibant ad Olympum, lætæ uoce pulchræ
 Immortali cætilena undiq; uerò resonabat terra atra
 Cænetibus hymnos, iucundus uerò à pedibus strepitus ex-
 Proficiscētium ad patrem suum, q; cælo impitat, (citabatur
 ipse habens tonitru, atq; candens fulmen,
 Strenuè uictor patre Saturno, bene autem singula
 Immortalibus disposuit simul, et indixit honores.
 Hæc sanè Musæ canebant, cælestes domos tinentes,
 Nouem filie, magno è Ioue progenerate:

Clioq;

Κλαῖω τ', σὺ τέρπῃ τι, θάλασσά τε, μιλπομοσὺν τι,
 Τερψιχόρη τ', ὄρατό τε, πολύμνιά τ', ὕρανά τε,
 Καλλιόπην θ', ἥσθι προφθρεσάτη ἐστὶν ἀπασῶν.
 Ἡ γὰρ βασιλῆσυσιν ἅμ' αἰθελοῖσι τερπνὴ καί,
 Οὐ τινα τιμήσσει διὸς ἑστῶν μεγάλοιο,
 Γενόμενός τ' ἐσίδωσι διοτρεφέων βασιλῶν.
 Τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκορρύν χεῖρας αἰοδιῶν,
 Τῷ δ' ἐπ' ἐν σώματος ρεῖ μέλιχα, οἳ δὲ νῦν λαοὶ
 Παύτις ἐς αὐτὸν ὀρώσι, διακρυνοῦντ' ἀθέμισται
 ἰθέοσι δίκῃσι, ὃ δ' ἀσφαλείως ἀγορεύω,
 Αἰψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένοως κατ' ἐπαυσε.
 Τά νινά γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, ἄνεκα λαοῖς
 Βλαπτομένοισι ἀγορῇ μίτ' ἀτροπα ὄργα τεύσσει,
 Ρηϊδίως μαλακοῖσι παρὰ φάμενοι ἐπέεσσιν.
 Εὐχόμενον δ' αὖτ' ἄστυ θεὸν ὥς, ἰλάσκονται
 Αἰδοῖ μέλιχιν, μετὰ ᾧ πρέπει ἀρχομένοισιν,
 Οἷα τοι μυσάων ἰορῇ δόσις ἀνθρώποισιν.
 Ἐν γὰρ μυσάων καὶ ἐκρυβόλες ἀπόλλωνος,
 Ἄνδρες αἰοδοὶ ἔασι ἐπὶ χθόνα, καὶ λιβαρισταί.
 Ἐν ᾧ διὸς βασιλῆες, ὃ δ' ὀλβιος, ὅρ τινα μῦσαι
 Φιλοδύντω, γλυκορρύν οἱ ἀπὸ σώματος ρεῖ αὐδῆ.
 Εἰ γὰρ τις καὶ πόντος ἔχωρ, νεοκηδεί θυμῷ
 Ἀζηται ἱραδίην ἀναχήμενος, αὐτὰρ αἰοδὸς
 Μυσάων θοράπῃρ ἑλεῖα προτέρων ἀνθρώπων
 Ὑμνήσῃ, μακράς τε θεὸς, οἳ Ὀλυμπον ἔχουσιν,
 Αἰψ' ὅγε δυσφρονέων ἐπιλήθεται, ὃ δέ τι κινδυνῶν
 Μένεται, ταχέως ᾧ παρ' ἐτραπὶ δῶρα θεῶν.

Χαίρετε

Clioq; Euterpeq; Thaliaq; Melpomeneq;
 Terpsichoreq; Eratoq; Polymniaq; Vraniaq;
 Calliopeq; hec autem excellentissima est omnium.
 Hec enim et reges uenerandos comitatur,
 Quemcunq; honoraturæ sunt Iouis filia magni,
 In lacem editū, et aspexerint à Ioue nutritorū regū:
 Huic quidem super linguā dulcem fundūt cantilenā,
 Huius uerba ex ore fluunt blanda: ceterū populi
 Omnes ad ipsum respiciunt, discernentem ius
 Rectis iudicijs, hic autem tutò cauteq; loquens,
 Statim etiam magnam contentionem scitè diremit.
 In hoc enim reges prudentes, quòd populis
 Danū inferētib; in foro uiciissitudinem rerū faciūt,
 Facile mollibus appellantes uerbis.
 Incedētem uerò per coetū populi deum ueluti, placāt
 Reuerētia blāda, eminet uerò inter ipsos cōgregatos
 Tale Musarum ingens munus hominibus.
 A' Musis etenim, et eminus feriente Apolline,
 Viri cantores sunt super terram, et citharædiz:
 Ex Ioue uerò reges, ille uerò beatus, quemcunq; Musæ
 Amant, suauis ei ab ore fluit uox.
 Quòd si enim quis luctum habēs, recētī dolore saucio
 Tristetur, animo dolens, ceterū poeta (animo
 Musarum famulus res claras priscorum hominum
 Laudib; uexerit, beatosq; deos qui Olympū incolunt,
 Statim hic rerū animū ei molestatiū obliuiscitur, nec
 Mēinit, q̄ citò deflexerūt enā aliò dona dearū. (dolorū
 i Salue-

Χαίρειτι τίνα διός, τότε δ' ἰμορόεσσαν κοῦδλιν.
 Κλαίετε δ' ἀθανάτων ἰσθὸν γόνος, αἶψ' ἰόντων,
 Οἷ γῆς ἐξεγόνοντο, καὶ ἔραν' ἀσρόοντες,
 Νηϊὸς καὶ στροφόρῃς, ὅς θ' ἀλμυρὸς ἔτριψε πόντος.
 Εἶπατε δ' ὡς ταπρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γένοντο,
 Καὶ ποταμοὶ, καὶ πόντος ἀπαίριτος, οἰσμάτι θύωρ,
 Ἀγρὰ τε λαμπετέων' αἶ, καὶ ἔρανος σῦρ' ἐσφρόοντο,
 Οἷτ' ἐκ τῶν ἐγόνοντο θεοὶ, δωτῆρις ἑάωρ.
 Ως τ' ἄφρονος δάσσαντο, καὶ ὡς τιμὰς δειλόντο,
 Ἡδὲ καὶ ὡς ταπρῶτα πολὺπῆχον ἔχον ὄλυμπον.
 Ταῦτά μοι ἱεῖτε μῦθον, ὄλυμπια δώματ' ἔχουσα
 Εξ ἀρχῆς, καὶ εἶπαθ' ὅ,τι πρῶτον γένετ' αὐτῶν.
 Ἡ τοὶ μὲν πρῶτιστ' αἶψ' ἔχοντο γόνος, αὐτὰρ ἔπειτα
 Γαῖ' ἐσφρόοντο, πάντων ἴσος ἀσφαλὲς αἰεὶ
 Ἀθανάτων, οἷ ἔχουσι καὶ νιφόοντες ὄλυμπον,
 Τάρταρά τ' ἰσθόοντα μυχῷ χθονὸς ἐσφρόοντο.
 Ἡ δ' ὄρος, ὅς καὶ ἄλλοις οὐκ ἀθανάτοις θεοῖσι,
 Λυσιμειλὲς πάντων τε θεῶν, πάντων τ' ἀνθρώπων,
 Δάμναται οὐ γῆθ' αἶψ' ἔχοντο γόνος, καὶ ἐπὶ φρονά βυλιν.
 Ἐκ χάσις δ' ὄρεβός τε, μέλαινα τε νῆξ ἐγόνοντο.
 Νηϊὸς δ' αὐτ' αἰθῆρ τε καὶ ἡμέρη ἐξεγόνοντο,
 Οὐς τίκε' ἰνὸς αἰῶνος ὄρεβ' αἰεὶ φιλότῃσι μεγέσσα.
 Γένετο δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγάναστο ἴσος ἱεῖται
 Οὐρανὸν ἀσφρόοντο, ἵνα μιν περὶ πάντα καλῶνται,
 Ὀφρ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἴσος ἀσφαλὲς αἰεὶ.
 Γένετο δ' ἔρια μακρὰ, θεῶν χαρίοντας οὐδ' ἄλλους
 Νυμφῶν, αἱ γαῖασι μὲν αὐτὰρ ἔρια βροσόντα.

Salute nate Iouis, date uerò amabilem cantilenam,
 Celebrate quoq; immortalium diuinum genus, semper exi
 Qui Tellure prognati sunt, et Caelo stellato, (stentium
 Nocteq; caliginosa, quos item saluus nutriuit Pontus,
 Dicite insuper ut primam dij et terra fuerint,
 Et flumina et pontus immensus, astu feruens,
 Astraq; fulgentia, et cælum latum supernè,
 Et qui ex his nati sunt dij, datores bonorum.
 Utq; opes diuiserint, et quò honores distinxerint, (lū.
 Atq; quò primū multis implicatū sphaeristenuerint cœ
 Hec mihi dicite Muse, coelestes domos inhabitantes
 Ab initio, et dicite quod nam primum fuerit illorum.

Primò omnium quidem Chaos fuit, at deinde
 Tellus lato pectore prædita, omnium fundamētum soli
 Immortalium, qui tenet iuga niuosi Olympi, (dū semp
 Tartaraq; tenebricosa in recessu terræ spaciofa:
 Atq; amor, qui pulcherrimus inter immortales deos,
 Soluens curas et omnium deorum, et omnium hominum,
 Domat in pectoribus animum, et prudens consiliū.
 Ex Chaos uerò Erebusq; nigraq; Nox editi sunt.
 Nocte porro tam Aether quàm Dies prognati sunt:
 Quos peperit, ubi concepisset Erebo amore mixta:
 Terra uerò primam quidem genuit parem sibi
 Cælum stellis ornatum, ut ipsam totam obteget,
 Utq; esset beatis dijs sedes tuta semper.
 Genuit præterea montes altos, dearū gratas spelūcas
 Nympharum, quæ habitant per montes concauos.

Η δὲ καὶ ἀτρέγγετον πύλας τέκνον δίδματι θοῶν
 ῥόντον, ἔτορ φιλότατος ἐφιμέρη, αὐτὰρ ἔπατα
 οὐρανῷ σὺνθεῖσα, τέκ' ὠκεανὸν βαθυδίνην,
 κοῖον τε, ἱρεῖον θ', ὑπὸρρίονά τ' ἱαπετόν τε,
 θέαν τε, χεῖαν τε, βέμιρ τε, μνημοσαύλῳ τε,
 Φοῖβλῳ τε χρυσοσέφανον, ταυῖν τ' ὄραταυλῷ.
 τὺς δ' ἡ μὲθ' ἐπλότατος γένετο ἱρόνος ἀγκυλομαῖτις,
 Δανότατος παῖδων θαλόρδον δ' ἤχθηρε τοκῆα.
 Γένετο δ' αὖ λύνκλωπας, ὑπὸρβιον ἔτορ ἔχοντας,
 ῥρόντην τε, ῥόρῳπλιν τε, καὶ ἀργλῷ ὀβριμέθυμον.
 οἱ βλῖβροντήν τ' ἴδουσιν, ταῦξά τε ἰορσπτόν.
 οἱ δὲ τοι τὰ μὲν ἄλλα θεοῖς οὐκ ἀλίγιοι ἦσαν,
 Μῆνος δ' ὀφθαλμοὺς μέσῳ ἐπέκατο μετώπῳ.
 Κύνκλωπες δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπῶνυμον, ἔνι' ἀρκ' σφέων
 κυκλοτόρης ὀφθαλμοὺς ἰὼν οἶνετο μετώπῳ.
 ἰχὺς τ' ἠδὲ βῖν, καὶ μηχαναὶ ἦσαν ἐπ' ὄργοις.
 ἄλλοι δ' αὖ γαῖης τε καὶ ἔραν ἔξεγόνοντο
 Τρεῖς παῖδες μεγάλοι καὶ ὀβριμοί, ἐκ ὀνομαστοί,
 Κότλος τε, βριαρίως τε, γόνυς θ' ὑπὸρρήφανα τέκνα.
 τῶν ἑκάτῳ μὲν χεῖρις ἀπ' ὤμων αἷσαντο,
 Ἀπλάσοι, λιφαλαὶ δ' ἐπάσῳ πρηνέκοντα
 ἐξ ὤμων ἐπέφυγον, ἐπὶ σιβαροῖσι μέλειον.
 ἰχὺς δ' ἄπλτος, ἱρατόρην, μεγάλην ἐπὶ ἄλῃ.
 οἶοι γὰρ γαῖης τε καὶ ἔραν ἔξεγόνοντο,
 Δανότατοι παῖδων, σφετέρῳ δ' ἤχοντο τοκῆι
 ἐξ ἀρχῆς, καὶ τῶν μὲν ὅπως τις πρῶτα γένετο,
 πάντας ἀποκρῖνῃσιν, καὶ ἐς φάος ἐκ ἀνέκοντο,
 γαῖης

Atq; etiā infrugiferū pelagus peperit unda cōcitatum
 Pontum, absq; amore suavi. ceterum deinde
 Caelo cōcūbens, peperit Oceanū profundos uortices
 Cœumq; Creūq; Hyperionēq; Iapetumq; (habentē,
 Tbeamq; Rheamq; Theminq; Mnemosynenq;
 Phœbenq; aurea corona insignē, Tethynq; amabilē.
 Hos uerò post natu minimus natus est Saturnus uaser,
 Acerrim⁹ inter liberos. floridū aut odio psequēbatun
 Porro genuit et Cyclopes magnūcor habētes, (parētē.
 Brontēq; Steropemq; et Argē forti animo prœditū:
 Qui Ioni et tonitru dederunt, et fabricarunt fulmē.
 Hi sanē per alia dijs similes erant,
 Vnus uerò oculus mediā positus erat fronte:
 Cyclopes uerò cognomento erant, eo quòd ipsorum
 Circularis oculus inerat fronti.
 Roburq; et uires, et molimina erant in operibus.
 Alij deinde ē Tellure et Caelo prognati sunt
 Tres filij magni et prœualidi, non nominandi,
 Cottus, Briareusq; Gygesq; superba proles.
 Quorū centū quidē manus ab humeris prominebāt,
 Inaccessæ: capita uerò unicuiq; quinquaginta
 Ex humeris procreuerant, super robustos artus.
 Robur autem immensum, ualidum, magna in forma:
 Quotquot enim Tellure et Caelo procreati sunt,
 Vehementissimi filiorū, suo uerò insensi erant parētī
 Ab initio: et hos quidem ut quisq; primū nascebatur,
 Omnes occulauit, et ad lucem non submisit,

Γαίης ἐν ἑσθμῶνι. ἑκκῶ δ' ἐπιτίρπτετο ὄργη
 οὐρανός, ἥ δ' οὐτὸς φοναχίητο γαῖα πειλῶρη,
 Στανομόνη. Δολίλῳ ἢ ἑκκῶ ἐπιφράσσατο τέχνη.
 Αἰψά ἢ ποιήσασα γούης πολὺ ἀδάμαντος,
 Ταῦξί μέγα δρέπανον, ἣ ἐπέφραδε πασι φίλοισι μιν.
 Εἶπε ἢ θαρσύνουσα, φίλον τιτιμωρὸν ἔτορ·
 Παῖδες ἱμοί, καὶ πατὴρ ὠταδάλῳ, αἶν' ἐθέλῃτε
 βέβηθαι, πατὴρ γὰρ ἑκκῶ τισαίμεθα λῶβλιν
 ὑμετέρη. πρότορος γὰρ αἰνία μέσατο ὄργη.
 Οἱ φάτο, τίς δ' ἄρα πάντας ἔλκεν δῖος, ὃ δέ τις αὐτῷ
 φθέγγατο. θαρσύνας ἢ μέγας ἑρόνας ἀγκυλομήτης,
 Αἰψ' αὐτίς μύθοισι προσέειπεν ἑκκῶ·
 Μῆτορ, ἐγὼ ἔκκ' ὑποσχάμενος τελέσαιμι
 ἔργον, ἐπεὶ πατὴρ γὰρ ἀσυνήμῳ ἐκ ἀλείψω
 ἡμετέρη. πρότορος γὰρ αἰνία μέσατο ὄργη.

Οἱ φάτο, γύναι ἢ μέγα φρεσὶ γαῖα πειλῶρη.
 Εἴσι δέ μιν ἑκκῶ φασα λόχῳ, οὐδέ τις ἢ χερσὶ
 Ἀρκίῳ ἑκκῶ φρόδοντα· δόλον δ' ὑπεβήκατο πάντα.
 Ἠλθε ἢ τῦκ' ἐπάγων μέγας ὕρανός. ἀμφὶ ἢ γαίῃ
 ἑκκῶ φιλότητος ἐπέχετο, καί ῥ' ἐτανύσθη
 γαῖη. ὃ δ' ἐκ λοχεοῖο παῖς ὠρέξατο χερσὶ
 Σικκῶ, δεξιότῳ ἢ πειλῶρη ἐλαβον ἑκκῶ,
 Μαρκῶ, ἑκκῶ φρόδοντα, φίλῳ δ' ἀπὸ μάστιγος
 ἑκκῶ φρεσὶ ἤμμοι. πάλιν δ' ἐρρίψεν φέριδαι
 ἑκκῶ φρεσὶ. τὰ μὲν ἐτίωσια ἐκφυγε χερσὶ.
 Οἱ φάτο, γὰρ ῥαθάμιγες ἀπείσυνον αἰματόεσσαι,
 Πάσας δῖος γαῖα, πειλῶρη δ' οὐκ ἔστιν.

Γαῖα

Terre in latebris malo autem oblectabatur opere
 Coelam ipsa uero intus ingemiscebat Terra uasta,
 Arctata: dolosam uero malamque excogitauit artem.
 Statim uero cum edidisset foetum, ex cano adamante
 Fabricauit magnam falcem, edixit uero charis liberis.
 Dixit autem sumpta fiducia, charo moerens corde:
 Filij mei, et patris nefarij, si uolueritis
 Parere, patris malam ulciscemur contumeliam
 Vestri prior enim seua machinatus est opera. (illorum
 Sic dixit, illos uero omnes inuasit metus, neque quisquam
 Locutus est. confirmato animo tandem magnus Saturnus
 E contra uerbis compellauit matrem castam: uersutus
 Mater, ego certe hoc in me recipiens peragam
 Facinus, patrem enim inauspicatum nihil curo
 Nostrum: prior enim seua meditatus est opera.

Sic dixit, gaudia est autem ualde animo Tellus ingens.
 Collocauit autem ipsum celas in insidijs, indidit uero ma-
 Falcem asperis dentibus: dolo autem instruxit omni. (nui
 Venit autem nocte adducens magnam Coelum, undique uero
 Cupiens amore imminabat, et sanè extētū est (Terra
 Passim: cum ex insidijs filius prehendit manu
 Sinistra, dextra uero immanem cepit falcem (patris
 Longam, asperos dentes habentem, charique genitalia
 Festinanter demessuit, rursusque abiecit, ut ferrentur
 Ponē illa quidem non incassum clapsa sunt manu.
 Quotquot enim gutte proruperunt cruenta,
 Omnes suscepit Terra, circumuolutis autem annis,

Γαῖαντ' ἰερῶν τε κρατόρας, μεγάλας τε γίγαντας,
 Τούχιοι λαμπομόνους, δόλιχ' ἔγχεα χόροισιν ἔχοντας·
 Νύμφας θ', ἄς μελίας ἡαλέας ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.
 Μυδία θ' ὡς τοπρῶτον ἀποτμήξας, ἀδάμαντον
 Κάββαλ' ἐπ' ἠπείραιο πολυκλύτῳ σὺν πόντῳ.
 Ως φέρετ' ἀμπέλκους πηλυὸν χρόνον, ἀμφὶ ἧ λυσυκὸς
 Ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτα χροὸς ᾤρνυτο, τῷ δ' σὺν ἡέρεκ
 Εὐρέφθῃ, πρῶτον ἧ λυθόροισι θαύοισιν
 Ἐπλήτο, σὺν θῆν' ἔπειτα πειρῶντορ ἰκίτο λῦπρον.
 Ἐκ δ' ἔβη αἰδοῖν ἡαλὴ θεὸς, ἀμφὶ ἧ ποῖν
 Φοσὶν ὑπὸ ραδινοῖσιν ἀέξετο, τίν δ' ἀφροδίτῳ,
 Ἀφρογούειά τε θιαν, ἡαὶ εὐφάρορ λυθέραιαν,
 Κηλήσανσι θεοὶ τε ἡαὶ ἀνέρες· ἔνικ' σὺν ἀφρῷ
 Θρέφθῃ, ἀταρ λυθόραιαν, ὅτι προσέκυρσι λυθόροις.
 Κυπρογούειαν δ', ὅτι γούετο πολυκλύτῳ σὺν ἡύπρῳ.
 Ἡδὲ φιλομμηδία, ὅτι μμηδῶν ἔξεφαύθῃ.
 Τῇ δ' ὄρος ἡμαρτῆσι, ἡαὶ ἡμόρος ἔπειτο ἡαλὸς
 Γινομένη ταπρῶτα, θεῶν τ' ἐς φύλορ ἰῆσι.
 Τάντῳ δ' ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει, ἡδὲ λόλογχε
 Μοῖραν σὺν ἀνθρώποισι ἡαὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Γαρβονίης τ' ὀάρης, μειδύματά τ', ἔξαπάτας τε,
 Τόρψιν τε γλυκρόν, φιλότῃτά τε, μελιχίλῳ τε.
 Τὺς ἧ πατὴρ τιτῶας ἐπίκλησιρ ἡαλίσσηον,
 Γαῖδας ναιέων, μέγας ὑρανὸς, ἔς τέκον αὐτός.
 Φάσκει ἧ, τιταίνοντας ἀταδάλην μέγα ῥέξαι
 Ἐργον, τοῖς δ' ἔπειτα τίσιρ μετόπισθον ἰσιῶσαι.
 Νύξ δ' ἔτινι συγρόρ τε μόρορ, ἡαὶ ἡῆρεκ μέλαιναν,

Produxit Erinnyes ualidas, magnosq; Gigantes,
 Armis nitentes, longas hastas manibus tenentes:
 Nymphasq; quas Melias uocāt, super immēsam terrā.
 Testiculisq; ut prius reſectis, adamantem
 Deiecit circa Epirū undis agitatū in pontū. (rō alba
 Sic ferebātur per pelagus lōgo tēpore. circūcirca ue
 Spuma ab immortalī corpore ferebatur, in quo puel
 Innutrita eſt. primū uerō ad Cytheras diuinas (la
 Vebatur, inde tum circumflua peruenit ad Cyprū.
 Prodiit uerō uenerāda formoſa dea. circū uerō (pſam
 Pedibus ſub mollib. herba creſcebat: Aphrodītē aut i-
 Spuma prognatā deā, et decorā pulchris fertis Cythe
 Nomināt tam dij q̄ homines: eo quōd in ſpuma (reā,
 Nutrita eſt: ſed Cythereā, quōd appulit Cytheris:
 Cyprigenā uerō, quōd nata eſt undosa in Cypro.
 Atq; amantem genitalia, quia ex genitalibus emerſit.
 Hanc Amor comitatus eſt, et Deſiderium ſequebatur
 Natam primū, et deorū ad cœtū euntē. (pulchrū,
 Hunc uerō ab initio honorem habet, atq; ſortita eſt
 Partem inter homines et immortales deos,
 Virgineas conſabulationes, et riſus, et deceptiones,
 Oblectationemq; ſuauem, et amicitiam, blanditiāq;.

Pater uerō Titanes cognomento uocabat,
 Filios obiurgans, magnū Cœlum, quos genuit ipſe. (ſe
 Diſtitabat porrō, nocētes ex proteruiamagnū patraſ
 Facinus, cuius deinceps ultio in poſterum futura ſit.
 Nox præterea peperit odioſum Fatū, et Parcā atrā,

Καὶ βαβαῖον τίκει δ' ὕπνον, ἔτι κ' ἢ φῶλον ὀνείρων.
 Οὐτ' ἰνι λωιμυθῶσα βιά τίκει νύξ ὄραβοντή.
 Δοντόρον αὖ μῶμον, καὶ οἷζυὸ ἀλγινόεσσαν,
 Εὐαιρίδας θ' αἶε μῦλα πέρην ἑλντῆ ὠπιανοῖο
 Χρῦσια καλὰ μέλυσσι, φέροντ' αἶ τι δούδρια ἱερπῶσα
 Καὶ μοίρας, καὶ ἑῶρας ἐγείνατο νυλαιοποίνους,
 Κλωθῶ τε, λάχισίρ τε, καὶ ἄτροπον, αἶ τι βροτοῖσι
 Γανομοῖοισι διδῶσιρ ἔχασ ἀγαθόν τε ἱανόν τε,
 Αἶ τ' ἀνδρῶν τε θιῶν τε παραιβασίας ἐρέπυσσε
 Οὐδέποτε λήγξει βιά λανοῖο χόλοιο,
 Πέμν γ' ἀπὸ τῶ δάωσι ἱανὴν ὅπειρ, ὅς τις ἀμαρτή.
 Τίτ' ἢ καὶ νέμισιρ, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
 Νύξ ὁλοή. μετὰ τὴν δ' ἀπῶτλιν τίκει, καὶ φιλόττα,
 Εὔρας τ' ἐλόμονον, καὶ ἔριρ τίκει ἱερπρόβονμον.
 Λῶταρ ἔριρ φυγὸβή τίκει ῥ' πόνον ἀλγινόεσσε,
 Λήθην τε, λωιμόρ τε, καὶ ἄλγια μακρυνόσσε,
 Υσμίνες τε, φόνους τε, μάχας τ', ἀνδρονήσας τε,
 Νάκισ τε, ψευδέας τε λόγους, ἀμφιλογίας τε,
 Δυσνομίην, ὅτλιν τε, σουσέβας ἀλλήλοισιρ.
 Ορνον θ' ὅς δ' ἂν πλεῖστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους
 Εὐμαίνει, ὅτι ἱού τις ἐκῶρ ἐπίορνον ὁμόσση.
 Νηρία τ' ἀψευδέα καὶ ἀληθέα γένατο πόντος,
 Πρισβύτατον παῖδων. αὐτὰρ ἱαλέσσι γέροντ' αἶ,
 Οὔνεκα νημάρτες τε καὶ ἥπιος, ὅδ' ὅς θιμυγίωρ
 Λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἥπια μέδεια οἶδον.
 Αἷτις δ' αὖ θάύμαντ' αἶ μέγαν, καὶ ἀγλήωρα φόρκειν,
 Εἰς μισγόμενος, καὶ λυτὸν ἱαλλεπαῖον,

Et Mortē peperit etiā Somnū, pepit uerò agmē Sōnē
 Non ulli cōdormiens dea peperit Nox obscura. (orū.
 Rursū postea Momū ex Acumnā dolore plenā,
 Hesperidesq; quibus mala ultra in chytum Oceanum
 Aurea pulchra curae sunt, ferentesq; arbores fructus
 Et fatales deas, ex Parcas genuit immites,
 Clothoq; Lachēsinq; et Atropōn. quae mortalibus
 Editis dant habendum bonūq; malūq;,
 Quaeq; hominūq; ex deorum delicta insequentes,
 Nunquam desinunt dea à uehementi ira,
 Priusq; repēderint alicui malū nūciū, q̄squis peccarit.
 Pepit p̄terea et Nemēsīn, nocumētū mortalib. homib.
 Nox p̄niciosa post hāc; fraudē enixa est, et amicitia,
 Seniumq; noxiū, et contentionē peperit pertinacem.
 Ceterū contētio odiosa peperit qdē laborē molestū,
 Obluionemq; Pestemq; ex Dolores lachrymabiles,
 Pugnaq; cadesq; p̄eliaq; stragesq; uirorum,
 Inrgiaq; mendacesq; sermones, disceptationesq;,
 Licentiam, Noxamq; familiares inter sese.
 Iuramentūq; quod plurimum terrestres homines
 Ledit, quando quispiam uolens peierauerit.
 Nerrūq; alienū à mendacio, et ueracē genuit Pontus,
 Maximum natu filiorum. sed uocant senem,
 Eo quòd uerus atq; placidus, nec iuris ex equi
 Obluiscitur, sed iusta ex mansueta consilia nouit.
 Deū. Rursū Thaumātē magnū, et fortē Phorcyā,
 Terrae commissus, ex Ceto pulchris genis praeitam,
 Eury-

Εὐρυβίλῳ τ' ἀδάμαντος σὺ φρεσὶ θυμὸν ἔχουσιν.
 Μυρῆες δ' ἐγούοντο μεγέρεα τίνα θιάωρ,
 Εὐντῶ ἐν ἀτρυγέτῳ, καὶ δωρίδος κύνεμοιο,
 Κῆρες ὠπαινοῖο τελέοντος ποταμοῖο,
 Φρωτῶ τ' σὺνπράτῃ τε, σκά τ' ἀμφιτέτῃ τε,
 Εὐδώρα τε, θέτις τε, γαλίνῃ τε, γλαύνῃ τε,
 Κυμοθῶν, σσιῶ τε θυῶ, θαλὴν τ' ὀρέεσα,
 Καὶ μελίτῃ χαρμίσσῃ, καὶ σὺλιμοσύνῃ, καὶ ἀγασθῇ,
 Γασσιβὴν τ' ὄρατῶ τε, καὶ σὺνειακὴν ῥοδόπῃχυν,
 Δωτῶ τε, πρῶτῳ τε, φόρυσσά τε, δισσαμύνῃ τε,
 Νησαῖν τε καὶ αἰνῶν, καὶ πρωτομέδεια·
 Δωρεῖς, καὶ πανόπῃ, καὶ σὺναιδὲς γαλάτεια·
 Ἰπποδόξῃ τ' ὀρέεσα, καὶ ἱππονόμῃ ῥοδόπῃχυν·
 Κυμοδόκῃ θ' ἢ ἰσμάτ' ἐν ἠδρεαδίῃ πόντῳ,
 Γνοιᾶς τε ζαβίῳ ἀνέμων σὺν ἰσματολήγῃ,
 Ρῆα πεκύνῃ, καὶ ἐὺσφύρῳ ἀμφιτέτῃ·
 Κυμῶ τ' ῥῶν τε, ἐὺσφάνος θ' ἀλιμῆδι·
 Γλαυκονόμῃ τε φιλομειδίῃ, καὶ πορτοπόρεια·
 Λακγόρῃ τε, καὶ σὺναγόρῃ, καὶ λαομείδεια·
 Πυλαπνόμῃ τε, καὶ αὐτονόμῃ, καὶ λυσιάνασσα,
 Εὐάρῃ τε φυλῶν τ' ὄρατῇ καὶ εἶδος ἀμώμος·
 Καὶ ψαμάθῃ χαρμίσσῃ δέμας, δίν τε μρνήπῃ·
 Νησιῶ τ' σὺνπόμῃ τε, θεμισῶ τε, πρηνῶς τε·
 Νημάρτης θ' ἢ πατρὸς ἔχαι νόον ἀθανάτοιο.
 Αὐταὶ μὲν γὰρ αὖτος ἀμύμονος ἐξεγούοντο,
 Κῆραι πορτήνορτα, ἀμύμονα δ' ὄγ' εἰδῆμι.
 Θαῦμας δ' ὠπαινοῖο βαθυρρέατο θυγάτρα

Errybianq; adamantis in pectore animum habentē.
 Ex Nereo porro prognati sunt perq; amabilis soboles
 Ponto in infructuoso, et Doride pulchricoma, (dearū
 Filia Oceani, perfecti fluiui,
 Protoq; Eucrateq; Saoq; Amphitriteq;
 Eudoraq; Thetisq; Galeneq; Glauceq;
 Cymothoe, Spiog; uelox, Thaliaq; iucunda,
 Et Melita amabilis, et Eulimene, et Agaue,
 Pasitheaq; Eratoq; et Eunice roscis cubitis,
 Dotoq; Protoq; Pherusaq; Dynameneq;
 Neseaq; et Actea, et Protomedia:
 Doris, et Panope, et speciosa Galatea:
 Hippothoeq; lepida, et Hippōe roscis ulnis predata:
 Cymodoceq; que fluctus in obscuro ponto,
 Et status diuinorum uentorū, unā cum Cymatolege
 Facile mitigat, et pulchros talos habēte Amphitrite:
 Cymoq; Eioneq; pulchreq; coronata Halimede:
 Glauconomeq; renidens, et Pontoporia:
 Liagoreq; et Enagore, et Laomedia:
 Pelynomeq; et Antonome, et Lysianassa,
 Euerneq; tā indolis grate, quā inculpate formæ:
 Et Psamathe decora corpore, diuināq; Menippe:
 Nesoq; Eupompeq; Themisoq; Pronoeq;
 Nemertesq; que patris habet animum immortalis.
 He quidem ex Nereo inculpato procreate sunt,
 Filie quinquaginta, inculpata opera callentes.
 Thaumata uerò Oceani profundissimi filiam

Duxit

Ηγάγετ' ἡλέπρην, ἢ δ' ἠκείαν τέλει λελυγμένην
 Ἠνόμευς δ' ἄρπυγας, αἰετὰ τ' ἀνυπέτιλυν τε,
 Αἶρ' ἀνέμων πνοιῇσι καὶ οἰωνοῖς αἶμ' ἱπποταῖς
 Ωκεῖνς πτόβρυγας, μεταχρόνισαι γὰρ λαλῶν.
 Φόρκυι δ' αὖ λητὴν χραίας τι καλλιπαρήτας,
 Εἰς γυνεὺς ποταμίας, τὰς δὲ χραίας καλέουσι
 Αθάνατοί τε θεοὶ χαμαὶ τ' ὄρχόμενοι ἄνθρωποι·
 Περφιδῶ τ' εὐπικλῶν, ρινῶ τι κροκόπεικλον,
 Γοργύς θ' αἰεταῖςσι πέρην ἡλντῶ ὠκεανοῖο,
 Εξακτιῇ πρὸς οὐπῆος, ἦν ἱσπερίδες λογύφωνοι,
 Σθονῶ τ' ἐρυαλὴν τε, μέδισσά τε, λυγρὰ παρθύσας·
 Ἡ μὲν ἔλιν θνητῶν αἰ δ' ἀθάνατοι καὶ ἀγέρας
 Αἰδέο, τῇ ἢ μὴ παριλέξατο λυαυοχαΐτης,
 Ερμαλακῶ λαμῶνι, καὶ αὖθιςσι εἰαρινόισι,
 Μιχθεῖς καλλιρρόν, ἡερῆ ἡλντῶ ὠκεαντοῖο.
 Τῆς δ' ὅτι δὴ πόρσους κεφαλῇν ἀπειλαροτόμπερσιν,
 Εξέβορι χυσοῶρ τε μέγας, καὶ πῆγαςσι ἱππος·
 Τῷ μὲν ἐπῶνυμον ἦν, ὅτ' αὖ ὠκεανῷ περὶ παγὰς
 Γαίης θ' αἰ δ' ἄρ' ἡρσέσσαν ἔχον μετὰ χόρσοι φίλησι.
 Χ' ὡ μὲν ἀποπλάμους προλιπὼν χθόνα μητίερα μέγας
 Ἰκετ' εἰς ἀθανάτους, ἔλινος δ' ἐν δώμασι νηῖς, (λαρῶν)
 Βροντῇν τε, σφοπῇν τε φέρων διτ' ἡμῖν ἰόντι.
 Χρυσοῶρ δ' ἔτι κε τρικέφαλον γυνουτῆα·
 Τὸν μὲν αἶψ' ἐξονάριξε βίη ἱρακλεῆην,
 Βασί παρ' εἰληπόδοσι περιρρότῳ εἰς ὄρυθαί,
 Ἡματι τῷ, ὅτι πόρ βῆς ἤλασεν ἐνρυμῶπας
 Ξίρυνθ' εἰς ἰδρὴν, διαβάς πόρον ὠκεανοῖο,

Duxit Electram. hæc autem celerem peperit Irim,
 Pulchricomâq; Harpyias, Aelloq; Ocypetenq;
 Quæ nentorum flamina, et aues assequuntur
 Pernicibus alicui coelo enim degentes uolitant.
 Phorcyi post hæc Ceto Græas peperit pulchris genis
 A' partu canas, quas ob id Græas uocant (præditas,
 immortalesq; dii, humiq; incedentes homines.
 Peþbredôq; pulchro peplo, Enyoq; croceo peplo,
 Gorgonesq; quæ habitant ultra celebrem Oceanum,
 In extrema parte ad noctem: ubi Hesperides argute,
 Sthenoq; Euryaleq; Medusaq; grauiâ ppressa. (noxia
 ipsa erat mortalis: ast aliæ immortales, et senio nõ ob-
 Duce. cum una concubuit cærulea cæsarie Neptunus
 In molli prato et floribus uernis,
 Mixtus Callirhoæ filie nobilis Oceani.
 Eius autem cum Perseus caput amputasset,
 Promicuit Chrysaor magnus, et Pegasus equus.
 Huic quæ cognomētū erat, q; Oceani apud fontes (ris
 Natus esset: ceterū hic ensē aureū tenebat manib. cha
 Et ille quidē cū auolasset, relicta terra matre malorū,
 Peruenit ad immortales, Iouis uerò in domib. habitat,
 Tonitruq; et fulgur ferens Ioui prudenti.
 Chrysaor porrò genuit tricipitem Geryonem.
 Illum quidem armis exiit uis Herculana,
 Boves apud flexipedes circumflua in Erythia,
 Die illo cum boves egit latas frontes habentes
 Tirynthum in sacram, cœmensus iter Oceani,

Orithoq;

Ορθορ τι λῆϊνας, καὶ βεκόλορ σύρυτιωνα,
 Σταθμῷ οὐ κέρόσντι, πέριλιν λιλυτὸ ὠκεανοῖο.
 Ἡ δ' ἔτι κ' ἄλλο πύλωρορ, ἀμύχανορ, ὅδ' ἔφ' ἰοικὸς
 Θνητοῖς ἀνθρώποις, ὅδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Σπῆϊ ἐνὶ γλαφυρῷ, θέλυ κρατόροφρον' ἔχιδνα,
 Ἡμισυ μὲν νύμφην ἐλκώπιδα, χαλκίπαρμον.
 Ἡμισυ δ' αὖτε πύλωρορ ὄφιρ, θενὸρ τι μέγαν τε,
 Ποικίλορ, ὠμνησλὺν, ζαθέης ὑπὸ λούθβοι γαίης.
 Εὐθα δέ οἱ σπῆος ἐστὶ λῆττω, λούλιν ὑπὸ πέτρῃ,
 Τυλῷ ἀπ' ἀθανάτωρ τι θιῶν, θνητῶν τ' ἀνθρώπων.
 Εὐθ' ἄρ' αἱ οἱ δάσαντο θεοὶ λιλυτὰ δώματα ναίειν.
 Ἡ δ' ὄρντ' εἰρ ἀρίμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρῇ ἔχιδνα,
 ἀθάνατος νύμφη, καὶ ἀγέρας ἤματα πάντα.
 Τῇ δ' τυφάωνα φασὶ μιγέμεναι ἐν φιλότῳ,
 Δανόρ δ' ὑβρισλὺν αἶεμορ, ἐλκώπιδι λῆρῃ.
 Ἡ δ' ὑποκυοσάμεσθ' ἔτεκετο κρατόροφρονα τέκνα.
 Ορθορ μὲν πρῶτορ λιύα γένετο γερσονῆ.
 Δούτορορ αὖτις ἔτι κ' ἔφ' ἀμύχανορ ὅτι φαταῶν,
 Κόρβορορ ὠμνησλὺν, αἰδω λιύα χαλκίεφονορ,
 Πρῆτακοντακέφαλορ, ἀναιδέα τε, κρατόρορ τι.
 Τὸ τρίτορ ὕδρην αὖτις ἐγένετο, λυγρ' αἰδέων,
 Λορνάιν, ἥρ θρέψ' ἐπὶ λαυκώλονος ἥρῃ,
 Απλαιορ λωτίσσα βίη ἡρακλεῆς.
 Καὶ τὴν μὲν διὸς υἱὸς οὐήρατο νελέϊ χαλκῷ,
 Αμφίρρυνιόδω, σινὲ ἀρνήφιλῳ ἰολάῳ,
 Ἡρακλῆς, βαλῆσιν ἀθηνάϊς ἀγέλας.
 Ἡ δ' ἡμίμαιραν ἔτι κ' ἔφ' ἐπένεσαν ἀμμαιμάχετορ πῦρ.

Orthoq; interfecto, & bubulco Eurytione,
 Stabulo in obscuro, ultra inclytum Oceanum.
 Ipsa insuper peperit aliud ingēs, perplexum, nihil si-
 Mortalibus hominibus, neq; immortalibus dijs, (mile
 Specu in concauo, diuinam animo infracto Echidnā;
 Dimidio nymphā limis oculis, pulchris genis: gnūq;
 Dimidia itē parte ingentē serpētem, horrendūq; ma-
 Varium, crudiuorum, diuinæ sub cauernis terra.
 Illic uerò ei specus est in imo, caua sub petra,
 Procul ab immortalibusq; dijs, mortalibusq; hominib;
 Ibi sanē ei destinantur dij inclytas domos incolere.
 Atq; coercebatur in Arimis sub terra tetra Echidnā;
 Immortalis nymphā, & senio illæsa perpetuo.
 Huic Typhaonem aiunt mixtum esse amore, (puellæ:
 Vehementem & uolentū uentū, limis oculis cōtūēt
 Illa uerò grauida facta, peperit fortes filios,
 Orbum quidem primò canem peperit Geryoni.
 Iterū secūdo edidit partu immēsum, minime effabīlē;
 Cerberum crudiuorum, Plutonis canem ærea uoce;
 Quinquaginta capitum, impudentēq; fortemq;
 Tertiò, hydrā genuit odiosa edoctā,
 Lerneam, quam enutriuit dea albis ubris Iuno,
 Infatiabiliter indignans uirtuti Herculanæ.
 Ac illam quidem Iouis filius occidit seuo ferro
 Amphyrioniades, cum bellicoso Iolao,
 Hercules ex consilijs Mineræ predatricis. (gnem;
 Tum ipsa Chimæram peperit, spirātem terribilem i-
 k Tru-

Trucemq; magnamq; pernicemq; ualidamq;

Illi erant tria capita: unum quidem terribilis leonis,

Alterū capelle, tertium uerò serpētis robusti draconis:

A fronte leo, ponē uerò serpens, media uerò capra:

Horrendē efflans ignis robur ardentis.

Hāc quidē Pegasus cepit, et strenuus Bellerophōtes.

Illa sanē Sphingē exitiālē peperit, Cadmeis perniciē,

Ab Ortho subacta: Nemeæumq; leonem,

Quem iuno cum enutriuisset, iouis ueneranda uxor,

In locis fertilib. collocauit Nemeæ, cladē hominibus.

Ibi sanē hic commorans decipiebat tribus hominum,

Imperans cauernosæ Nemeæ, atq; Apesanti.

Sed ipsum robur domuit uirtutis Herculanæ.

Ceto uerò minimū natū cum Phorco amorī indulgēs

Peperit grauē serpentē, qui obscuræ latibulis terræ,

Finibus in amplis prorsus aurea mala custodit.

Hoc quidem ex Ceto et Phorco genus est.

Tethys aut Oceanō flumina pepit uorticosa, (bentē,

Niliūq; Alphēūq; et Eridanū profundos uortices ha-

Strymonem, Meandrumq; et Istrum pulchris flum;

Phasiūq; Rhēsumq; Acheloiū limpidum,

Nessūq; Rhodiuūq; Haliacmonēq; Heptaporūq;

Graniciūq; et Aesapū, diuinūq; Simoenta,

Peneūq; et Hermū, amœnēq; fluentem Caicum,

Sangeriuūq; magnum, Ladonēq; Partheniuūq;

Excūq; et Ardescū, diuinūq; Scamandrum.

Peperit quoq; filiarū sacrum genus, quæ per terranē

Ἄνδρες ἐνέχουσι, σὺ δ' ἀπόλλωνι ἀνάητι,
 καὶ ποταμοῖς, τάντλιν ἧ Διὸς παῖρα μοῖραν ἔχουσι,
 Γαίῃ τ', αἰθέρι τε, λαύῃ τ', ἠλέησεν τε,
 Δωρὶς τε, πρυμνῷ τε, καὶ ὕβρυν θεοσδῆς,
 ἱππῷ τε, ἑλνυμῶν τε, ῥοδία τε, καλλιρρόν τε,
 Ζευξίῳ τε, ἑλυτίν τε, ἰδύα τε, πασιθόν τε,
 Πληξάωρ τε, γαλαξάωρ τ', ὄρατ' ἑ διώων,
 Μυλόροσις τε, θεῷ τε, καὶ σὺν δῆς πολυδάροισι,
 Κόρυκ' ἑ φυνὺν ὄρατ', πλυστὰ τε βοῶπις,
 Πόροισι τ', ἰάναρά τ', ἀνάσσει τε, ξανθὴ τε,
 Φιτράϊν τ' ὀρέοισα, μνησθῶ τ', σὺν ῥάπτε, ἑ
 Μῆτις τ', σὺν ῥωῶν τε, τελεσθῶ τε ἑροκόπιν πλυστ',
 Κροίσιν τ', ἀσίν τε, καὶ ἱμρόοισα ἑλνυφῶ,
 ἑνδῶρ τε, τύχη τε, καὶ ἀμφιρῶ, ὠκυρῶν τε,
 καὶ σὺν ἧ δὴ σφίωρ προφάρεσθ' ἑσιν ἀπασίωρ.
 Λύται δ' ὠκεανῷ καὶ τυθύνος ἐξεγόνοντο,
 Φρισβύταται ἑρῶναι, ποταμοὶ γὰρ μοῖ εἰσι καὶ ἄλλα,
 Τρεῖς γὰρ χίλια εἰσὶ τῶν ὠκυρῶν ὠκεανῶναι,
 ἑρῶν πολυπρόοις γαῖαν καὶ βρύθια λίμνας,
 Γαῖα δ' ὁμῶς ἐφίππει θεῶν ἀγλαὰ τέκνα.
 Τόσσοι δ' αὖθ' ἑτόροι ποταμοὶ ἑλνυφῶν ἑρῶναι,
 ἑρῶν ὠκεανῷ, τὸς γαῖαν ὠκυρῶν τυθύνος,
 Τῶν ὄνομα ἀργαλῶν πάντων βροτῶν ἑνδῶν ὀδῶναι,
 Οἱ ἧ ἑκατοῖς ἑκατοῖς οἱ αὖ περιναίῃ ἑρῶναι.
 Θεῶν δ' ἑκὶνόν τε μέγαν, λαμπρῶν τε σιδήρεων,
 ἑρῶν ἧ πάντας ἑπὶ χθονίοισι φαίνειν,
 ἑρῶν ἑρῶν τε θεοῖς, τοῖ ὕβρυν σὺν ῥῶν ἑρῶναι,

Γαῖα δ'

Viros à teneris educant unà cum Apolline rege,
 Et fluminibus. hanc uerò à Ioue sortem habent,
 Pitheoq; Admete q; Ianthe q; Electra q;
 Doris q; Prymno q; Et Vrania forma deam referens,
 Hippo q; Clymene q; Rhodia q; Callirhoe q;
 Zeuxo q; Chytie q; Idyia q; Pasithoe q;
 Plexaure q; Et Galaxaure, amabilis q; Dione,
 Melobosia q; Thoe q; Et uenusta Polydora,
 Cerceis q; indole amabilis, Pluto q; bouinis oculis,
 Perseis q; Ianira q; Acaste q; Xanthe q;
 Petrea q; lepida, Meneſtho q; Europa q;
 Metis q; Et Eurynome, Telesto q; croceo peplo,
 Crisie q; Asia q; Et blanda Calypso,
 Endore q; Tyche q; Et Amphiro, Ocyroe q;
 Et Styx, quæ ipsarum excellentissima est omnium:
 Atq; he Oceano Et Tethydé progenerate sunt,
 Grandiores natu filie. multæ quidem sunt Et alie.
 Ter mille enim sunt celeres filie Oceani.
 Quæ sanè disperse terram Et profunditates lacus,
 Paſim pariter incolunt, dearum splendida proles.
 Tot rursus alij fluuij cum strepitu fluentes,
 Filij Oceani, quos peperit ueneranda Tethys.
 Quorū nomina difficile omnium mortalium uirum plouari:
 Sed singulatim nouerunt quotquot circum habitant.
 Tibia præterea Solem q; magnum, lucentem q; Lunā,
 Auroram q; quæ omnibus terrestribus lumen præbet,
 Immortalibusq; dijs qui cælum latum tenent,

Γάνυθ, ὑπαινυκθεὶς ὑπόβριονος ἐν φιλότῳτι.
 Κέω δ' ἐνρυβίη τίηεν, φιλότῳτι μιγεία,
 Ασραῖον τε μέγαν, πάλλαιτ' αἰ, δία θεῶν.
 Πέριον θ', ὅς καὶ πᾶσι μετ' ἐπεπον ἰδμοσιύησι.
 Ασραῖον δ' αὖς αὖτις τίηε κατ' ὀροθύμης,
 Αργέτιον, ζέφυρον, βορίον λαυφροκίλινον,
 Καὶ νότον, ἐν φιλότῳτι θεῶν θεῶν ἀνυκθεῖσα.
 Τὸς ἡ μετ' ἀγέρα τίηεν ἐωσφόρον ἡριγούα,
 Ασραῖον λαμπετόντα, τὰτ' ἔρανος ἐπιφανῶτα.
 Στῦξ ἡ τίηε ὠκεανὸς θυγάτης, πάλλαιτ' αἰ μιγεία,
 Ζήλον, καὶ νίκηλον κακλίσφυρον, ἐν μιγαροῖσι.
 Καὶ ἡράτος, ἡ δὲ βίη, ἀριδείκτα γέιναντο τέκνα.
 Τῶν ἔν' ἐφ' ἀπάνουθε διὸς δόμος, ἐλπίτις ἰδρῶ.
 Οὐδ' ὁ δὸς, ὅππῃ μὴ ἡένοις θεὸς ἡγεμονόη,
 Ἀλλ' αἰεὶ παρ' ἡνὶ βαρυητύπῳ ἰδριώνται.
 Ως γὰρ ἐβλάουσι σὺν ἄφθίτος ὠκεανίνῃ,
 Ἡματι τῷ, ὅτι πάντας ὀλύμπιος ἀσφόροπητῆς
 Ἀθανάτης ἐκάλεισε θεὸς ἐς μακρὸν ὀλυμπον.
 Εἶπε δ', ὅς αὖ μετὰ εἰο θεῶν τιτῶσι μάχοιτο.
 Μή τιν' ἀπορήσαι γοράων, τιμὴν ἡ ἱερατον
 Εξέμεν, ἡν τὸ πάρος γε μετ' ἀθανάτοις θεοῖσι.
 Τὸν δ' ἐφαθ' ὅς τις ἄτιμος ὑπὸ ἡρόν, ἡ δ' ἀγέραςτος,
 Τιμῆς καὶ γοράων ἐπιβησέμεν, ἡ θέμις ἐστὶ.
 Ἡλθε δ' ἄρα πρώτη σὺν ἄφθίτος ὀλυμπόρ δι,
 Σὺν σφίσι παίδεσσι, φίλῃ δὲ μῆδεια πατρός.
 Τὴν ἡ ζῶνς τίμησε, πειθισαὶ ἡ δῶρα ἰδωσιν.
 Αὐτὴν γὰρ ἐβηκε θεῶν μέγαν ἱεμεναι ὄρκον,

Genuit, congressa cum Hyperione in amore.
 Crioq; Eurybie peperit, per amorem mixta,
 Astrœq; magnum, Pallantemq; præstâtissima dearis
 Persenq; qui omnes præcellebat peritia.
 Astreo uerò aurora uentos peperit magnanimos,
 Argesten, Zephyrum, Borœam rapidum,
 Et Notum, in amore dea cum deo congressa.
 Post hos stellam genuit Luciferum manè genita,
 Astraq; fulgentia, quibus cœlum cinctum est.
 Styx uerò peperit, Oceani filia, Pallanti mixta,
 Zelum & Nicen pulchros talos habentem in ædibus.
 Et Robur, atq; Vim, præclaros genuit filios.
 Quibus non est seorsim à Ioue domus, nec ulla sedes,
 Neq; uia, qua non illis deus præit:
 Sed semper apud Iouē grauitèr tonātē sedem habēt.
 Sic enim consuluit Styx incorruptibilis Oceanis
 Dic illo, quando omnes Olympius fulgurator
 Immortales uocauit deos ad altū cœlum. (nes pugnet,
 Dixit aut, quod quisquis unā secū deorū cōtra Tita-
 Non cariturus sit muneribus, sed honorem quemq;
 Habiturum, quem antea inter immortales deos.
 Mūctiā dixit q; honoris expers fuerit sub Saturno, atq;
 Ad honores ac præmia ascēsurū, ut fas est. (immunis,
 Venit aut prima Styx incorruptibilis ad Olympum
 Cum suis filijs, chari per consilia patris. (dit.
 Ipsam uerò Iupiter honorauit, eximia quoq; dona de
 Ipsam enim constituit deorū magnum ut sit iuramētū.

ταῖσδε δ' ἔματα πάντα ἐνς μίαναιέας ἔνεα.
 δε δ' αὖτως πάντας διαμπορές, ἁπὸρ ὑπέστη,
 ῥεγέτασ' αὐτὸς δὲ μέγα ἱραῖα, ἡδὲ ἀνέσσε.

Φοῖβε δ' αὖ καίς πολυτρατον ἦλθον ἐς εὐνίην,
 Κνωσαμόν δ' ἔπατα θιά θεῶν οὐ φιλότυτι,
 Αὐτὼ λυαρόπειπλον ἱγάναι, μέλιχον αἰεῖ
 Ἡπιον ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοιςι θεοῖσι,
 Μέλιχον ἐξ ἀρχῆς, ἀγανώτατον οὐτὸς δόρυμπε.
 Γάνατο δ' ἀπὸ γένου συνόνυμον, ἦν ποτι πέτρης
 Ἡγάγετ' ἐς μέγα δῶμα, φίλῳ λικλῶδαι ἀποῖιν.
 Ἡ δ' ὑποκνωσαμόν, ἐκείτῳ τίει, τὴν πόρῃ πάντων
 Ζοῦς ἱερνίδας τίμεισι, πόρῃ δὲ οἱ ἀγλαὰ δῶμα,
 Μοῖραν ἔχον γαῖης τε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
 Ἡ δὲ καὶ ἀσφόδετος ὑπ' ἕραν ἔμμορι τιμῆς,
 φθανάτοις τε θεοῖσι τιτιμῶν ἐστὶ μάστιγα.
 Καὶ γὰρ νυνὶ ὅτε πῦ τις ἐπιχθονίῳ ἀνθρώπων,
 Ερδωρ ἰορὰ καλὰ κατὰ νόμον ἰλάσκειται,
 Κικλῶσαι ἐκείτῳ, ποδὴ τέ οἱ ἔπειτο τιμῇ,
 Ράκ μάλ' ὧ πρόφρων γὰρ θιά ὑποδέξεται σὺ χῆς.
 Καὶ οἱ ἄλβον ὀπάξαι ἐπὶ δυνάμεις γὰρ παρέσιν.
 Οσοὶ γὰρ γαῖης τε καὶ ἕραν ἐξεγούνητο,
 Καὶ τιμὴν ἔλαχον, τῶντων ἔχον δῖσαν ἀπάντων.
 Οὐδέ τι μὲν ἱερνίδας ἐβήσατο, οὐδέ τ' ἀπύρμα,
 Οὐδ' ἔλαχον τιτῆσαι μετὰ προτίροιςι θεοῖσιν.
 Ἀλλ' ἔχον, ὡς τοπρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἐπλετο δασμὸς.
 Οὐδέ ὅτι μνηογενὴς, ἔχον θιά ἔμμορι τιμῆς,
 Καὶ γίγχε σὺ γαῖης τε καὶ ἕραν, ἡδὲ θαλάσσης.

Filios aut, alebus omnibus sui cohabitatores ut sint.
Simuliter etiā omnibus perpetuò, sicuti pollicitus est,
Perfecit. ipse autem prepotens est, atq; regem agit.

Phœbe porrò Cœi genialem uenit ad lectum.

Grauida uerò facta deinde dei amore,
Latonam ceruleo peplo peperit blandam semper,
Mitem hominibus atq; immortalibus dijs,
Suauem ab initio, in primis hilarem intra Olympum.
Genuit insuper Asteriam claram, quam olim Perseus
Dedit in domum amplam, chara ut uocetur uxor.
Illa iterū grauidata, Hecatē peperit, quā super omnes
Iupiter Saturnis in precio habuit. dedit uerò ei splēdi
Partē ut habeat terræq; et infrugiferimaris. (da dona,
Unò etiam stelligero à cœlo sortita est honorem,
Immortalibusq; dijs ueneranda est maxime.
Et enim nunc sicubi aliquis terrestrium hominum,
Faciens sacra honesta ex lege expiat,
Inuocat Hecaten: ingens uerò eum sequitur honor
Facilinè, cuius beneuola dea suscepit preces,
Et illi diuitias largitur. nam facultas ipsi adest.
Quotquot enim Terra cœloq; prognati sunt,
Et honorē sorte acceperūt, istorū habet sortē omnium:
Neq; quā ipsi Saturnis p uim adegit, neq; priuauit,
Quæcumq; sortita est Titanes inter priores deos:
Sed habet, sicut prius ab initio facta est distributio.
Nec quia unigenita, minorem dea sortita est honorē,
Et premium tam in terra ac cœlo, quàm in mari.

Αλλ' ἔτι καὶ πολὺν μᾶλλον, ἐπαΐζοντες τίτται αὐτῆς,
 ἃ δ' ἐβίλα μεγάλως παρὰ γίνεσθαι, καὶ δ' οὐνίκοισιν,
 Εὐθ' ἄγορῃ λαοῖσι μεταπρέπαι, ὅρ' κ' ἐβίλησιν.
 καὶ δ' ὅπότ' ἐς πόλεμον φθισίλωρα θωρήσονται
 ἄνδρες, σὺθα βιά παρὰ γίνεσθαι οἷς κ' ἐβίλησι,
 Νίκην προφρονέως ὀπάσαι, καὶ ἡῶδες ὀρέξαι.
 Ἐρ τε Δίκη βασιλεύσει παρ' αἰδέοις καβίβα.
 Εὐδλὴ δ' αὖθ' ὅπότ' αὖθις ἀγῶνα ἀθλοσύνοισιν,
 Εὐθα βιά καὶ τοῖς παρὰ γίνεσθαι, καὶ δ' οὐνίκοισιν.
 Νίκης καὶ βίῃ καὶ καρτεῖ, καλὸν δίδωρ
 Ρέα φέρει, χάριων τε τοιούτων ἡῶδες ὀπάσαι.
 Εὐδλὴ δ' ἐπὶ πᾶσι παρὰ γίνεσθαι, οἷς κ' ἐβίλησι.
 Καὶ τοῖς, οἱ γλαυκὴν ἀναπέμφειλον ὄρ' γάρονται,
 Εὐχονται δ' ἐκείνη, καὶ ἐρμήνῳ ἐννοσιγαίῳ.
 Ρῆσι δ' ἄλλοις δ' ἄλλοις ἐκείνη θεὸς ὤπασε πολλῶν,
 Ρέα δ' ἀφ' ἁλῆος φαινομένου, ἐβίλησά γε θυμῷ.
 Εὐδλὴ δ' οὐ γὰρ μοῖσαι σὺν ἐρμῇ καὶ δ' αἴψαι,
 Βακολίας τ' ἀγέλας τε, καὶ ἀπόλα πλάτ' αἰγῶν,
 Ροίμνας τ' εἰροπόνοισιν οἷον, θυμῷ γε βίλησιν,
 Εξ ὀλίγων βράχαι, καὶ πολλῶν μέγαν θῆκον.
 Οὕτω τε καὶ μνηστῆρας ἐκ ματρὸς εἶσα,
 Πᾶσι μετ' ἀθανάτοισι τετίμωμαι γοργαῖας,
 Φῶς δ' ἐμὲ ἐρονίδης ἐκροτόφορος, δὲ μετ' ἐκείνη.
 Οφθαλμοῖσιν ἰδὼν το φῶς πολυδρόμιος αἶας.
 Οὕτως ἐξ ἀρχῆς ἐκροτόφος αἶας δὲ τε τιμᾶ.
 Ρέα δ' αὖ ἀμνηστῆρας ἐκείνη, τίς φαίδιμα τέκνη,
 Ἰσθμῷ, ἀμνηστῆρας, καὶ ἄλλοις χυνοπέδισιν,

Sed insuper multo maius quādo Iupiter honorat ipsā.
 Cui uerò uoluerit magnificè præstò est, atq; iuuat.
 Ibi tū in foro inter homines cminet, quē ipsa uoluerit.
 Quando uerò ad bellum perdens uiros armantur
 Viri, tum dea adest quibus uoluerit,
 Victoriā cupide ut præbeat, et laudem porrigat.
 Inq; iudicio regibus uenerandis assidet.
 Bona insuper quando uiri in certamine colluctantur,
 Ibi dea et illis præstò est atq; iuuat.
 Qui uerò uicerit uirtute et robore, pulchrū premiū
 Facile fert, letusq; progenitoribus gloriam dat.
 Commoda item equitib. quæ adstet quibus uoluerit:
 Et bis qui glaucum mare tempestuosum secant,
 Votaq; faciunt Hecata, et ualde frementi Neptunū.
 Facile etiam prædam in chytā dea dedit copiosā,
 Facile uerò abstulit apparentem uolens animo.
 Bonā præterea in stabuliscū Mercurio pecus augere,
 Armenta q; bouū gregesq; latos caprarum,
 Gregesq; lanigerarū ouium, animo uolens.
 Ex paucis fœcūda facit. et ex multis pauciora reddit,
 Adrò sanè licet unigenita ex matre existens,
 Omnibus inter deos honorata est muneribus. (psam
 Fecit aut ipsam Saturnius alumnā iuuenē, qui post i-
 Oculis affpexerūt lumen multa contuentis Auroræ.
 Sic ab initio nutriens filios. Atq; hi sunt honores.
 Facile uerò domita à Saturno, pepit illustres liberos,
 Vēstā, Cēcrē, et Iunonē aureis calceamētis gaudētē,
 For-

ἰσθιμόν τ' αἰδάλω, ὅς ὑπὸ χθονὶ δάμαρτα ναίει,
 Νηλεὺς ἤτορ ἔχωμ, καὶ ἐρύττομαι σὺν σίγαυον,
 Ζῆνός τε μνηστήρ, θεῶν πατέρ' ἡδὲ καὶ ἀνδρῶν,
 Τῷ καὶ ὑπὸ βροτῆς πελεμίσσῃαι σὺν ῥα χθονί.
 Καὶ τὸς μὲν λατῆπινε ἱρόνος μέγας, ὅς τις ἱεῖας
 Νηλεὺς ἐξ ἰσθῆς μνηστὴς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο,
 Τὰ φρονέωμ, ἵνα μή τις ἀγαθῶν ἔραυιάνωρ
 ἄλλος οὐκ ἀθανάτοισιν ἔχη βασιλῆϊα τιμήν,
 Φύβοιο γὰρ γαῖης τε καὶ ἔραν' ἀσφόδοντος,
 Οὐνεὶά οἱ πῖπρωτο ἐγὼ ὑπὸ παιδὶ δαμνῶμαι,
 Καὶ ἱερτορῶν πόρ' ἰόντι, δαὶς μεγάλης διαβλάς.
 Τῷ ὅγε ἐν ἀλασσοπύλῳ ἔχον, ἀλλὰ δεπύωρ
 Γαῖδας ὅς λατῆπινε. ῥέλιον δ' ἔχε πούθος ἀλαστορ.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ δὲ ἱμελλε θεῶν πατέρ' ἡδὲ καὶ ἀνδρῶν
 Τίξιδαι, τότ' ἔπειτα φίλως λιταύσινε τοκῆς
 Τὸς αὐτῆς, γαῖαν τε καὶ ἔραν' ἀσφόδοντα,
 Μῆτιρ συμφράσασθαι, ὅπως λελάθειτο τειχῶς
 Γαῖδα φίλον, τίσαιτο δ' ὄριννός πατρὸς ἰοῖο
 Παίδων, ὅς λατῆπινε μέγας ἱρόνος ἀγνυλομήτης.
 Οἱ δὲ θυγατρὶ φίλην μάλα μὲν ἑλύνον, ἡδὲ ἐπίθοντο.
 Καὶ οἱ πεφραδέτερον ὅσα πόρ' πῖπρωτο γυνίδια
 Ἀμφὶ ἱρόνῳ βασιλῆϊ, καὶ ἡγεῖ ἱερτορὸν δύνω.
 Πάμφαν δ' ἐς λυγρὸν ἱέρους ἐς πύονα δῶμον,
 Οππότ' ἀφ' ὀπλοτάτορ παίδων ἡμελλε τιξίδια,
 Ζῆνα μέγαν, τὸν μοῖοι ἰδίξατο γαῖα πελώρη
 Κρότῃ σὺν σὺν ῥα, τραφίμῃσι ἀτταλλέμεναι τε,
 Ἐπεὶ μὲν ἡγεῖ φέρουσα βοῶν δια νύκτα μέλαιναν,

πρῶτον

Portemq; Plutonem, qui sub terra domos incolit,
 Iunite cor habēs, et ualde sonantē terræ concussorē,
 Iouemq; consiliarium, deorum patrem atq; hominū,
 Cuius ē à tonitru concutitur lata terra.

Atq; istos qdē deglutiebat Saturnus magnus, quicūq;
 Ex utero sacro matris ad genua uenerat:

Hec animo uoluens, ne ullus clarorum filiorum Caeli
 Alius inter deos haberet regium decus.

Audierat enim ex Terra ē Caelo stellis micante,

Quod sibi fatale esset proprio à filio domari,

Quātūuis robusto existēti, Iouis magni p cōsilia. (ens
 Ideoq; hic nō cecā speculationē habuit, sed insidias stru
 Filios suos deuorabat. Rhea aut habebat luctū grauē.

Sed quando iam Iouem erat deorū patrē atq; uirorū
 Paritura, iam tum charis supplicabat parentibus

Suis, Terræq; ē Caelo stellis aptato,

Consiliū ut suggererēt, quo pacto latēret pariendo.

Filiū charum, possetq; ulcisci furias patris sui

Cōtra filios, quos deuorabat ingēs Saturnus uersipellis.

Illi uerò filie dilectæ auscultaērūt atq; morē gesserūt;

Et ei cōmemorārūt quæcūq; fatis cōstitutū esset fieri

Circa Saturnum regem, ē filium magnanimum.

Miserunt aut Lystum Creta ad pinguem populum,

Cum minimum natu filiorum esset paritura,

Iouem magnum, hūc quidem ipsi suscepit Terra uasta

In Creta lata, ad educandū et enutriendū ab infantia.

Tum quidē peruenit ferens celerē per noctē nigrā,

Primum

Ερῶτορ ἐς αὐτὸν λύντορ. ἐκρυψε δ' ἑχέρεϊ λαβίστῃ
 Ἀντρω σὺ ἡλυβάτω. ἰχθέως ὑπὸ λιθύνθισι γαίης,
 Ἀργαίῳ σὺ ὄρει πεπυκασμένῳ ὑλέσῃτι.
 Τῷ ᾗ σαργανίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλισον,
 Οὐρανίῃ μίγ' ἀνὰ κῆλ' θεῶν προτέρῳ βασιλῆϊ.
 Τὸν τόθ' ἐλῶρ χείρισιν, ἐλὼ ἐγκάτθετο νηδυῖν,
 Σχέτλιος, ὃ δ' ἐνόησε μετὰ φρεσὶν, ὥς οἱ ὀπίσσω
 Ἀντὶ λίθου εἰς ὕδ' ἀνέκκτος λίαν ἀκυστὸς
 Λαίπιδ', ὃ μιν τάχ' ἐμικλεβὴν καὶ χόρσιν διαμάσσει,
 Τιμῆς ἐξελάαν, ὃ δ' ἐν ἀθανάτοισιν ἀνέξαν.
 Καρπαλίμως δ' ἄρ' ἐπαταμόνος καὶ φασίλιμα γῆς
 Ἡῦξίτο τοιοῦτον ἀνὰ κῆλ', ἐπιπλομένον ἐν ἰαντῇ
 Γαίης ἐννεσίῃσι πολυφραδέεσσιν ἀοδαίῃσι,
 Οὐ γόνον ἄρ' ἀνέκκε μέγας ἐρέος ἀγνυλομήτης,
 Νικηθεὶς τέχνησι βίηφι τε παιδὸς ἐοῖο.
 Ερῶτορ δ' ἐξήμυσε λίθον πύματορ λιπακίνωρ.
 Τὸν μὲν ἰσὺς σφίριξε λιπαρὸν χθονὸς ἐννεοδαίης,
 Πυθοὶ σὺν ἡγαθῇ, γυάλοις ὑπὸ παρρησοῖο,
 Σπῆρ' ἐμὸν ἐξοπίσω, βάθμα θνητοῖσι βροτοῖσι.
 Λῦσι ᾗ πατροκασσιγνήτης ὀλοῦρ ὑπὸ Διὸς μῶρ
 Οὐρανίῃσιν, ἔς δ' αἰεὶ πατὴρ αἰσιφροσύνησιν.
 Οἳ οἱ ἀπειμνήσαντο χέρεσιν ἐνδὲρ γισιῶν,
 Δῶκαν ᾗ βροντὴν καὶ αἰθαλόεντα ἰορραυτὸν,
 Καὶ σφοδρὸν πῦρ, τὸ περὶ ᾗ πάλῳρ γαῖα κινεῖσθαι.
 Τοῖς πίσυνος, θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει.
 Κέρην δ' ἱαπετὸς καλλιόφυρον ὠκεανίνην
 Ἡγάγετο ἡλυμόνην, καὶ ὁμὸν δέχεται εἰσανίβανον.

Primum ad ipsam Lyciū abscōdit aut ipsum manib. pre
Antro in excelso, diuinæ sub latebris terre, (hensum
Argeo in monte denso syluoso. (dedit

Huic aut fascijs inuolutum magnū lapidem in manus
Cæli filio, præpotenti decorum priori regi.

Quem tum arreptum manibus suū condidit in aluū.

Miser, nec cogitauit animo, quod sibi in posterum

Pro lapide filius inuictus et insepultus

Supersesset, qui ipsum mox ui et manibus domitum

Ex bonore expulsurus, ipseque immortalibus imperatus

Celeriter aut deinde robur et sortia mēbra (rus sit.

Crescebant illius regis, uertente anno,

Terre consilio astuto circumuentus,

Enā Iobolē iterū submitit magnus Saturnus uersutus.

Victus artibus ac ui filij sui.

Primum uerò euomuit lapidem ultimò deuoratum.

Illū quidē Iupiter firmiter defixit in terrā spaciosam

Pytho in diuina, iugis sub Parnasi, (minibus.

Monimentū ut sit in posterū, miraculū mortalib. ho-

Soluit uerò fratres ex patre noxijs à uinculis

Cæligenas, quos uinxerat pater ex amentia.

Qui ipsi memores fuerunt propter beneficia,

Dederuntque tonitrum, atque candens fulmen,

Et fulgur quod antè immanis terra occultabat:

Quibus confusus, mortalib. atque immortalib. imperat.

Filiā porro Lapetus pulchros talos habētē Ocea-

Duxit Chymenē, et eundem lectum conscendit. (nidē

ipse

Ηλίοι δ' ἄτλαντα κρατορόφρονα γένετο παῖδά·
 Τίηι δ' ὑπερβύδαντα μοιότιον, ἥδ' ἐπ' ἀρομυθία
 Φοινίλον, ἀολόμκτιν, ἀμαρτίνουρ τ' ἐπιμυθία,
 Ος ἱκανὸν ἐξ ἀρχῆς γούετ' ἀνδράσιρ ἀλφειῶσι·
 Πρῶτος γὰρ ῥα Διὸς πλάσιν ὑπέδειξε γυναικί,
 Φερβούρου ὑβριτὴν ἢ μοιότιον ἀνρύοπα ζόνε
 Εἰς ὄρεβος ἱατέπεμψε, βαλὼν ψιλόρῳτι ἱφραυνῶ·
 Εἶναι ἄταδ' ἄλλως τε καὶ λυορέας ὑπερβύδην·
 Ἀτλας δ' ἔρανόν σὺν γυνὴ ἔχει κρατῶνς ἐπ' ἀνδράσι,
 Πάρασιρ σὺ γαίης, πρόπαρ ἱασίριδων λιγυφάνωρ
 Ἑσπῶς, ἱεραλῆ τε καὶ ἀπαμάτοισι χέριασι.
 Τάντλη γὰρ οἱ μοῖραν ἐδάδατο μνηστὴτα ζόνε.
 Δῶσι δ' ἀλυνήσ' ἐπέδωκε προμυθία πηκινιλόβαλον,
 Αἰσμοῖς ἀργαλέοισι μέσον διὰ λείον' ἐλάσας.
 Καὶ οἱ ἐπ' αἰσὶν ὤρεσι τανυπῆσρον, αὐτὰρ ὄγ' ἦπαρ
 Ἠδίων ἀθανάτων, τόδ' αἰξετοῖσιν ἀπάντη
 Νυκτὸς, ὅσον πρόπαν ἦμαρ ἔδει τανυσίπῆσρος ὄρεσι.
 Τὸν μὲν ἄρ' ἀλκμυλῆς ἱαλλισφύρην ἀλκίμος ἦεν,
 Ἠρακλῆς ἐνέειναι, ἱακλὴν δ' ἀπὸ νῆσον ἀλακρῶ
 ἱαπετιονίδην, καὶ ἐλύσατο ἀνσφροσυνάων,
 Οὐκ αἰκνυτοῖσιν ὀλυμπίᾳ ὑψιμέδοντες,
 Οφρ' Ἠρακλῆος θυβαγρῆος κλέος ἦν
 Φλαῖον ἐπ' ἠτοπαροῖον, ἐπὶ χθόνα πολυβόταραν.
 Ταῦτ' ἄρ' ἀζέμονος τίμα ἀριδείκτεον ἦεν.
 Καὶ πῶρ χωόμενος, πᾶνθ' ἐχόλε, ὅν περ ἐχισσεν·
 Οὐδ' ἐπ' ἐξέτερο βαλὰς ὑπερβρυθὶ λυονίωσι.
 Καὶ γὰρ ὅτ' ἐνέμοντο θιεὶ θνητοῖ τ' ἀνθρώποι,

Ipsa uerò ei Atlantem magnanimum peperit filium.
 Pepit præterea gloria præsignè Menætiū, atq; Pro-
 Variam, uersipellem: stultūq; Epimetheū, (metheum
 Qui noxa statim ab initio fuit hominib. inuentorib.
 Primus enim Iouis fictam suscepit mulierem, (rerum.
 Virgine. iniurias uerò inferentē Menætiū latè uidēs
 In Erebu detrusit, feriens candenti fulmine, (Iupiter
 Propter stulticiam et fortitudinem immensam.
 Atlas uerò cælum latū sustinet dura ex necessitate,
 Finibus in terra, et regione Hesperidum argutarum
 Stans capiteq; et indefessis manibus.
 Hanc enim ipsi sortem destinauit prudēs Iupiter. (tū.
 Liganit uerò insolubilib. cōpedibus Promethea uersu
 Vinculis difficilibus mediam per columnam adigens.
 Et ei aquilā immisit expansis alis: cæterū hic epas
 Comedebat mori nesciū, qn ipsum crescebat par ubiq;
 Noctū, quātū toto die edebat extētas alas habēs auis.
 Hūc qdē Alcmenæ pulchros talos habētis fortis filius
 Hercules occidit, malum uerò morbum profligauit
 Læpætionide, et liberauit ab ægritudine,
 Non inuito Ioue Olympio in alto imperante,
 Quo Hercules Thebis geniti gloria esset
 Maior etiam quā antea super terrā multos pascētē.
 Ob idq; ueneratus honorabat præclarum filium.
 Quāuis succensens remisit iram, quā prius habuerat,
 Eo quod cōtendisset consilio cum præpotenti Ioue.
 Et enim quando disceptabāt dij mortalesq; homines,

Μηνάην, τὸτ' ἔπειτα μέγαν βῆρ πρόφρονι θυμῷ
 Δασάμενος πρὸς θνῆκε, ζυγὸς νόον ἔξαπαφίσκων.
 Τῷ μὲν γὰρ σάρκα τε καὶ ἔγκυατα πῖονι διμῷ
 Εὐρίνῳ λατύνει, καλύνψας γαστρὶ βοείῃ.
 Τῷ δ' αὖτ' ὅσῃ λυνὰ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ
 Εὐθετίσας, λατύνει καλύνψας ἀργέτι διμῷ.
 ὃς τότε μιν προσέειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 Ἰαπετιονίδε, πάντων ἀριθέλειτ' ἀνάντων,
 Ω πόποι, ὡς ἐτόρξηναι διδάσκαο μοῖραν.

Ὡς φάτο λάρτομέων ζυγὸς ἄφθιτα μέδεια εἰδώς.
 Τὸν δ' αὖτε προσέειπε προμηθεύς ἀγκυλομήτις,
 Ἦν' ἐπιμεδέσας, δολίης δ' ὅς λήθετο τέχνης·
 Ζυγὸς λύνεισι μέγιστε θεῶν αἰαγονεστάων,
 Τῶν δ' ἔλκον ὅπποτόρ' ἴνυσαι σὺν φρεσὶ θυμὸς ἀνάγα.
 Φῆ ῥα δολοφρονέων ζυγὸς δ' ἄφθιτα μέδεια εἰδώς,
 Τῷ ῥ' ὅς δ' ἠγνοίησε δόλον, λακὰ δ' ὅσῃ το θυμῷ
 Θνητοῖς ἀνθρώποισι, τὰ καὶ τελέσθαι ἐμελλεν.
 Χόρσι δ' ὅγ' ἀμφοτέρωσιρ ἀνείλετο λυνὸν ἄλειψας,
 Χώσατο ἧ φρονέας, ἀμφιχόλος δέ μιν ἵκετο θυμὸν.
 Ὡς ἰδὼν ὅσῃ λυνὰ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ.
 Ἐκ τῷ δ' ἀθανάτοισιν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων
 Καίεσ' ὅσῃ λυνὰ θυεσύντων ἐπὶ βωμῶν.
 Τὸν ἧ μὲν ὀχθήσας προσέειπε νεφεληγερέτα ζυγὸς·
 Ἰαπετιονίδε, πάντων πῶς μεδία εἰδώς,
 Ω πόποι, ἦν ἄρα πῶ δολίης ἐπιλάβιο τέχνης.

Ὡς φάτο χυώμενος ζυγὸς, ἄφθιτα μέδεια εἰδώς.
 Ἐκ τῷ δ' ἔπειτα δόλος μεμνημένος αἰεὶ,

Meconaei tum magnum bouem prompto animo
 Diuisum proposuit, louis mentem fallens.
 Hac enim carnesq; et intestina pingui adipe
 In pelle deposuit, tegens uentre bouino.
 In altera rursum ossa alba bouis, dolosa arte
 Rite disponens, deposuit tegens candida aruina.
 Iamq; tam ipsum allocutus est pater hominūq; deūmq;
 Lapctionida omnium celeberrime regum,
 O tu, quā iniquē diuifisti partem.

Sic dixit cōuicijs proscindēs iupiter ppetua cōsilia
 Hūc rursum allocutus est Prometheus uaser, (sciens.
 Dixit, et arridens dolose non obliuiscetur artis:
 Iupiter gloriosissime, maxime deorū sempiternorū,
 Harū elige utrā te in pectorib. animus iubet. (sciens,
 Dixit sanē dolosa cogitās. Iupiter aut perēnia cōsilia
 Cognouit, nec ignorauit dolū. mala aut prospiciebat
 Mortalib. hominib. quae et perficienda erant. (animo
 Manibus uerō hic utrisq; sustulit album adipem.
 Irascebatur aut mēte, ira uerō eius occupauit animū,
 Ut uidit ossa alba bouis dolosa ab arte.

Ex illo tempore dijs super terram genus hominum
 Adolent ossa alba odoratis in aris. (ter.
 Hunc ualde cōtristatus allocutus est nubicogus Iupi.
 Lapctionida, omnes super consilia edoctus,
 O tu, nondum dolose oblitus es artis?

Sic dixit ira percitus iupiter prudentissimus.
 Ex illo tempore doli memor semper,

Οὐκ ἰδίδης μέλινσι πυρὸς μόνος ἀκαμάτοις
 Θνητοῖς ἀνθρώποις, οἱ ἐπὶ χθονὶ ναυιτάσσιν.
 Ἀλλὰ μιν ἐξαπάτησον εἰς πάϊς ἱαπετοῖο,
 Κλέψας ἀκαμάτοιο πυρὸς τηλένοπον αὐγίῳ,
 Ἐρμωίῳ νάρθηκι. δάκνον δ' ἄρα τειόβι θυμὸν
 Ζῆν' ὑψιβρεμέτιν, ἐχόλωσε δέ μιν φίλον ἦτορ,
 Ως ἰδὼν ἀνθρώποισι πυρὸς τηλένοπον αὐγίῳ.
 Αὐτίκα δ' αὐτὶ πυρὸς τσῦξε λιανὸν ἀνθρώποισι.
 Γαῖης γὰρ σύμπλασε πόριπλυτὸς ἀμφιγυῖας,
 Παρθονίῳ αἰδοίῳ ἱκελὸν, ἱερὸν ἰδεῖν διὰ βυλάς.
 Ζῶσε ἢ καὶ λίσσῃσιν θιὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 Ἀργυφεῖ ἰδοῦντι. λιπατὰ ἱερῶν ἢ καλὴν ἦρην
 Δαυδαλίῳ χεῖρεσι λιπατέχευθε, θαῦμα ἰδέσθαι.
 Ἀμφὶ δέ οἱ σιφανύς νιοθυλέας ἀνθεσι ποίης
 ἱμῆρτὺς παρέθηκε λιπαρῶντι παλῶς Ἀθήνη.
 Ἀμφὶ δέ οἱ σιφανίῳ χρυσίῳ λιπαλῆφιρ ἴδθηκε,
 Τὴν αὐτὸς ποίησε περιπλυτὸς ἀμφιγυῖας,
 Ἀσκήσας παλάμῃσι, χαρῆς ἰμονος διτ' πατρὶ.
 Τῇ δ' ἐνὶ Δαΐδαλα πολλὰ τίσι χαῖρο, θαῦμα ἰδέσθαι,
 Κνώδαλα ὅσ' ἤπειρος μὲν τρέφει, καὶ δὲ θάλασσα.
 Τῶν ὅγε πόλλ' ἐνέθηκε, χάρις δ' ἀπειλάμπετο πολλὰ,
 Θαυμάσιον, ζωοισι μάλιστα φωνέσσιν.

Αὐτὰρ ἐπειδὴ τσῦξε λιανὸν λιανὸν αὐτ' ἀγαθοῖο,
 Εἰς ἀγαγ' οὐθα πόρ' ἄλλοι ἴσαν θεοὶ ἠδ' ἀνθρώποι,
 Κόσμῳ ἀγαλλομοσύνῳ γλαυκῶπιδος ὀβριμοκάρτης.
 Θαῦμα δ' ἔχ' ἀθανάτης τε θεὸς, θνητὸς τ' ἀνθρώπων,
 Ως ἰδὼν δόλον αἰπιῶν, ἀμύχανον ἀνθρώποισιν.

Non dabat Melijs ignis robur indefessi
 Mortalibus hominibus, qui super terram habitant.
 Sed ipsum decepit bonus filius Iapeti,
 Furatus indomiti ignis eminus apparentē splendorē,
 In concava ferula. momordit uerò imo animo (de,
 Iouē in alto tonātē, ad irāq; ipsum cōmouit caro cor-
 Ut uidit inter homines ignis procul lucētē splendorē.
 Protinus autem pro igne struxit malum hominibus.
 E' terra enim conformauit perq; celebris utroq; pede
 Virgini pudice simile, Saturnij consilio. (claudicans
 Cinxit uerò et adornauit dea caesijs oculis Minerva,
 Candida ueste. à capite uerò calyptram
 Ingeniose factam manibus detinebat, mirum uisu.
 Circum uerò eiserta florentis è floribus herbae,
 Optata imposuit capiti Pallas Minerva:
 Circumq; ei coronam auream caput posuit,
 Quam ipse fecerat inclytus Vulcanus,
 Elaborans manibus, gratificans Ioui patri.
 In hac artificiosa multa celata erant, mira uisu,
 Animantia quaecunq; continens alit, atq; mare.
 Ex illis hic multa indidit. gratia uerò resplēdebat ma-
 Mirabilis, animantibus similia uocalibus. (gna,
 Ceterū postquā effecit pulchrū malum pro bono,
 Eduxit eò ubi alij erant dij atq; homines, (gnate.
 Ornatu gestientem caesie Palladis forti patre pro-
 Admiratio cepit immortalesq; deos mortalesq; homi-
 Vbi uiderūt dolū arduū, inexplicabilē hominib. (nes,

Επ' τῆς γὰρ γούρας ἐστὶ γυναικῶν θνητοῦράων.
 Τῆς γὰρ ὁλώϊον ἐστὶ γούρας, καὶ φῦλα γυναικῶν
 Γῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι ναιετάουσιν,
 Οὐλομένους πονήεις ἀσύμφοροι, ἀλλὰ λῆροιο.
 Ως δ' ὁπότ' οὐ σμύναςι κατηρεφίεσσι μέλισσαι
 Κυβήκας βόσκουσι, λακῶν ξυνήοντας ὄργων·
 Αἰμύντε πρόπαν ἡμᾶρ ἐς κέλιον καταδιδύτα
 Ημάτιαι ἀσύνδυτοι, τιθεῖσι τε ἑσέμα λουκά·
 Οἱ δ' οὐτοῦδε μούνοντες ἐκρυφίεας κατὰ σίμβλους,
 Ἀλλόττωρ λάματον σφετέρῃν ἐς γαστήρ' ἀμύνονται·
 Ως δ' αὐτῶς ἀνδρείας λακὸν θνητοῖσι γυναικας
 Ζοὺς ὑψιβρεμέτους θῆκε, ξυνήοντας ὄργων
 Αργαλίων, ἱτόρον ἢ πόρρον λακὸν αὐτ' ἀγαθοῖο.
 Ος κε γάμον φεύγων, καὶ μέρμορα ὄργα γυναικῶν,
 Μὴ γῆμαι ἐθέλῃ, ὁλοὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἵκνται,
 Χάτα γηροκόμοιο, ὃ δ' ἔβριότεν ἐπισδυνῆς
 Ζῶα, ἀποφθιμόν ἢ διὰ κτῆσιν διατέονται
 Κρησθαί, ὧ δ' αὐτε γάμῃ μετὰ μοῖρα γούῃαι,
 Κεδνῶν δ' ἔχον ἄνοιτιν, ἀραρυῶν περὶ πόδας,
 Τῷ δ' αἶψ' αἰῶνος λακὸν ἐδῶλ' ἀντιφóριζα
 Εμμεναι, ὅς τις τέτμη' ἀταρκτηροῖο γονέθλης,
 Ζῶα ἐνὶ στήθεσιν ἔχων ἀλίσσων ἀνίλῃ
 Θυμῷ καὶ ἡραδίῃ, καὶ ἀνήκετον λακὸν ἐστίν.
 Ως ἐκ ἐστὶ διὸς ἡλέψαι νόον, ὅδε παρὶ λθεῖν.
 Οὐδὲ γὰρ ἱαπετιονίδης ἀνάκτα προμηθεὺς
 Τοιοῦ γ' ὑπεξήλυσεν βαρὺν χόλον, ἀλλ' ὑπ' ἀνδραγῆς
 Καὶ πολυίδεω ἴοντα μέγας καταδισμὸς ὄρνεα.

Ex illa enim genus est mulierum foeminearum.
 Illius enim perniciosum est genus, et sexus mulierum
 Nocuumtum ingens mortales inter uiros habitant,
 Perniciose paupertati non accommoda, sed satietati.
 Ac ueluti cum in alucarijs tectis apes
 Fucos pascunt, malorum participes operum:
 Ille quidem per totum diem ad solem occidentem
 Diurne festinant, et faciunt fauos albos:
 At illi intus permanentes coopertis in alucarijs,
 Alienum laborem suum in uentrem metunt:
 Similiter uiris rem malam mortalibus mulieres
 Iupiter altitonans dedit, participes operum
 Difficilium, aliud uero praeuit malum pro bono.
 Qui nuptias refugiens, et sollicita opera mulierum,
 Non uxorem ducere uelit, nocuam uero attigerit senectam,
 In penuria eius quae senem foueat, hic etiam non uictus indi-
 Viuit: mortui uero possessionem inter se diuidunt (gus
 Remotico gnati. Cui uero nuptiarum conditio contigerit,
 Pudicam uero habuit coniugem, convenientem praecordijs,
 Huic ab aeo malum bono equiparat
 Esse, qui uero adeptus fuerit nocentis natiuitatis,
 Viuit in pectoribus habens indefinentem moesticiam
 Animo et corde, et immedicabile malum est.
 Quoniam non licet Iouis fallere mentem neque praeterire.
 Neque enim Iapetionides Acacesius Prometheus
 Illius euitauit grauem iram: sed necessario,
 Quamuis multifidum existentem, magnam uinculum coerces.

Βεράρειν δ' ὡς πρῶτα πατήρ ἐδύσατο θυμῷ,
 Κότῳ τ' ἰδέε γύγῃ, δῶσε ἱεράδ' ὅρῳ σὺν Διὶ σμῶ,
 Ἡγορέην ὑπέροπλον ἀγῶμνος, ἰδέε καὶ εἶδος,
 Καὶ μέγεθος, ἱεράσθεσσι δ' ὑπὸ χθονὸς ἐνρυοδάσας,
 ἔνθ' αἶψ' ἄλγε' ἔχοντες ὑπὸ χθονὶ ναιετάοντες,
 Εἶατ' ἐπ' ἰσχυρὰν μεγάλῃς σὺ πάσας γαίης,
 Δυνά' ἀλλ' ἀχύνεσθαι, ἱεράδ' ἡ μέγα πούβος ἔχουσαι,
 Ἀλλὰ σφίεας ἱερονίδας τε ἰδὲ ἀθανάτοιοι θεοὶ ἄλλοι,
 Οὐς τέκον ἥννομος ρέειν ἱρόνῃ σὺν φιλότῃσι,
 Γαίης θρασυμοσύνησιν ἀνύγαγον εἰς φάος αὐτίς.
 Αὐτὴ γὰρ σφιν ἅπαντα διέλυσε καὶ ἱεράδ' ἔλεξε,
 Σὺν ἡσίοισι νίκη τε καὶ ἀγλαὰν δῖχον ἀρέσσει,
 Διὸς γὰρ μαρνατο πόνον θυμαλγῆ' ἔχουσαι,
 Τιτλήεις τε θεοὶ, καὶ ὅσοι ἱρόνῃ ἐξεγούοντο,
 Ἀντίον ἀλλήλοισι διὰ ἱεράδ' ὁρᾶς ὑσμίναις,
 Οἱ μὲν ἀπ' ὑψηλῆς ὀβρύς τιτλήεις ἀγαυοί,
 Οἱ δ' ἀπ' ἐλύμποιο θεοὶ Διὶ τῇσι γαίῃ,
 Οὐς τέκον ἥννομος ρέειν ἱρόνῃ σὺν νηῶσιν,
 Οἱ ῥα τότε ἀλλήλοισι μάχην θυμαλγῆ' ἔχουσαι,
 Σωεχέως ἐμάχοντο δῖνα πλείεας σὺν ἡσίοις.
 Οὐδέ τις ἔμ' ἐριδος χαλεπῆς λύσις, ἰδέε τελευτῇ
 Οὐδέ λείπεται ἵσον ἢ τέλος τέτατο πτολέμοιο,
 Ἀλλ' ὅτε δὴ λείποισι παρῆχθεσθ' ἀμύματα πάντα,
 Νήϊα τ' ἀμβροσίην τε, τὰ πόρ' θεοὶ αὐτοὶ ἰδῶσι,
 Πάντων σὺν θῆταςιν αἴξετο θυμὸς ἀγλῶν,
 Δε νέηται τ' ἐπ' ἅσασιν καὶ ἀμβροσίην ὄρασαν ἡν,
 Δὲ τότε τοῖς μάλιστα πάσῃ ἀνδρῶν τε θεῶν τε

Κένυα

Briareo uerò ubi primum pater iratus est animo,
 Cottoq; atq; Gyge, ligauit forti uinculo,
 Fortitudinem immanē admiratus, atq; etiam formā,
 Et magnitudinem collocauit sub terram latam:
 Vbi dolores habentes sub terra agentes,
 Sedent in extremitate magnæ in finibus terræ,
 Vsq; ualde moerentes, corde magnū luctum habētes.
 Sed ipsos Saturnius atq; immortales dij alij,
 Quos peperit pulchricoma Rhea Saturni in amore,
 Terræ consilijs subduxerunt ad lucem iterum.
 Ipsa enim eis cuncta prolixè recensuit,
 Cū illis uictoriamq; et splendidā gloriā accepturos.
 Diu enim pugnarūt, laborē animū cruciātē habētes,
 Titanesq; dij, et quotquot è Saturno nati sunt,
 Contra sese mutuo per ualidas pugnas:
 Ipsi quidem ab alta Othry Titanes nobiles,
 Ab Olympo uerò dij datores bonorum, (gens.
 Quos peperit pulchricoma Rhea Saturno cubile iū-
 illi sanè tū inter se pugnā animū excruciantē habētes
 Continuè pugnant, decem plus annis.
 Neq; ulla erat cōtentionis molestæ cōpositio, neq; finis
 Alterutris: æqualiter autem finis extentus erat belli.
 Sed quādo iam apposuerunt congruentia omnia,
 Nectarq; ambrosiamq; quibus dij ipsi uescuntur,
 Omnium in pectoribus augebatur animus superbus,
 Vbi nectar comederunt et ambrosiā amabilē. (rūq;
 Iam tū ipsis interlocutus est pater hominūq; deo-
 I 5 Audi-

Κίχλυτί μου γαίης τε καὶ ἔραν' ἀγλαὰ τέσσα,
 Οφρ' ἄπω, τὰ με θυμὸς οὐδ' ἰσθμίοις ἑλίσσει.
 Ἦδη γὰρ μάλα δειρὸν οὐρανῶν ἀλλήλοισι,
 Νίκης καὶ ἡρώτος περιμαρνήμεθ' ἤματα πάντα,
 Τιτλήεις τε θεοὶ, καὶ ὅσοι ἡρόνυ ἐκγονόμεδα.
 Ὑμεῖς ἢ μεγάλῳ τε βίῳ, καὶ χάρις ἀπ' ἡμῶν
 Φαίνεται τιτλίωσιν οὐρανῶν οὐδ' ἀπ' ἀνθρώπων,
 Μυκτάρμοι φιλόκτες οὐκίος, ὅσα παθόντες
 Εἰς φάος ἀπ' ἀφίκεσθαι δυσπληγίους ὑπὸ δεισμῷ,
 Ἡμετέρους διὰ βυλάς ὑπὸ φόβῳ ἡρόοντες.
 Ως φάτο· τὸν δ' ἐξ αὐτῶν ἀμείβετο λόγῳ ἀμύμων
 Δαιμόνι ἐκ ἀδάρτα περιφάσκειν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ
 Ἰδμεν, ὅτι πόρῳ ἢ περὶ πόρῳ, πόρῳ δ' ἐπὶ νόμῳ,
 Ἀλλήλων δ' ἀθανάτοισιν ἀρῆς γένετο λευκοῖο.
 Σῆσι δ' ἐπιφροσύνησιν ὑπὸ φόβῳ ἡρόοντες,
 Ἀφ' ὅρρου δ' ἐξ αὐτῶν ἀμειλίῳ ὑπὸ δεισμῶν
 Ἠλύθεμεν, ἡρόνυ ἢ ἀναξ, ἀνὰ ἑλπίῃ παθόντες.
 Τῷ καὶ νῦν ἀπογῆ τε νόμῳ, καὶ ἐπίφρονι βυλῇ,
 Ρύσόμεθα ἡρώτος ἡμῶν ἐν αἰνῇ δεισιπνείᾳ,
 Μαρνήμενοι τιτῆσιν ἀνὰ ἡρωτόντας ὑσμίνες.
 Ως φάτ'· ἐπύνησαν ἢ βελὺ δεισιπνείᾳ,
 Μῦθον ἀπύσαντες· πολέμῳ δ' ἐπὶ λαίετο θυμὸς
 Μάλλον ἐτ' ἢ τοπαροῖσιν, μέλῳ δ' ἀμείγαρτον ἔγχε
 Εὐάντης, θύλειαι τε καὶ ἄρσενες, ἤματι ἑλπίῃ, (φαν
 Τιτλήεις τε θεοὶ, καὶ ὅσοι ἡρόνυ ἐκγονόμεδα,
 Οὐς τε ζῶντες ὀρέβουσιν ὑπὸ χθονὸς ἡρώτος δι,
 Δανει τε ἡρωτόντας τε, βίῳ ὑπὸ φόβῳ ἔχοντες.

Audite me Terræq; & Cœli in clyti filij,
 Ut dicam quæ me animus in pectoribus iubet.
 Iam enim admodum diu aduersi nobis mutuo,
 Victoria & imperio propugnauius dies omnes,
 Titanesq; dij & quotquot è Saturno sati sumus.
 Vos uerò magnamq; uim & manus inuictas
 Ostendite Titanibus contrarij in pugna graui,
 Memores amicitie placide, quibus perpessis
 Ad lucem redieritis molesto à uinculo,
 Nostra per consilia à caligine obscura. (sibilis:
 Sic dixit. illū uerò rursus excepit Cottus irreprehen
 Venerādē, nō indocta loqueris: sed et nos (intellectus,
 Scimus q; excellūt qdē præcordia, excellēs uerò est
 Auxiliator uerò immortalib. execrationis fuisti hor-
 Tua uerò prudentia ab caligine opaca, (rendat
 Retrogradē iterum acerbis à uinculis
 Venimus, Saturni fili rex, insperata passi.
 Ideoq; nunc intento & prudenti consilio,
 Vindicabimus uestrum imperium graui conflictu,
 Pugnantes cum Titanibus per acria prælia.
 Sic dixit. collaudarunt uerò dij datores bonorum,
 Sermone audito. bellum uerò cupiebat animus
 Magis etiā q̄ antea: pugna uerò arduam excitauit
 Omnes fœminæq; & mares die illo,
 Titanesq; dij, & quotquot Saturno procreati sunt,
 Quosq; Iupiter ex Erebo sub terra misit ad lucem
 Acres robustiq; uires immensas habentes.

Horum

Τῶν ἐκείνων μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων αἰετοῦ
 Ῥᾶσιν ὁμῶς λιφαλαὶ ἢ ἐκείνων ποντύου
 Ἐξ ὤμων ἐπίφυκον ἐπὶ σιβαροῖσι μέλειος.
 Οἱ τότε τιτλύνεσι λατρίσθων ἐν λαί λυγρῇ,
 Πέτραις ἡλιβάτης σιβαρῆς ἐν χορσὶν ἔχουσι.
 Τιτλύνει δ' ἐτέρων ἐκάρτυνά το φάλαγγας
 Προφρονέως χαρῶν τε βίης θ' ἅμα ὄργον ἐφαινον
 Ἀμφότοροι, λατὸν ἢ πόριαχαι πόντος ἀπείρων.
 Γῆ ἢ μέγ' ἐσμαρτάγουν, ἐπίσσει δ' ἕρπυς αὐτῶν
 Σαόμνος, πεδίοθεν δ' ἐτινάσσει μακρὸς Ὀλύμπιος
 Ρίπῃ ὑπ' ἀθανάτων, οὐοσι δ' ἵκανε βαρεῖα
 Τάρταρον ἠδ' ὀρόντα, ποδῶν αἰπῶν τ' ἰωὴ
 Λαοῖς ἰωχμοῖο, βολῶν τε λιγυρῶν.

Ὡς αὖ ἐπ' ἀλλήλοισι ἴσαν βίαια ποτόν τε.
 Φωνὴ δ' ἀμφοτέρων ἵκετ' ἕρπυς ἀσάρονα,
 Κεκλομένων, οἳ ἢ ξυνίσαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ.
 Οὐδ' αὖ ἐτίσους ἴχθυον ἰὸν μότος, ἀλλὰ τυτῶν
 Εἶδα μὲν μότος πλῆτο φρονέει, ἐν δέ τε πᾶσαν
 Φῶνι βίην, ἄμυδις δ' αὖ ἀπ' ἕρπυς ἠδ' ἀπ' Ὀλύμπου
 Ἀστράπην ἐσχεχε συνωχαδόν, οἳ ἢ ἠδ' ἄνθρωποι
 Ἰνῶν ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀσάροπῃ ποτίοντο
 Χειρὸς ἀπὸ σιβαρῆς, ἰδρὺν φλόγα θ' εἰλυφώντες
 Ταρφέας, ἀμφὶ ἢ γαῖα φέρεσβιος ἐσμαρτάγουν,
 Κακομύν, λάει δ' ἀμφὶ πυρὶ μεγάλῳ ἀσπίδος ὕλη.
 Ἐφευγὴν χθονὶ πᾶσα, καὶ ὠκεανοῖο ῥέεθρα,
 Πόντος τ' ἀτρυγίτης, τὸς δ' ἀμφοῖν ὀρόμος αὐτὸς μὲν
 Τιτλύνει χθονίαν, φλόξ δ' ἠέρα διαν ἵκανον

Λαοῖς.

Horū centum quidē manus ab humeris cōcitabātur,
 Omnibus simul: capita uerò unicuiq; quinquaginta
 Ex humeris enata sunt super firmis membris.

Qui tum Titanib. oppositi sunt in pugna luctuosa,
 Saxa prærupta ualidis in manibus gestantes.

Titanes uerò ab altera parte cōfirmarūt phalanges,
 Alacriter manuumq; uiriumq; simul opus ostētabāt,
 Vtriq; horrendē uerò insonuit pontus immensus.

Terra uerò stridebat, ingemiscebat uerò latum cœlū
 Quassatū, ē fundo uerò cōcutiebatur amplus Olym-
 pus à deorum. motus uerò uenit grauis (pus
 Ad Tartarum tenebricosum, pedū et alta uociferatio
 Immodici tumultus, ictuumq; fortium.

Ita sanē inter mutuos ibant tela gemebunda.

Vox autem utrorumq; peruenit ad cœlum stellatū,
 Adhortatiū. at illi cōgrediebātur magno cū clamore.

Neq; sanē amplius Iupiter cohibebat suū robur, sed
 Statim robore implebantur animi, et omnem (ipsius

Exeruit uim. simul etiam à cœlo atq; Olympo

Fulgurans incedebat confertim. fulmina autem

Celeritē unā cum tonitru et fulgure uolabant

Manu à robusta, sacram flammam rutilantes

Crebrò. circum uerò terra alma reboabat. (ua.

Ardēs crepitabat uerò undiq; igne ualde magna syl-

Fetuebat uerò terra tota, et Oceani fluentia,

Pontusq; immensus. circumdedit autē calidus uapor
 Titanes terrestres, flāma uerò ad aerē diuinū puenit.

Magna,

Λασιτὲς ὄσοι δ' ἄμφορ δὲ καὶ ἰφθίμων πόρ' ἰόντων,
 ἀνὴρ μαρμαίρουσα ἰόραυν' τε θόροπ' ἦς τε.
 Κῆμα δ' ἑταίριον ἰάτεχνον χάος. ἔσπετο δ' αὐτὰς
 ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν, καὶ ἔασιρ ὄσαν ἀκῆσαι,
 αὐτὼς ὥς ὅτι γαῖα καὶ ἕρανός σ' ὅρ' ὑπὸ βροχῇ
 φίλνατο. τοῖς γὰρ περ μέγιστος δῶπος ὀρώρεα,
 τῆς μὲν ὄραπομένης, τῇ δ' ὑπόβρον ἐξεριπόντος.
 τ' ὅσος δῶπος ἐπλετο θεῶν ὄριδι ξυσιόντων.
 Σὺ δ' αὖ μοι οἶον τε λόνιρ τ' ἰσφαράγιον,
 βροντῆν τε θόροπ' ἰν τε καὶ αἰθαλόγντα ἰόραυνόν,
 κῆλα διὸς μεγάλοιο. φέρον δ' ἰαχὴν τ' οἶον τ' ἰν τε,
 ἐς μέσον ἀμφοτέρων, ὅτοβος δ' ἀπλῆτος ὄρώρεα
 Σμόρδαλῆς ἐριδος, καρτός δ' αὖ φαίνεται ὄργων,
 ἐκλίνθη δ' μάχῃ. περὶ δ' ἀλλήλοισι ἐπέχοντες,
 ἐμμενέως ἐμάχοντο διὰ ἱρατόρας ὑσμίνης.
 οἳ δ' αὖ σὺν πρώτοισι μάχην δευτέραν ἐγείραν,
 κῆτος τε, βελαντίος τε, γύγης τ' ἀτος ποδάμοιο.
 οἳ ῥα τριηκυσίας πέτρας σιβαρῶν ἀπὸ χαρῶν
 γέμπον ἐπασσυτέρας. κατὰ δ' ἰσκήσαν βελαντίος
 τιτῶνας, καὶ τῆς μὲν ὑπὸ χθονὸς σὺν ὀδῶν
 γέμψαν, καὶ δεισμῶσιν σὺν ἀργαλέοισιν ἰδύσαν,
 νικῆσαντες χόρσιν ὑπὸ βροχῇ πόρ' ἰόντας,
 τῆσδε σὺν ὄρ' ὑπὸ γῆς, ὅσον ἕρανός ἐσ' ἀπὸ γαῖης.
 ἴσον γὰρ τ' ἀπὸ γῆς ἐς ταρταρον ἰσρόντα.
 ἐννία γὰρ νῦν τας καὶ ἕματα χάλκιοις ἀμμοῖν
 οὐρανόθεν κατιῶν, διπλάτη ἐς γαῖαν ἰκνίστο.
 ἐννία δ' αὖ νῦν τας τε καὶ ἕματα χάλκιοις ἀμμοῖν

Magna oculos uerò uisu priuabat quantūuis fortiū,
Splendor radians fulminisq; fulgurisq;
Incēdiū aut immēsū occupauit Chaos. uidebatur autē
Oculis aspicere, ac auribus uocem audire, (coram
Midem ut cūm olim terra et cælum latum superne
Appropinquabat, talis enim maximus strepitus excita
Hac quidem diruta, illo autē ex alto diruēte, (batur,
Tantus fragor erat dijs confligentibus. (tabant,
Simul quoq; uenti motūq; puluerēq; cū strepitu excē
Tonitruq; fulgurq; et ardens fulmen, (remq;
Ardentia tela Iouis magni. ferebāt autē fremitū, clamo
In mediū utrorūq; strepitus autē ingens excitabatur,
Stupendæ pugne: robur autem exerebatur operum.
Inclinata uerò est pugna. prius uerò sibi mutuò immi
Fortiter pugnabant in forti prælio. (nentes,
Illi uerò inter primos pugnam acrem excitarunt,
Cottusq; Briareusq; Gygesq; insatiabilis belli.
Hi sanè trecentas petras robustis à manibus
Mittebant frequentes. obumbrarunt autem iaculis
Titanas, atq; hos quidem sub terram longè patentem
Miscerunt, et uinculis molestis alligarunt,
Vincentes manibus magnanimos licet existentes,
Tantū infrà sub terram, quātū cælum distat à terra:
Par enim spaciū à terra in Tartarum caliginosum.
Nonem enim noctes ac dies ferreus Acmon
Cælitis delapsus, decimo die ad terram uenit:
Nonem rursus noctes et dies æreus Acmon

Ελ γαίης λιατιῶν, διενάτη δ' ἐς τάρταρον ἵκον,
 Τὸν πέρι χάλκειον ἔρκος ἐλήλαται, ἀμφὶ δέ μιν τυξί,
 Τριτοίχῃ κίχεται πόρι διαρύν, αὐτὰρ ὑπὸ βρον
 Γῆς ρίξαι πεφύκασι, καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
 Εὐθα θεοὶ τιτλήντες ὑπὸ φόβῳ κρόνοντι
 Κενεῖ φαῖται, βυλῆσι δ' ἰὸς νεφελῶν ὀρέτας,
 Χάρῳ σὺν δυνάσντι, πελώρης ἰχάτα γαίης.
 Τοῖς ἂν ἐξίτ' ἴσι, πύλας δ' ἐπέβηκε ποσειδῶν.
 Χαλκείας, τάχος πείκεται δ' ἀμφετίζων.
 Εὐθα γούης, λότ' ὅς τε καὶ ὁ βριαρῶς μεγάλυμος,
 Νάϊσιρ, φύλανεσσι πεισοὶ διὸς αἰγιόχοιο.
 Εὐθάδε γῆς ἀνοδόρως, καὶ τάρταρ' ἀκρόγοντος,
 Ρόντ' ἄτρυγέτοιο, καὶ ἔραν' ἀσφόδοντος,
 Εξείης πάντων πηγὰ καὶ πείρατ' ἑσσιρ,
 Αργαλεῖ, δυνάσντα, τὰ τε θυγέσσι θεοὶ πόρ,
 Κάσμα μὲν, ἔδ' ἐκε παύτα τελεσφόρον εἰς σὺν αὐτῶν
 Οὐδας ἵκοιτ', εἰ πρῶτα πυλίων σὺντοδε γούνοιο.
 Αλλὰ ἴον σὺν καὶ σὺν φέρει προθύλλε θυέλλε,
 Αργαλεῖ, διενόρ τε καὶ ἀθανάτοισι βιοῖσι
 Τῷτο τέρας, καὶ νυκτὸς ὄρεμνῆς οἰκία δ' ἀνα
 Εσσην, νεφέλης λιεκαλυμμοῦσά λινανέσι.
 Τῶν πρόδ' ἱαπετοῖς πᾶσι ἔχετ' ἔραν' ὀρμῶν,
 Εσσην, λεφαλῇ τε καὶ ἀναμάτῃσι χρίσιν
 Ασμεφίως, ὅτι νύξ τε καὶ ἡμέρα θάσσορ ἴσσαι,
 Αλλήλας προσέειπον, ἀμειβόμενα μέγαν ἔδον,
 Χάλκειον, ἢ ᾧ ἔσω καταβήσεται, ἢ ᾧ θύρασιν
 Ερχῆται, ἔδ' ὅτ' ἀμφετίζης δόμος σὺν τοῖς ἔργων

Ex terra descendens, decimo die ad Tartarum uenit.
 Quem circa ferreū septū ductū est, circū uerò ipsum
 Triplici ordine fusū est circa collū, sed superne (nox
 Terre radices creuerunt & infructuosi maris.
 Vbi dij Titanes sub caligine opaca
 Absconditi sunt, consilijs Iouis nubicogi,
 Regione in squalida, astra ultima terre.
 His nō exitus patet: portas uerò imposuit Neptunū
 Ferreas: murus etiam circumdatus utriq;
 Illic Gyges, Cottusq;, & Briareus magnanimus
 Habitant, custodes fidi Iouis ægida habentis.
 Ibidem terre tenebricose, & tartari opaci,
 Ponuq; infructuosi, & cœli stelligeri,
 Ex ordine omnium fontes & fines sunt,
 Molesti, squalidi, quos oderunt dij,
 Hiatus ingens, nec uerò integro anno
 Solum attinget, ubi primū portas intra uenerit:
 Sed sane hic & illuc fert impetuosā procella,
 Molesta, horrendumq; etiam immortalibus dijs
 Hoc monstrum. & noctis obscuræ domus horrenda
 Stant, nubibus obiectæ nigræ.
 Hæc iuxta Iapeti filius sustinebat cœlum latum,
 Stans capiteq; & indefessus manibus
 Firmiter: quia tam nox quàm dies celeriter cuntes
 Sese compellabant per uices, mutantēs magnū limen,
 Ferreum. hæc quidem intrat, illa uerò foras
 Egre ditur, neq; unquā utraq; domus intus cohibet,
 in Sed

Αλλ' αἰετὶ τήρηγι δόρυρ ἐπτοδὸν ἴδου,
 Τάαν ἐπιγρέφεται· ἃ δ' αὖ δόρυρ οὐτὸς ἴδου,
 Μίμνα τὴν αὐτῆς ἀρῶν ἰδέε, ἐγ' αὖ ἔκσταται,
 Ἡ δ' ἐπιχθονίοισι φάος πολυδόρυς ἔχουσιν,
 Ἡ δ' ὕπνου μετὰ χοροῖ, κασιγνήτορ θανάτοιο,
 Πῶς οὐκ, γιγέλαι κακαλυμμένη ὑπὸ σπῆλαι,
 Ἐνθα ἢ νυκτὸς παῖδες ὄρεταις ἐπὶ ἔχουσιν,
 Ἄνθρωποι καὶ θάνατος, θάνατος βιοτ' ὑπὸ λήπορ αὐτὸς
 Πίλλοι φαίδωρ ἐπιδόρυμαι ἀκτίναςιν,
 Οὐρανὸν εἰσανιών, ὅθ' ὑρανόθεν κατὰ βαίνωρ,
 Τῶν ἱστόρος δ' γὰρ τε καὶ σὺν ἑκά νῦτα θαλάσσης,
 Μουχοῖς ἀντρίφεται καὶ μάστιχος ἀνδρώποισιν,
 Τῆ δ' οἰδηρὴν δ' ἱερὰ δὲ, χαλκίον δ' εἰς ἄντρον
 Νυκτὸς οὐ σφάθισιν, ἔχου δ' ὅρ' αὐτὰ λάβουσιν
 Ἀνδρώπων ἔχθρὸς δ' ἡ καὶ ἀθανάτοισιν θείοισιν,
 Ἐνθα διὺ χθονὶς πρὸ δὸν δόμοι κ' ἔχουσιν,
 Ἰφθίμω τ' αἰδῶν, καὶ ἐκωνῆς πόρσι φονάεας
 Ἐγείρει, θάνατος δ' ἑνὶ κέντρῳ περὶ φιλῶσας,
 Νολαῖς, τέχνην δ' ἡ καὶ ἑλὸς ἔχουσιν δ' ἰόντας
 Σαῖνα δ' ἡμῶς ὑπὸ τε καὶ ἑκαστὴν ἀμφοτέροισιν,
 Ἐξελθεῖν δ' ἐκ αὐτῆς ἐκ πάλιν, ἀλλὰ δουδῶν
 Ἐδία, ὅρ' αὖ λάβουσιν πυλῶν ἐπτοδὸν ἰόντας,
 Ἰφθίμω τ' αἰδῶν καὶ ἐκωνῆς πόρσι φονάεας.
 Ἐνθάδε ναιετάει γυγὸρ βιὸς ἀθανάτοισιν,
 Δανὴ γῆς, θυγάτηρ ἀφ' ὀρέων ὠκεανοῖο
 Γριβνῆσιν, νόσφι δ' ἢ θεῶν ἑλὸς δ' αὖ καὶ ναιέσας,
 Μακρῶσι πείρεσι κατὰ γῆρας ἀμφὶ δ' ἢ πάντη

Sed semper altera domos extra existens,
 Terrā circa mouetur: altera rursus in domo existēs,
 Expectat horam itineris, donec ueniat.
 Hæc quidem terrestribus multa cernens lumē habēs,
 Illa uerò somnum in manibus, fratrem mortis,
 Nox noxia, nube tecta atra.
 Ibi autem Noctis filij obscuræ domos habent,
 Somnus et Mors, graues diſineq; unquam eos
 Sol lucidus intuetur radijs,
 Coelum scandens, nec coelitis descendens.
 Horum alter quidem terramq; et lata dorsa maris,
 Quietus percurrit et placidus hominibus.
 Alterius uerò ferreum quidē cor, ærē uerò ei pectus
 Crucele in præcordijs. habet aut quē semel arripue-
 Hominum: hostis uerò etiam immortalibus dijs. (rit
 Illic dei inferi in anteriore parte edes resonantes,
 Fortisq; Plutonis, et grauis Proserpine,
 Stant: asper autem canis pro foribus custodit,
 Senex: artem aut malam habet. ad introeuntes quidē
 Adulatur pariter caudaq; et auribus ambabus.
 Exire uerò non iterum permittit denuò, sed obseruās
 Denorat, quēcumq; præderit portas extra existētē,
 Fortisq; Plutonis et grauis Proserpinæ.
 Ibidem habitat abominanda dea immortalibus,
 Horrenda Styx, filia reciprocantis Oceani (lit
 Maxima natu. scorsim uerò à dijs incliyat edes inco-
 logentibus sexis supernæ testæ: circum uerò quidq;

Κίρσιρ ἀργυρέοισι πρὸς ἄραν ἐτήρηται.
 Παῦρα ἢ θάουμάντος θυγάτηρ πόδας ὡπία ἱερῶ,
 Ἀγγελίης πωλεῖται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
 Οκπότ' ἱερῶ καὶ νᾶπος οὐ ἀθανάτοισιρ ὄρεται.
 Καὶ ῥ' ὅς τις ψύδαται ολύμπια δώματ' ἐχόντων,
 Ζῆς δέ τις ἱερῶ ἐπεμψέθειρ μέγαν ὄρεον οὐκ εἰσάει
 Τηλόβην οὐ χροσὴν προχέω πολυώνυμον ὄδωρ,
 Ψυχρόν, δ', ἐν πύτρῃς καὶ ἀλαβείῃς ἡλιβάτοις
 Ὑψηλῆς, πολλὸν ἢ ὑπὸ χθονὸς ἐννεοδείης
 Ἐξ ἰσθμῶ τεταμοῖο ῥέει δια νύκτα μέλαιναν,
 Ωκυνοῖο ἱέρας. Διπάτη δ' ἐπὶ μοῖρα δίδασται.
 Εὐνία ῥ' ὡπρί γλῶ τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
 Δίρης ἀργυρέης ἀλιγμοῖος εἰς ἄλα πῆψα.
 Ἡ δὲ μὴ ἐν πύτρῃς προρέει μέγα πᾶμα θεοῖσιρ.
 Ὅς ἕως τινὲς ἐπίορον ἀπολάφας ἐπομόσῃ
 Ἀθανάτωρ, οἱ ἔχουσι καὶ ῥ' ἐφόουτος ολύμπου,
 Κάται νῆ ποτμος τίλεισμοῖον εἰς οὐρανὸν.
 Οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νήταρος ὄρχεται ἔσσορ
 Βρώσιος, ἀλλὰ τε καὶ ἀνάνυστος, καὶ αἰωνόσος,
 Στρωτοῖς ἐν λεχέεσι, καὶ ὅρ' ἐπὶ καὶ καλῶνται.
 Αὐτὰρ ἐπὶ καὶ νῆσορ τελέσῃ μέγαν εἰς οὐρανὸν,
 Ἄλλος δ' ἐξ ἄλλῃ δέχεται χαλεπώτατος ἄλλος.
 Εὐνάϊτε ἢ θεῶν ἀπομέριται αἰὼν ἰότηρ,
 Οὐδέ ποτ' ἐς βυλὴν ἐπιμίσγεται, ἐδ' ἐπὶ δάσας
 Εὐνία πάντ' ἔτια. Διπάτη δ' ἐπιμίσγεται αὐτίς
 Εἰρέας ἀθανάτωρ, οἱ ολύμπια δώματ' ἔχουσι.
 Τοῖον αἶψ' ὄρεον ἐβόητο θεοὶ γυγὸς ἀφθίτον ὄδωρ,
ἀγέο

Columnis argenteis ad cælum firmata est.
 Rerò uerò Thaumantis filia pedibus uelox Iris,
 Nuncia, uertitur super lata dorſa maris,
 Quando lis et contentio inter deos exorta fuerit.
 Et ſanè quiſquis mentiatur cœleſtes domos tenentiũ,
 Iupiter tũ Irim mittit, deorũ magnũ iuſiuradũ, ut ſe-
 Longè in aureo gutturnio celeberrimam aquã, (rat
 Frigidam, quæ è petra deſtillat alta,
 Excella. multum uerò ſubtus terram ſpacioſam
 E' ſacro flumine fluit per noctem nigram,
 Oceani corau, decima uerò pars attributa eſt.
 Nouem quidem circa terramq; et lata dorſa maris,
 Vorticibus argenteis intortus in mare exit,
 Vna uerò ex petra profluit, magnum damnum dijs.
 Quiſquis periurium relictis iurauerit
 Immortalibus, qui tenent uertices niuofi cœli,
 Lacet exors integrum per annum.
 Neq; ambroſiæ et nectaris accedit propius
 Cibum, ſed iacet non reſpirans, et mutus,
 Stratis in lectis, malus autem ueternus obtegit.
 Sed poſtquam morbo deſunctus eſt magnũ per annũ,
 Aliud ex alio excipit diſſiciliſſimum certamen,
 Nouennio autem à dijs relegatur ſempiternis, (pulas
 Neq; unq; ad conſiliũ ineundũ cõmiſcetur, neq; ad e-
 Nouem totis annis, decimo tandẽ cõmiſcetur iterum
 Coetib. immortalĩũ, q; cœleſtes domos incolũt. (aquã
 Tale enim iuramentũ cõſtituerũt dij, Stygis perennẽ

Αἰγύγιον, τό δ' ἴσσι κατ' ἀντίον διαχέου.
 Εὐβάλοι γῆς ἀνοφρύς καὶ ταρταρὸν κρόσσος,
 πάντα τ' ἀτρυγέτω καὶ ἔραν ἀνοφρύος.
 Εἴ τις πάντων πεγαὶ καὶ πᾶσαι ἴσσι,
 Ἀργαλὲς, σφάραγτα, τά τε συγῆσι θοοί πορ,
 Εὐβάλοι μαρμαίρει τε πύλαι, καὶ λαῖνος ἡδός,
 Ἀσμεφὺς, ρίζαι δὲ μοιχείαισιν αἰμῆρας
 Ἀντοφύς, πρὸ δ' οὐδ' ἔθωρ ἐπ' ὅδ' οὐδ' ἀπαύτων,
 Τιτλήεις ναῖσι, πύρην χάριος σοφόροιο.
 Αὐτὰρ ἐρυσμαρῶνιο διός ἡλεῖτοί ἐπὶ κρηρῶν
 Δώματα ναυτῶνσιν ἐκ' ἠπείανθιο θεμέθλοισι,
 Κόπτος τ' ἡδὲ γόνυ βριαρέων γέμον ἄνδ' ἰόντα,
 Γαμβρόν ἐόν ποῖσι βαρύνεσσι ποσσὶ σίγατος.
 Δῶκε δ' ἡμιπόλεον ἀπὸν θυγατέρα ἦν.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ τιτλήας ἀπ' ἔραν ἐξέλασε βούς,
 Οπλοτάτομ τέκε παῖδα τυφώϊα γαῖα πελώρη,
 Ταρταρὸν ἐν φιλότῳ, διὰ χροσῆν ἀφροδίτῳ.
 Οὐ χάρις ἦ ἴσσι ἐκ' ἰχθὺ ὄργματι ἔχουσι,
 Καὶ πόδες ἀκάματοι ἡρατορῶν θεῶν ἐν δὲ οἱ ἡμῶν,
 Ἡρ' ἡρατορὸν ἡρατορῶν ὄφιος, δανείο ἀράνοτος,
 Γλώσσῃσι ἀνοφρύσι λελεχμότες, ἐν δὲ οἱ ὄσσων
 Θειασίης ἡρατορῶν ὑπ' ὄφρυσιν πῦρ ἀμαρνασι.
 Γαδῶν δ' ἐν ἡρατορῶν πῦρ καὶ ἴσο δόρυ μοφόιο,
 Φωνά δ' ἐν πᾶσι ἴσαν δανείῳ ἡρατορῶν,
 Γραντοῖν δ' ἐν ἡρατορῶν, ἀλλοτὶ ἦ γὰρ
 Φθόγγον ὡς τε θροῖσι συνίμεν. ἄλλοτὶ δ' αὖτε
 Ταῦρ' ἐν βροχίῳ μοφός ἀχέον δασαν, ἀγῶν.

Antiquam istam, quæ tranat aridum locum.
 Vbi terra caliginosa, et tartari obscuri,
 Ponti, infructuosi, et coeli stellati,
 Ex ordine omnium fontes et fines sunt
 Molesti, squalidi, quos oderunt dii licet,
 Illic splendideque porte, et lapideum limen,
 Immotum, radicibus longis compactum,
 Sua sponte enatum, ante illud uero, extra omnes deos
 Titanes habitant, ultra Chaos caligine obductum.
 Ceterum ualde tonantis Iouis inclyti auxiliarij,
 Domos incolunt in Oceani fundamentis,
 Cottus atque Gyges. Briareum quippe bonum existens
 Generum suum fecit grauiter fremens Neptunus.
 Dedit autem Cymopoliâ, ut ducat in uxorem, filiâ suam.
 Ast ubi Titanes e coelo expulsi Iupiter,
 Minimè natu peperit filium Typhocum Terræ magna,
 Tartari compressu, per auream Venerem.
 Cuius manus quidem sunt ob robur operibus aptæ,
 Et pedes indefessi robusti dei, ex humeris uero ei
 Erant centum capita serpentis horrendi draconis,
 Linguis nigris lambentes, præterque ex oculis ei
 Admirandorum capitum sub supercilijs ignis micat.
 Omnibus autem ex capitibus ignis flagrabat cernentis.
 Voces quoque in omnibus erant horrendis capitibus,
 Omni genum sonitum emittentes ineffabile. interdum enim
 Sonabant, ut dijs intelligere liceret, interdum rursus (eis
 Tanti ualde mugietis, robore incoercibilis uocis fero:

Αλλοτε δ' αὖτε λείονες, ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντες.
 Αλλοτε δ' αὖ στυλάριασι φοιῶντα, βάσκατ' ἀκῶσαι.
 Αλλοτε δ' αὖ ροῖα χ' ὑπὸ δ' ἤχεον ἔρια μακρὰ.
 Καὶ τὸ λῶν ἐπλήτο ὄργον ἀμύχανον ἤματι κείνῳ.
 Καὶ λῶν ὄγε θνητοῖσι, καὶ ἀθανάτοισιν αὖ αἶψον,
 Εἰ μὴ αὖ ὄξυ κόμισαι πᾶσι ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
 Σπυλρον δ' ἐβρόντησε καὶ ἔβρομον, ἀμφὶ ἧ γαῖα
 Σμάρδαλιον λινάβησι, καὶ ἔρανος σῦντος ὑπόρθον,
 Ρόντος τ' ὤπιαν τε ροαί, καὶ τάρταρα γαίης.
 Ροαὶ δ' ὑπ' ἀθανάτοισι μέγας πελεμίζετ' ὀλυμπος,
 Οργυμνόιο ἀνὰ ἥτος, ἐπιστρᾶχετ' ἧ γαῖα.
 Καῦμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κατέχον ἰοειδέα πόντορ,
 Βροντῆς τε στροπῆς τε πυρὸς ἀπὸ τοῖο πειλῶν,
 Περσέων ἀνέμων τε ἑρπῶν τε φλεγέθοντος.
 Εἴρει ἧ χθὼρ πᾶσα, καὶ ἔρανος, καὶ θάλασσα
 Θῦν δ' αὖ ἀμφ' αἰῆας, πόρι τ' ἀμφὶ λύματα μακρὰ
 Ρίπῃ ὑπ' ἀθανάτων, οὔσις δ' ἄσβεστος ὄρεσσι.
 Τρέσσει δ' ἄλκις σέβεται, καὶ αἰσχυρομόνοισιν ἀνάσσει,
 Τιτῶν δ' ὑποταγᾶριοι, μέρον' ἀμφὶς ἔοντες,
 Ασέβησι λιλάδοιο καὶ αἰνῆς ἀνιότητος.
 Ζῆς δ' ἐπαῖθ' ἑρβωγῶν, ἐόν μούος, εἰλεῖο δ' ὄπλα,
 Βροντῆν τε στροπῆν τε καὶ αἰθαλόγητα ἑρπῶντον,
 Πληξεν ἀπ' ὀλύμποιο ἐπάλμυνες, ἀμφὶ ἧ πᾶσας
 Επερθε πεπείσας, ἑρπῶντας δεινόιο πειλῶν,
 Αἰτάρ ἐπαῖθ' ἀμὴν δάμασι πλεγκοῖσι ἰμάσσας,
 Ἡεῖπε γηυθεῖς, στράχετ' ἧ γαῖα πειλῶν.
 Ἐλῶξ' ἧ ἑρπῶντων ὄντος ἀπείδυστο τοῖο ἀνὰ ἥτος,

Οὔρεσι

Interdum rursus leonis, impudentē animū habentis.

Interdum rursus catulis similia, mira auditu:

Interdum uerò stridebat, resonabantq; montes alti.

Et sanē erat opus perplexum die illo.

Atq; certē ipse mortalib. & immortalib. imperasset,

Nisi statim intellexisset pater hominumq; deorumq;

Grauit̄ aut̄ intonuit, atq; fortiter, undiq; uerò terra

Horredē edidit fragorem, & cœlum latū supernē,

Pontuq; & Oceani fluxus, & infima loca terræ.

Pedib. uerò sub immortalib. magnus cōtremit Olym

Excitato rege, ingemiscebat autem tellus. (pus,

Ardor autem ab utrisq; occupabat nigrum pontum,

Tonitruq; & fulguris igne ab isto immani,

Valde spirantium uentorumq; & fulminis ardentis.

Feruebat autem terra omnis, & cœlum, atq; mare

Furebat circum littora, circūquaq; & fluctus magni

Impetu à deorū. cōmotio uerò difficilis sedatu coorie

Expauit aut̄ Pluto inferis mortuis imperās, (batur.

Titaneſq; sub Tartarū detrusi, à Saturno seorsim exi

Ob inextinguibilē fremitū, et grauē cōſlictū. (stētes

Iupiter uerò postquā accumulauit suū robur, sumpsit

Tonitruq; fulgurq; & coruscās fulmē, (uerò arma,

Percuſit ab Olympo insiliens, circum uerò omnia

Combussit ingentia capita seui portenti.

Ceterum ubi ipsum uicit ictibus percutiens,

Cecidit mutilatus, ingemiscebat aut̄ terra uasta. (gis,

Flāma aut̄ fulmine icti cū impetu ferebatur illius re-

Οὐριος οὐ βίαςησιν αἰδυνῆς παπαλίσσας,
 Φλογότοι, πολλὰ δ' ἤ πειλίσκ' ἑαίτο γαῖα,
 Αἰτῇ θιασιῶν, καὶ ἐτῆστο ἑκατότορος ὡς
 Τέχῃ ἐπ' αἰσῶν, ὅπότ' ἀντρέτα χροῦσι
 Θαλφθεῖς, ὡς δὲ σίδερες ὅπορ' ἑραβρότατες ἐστίν.
 Οὐριος οὐ βίαςησιν, ἀκαχόμενος πυρὶ καλῆν,
 Τέπεται οὐ χέονι δίν, ὅφ' ἡφαίστος παλάμῃσιν.
 Δε αἶψα τέπεται γαῖα σίδε πυρὸς αἰδομένοισι.
 Εἴη δέ μιν θυμῷ ἀνάχων ἐς τέρταρον σῦρυ.

Εἰ δ' ἡ τυφώεις ἐπ' ἀνέμων μεσὸς ὕψος ἀούτων.
 Νόσφι νότῃ, βορίῳ τε, καὶ ἀργύτῳ ζεφύροισι.
 Οἳ γέ μιν ἐκ θύοφι γυνῆ, θνήσκεις μέγ' ὄνειαρ.
 Αἱ δ' ἄλλα ματαῶραι ἐκπνέουσι βάλασαν,
 Αἱ δὲ τοι πίπῃσαι ἐς ὑδροαδία πόντον,
 Εἴμα μέγα θνητοῖσι, κακῇ θύσιν, ἀέλη.
 Ἀλλοτε δ' ἄλλα ἄνοι, διασπιδυνῆς τε νῆας,
 Νάυτας τε φθάουσι, κακῇ δ' ἔγινετο ἀλλή
 Ἀνδράσι, οἱ ἑσθνοῖσι σταναντῶσι κατὰ πόντον.
 Αἱ δ' αὖτε κατὰ γαῖαν ἀπείριτον ἀνθεμόεσαν,
 Εργ' ὄρατ' ἀφείρας χαμαὶ γυνῶν ἀνθρώπων,
 Πυμπλάσαι ἰόνιός τε καὶ ἀργαλὴν ἑοδουρῆ.

Αὐτὰρ ἐπεὶ δὲ πόνον μάχης βιοὶ ἐξέβλεσαν,
 Τιτύνουσι δ' ἐτιμῶν ἑσθναντο βίηφι,
 Δὴ ῥα τότε ὤτρυνον βασιλεύμενον, ἢ δ' ἀνέσταν,
 Γαῖης φραδμοσύνησιν, ὀλύμπιον ἀνέσταντο βίῃ
 Ἀθανάτων, ὃ δ' ἐτοῖσιν δὴ διεδάδατο τιμῆς.
 Ζεὺς δ' ἐὼν βασιλεὺς πρῶτον ἄλοχον θέτο μήτιν,
ΓΛῶΣΣΑ

Montis in concavitates opacæ, asperæ,
 Percussæ, multa autem vasta ardebat terra,
 Præ napore ingenti, et liquecebat stannum veluti
 Arte ab iuvenum, et sabrefacto catino fusorio
 Calfactum: atq; ferrum quod solidissimum est,
 Montis in concavitatibus, uictum igne combustivo,
 Liquefcit in terra diuina à Vulcani manibus.
 Sic sanè liquecebat terra inbare ignis ardentis.
 Abiecit aut ipsam animo tristatus, in tartarum latū.

Ex Typhoeo aut est uentorum uis humidè flantiū;
 Excepto Noto, Boreaq; et celeri Zephyro. (tat.
 Qui sanè ex dijs sunt nativitate, hominib. magna utili
 Ast alie leues aure inspirant mare,
 Que utiq; incidentes in nigrum pontum,
 Clades magna hominibus malo rapiuntur turbine
 Nunc hæ, nunc ille flant, dissipantq; naues,
 Nautæq; perdunt. mali autem non est remedium
 Viris, qui illis occurrunt in ponto.

Eadem rursus per terram immēsam florib. ornata
 Opera incūda corrumpunt humo prognatorū homi-
 Replentes puluereq; et molesto strepitu. (num

Sed postquam sanè laborem dij beati perfecerunt,
 Cum Titanibus autem pro honore pugnarunt ui,
 Non tum impellebant regnare atq; imperare,
 Ex terra consilio, Olympium latè cernentem Iouem
 Immortalib. hic uerò inter illos ritè distribuit munia.
 Iupiter aut deorū rex primā uxore suā fecit Prudētiā,

Pluri.

Πλάττα θεῶν εἰδύαν, καὶ θνυτῶν ἀνθρώπων,
 ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἤμελλε θανά γλανκῶπιρ ἀβλύων
 Τίξιδαι, τό τ' ἐπάτα δολοφρονάς ξεπαῖψας,
 αἰμυλίοισι λόγοισιν, ἔλιν ἐς κατθετο νηδυῶ,
 Γαῖης φραδμοσυῶνσι, καὶ ἔραν ἄσφρόντος.
 Τὼς γὰρ οἱ ἐφρασάτην, ἵνα μὴ βασιλῆῖδα τιμὴν
 ἄλλος ἔχη, Διὸς αὐτὶ, θεῶν αἰεὶ γυνετέρων.
 Εἰ γὰρ τῆς εἰμαρτο πόριφρονά τέσσα γονίῳδαι
 Πρώτην μὲν ἱέρην γλανκῶπιδα τριτογενῆαν,
 ἰσορῆχσαν πατρὶ μένος, καὶ ἐπίφρονα βυλῶν.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ ἄρα παῖδα θεῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν
 ἡμεῖσιν τίξιδαι, ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντα.
 ἀλλ' ἄρα μιν ζῶνς πρόδωρ ἔλιν ἐγκατθετο νηδυῶ,
 ὡς δὴ οἱ φράσασατο θεὰ ἀγαθὸν τε λιανὸν τε,
 Δούτορ μιν ἡγάγετο λιπαρὴν θέμιρ, ἥ τέκον ἄρας,
 Εὐνομίην τε, αἰκίην τε, καὶ αἰρλίην τιθαλῆαν.
 αὐτ' ὅρ' γ' ὠραῖναι καταβνητοῖσι βροτῶσι,
 Μοίρας θ' ἥς πλείητιν τιμὴν πόρις μντίετα ζῶνς,
 Κλωθῶ τε λάχισιν τε καὶ ἄτροπον, αἶ τε διδῶσι
 Θνυτοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθὸν τε λιανὸν τε.
 Τρεῖς δέ οἱ σύρυσόμην χαρῖ' ἵς τέκε λιανηπαρήνς,
 ἑκαστὴν ἱέρην, πολυήρατον εἶδος ἔχουσα,
 Ἀγλαίην, καὶ εὐφροσύνην, θαλίην τ' ἄρατανλιν.
 Τῶν καὶ ἀπὸ βλεφαρῶν ὄρος ἄβιτο δόρμιμονάων
 Ἀνσιμέλης, καλὸν δέ θ' ὑπ' ὀφρύσι δόρμιώνεται.
 Αὐτὰρ ὁ δῖμος πολυφόνος ἐς λάχος ἤλθον,
 Ἡ τίς πορσιφόνην λονκῶλνον, ἥν αἰδωνοῦς

Plurimum ex dijs edoctam et mortalibus hominibus.
Sed cum iam esset deam celsijs oculis Mineruam
Paritura, ibi tum dolis animo decepto,
Blandis sermonibus suam incondidit aluum,
Telluris consilijs, et cœli stellati.
Illa duo enim et dixerunt, ne regium honorem
Alius haberet Iouis loco, deorum sempiternorum:
Ex hac enim in satis erat prudentes liberos nasci.
Primâ quæ, uirginē celsijs oculis præditam in Tritone
Par habentē patri robur, et prudēs consiliū. (genitâ,
Ceteram deinde sanè filium deorū regem et uirorum
Erat paritura, magnum animum habentem:
Sed ipsum sanè Iupiter antè suo condidit uentre.
Sic ei consulebat dea bonumq; malumq;.
Postea duxit splendidâ Themis, quæ peperit Horas,
Eunomiamq; Dicenq; et Irenen florentem,
Quæq; opera matura faciūt apud mortales homines:
Parcatq; quib. maximū honorē dedit prudēs Iupiter,
Clothoq; Lachesisq; et Atropon, quæ dant
Mortalibus hominibus habere bonumq; malumq;.
Tres uerò ei Eurynome Gratias pepit pulchras genas
Occani filia, à multis optatâ formâ habēs, (habentes,
Aglaiam, et Euphrosyncem, Thaliāq; amabilem,
Quarum et à palpebris amor destillat contuentium
Soluēs mēbra, incundū uerò sub supercilijs afficiūt.
Porro hic Cereris multos pascētis ad lectum uenit,
Quæ peperit Proserpinam pulchris ulnis, quā Pluto
Rapuit,

Ηρπασον ἔς παρὰ μητρός δόλωμα ἢ μητίτα ζῶν,
 Μνημοσύνης δ' ἐξ αὐτῆς ὄρασαςτο ἑλλοιπάρμοιο,
 Ἐξ ἧς αἱ μῦσαι χρυσάμπικις ἐξεγόνοντο,
 Ἐνθά τῃσι μ' ἄδον θαλίαι, καὶ τέρψις αἰοιδῆς.
 Αὐτῷ δ' ἀπόκλωνα, καὶ ἀρτιμὴν ἰοχίταραν,
 ἱμνρόοντα γόνον περὶ πάντων ἔρασιάνων,
 Γίνατ' αἶψ' αἰγίόχοιο διὸς φιλότῃ μιγῆσα.
 Λοιδόσ' ἄτλιν δ' ἔρην θαλάρην ποιήσας' ἀποτιρ,
 Ἡ δ' ἔβην φῆμα, καὶ αἰαίθραν ἔτιπ' ἑ,
 Μιχθῶσ' οὐ φιλότῃ θεῶν βασιλῇ καὶ ἀνδρῶν.
 Αὐτὸς δ' ἐκ κεφαλῆς γλαυκῶπις τεύχογονααν,
 Δατλῆν, ἀγχοῦδοιμον, ἀγέσρατον, ἀτρνιάνην,
 Γόντιαν, ἢ ἑίλαδοί τι ἄδον, πόλεμοί τι, μάχων τε,
 Ἡρ' δ' ἤφαιστον ἑλντόν οὐ φιλότῃ μιγῆσα
 Γίνακτο, καὶ ζαμύνουσι, καὶ ἔρισον ὃ παραποιτῇ,
 Ἐκ πάντων τέχνῃσι ἑκακιστοῖον ἔρασιάνων.
 Ἐπ' δ' ἀμφοτέρῃσι καὶ ἐρηϊόκην οὐνοσηαίς,
 Τέχτων στυρβικῆς γούττο μῦθας, ῥέ τι θαλάσσης
 Ροθμοῦ ἔχων, παρὰ μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ ἀνὰ πῆ
 Ναία χρῆσις αἰῶ, δανὸς βίος, αὐτὰρ ἄρ' αἰ
 Ριστότῃρ ἐνδέρεικ φόβον καὶ δαίμον ἔτιπ' ἦγον
 Δανὸς, ῥί τ' ἀνδρῶν πυκινὰς ἐλπίσεις φάλαγγας,
 Ἐν πολέμῳ ἱρνούοντι, σὺν αἶψῃ πῆλοισπόρῳ.
 Ἀρμονίῳ δ' ἄρ' ἐλπίδος ἐκέρθωμος θέτ' ἀποτιρ,
 Ζήνι δ' αἶψ' ἄτλαντις μάϊν τέκε ἑνδοιμον ἐρμῆν
 Κίρην' ἀθανάτων, ἰσόρῳ λόχος αἰσων αἰῶσα.
 Καδμῶν δ' αἶψ' οἱ σιμῆν τέκε φάιδιμον ἕαν,
Μιχθῶσ'

Repuit sua à matre: dedit autem consiliarius Iupiter.
 Mnemosynem uerò deinceps amauit pulchricomam,
 Ex qua Musæ aurea mitra reuinctæ nate sunt
 Nouem: quibus placent conuiuia, et oblectatio cætus.
 Latona aut Apollinem & Dianā sagittis gaudētem,
 Amabilem prolem supra omnes cœlites,
 Genuit sanè, Aeglochi Iouis amori mixta.
 Postremam uerò Lunonem floridam fecit uxorem.
 Hæc autem Heben, Martem, & Lucinam peperit,
 Mixta amore decorum regi & hominum.
 Ipse uerò ex capite cæsijs oculis præditā Tritogeniā,
 Acrē, in agris tumultuatē, ducē exercitus, indomitā,
 Venerādā cui clamoresq; placuerūt, bellaq; pugnaq;
 Iuno autem Vulcanum inchoytum amori indulgens,
 Genuit, et uires intēdit, & cōtendit cum suo marito,
 Pre omnibus artibus ornatum cœlitibus.
 Ex Amphitrite autem & graui crepo Neptuno,
 Triton latè potens natus est magnus: qui maris
 Fundum tenens, apud matrem charā, et patrē regem
 Incolit ætheream domum, uehemens deus, sed Marti
 Chypeos dissecanti, Venus Timorem et Metū peperit,
 Graues, quiq; uirorum densæ turbent phalanges,
 In bello horrido, unā cum Marte urbes deuastante.
 Et Harmoniā q̃ Cadmus magnanimus duxit uxore.
 Ioui uerò Atlātis filia Maia peperit gloriosū Mercurum,
 Preconem decorū, sacrum lectum cōscendens. (rium,
 Cadmi filia uerò ei Semele peperit clarum filium,

Rena

Μιχθαῖδ' οὐ φιλότῃτι, Διόνυσον πολυκλήει,
 Αθάνατον θνητῇ, νῦν δ' ἀμφοτέρωι θείῃ εἰσιρ.
 Αλκμήνῃ δ' ἄρ' ἐτιπῆ βίην ἤρακλῆειν,
 Μιχθαῖδ' οὐ φιλότῃτι Διὸς νειφυλγορέταο.
 Αἰγλαίῳ δ' ἤφατος ἀγαπυτός ἀμφιγυίας,
 Οπλοτάτῃν χαρίτων θαλόρῃν ποίησας ἄνοιτιρ.
 Χρυσονόμῃ δ' ἄρα Διόνυσος ξυμβλήν ἀρεάδην,
 Κύρῃ μίνωος θαλόρῃν ποίησας ἄνοιτιρ.
 Τίν Διὸς ἀθάνατον καὶ ἀγῶν θῆκε λρονίωρ.
 Ηβλῇ δ' αλκμήνης λακκισφύρε ἄλκιμος υἱός,
 Ἴς ἤρακλῆος, τιλίσας γονόρῃτας ἀέθλος,
 Παῖδα Διὸς μεγάλοιο, καὶ ἥρως χυσοπεδίλῃ,
 Αἰδοίῃν θέτ' ἄνοιτιρ, σὺ δ' ἄλῃμῃν νιφόρῃτι.
 Ολβιος, ὅς μέγα ὄργον ἐν ἀθανάτοισιν ἀνέσας,
 Νάϊα ἀπήμαντες, καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα.
 Ηελίῳ δ' ἀπάμαντι τίνε λελυτῇ ὠκεανίῃν
 Πόρῃσι, λέρῃν τε, καὶ αὐτῇν βασιλῆα.
 Αἰήτας δ' υἱὸς φαεισιμβρότε καλίσιο,
 Κύρῃ ὠκεανοῖο τελειόντος ποταμοῖο
 Γῆμι, θῆωρ βαλῆσιν, ἰδῶν λακκισφύρε,
 Ἡ δὲ οἱ μέλαινα ἵσοφυρον οὐ φιλότῃτι
 Γένεθ' ὑποδυμβάσα δια χυσοῦ ἀφροδίτῃν.
 Ὑμεῖς ῥ' νῦν χαίρετ' ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
 Νῆσοί τ' ἔπειροί τε, καὶ ἄλμυρὸς οὐδέβη ποντος.
 Νῦν ἧ θεῶν φύλον ἀεσάτε ἡδυπάει
 Μῶσι, ὀλυμπιάδεις λῶραι Διὸς αἰγτόχοιο,
 Οἷα δὲ θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιρ ἐνυθάσαι

Αθαιάαα

Rem cum eo habens, Dionysum hilarem,
 Immortalem mortalis, nunc uerò ambo dii sunt.
 Alcмене uerò peperit uim Herculanam,
 Mixta amore Ioui nubicogo.

Aglaïam uerò Vulcanus ualde inclytus claudicans,
 Minimam natu è Gratijs floridam duxit uxorem.
 Sed aureo crine cōspiciuus Bacchus flauā Ariadnem,
 Filiam Minois, in flore existentem fecit coniugem.
 Hāc uerò ei immortalē expertēq; senij fecit Saturnus.
 Hebem autē Alcmenę pulchros talos habentis fortis
 Vis Herculis peractis luctuosus certaminibus (filius,
 Filiā Iouis magni, & Iunonis aureis calceamētis utē-
 Pudicam duxit uxorem, in Olympo niuoso. (tis

Felix qui magno facinore inter deos confectus,
 Habitat illæsus, & carens senio perpetuo.
 Soli autem rapido peperit inclyta Oceanis
 Perseis, Chremq; & Acetem regem.

Acetes autem filius lucem hominibus dantis Solis,
 Filiam Oceani perfecti fluij (præditam,
 Duxit Deorum ex uoluntate, Idyiam pulchris genis
 Hec autem ei Medea pulchros talos habentē amorī
 Peperit, succubens per aureā Venerem. (indulgens

Vos quidem nunc ualete cœlestes domos tenentes,
 Insuleq; & continentis terræ, & salsus intus pontus.
 Nunc autem dearum cœtum cantate blandiloque,
 Musæ Olympiades, filię Iouis Aegiochi,
 Quęcunq; mortales apud uiros cubantes,

Λθαβαταί, γέγοντο θεοῖς ἐπιάνκιστα τέκνα,
 Δημήτηρ μὲν πλεόντωρ ἐγένετο, δῖα θεῶν,
 Ἰκσίω ἤρωι μιν γαῖαν ὄρατ' ἑφιλότῃ,
 Νεῶν οὐτ' ἐριπόλῳ, ἡρήτης οὐ πῖνον ἄλκυ,
 Ἐδδάρ, ὅς ἐσ' ἐπὶ γῆν, ἡμῶν σὺν ῥέειν νῦντα βαλδασαί,
 Ρᾶσαν, τῷ ᾗ τυχόντι, ἡμῶν ἢ κ' ἐς χεῖρας ἵκνται,
 Τὸν δ' ἀφρείον ἔθνη, πολὺν τί οἱ ἄπασσιν ὄλεον,
 Κάδμω δ' ἀρμονίῃ θυγάτηρ χρυσῆς ἀφροδίτης,
 Ἰνὸν ἡμῶν σιμῆλιν, ἡμῶν ἀγαλὺν καλλιπαρμον,
 Αὐτονόῳ δ' ἦρ γῆμιν ἀρισταῖος βαθυχαῖτης,
 Γένετο, ἡμῶν πολλὰ δωρὸν ἴντι φανῶν οὐκ ὀβή.
 Κέρη δ' ὠκεανοῖο χρυσῆς κατὰ βροχὴν
 Μηχθεῖς ἐν φιλότῃ πολυχρυσῆς ἀφροδίτης,
 Καλλιρρόη, τέκε παῖδα βροτῶν ἡμῶν ἀπαστων,
 Γυρνοῖα, τὸν ἔβριε βίῃ ἡρακλεῖν,
 Βοῶν οὐκ' αἰλινόδωρ ἀμφιρρότῳ ἀνυδαί.
 Τιθωνῷ δ' ἡὼς τέκε μέμνοντα χαλκοπορευτὴν,
 Λιθιόπων βασιλῆα, ἡμῶν ἡμαθίωνα ἀνκῆα.
 Αὐτὰρ τοι λιφάλλω φυτῶσσι φαίδιμον ἦτορ,
 Ἰφθιμον φαίθοντα, θεοῖς ἐπιάνκιστον ἄνδρα.
 Τὸν γὰρ εἶορ τέρεν ἄνθος ἔχοντ' ἰρικυδῆος ἔβριε,
 Ῥᾶδ' ἀπαλὰ φρονέοντα φιλομμεαδῆς ἀφροδίτης,
 Ωρετ' ἀναρταφαιμένη, ἡμῶν μιν ῥαβδίον ἐνὶ νηεῖς
 Νηιοπόλορ νύχιον ποικίλατο, δαίμονα δῖον,
 Κέρην δ' αὐτάς διοτρεφῆος βασιλῆος,
 Αἰσονίδης, βροτῶν θεῶν αἰθρονετῶν,
 Ἦγε παρ' αὐτῷ, τελέσας τινέμεντας ἀέθλους,

Dæ, pepererunt dijs similem prolem.

*Ceres quidem Plutum genuit, præstatiſſima dearum;
laſio heroi mixta incundo amore;*

*Novali in ter proſciſſo, Crete in pingui populo;
Bonũ: qui nadit ſuper terrã & lata dorſa maris (rit,
Omne. Ei uerò q̃ adipiſcitur, & cuius ad manus uene
illum locupletem fecit, multaq; ei præbuit felicitatẽ.*

*Cadmo præterea Harmonia filia aureæ Veneris,
Ino & Semelem, & Agauen pulchras genas habentẽs;
Autonoenq; q̃ duxit Ariſteus deſa caſarie præditus;
Genuit, & Polydorũ mœnijs pulchrẽ cinctis in The-
ſſia uerò Oceani Chryſaori magnanimo (bis.*

*Mixta amore abundantis auro Veneris,
Callirhoe peperit filiũ mortaliũ pulcherrimũ omnium,
Geryonem. quem interfecit uis Hereulana;
Bones propter flexipedes circumflua in Eurythæa.*

*Tithono uerò Aurora peperit Memnona aræ galeæ
Acthiopum regem: & Emathionẽ regem. (munitum;
Ceterũ Cephalo plantauit inclytum filium,
Fortem Phæactontem, dijs ſimilem uirum.*

*Qui ſanè iuuenẽ tenerũ florẽ habetẽ glorioſe puber
Filium iuuenilia ſapientem renidens Venus, (tatis;
lucitauit inſtituens, & ipſum in templis
Aciditum nocturnum fecit, demonem diuinum.*

*Filiam uerò Acetæ à Ioue nutriti regis
Aſonides, uoluntate deorum ſempiternorum
Abduxit ab Acetæ, pactis plenis ſuſpirijs certaminib;.*

Τὸς πολλὰς ἐπέτιλλε μέγας βασιλεὺς, ὑπερβύρῳ
 ὕβρισθ' ὡς πελὶς, καὶ αἰσάδαλος ὀβριμοδρόγος.
 Τὸς τελέσας ἐς ἰωλὸν ἀφίκετο, πολλὰ μογύσας,
 Ωκεὶς ἐπὶ νῆος ἄγων ἐλικώπις ἀνέρι,
 κισσόνιδης, καὶ μὴ θαλόρην ποιήσας ἀνοίτην.
 Καί ῥ' ἤγε δαμβάσ' ὑπ' ἰσόνι ποιμοῖν λαῶν,
 Μήδεον τέκε παῖδα, τὸν ὕρισιν ἐτρίφε χέρῳ
 Φιλυρίδης, μεγάλῳ δὲ διὸς νόος ἐφέτελετο.
 Αὐτὰρ νηριίδης ἔσθ' αἰεὶ γέροντος,
 ἦτοι μὲν φῶκον ψαμάθ' ἐκέχε διὰ θιάων,
 Αἰκλῆς δ' οὐ φιλόττι, διὰ χροσίου ἀφροδίτην.
 Ρολαῖ δ' ἀμβάσα θιά βέτις ἀργυρόπις,
 Γένετ' ἀχιλλῆα ρηξίνορα, θυμολέοντα.
 Αἰνείαν δ' ἀρ' ἐτίειν ἐν σέφανος λυθίρας,
 Ἀγχίστην ἥρωι μεγάλῳ ὄρατ' ἐ φιλόττι,
 Ἰδὼς δ' οὐ λορυφῶσι πολλοπῆχας, ὕλκεος.
 Κίρκην δ' ἡελίῳ θυγάτηρ ὑπεριονίδας,
 Γένετ' ὀδυσσεὺς ταλασίφρονος οὐ φιλόττι,
 Ἀχιον, μὲν λατίνον, μένονά τι, ἡρατ' ὀρόντα.
 Οἱ δ' ἔτι μάλα τῆλε μυχῶν νήσωρ ἰδράων,
 Ῥῶσιν τυρσλυσίσιμ ἀγαλνυτοῖσιμ ἀνέσων.
 Ναυσίβοον δ' ὀδυσσῆϊ λαλνύειν διὰ θιάων
 Γένετο, ναυσινόον τε, μεγάλῳ ὄρατ' ἐ φιλόττι.
 Αὐταὶ μὲν θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιμ ἐν νησάσιν
 Αθώονται γένετο τοῖς ἐπιάνκλα τίνα.
 Νυνὶ δ' ὕμνωσιν ὄλον ἀέσατι, μύεισιν
 Μῶσιν ὀλυμπιάδης, μύραι διὸς αἰγιόχοι,

Quæ multa imperabat magnus rex, superbus,
 Violentus Pelias, et iniquus fortium facinorum patrator.
 Quibus peractis ad Iolcum rediit, multa perpeffus,
 Veloci in naue uehēs pulchris oculis præditā puellā,
 Aesonides, et ipsam floridam fecit uxorem.
 Et sanè hæc domita ab Iasone pastore populorum,
 Medæ peperit filiū, quē in montibus educabat Chirō
 Philyrides: magni uerò Iouis uoluntas perficiebatur.
 Ceterum Nereides filie marini senis,
 Et sanè quidē Phocū Psamathe peperit, præstatiſſima
 Acaci in amore, per aurcam Venerem. (dearum,
 A Peleo autē subacta dea Thetis cādidos pedes habēs,
 Genuit Achillē prorūpētē p uiros, Leonis animū habē
 Aeneā porro pepit pulchrē coronata Cytherea, (tē.
 Anchisē heroi mixta iucundo amore,
 Idē in uerticibus, habentis multos anfractus, syluose.
 Circe uerò Solis filia, filij Hyperionis,
 Peperit Vlyſſi ærumnoſi in amore,
 Agrium, atq; Latinum, Amymonemq; Craterumq;
 Qui sanè ualde procul in recessu insularum sacrarū,
 Omnibus Tyrrhenis ualde inclytis imperabant,
 Nausithou uerò Vlyſſi Calypso excellētissima dearū
 Genuit, Nausinoumq; mixta grato amore.
 He quidem mortales apud uiros cubantes
 Deæ, pepererunt dijs pares filios.
 Nunc uerò fœminarum agmen cantate suauiloque
 Muse Olympiades, filie Iouis à capra nutriti.

Nicolaus Valla.

SI uacat Aeneae rerum dignissime praesul,
 Grataq; sunt animo carmina nostra tuo:
 Perlege quae quondam dulci modulatus aeuena,
 in Latios ausus uertere Graeca modos:
 Ascrei inspicies inaspas laetitia poete,
 Graecia quo quondam floruit, Hesiodi.
 Hec fuerant, fateor, plectro meliore canenda,
 Hic opus ingenij quippe senilis erat:
 At quia nonnullos tam magna superbia uates
 Eleuat, ut nullo Graeca in honore putent;
 Sum tamen hoc ausus bis septem et quatuor annis,
 Dum mea labuntur lustra tradente dea.
 Sumpsinus et tenuis Graecorum e fontibus haustus,
 Mixtaq; cum Graeca lingua Latina fuit.
 Quicquid id est, ad te uatum clarissime uates
 Mittimus, es Clario non minor ipse deo.
 Suscipe, et Hesiodum placito complectere uultus;
 Hic quoq; iudicio stetit, cadatq; tuo.

HE

HESIODI ASCRAEI

POETAE OPERA ET DIES,

Georgicon liber, Nicolao Val-
la interprete.

lerides Musæ, quarum uiget inclita
cantu

Fama ducū, et nomen uestri immor-
tale parentis, (nomine uitam

Dicite, cur hominum pars hæc sine

Ducat? et illius cur fama eterna per altum

Euolet? hæc Iouis est magni diuina uoluntas.

Ille etenim altitonans summi regnator olympi,

Excitat imbellis animos, et fortia corda

Debilitat, duce quo fortuna inimica superbos

Deprimit, atq; humileis clarum super æthera tollit.

Tum mala mens hominis meliorem inclinat ad usum,

Et capiunt molles crudelia pectora cultus.

Exaudi qui cuncta polo specularis ab alto,

Cui nihil ignotum est, sanctissima dirige iura

Iusticie, liceatq; mihi fraterna monere

Pectora, et ignotos uiuendi ostendere mores.

Sunt gemine in terris quibus altercantur in unū

Mortales cause, uaria quoq; mente trabuntur:

Vna quidem studium laudabile sedula curat,

Altera crudeli rerum depascitur haustu,

Bella cupit, pugnaeq; exercet iniqua tumultus.

Inuisum atq; atrox pectus genus: hanc tamen ipsi
Mortales fugiunt. tandemq; uolentibus hanc dijs
Exoptant, huius nequeunt cohibere furores.
Illam autem prius obscura genuere tenebrae.
Sed fato meliore pater Saturnius illam,
Et generi humano, et terrae radicibus imis
Imposuit: segnes artus et inertia corda
Excitat. alter enim segnis, cui uita manebat,
Alterius spectans cumulos, mora nulla, bouesq;
iungit, et impresso terram diuertit aratro,
Siue domum curat, siue inserit: alter ad artes
Vicinum uicinus agit. laudabilis haec est
Pugnandi ratio. fugienda sed altera, sub qua
Inuidet aut figulus figulo, uel egenus egeno,
Siue faber fabro, dulcisq; poeta poeta.
Haec mea dicta precor toto cape pectore Perse,
Nec te crebra foro speculari iurgia uulgi,
Auocet à studijs, pugnandi inimica uoluntas.
Nemo forum sequitur, quem non fouet annua messis,
Et bene clausa domi Cereris gratissima dona.
Haec querenda prius: dehinc si uacat, i pete uulgus,
Et fora, in alterius rebus certamina pone.
At non illud ages iterum germane, quod olim
Ausus es infelix, litem hanc data iura resoluunt.
Scis, quondam inter nos patria est partita facultas.
At tu nil iusta multo plus parte uereris
Tecum efferre rapax: corruptus munere iudex

Ille tuo est, sub quo tota hæc sententia pendet,
Ignarus: non nouit enim quàm dulcius, aut quàm
Sit melius toto medium, seu uiuere malua
Vtilius, quantum uili seu uiuere porro.
Hos ueterum uictus occulta uere superni,
Inq; polo retinent cœlestes, tempore quorum
Sat fuit una dies tenui exercenda labore.
Vna quiescenti tibi dehinc alimenta parabat
Anna: tunc poteras temonis robora fumo
Exploranda dare, & nulli iuga curua premebant
Terga bouum, nullum muli sensere laborem.
Hos uoluit faciles uiuendi abscondere mores
Ira Iouis, quum se deceptum fraude Promethei
Sensit, & illius causa mortalibus auxit
Curarum moles, surreptumq; abdidit ignem.
Reddidit hunc iterum terris, curuaq; latentem
Surripuit scrula cauto puer ille Tonanti
Iapetionides, iacto qui fulmine gaudet,
Lusit fraude sua, subitam tamen arsit in iram.
Hec puer effatus nubis collector aquosæ:
Iapetionide, cuius prudentia cunctos
Consilio excellit, magnum spreuisse Tonantem
Arte tua, gaudesq; dato mortalibus igne.
Heu nociture tibi, generi nociture futuro:
Tale mali genus excutiam, quo pectore toto
Exultent homines cupidi sua damna minisferent.
Subrisit satus diuum pater atq; hominum rex,

Vulcanum aspiciens, atq; illi talia mandat:
 Vade celer speciem è terra, mixtoq; liquore
 Confice, mortalem cui uocem et robora iunge.
 Sitq; ea uirginæ celestis imago puellæ,
 Quam sibi quisq; uelit, dea quam doctissima Pallas
 Instruat, et uarias percurrere pestine telas.
 Adijciat capiti facilem Venus aurea formam,
 Curet ut assidua stimulata cupidine corpus.
 Fallacemq; addat mentem et fallacia uerba
 Interpretæ superum, uictor Cyllenius Argi.
 Dixerat, imperio Iouis annuit æqua uoluntas
 Coelicolum. ex templo singis Vulcanæ puellam
 Virginis ora deæ similem, quam glauca Minerva
 Cinxit, et ex omni fulgentem parte poliuit.
 Hinc etiam Charites, etiam celeberrima Pitæ,
 Aurea candenti posuere monilia collo,
 Effuseq; comas ori de flore coronam
 Vernali tribuere deæ. tamen Attica Pallas
 Illam præcipuo formæ decorauit honore.
 Et superum interpretæ uictor Cyllenius Argi,
 Fallacem attribuit mentem et fallacia uerba,
 Sic pater altitonans diuino iusserat ore.
 Quandoquidem dederat sua munera quisq; decorum,
 Mercurius merito Pandoræ nomine dixit,
 Exitiale malum mortalibus et fera pestis.
 Postquam autem tantos confecit Iuppiter astus,
 Mercurium ad magnum iubet ire Epimethea, dono

Cui ferat hanc, qui nil ueritus præcepta Promethei
Scilicet à magno caperet ne inuitus olympo:
Cepit, et accepto nouit sua damna Epimetheus,
Nam prius humano generi secura manebant
Tempora: nulla mali species, aut cura laboris
Morborumq; genus, tristem qui funeris atri
Corripuere uiam, quibus omnis frangitur ætas.
Vivere dulce fuit quondam. sed tegmen ab urna
Dum Pandora leuat, totum exiliere per orbem
Curarum infeste effigies: Spes sola remansit
Intus, et è labris ima sub parte resedit.
Obstitit impositum nam tegmen abire uolenti,
Sic qui fulmen agit, nubis collector aquosæ
Iusserrat, innumeræq; etiam mortale uagantur
Per genus infandæ species, quibus æquor et omnis
Terra infecta tumet, morbi noctesq; diesq;
Sponte sua sine uoce ruunt. namq; ab Ioue summo
Ablata est illis quæcunq; potentia fandi.
Sic impune parens offenditur ille deorum.
Si uacat ô frater, si non audire recusas,
Ordine plura canam. Genus immortale creatum
Ac mortale simul credendum est, aurea primum
Secula dij superi totum sparsere per orbem,
Tempore quo cæli imperium Saturnus habebat;
Tunc homines diuûm uiuebant more, neq; illos
Anxia curarum moles, operumq; labores
Lassabant, aberat tristi cum mente senectus,

semper

*Semper & in ualido regnabant corpore uires,
 Nulla mali labes, conuiuia leta placebant.
 Mors similis somno fuit, atq; uberrima tellus
 Omnia liberius nullo cogente ferebat,
 In commune bonum, nec quisquam inuidit habenti.
 Quàm foelix etas, erat omnibus una uoluntas,
 Et taciti letos soluebant pectora in usus.
 Aurca postquam hominum paulatim defuit etas,
 His pater altitonans meritos adiunxit honores,
 Sub terris habitare dedit: qui numina facti,
 Et genus humanum, sancte quoq; iura tuentur
 Iusticie, tenebris circumfusiq; peragrant
 Terrarum fines, & opes mortalibus augent.*

*Proxima successit terris argentea proles,
 Auro deterior, sensuq; & moribus impar.
 Tunc sibi quisq; suæ fecere sub ubera matris
 Ocia mortales, paulatim adoleuit in annos
 Ingenij rude principium, quo decolor etas
 In proprijs etiam laribus rude pectus agebat.
 Aucta tamē postquam ad summos peruenerat annos,
 Viuendi breuius spaciū fuit, anxius ardor
 Curarum incumbens aderat, quas improba mentis
 Gaudia fecerunt, alterna iniuria nunquam
 Destitit, & nulla in superos reuerentia, nullos
 Sacrorum ritus etas argentea uidit.
 Hanc Deus extinxit meritam flammatus in iram.
 Postquam hominum occuluit argentea secula tellus,*

Non

Non tamen illorum sine nomine uita recessit,
Sub terrisq; dei fedes coluere secundas.

Tertia post illam successit abenea proles.
At nihil argento similis, Dryadumq; creata
Sanguine, dura quidem, robustaq; pectora tendens
Tota feri misero Martis seruebat amore.
Nulla quies illi, nullum ius, durior ætas
Ipso adamante fuit, uultu metucnda superbi:
Cui nunquam inuictum robur, fortesq; lacerti
Defuerant humeris. tunc ærea tela, domusq;
Omnis in ære labor, non ferri emergerat usus.
Hec autem proprio proles consumpta furore,
Ad gelidi loca nigra Iouis sine honore recessit.
Et quanquam extiterit inuicto robore, ab atra
Morte tamen uicta est, solis lumenq; reliquit.

Postquã autem occulta est, atq; ænea corruit ætas,
Quarta fuit soboles melior, cui plurima toto
Iusticiæ herebant animo præcepta uerenda,
Diuinum genus Heroum, primumq; uocati
Semidei, immensos illi patuere per orbes.
Hos insanus amor Martis, belliq; nefandi
Ardor, Agenorida septem prope moenia Cadmi
Oedipoda imperij causa consumpsit. Et alti
Hos maris undisoni fluctus, quum Pergama classes
Argolice peterent, ubi pallida mortis imago
Desuper incubuit, dum iusto ulciscitur ense
Tyndarum, hos etiam toto diuisit ab orbe

Iuppi-

Iuppiter & uitæ meliorem tradidit usum;
 Elysiosq; dedit colles habitare profundi
 Littus ad Oceani, felix & sancta propago
 Hic ubi uernat humus, ubi dulcia poma quotannis
 Ter gremio effundit nutrix uberrima tellus.
 O utinam non me quanta cum stirpe creassent
 Fata, sed ante mori, seu post licuisset oriri.

Ferrea nunc ætas, quam cura & mille labores
 Noctæ dicq; premunt, paulatimq; illius instant
 Exitio: sic dijs placitum, sed prospera, tanto
 Fata etiam uenient aliquando in turbine rerum.
 Nec minus hæc infanda hominum delebitur ætas;
 Cum matura annis illorum tempora cani
 Inficient crines: natis nec ut ante parentes,
 Nec patribus nati similes, nec ab hospite tutus
 Hospes erit, sanctum corrumpent foedus amici:
 Et furet arma ciens inter discordia fratres.
 Viuet honoris inops hominum properata senectus,
 Nec pudor effractus senio obiurgare parentes.
 Infelix soboles legem & præcepta deorum
 Nescit, & inualido non hæc alimenta parenti
 Iusta suo reddet. quid enim, quod iniqua rapaces
 Apparet usq; manus, urbesq; & moenia narrem
 Alterna deleta manu: iurataq; fallent
 Numina, iusticia nulli tribuentur honores.
 Pulsa gemet Bonitas: illum uenerabitur orbis,
 Cui mala mens suadet fera crimina: tota iacebit;

Tota quidem orbatō tecum reuerentia uultu:
 O' dea iusticie soboles, en improba ledet,
 Si probus ullus erit, quem contra insurget iniqua
 Voce furens factum affirmans, altrixq; malorum
 Inuidia incedet fatali turbida uultu.
 Protinus humanas sedes Astræa relinquet,
 Diua suos pariter tendet Reuerentia cursus
 Ad superos, nitido uelata corpus amictu.
 Nulle recedentes illæ mortalibus agris,
 Non cessanda tamen rerum mala semina linquent.
 At nunc te moneam, nunquam sapis omnia iudex
 His intende animum: sed quid iuuat ista monere?
 Stultus maiori quicunq; resistere tentat,
 Vincitur, & magno poenas subit inde pudore.
 Sic ego sum tanquam uolucris quem prenderit astur,
 Pressaq; sublimes agitur philomela per auras,
 Hec dolet infelix ungui transfixa recuruo.
 Quam contra horribili raptor sic intonat ore:
 Quid misera exclamas? te multo fortior astur,
 Te premit: huc adsis, quò te meus egerit ardori
 Et quanquam bene suaue canas, mihi cœna futura est,
 Si libet, aut dimissa iterum remcabis in auras.
 Sic fatus, tacuit pennatus & impiger astur.
 Tu modò iusticiam cole, nulla iniuria Perse
 Tecum habitet, fatale gerit secum illa, nec illam
 Vllus amat, nisi mens cui uilis & improba surgit.
 Vir bonus hanc inferre timet, quòd si intulit, asti

Pœnit et, & magno contristat corda dolore.
Est uia iusticiæ melior, qua uincitur omnis,
Omnis ad extremum ueniens iniurius ardor.
Quid dicam? quòd nunquã aliquid dementia nescit,
Ni modò passa prius: sic qui malè iura ministrat,
Peierat, & tandem dementi panditur error,
Eripe iusticiam, corruptus munere iudex
Ius uiolat: dolet hæc, & nulli uisa per orbem
Tristis it, & lachrymans pœnam mortalibus orat,
Qui uiolant iura, & recti sacra fœdera rumpunt.
Verùm ubi iusticiæ sancti seruantur honores,
Iudicioq; pares, & citis & aduena pendent,
Vrbs uiget, augetur soboles, pax læta uagatur,
Pax iuuenum nutrix, nunquam his fatalia bella
Præparat altitonans, nullis in rebus egestas
Imminet, in quenquam nulla est offensio, dulci
Quos iuuat interdum genio, alleviare labores:
Terra: quibus largè fundit sua semina, & aliæ
Montibus innatæ mittunt sua munera quercus
Glandiferæ in summo: media tamen arbore mussant
Vndiq; ingentes acies, uestemq; ministrant
Lanigeræ pecudes, per se magis omnia florent.
Non his externis merces uehit ardua puppis,
Omnia dat tellus, quid enim, quòd iuncta marito,
Et patribus similes emittit fœmina partus?
Non datur hoc, quibus illa placet uiolentia iuris,
Hos ad supplicium uocat alti cura Tonantis.

Sæpe

Sæpe subit pœnas plebs tota miserrima, tantum
 Vnius ob noxam. præstis furit atra per urbem,
 Et malefuada fames paulatim deficit omne
 Vulgus, & hic naeuos ostendit tecta penates:
 Formina nulla parit. Sic seuit. Iuppiter erga
 Quos malefacta iuuant: qui si modò forte cruentum
 Militie exercent studium, mora nulla, sinistro
 Marte cadunt: uel si potius iuuat ire per altum,
 Fluctibus in medijs summergeitur obruta puppis.
 Vos igitur qui iura datis, conuertite mentem.
 Ad tales hominum pœnas. diuina potestas
 Mortales circumuolitans, uidet improba quorum
 Iudicia emergunt multorum in damna, deùmq;
 Ignorant monitui: genus hi mortale pererrant
 Innumeri, tenebris circumfusiq; tuentur
 Iusticie sacra iura, domant genus omne malorum.

Illa quidem uirgo est supero Ioue nata parente,
 Nomine clara suo, cœtuq; uerenda deorum,
 Quam si quis uiolet, lachrymans sua fata parentis
 Et Iouis ante pedes, & lamentabile fundens
 Humanos queritur mores, ac debita poscit
 Supplicia in populos. tu iudex, causa malorum,
 Qui uiolas sacra iura deæ iam dirige mentem,
 Ius cole, in alterius te nulla pecunia uertat
 Damna. nocet sibi, qui cuiquã nocet: & male suadet
 Ille sibi, in quenquam si quis malè iura ministrat.
 Cuncta uidet pater omnipotēs: & quod mihi tecum est,
 O iudex, modò si lubet, speculatur ab alto.

Nil latet hunc, aut hoc quales tribuantur honores,
 iusticie in populo: quam non ego pectore toto,
 Nec mea progenies coleret, postquam orbe sub isto
 Spreta iacet bonitas, et ius iniuria vincit,
 Inuito Ioue ni fierent. hæc accipe frater,
 Hæc animo meditare, iniustum pone furorem:
 ius quoque frater ama, sine quo genus omne ferarum
 Credimus alterno certatim corpore pasci.
 At nos instituit uine melioris origo,
 iura dedit pater omnipotens, ea pectore toto
 Si quis habet, decus æternum pia premia reddet.
 Iuppiter affligit, si quis pro teste uocatus
 Peccrat, ac merito pensatur culpa nocentis
 Supplicio: offendens ius, ille offenditur unâ.
 Ex obscura quidem, nulli quoque cognita surget
 Posteritas, iusto de sanguine nata propago,
 Clara caput tollet, patrio seruata decore.
 Hæc quoque quæ referam stultissime concipe frater,
 Quam facile innumeras nitiorum amplectitur artes.
 Haud procul illa habitât, brevis est uia qua sit cun-
 Est uia uirtutis cōtraria, sudor anhelus (dum.
 Hanc sequitur, quæ se scopulosis ardua cliuis
 In longum prorumpit iter, riget aspera primo
 ingressu, levis est postquam alta cacumina tanges.
 Optimus hic sese, qui nouit cuncta magistro,
 Prospiciens rerum fines meliora sequutus.
 Dignum laude uirum parentem recta mouenti
 Credimus ille tamen sibi qui non consulit, aut qui

Alc.

Alterius præcepta fugit, uti inutilis extat.

*Ergo agè frater ades generoso è sanguine Perse,
Nec fuge fraternos monitus, operare laborem,
Alma Ceres ornata caput sua dona ministret,
Sit tibi plena domus. segnem crudelis egestas
Opprimit, hunc homines odio superiq; sequuntur,
Torpenti similem fucò, cui spicula surgunt
Horrida, distensumq; fauis consumit edendo
Semen apum, piger ipse sedet, uitatq; laborem.
Tu modò curam operi quantū potes adijce frater.
Harrea sic rumpunt messes, sic copia rerum,
Sic pecus augetur. sic tu mortalibus et dijs
Gratus eris: segnis animos et inertia corda
Oderunt. operi laus est imponere curam,
Turpe sed hinc prohibere manus. incumbere labori,
Forfitan ad studium torpenti pectora uertes,
Dum partas ostendis opes, uirtutis adeptus
Nomen, et æternum laudis decus: utere. quæso
Arte, para uictum: uiolare aliena nefandum est.
Fac superos equandus eas, incumbere labori,
Nec pudeat: pudor hic multos inhonestus egentes
Secum habet. auget opes fiducia, qua melior res
A' superis non it. proh rerum insana cupido,
Proh animis infusa lues, iam nulla pudoris
Curaciacet passim longè post terga relictus.
Tu coleris, duce te paulatim corrui ille.
Dijs inuisus homo, cui mens intenta rapinis
Inuigilat: neq; enim semper felicia durant.*

Nec minus omnipotens poenis affligit eisdem,
 Qui seruum offendit, uel qui sanctissima frangit
 Fœdera amicitiæ, seu qui cum coniuge fratris
 Non pauet infandos coitus fraternus adulter,
 Vel qui in pupillos audet uim ferre nefandam,
 Vel qui in longæua confectum ætate parentem
 Horribili uoce insurgit, uixq; abstinet illi
 Verbera, non impune tamen stat poena nocenti
 Post habitum. Depone igitur tam falsa superba
 Mentis consilia, & melioribus utere quæso.

Thure pio uenerare deos, ijs tempore in omni
 Et mundè & purè liba, cum clara nitescet
 Sole dies, aut cum nox circumfusa tenebris
 Abscondit terras, casto torrenda sub igne
 Hostia mactetur, hymnos cane, thura ministra,
 Ut tibi dii saueant, immensaq; copia rerum
 Hinc tibi nascatur, multis ut egentibus ipse
 Subuenias, non ut uiuas germane rapina.
 Conutus inter si uis discumbere amicus,
 Non hostis, ueniat primum uicinia, nam si
 Aduersi quicquam acciderit de more repente,
 Primum illa occurret: quæ si sine uestibus esset,
 Nuda etiam ueniet, quod nec tibi sanguine iunctus
 Non aget: iste sibi uestes, atq; omnia ponet.
 Improba damnosa est uicinia sed proba si sit,
 Virilis hæc igitur cupienda est pectore toto,
 Tanquam laudis opus: neq; enim lamenta refundet
 Amisisse bouem, proba si uicinia tecum est.

Acce-

Acceptum metire, & eodem pondere redde
Vicino tibi, ut hic iterum succurrat egenti.
Res male parta, mala est, damnosaq; semper ab illa
Ergo caue, nec te uincant in amore sodales.
Illum adeas qui te. fac, mutua munera reddas,
Sponte datum capias. scelus est lethale rapina.
Quicumq; etsi magnum aliquid, largiatur amico,
Letatur quicumq; iacet de fronte pudorem,
Et rapit alterius quanquam infima, turbat amici
Visceraq; & mentem, cui uis illata rapine.
Adde parum paruo, paruo superadde pusillum,
Fiet & hoc magnum. infelix pelletur egestas,
Si modo rem cum uiles hominem non ledit, habere.
Cuncta domi, nocet esse foris, quam dulce bonumq;
Præseps accipere, atq; absente carere molestum est.
Tunc bene potandum, cum plena effundit ab alto
Vina cadus: tunc parcus eris, cum parte Lycus
Defluit è media: sed cum declinat ad inum,
Spumantes iterum, cyathos & pocula sume.
Quicquid pollicicare homini seruetur amico.
Si quicquam cum fratre tibi est, testem adijce rebus:
Subridens nocuit non credere credere semper.
Ne ue tuam allitcat meretrix caue foemina mentem.
Rem totam, uorat illa, nimis dum blanda uidetur.
Heu quam damnosum est, mulieri fidere cuiquam.
Rem patris acceptam melius fouet unicus hæres,
Auget & banc, at tu plures in morte relinque,
Ex te ortos nam plura pater Saturnius illis.

Attribuet sed te si cecus tangit habendi
 Ardor adhuc, fragilisq; placet tibi gloria rerum,
 Hec age quæ moneam, et uarios operare labores.

HESIODI ASCRAEI OPE-
 rum & dierum li-
 ber II.

Cum coelo emergunt sublimi ab Atlātide nata
 Pleiades, truncanda Ceres: morientibus illis,
 Mitte in aratra boues. latitare ea sidera dicunt
 Viginti totidemq; dies, annoq; uoluto
 Apparent iterum: maturam incidere messem
 Rursus et incipiunt dentata falce coloni.
 Hanc legem agricolæ atq; habitantes littora seruāt;
 Aut qui pingue solum, uallosq; tracta tenerent.
 Nudus ara, nudusq; sere, et mete corpore nudo,
 Si tempestiuis agrorum ducere cultus,
 Augeriq; illos magnis successibus optas,
 Neue aliena roges interdum pauper egenus.
 Quod si ad nos supplex iterum fortasse redibis,
 Non iterum dabimus. iuuat exercere labores
 Improbe, quos inter mortales diua potestas
 Sortita est: ne tristis inops cum coniuge mæsta,
 Aut cum natorum misera comitante caterua
 Victum à uicino rogitas: dare negliget iste.
 Bis uel ter fortasse dabit: dehinc si petis ulrà,
 Proficies nihil: at tu plurima uerba refundes,
 Orabisq; iterum, frustra tamen artibus, ut te
 Impriam admonui, iuuigila, atq; incumbe labori.

Dira famēs procul hinc abeat, tua debita solue.
 In primis tibi conde domum, precioq; ministrā
 Dehinc eme, quam possis custodem adiungere bobus.
 Pone domi quantum toto tibi sufficit anno.
 In rebus spes est alienis irrita: nam si
 Hic dare forte neget, tu semper pauper egebis.
 Tempora labuntur, operum quoq; deficit usus.
 At cras rem difficere nocet: nunquā horrea, nunquam
 Implet iners, aut qui tempus producit, habenda est
 Cura operi, turgescet opus, mala mille molestant,
 Affliguntq; hominem, cui segne et inutile corpus.
 Cum bene se posuit rapidi vis ignea Phœbi,
 Ac pater omnipotens fecundis imbribus æther
 Desilit in terras, et languida membra resumunt
 Læpidem amissas æstivo in tempore vires.
 Nam breue sol hominum supra caput astat ab alto,
 Ac de nocte magis currus exercet agendo.
 Tunc operum multo antè mentor, discinde securi
 Syluam incorruptam, tunc germina desinis arbor
 Fudere, datq; suas nolitare per æra frondes.
 In tres tende pedes mortaria, contineat tres
 Pistillus cubitos, pedibus quoq; confice septem
 Temonem: qui si fuerit protentus in octo,
 Hinc tibi malleolus crebros formetur in ictus.
 Palmarumq; trium rota sit, uarijsq; reponē
 Ligna efficta modis, ualidamq; in montibus altis
 Quære, uel effuso campi super æquore pinum
 Aëstiuans, compone manum qua firmet arator,

Temoni cuneis dentaliq; alliget imo,
 Torqueat et sortes illa durante iuencos.
 Binaq; præterea testis seruentur aratra.
 Sic melius nam si casu discinditur unum,
 Restat adhuc aliud uarios agitare iuencos.
 Temonem ex ulmo, uiridi seu confice lauro,
 Stius sitax pino, dura dentalia, quercu.
 Dux in aratra bouem, nouo qui uiuat in anno.
 Aptâ etis operi matura est, franget aratrum.
 Bos iuuenis, mimitans iuuenili prælia cornu,
 Et rixam exacuens opæa imperfecta relinquet.
 Quere quater decies annorum etate bubulcunq;
 Quadripedum panis, et os illius casus in octo.
 Sit cibus huic recto sulcabit uomere terram,
 Si maturus erit, sudium intermitte arandi.
 Iunior aspiciensq; parces etate colonos
 Ibit ad hos, ludosq; ciet lasciuia iuuentus.
 Ergo non declinet iuuenis, neq; semina uersa
 Spargere humi, quantum terræ mensura requirit.
 Contemplare etiam quum grus a nubibus altis
 Assiduus agitat clangor, pūciat imbrē.
 Ventusq; hincem, tempusq; indicit arandi.
 Angit et illius mentem, cui nulla hōum spes.
 Tunc redeant sese plena ad præsepia lauri.
 Tūc proprios operare boues, et plaustra sed inquis.
 Non habeo, dabit hic facile, est petere, atq; negare.
 Mentis inops alium, quid enim componere curam.
 Tunc uolet ignarus, non uouit quantum in illo.

Sit labor, & centum compagibus insita ligna,
 Quæ debent multo antè domi prouisa reponi.
 Præterea cum tempus adest rescindere campum,
 Fortius insistas operi, exercere ministros.
 Nam uertenda duplex tibi, sicca atq; humida tellus.
 Vere nouo ueniant celeres ad aratra iuuenti,
 Fertilis ut grauida culmus procumbat arista:
 Neu te decipiat, cum semina colligit æstas.
 Si noua studeas tellus inarata quotannis,
 Terra recens large natis alimenta parabit.
 Plutonem in primis uenerare, atq; annua sacrae
 Vota refer Cereri, quum siue innixus agendo
 Incipis exercere boues, stimuloq; fatigas:
 Sic immensa tibi surgent Cerealia dona.
 Semina cum terræ committis, pone sequatur
 Seruulus, atq; auius rastro sata læta recondat.
 Optima crede iuuat rerum prudentia cunctos,
 Leditur aduerso qui negligit omnia sato.
 Si sit pingue solum, grauidæ inclinantur aristæ,
 Fœlicesq; operum successus ab Ioue summo
 Hinc capies, neq; sub tectis extendat arachne
 Fila, sed immense replebunt horrea messes.
 Tunc gaudere, & cani florentia tempora ueris
 Letus agas, quum te incassum crudelis egestas
 Aspicit, & parto turget domus, atq; aliena
 Re tibi non opus est, tua pluribus adiumentum.
 Fit sterilis tellus, medio uersata sub æstu.
 Hincq; solo residens imas falcabis aristas,

Acerfos religans culmos, tenuisq; sequetur
 Spes uite, paucite mirabuntur ab agris
 Parua sub exiguo referentem farra canistro.
 Difficile interdum mutabile noscere tempus.
 Mobilis et uaria est alti natura Tonantis.
 Ac si tardus aras, tardè tibi solus aranti
 Afferet auxilium, si largis imbribus æther
 Tris noctes, totidemq; dies non cessat ab alto,
 Donec replevit ualidi uestigia tauri.
 Tempora quo querna residens super arbore coccyx
 Exululat, gaudentq; hominum mortalia corda:
 Vere sub aprico si tardus forsitan æquet,
 Qui tempestino diuerit uomere terram.
 His intende animum, nec florida tempora ueris
 Te lateant, glacialis hyems tibi coghita surgat,
 In qua incumbendum est, nec ulla taberna moretur,
 Aut narrata loco sub aprico fabula tardet.
 Dum frigent alij, uir rem tamen impiger auget.
 Surge igitur, nec te paupertas opprimat illo
 Tempore: dira fames tenues facit esse lacertos,
 Elatosq; pedes, et crura tumentia multo
 Sanguine, segnis inops, et spe suspensus inani,
 Inclinat mentem sceleri, et meditatur iniquos
 Vnde paret uictus, hominum spes nutrit egentem
 Irrita, cui nihil est, et tota luce uagatur.
 Dum media elapsa est æstas, Properate ministri,
 Condite (dic) casulas: nam semper non erit æstas.
 A iano mensem dictum cauo, nubibus ille

Lethales bobus glacies & frigora ducit.
 Tbracius insurgit boreas, & turbine facto
 Disturbat maria ac campos, syluamq; sonantem,
 Alticomias quercus, annosaq; robora pinus
 Diruit ex alto, & ualles iaculatur ad imas.
 Syliarum auditur fragor undiq; sed fera duos
 Arrigit ipsa pilos, caudamq; in cruribus angit:
 Qam etiam quibus est uillis densissima pellis,
 Perforat ille quidem, fetosaq; pectora transit.
 Nec se defendunt dura sub ueste iuueni,
 Et misere algescunt hirsuto crine capelle.
 Vincit ouis boream instantem, fultoq; repellit
 Tegmine lanarum: sed non obsistitur illi
 A senibus, curuo facit hos incedere collo.
 Non tamen ad teneram penetrat boreale puellam
 Frigus. at illa domi, cui nondum nota libido,
 Matris apud chare gremium sedet, atq; hyemales
 Non sentit glacies, & tota nocte quiescit,
 Atq; oleo teneros interdum perliuit artus.
 Tum polyo durum est gelidis habitare sub undis,
 Nec uidet unde sibi uenietur in equore preda,
 Aliuicq; sanent proprios tum deniq; in artus.
 Vertit atrox rabiem immensam, sic imbris atris
 Turbatur mare, sic atra caligine coelum.
 Sol quoq; ad Aethiopa radios & lamina fundit,
 Rarus apud Graios: fugiunt animalia curus
 More senis, ualles imas & dente trementi
 Concana sexa petunt nemorum, tenebrosa; tellus.

Tunc quoq; ne noceant hyemes, tibi protegat ætæ
 Mollis cblena tuos, cui testis ex ordine recto
 Pauca, sed aduerso ducantur plurima fila,
 Sitq; ea cruribus ueniat hæc per corpora scissis
 Surgere, et instanti prohibet durescere uento.
 Tegmina sint pedibus taurorum et pelle cothurni,
 Nec noceat, hos instare pilis, ut frigora uincat.
 Hædorum teneras ueruo bouis in sue pelles,
 Ac dorso subhæde tegant capita alta galeri.
 Ne madeant aures, horæ spirante cauendum est
 Frigoribus, tunc ros coelo diffus ab alto
 Educatur Cererem sacras operumq; labores.
 Ille quidem uiuentorum et fluminalibus undis
 Tollitur in sublimem, et matutinis in agros
 Desilit, interdum quæpectat tempora noctis.
 Interdum horæa nubes agitante procella
 Vertitur in uentosam hyemem, fuge prouidus illam,
 Acceleretur opus, pete testis obstantia uentis.
 Ne forte obscura nebulæ infusus amictus,
 Imptædas largosq; imbres pluat humida uentis.
 Pascua tunc carpant quamuis non pingua tauri
 Quippe leuis labor, et longa sub nocte quiescant.
 Nutrimenta ingens uobis uberrima mando,
 Agricole, faciliq; dies transire labore,
 Hæc seruanda tibi, donec nox æqua diebus,
 Atq; iterum satio committit femina terra.
 At dum sexdecies sol arduus occidit undis,
 Hybernium post solstitium, sacrosq; relinquens

Oceani fluctus sublimi Arcturus Olympo
 Exoritur, primumq; cupit splendescere sidus,
 Tunc uites incide: noui neq; nuncia ueris,
 Antiquos iterans questus præcedat hirundo.
 Dam tantæ immensos effundit Pletas æstus,
 Profiliensq; umbrosa petit plantaria limax
 Tellure è sicca, tunc uinea nulla ligonem
 Sentiat; accelerentq; uncata falce ministri
 Maturam in segetem, nec te pulcherrima Tempe
 Detineant segnem, matutiniq; sopores.
 Eia age rumpe moras, pelle oia segnia pelle,
 Dum uocat alma Ceres, robustaq; collige sarra,
 Pore domi quantum toto tibi sufficit anno,
 Mane operi assurgens: operis pars tertia mane
 Conficitur labor haud grauis est. de mane uiator
 Longum linquit iter, taurosq; exercet arator.
 Præterea sua dum scolymus florentia mittit
 Germina, & in ramos dulces resonare cicadæ
 Sole sub ardenti incipiunt trepidantibus alis,
 Fit capra tunc mollis, tunc sunt dulcissima uina,
 Forminæq; urenti Veneris prurigine corpus
 Appetit insanos coitus: lassantur ab æstu
 Membra uirum, tantumq; potest uis ignea solis.
 Tunc licet ardores gelida releuare sub umbra,
 Fontis ad apricos lauces, semperq; fluentis
 Murmur aquæ, faciles quam circum leniter auræ
 Aspirant, zephyris plerunq; agitantibus illas.
 Huc bilares letus cyathos & pocula fume

Biblina, ter infusa magis quæ temperet unda.
 Hic tibi ab uberibus caprarum caseus astat,
 Quæ nullos pascant factus hic lactea liba,
 Hic tibi sylvestris ponatur caro iuuenca,
 Quæ nondum enixa est: hic mollior hordulus adsit,
 Et iaceas saturus patula sub tegminis umbra.
 Surge tamen, cœlo dum fulget Orionis astrum,
 Tempus adest Cœteri sacras terat aræ fruges,
 Ad ventos posita, atq; ingenti equata cylindro:
 Nec nisi librata ducantur ad horrea messes.
 Postquam autem satis ad victum tibi contulit æstat,
 Continuò cui nulla domus sit quærere ministrum:
 Adde etiam ancillam, quæ sit sine prole, molestū est,
 Ac graue seruitium illius, quam cura remordet
 Natorum, blandire cani, panemq; ministra:
 Peruigil ante fores sedet ille, domumq; tuctur,
 Dente rapax, furq; altis latratibus instat.
 His properè exactis, scœnum paleasq; reconde,
 Hemionos quantum satis ac nutrire iuuenecos.
 Inde laboranti requies præbenda colono,
 Tempus & exhaustis pariter iuga demere tauris.
 Dum tamen in media cœli statione resulget
 Sirius, Orionq; loco splendescit eodem,
 Et rosea Arcturi cernit Pallantias astrum:
 Tunc uuat tenero abscindens de corpore matrum,
 Per bis quinq; dies tepido sub sole iacentes
 Pandet: dies etiam mollescant quinq; sub umbra,
 Dehinc torque, & capiant uegetes iucunda Lyæi
 Munera

*Munera, sed sidus cum deficit Orionis,
Pleiadesq; Hyadesq; cadunt, neminisse iuuabit
Protinus impresso subuertere uomere terram.
Stat tempestiuo cuncta exercere labore.*

*Si tamen infestum iuuat ire per aquor, et alta
Puppè uehi, monco ne quando ab Atlantide natus
Orion sequitur, totoq; excludit Olympo,
Ut uideat illas medio submergere ponto,
Nauigio incumbas, mare tunc tollentibus euris
Obscurum undosos iaculatur ad æthera fluctus.
Tunc igitur iaceant religatæ ad littora puppes
Saxorum obnoxie obicibus, ne fortè ruentes
Discutiant uenti: pateat pars ima carinæ,
Ne pluuiam excipiens putri marcescat ab imbre.
Instrumenta dominaualiaq; arma quiescant
Pensa, gubernaculiq; exploret robora fumus.
Interea Cereris sacros operare labores.
Nec prorsus fugiendus ager, labatur in altum
Acquor amica ratis, dum non magis unda tumescit,
Nec refluunt uasti sublato gurgite montes:
Vadat onusta tamen censu reditura superbo.*

*Sic meus ille quidem genitor, dum pauper egeret,
Errabat, maria alta secans, fluctusq; profundos.
Ille olim Acolidam curuataq; littora linguens,
Appulit huc non spe lucri commotus auara,
Durum opus exercere inuisa urgebat egestas.
Ille uagu demum prope Tempe Heliconia sedem
Æscraam incoluit, cœli in regione molesta.*

Priga

Frigore nunc nimio, nunc quæ intolerabilis æstu est;
 Tempore quosq; suo iuuat exercere labores,
 Nauigium ante omnes: cuius si te ulla remior det
 Cura, placentq; altos fulcare per æquora fluctus,
 Dum faciles spirant uenti, & furor ille quicquit,
 Ne te inuisa fames alieno uluere parto
 Cogat, & inuitus multorum debitor extes.
 Vade nec in cymba, sed te uehat ardua puppis,
 Ingentes referant census ingentia mercis
 Pondra. Præterea quæ sint aptissima nautis
 Tēpora narrandū est: quanquā mihi parua p undas
 Vita fuit, uixq; ex illa tantum Aulide cursus
 Littus ad Eubœum, sub quo omnis Græcia quondam,
 Dum pelægo deseuit hyems, conuenit in unum,
 Et merito insanos fatum iuratur in hostes.
 Inde mihi placuit non longè ad Chalcida cursus,
 Huc ubi magnanimū genus Amphidamantis Achiui
 Constituunt populis certamina, & inclyta quondam
 Munera defuncti ponunt in honore parentis.
 Hic ego me dulcis referentem præmia cantus
 Auratos meminti tripodas, quos sponte dicui
 Musarum ante aras, quibus antra Helicônia curæ,
 Ille ubi me primum dulcem docuere poesim.
 Tantum igitur mihi res naualis cognita surgit.
 Dicam aliquid tamen, & uarios pādā ætheris usus,
 Hec etiam nobis aspirauere Camœnæ.

Acquora tuta legant instructo remige puppes,
 Quam decies quinque est series exacta dierum,

Acstium

OPERA ET DIES.

205

Aestiuum post solstitium et iam deficit aestas.
Non neq; tunc classes, medio nec nauita ponto
Obruitur: ni fortè uelit Iouis alta potestas,
Aut Deus, ipsarumq; parens Neptunus aquarum.
Exitus omnis in his rerum manet, exitus omnis.
At lenes spirant zephyri, tranquilla quiescunt
Aequora. tunc celerem uentis committe carinam.
Vadat onusta: tamen reditum properare memento,
Quam prius ipsa nouos fundant uineta liquores,
Autumniq; imbres, et hyems infauista procellis,
Aut notus insurgat pluuiâ rorantibus alis,
Incumbatq; mari, totumq; euoluat ab imo.
Exercent etiam studium nauale sub ipso
Vere nouo, cum se tam latas arbor ab alto
Induit in frondes, quantum uestigia cornix
Pandit humi depressa: filet tunc nabilis unda.
Ast ego nauigium graue tunc, semperq; molestum
Crediderim. hoc naturæ homines leuitate nefanda
Subtrahere, agitant diuersa pericula fluctus:
Et tamen ire placet, quanquam mors dura sub undis
Dixitæ sunt hominum, atq; insanus habendi
Ardor. Ad hæc animû germane intende parumper,
Concipe fraternos monitus. maria alta secando
Fac tecum ne cuncta uehas, maiora reserua.
Nec nimis est oneranda ratis, sit ponderis æqui,
Quicquid in hac, durum est, aduerso occurrere fato,
Fluctibus in medijs, currus discinditur omnis,
Si grauius superinstat onus: seruare memento

Mensuram in rebus, & idonea tempora ad usus;
 Quum propè ter decies tibi uita elabitur annos,
 Connubium maturum aderit: decimumq; puella
 Exigat, & quartum, sed quinto nubat: & illa
 Virgo sit, atq; habitet prope te, cui sedulus astes,
 Sedulus inspicias artemq; usumq; puella.
 Hec age, ludibrio ne te uicinia cantet.
 Coniuge nil melius casta, nil turpius illa
 Quæ uenirem prurit sine fine, & prostat ad omnes
 Semper, & exitio superimmet illa uirorum.
 Nemo etiam fratris in amore æquetur amicus.
 At par si quis erit, sit amandus tempore in omni.
 Nulla ex te inceptum fœdus discordia soluat.
 Mentiri scelus est, præstat compefcere linguam
 Infandam, si uim tibi quisquam inferret amicus
 Aut ore, aut manibus, surge & te ulciscere, redde
 Redde uicem duplicem, quòd si illum poenitet acti,
 Ac poenam implorans iterum te exoptat amicum,
 Suscipe, uile quidè est, homines noua querere semper
 Pœdera amicitia, multos si frater amabis,
 Non laudo: nullos etiam, medium sit in isto.
 Si tibi corda tument, uultus non indicet iram.
 Turpe sequi sceleratū hominē, maledicere cuiquam
 Infandum est: qui iam uita laudatur honesta.
 Nunquam à te nunquam misera obiurgetur egestas
 Diuinum donum est, diuinūq; eterna uoluntas,
 Illa quidem, quæ sepe uiri sublimè molesta
 Impedit, ingeniumq; uetat super alta leuari.

Qui loquitur parcè, linguam nec in omnia soluit,
 Tbesaurum præ se gerit ille: ea gratia magna est,
 Ut linguam moderes, pensataq; uerba loquaris.
 Si quenquam uerbo ledes, ledèrus et ipse.
 Grata in amicorum uenias conuiuia sumptu
 Communi, dato particulam. gratissima sunt hæc.
 Acre Ioui uinum, seu dijs, de mane cauendum est
 Illa uita libare manu, tum uota precando
 Ipsa sum fundes nulli exaudita deorum.
 Solus ad aspectum nec quenquam mingere fas est,
 Nocte sub obscura recto neq; corpore nudo,
 Nox quia sacra deis, media nec credimus illud
 Posse licere uia: si declinetur ab illa,
 Esse etiam uetitum: diuus uir, et omnia noscens,
 Herens parietibus sedet, atq; exponit urinam
 Intus, ubi orbata tenuis latet angelus aule.
 Non coitu polluta sacros genitalia pandas
 Ante ignes, neq; cum dulci tibi coniuge præstet
 Concubium, ut generes, dum mæsto à funere tristi
 Mente redis, superùm sacra sed letus ab ara.
 Credimus inuisum superis, semperq; molestum,
 Qui natat assiduo labentia flumina cursu,
 Quis sit lota manus prius, et pia uota precesq;
 Fuderit, ante ipsas supplexq; orauerit undas.
 Infandum ante aras ungues incidere, cum dijs
 Sancta facis: scelus est cyathos imponere uasi,
 In quo uina latent, sacros operare lebetas.
 Nil tibi, cū in sacris etiā hinc lauasse nefandum est.

Perfice testa prius,quàm cornix garrula ab alto
 Nunciet atram hyemem, ruit hæc inimica procellæ
 Pac sedeat bis sex quibus ætas exigit annos,
 Aut totidem menses natorum chara propago,
 Sede sub instabili iunat hoc, omnemq; repellit
 Segnitiem. facit esse agiles, et ad omnia promptos.
 Fœdum ac turpe uirum est thermis muliebribus uti,
 Hoc prorsus fugiendum etiam: stat talibus atrum
 Supplicium. ante aras superû obiurgare, nefandū est,
 Sacra ministeria ac diuinos spernere cultus.
 Nec licet in fluuio, neq; fontis mingere in unda.
 Est quoq; turpe aliud uetitum, fuge pessima fama
 Nomina fama malum, facile in sublime leuatur:
 Est graue sufferri nimium, nimiumq; molestum,
 Difficile ut taceat. nunquam delabitur illa,
 Sedula que uarias populi penetravit ad aures.
 Est dea fama quidem, sunt ipsi numina fame.

DIES.

Sit tibi præterea series seruanda dierum.
 A ioue nata omnes, sunt à ioue tempora nata:
 Vltima mensis erit nullo exercenda labore,
 At genio utendum est: illa omnis festa per urbes
 Ducitur, illa forum claudit, neq; iura resoluit.
 Prima dies sacra est, et quarta, et septima: prima
 Natus Apollo die radiantia lumina fudit.
 Luce dein quarta felix ducenda sit uxor,
 Omne captato sunt omnia prospera rebus,
 Et licet incuruam trabibus componere nauim.

At quintas fuge: namq; illarum pallidus Orcus,
Tum dire Eumenidum facies toto orbe uagantur.
Castigant, si qua in terris periuria falsum
Affirmant, que lis alternè agitata creauit.
Sexta dies tristem ostendit mulieribus ortum,
Leta uiris: multiq; etiam nascuntur in illa,
Quis mala mens, fallax animus, fallacia uerba,
Et qui concubia exercent arcana per artem.
Hac ouium foetus licitum castrare, uel hœdos,
Et licet in fixa pecudes circumdare mandra.
Scindimus octaua foeto genitalia tauro,
Castramurq; sues, foelix est ponere plantas.
Nona uiros gigni, uel amica sorte puellas.
Luce uiris decima faustos quoq; credimus ortum
Unaq; post decimam felix incidere uites,
Et tempestiuam segeti supponere falcem.
Hoc curat bis sexta etiam, foelicior illa,
Stamina ex alto tenuissima torquet arachne,
Ingentem accumulans formice farris aceruum,
Et inuat arguto percurrere pectine telas.
Tunc quoq; syluestres licitum castrare iuuenecos.
Tertia post decimam plantaribus optima surgit,
Spargere semen humi: pallet contraria semper.
Quartaq; post decimam mulierum prospera natus,
Ac preñsos domitare boues, ualidosq; labori
Hemionos, canibus faciles adiungere cultus,
Ac lenire manu pecudiq; imponere mores,
Atq; aperire cados, ex dulcia fundere uina.

Sextaq; post decimam plantaribus inuida surgit,
 Opportuna uiros nasci: sed iniqua puellas
 Aut nasci, aut thalamos petere, aut herere maritis.
 Septima post decimam Cereris terat hordea sacra,
 Ingentemq; licet ferro discindere syluam,
 Ac uarias aptare trabes, quibus ardua tecta
 Moliri, ac structam possis agitare carinam.
 Nonaq; post decimam felix est, cum dea surgit
 Lutea: sed medium coeli cum uenit in orbem,
 Fit grauis: ex media ad finem latissima fulget.
 Proxima lux sapientem hominem diuina creandi
 Insigni uiget officio, nec luce dolendum est.
 Post illam quarta sacra est, ea leta trahantur
 Gaudia. quinta dies post hanc, iuga curua iuuenct
 Ponit, & hemionos & colla exercet equorum,
 Altaq; ueliuolas deducit ad equora puppes:
 Quam pauci nouere, & recto nomine dicunt.
 Sunt harum humano generi seruanda dierum
 Tempora, quippe illud magnis successibus augent.
 Sunt alie ancipitesq; tamen sine mente, neq; ullo
 Officio excellunt, hanc alter laudat & illam,
 At paucis natura illarum cognita surgit:
 Nam nunc ipsa dies totum complectitur orbem,
 More pie matris, seuæ modò more nouercae:
 Nunc fulget, nunc atra latet, felixq; beatus
 Ille quidem, qui dijs gratus, cui cognita sunt hæc,
 Omniaq; inspiciens rerum se exercet ad usus.

FINIS.

HESIODI OPERA

ET DIES, VLPIO FRANEKENEN-

si Frisio interprete, ita ut uersus
uersui respondeat.

*Vse Pierides, præstâtes laude canendi,
Adsitis, patrē celebrâtes dicite uestrū:
Dicite cur homines inter sit nobilis il-*
le

*Conspiciusq; hic obscurus? Iouis illa uoluntas.
Nam facile extollit, facile elatumq; refrenat,
Et clarum obscurans, obscuri nomen adauget,
Erigit & miserum facile, extinguitq; superbum.
Iuppiter altifremus, cui celsum regia cælum.
Audi cuncta uidens, noscensq; & dirige recte
Hæc oracula, ego sic Persen uera docebo.*

*Scilicet in terris gemina est contentio. uerū
Hanc animaduertens aliquis laudarit, at illam
Dixerit esse malam: sibi nam contraria utraq;
Seminat illa etenim bellum, litesq; maligna.
Hinc hominum nulli grata est: sed sepe sequuntur,
Atq; colunt illam, dijs instigantibus ipsis.
Atræam at ipse (etenim prior atra nocte creata est)
Terris imposuit summi regnator Olympi
Iuppiter, at longè mortalibus utilio rem.
Namq; facit segnem quamuis meminisse laboris.
Qui cernens alium ditescere, dum piger ipse est,
Festinat quodq; arare, & humi defigere plantas.*

Tum curare domum: nam uicino amulus usq;
 Vicinus ditescenti. ac pugna utilis hæc est.
 Sic figulus figulum, sic et fabrum faber odit,
 Sic uates uatem male fert, sic irus et irum.

Ast immitte tuis hæc Perse cordibus imis,
 Ne mala sic placeat, nulla ut sit cura laborum,
 Lis tibi, clamorosas rixasq; forumq; sequenti.
 Ille etenim lites fugere et contemnere debet,
 Cui non plena domus, cui non sunt horrea plena
 Maturi fructus, Cereris quem terra dat alma.
 Huius si sat habes, age iurgia dira moueto
 Ob res alterius: mecum facere amplius istud
 Haud licet, at potius rursus causam experiamur
 Iudicij rectis, quæ uel Deus optima dicat.
 Quum fieret nostræ sortis diuisio, raptâ
 Plurima iudicibus sic corrumpendo dedisti
 Doniuoris: hanc qui cupiunt discernere litem,
 Stulti, quos latet, ut toto sit dimidium plus,
 Et quanta in molli malua asphodeloq; uoluptas.
 Quippe occultarunt homini nunc numina uictum,
 At quondam tantum facile una luce parasses,
 Vnde anno segnis potuisses uiuere toto:
 Continuò ad fumum licuisset ponere stiuam,
 Ac tibi cessarent operæ mulûmq; boumq;
 Abdidit at pater hæc, iratus pectore secum,
 Imposuit quòd ei uersuta mente Prometheus.
 Hinc generi humano mala tristitia plurima struxit.
 Primum occultauit seuis mortalibus ignem,

Quem

Quem satus Iapeto rursus est furatus in usum
 Humanum, in secula deportans clam Ioue summo.
At pater offensus, uerbis est talibus usus:
Qui superas cunctos ô calliditate Promethen,
 Ob me deceptum ac sublatum letus es ignem:
 Sed dolor hinc ingens tibi erit, cunctisq; futuris.
Hic dabo nanq; malum, mihi quod furatus es ignem.
 Ob quod gaudebunt cuncti, propriū malū amantes.

Sic dixit, risitq; parens hominumq; dcūmq;
 Vulcanoq; iubet, properanter fingeret udo
 E limo plasma, huic uires hominusq; loquelam
 mderet, ac uultu cœlestibus assimilarct
Virginibus, forma effingens pulchra : inde Mineruā,
 Cum textura alias artes quoq; tradere mandat.
Et Venerem, capiti speciosum adhibere decorem,
 Atq; comes desiderium curasq; uoraces.
Addere fallaces mores, mentemq; caninam,
Mercurium iussit, tibi qui caput abscidit Arge.

. Dixit, et implebant patris omnes iussa uolentes.
Exemplò è terra primus pede claudus utroq;
 Mulciber effinxit diuæ simile omnia plasma.
At cinxit, uarièq; ornauit cœsia Pallas.
Vndiq; per totum Charites, Suadelaq; corpus
 Contorta ex auro posuere monilia fuluo.
Pulchricome uernis cinxerunt floribus Hore.
Aptauit reliquum mundum Tritonia Pallas.
Influxit pectus Maia genitricis creatus,
Vasfriciam imponens, mendacia uerba, dolosos

Mores: consilium Iouis hoc erat. indidit idem
 Præco deum nomen mulieri, nomine recto
 Pandoram appellans: illam quod quisq; deorum
 Dono donarat, quod non hominum fuit ex re.

Postquam igitur factus dolus insuperabilis esset,
 Tum pater omnipotens cum dono Epimethea adire
 Iussit Mercurium, qui nuncius astricolarum est.
 Immemor ast erat hic, frater quod iusserat olim,
 Ne Iouis acciperet donum, sed sperneret à se
 Dimittens iterum, ne cladis origo sit orbi:
 At miser accipiens, malum habens tum deniq; sensit.
 Ante Epimethei erratum mala cognita nulla
 Prorsus erant, facilis sed uita erat absq; labore,
 Difficiles aberant morbi senium accelerantes:
 (Nāq; statim inq; malis homines morbisq; senescunt)
 At mulier digittis dum tollit opercula uasi,
 Omne malū, ledens homines graue, sparsit in orbem,
 Sola ibi se in firmis tenuit spes ædibus, intus
 Pixidis ad labrum latitans non euolat extra.
 Atq; etiam citius rursum uas tegmine clausit,
 Consilium, mentemq; Iouis Pandora secuta.
 In terram exiliit reliquum genus omne malorum.
 Hinc mare nunc illis est plenum, plenaq; terra,
 Nocte dieq; homines miseros inuadere nunquam
 Exangues cessant morbi mala multa ferentes,
 Et tacite adueniunt. nam uox est à Ioue dempta:
 Sic non ulla Iouis mentem cuitare potestas.

Nunc aliud referam, si non audire graueris,

Ordine

OPERA ET DIES.

Ordine quodq; suo memorans, tu mente reconde.
 Postquam una nati dii, mortalesq; fuerunt,
 Primum fecerunt hominum genus aureum, Olympi
 Qui cellas habitant ædes dij sine carentes:
 Hiq; homines cœli Saturno sceptrâ tenente
 Viuebant, et erat dijs uita simillima, curis
 Acuminisq; uacans, nunquam quassata senectâ,
 Robore semper erant simili manuumq; pedumq;
 Perpetuas epulas agitabant pectore leti,
 Mors accedebat tanquam sopor illa fuisset,
 Commoda nulla aberant, immensos terra ferebat
 Sponte sua fructus, illi sine murmure donis
 Diuam uiuebant, inter se pace fruentes.

At genus hoc postquam tellus contextit in aluo,
 Continuò facti sunt diui mente Tonantis,
 Atq; colunt terras, hominum custodiam agentes,
 Qui nunc quid iuste obseruant, quid fiat iniquè,
 Aere uestiti, peragrans undiq; terram,
 Diuitias tribuunt: regale hoc munus eorum est.

Inde genus superi secêre argentum Olympi,
 Longè deterius multis in partibus auro,
 Haud mentis probitate ualens, haud indole tantum,
 Tempore at hoc hominû, bis quinquaginta per annos
 Matris lacte domi uiuebat paruulus infans.
 Sed quum pubertas iam plenaq; contigit ætas,
 Tempus ad exiguum post illis uita manebat.
 Plurima uiderunt mala, namq; iniuriâ nunquam
 Mutua cessabat, reuerentia nulla decorum,

Nullus

Nullus erat cultus, nulla aris sacra ferebant,
 Ut mos est alijs mortalibus. hinc pater altus
 Iuppiter accensus, merita illos perdidit ira,
 Quod superis nullos dare dignarentur honores.

At genus hoc postquā tellus quoq; textit in aluo,
 Illis sub terris sedes habitare secundas
 Sunt iussi, atq; illic non sunt ab honore remoti.

Aeneū at hinc hominū genus alti rector olympi
 Iuppiter equandum non parte argenteo in ulla,
 Quercubus ex duris fecit durum ualidumq;
 Mars erat his cordi, et uesana libido nocendi.
 Non frugem ederunt, adamantis pectus habentes,
 Infandum suberat robur, sortesq; lacerti
 Pendebant de humeris, mēbra omnia crassa ferebant:
 Arma quidem ex solido constabant ære, domusq;
 Omnia (adhuc ferro tunc ignoto) ex ære parabant.
 Vita illis proprio manuum finita furore est,
 Atraq; Plutonis nullo cum nomine regna
 Intrarunt: quamuis fortes, quamuisq; superbos,
 Mors tamen inuasit, solemq; relinquere fecit.

At genus hoc postquam tellus quoq; textit in aluo,
 Iuppiter in terris Saturni filius inde
 Rursum aliud fecit quartum præstantius atq;
 Iustius heroum genus, ipsis equiparandum
 Dijs, ac semideos hos secla priora uocabant.
 Abstulit at nimius bellorum ardorq; furorq;
 Hos septem gemina Cadmeæ ad moenia Thebes
 Ob tua pugnātes pecora, atq; ipsum Oedipe regnū,
 Illos

Illos nauigio sala per spumantia ponti
 Ad Troiam uectos, te propter Tyndaris alma,
 Oppressitq; illic mors ultima linea rerum,
 Iuppiter ac simul hos ad mundi extrema remouit,
 Longè à terricolis tribuens uitamq; domosq;
 Atq; quidem leti semper uacuiq; dolore
 Calcant Elysios campos prope littora uasti
 Oceani. hic illis dulcemq; unoquoq; ter anno
 Effundit fructum mater gratissima tellus.

Dij utinam quinta mihi uitam etate negassent,
 Sed nascendus adhuc miser essem, aut mortuus olim:
 Ferreum enim nūc est genus, intermissio nunquam,
 Nunquam finis erit noctūue diēue malorum,
 Perpetuis hominum dij stringent pectora curis.
 Ast aliquando malis his succedent bona rursus.
 Nāq; pater genus hoc hominū quoq; morte doma-
 Vtraq; quum fuerint iam cani tempora facti. (bit,
 Nec similis nato genitor, nec filius illi,
 Nec socius socio, nec fidus suscipienti
 Hospes erit, proprio nec fratri frater, ut antè:
 Despicient senio fessos sine honore parentes,
 Insuper audebunt duris incessere uerbis,
 Vipote nec numen reuerentes. adde quòd ipsi
 Dura seni patri proles alimenta negabit.
 Ius erit in dextra, suaq; alterna oppida scindent.
 Vir bonus aut iustus nullius fiet honoris,
 Sed magis insignem sua per scelera atq; rapinas
 Suspicient, cederint dextra, nec pudor ullus

Notus

Notus erit, sallet probum & improbus, ore doloſo
 Verba obliqua loquens, periuriaq; inſuper addens.
 Deniq; liuor edax, pallens, triſtusq; malusq;
 Alterius gaudens, homines ſe ſparget in omnes.
 Tum Pudor & Nemefis, duo maxima numina, coeli
 Antiquas reptent ſedes, uel amine corpus
 Obteſti niuco, terramq; hominesq; ſuperbos
 Gaudebunt liquiſſe: quibus tamen agra relinquent
 Tot mala, quæ nullo poterunt medicamine tolli.
 Nunc age principibus referam, doctis licet ipſis,
 Fabellam. Accipiter ſic paruam ad aedona dixit,
 Alta in nube ſercens, conuellensq; unguibus atris.
 Hæc miſerè eluxit curua lacerata ſub ungue,
 At ſuit accipitri uox illa tyrannica diro:
 Quid garris demens? nunc longè fortior in te
 Ius habet, hæc tibi cantrici, quæ duco, ſequendum.
 Nunc mihi ſi placeat, tibi parca, aut corna futura es:
 Stultus, maiori cupiens contendere contra,
 Vincitur, atq; ignominiam cum clade reportat.
 Sic ait accipiter, ſulcans celeri aera penna.
 Tu ſequere o Perſe iuſtum, iniuſtumq; relinque,
 Nam multum petulans homines iniuria ledit,
 Quam uir ferre nequit patiens, quin corde mouetur
 Cladem ullam accipiens: melior ſic ſemita monſtrans
 iuſticiam, cedit quoq; tandem iniuria iuri
 Succumbens, ſtultus non nouerit hoc niſi paſſus.
 Iamq; ſtatim comes eſt iuri periurium iniquo.
 iuſticia hæc ſequitur, trahitur quocunq; ab auaris

Iudicibus, quos lege finit decernere iniqua.
Hinc lachrymans urbis uicos populumq; pererrat
Acce tecta, illis secum mala plurima uoluens,
A' quibus exacta est, fraudataq; partibus equis.
Qui uero externis et ciuibus omnia iuste
Distribuunt, nil flectentes à tramite recto,
His uiret urbs, populiq; uigent, atq; omnia florent,
Pax iuuenum nutrix usq; est, non horrida bella
Latuidens illis immittit iuppiter unquam,
Nec populos inter rerum ulla penuria iustos,
Insument epulis in sacris parta labore,
Terra dat immensos fructus, in montibus altum
Quercus fert glandes caput, est apis incola uentris,
Grex ouium lana per agros incedit onustus,
Et similem sobolem genitrices patribus edunt:
Deniq; cunctarum rerum ubertate fruuntur,
Non scandunt naues, tellus uictum alma ministrat,
At quibus est cordi mala uis, malefactaq; dira,
Destinat extemplo his Saturnius aethere poenae.
Nomine sepe uiri scelerati urbs plectitur omnis,
Qui peccet, faciatq; Ioui non facta ferenda.
Verum ut subiiciam mala quae Deus aethere mittit,
Dat cum peste famem, tacta omnis plebs cadit igni,
Incedunt sterili mulieres uentre, domuiq;
Ac stirpes pereunt, supero id rectore uolente,
Agmina qui nunc sternit eorum aut moenia frangit,
Currentesq; rates disrumpit in equore senus.

O uos qui regitis terras, aduertite mentem

Huc ad iusticiam, quoniam superi prope nos sunt
 Dij, qui cuncta uident, et eos qui per mala iura
 Defraudant alios, sprete ratione deorum.
 Ter numerum exuperant cœlestia numina, terram
 Quæ nobiscum habitant, in tutelam data nostrum,
 Illaq; quid iuste obseruant, quid fiat iniquè,
 Acre testis, omnem pedibus peragrantia terram.
 Ipsaq; iusticia est uirgo Ioue nata parente,
 Clara deos inter superos, reuerendaq; multum.
 Quam si quis uiolet, meritoue fraudet honore,
 Continuo ante pedes residens patris Iouis alti,
 Humanae exponit mentis scelera, et dare poenas
 Vult fraudis, populi rectores, qui sacra iura
 Detorquent, mala dum ob nummum sententia fertur.
 Sed memor o iudex horum, tua dirige recte
 Iudicia, et capiant te obliuia iuris iniqui.
 Noxius ipse sibi est, alij qui querit obesse,
 Consiliumq; malum danti fert maxima damna.
 Perspicit ac sentit sacrum Iouis omnia lumen,
 Nunc uidet et nobis quid agatur, si uelit, illum
 Nec latet hæc quodnam ius exercetur in urbe.
 Ast ego mortales inter iustus minimè essem,
 Filius aut itidem, si peccatum foret, esse
 Iustum, aut præmia si iniustum maiora manerent:
 Talia sed minimè est facturus Iuppiter unquam.
 Ast immitte tuis hæc Perse cordibus imis,
 Audi iusticie, uimq; obliuiscere diram.
 Hanc etenim legem nobis Deus ipse reliquit.

Piscibus at nemorumq; feris, auibaq; se ut ipsi
 Inuicem edant iuris quia non discrimen in illis,
 Iusticiam nobis, quæ præstantissima longè est,
 Tradidit, et quoties audet quis dicere uerum
 Existens testis, Deus huic dat prospera cuncta:
 Qui dum testis adest, temerè periuria iurans
 Mentitur, lædens hic ius, mage læditur ipse.
 Nam genus ipsius perit, atq; extinguitur omne:
 At genus in claro iusti post nomine uiuit.
 Nunc tibi præcipuè memorabo salubria Perse.
 Scilicet ex uitijis facile est uel prendere turbam:
 Nam uia non longa est. foribus uicina morantur.
 At regina graui uirtus sudore paratur,
 Est uia difficilis, præceps, longa, aspera ad illam
 Principio: postquam iam stas in uertice summo,
 Tum facilis, tum fit dulcis, licet antè molesta.
 Optimus ille utr' est, primusq; sibi omnia noscens
 Consulere expendens quæ post prodesse ualebunt.
 Sed bonus hinc ille est, audit qui recta monenti.
 Qui sibi consulere ignorat, nolitq; monenti
 Auscultare alij, nullusq; et inutilis hic est.

Sed tu nostra animo semper præcepta reuoluens,
 Esto operi intentus Perse diuine, fames ut
 Te premat inuidia, Cereri sed amore pudice,
 Illa tua omnigeno sic impleat horrea uictu.
 Ecce fames comes est homini certissima pigro.
 Adde quod hunc odio superiq; hominesq; sequuntur,
 Quisquis segnitia fucos imitatur inertes,

Quorum uenter apum consumit parta labore,
Ocia agens sed opus tu quodq; in tempore cura,
Horrea ut accipiant maturum in tempore fructum,
Ditescunt homines ex sedulitate laborum,
Quin operans fies multo mortalibus et dijs
Charior his odio, cui corpus torpet, habetur.
Turpe labor non est quicquam, sed inertia turpe.
Tu stadio, ad studium quoq; perstimulabis inertem
Ditescens, at opes uirtusq; decusq; sequuntur,
Dijs similis fies, melius nil ergo labore;
Sicq; nec alterius cupiens rerum, usq; laborans,
Ut iubeo proprium studeas acquirere uictum.
Vtilis haudquaqua est homini pudor hospes egent.
Nunc iuuat ille uirum, nunc officit ille uicissim.
Vir pudibundus inops manet, audax fit cito diues,
Nil unquam rapias, data coelitus optima dona.
Cuius enim fuerit manuum res aucta rapinis,
Sive usu linguae mendacis (qualia fiunt
Humanis animis lucri dulcedine captis,
Dumq; pudor nullus, sola irreuerentia regnat)
Hunc male dii uexant, rursus possessio primam
Atteritur, felix nec longo tempore uiuit.
Par scelus hic à quo supplex et leditur hospes,
Patrat et ingreditur quicumq; cubilia fratris
Vxorem maculans, et sancta cubilia stupro.
Peccat et is qui ledit utroq; parente carentes,
Quiq; senectutis supremo in limine stantem.
Haud timet immitti sermone offendere patrem.

Hunc

Hunc pater ipse Deum Saturnius odit, et illi
Factis pro iniustis tandem mala digna rependit.
Sed nunquam Perse tu quicquam feceris horum;
At pro uirili superis dijs fac sacra, pure
Mundeq; et pingues coxas adoletis sub aris;
Nunc uni pateris, nunc placat thuris odore;
Solis ad occasum facies et solis ad ortum,
Ut tibi perpetuo fausti sint atq; fauentes,
Utq; iuuare queas alios, non te iuuat alter.
Hoste tuo, ad coenam tui amantem accersere, relictos
Hunc tamen ante omnes, paries quem separat unius
Abs te, si qua etenim tibi res peragenda domi sit,
Discincti uicini aderunt, cingentur amici.
Dammum uicinus malus, auxilium bonus iungens;
Atq; bonum nactus uicinum; est nactus honorem;
Nec res, uicinus ni sit malus, ulla peribit:
A' uicino aliquid capias si mutuo, eadem
Mensura, ac non si possis sine foenore reddere;
Indigus ut rursus nullam patiare repulsam.
Ne mala lucra pares, mala lucra equalia damnis;
Sis charus charo, uisentem inuise uicissim.
Quiq; dedit, reddat nil da, qui nil dedit unquam.
Danti aliquis dedit: at nil danti quis dedit unquam?
Dus bona, sed nunquam bona mortifera ulla rapina.
Qui dat sponte lubens, quamuis hic grandia præbet
Munera, letatur, facit atq; hoc corde sereno:
Qui uero ipse rapit, nullo remorante pudore,
Sit quamuis paruum, cruciatum hic pectore sentit:

Namq; super paruum, si paruum apponere curas,
 Sepius & facias, citò magnus fiet aceruus.
 Effugit ille famem, presentem qui auget aceruum.
 Sufficit hoc minime, quod cella penaria seruat.
 Esse domi præstat, nam damnosum foris esse.
 Dulce est, de cumulo presenti sumere: contrà (rū,
 Est graue, egere aliqua re absente. hinc sis memor ho
 Dum plenum est, fermeq; uacat uas, largius bauri:
 In medio parcas, in fundo parcere serum.
 Dicta prius merces detur famulo, idq; benignè.
 Et cum fratre iocans, cura tum testis ut adsit.
 Fidere sæpe nocet, nocet & diffidere sæpe.
 Ne fucata tua spoliè te mente cauto,
 Foemina, blanda, loquax, nidi damnoſa uorago,
 Confidit furi, qui confidit meretrici.
 Hinc patrius seruet dilectus filius ædes.
 Sic tibi res crescent, procedentq; omnia dextrè.
 Fac moriæ senex, gemina ex te prole relicta:
 Namq; loui facile est locupletes reddere plures,
 Curaq; multorum maior, plus fertur in arcam.
 Si cupias summis quoq; tu ditescere uotis,
 Perse, sic facito, usq; laborem annecte labori.

LIBER SECVNDVS.

PLeiadæ cernens orientes, demete frugem:
 Vomere uerte solū, quū submerguntur in undas
 At bis uicinas latitant noctesq; diesq;
 Hinc iterum apparent impletis mensibus anni,
 Tempore quo primum incipiunt splendescere falces,

Hæc

**Hæc lex aruorum est cunctis seruanda colonis,
Sine habitent illi rauci prope littora ponti,
Pinguia siue colant in uallibus arua remota
A' ponto procul. At nudus sere, nudus arato,
Et nudus metito, Cereris si in tempore cuncta
Officia exoptes curata ut tempore crescant
Queq; suo: ne quando, grauis dum uexat egestas,
Frustra mendices aliena per ostia uictum,
Ut qui nunc ad me uenisti. at non dabo quicquam
Aut dono, aut usu: sed Perse stulte labora.
Ipsi terricolis dii constituere laborem,
Ne cum filiolis, cum coniuge, pectora tristes
Panem à uicinis queras, ipsiq; repellant.
Forfitan accipies bis tēre. at si inde molestes,
Efficies nihil, in uanum sed plurima dices.
Sed quid uerba iuuant? horror, memor esto parare
Ipse seram unde famem places, ac debita soluas.
Primam, edes, famulam, taurum qui ducat aratrum,
Emptam non ductam, tua que iumenta sequatur.
Hinc memor apta tue domui instrumenta parato,
Ne possas alium illa, et eo ludare negante.
Tempora diffugiunt, inceptaq; res caret auxilio.
Ne differ sub cras opus, adq; diem inde sequentem,
Nam sua desidia sectans replet horrea nunquam.
Nec cunctatur iners: studium rem promouet unum.
Hinc est lucta pigro cum paupertate perennis.
Cum deferbuerit Phœbeæ lampadis ignis,
Atq; calor sudorificus, cum iuppiter imbrem**

Mensibus autumnus fundit, corpusq; leuatur
 Humidum, ac recipit vires (quia Sirius horis
 Per lucem exiguis, hominum tunc imminet ardens
 Verticibus, uerum sese plus nocte fatigat)
 Deniq; cum cariem contemnit secta securi
 Sylua, et fundit humi frondes, cessatq; uirere,
 Cedere materiam e syluis tum sis memor aptam,
 Ut mortariolum tripedale, trium cubitorum
 Pistillum, atq; axem resecato septipedalem
 Octopedum si sit, tum malleus abscindatur,
 Tres palmas rota habens sit, denas currui habenti;
 Plurima ligna incurua sepes, dentale per arua
 Aut montem queres, inuentum confer ad edes
 Lignum, nam tale haud frangitur inter arandum,
 Si clauis buri, Cereris qui munia trahat
 Rusticus insigens, temoni adiunxerit apte.
 Sed tibi sub tecto fabricans duo aratra parato,
 Perfectum ac rude: nam multo praestantius est sic
 Nempe uno fracto, tum tauris alterum ut addas.
 Temones ualidos de lauro ulmoq; recides.
 Ex quercu buris, dentale ex ilice fiat.
 Sintq; naucem annorum tauri, his firmissima membra,
 Conueniuntq; operi medio cui flore uigentes.
 Non illi inter opus miscentes praelia, aratrum
 Frangentq; inceptuq; ita opus linquent sine fructu,
 Hos numerans annos uir quadraginta sequatur.
 Postquam edit panem morsus quater octo tenentem,
 Sollicitus rectum curet tum ducere iugum,

**Ad socios non respiciens, sed pectore toto
Incumbens operi: non iunior aptior illo est
Spargere sementem, & loca semine sparsa. cauere.
Iunior ad socios crebrò uaga lumina flectit.**

**Obserua, si quando gruis uox clangit ad aures,
Nubibus ex altis dantis tibi signa quotannis:
Nam fert signa soli uertendi, & tempora brumæ
Indicat: at bobus uenit ipsa ingrata carenti,
Inclusas stabulo uaccas tum pascito fœno.
Dicere perfacile est, Cum bobus des rogo currum:
Et facile abnuere est, proprijs bobus labor instat.
Vir cordatus ait, Currum compinge tibi ipse.
Stultus at hoc nescit, centum is sibi ligna requirit.
Sed tu cuncta domi curato negocia primum:
Et simul ac ipsum iam tempus uenit arandi,
Tum quoq; cum famulis insistas ipse labori.
Humidus & siccus sit ager quum scindis aratro,
Manc bene aggrediens, spicis onerentur ut arua,
Vere solum proscinde, iteratum haud sallet in æstu.
Esto non alis ager, cui uis committere semen.
Dira nouale arcet, puerorum est blandaq; nutrix.**

**Terreno sac uota Ioui, Cereriq; pudicæ,
Ut placidi pleno dent arua grauescere fœtu.
Fæc nota aggrediens terram fuleare, manuq;
Corripiens stiuiam stimulis quum dorsa trabentum
Vimine taurorum: sed tunc te ponè sequatur
Bastra puer portans, quum mandas semina terræ,
Usq; aubus semen eclando negocia ponat,**

(Sedulitas homines inuat, at socordia ledit)
 Sic grauis in terram fructu nutabit arista.
 Siq; tuo placidus Deus annuat inde labori,
 Ejce tum nasis, quas fecit aranea telas,
 Et cunctis plenis uictu letabere uisis.
 Inueniet te uer epulantem, non eris unquam
 Indigus alterius, sed opus tua ope alter habebit.
 Sed tibi solstitio brumæ si terra subacta est,
 Raras innitens genibus ressecabis aristas,
 Dragmata pauca ligans, reptansq; in puluere tristis,
 Corbe uehes messem, paucis erit illa stupori.
 Nunc etenim magni Iouis hæc, nunc illa uoluntas,
 Ac homini illius mens perscrutabilis ægrè.
 Quod tibi si sero sit aratum, hæc una medela est.
 Tempore quo primum coccyzat in arbore coccyx,
 Humanasq; suis demulcet cantibus aures,
 Tum triduum totum si fundat Iuppiter imbrem,
 Qui non destituat bonis aut uestigia uincat,
 Primus ita æquè multa metent et serus arator,
 Pectore cuncta tene memori, nec tempora cani
 Te lateant ueris, nec tempus quo cadit imber,
 Fabrorum uitato focus, nugasq; calentes
 Tempore brumali, cum frigora corpus adurunt.
 Tum propriæ domui uir prospicit omnia gnauius,
 Ne te seu a dies hyemis deprendat egenum,
 Constringatq; pedem manus attenuata tumentem.
 Multa uir ignauus, dum se spe pascit inani,
 Indigus interea uictus, mala corde uolutat:

Namq; potest inopem minimè spes pascere pigra
Ocia sectantem, & tenuis cui copia rerum.

Tu media exerce famulos æstate labore,
Non erit usq; ætas, curate in tempore nidos.

Excoriatorum pecudumq; hominumq; Decēbre
Evita studio summo, glaciemq; molestant,

Quæ per humum Borea solet indurescere flante.

Is per Thraciam equis claram flans, Oceanoq;

Incumbens, mugire facit terramq; nemusq;.

Alticomas quercus, ornosq; ex monte profundam

Deiicit in uallem, rapiens radicibus imis

Flamine præcipiti, strepitu boat ardua sylva.

Tumq; feræ exhorrent, caudasq; sub inguina ponūt,

Densa licet pellis setisq; pilisq; sit ipsis,

Sic tamen armatas Boreæ uis frigida transit.

Nec bouis hunc arcet tergus, sed ad intima perflat.

Perflat & hirsutas capras: sinit esse bidentes

humunes. anno nam toto in corpore lanæ

Perdurant: facit ille senes incedere curuos.

At non mollicutes infestat uirginis artus,

Quæ manet intra edes matri coniuncta paternas,

Nescia adhuc quid amor, quid sint tua facta Dione:

Vadiq; sed tenerum corpus bene lota, oleoq;

Perlita odorifero, tectum intra nocte quiescit,

Tempore quo polypus proprios depascitur artus,

In gelido recubans antro, madidoq; cubili.

Nondum etenim inuitat sua lustra relinquere Titan,

Qui super Acthiopum populos incedit & urbes,

Tempus ad exiguum se terræ ostendit Achivæ,
 Syluicoleq; feræ tunc undiq; quotquot inermes,
 Quotquot cornigere stridentes dentibus, altas
 Percurrunt syluas, resq; omnibus est ea cordi,
 Quæsitisq; diu in latebris sua corpora sternunt:
 Sed similes homini baculus cui tertius est pes,
 Cuiq; est iam fractū dorsum, et dependet humi frons,
 Huic similes, inde aufugiunt ubi nix lacet alba.
 Tunc, quod mando, tuū corpus bene uestibus arma:
 Indue talarem tunicam, superindue chlenam:
 Staminibus raris inducas licia densa:
 Inijceq; hinc uestem, ne horrescant frigore crines.
 Neue tibi horriduli restiq; in corpore surgant,
 Induc perones pedibus de tergore tauri
 Fortiter occisi, prius intus crinibus opplens.
 Et bruma aduentante, bouis tibi consue nectuo
 Pelles hædorum, ut late imponantur ad imbrem
 Pellendum dorso: crinesq; caputq; galerus
 Arte laboratus tegat, ut ne aures madefiant.
 Frigus in aurora sæuum est aquilone ruente,
 Astriferoq; cadens in terram ex æthere mane
 Aer fecundans segetem, super arua resedit.
 Qui primum liquidis fluuiorum hauritus ab undis
 Hinc ui uentorum è terra sublatus in altum,
 Nunc pluuiam sub nocte adfert, nunc flamina gignit,
 Vndiq; Threicio nubes aquilone ciente:
 Hunc tu præueniens actio pete testæ labore,
 Ne properans coelo te fors nebula occupet atra,

Et madidum corpus, uestesq; intingat in imbre.
Hinc præuitato mensis seuiſſimus hic eſt
Brumalis, grauis & pecori & mortalibus ipſis.
Pabula iumentis tum parcius obijce. uerum
Plus homini apponat, quoniam longiſſima nox eſt.
Hæc obſeruato, dum impletis menſibus anni
Acqua dies fuerit noſti, & dum denuò mater
Cunctorum tellus fructus ſerat alma recentes.

Cum poſt ſolſtitium brumæ regnator Olympi
Sexaginta dies conſecerit, illicò deinde
Oceanj Arcturus ſacris releuans caput undis
Exoritur, fulgens noctis uenientibus umbris,
Hunc poſt, lugubris rege ex Pandione nata
Ad uer primum oculis hominum ſe oſtendit hirundo.
Huius præueniens aduentum, incidito uites.

Cum calida eſt terra reptat teſtudo per agros
Pleiades fugiens, tum tempus mittere uites,
Sed falces acue, atq; in meſſem mittito ſeruos.
Deſere mane torum, & ualeat conſeſſus in umbra
Temporibus meſis, cum Phæbus corpus adurit.
Sed properans cura, ut fructus ſub teſta uehantur.
Surgito mane, tibi ut uictus contingat abundè.
Conſcitur facile pars tertia mane laborum,
Aurora acceleratq; uiam, acceleratq; laborem.
Multi iter inceptare ſolent illius ad ortum,
Bobus & inijcitur tum multis pondus aratri.

Carduus in pratis cum floret, & ore cicada
Arboribus latitans dat acutum ſtridula cantum,

Crebrè

Crebrò alas quatitans, operosa æstatis in hora,
 Tunc capræ pingues, tunc & molliſſima uina,
 Fœmina tunc coitus auidiſſima, languidus eſt uir.
 Nam capiti & genibus uires Canis æſtiſer aufert,
 Corpus & exuccum facit æſtas ſaxea, tum te
 Umbra habeat, tumq; adſint Biblina uina, placenta
 Lactea, lacq; capræ, quæ non alit ubere foetum,
 Nec teneri uituli nondum enixi caro deſit
 Hædorumq; recens natorum: nigra ſub umbris
 Vina ſedens miſce, recrea cor dulcibus eſcis,
 Spirantem leuiter faciem conuerſus ad Eurum,
 Et fontem aſpiciens ſine limo & ſine fluentem:
 Sed ter aquam funde, & quarta uinum uice miſce.

Brachia cum primum proſert robustus Orion,
 Sacra iube excutiant famuli Cerealia dona,
 Area in æquali, & uentis regione patente.
 Excuffam Cererem metire, in uafa reponens.
 Quumq; tenes omnē iam ſtructurā intra horrea uictū,
 Quære domo propria famulum, famulamq; carentē
 Prolibus, illa ſolet, quæ lactat, inutilis eſſe.
 Paſcere cura canem quoq; ſit, ne parcito pani,
 Ne tua ſurctur ſolitus fur ſtertere luce.
 Poſtremò monco, ut ſcenum paleasq; recondas,
 Vnde boues paſcas mulosq; his omnibus actis,
 Tauris deme iugum, & famulis concede quietem.

Cum medio cœlo Canis Orionq; uagantur,
 Arcturumq; aurora uidet ſibi ſtare propinquum,
 Collige tunc omnes Perſe de uitis uuas,

Et bis quinq; dies noctesq; exponito soli,
Sint & quinq; dies sine sole, in dolia sexto
Munera leticiam Bacchi parientia conde.
Postquam pleiades hyadesq; atq; amplus Orion
Occiderint, tum mox inuertere uomere terram
Esto memor: sic quæq; suo anni tempore fiant.

At tibi difficilis res si sit nautica cordi,
Tempore quo eæ Atlantides Oriona
Vitantes seuum, pelagi conduntur in undas,
Omnigeni miscnt inter se prælia uenti,
Hinc tua nulla mihi tum currat in æquore nauis:
Cura sit, ut iubeo, tellurem inuadere aratro.
Nauigium subduc in littus, & undiq; saxa
Aduoluc, ut sedeat tutum spiramina contra.
Eijce aquas pluuias, ut ne louis imbre putrescat.
Arma ratis cuncta ad tua tecum culmina conser,
Carbasa, quæ nauis sunt alæ, ritè plicato,
Suspendas fumosa super laquearia clauum.
Ipse niam differ dum tempus uenerit aptum,
Tum nauem æquoreas in aquas deducito, & illam
Mercibus oppleto, unde domū bona lucra reports.
Sic noster solitus pater est dare uela per undas,
Perse chare, bonum uictum hinc æquumq; parabat.
Et semel hac tenuit cursum, emensus mare magnum,
Æolica à Cuma soluens cum naue picata:
Non quòd diuitias amplas fugiebat, opesq;
Sed paupertatem mortalibus à Ioue missam,
Hud Helicone procul, miserāda habitabat in Ascre:

Qui

Qui malus ac gravis est, brumâq; æstateq; uicini.
 Curandum Perse tempestiuo omnia fiant
 Tempore, sed primam hanc curâ res nautica poscit.
 Laudato exiguum naucem, at res credite magna.
 Quo maior uestura, lura hoc maiora futura,
 Si modò contineant rabiosi flamina uenti.
 Quando ad mercatum uertisti pectora, sic &
 Debita conaris uitare, famemq; molestam,
 Multifoni ostendam pelagi cursusq; modosq;
 Non tamen ipse rei, quæ pertinet ad mare, doctus.
 Nam nunquã rate sum spaciola per æquora uestus,
 Præterquam Eubœam ad uicinã ex Aulide, ubi olim
 Argiui à ducibus populi collectio facta est,
 Dum seuum mare ibi tenuit Troiam ire uolentes.
 Illuc Amphidamantis ego ad certamina ueni,
 Chalcidâq; intraui, nam plurima præmia clari
 Proclamata uiri statuere: at carmine tum me
 Victorem, tripodem auritum retulisse recordor.
 Hunc ego suspendi Musis Heliconis honorem,
 Primum ibi fecerunt me hymnum tentare sonorum.
 Nunc mihi quanta fuit ratiū experientia cernis.
 Attamen Aegiochi mentem referabo tonantis,
 Nam docuere deæ me sacrum pangere carmen.
 Quinquaginta dies post, quam se uertit ab usio
 Sol Cancro, æstatis iam parte cadente suprema,
 Est opportunum fluctus intrare marmos.
 Non facile frâges naucem, aut homines mare perdet,
 Perdere si nolit princeps Neptunus aquarum,
 Sive deum simulatq; hominum rex Iuppiter ælis.

Namq; per hos pariter stat cardo boniq; maliq;
Non uarij tum flant uenti, iacet unda quieta,
Tum trabe confidens uentis securus in altum
Nauem, ac sarcinulas impone suo ordine cunctat.
Ne differ reditum, citò sed properato reuertit:
Nou pluuiâ autumnî expectes, Bacchûq; recentem,
Infansq; notî flatus, hyememq; sequentem.
Namq; autumnali pluuiâ comitatus abunde,
Fluctibus horrifonis inuim mare concutit auster.

At iter est aliud per pontum tempore ueris,
Cum primùm apparent frondes in uertice fici
Tanta, quanta pedum reddit uestigia cornix
Per terram incedens tum sit uia peruia ponti.
Atq; hic est cursus, qui sit sub tempora ueris:
Sed nulla ille animo nostro ratione probatur,
Maturus nimium, datur egrè euadere cladem.
Atamen hec homines cæci mente omnia tentant.
Nam miseris anima est durum mortalibus aurum,
Sed durum oppetere ac submergi gurgite falso est.
Hinc præceptorum uolo te memorem esse meorum.
Namquam quicquid habes totum committe carinis,
Plura domi linquens, paucissima credito naui.
Nam graue, damna pati medijs in fluctibus atris,
Vt graue si plaustri nimio sub pondere pressi
Axis frangatur, res dispergantur ex omnes.
Hinc modum ama, bonaq; in re occasio præualeat omni.
Inage tibi uxorem dum firmus adhuc uigor adsit,
Annos cum numeras ter denos, plusue minusue,
Optum est coniugium: decimo sed foemina quarto

Anno pubescit, nubat mox deinde sequenti.
 Virginem, ut instituas laudatis moribus opta,
 Vicinamq; tibi prae cunctis delige sponsam.
 Sis tamen hic cautus, ne te uicinia ludat,
 Nil uxore uiro melius contingit honesta,
 Nilq; mala peius: tali, quae uiuere laute
 Clam solet. haec quamuis ualidum, sine torre maritum
 Vrit et exiccat, citiusq; senescere cogit.
 Sedulus observa curam, cultumq; deorum.
 Dilige post fratrem, socium: quod si parem amorem
 Esse uelis, socius ne ledatur prior abs te,
 Neue illi fictum tua lingua ostendat amorem.
 Si dicto incipiat prior ille aut ledere facto,
 Tunc memor esto, eademq; illi cum scenore redde.
 Rursus amicitiam ueterem obseruare uolentem,
 Atq; pati poenas uiolati foederis a se,
 Suscipe, (nam miser est, crebro qui mutat amicos)
 Nec tua post unquam facies prae se ferat iram.
 Ne multos, neu rursus habeas nullos tibi amicos.
 Prauos euitato, bonis noli esse molestus.
 Paupertatis inops nunquam grauis audiat ex te
 Opprobrium: nam dos est numinis illa potentis.
 Lingua bonum eximium est homini, si pauca loquatur,
 Siq; modum conseruet, inest tum magna uenustas.
 Si probris laceres, laceraberis illico peius.
 Publica cum celebrat populus conuiuia, conser
 Accedens aliquid tecum, nec sordidus esto.
 Pro sumptu exiguo reddit ad te magna uoluptas.

Mene Ioni ac reliquis superis libere caneto
 Illotis manibus. Dij sordida sacra recusant.
 Ad faciem solis conuersus meiere noli:
 Sed quando occubuit, donec fuerit nouus ortus.
 Atq; quibus sis cunq; locis, facere inter eundem,
 Detectus ne causam Dijs sacrae quoq; noctes.
 Vir pius, ac dextro donatus pectore, meiet
 Sine sedens, siue admoto stans corpore sepi.
 Res fuit in thalamo chara cum coniuge, Vestæ
 Tum tibi polluto caue ne peragantur honores.
 Nec Veneri coena funebri incumbere reuersus:
 Veram epulis surgens letis, lautisq; Deorum.
 Ne flumios pedibus calcaueris usq; fluentes,
 Ni prius aspiciens exores pulchra fluenta,
 Ac manuum sordes in aqua purgaueris antè.
 Qui fluxum impius nullum calcare ueretur,
 Hunc superi oderunt, ac post mala plurima sentit.
 Symposio in celebri, praesentes sunt ubi diui,
 Ne refices unguis cultello à sorde repurgans.
 Ne cratera super potantum pone lagenam:
 Qui facit, cueniet mors illi cruda repente.
 Aedificansq; domum, ne linq̃uito semiparatam,
 Ne sedcat clamosa super cornicula cantans.
 Nen comedere ex illa quæ non benedicta patella est,
 Nene laues: quoniam factis quoq; poena stat illis.
 Ne puerum, seu sit natus ter quatuor annos,
 Seu totidem menses, educa molliter, inq;

Delicijs: siquidem nil uiribus officit æquè.
 Nèue ad balneum, ubi muliebris turba lauatur,
 Vir lotum ueniasnam poena grauis quoq; tali
 Euenit. aut ueniens superis ubi Dijs sacra fiunt,
 Ne culpes exequippe Dei hinc accenditur ira.
 Precipue hoc caueas, uel fluminum in ostia, cursu
 In mare que properant, uel in ipsos mingere fontes
 Nèue aluum exoneremam non est utile factu.
 Sedulus ac hominum famam uitato molestiam:
 Ingens fama malum, facilisq; illius origo est.
 Perfertur graue, et orta semel deponitur agre
 Illa etenim prorsus nequit euanescere fama,
 Vndiq; quam uulgus spargit, quonia quoq; diua est.

HESIODI DIES.

R Itè dies seruans, que sunt Ioue patre create,
 Optima dic seruis quod sit tricesima mensis,
 Ac opera inspicere, ac dimensum diuidere illis,
 Qua solet et populus tractare forensia iura.
 A magno Ioue principium est et origo diebus.
 Prima dies sacra est, tum quarta et septima sacrae
 Namq; hac Latona genitus perbibetur Apollo.
 Octaua, et Lunæ crescentis nona, putantur
 Esse bonæ, quæuis opera atq; negocia obire,
 Laudantur quoq; post decimam prima atq; secundæ
 Scito tamen, quod sit longè hæc præstantior illa.
 Hac tonde pecudes, letam illa demete frugem.
 Pendula et hac tennes connectit aranea telas,

Quod

OPERA ET DIES.

36

Quod sit plena dies, formicaq; rodit acervum:

illa exordiri telam mihi femina curat.

Tertia post decimam infœlix conspergere cultum

Semine agrum, præstat tamen optima robora plâti.

Sexta super decimam teneris asperissima plantis

Apta mari gignendo, sed est non apta puellæ

Gignendæ primum, nec eam tum nubere præstat.

Sextaq; præcedens gignendæ inimica puellæ est,

Apta hœdis, puluinq; uiris excindere testes,

Et pecudum stabulum communire undiq; septo.

Dandis apta uiris: et amat conuicia, falsa

Verba loqui, clàm sermones serere inter amantes.

Mensis at octaua castres caprumq; bouemq;

Luce duodecima mulis castratio fiat.

Sed cum uicinus lunæ iam uoluitur orbis,

Vir tibi nascetur prudens, et ad omnia dexter.

Dandis apta uiris decima est: hinc quarta puellæ

Blanda fauet: pecora hæc, curuq; boues pede euntes,

Et celeres catulos, mulosq; operum patientes

Imposita cicrato manu, uitare memento

Quartam iam medij, tum quartam deficientis

Mensis: namq; animum tum cure mille remordent.

In quarta prima uxorem tibi ducito charam,

Auguria observans, que sunt dexterrima tedis.

In primis quintas fuge pestiferasq; grauesq;

His etenim Eumenides terramq; hominesq; pererrant,

Suppliciumq; ferunt periuria falsa locutus.

7 2

Septi-

Septima post decimam felix Cerealia dona
 Arca in equata recte terere, atq; flagellis
 Excutere: ad thalamum faber hac tibi ligna secato;
 Tum quoq; materiam fabricandis nauibus aptam.
 Incipias quarta naues sarcire uetustas.
 iam nonæ mediæ pars uespertina probatur.
 Ac homini innocua est, quæ nona est ordine primo.
 Confert et plantis, tum formellisq; uirisq;
 Gignendis simul est felix, nec inutilis unquam est.
 Sed latet hoc multos, quod sit penultima mensis
 Optima, seu referare uelis uas, seu iuga dura
 Bobusq; et mulis et equis annectere collo,
 Seu tibi si placeat naucem deducere in altum.
 Namq; datum paucis discrimen noscere uerum.
 Vasa aperi decima quarta: nam præ omnibus hæc est
 Sacra dies, post uicenam: quæ solis ad ortum
 Est bona, ad occasum mala laudent pauci alias hinc.
 Iamq; dies aliæ felices atq; benigne,
 Contra aliæ ancipites sunt, et uirtute carentes.
 Et laudant alias alij, est cognitio paucis.
 Seu a nouerca dies nunc est, nunc mater amica.
 Is felix ac prosper aget, qui hæc omnia seruans,
 Sic uitam instituat, Dijs inculpabilis ut sit,
 Anguria obseruans, nec quicquam spernere tentans.

HESIODI OPERVM

et Dierum finis.

REVERENDISS

IN CHRISTO PATRI AC ILLU-
stris. Præfuli & Dn. D. Nicolao Olaho E-
piscopo Agriensi, S. R. Maiestatis per Hun-
gariam & Bohemiam supremo cancel-
lario, patrono suo humanissimo,
Ioan. Ramus *ὁ ῥαμνῆς*.

Cum nuper in Hesiodi opusculum,
quod de Herculis clypeo scripsit,
incidissem, Præsul illustrissime, ne-
scio quàm insidiosa uoluptate me re-
tinuerit, ut non semel legisse conten-
tus fuerim, nisi iterum atque iterum de integro euol-
uerem. adeo postrema mihi lectio semper noui ali-
quid promittere uidebatur. Senti tandem quibus me
insidijs occulta poetæ æmulatio occupasset: nimirum
quod hic minimè sui similis, totum se in certamen Ho-
mericum contulisset, magnificentiusq; quàm alibi
effurgere niteretur. (nam in Georgicis & Theogo-
niæ, præcipuam operam in uocabulis & nominibus
posuit) Homeri deinde & Virgilij clypeos huic com-
parauit, ut trium inter se poetarum discrimina; quan-
tumq; aliud alium figmentorum ac ingenij felicitate
superasset, intelligerem. Homero igitur (quod om-
nium primus fuerit) inuentionis laudem omnes uno

Clypeos
Vergilij,
Homeri &
Hesiodi cō
paratio.

ore concedunt:quem Hesiodus tanta dexteritate imitatus est, ut non uno loco magnam illi laudis partem eripuerit. Vtrogq; iunior Virgilius, breuiter quidē, sed & luculentius & utilius laborauit, qui totius ab ipsis serē exordijs Romanæ rei historiā admirabili artificio repetiuerit. At Homerus et Hesiodus, quanquā non omnino, propemodum tamen hic pares sunt. etsi inuentioni, quā imitationi, plus laudis debeat. Vtrius tamen ætatis prior, & an ἰλιονόου fuerint, iam olim apud maximos controuersum est: suisq; utrinq; testimonijs hæc res & oppugnari, & defendi potest. Nec satis scio quāti hoc faciendū sit, quod uictū olim ab Hesiodo Homerum poetico certamine commemorant. Mihi certē si quid in tantis tenebris diuinare liceat, nec contemporanei fuisse uidentur, nec unquam hunc illi poetico certamine commissum. non enim uerisimile est, in tanta laudis emulatione, & temporū affinitate, alterū alterius labores tā manifestario furto aggressurum fuisse: præsertim cum uictū uictoris nimium semper poeniteat. uictorem autem ἰασωμένης αὐταγωγῆς labores & ingenium ad sui nominis ornamentum inuadere, quid aliud est, quā decretam sibi uictoriam pessimo iure aduersario creptam esse confiteri? Quod cum in alijs multis, tum maximē in comparationibus factum intelliges, in quibus interdum ne latum quidem unguē alter ab altero recesserit: nisi quod is qui ætate posterior fuit, nonnihil com-

mutatis

mutatis uerbis furtum suū occultare conatus sit. Sed
 ne prolixitate nimia odiosus sim, ad Cel. V. uenio, cui
 nostri laboris patrociniū in tāta temporū maligni
 tate imponere ausus fui: confusus uel D. Nannij nomi-
 ne, hominis V. Cel. studiosissimi, leuidente hoc munus-
 culum non ingratum Cel. V. futurum: praesertim cū
 iam olim ab ipsa tui ortus nobilissima infantia et do-
 ctos ornare, et crescentium ingeniorum conatus adiu-
 uare cōsueueris. Accipe igitur Praesul generosissime,
 quem superioribus istis diebus ex Graeco cōuertimus;
 Hesiodi clypeū: opusculū breue quidē, sed tale, quod
 cum Homeri quouis uolumine facile conferri possit.
 Maxime enim hic conatus uidetur, ut illi principatū
 extorqueret. Quod et sua Aeneide Virgilius molitus
 est: de cuius imitatione quia mentio incidit, quid ha-
 stenus mihi uideatur aperiam. Sed primis libris cum
 Odyssea contendit: illisq; quemadmodum suum Vlyf-
 sem Homerus, ita ille Aeneam, tot malis, tempestatib.
 et erroribus exercitum. depingit: ut si uel nomen so-
 lum commutes, in diuersis scenis unius hominis fortu-
 nas recenseri, aut eundē histrionem alijs atq; alijs ar-
 tibus personatum, induci credideris. adeoq; ille per
 omnia studiosē Homerum expressit, ut in Vlysse Ae-
 neam, in Aenea Vlyssē, denique alterius in alterum
 fortunas tam cōformiter transtulerit, ut nihil eo nec
 similius nec melius dici possit: atq; ista parte (meo cer-
 tē iudicio) Homerum longē superauit. Sex postremis

cum Iliade illi certamen est: quod opus tantum abest
ut superarit, ut ne aequarit quidem: tam ibi grandis,
tam magnificus, quasi inimitabilis Homerus, ut nec
à Deo quidem, si scribere incipiat, uictoriam illi cre-
ptū iri metuerim. Quid tamen Virgilius superstes fa-
cturus erat, nescio, multum, qui extant, promittere ui-
dentur labores: qui si sub quo artifice infantiam, sub
eodem adolescentiam egissent, non dubium est quin
grandiores longè, magnificentioresq; futuri erant.
Vt ut est, hoc euicit, ut quanto hic inferior, tanto ibi
superior excellentiorq; euaserit: usq; adeò, ut nisi u-
triusq; tempora tam certa essent, non tam Virgilius
Homeri, quàm Homerus Virgilij imitator uideri pos-
set. Verùm de his (quia hoc non pertinent) satis. Ad te
redeo, Reuerendis. Præsul, obsecrās ut istas nostri in-
genij primitias ex tui nominis splendore aliquid or-
namēti decerpere patiaris (*ἐν δόξῳ γὰρ τοιοῦτον τὸν
δουλοῦν ἢ δόξαν ἢ γέροντι τινὸς τὴν αὐτὴν ἐκτενέστατον
ἀπαρ᾽ ἑαδαι.*) Quod si facis, nostrosq; labo-
res à Cel. V. probari sensero, maiora breui, quæ non-
dum ad iudiciū populi maturuerunt, multo ex luben-
tius ex alacrius proferemus. Bene uale, generosissime
atq; cruditissime patrone. Viennæ Austriaco-
rum tertio Idus Maij,

Anno 1550.

D. PETRO NANNIO ALC-
mariano Ioannes Ramus

ἐν ἀρχῇ.

Cui tradenda mihi dederas tuā dona patrone,

καὶ τοὶ ἐμοὶ δὲ αὐτῶν δῶρα παρὰ χεῖρας.

Et placido aspexit per te mea carmina multa,

ἀρχῇ ἐν ἀνθρώποις πλεῖστα δεικνύσας.

Sit precor ex uiuo, sit functo corpore facias,

οὐδὲν ἐν βίῳ, ἔλθῃς ἐν θανάτῳ.

Tu quoq, qui tanti fueras mihi numinis auctor,

ἀπὸ τοῦ ἐμοὶ πατρὸς Νάννι θεοῦ εἶσι.

AD MAGNIFICVM VIRVM, ET LIBERALIVM STUDIORVM ASSERTOREM ACERRIMVM, D. IOANNEM HASENBERGIUM HORATIUM, ARCHIDUCVM AVSTRIÆ PRÆCEPTOREM, IOANNIS RAMI DE GOES CARMEN, quo totius opusculi argumentum continetur.

Βῦπατ' ἀσπράϊν ὅσα λάψαναι ἔργα ποιεῖς,
 Καὶ πρότορον λατίω μὴ ποτε γνωσᾶ, δέχῃ.
 Εἰ δὲ σάκος μέγα ἡρακλῆος, καὶ τόξα μέγιστα,
 Θέσπετα καὶ φοβερὰ τούχια φῶτος οὔνι.
 Εἰθα δρᾶκοντες ἐφ' αἰανὸς φόβος, οὐδ' ὅλῳ λῆξ,
 Κάμρι καὶ μακρίᾳ, καὶ τ' ἐρεῖς ὑλομόνῃ,
 Ὑσμῖναι τε, μάχαι τε, φόνοι τ' ἀνδροκτασίαι τε,
 Καὶ μακάρων θαλίαι δαίετο, καὶ τε γαμοὶ.
 Ζῶᾶ τε, καὶ βλοσυραὶ λιφαλαὶ, χαρποὶ τε λέοντες,
 Καὶ τρυγετοὶ, βάκχαι θῶντα δῶρα πατρὸς.
 Τῷτο δὲ ἀργυρέῳ χαλκῶς ἐποιᾶτο φαάνῳ,
 Δέξιός ἢν τέχνῳ πάντοσε λαμπόμνημον.
 Τῷ μιμαῶς τὸν κύκλον ἀρτίον ὕον ἐπέφει,
 Υἱὸς ὁ Αἰκμήωνος καὶ μεγάλου Διός.
 Εἰθα ἄρ' ἔννυτον ἔχων δουλοχόσκιον ἔγχεσ,
 Οὔτα κατὰ μῦθον, καὶ ἐξονάριξι λόρον.
 Εἰθα δὲ καὶ νύμφαι δονδρέτιδες, αἵτ' οὔνι πόντω,
 Νέμεδες, ἐν μέσῳ φοῖβος ἐφεζόμενοι. (νωρ,
 Φλῆκτρον ἔχων, παλάμοις τε χέλιον καὶ νῶρ ἐπεταί-
 Καὶ λιγυρὸν χάριτες φθέγμ' ἅμα μελπόμενα.
 Εἰ δ' ἐθέλεις στομάτων τε μέλιν, καὶ πλητῆρα ἀκῦσαι,
 Καὶ παλάμοις λιθαράν φοῖβον ἄγοντα βλέπαι,
 Δόρκειο Ἀσπράϊν τὸν βίβλον, ὃν ὕδρι πεδύταις,
 Πέσαις ἑξὺν χόρσιν παντὶ οὔνι χεῖρ ἔχον.

Lectori.

Pingunt, Virgilius, uates Ascreus, Homerus.

Aeneæ, Alcide, Peligenæ clypeos.

Belligeros contra Turnum, Cygnū, Hæctora: donant

Alma Venus, uirgo Pallæ, aquosa Thetis.

Formauit superūm cœlestis dextera fabri:

Hec ita festiuè sacra poësis habet.

Fulgida describunt speciosis scuta figuris,

Effigiem ueri principis, atq; animum.

Quem non uult uarijs mundi succumbere curis,

Aut leuiter, uates Græcus uterq; trahi.

Romanus duros non formidare labores,

Pro modò uentura posteritate iubet.

Esse animos tales solius munera cœli,

Tres simul unanimi dogmate constituunt.

GVILIELMVS COTVRNOSSIVS

in Clypei uersionem.

Trunca uidens Italàm ferri sua scripta per orbem,

Omnia nec Latio carmine uersa legi,

Ascreus gemit uates: Et quid iuuat, inquit,

Sic mea truncato corpore membra rapi?

Progenies superūm, et fratri quæ scripta colono,

Ansonios olim uersa iniere pedes.

Alcide clypeus, Cygnæq; bella supersunt,

Gloria quæ nostri prima laboris erant.

Omnia uel Latium legat, aut intacta relinquat:

Nil mea sic lacero corpore scripta iuant.

Prodiit hinc igitur Ramus, gemitusq; poeta

Sustulit, et Latij Herculis arma dedit.

HESIODI ASCRAEI

OPUSCULUM DE HERCVLIS

clypeo, Latinitate donatum per
Ioannē Ramū de Goes.

Orditur à
commēda-
tione Alc-
mena, quæ
Amphitryo-
nem patris
interfecto-
rem The-
bas secuta
est.

V Miquit patrios Tyinthia regna pe-
nates,
Et Thebas, Alcmena, uirum comitata,
petiuit,

Quam placidos nūeo tollebat pectore uultus,
Oraq; mortali nunquam concessa puella,
Nympharum matrumq; decus, sexusq; uerendi
Gloria, seu purum uideas sine crimine pectus,
Seu raros formæ spectes cœlestis honores:
Cuncta Cythereæ similis, quæ fronte decoram
illi cæsariem dederat, lumenq; iuuentæ
Purpureum, et letos oculis afflarat honores.

Exemplum
amoris con-
iugalis.

Insignemq; adeo, rerum nec inanibus auctum
Gestarum titulis, coluit uenerata maritum,
Quantum nulla queat uinclo sociata iugali.
Qui licet in patrem ferro grassatus honeste
Coniugis, et tantum maculasset sanguine nomen:
Non tamen hoc facinus, cæsiq; iniuria patris,
Eripuit primos quos illi iunxerat ignes.
Verum in Agenorcos, patria tellure relicta,
Tunc cum migravit fides, Cadmiq; superbum
Imperio supplex populum, gentemq; petiuit:

Ille fecuta, domus coniunx habitauit easdem.

*Non tamē aut thalamo prius est dignata maritum,
Concubitu' ne admisit, agros quā uerteret ultor
Hostiles, flammāq; urbes à stirpe ruiſſet
Teleboā, Taphiūmq; olim qui fortia ferro
Demisere neci magnorum corpora fratrum.
Hoc diuis quondam uotum iuratus Olympi
Fecerat: hos metuit, ſi quid promiſſa moretur
Soluere, ne tali poſcant pro crimine poenas.*

*Occasio
belli ſulco-
pti.*

*Ergo opus aggreditur, promiſſaq; uota capeſſit
tam certus, rapit arma ferox, ſubitoſq; tumultus
Enulgat, belliq; omnes petit ordine curas.
Illi ſe comites equitum genus ac re ruentum
Bototi adiungunt, belli pugnaq; ſurentes
Ardore, et clypeos docti uerſare trili- ces:
Locriq; inſignes iaculo, breui- buſq; ſagittis:
Vna magnanimi, genus inſuperabile bello,
Phocides, in pugnam ſocij comitesq; ſequuntur.
Tales Amphitryo populos, et talia bello
Pectora, Teleboas du- ros educit in hoſtes.*

*Catalogus
populorū,
qui Amphi-
tryonē ſe-
cuti ſunt.*

*Conſilium interea Deus altitonantis Olympi,
Anxius in curas animo conuerſus agebat,
Q-uo tandem ſuperūmq; iras, hominumq; tumultus
Solueret, et totum freno ſubiungeret orbem.
Talis nolenti, potior ſententia uifa
Vna animo ſubiit: quam mox ſimulatq; recepit,
Vritur, et molli bene cinſta uirginis igne*

*Cur Iupi-
ter Alcme-
na concu-
bitum peti-
uerit.*

Ardet

Ardet amans, subitoq; furens delapsus Olympo,
 Alta Typhaonij tetigit fastigia templi:
 Inde petiturus diuina sede uerendum
 Phicion hic partes agitur diuersus in omnes,
 Cum subito pulchræ thalamos nocturnus inibat
 Virginis Alcmenæ, Venerisq; in mollia soluit
 Dona animum, uoti compos, lectoq; receptus.
 Mox illo labente die redit inclytus heros
 Amphitryo, partis inimica ab gente trophæis.
 Non famulos, non ille prius quod quisq; sequatur,
 Explorat studium, nec agris commissæ reuisit:
 Quàm sua membra toro formosæ coniugis usq;
 Lassa refecisset, uotiua nocte potitus.

ôparatio. Tanta etenim uidui uis impellebat amoris
 Amphitryona ducem: quantum qui ferre recusat
 Præsentis curas morbi, subitoq; laborat
 Tollere, & abruptis optat sibi libera uinclis
 Membra dari, ut cœlum possit commune tueri.
 Non secus exhaustis bellis, rebusq; peractis,
 Ille domum, charosq; petit uictrice penates
 Dextra, & uirgineos per noctem coniugis haurit
 Amplexus, carpitq; suos quibus arserat ignes.

Sic quæ ignara Ioui thalamum, reduciq; marito
 Indulsi, septem claudentia moenia portas
 Ornauit duplici partus genialis honore:
 Et fratres una geminos produxit ab aluo, (quam
 Nec quicquam aut animo similes, aut pectore quic-
 Doti-

Dotibus hic minor ingenij, uirtutibus alter.
 Alcides melior, pugnae, interritus, atrox.
 Hunc, compressa deo superumq; hominumq; potēti:
 Ast alium peperit, mortali iuncta marito.

Hic tamen ille Iouis natus, sobolesq; Tonantis,
 Marte satum duris Cygnum confecit in armis.

Fortē sub umbroso nemoris syluaq; recessu
 Delphicoe Phœbi, magnum cum Marte uigantem
 Vnā conspexit Cygnum: fulgore minaces
 Armorum, et currus metuendo robore fultos:

Pulsabant celeri terram commota uolatu
 Corpora magnorum aripedum, densissimus auras
 Pulvis ab illorum pedibus, plaustrisq; rotatu
 Versus, obumbrabat, prospectumq; ire uetabat
 Longius, obscura densans caligine coelum.
 Splendidus axis erat, temone insignis et auro,
 Quem circum rapido cursus sonuere uolatu
 Aeratis orbes radijs, chalybæaq; uincla.

Quo uelitur Cygnus curru, medioq; tremendus
 Insidet, atq; animo spem turbidus haurit inanem:
 Cum charo, Alciden sperat se posse, nepote
 Perdere, et exutos armis spoliare superbis.

Talia, sed tacite, secum indignatus agebat.
 Abnuū euentum notis Cyrrheus Apollo,
 Atq; preces aliō uertit, cum uiribus auctum
 Concitat Alciden, tantumq; impellit in hostem,
 Magnus ab armorum radijs, natiq; patrisq;

Herculis &
 Iphicli fra-
 trum com-
 paratio.

Vbi & quo
 modo Her-
 cules inci-
 derit in Cy-
 gnum.

Per nemus, & sacras pharetrati numinis aras
 Fulgor ijt, densas illustrans lumine sylvas.
 Visaq; nescio quid penitus commota minari
 Luminaq; uultusq; Dei, totoq; moueri
 Pectore, & insans facies efferuere flammis.
 Hei mihi, quis tantis ausit ferre obuius armis
 Arma, nisi Alcides, magno comitante iolao?
 Nec, nisi eos quenquam tantos equare labores
 Posse reor, Martis ue iras, clademue morari:
 Quis magna uires animo, quis fortia bello
 Pectora, quis ualida pugnanda in praelia dextra.

Posteritatē
 aliquando
 maiorum
 suorum sce
 lera luere.

Tum sic Alcides memori sermone nepotem
 Aurigam affatur: Dulci mihi charior aura
 O' iolae nepos, generis spes optima nostri,
 Acternae forsā sedis suprema regentum
 Numina, non parui sceleris sibi conscius, olim
 Lacerit Amphitryo, tunc cū sacra moenia Thebes
 (Tirynthum fugiens) & Agenoris arua petiuit,
 Ob caesi inuidiam soceri: supplexq; Creontem,
 Heniochenq; adiit: quem mox, simulatq; precando
 Institit, ornarunt donis, rerumq; dederunt
 Quantum supplicibus satis, hospitioq; receptis,
 Atq; ita foelicem pulchra cum coniuge uitam,
 Tranquillosq; dies, & fata quieta peregit.
 Iamq; uno lapsus Titan reuolubilis anno
 Menses bis senos obiit: mox nascimur ambo,
 Ipse tuus mecum genitor, sacroq; parentis

Fundi-

Fundimur è gremio fratres, moresq; animumq;
 Dissimiles. illi præclari Iuppiter usum
 Abstulit ingenij, et corpus sine mente reliquit,
 Qui profugus patria (sic dii uoluere) relicta,
 Eurysthea miser, non una cæde tyrannum
 Insanem sequitur. scelerum nisi fortè pudore
 Victus, degenerem mentem ad meliora reduxit.
 Sed frustra ista queror, lachrymisq; offendor obortis,
 Chære Iolæ, tui miseratus fata parentis.

Iphiclus.

At pater omnipotens mihi duros ferre labores,
 Accumulans immisit, et ingentes ærumnas.

Interea eripedes frenis uinclisq; superbos
 Tu rege, nexilibus distorquens ora lupatis.

Adhorta-
tio.

Atq; axes fidens animi, curruq; gubernas:
 Nil uanos Martis strepitus, nihil arma moratus,

Qui Phœbi in longum iaculantis tela uagatur
 Per nemus, insolito (res admiranda) tumultu.

Cui quamuis magnæ diuino in pectore uires
 Non tamen hinc, nostro nisi uulnere fractus, abibit.

Talia iam dudum memorātem, et uerba serentē,
 Auriga aspexit, fortiq; hæc protulit ore:

Iuppiter omnipotens, diuūq; hominumq; potestas,
 Et glaucus falsi Neptunus gurgitis heros,

Urbem qui Thebas clarissima mœnia seruat,
 Te multis ornant memores utriq; triumphis:

Abhonesto.

Qui tibi tam clara Cygnum uirtute, domandum
 Opposuerunt uirum, quo uicto, ut uictor Olympi,

A premijs.

Ardor &
promptitu
do inueni-
lis.

Aeternis nomen uicturum sedibus addas.
Accipe tela manu, rigidoq; accingere ferro,
Vt modò commissis inter se Martia plaustris
Arma armis coeant. nec enim me, nec Ioue natum,
Murmure terre bunt uacuo, notisue fugabunt.
At spero infestis propius cum surgere signis,
Amphitryone satos, gladijsq; urgere uidebunt:
Perculsi fugient, nec ad incita tela resistent.
Namq; adeò in pugna calet haec mihi dextra ruinas,
Vt longè malim, quàm regia prandia, bellum.

Sic ait. ast tales iuuenili pectore fusos
Alcides animos, et uerba uirilia tollit
Laudibus in coelum meritis: illumq; uicissim
Affatur, nolucris contrà sermone locutus:

Ariò equus
Herculis.

O Iolae nepos, ô magni cura Tonantis,
Non procul hinc ualidis moturus praelia signis
Hostis abest. quare quicquid generosius audes,
Expedias, durisq; ferocis Arionis ora
Includas phaleris, doceasq; uelocius omnes
Auxilio partes monitum tentare ferendo.

Hercules
ad pugnam
instruitur.

Sic fatus, subito robustis cruribus aptat
Aere renidentes ocreas, argentea crurum
Vincula sortitas. thoracem deinde coruscis
Siderum flammis, uarijsq; colore micantem
Induit, hunc illi Pallas florentibus annis,
Tristia cum duri subiit discrimina belli,
Obtulit, atq; enssem collo suspendit eburnum.

Dein.

Deinde humero ingentem, retroq; in terga refusum
 Accingit pharetram, cui plurima spicula diris
 Artibus, et uarijs incant imbuta uenenis:
 Vnde mouerentur lachrymæ, gemitusq; cadentum:
 Tela polita tamen, uarijsq; operosa figuris,
 Et bifido nigris uelata in cuspide pennis;
 Missa quibus ceptum rapiunt per inane uolatum:
 Tum iaculum capit oblongum, ferroq; timendum
 Prefixo, capitiq; aptat quam ferre solebat
 Terribilem cristis galeam, multisq; rigentem
 Auri fulgentis radijs, qua tutus iniquum
 Alcides belli posset perferre laborem.

Tela uenē
 nato cuspi-
 de;

Tum capit ingentem clypeum, prorsusq; stupenda
 Arte laboratum, iactu quem nulla recepto
 Vulneca, nec duris religarant ictibus haste.
 Undiq; cæruleis circum currentibus aurum
 Orbibus infusum, duroq; uolumina gypso
 Incuruata, seboris niueo candore relucet:
 Multaq; permixtis uariata coloribus æra
 Alternant uiuos clypei cælestis honores.

Clypeus ter-
 talis elegā-
 tissima &
 admirabilis
 descriptio

In medio spiris tortus draco, frontē reflexa,
 Atq; retrouersis oculis in terga recumbit,
 Igne, terribilis, multoq; rubentibus igne
 Luminibus, stringens ad apertis faucibus ora,
 Ora superfluis sortentia tota uenenis.
 Cui Dea terribili uultum compleuerat æstu,
 Spargere bellorum causas consuecta ferox Lix

ig. de
 dicit, quā
 Contentis
 nem alijs ho-
 cau;

Homines
hoc uiso
monstro,
subitò con-
cidebant.

ἀπολύτως
acerrimæ
pugnæ.

Ipsa potens animis rapere improvisa uigorem
Humanis, rigidaq; illum substernere morte.
Quisquis in Alciden ferro consurgit, et alium
Obuius infestis Ioue natum prouocat armis,
Illius in Stygias animam deturbat arenas,
Quæ dulcem subitò uitam indignata relinquit,
Nudaq; putrescunt inhumati corporis ossa.

Hic uideas dire signa atrocissima pugne,
Inq; fugam uersos alios, aliosq; sequentes
Strage data, et multos, ultrò citroq; tumultus,
Quos Eris adiuncto conciuerat improba Fata,
Inuenies alios multo cum sanguine mistam
Vitam exhalantes, alios in uulnera pronos
Deficere, et uitam uix ducere: uulneris illum
Expertem, hunc casum pedibus per tota reuinctis
Castra rapi, iamq; arma uirum, iam corpora multa
Cede cruentari, fluere atro sanguine uestes.

Bis sena hic uideas stridentibus effera flammis
Colla, uenenato uultu maculosa, draconum:
Tam magis offenso spirantia gutture uirus,
Quàm magis Alcides effuso sanguine pugnat.
Istaq; ceruleos chypei dispersa per orbem
Monstra uidebantur, proprijsq; ornata nitabant
Cuncta notis auri per cerula colla draconum.

Leonum &
suum inter
se certamē.

Fulgor ijt, nigros pingebat sepia uultus.
Haud procul inde sues, hinc effera turba leonum,
Iratæ cœunt animis, et toruæ tuentes.

Con-

Congressi, multo miscent cum sanguine pugnas.

Sed nec apri rapidis quicquam cessere leonum

Agminibus, nec apros fului timuere leones.

Primus ibi exiliens campo sese arduus infert

Agmina perrumpens ualide leo: illius ergo

In sua præcipites ceciderunt uulnera proni

Cladibus, atq; anima duo apri periëre relicta.

Vulnera nigram mentem quem ructauere cruorem,

Concretum gremio Terra officiosa recepit.

Clamorcm excipiunt socij, fremituq; sequuntur,

Præcipientesq; ruunt. Et ad incerta bella seruntur.

Nec non è iuuenum fortissima pectora coetu,

Inde uicti animis Lapithæ, duriq; Gigantes

Astant: hicq; uirum Caneus dux, hicq; Dryanteus:

Pirithous, procuresq; ducum Mopsusq; Phalerusq;

Exadius, Prolochusq; uirum non infima bello

Gloria: Marte satus comes his Titaresius, atq;

Thescus Aegides, fama immortalibus æquus.

Insignes auro iuuenes, insigniaq; auro

Arma humeros circum gestant, et pectora circum:

Nubigenæ ex alia Centauri parte coactas

Semisacro in numerum glomerarunt milite turbas.

Hic fortis Petreus, huic comes Asbolus augur,

Hurius, atq; Arctus, Dryalus, Perimedes, et ipsi

Peucide gemini fratres, placidaq; superbus

Fronte Mimæ, nigrumq; gerens ætate capillum:

Conspicui argento iuuenes, gemmisq; corusci

Lapithæ
cum Cen-
tauris con-
gressi sunt
in nuptijs
Pirithoi: ad
quas allu-
sum uide-
tur.
Centauri.

Sidereis, dextra truncos et robora uibrant
 Arborea, et sudibus miscent horrenda praeustis
 Praelia cum duris Lapithis, qui cominus agtis
 Inter se insurgunt armis, hastisque; minantur.

Mars & Mi-
 nerua prae-
 lio inter-
 sunt.

Alipedes medio fusi certamine Martis,
 Et Mars ipse truces agitur furibundus in hostes,
 Sanguineis telum manibus complexus, et omnem
 Expediit in pugnas aciem, spoliisque; superbit,
 Illum indignanti similem, similemque; minanti
 Aspiceres, celeri raptum reuolamine currus,
 Cui socij toto cupientes pectore bellum,
 Adhaerent Pauor atque Metus, trepidique; sequuntur.

Minerua,

Quos Iouis haud longo sequitur discrimine Pallas,
 Tristitia non uano uolens certamina uultu,
 Et gladium manibus, galeamque; in uertice fuluam
 Horrendum quatens, clypeoque; animosa se uero
 Infert se mediam spumanti sanguine pugnae.

Deorum
 concilium,

Cum Ioue coelicola cuncti super aurea coeli
 Tecta residebant, primoque; in limine Olympi,
 Hic ubi diuorum sedes, et plurima fului
 Circumfusa iacet uis innumerabilis auri,
 Personat auratam citharam Cyrrheus Apollo,
 Quem circum paribus dulcissima carmina Musa
 Respondet uicibus, coetu assistente deorum.

Portus
 imago.

Non procul hinc motos ubi condunt equora fluctus,
 Placati que; cadunt tumuli, strepitusque; residunt,
 Appulsu facilis portus, pelagoque; fluenti

Vndarum

CLYPEVS.

155

Vndarum strepitu similis, similisq; tumentis,
Et quem multa super delphinum turba ruebat
In medios sine lege maris, portusq; recessus.
Ast duo qui reliquis longè excellentius ibant,
Conspicui argento nitido Delphines, in orbem
Aequora uerrebant caudis, æstumq; secabant
Pectore, et exertis nunc efflant naribus undas,
Nunc medio timidos absorbent æquore pisces:
Cautus ab extremi piscator marginis oras
Rupe residebat celsa, sinuosa per altum
Retia diducens pelagus, portusq; retorquens.

Perseu cly
peo anteuo
lantem fia-
git.

Hic clarum Danaes formosæ Perseæ natum
Extuderat, clypei nullo cœlestis in orbe
Herentem, nec ab orbe procul zonisq; uagantem,
Mirandum uisu monstrum faber inclytus auro
Igniuomo, et cultis distinxerat undiq; gemmis.
Herebant pedibus duplici talaria nexu
Aurea, quæ sublimem alis, medioq; tenebant
Acce suspensum: lateriq; argenteus ensis
Ex humeris aptatus erat, uaginaq; pulchro
Acce renidebat, secto uestita elephanto:
Sic supra umbonem medium uelut umbra uolabat,
In dorso extabant Phorcynidos ora Medusæ:
Multaq; inauratis argentea uincula bullis
Perseæ lambebant regem, mediumq; premebant.
Atq; Orci galea niueum cingente capillum,
Ex oculis fugiens, umbræ noctisq; ruentis

Perseus in-
terfecta
Medusa
fugit.
Orci galea
inuisibilem
se fecit.

Cingitur insidijs, gressusq; effingit cunctis.
Non visum subito diræ post terga sorores
Gorgones, et cursu fugientem Persea captant.
Precipites, hostemq; petunt, gemituq; lacessunt.
Vasta repercusso crepuerunt marmora planctu,
Et pedibus chypei latera omnia quassa dederunt
Ingentem strepitum, tinnituq; æra sonarunt.

Pondus id, hos gemitus adamantina zona tenebat
Bini inerant squammis depicti terga dracones
Ceruleis, magni, immanes, ceu colla petentes
Porrecti ad iugulum, linguis uibrantibus ora
Sibila lambebant pariter, crudele tuentes.

Homerum
imitatur
hoc loco.

Zona superueniens maioribus incita turbis
Armorum, et seuis horret concussa periclis.
Bina utrinq; acies, populorum castra duorum
Armis conspicua innumeris, in mutua uertunt
Bella manus, illi patriam, charosq; parentes,
Et dulcem bello sobolem, natosq; tuentur:
Moliturq; suos contraria turba labores,
Excidioq; parant manibus fabricata Cyclopum
Castra dare, atq; imo subuextere moenia fundo.
Pars talis oppressa iacet, pars agmine facto
Dimicat, et totis oppugnat uiribus hostem.
Turribus è celsis matres, trepideq; puellæ
Prospiciunt, lachrymisq; genas, oculosq; fatigant
Virgineos, uiuis similes quæ tristitia curant.
ipsaq; tarda gelu, et uiuendo lassæ senectus

Mo-

Moenibus euadens, cœlumq; et numina uotis
Inclamat, sursumq; manus ad sidera tendit.

Quisq; suis metuunt suprema pericula natis.

Interea putris miserando funere campus
Feruēt, et effuso restagnat gurgite sanguis:
Cum subito accurrunt magno simul agmine porcæ
Toruē, terribiles, auidæq; abiecta sequuntur
Corpora, seminetesq; uiros, tepidumq; recenti
Cede locum, et plenos spumanti sanguine riuos.
Vtq; sibi oblatam campo queq; obuia prædam
Inuenit, hanc subito trahit in diuersa recuruis
Vnguibus, atq; animam crudeli uulnere fessam
Occupat, et mœstas Erebi demittit ad umbras.
Mox saturæ exhaustis epoto sanguine membris,
Exanime abijciunt retro post terga cadauer,
Et uersæ reptant stragem, pugnamq; reuiscunt.

Porcæ car-
niuoræ tri-
sticiam cla-
dis augment.

Hic Clotho et Lachesis, Stygioq; animosa furore. Tres Para-
Atropos, in medios ruit indignata tumultus. cæ.

Quæ quamuis gracili non tantum corpore molis
Præferat, at reliquis tamen excellentius æuo
Grandior incedit, canisq; illustrior annis.
Vnâ omnes ruerē, et diris mœstisq; moueri
Inter se irate rixis. et toruā tuentes,
Iniiciunt manibusq; manus, atq; unguibus ungues.

Præcipitāsque hominū uitas Achlys ære propinquo
Heret, sed tristis, faciem humerosq; pedesq;
Et Stygiæ totum corpus conspersa fauillis.

Cui sordent uncaeque manus, et pallida semper
 Ora metu, putretque mucus, sinibusque receptas
 Et oculis atro desudat sanguine guttas,
 Et terram tabo maculat, ringitque reductis
 Faucibus, et tetros aperit cum murmure dentes.

Hymeneia
 seu nuptia.
 les trium.
 phi.

Regit conspicuis moles inscripta figuris,
 Et septem portis, totidemque effulta columnis
 Surgit opus, choreis ubi se genialibus omnis
 Exerget populus, pomparumque ardua plausu
 Moenia sollicito resonant, spaciofaque flammis
 Atria collucent, Hymeneia festa parantum,
 Ducentamque novam, curru properante, maritum
 Coniugis in letos thalamos, iam iamque abeuntem
 Nocte cadente diem facibus flammisque morantur.
 Incedunt auro compta longo ordine matres.
 Has chorus equatis mulcens concentibus auras,
 Atque lyrae graciles extenso pollice chordas
 Percurrens sequitur, quem summa laude secuta,
 Alternant cum uoce choros, saliantque puellae.
 Parte alia lectis dapibus mensisque procaces
 Indulgent iuvenes, quorum genialia leto
 Carmine, et audaci resonant conuiuia luxu,
 Excipiunt alij non leuo numine carmen,
 Et gracili ad clitheram pedibus manibusque rotata
 Asiliunt, blandisque iocis, risuque sereno
 Tristes expediunt curas, fidesque sonantes
 Permisto gaudens sequitur modidamine turba,

Leticiâq; iocisq; uic. plausuq; resultant.

Cornipedum ante urbem, stadio cursuq; uolantū
Tergora conscendunt iuuenes, longoq; feruntur
Agmine precipites: atq; ardua rura pererrant
Agricolæ, breuib; culti ornatiq; lacernis,
Fœcundam curuo proscindunt uomere terram.
(Mirandum uisu) subito surgebat opima
Mæsis agro, ex flauis Ceres incuruata capillis,
Maturatq; metit robustus messor aristas,
Et ferro culmos, ex aquara salce superbam
Inuadit segetem: ex campo prostrata legentes
Hordæ concurrunt pueri, lectisq; manipulis
In uacuas referunt Cerealia munera cellas.

Rusticilæ,
bores &
Rudia,

Parte alia curuis maturam falcibus ulmum,
Et carpit grauidæ immundus uinitor uuas,
Mox iuuenes leuib; calathis, ex uimine textæ
Pampineam excipiunt uitem, folijsq; coruscant
Auriferis: qui cum læti cessere, subinde
Expediunt, oneriq; parant uacuos calathiscos.

Vindemio
imagopul-
cherima,

Vitis erat nitidis argentea tota racemis,
Quam circum tenues, argentea brachia, rami
Discurrunt, passimq; horti latus omne superbo
Ordine distinguunt: illam quoq; plurimus ære
Fulcierat grauior postis, sursumq; tenebat,
Fecerat hanc magno diuinus Mulciber olim
Ingenio, hic medio carmen citharædus in horto
Incipit, ex festo cuncti clamore sequuntur,

Nes

Nec minus intenti sua quisq; negotia curant:
 Vndiq; seruet opus, sursum deorsumq; ruentum:
 Hic onus importat tergo, redit ille peracto
 Munere, statq; alius calcatis sordidus uuis:
 Parsq; ministerio praeli, uinoq; terendo
 Incumbit: premit ille, alius collecta lacunis

Venatio. Extrahit. hi cocunt pugnis. Multiq; patentes
 Transmittunt cursu campos, leporumq; fugaces
 Venantur cumulos: cumq; his duo magna latrantia
 Corpora, sollicitis ceruos clamoribus urgent.
 Ast illi fugiunt celeres, cursuq; salutem

Equestri Prata per, & syluas, atq; inuia lustra sequuntur.
 cursu auri- Parte equites alia, biyugo certamine campum
 ga in sta- Corripiuntq; ruuntq; effusi carcere currus
 dio certat. Aduersis spacijs, pendentq; in uerbera proni
 Aurigae, dant lora: uolant ui seruida circum
 Plaustrum choros, radijsq; fremunt: lapsuq; rotarum
 Impulsi, ualidum titubant, queruliq; feruntur.
 Tantus amor laudum, tanta est uictoria cura.
 Victori spes summa tripus, tripus ere corusco
 Splendidus: hunc nigro faber ingeniosus in antro
 Fecit, & aurato clypei celauit in orbe.

Oceanus Haec circum tumidi late maris ibat imago
 clypei mar Oceani, & fluctu spumabant caerulea cano.
 gines clau- Cui super impendent cygni clangore uolantes,
 dit. Atq; errant fluctus medios per, & aequoris alti
 Amplexus, caelum, nunc undas ore petentes.

Tot Deus exiguo formas miratur in auro
 Iuppiter altitonans: cuius mandata secutus,
 Inuictum, ualidumq; manu, magnumq; peregit.
 Vulcanus clypeum: dextra quem ferre potente
 Alcides potuit, nec erant graua arma ferenti.
 Ipse quoq; ascendit currum, fulgentibus armis
 Conspicius: uelut ipsa Iouis per nubila summi
 Fulmina missa nitent: leuiterq; illatus, honesto
 Cornipedum incessu uebitur. currusq; Iolao
 Rector, equos laxo uersans moderamine flectit:
 Cum subito placidum sese dea numen in orbem
 Extulit humana facie Tritonia, et ipsos
 Talibus aggreditur uerbis, et talia fatur:

Vos ô Lynceæ geniti de stirpe nepotes,
 Huc agite, et monitis aures aduertite nostris.
 Omnipotens animos uobis uiresq; secundas
 Sufficit, ut Cygni bello spolia ampla superbi,
 Et caput è tumida raptum cervice feratis.
 Hocq; uelim. Alcide maneat tibi mente repostum
 Firma, cum dulces annos, supremaq; fata
 Clauserit, atq; animam Cygni tuus hauserit ensis,
 Linque loco exanimem, nec sit tibi cura perempti
 Corporis: arma etiam, quæ fortè excussa iacebunt,
 Præterea, cautosq; oculos aduerte Gradiuo:
 Qui cum fortè latus clypeo nudauerit, hasta
 Vulnere agens celeri, retroq; in tuta recede.
 Non tibi fas bello superumq; deumq; corusca

Minerva
 Herculi &
 Iolao.

Instructio

Arma,

Arma, uel induuias diuinam rapuisse potentum.

Minerva

Sic ait: et uolucres scandit Tritonia currus,
currū Her. Acternam portans famam, nomenq; subacto

culis ascen Victurum Cygno. flagris auriga citatis

dit.

Admonuit bijugos: illiq; agitare sonantes

Incipiunt currus, uolutriq; insurgere cursu:

Diua quibus uires quassa dedit egide Pallas,

Imaq; concrepuit tellus, percussa uolantum

Cornipedum pedibus: plaustris cum surgere utrinq;

Cygnus equum domitor, Marsq; insatiabilis armis,

Aduersis coepere uirs: uelut acta procellis

Vnda, uel ut subitis interstrepit ignibus ether:

Qui cum diuersi campum uenere sub unum,

Vnoq; auriga stadio iunxere iugales,

Mox crebris uacuas implent hinnitibus aurat,

Alter in alterius neclentes murmura uocem.

Increpatio. Iamq; propinquantem, distis ingressus acerbis

Alcides Cygnus: Tantumne in pectore uersas

Cygnus ignaue nefas? aut sic tibi fidis, ut ausis

Nos contra ferro decernere, qui sumus olim

Fortibus assueti pugnare, et uincere fortes?

Cede loco, aut meritis nobis dabis improbe poenas

Et tutam permitte uiam, temone reducto.

Hac Ceyca peto, qui rex iustissimus unus

Trachinis superest, et seruantissimus equi.

Quid multis? nec enim te res latet ista, quod ille

Te sibi delegit generum, natamq; pudicam

Coni

Connubio iunxit stabili, propriamq; dicitur.

O! scelus infandum, caue sis: non te pater isti

Eripiet dextra. mecum si cominus armis

Decernis, nostro uitam sub Marte relinques.

Quin etiam (nec uana loquor) Mars ipse cruentam A maiori:

Cervicem nostræ quondam subiunxerat haste.

Ante Pylum, belli raptus. crudelis amore,

In me torfit agens, quantum furor ipse mouebat,

Iratus iaculum: contraq; ego nostra retorsi

Illius in corpus uiolentis uiribus arma.

Ter chypeo excepit iactus, ter pronus in armis

Procidit, et terram resupino uertice texit.

Mox alio ingressus telo, clypeumq; recidi,

Transfixiq; femur medium: quo uulnere fractus

Concidit, et putri subito prostratus arene

Cum sonitu incubuit: spolijsq; exutus ab alto

Plurima dijs superis post pugnam fabula factus.

Sic ego nunc uiresq; tuas, et uana retundam

Somnia, si conferre ultra mibi tela parabis.

Sic ait. Ast illum nequicquam dira minantens

Fisus equis nimium Cygnus contempsit. ab axe

Defilijt terre soboles Mauortia Cygnus,

Parte alia Alcides: sonitum dedit æthere tellus,

Tam ualida percussa pedum gravitate. caballos

Aurige impulerant propius, flagrisq; citabant:

Cum gemini heroes cupidis in mutua dextris

Arma ferebantur. Veluti de uertice rupes

Compara- Vi torrentis aquae per saxa, per ardua montis
tio Home- Praecipitant, ualidoq; trahunt secum omnia lapsa,
ro frequēs. Strage data nemorum, quercus fractasq; sub ipso
 Eripiunt alnos casu, piccasq; uirentes,
 Dum subiecta petant montis, campiq; iacentem
 Planiciem, talis tum reddebatur ab illo
 Campestri sonitus certamine, mutua pulsu
 Armā armis, rabido torquent glomerantq; furore
Hyperbole Moenia Myrmidonum, uiridisq; Anthæa, & Iolcus,
 Atq; Helice concussa dabant, Arneq; fragorem,
 Armorum strepitu, uocemq; inclusa uolitant
 Moenia, pulsati colles clamore resultant
 Interea, cum iam diris ululatibus auras
 Pugnantes implent. Clari cum rector Olympi
Hoc Home Intonuit laeum omnipotens, summoq; cruentas
ro & Virgi In gremium terrae stillabat ab aethere guttas,
lie semper Dilecti faciens in honorem talia nati.
signum cla Qualis in apricis (cum iam conceperit iras)
dis. Montibus immansuetus aper deprensus, ut acres
Compara- Sentit adesse canes, uenatoresq; sagaces,
tio. Perstat, & arrectis horret sera tergora setis,
 Irarumq; minas iam congressurus apertas
 Concipit, & tetrum calido uomit ore cruorem,
 Duraq; commissis distorquet dentibus ora,
 Fulmineosq; oculos, aciemq; in fronte minacem
 Huc illucq; rotat dubius, uultumq; seuerat.
 Haud secus Alcides Ioue natus defiluit altis

Curribus in terram, currusq; cacumina linquit.

*Et iam tempus erat, uirides cum fortè cicadæ,
 Ramorum assuetæ folijs petulanter inerrant
 Vere nouo, tenui reuocantes carmine messem,
 Et matutinos per pinguia gramina rortes
 Nocte abeunte legunt: quo iam cum Phœbus apertâ
 Lustrarit mundi seriem, sua fundere plena
 Carmina uoce queant: cumq; omnis pullulat arbos,
 Et tenues circum segetem nascuntur aristæ,
 Nec metuit dulcis surgentes pampinus Austros,
 Et uerno Phœbus uites oppalliat æstû,
 Autor lætiæ Bacchus quibus assolet omnes
 Eripere infestas curas, animumq; leuare:
 Inter se heroes hac tempestate ciebant
 Arma auidi, pariterq; animis in bella feroces
 Certa ferebantur: raptorum more leonum,
 Quos natura ferox, & egestas cogit edendi,
 Ardua sectari surgentem in cornua ceruum:
 Quem cum mole sua superatum dente necarint,
 Inter se cupidi partæ pro corpore prædæ
 Certant, & ualidis feriunt rugitibus auras.*

Veris des-
 scriptio.

*Seu ueluti gemini rostris in rupe repandis
 Vulturij miscent pugnas, certantq; cruentis
 Vnguibus, infando cœlum clangore petentes,
 Si quem fortè uident loca per syluestria ceruum
 Cornibus horrendum, capreamq; per alta fugacem,
 Quam procul incautam nemora inter frondæ fixit*

Côparatio

Pastor

Pastor agens telis, liquitq; uolatile ferrum
 Ignarus, medias sylvas saltusq; peragrans.
 Delapse fugiunt montes, uixq; agra trahentem
 Crura feram rapiunt discordi dente uolucres.
 Sic duo fatigeris heroes cominus armis
 Congressi, uali dis impellunt uocibus auras.
 Moxq; ibi sublatam Cygnus consurgit in hastam,
 Incauto Alciden cupiens extinguere telo,
 Aggressusq; agitur, clypeiq; insigne superbi
 Percussit feriens hasta: sed in orbe quietum
 Nequicquam telum pendens umbone refedit.

Cygnus ab
 Hercule in
 terficitur.

Acrius aduersum rursus consurgit in hostem
 Alcides Cygnum, et mediam qua partibus haeret
 Aequis ceruicem tetigit, nexusq; reuulsi,
 Queis galea et clypeus coeunt: qua cede solutis
 Nervi uinclis, sed adhuc cum murmure linguae,
 In terram pronus cecidit. Ceu uicta securi
 Sternitur infando gemitu decidua quercus:
 Ceu Iouis icta sonat metuendo fulmine cautes,
 Sic terrae incubuit: magno simul arma cadentis
 Increpuere sono. cui cum fugisset in auras
 Vita leues, uicto tum longè immanior hoste,
 Alcides rapidi cautus uestigia Martis
 Obseruat, tristi torquens fera lumina uultu.

Cōparatio.

Ceu leo, qui praedam nactus, totamq; cruentis
 In diuersa trahit pedibus, tantumq; fatigat
 Dum cadat, atq; animam superatam morsibus efflet:
 Afidet,

Aſidet, & cupido paſcit fera lumina uifu,
 Horrendumq; oculis agitur, circumq; uolutat
 Agmina, nunc humeros pulſans, nūc tergora cauda,
 Sanguineisq; putrem pedibus conuerſit arenam.
 Deniq; ſic totum furor immedicabilis aufert,
 Vt nemo aduerſis illi concurrere ſignis
 Audeat, aut propius motis conſurgere rixis.
 Alcides talem Marti ſe interritus offert.
 Parte alia ingreditur Mars armiger, ore timendus
 Sanguineo, ingentes iras ſub pectore uoluens:
 Tum ſubito incumbunt ualidis clamoribus acti,
 Alter in alterius ſtringentes pectora ferrum.

Ac uelut excelſo reſoluta è uertice cautes
 Excidit, & longum ſaltu deſertur in orbem,
 Dum cadat, & medium ſerians in uallibus agmen
 Impingat, reddatq; ſonum mons monte reſuſus:
 Haud ſecus aduerſum Mars indignatus in hoſtem
 Incidit, horrendo cœlum clamore fatigans.
 Sed Iouis Aegiochi ſoboles ueneranda præibat
 Alciden Ioue patre ſatum, manibusq; ſerbat
 Aegida terrificam, denſa caligine circum
 Nube ſuperfuſa teſtam: qua freta, ſuperbum
 Ingreditur tali uerborum fulmine Martem:

Deſine iam tandem triſti contendere pugna,
 Atq; animos cohibe: neq; enim magno Hercule uicto
 Victorem creptis ſpolijs te excedere pugna
 Fata ſinent: uerum iſta precor tam dura coerce

Græcorum
 more alias
 ex alijs cō-
 parationes
 colligit.

Pallas
 Marti.

Arma, nec hanc nobis ueniam luctando recusa.

Talibus haudquaquam dictis uolentia Martis
Flectitur: exuperat magis, ægrefcitq; medendo.
Ingressusq; iterum Alciden feruentior, hostem
Occisurus, et illum, atq; illius arma iacentis,
Si qua fata sinant, mox erepturus, in illum
Insiluit, telumq; manu uibrante tetendit
In clypeum, cæsi miserando funere nati
Vlcisci interitum cupiens, sine uulnere telum,
Palladis armigeræ dextra auertente, repulsum est.
Iratu diua Mars auxiliante, perisse

Mars ab
Hercule in
femore uul
neratus.

Tam bene conceptum iaculum, mox obuius ensens
Arripit, atq; iterum fertur furibundus in hostem
Amphitryoniaden, uerum ille interritus omnes
Excipit incursum: femorisq; ubi uidet apertam,
Nec testam clypeo, confixit arundine partem:
Ingentem clypeum, magniq; uolumina scuti,
Ictu tam ualido media intercudit, at ille
Protinus incubuit madida superatus arena.
Accurrunt Pauor atq; Metus, dominumq; iacentem
Excipiunt, tolluntq; solo, corpusq; uolanti
Mox curru impositum, fuga non mortalis equorum
Abstulit eripedum, mediumq; per æthera uexit,
Dum miser in summum uenit derisus Olympum.
Tum satus Alcmena socio comitante Iolao,
Exuuijs Cygni pariter, spolijsq; potiti,
Inscendere iterum currum, Trachina petentes

Moenia

*Moenia se Pallas dea non mortalis in astra
Erigit, et summi petit ardua tecta Tonantis.*

interea cæso crudeli uulnere nato

*Iusta facit Ceyx; pariterq; ca funera moestus
Prosequitur populus lachrymās, qui proxima scruat
Moenia, Myrmidones, Anthea, Arneq; et Iolcus,
Atq; Helice, qui supremum comitantur honorem,
Intersuntq; patris lachrymis, luctumq; sequuntur.
Obruit illius tumulum populator Anaurus,
Hybernis auctus pluuijs, niuibusq; resurgens.
Hec illi Arcitenens dederat mandata: quod ille,
Munera qui Delphis Centumtaurilia Phœbo
Annua pendebant, media spoliasset adortus
Sæpe uia, et tanto Phœbum fraudasset honore.*

*Ceyx
Cygno iu-
sta fune-
bria facit.*

FINIS.

HESIODI AS-

CRAEI THEOGONIA, BO-
nino Mombritio patricio Me-
diolanensi interprete.

*INCIPIAM à Musis, Heliconis, carmē,
alumnis,*

*Quæ iuga sacra colunt montis, spacio-
sāq; terga:*

Nunc fontem solite circum saltare nigrantem,

t 3 Nunc

Nunc Iouiam choreis ambire procacibus aram,
 Et uel Termessi, uel fluctibus Hippocrenes,
 Vel formosa tuis Holmi diuine sub undis
 Membra lauant: summas Helicō qua uerberat auras,
 Mobilibus per stagna echoris, dulciq; corona
 Exultant, pedibusq; ruunt hinc inde decoris.
 Densior has operit liquidis ē fontibus aer.
 Nocte meant, pulchra nec eunt sine uoce canentes
 Aethercumq; Iouem, cultae ē Iunonis in Argo
 Numina: congesto soleis haec utitur auro.
 Additur his Pallas, magnus cum Pallade Phœbus,
 Et quae noctiuagis gaudet Diana sagittis.
 Teq; canunt Neptune pater, qui numine terram
 Saepe moues: magnaq; Themis, pulchramq; Dionem.
 Quamq; Venus nigra nimium formosa pupilla,
 Quamq; sit auratis Hebe spectata coronis.
 Nocturnis memorant Lunam, Solemq; diurnis
 Ignibus, Oceanumq; senem, Terramq; parentem.
 His subit Iapetus, nigra Nox, Latonaq; mater,
 Quaeq; diem crocea defert aurora quadriga.
 Te neq; praetereunt grauior Saturne, nec ullum
 Quem genus à cœtu scierint duxisse deorum.
 Hæ prius Hesiodo, tennes dum pasceret agnas,
 Monte sacro, pulchram dederant ad carmina uocem:
 Meq; istis primum compellauere susurris:
 Pastores, studio quibus est syluestris aucna,
 Duntaxat uentres ē carpi crimine digni:

Scimus

Scimus falsa loqui, non pauca simillima ueris:
 Scimus uera loqui, fari cū uera uelimus:
 Sic doctæ magni Musæ Iouis inclita proles.
 Tum sceptrum legere ex lauro, ramumq; dederunt:
 Diuinamq; ambas uocem sudare per aures:
 Ut iam quæ fuerint, et scire futura ualerem.
 Ergo beatorum genus est, dicere deorum:
 Seq; ipsas primū canerem, tum si quæ placerent.
 Sed quid cum syluis agimus, uel (talìa) petris?

Principium à Musis igitur deducimus. illæ
 Laude animum patris exhilarant: plerunq; canentes,
 Quæ sint, quæ fuerint, et quæ uentura trahantur.
 Vox concors atq; indefessa canentibus illis.
 Adde, quod aula patris solet arridere dearum
 Carminibus: resonat domus alta nivalis Olympi,
 Cœlicolū domus. immortali uoce sorores
 Diuorum genus extollunt, laudantq; canendo.
 Principiō quos terra dedit, cœlumq; rotundum,
 Et diuū quicumq; genus deduxit ab illis.
 Deinde Iouem memorant, hominūq; deūmq; parētē.
 Principium finisq; sui fit carminis ille:
 Sit quia maior dijs, et præstantissimus horum.
 Quid quod et humanum genus, ipsorūq; Gigantiū
 Dum memorant, mentem cogunt gaudere paternā,
 Musæ Olympiades, compti Iouis ægide natæ,
 Mnemosynæ soboles, obliuio certa malorum,
 Curarumq; quies. sacris has mater in oris

Picria, magno peperit commixta Tonanti.
 Mater Eleutheris præerat: cui Iuppiter, ullo
 Haud diuū præfente, nouem sub noctibus hæsit.
 At postquam multas annus fuit actus in horas,
 Et sua cœperunt afferre pericula menses,
 Ecce nouem ad numerum nocturni pignora furti
 Vno Mnemosyne peperit pulcherrima nixu,
 Leta puellari foetu. nam carmina Musæ
 Semper agunt, uacuaq; gerunt formidine mentē:
 Mentem, quæ niueo multum non distat Olympo.
 Sunt illis pulchræq; domus, populiq; beati:
 Quas pariter Charites, Desideriumq; frequentant,
 Voce sonant leta, labijs modulantur amoenis,
 Cœlicolū legesq; sacras, moresq; canendo,
 Fortē hilares cœlum formosa uoce petebant:
 Immortale canunt, concentu terra renidet.
 Adde pedum dulces strepitus: ibatur ad ipsum
 Namq; Iouem, summis deus is dat iura colonis:
 Ius habet & seui tonitrus, & fulminis ille,
 Vi patrem superans Saturnum: singula diuos
 Inter agens, æquē meritos discernit honores.
 Talia cœlesti cantabant arce sorores:
 Clioq; Euterpeq; iuuans, & docta Thalia,
 Melpomene, letis & Terpsichorea choreis:
 His subeunt Erato, memoriq; Polymnia mente.
 Addimus Vranien, & quæ manet ultima: quanquam
 Calliope cunctas supereminet unica Musas.

Hæc claros sequitur reges, quibus extat honori
 Cetera Musarum concordi lege cæterua:
 Ora solet regum dulci suffundere rore.
 Quo fit, ut à linguis illorum dulcia tate
 Verba fluant, præstantq; fauis collata saporis.
 Hunc unum aspiciunt populi, quem munere donat
 Calliope; seu fas dubium, seu iudicet æquum.
 Quin solet oblatas uerbo requiescere lites.
 Hunc igitur uoco prudentem: quòd adesse bonorum
 Sæpe rei, tutò solet & punire nocentem.
 Mollibus affatur uerbis, dulciq; lepore
 Vititur, atq; suo faciliè impetrat omnia nutu.
 Viq; Deo, stat honos illi, dum permeat urbem,
 Mellitusq; pudor, micat inter deniq; coetus.
 Qualia sunt, homini dare quæ nouere Camœnæ.
 Vos ò cantores, & qui citharædus haberis,
 Munera Musarum in terris, & Apollinis estis.
 Ab Ioue sunt uates, felix, quem deniq; Musæ
 Obseruant: huius dulcis fauus exit ab ore.
 Præterea si quem luctus, lachrymæq; frequentes
 Possideant, animamq; urant mœroribus intus,
 Dentq; illi Musæ numeros, artemq; canendi,
 Præteritos ueterum latè qua promat honores,
 Coelicolasq; mali meminit non ille prioris,
 Quod tulerat: tantum auxilio sunt dona dearum.
 Ab Ioue saluete natæ, date carmen amœnum:
 Diuorum cantate genus, qui sæcula uiuunt:

Quos genuit Tellus, & multo lumine Cœlum,
 Et nigra Nox, falsis & quos Mare pauit in undis.
 Dicite quo diui fuerint, quo munere terra,
 Quo mare, perfectis quo condita flumina ripis,
 Astraq; cum radijs, & latus desuper orbis:
 Quiq; ex his diui fuerint, rerumq; datores.
 Quis diuis & opes, & quis diuisit honores,
 Vnde uel his olim sublimis cœsit Olympus.
 Dum licet, ista mihi cœli narrate colone,
 Et mundo quæcunq; prius sint edita rerum.

Principiò confusa Chaos, sine imagine moles
 Extitit, hinc uacuis Tellus apparuit aruis.
 Nam prius ipsorum pauimentum facta deorum est,
 Quondam qui cœlo sedes habuere supremo.
 Tartara dehinc unâ sunt uisa debiscere terra.
 Et mox pulcher Amor surgit, mediusq; deorum
 Cernitur. hic illos forma supereminet omnes.
 Membra deus latè soluit diuûmq; uirûmq;
 Consilium, atq; ipsam domitat sub pectore mentem.
 Deq; Chao, liuens Erebus, Noxq; atra resultant.
 Aethera Nox, ipsumq; Diem misisse putatur:
 Quos Erebo coniunx peperit lasciuia marito.
 Tum quoq; sidereum Tellus grauis edidit orbem,
 Par sibi præ cunctis Cœlum quo tegmen haberet,
 Magnorum & fieret pauimentum sola deorum.
 Hinc montes, grataq; tulit conuallibus imis
 Radices, Nymphæ sedes ubi sepe tenctis.

Quid

Quid mare nō domitū memorē, sæuūq; procellis,
 Aspersūq; metu? stetit hoc quoq; pignore Tellus.
 Nec mora, concubuit Cœlo: bis sc̃na repente
 Stirps oritur. tumidis magnus prius emicat undis
 Oceanus, subit Iapetus: nec defuit ingens
 Cœus, cumq; ipso satus est Hyperione Creon: (thys,
 Nataq; Mnemosyne, Themis & Rhea, pulchraq; Te-
 Quiq; micæ serto Phœbe spectabilis aureo:
 Ortaq; Thea grauis. demum Saturnusis arma
 Consiliumq; gerit tacito sub pectore uasum.
 Omnibus hic grauior natis: tenerumq; parentem
 Carpit, & hunc multa solet incusare querela.
 Addidit his animo Cyclopes Terra superbo,
 Cum Bronte Asteropem, nec uiuidus abfuit Arges.
 Hi fulmen cūdēre Ioui, tonitrumq; dedēre:
 Cetera sunt diuis similes. micat unus in ipsa
 Fronte oculus, curuusq; aurem sedet inter utramq;
 Id Cyclops, quod eis stat pro cognomine, monstrat,
 Nomine neq; putes notos. fuit horrida uisus
 Effigies, & erat monstrosi luminis instar:
 Omnis ab assiduo uis est infracta labore.
 Verū alios Tellus Cœlumq; creauit alumnos:
 Tres ij sunt numero, multo stat nomine fama.
 Cum Gyge Briareū numerant, Cottumq;, superba
 Pignora: Titanas his Iuppiter usus in hostes.
 Quinquaginta comas quiuis, centumq; lacertos
 Gestat inaccessos, audet contingere nemo.

Vis ingens, magni quam corporis aequat imago.
Hi sunt quos coelum, materq; atq; illius uxor
Terra, fatos genuêre, malis grauioribus omnes
Vicerunt, nitidumq; infestauêre parentem
Principiò: uerùm serie nascentibus illis
Sub Styge damnatos, imaq; uoragine terræ
Occuluit. Coelum patrem mala tanta iuuabant.
ipsa graues dederat gemitus sub pectore Terra,
Atq; dolos animo nimium concepit iniquos.
Tum niueum fabricans adamanta, sagacior arma
Molitur, curuamq; uocat cognomine falcem.
Iamq; sui coram steterant ex ordine nati,
Talia cum irato tandem sermone profatur:
Pignora, si matris misera, seuiq; parentis,
Si mea sint animo, dulcissima pignora, uobis
Verba, pater poenas operis dabit antè patrati.
Scilicet inuentor primus fuit ille malorum.
Talia dum loquitur, natos tremor incutit omnes,
Nil uerbi: labijs cohibent nam uerba sub imis.
Haud mora, Saturnus grauior, fidensq; iuuenta,
Surgit, & hac charam compellat uoce parentem:
Hoc opus, ô mater, manibus peragetur ab istis.
Polliceor: neq; enim me iam patris ulla tenebit
Cura, quòd inuentor primus fuit ille malorum.
Dixerat. ipsa animo retinet uix gaudia mater,
Remq; hanc non ulli credit. se det ergo, tacetq;
Quid moror; insandam Saturno tradidit harpen,

instru-

Instruxitq; dolis. Cælum dehinc attulit umbram
 Noctis, ut ingratos peteret cum coniuge somnos.
 Iamq; procax avidis nimium distenditur ulnis:
 Insidijs puer excedit, gladioq; timendus
 Scuit, & in coleos uibrauit tela paternos:
 Tergaq; post (neq; enim frustra) proiecerat illos.
 Namq; quot exierant sæcundo sanguine guttæ,
 Terra tot ebibit: hinc longus sibi uertitur annus,
 Et mox Tartaræ coram cernuntur Erynnēs,
 Horrificisq; graues sonuere Gigantes in armis.
 Hinc & quas Melias uocitant, sit origo deabus.
 Ast ubi cæsa patris adamante uirilia Cœli,
 Acquoreasq; ea Saturnus proiecit in undas,
 Iamq; diu frustra pelago sunt uisa natæ,
 Candentes circum spumæ, quibus inclyta tandem
 Virgo oritur, primumq; sacris natat orta Cytheris,
 Fluctibus argutam petit hinc Venus aurea Cyproni.
 Plurimus oris honos illi, facieq; uerenda
 Ambulat, & teneris uestigia sumit ab herbis.
 Hanc homines, uarioq; uocant cognomine diui,
 Nunc Aphrodite, nunc ea dicitur Aphrogenia:
 Quod prius à spumis illi tradatur origo.
 Quod sata sit Cypri, dea Cyprogenia uocatur.
 Hanc quoq; sæpe leges Cytheream: causa putatur
 Illa, quod admotis prius appulit orta Cytheris.
 Sunt & qui diuam meritò Philomedeā dicant,
 Quod dea testiculis quondam sit nata marinis.

Sæpe

Sæpe locus matri comes it, cæcusq; Cupido:
 Illa de os coram, Maiestatemq; salutat:
 Is fuit in primis honor illi. deniq; sortem
 Dicitur hæc hominum medio sortita, deûmq;
 Virgineos ea sermones, risusq; dolosq;
 Fert & amicitiam, nec delectatio longè
 Cernitur: asiduos apud hanc dulcedinis usus
 Inuenies, & nec sine mansuetudine uiuit.
 At sua Titanas Cælum cognomine dixit
 Pignora, pignoribus crebrò dum litigat ipsis,
 Quicquid agant: uocat intentos ad pèssima semper,
 Crimine pro tanto pœnam sibi iure daturus.
 Nox quoq; mox Sortè peperit, Parcamq; nigrantè,
 Et mortem: nec uos partu puto Probra reliquit.
 Nec mora, cum Somnis Insomnia parturit: atq;
 Qui culpas hominum carpit, delictaq; Momon:
 Et quas Hesperidas uocitant, quibus aurea curæ
 Mala per Oceani ripas, hortosq; fuerunt.
 Et uos Fata parens inuictò pectore semper
 Gignit, & æternas immitia numina Parcas:
 Clothoq; & Lachesi, surdas & quæ gerit aures
 Atropon. hæc bona sunt, & pèssima tradere dictæ.
 Errores hominum obseruant, culpasq; decorum:
 Nec locus insidijs quas hæc posuère, quiescit,
 Donec in expositos pœnæ reus incidat uncus.
 Filiaq; obscuræ fuit indignatio Nocti,
 Nulla uiris grauior pestis magis obsuit unquam.

Hinc

Hinc et Amicitiam peperit, Fraudemq; latentem,
 Atq; Senectutem. canis adit ista capillis.
 Ultima pignoribus tumido Lis additur ore.
 Filius huic Labor est, modicaq; Oblivio mente,
 Debilibusq; Fames membris, uacuoq; palato.
 Adde graues lachrymis et tristi corde Dolores,
 Præliaq; et Pugnas, et multo sanguine Cedēs.
 Quid quod et hanc uocitant carā Mendacia matrē?
 Ambages, multaq; grauis Victoria præda:
 Læsiōq; et ueris Infamia nota cachinnis,
 Plus alijs geminæ sibi consueuere uicissim.
 Quin et præfectum genuit iurantibus Horcum.
 Officit is, falsæ cum sunt periuria linguae.
 Nerea sincerum Pontus, uerboq; scurum,
 Progeniuit: natis senior solet ille uocari.
 Grandeuum pleriq; uocant: quod nullus in illo
 Sit dolus, et culpa uitam non inficit ulla:
 Quod sit mansuetus, quod fas, quod iura sequatur,
 Consilij quod sit mitis largitor et æqui.
 Teq; creat Thaumata Rontus, Phorcumq; superbum.
 Coniunx terra fuit, tulit hac quoq; coniuge natus
 Ille duas: pulchra te Cete fronte priorem:
 Eurybien, cui mens adamantina facta, secundam.
 Porro coma laudata nimis pulcherrima Doris
 (Edidit hanc pater Oceanus sub finibus orbis)
 Virgo seni nupsit Nerci: torus, æquoris unda,
 Gratus. in hoc Nymphae natae dicuntur aquosæ:

Eucra-

Eucrate, Thetis, & Proto, Spioq; Saoq;
 Eudore, Glaucēq; procax, hilarisq; Galene,
 Doto, Dynamene, niueis Eunica lacertis,
 Cymothoe, Thalie: quibus addimus Amphitriten,
 Pasitheen, Meliten, formosoq; ore Pherusam,
 Protoq; & multos Erato quæ cepit amando:
 Eulimnen posthac, & quam miramur Agauen,
 Dorida Nesæcn: nec te Galathea reliquit,
 Candidiorq; comas, faciemq; simillima lacti.
 Protomedeia subit, Panopeq; Acteaq; uirgo:
 Gignitur Hippothoe formosior, Hipponoeq;
 Cymodoce, motas pelago quæ temperat undas,
 Ventorumq; ipsos facili premit ore tumores,
 His Amphitriten, ulnas quæ rore madescit,
 Gignit & Euagoren, & tutam Pontopoream.
 Lysianassa subit: nec deerant, Laomedea,
 Eione, Cymo, pulchraq; Halimeda corona.
 Nec te Glauconome, facili letissima risu,
 Nec te Liagore, nec te Pronœa taceamus:
 Nomen & à multis quæ legibus accipit una,
 Polynomen peperit, subit has Euarna sorores.
 Afficias, nihil est quod iurè reprehendere possis.
 Aemula naturæ est studijs, & amabilis æquis:
 Egregiam pariter Psamathen, diuamq; Menippen,
 Autonomen, Nesoq; parit, iustamq; Themisten.
 Addidit Eupompen: & quæ gerit una parentis
 Aeterni mentem, sociæ Nemerteia dicunt.

Fallor? an hæ numero decies sunt quinq; sorores?

Oceano posthac præstanti corpore natam

Duxerat Electram Thaumās. his nascitur Iris,

Harpyæq; comis pulchræ, fœdæq; rapina.

It prior Ocypete, post hanc infamis Aello:

Scilicet hæ uentis præstant, auibusq; uolatu;

Tempore proq; suo clamoribus æra turbant.

At Cetonis atrox petijt connubia Phorcus.

Annuerat soror, & fratri commixta marito est.

Formose nascuntur anus, caneq; capillos;

Comptaq; Pephredo uestes, & tristis Enyo.

Gorgones adduntur. quâ soles Hesperus abdit,

Oceanum propter campos habuere feraces.

Dulcibus Hesperides sunt illic uocibus use:

Euryale, Sthennoq; potens, multisq; Medusa

Nota malis: mortem sola est hæc passa sororum.

Ius alijs nec mors, nec curua senectæ duabus.

* Dixit ad uxorem matris Neptune Medusam:

Pro thalamo stat aquosus ager, pro candida lecto

Stat rosa, stant uiolæ, cuncti stant deniq; flores.

Illius at postquam Perseus caput abstulit, idq;

Victorem misere potuit fecisse puellæ;

Horrendius Chrysaor, subitis & Pegasus alis,

Exiliunt. equus Oceani sub fontibus ortus

Dicitur: est quoniam fons dictus ab helline Pege.

Alter ab aurato, manibus quem fulminat, ense,

Fuit Chrysaor: sonat ensis Aor, sonat et Chrysos aurū.

Pegasus astriferum tandem petit aliger orbem,
 Incola, perq; deos et magni tecta Tonantis
 Attulerat tonitrumq; Ioui fulgurq; coruscum.
 Edidit at Chrysaor sibi Geryonea trisaucem,
 Ante suas illum uis Herculana iuuenas
 Perdidit, atq; animam claua deponere iussit.
 Senserat ereptum infelix Erythea tyrannum,
 Ditariq; sua doluit Tyrintha rapina:
 Cesus et Eurytion, stabulis atq; Orthus opacis.
 Deq; illa est ingens atq; insuperabile monstrum
 Progenitum, nulliq; Deum, nulliq; uirorum
 Par erat, aspectu grauius: cui nomen Echidna.
 Pars prior egregiam forma prestante puellam,
 Vltima terribilem seuumq; professa draconem est.
 Cruda nimis spelea colit, uarioq; colore
 Cernitur, atq; cauas habitat saeuissima petras.
 Huic sedes olim à cælo terraq; remotas
 Concessere dei. iacet immortalis Echidna
 Antra per, eternam solet et duxisse iuuentam.
 Scilicet huic seuum coisse Typhaona dicunt,
 Infandoq; procax uento commixta puella est.
 Hæc quoq; Geryonea uirum sibi duxit habendum.
 Dum coeunt, infanda canem sortura priorem
 Edidit. Orthus is est, oritur sed acerbior alter,
 Cerberus: horrendos aperit seuosq; latratus,
 Quinquaginta quatit diris ululatus ora.
 Ferrea uox, acerbq; nimis stat, et absq; pudore.

Lerneam peperit posthac immanior Hydram:
 Herculeus labor illa fuit, magniq; decoris
 Nomina. Iunonis contra nihil obfuit ira.
 Hanc ea nutrierat pestem. comes Herculis ibat
 Ad noua uitales lolae pericula mortes.
 Consilij doctæ tandem ruit illa Minervæ.
 Hydra grauem uastamq; nimis genuisse Chimeram
 Dicitur: illa leues uelocior, anteit auras.
 Acribus aspirat flammis, multaq; fauilla
 Aestuat, et rapidos de naribus euomit ignes.
 Huic caput est triplex monstro. pars prima leonem
 Monstrat, habet medium serpens, stat sine chimera.
 Pegasus hanc magno rapuit sub consule tandem.
 Bellerophonteos quis non audiuerit ausus?
 Heu Cadmi domus infelix: connubia sanxit
 Orthus, amatrici genuit qui Sphinga Chimerae:
 Heu monstrum crudele tibi. congressa marito
 Est iterum ipsa Chimera, Nemeæumq; leonem
 Edidit: ô quantam pestem dea scilicet illum
 Nutrijt, inq; umbris impegit Iuno Nemeis.
 Sanguine frondosa multo regnabat in aula.
 Quid moror? Herculeæ fuit is quoq; gloria clauæ.
 Rursus in amplexus Phorcum notissima Ceto
 Excipit: hinc ingens multis et onustior armis
 Fit serpens. latebrosa colit, cecasq; cauernas,
 Malaq; non ullo seruat uigil aurea somno.
 Semina Cetonis cecini, Phorciq; superbi,

Fluminaq; Oceano peperisse puerpera Thetys
 Dicitur: Eridanus altis hinc enatat undis,
 Nilus, & Alpheus, pulchrisq; meatibus Ister.
 Strymonaq; & Rhesum genuit, Misumq; Caycum,
 Meandrumq; uagis anfractibus, Heptaporumq;
 Nascitur & Rhodius, magnoq; superbus Ecta
 Phasis, & aurata qui labitur Hermus arena,
 Quiq; habet argento similes Acheloius undas.
 Edidit & Nessum, pronoq; Haliacmona lapsu.
 Grariconq; simul peperit, Pbrygiumq; Simunta.
 Additur Aesapus, nigro natat ille fluento.
 Et qui tabificum purus non accipit amnem,
 Peneus, socioq; negat cum gurgite tingi.
 Sangarium Tethys, Ladonaq; Partheniumq;
 Euenum, Ardescumq; parit, diuumq; Scamandrum.
 His cum formosas mater pulcherrima nymphas
 Est cnixa. uirum genus hæc, stirpemq; puellæ
 Cum fluuijs sibi semper alunt, & Apolline rege:
 Ab Ioue naturam natæ dicuntur eandem,
 Pithoq; Admetenq; parens, & Prymnona Tethys
 Edidit: Vranie specie subit æmula diuos.
 Electren tulit, & Clymenen, Zexoq; Thoenq;
 Te quoq; Calliroe: lenior nec defuit Hippo.
 Pasithoen, Asiemq; parit, malisq; Rhodcam
 Lenibus: has Pluto sequitur formosa sorores.
 Plexaure deinceps, Polydoraq; Melobosisq;
 Atq; Galaxaure, faciæq; Petrea decora.

Metis, & Eurynome, flauis & Xanta capillis.
 Addidit Europen, croccoq; Telesthoa peplo:
 Quas lanira procax sequitur, pulchroq; Diona.
 Pectore, cumq; Tyche pulchram Cerceida uinxit.
 Quid quòd & Eudore, niueis & Acasta lacertis,
 Nascuntur? Perseis adest, & prompta Menestho.
 Gignit & Idyiam: quibus Amphiro, Ocyroamq;
 Iunxit: lanthæi nec gratia defuit oris.
 At neq; præterijt Clytiem, dulcemûc Calypso:
 Et Creseis adest, & cum Creseide Doris.
 Vltima Styx oritur: sanctis Styx præstitit una.
 Omnibus Oceanus senior, grandæuq; Tethys,
 Auctores. patrio chorus hic excellit honore.
 Dehinc alias pater Oceanus, uenerandaq; coniunx
 Ediderant: numero tribus extant millibus ille,
 Vestigantq; solum, pressisq; paludibus errant.
 Totq; alia Oceano sunt edita flumina, terras
 Quæq; rigant & quæ Tethyn dixere parentem:
 Omnibus his neq; enim poterit sua reddere quisquã
 Nomina, sed quicumq; suo nascatur in orbe
 Nouit, & ignotos alijs sibi nominat amnes.
 Magnum præterea Solem, Lunamq; uagantem,
 Thea, nimis caros peperit Hyperione natos.
 Tertia fit soboles croceis Aurora quadrigis
 Quæ micat, atq; diem cœlo terræq; ministrat.
 Haud secus Eurybiæ peperit tria pignora Clio,
 Maiorem Astræum natu, Pallanta minorem,

Vltima sortitur partus uestigia Perſes.
 Primus erat tamen ingenio, pinguiq; Minerua,
 Inter mortales multo præſtantior omnes.
 Adde quòd indomitos Eoa puerpera uentos
 Mixta Deo, noſtrum diffuderat uſq; per orbem,
 Argeſten, Boreamq; grauem: Notus additur illis,
 Quiq; nouas Zephyrus ſtando leue parturit herbas
 Lucida dein tremulis produxit ſidera flammis,
 Quæ data ſunt cœlo pro lumine, ſungitur illis,
 Proq; caput merita ſolet inſignire corona.
 Tum demum multa Styx atra libidine mota eſt.
 Nuſſerat, eq; uiro natos Pallante creauit.
 Aemulus hinc oritur Zelus, Contentio fratri
 Addita: formoſis ſolet hæc incedere ſuris.
 Et quæ ſublimi Iouis aſſedère cathedræ,
 Nomine dicta utriſq; Vis prima, Potentia dicta eſt
 Altera: regali comes utraq; facta Tonanti.
 His ſine non callem, non ullam Iuppiter aulam,
 Non urbes, ſummum non his ſine permeat orbem,
 Ab Ioue Styx gratis hoc impetraſſe putatur,
 Cœlicolas unâ coram cum cogcret ille:
 Indixitq; graues pugnas, præciumq; laboris
 Obtulit, auxilio Titanas ſi quis in hoſtes
 Iret, & inuaſum Iouis inſtauraret honorem.
 Præmia nedum (inquit) quiſquam ſcæſue priores,
 Sub patre Saturno quibus eſt is ſunctus abundè,
 Non perdet: uerum quem non genitoris habebunt
 Munera,

*Munera, fœcundis ego donem fascibus illum?
 Consilio primùm cari Styx mota parentis,
 Duxit opem, & trepido cum natis affuit orbi.
 Quid tantis igitur meritis par redderet ille,
 Pensabat. tacitam subit hæc sententia mentem,
 Per Styga cœlestes iurent, nec fallere quisquam
 Audeat. at duo uos, Vis atq; Potentia, mecum
 Viuite. sic fatus, diuis impertit honores
 Omnibus. ipse sua regnat sublimis in aula.*

*Nubit amatori Phœbe pulcherrima Cœco:
 E' quibus exoritur pignus mirabile tædis.
 Grator in primis medio Latona decorum
 Visa fuit, cœtusq; uirum nil dulcius illa.
 Quinetiam Asterien Persi genuêre maritam.
 Nascitur ex istis Hecate, præclara duobus
 Muneribus, multoq; palàm Iouis errat honore.
 Namq; ea ius terræ superi sortitur & orbis:
 Subq; eius uastum cohibet ditione profundum:
 Perq; Deam superas graditur spectabilis ædes.
 Hanc quoq; mortales uotis uenerantur opimis,
 Sacra deæ leti faciunt, Hecatenq; uocantes,
 Quæ sit maiestas, eiusq; potentia monstrant.
 illa preces & uota libens assumit, & illis
 Carpere fœcundas dat opes, & honoribus uti.
 Ergo mortales inter, cœliq; colonos,
 Cunctorum decus & partem sortita bonorum est.
 Ab Ioue uis illi non fit. quoscunq; recepit,*

Munera cum uobis olim diuisa darentur
 Titanes, ni fallor, adhuc ea seruat honores.
 Neue quod Asterie proles fuit unica tantum,
 Concessos olim fascēs depulsa reliquit.
 Arbitrio micat illa potens: nimis utilis illa
 Consilijs, et quem coetu uult praeficit omni.
 Stant acies, strictoq; micant densa agmina ferro:
 Nemo tamen uictor, nisi cui fauet illa, recedit.
 Regibus assidet, atq; illis dat regna tueri,
 Iusticia. quod si pugiles in agone frequentes
 Emineant, multoq; petant sudore coronam,
 Haec dabit ad nutum uires palmamq; uocata.
 An memorē, quid equum praestet domitoribus, atq;
 His qui ceruleum tumidis mare nauibus errant?
 Illi saepe preces Hecatae, plerunq; potenti
 Neptuno sudare: colunt haec numina nautae.
 Hac duce saepe redit praeda uenator opima:
 Saepē dolet, longo cum illuserit illa labori.
 Quid quod Mercurio comes it, stabulisq; capellas,
 Armentumq; ferax et oues augere putantur?
 Ex modico multum, ex multo facit illa pusillum.
 Sic ea, sit tantum proles licet una parenti,
 Ingenti diuos inter tamen extat honore.
 Iuppiter huic homines etiam concessit alendos,
 Degere qui uitam possint, lucemq; tueri.
 Scilicet his Hecate narratur honoribus usa.
 At Rheā Saturno numero sex incluta partu

Pignora

*Pignora contulerat, Vestam Cereremq; seracem,
His subit auratis Iuno pulcherrima plantis,
Et tu qui Stygias colis improbe Pluto paludes,
Quiq; maris geris imperium Neptune profundi.
Addidit illa Iouem, diuûmq; hominumq; parentem,
Fulminibus terram crebro qui oppugnat acutis.
Horum crudelis pater unumquemq; uorabat
Nascendo, patrium ne post quis obiret honorem.
illi namq; prius Cœlum Tellusq; parentes
Prædixere, suo quod erat fatale domari
Pignore Saturnum: licet is fortissimus esset.*

*Hoc ideo metuens, scuit nascentibus ore
Pignoribus, miseras mater dabat ægra querclas.
Propterea Rheæ fulmineum paritura Tonantem,
Dicitur his caros tandem implorasse parentes:
Consilio misera precor en succurrite natæ.
Dicite, præsentem foetum quò tuta locorum
Enitar, quæ poena patris sit habenda furori:
Quod partus uorat ille meos. mouêre profusæ
Hæ Cœlum Terramq; preces iustæq; querclæ.
Ergo Rheæ, quæ sint patriq; Ioui; futura,
Ostendunt, & quid sit eis fatale duobus.
Quid moror? hæc Lyctum Cretæ defertur opimam,
Armatum paritura Iouem. misere parentes:
Vt peperit natum, sibi Terra recepit alendum.
Nox erat, atq; omni cœlum tum luce carebat,
Cum Lyctum peteret nato Ioue mater, & illum*

Haud secura, cauo furtim contextit in antro.
 Monte sub Ideo syluis latet ille profundis.
 Iamq; auidus fauces aperit Saturnus, ut ipsum
 Ore recens natum queat inglutire Tonantem.
 Stabat fortè silex: silicem Rhœa cepit, & illam
 Pro Ioue Saturno posuit festina uorandam.
 Hanc miser inglutit Genitor, uentriq; recondit:
 Ignarus, post terga Iouem pro caute manere,
 Inuictum, mœsti q; nihil præ fronte gerentem:
 Cui citò debebant seui delicta parentis
 Cedere, quem regno seruabant fata paterno.
 Nec mora, formosa concreuit imagine natus.
 Vis aderat, qualisq; decet præstantia regem.
 Interea lapsum rursus Sol induit annum:
 Saturnus, monitu cui iam frustrata parentis
 Mens erat, atq; dolis potuit succumbere nati,
 Stare Iouem liquit natum: terræq; procumbens
 Ora quatit, quasso lapis ultimus exit ab ore.
 Iuppiter hunc capit, inq; sacra Pythone manere
 Iusserat. illa cauo Parnaso mœnia quondam
 Extulerat: lapis in signum memorabile cessit,
 Gentibus ut fieret res admiranda futuris.
 Tum demum patruos à cœli nexibus ultrò
 Soluit, agunt dignas tanto pro munere grates:
 Atq; Ioui tonitrum dederant, fulmenq; trifidum,
 Et fulgur. terram prius id defodit in altam
 Iuppiter. his fretus telis, toto imperat orbi.

Duxit ad Iapetum Clymene formosa maritum:
Oceano genus hæc sibi cepit ab æquore Nympha.
Bis duo progeniuit natos: Atlanta priorem
Edidit, clato fuit ore Menœtius alter.
Consilio sequitur uario curuq; Prometheus,
Et quem non recta dicunt Epimethæa mente.
Nam prior inuentis hominem lesisse putatur,
A' Ioue plasmata quod abegerat ille puellam.
Fertur at ærio strauisse Menœtion igni
Iuppiter, et Stygijs miserum damnasse sepulchris,
Quod malus, atq; animos tumefecerat ille superbos.
Maximus Hesperidum iuxta confederat Atlas
Prædia, qua Oceano iungit confinia tellus:
Infractis humeris cælum (mirabile uisu).
Sustinet, et nullo deflectit pondere collum.
Iuppiter hanc sortem dedit illi, porro Prometheus
Funibus ingenti fertur strinxisse columnæ.
Fœcundo (an memorem?) quod in epate federit ales
Semper, et excretam nunquam satur accipit escam?
Namq; dies quod ei absūmit, nox sufficit ultrò.
Vidit autem satus Alcmena, uisamq; peremit.
Inuito neq; enim uolucrum Ioue perdidit. atqui
Plus solito pater Herculæe conducere laudi
Censuit. et quanquam grauis ille Prometheus trinit,
Quod sibi consilijs olim contendit iniquis:
Abstulit immissas studio tamen Herculis iras,
Iudicium diuis fuit et mortalibus olim

Meconæ socium uenisse Promethea dicunt
 Ante Iouem, fertur sectum posuisse iuuentum.
 Fraude bouem secuit: carnes & uiscera lectam
 Is sibi constituit præpingui sumine partem:
 Ventre bouis gracili preciosa cibaria textit,
 Tergoreq; inclusit foedo. mox alba secundo
 Ossa loco dedit, & molli pinguedine sepsit.
 Hec hominum diuūmq; parens dum mente uideret:
 Iapetionide, qui mentis acumine præstas,
 Qua tibi fraude nimis partem lasciue parasti?
 Dixit. at e contra leue subridendo Prometheus (tur:
 (Nā neq; fraudis erat coeptæ immemor) ista profa-
 Stant geminæ coram pater optime maxime sortes:
 Elige, si qua tue pars est gratissima menti.
 Dixerat ista dolis. at Iuppiter omnia cernens,
 Hec nouit. neq; enim latuit dolus improbus illum.
 Quid faciat? mox ille uiris graue lumina torquens,
 Plurima quæ possent animo librabat obesse.
 Hinc adipem ille manu candentem sumit utraq;
 Excutit exta furor, uultuq; impingitur ira,
 Alba quod exertis conspexit fraudibus ossa.
 Quò fit, ut illa uiri sacras adolere per aras
 Assueti, ueteris imitentur originis usum.
 Tum demum iratus cœli cui numina parent:
 Iapetionide, qui præstas omnibus (inquit)
 Consilio, coeptas neq; enim finis improbe fraudes.
 Talia turbato mittebat Iuppiter ore.

Proinde doli memor, abdiderat mortalibus ignem.
Id satus Iapeto sensit, serulaq; fauillas
Iniiciens, tepidos terris clàm detulit ignes.
Tanta Iouem medio sub pectore cura momordit:
Affecitq; graui neq; enim mediocriter ira.
Pro raptis igitur flammis mortalibus ingens
Addidit ille malum. Vulcano namq; pudicæ
Iussit ut è terra formaret plasma puellæ.
Iussa facit Deus, ambiguo qui crure laborat.
Compsit cam multo Pallas tum cæsia cultu:
Donauit zonæ, nec abest argentea uestis.
Ipsa manu dea palliolum, mirabile uisu,
Explicat, inq; humeros à fronte reflectit eburnos:
Fertur & hanc tenera quos ungue reuulsit ab herba
Floribus, aurataq; caput redimisse corona.
Lemnius hanc docta deus insigniuerat arte:
Inq; illa longosq; dies, multumq; laborem
Impendit: placuisse Ioui sic ille putatur:
Sculptilibus pinxit uarijs, & imagine multa.
Nam quæcunq; mari, quæcunq; animantia terris
Apparent, in ea uiuunt. micat indita latè
Gratia: neu tantum pictas motare figuras
Membra, sed has ueris affirmes uocibus uti.
Ut pulchrum mox ille malum (uice namq; bonorum
Fecerat) hanc oculis hominum diuûmq; patère
Exhibet: allatis ea deinde superbior ibat
Muneribus, largaq; nimis gaudere Minerva.

Astantes

Astantes stupor inuasit: mortalibus inde
Quòd grauior fraus est & inexpugnabilis orta.
Foemineum genus hinc ortum, sexusq; proterui
Progenies effecta, uiros quæ ledere nata est.
Hos puto qui rebus non consulere, sed omni
Tempore cum satie libito sunt uentris abusi:
Quale fauis examen apum dulciq; liquore
Cernimus, infames haud rarò pascere fucos.
Per thyma manè uolant, & picta per arua tepenti
Sole uagæ, cerasq; legunt & dulcia mella.
Prædo latet, curuoq; uorax sub uimine uiuit,
In suaq; abdit edax alienos exta labores.
Talis in humanis prius ab Ioue foemina rebus
Est data flagitijs hominem quæ ledat iniquis:
Altera mortales est uisa laceffere pestis.
Nam qui coniugium spernit, nomenq; mariti
Triste fugit, nescitq; thori parere querelis:
Hic altore licet careat, multaq; senecta
Sit grauis, & prona prospectet fronte sepulchrum,
Indiget haud uictu uiuens, solitaq; diata.
At postquam uita excessit, prò quanta relictas
Turba sit inter opes? letas pars una nouales
Diuidit, inuentum pars altera diripit aurum.
At cui ducta fuit multa uirtute marita,
Sit cara & prudens, sit & integra moribus illa,
Aequabunt mores secum mala nata probatos.
Infelix sed si fuerit, cui foemina nequam

Nupserit, ô quantæ uiuent in pectore curæ?
 Quod sit ei nulla morbus medicabilis arte.
 Sic animum transire Iouis, mentemq; latere
 Nō datur. hoc in se probat haud impune Prometheus.
 Multorum licet is prudens, rerumq; peritus
 Effet, erant tamen hunc quæ lædere uincula possent.
 Quin & Briarei fastum, Cottiq; Gygisq;
 Vranus ut uidit pater, admiratus eorum
 Corporis ingentem molem, spaciosaq; membra,
 Sicut erat, uasta terræ furiatus abisso
 Iecit, & Infernas (ait) en habitate tenebras.
 Hic dolor æternus lugentibus, hic erit horror.
 Iuppiter haud multis post hæc labentibus annis,
 Quosq; dei Rhea Saturno conceperat, atrum
 Vnanimis adeunt Erebum, clausosq; Gigantas
 Exoluunt. uasti ualæ sonuere barathri,
 Consilijs auia rursus Telluris in alium
 Apparere diem. caros nam Terra nepotes
 Cum tribus his docuit, palmas ex hoste futuras.
 Nec mora, bellum oritur patruis Titanibus ingens
 Cum Ioue. multa Iouem fratrum tutela leuabat,
 Quiq; recens Stygias Erebi liquere catenas.
 Pars ea de summo librabat spicula cælo..
 Tela suis dedit editior Titanibus Othrys.
 Inq; Iouem & fratres uibratas fortiter hastas
 Projiciunt, pulsantq; polum: tremit ille cadenti
 Penè par. arma dei trepidant, trepidantibus arma

Porri-

Porrigit, inq; suos graue Iuppiter excitat hostes.
 Tanta fuit belli sitis, et Mauortius ardor,
 Ut plus quam denos produceret arma per annos.
 Ambrosiam interea socijs apponit in escam,
 Nectariosq; palam calices, quibus illicet haustis,
 Lucundos subiit non pauca elatio diuos.
 Vidit, et inde inquit diuūm pater atq; hominū rex:
 Vos o, Terrā uocat Cælo quos coniuge natos,
 Iam pridem bello multos absumpsimus annos,
 Sperantes decus et palmani uirtute parare.
 Hinc nos inde nocens non paruis uiribus hostis.
 Eia agite, inuictasq; manus uiresq; potenti
 Pandite nūc animo, atq; Othrym expugnate superbū:
 Haud certē immemores, loue quod ductore soluti
 Venistis, nostro Stygiā superastis abyssum
 Consilio, nexusq; graues, turpesq; tenebras.
 Hæc ait. æquato respondit pectore Cottus:
 Summe parens, nobis haud ignorata profaris.
 Nam neq; nos sensu, neq; nos ratione caremus,
 Scimus enim quod sis diuūm tutela, paterq;
 Qui Stygios colucre sinus, infernaq; regna.
 Adsumus eni reduces misero de carcere, passi
 O hominum diuūmq; parens, indigna relatu.
 Sed quid pro tantis meritis reddemus? in arma
 Ire iuuat, belloq; tuas defendere parteis.
 Firmior hæc nobis mens est, certumq; sub alto
 Pectore consilium. dicentem talia Cottum,

Ore avido exhaustere dei. Mars ergo calcere
 incipit, & multo bellum clamore uocari.
 Vnâ dijꝫ deaqꝫ uocant, quos maximus olim
 Saturnus natos Rheâ pariente creauit.
 Vidisses & quos gelido dissoluit ab Orco
 Iuppiter, & nostrum traxit miseratus in orbem,
 Instantis studio latè gestire duelli.
 Marte graues hilarant, uastis & utribus arma
 Expediunt, centumqꝫ manus & brachia centum
 Quisqꝫ gerit, caput ex humeris foecundius agmen
 Funditur: in ramos ea quinquaginta secantur.
 Etiam dira cohors Titanibus obuia passim,
 Rupibus excisis saxosa uolumina torquet.
 Titanum contrâ per agros fultere phalanges,
 Viribus ingentes, & ad omnia bellica promptæ.
 Curritur: inqꝫ uicem mixtum graue fluctuat agmen.
 Clamatur: unsum reboat clamoribus equor.
 Horruerat Tellus, pulsus suspiria Caelum
 Edidit, & lachrymis fleuisse putatur abortis.
 Tantis erat diuinus fragor, ut confusus Olympus
 Nutaret, crepituqꝫ graui concideret axis.
 Ipsa novos sensere pedum stupefacta fragores
 Tætaræ, terribilis metui fuit undiqꝫ clamor
 Pugnantium, & si qui uertissent terga sequentum.
 Interea mixtis uicibus dum tela uolarent,
 Auræqꝫ inhumanus stridor contunderet astra,
 Ipse deum pater haud ultra cohibere furorē

Nouit, at irata iam dudum mente coactas
 Ostentat uires: rapidos de nubibus ignes
 Spargit, et à summo flammæ interquet Olympo.
 Fulgur ei uolitant crines, et fulgure peius
 Fulmen: ab horrifonis erumpunt nubibus ambo.
 Infremuit passim sparsis ambusta fauillis
 Terra, nec arboreis syluis sacra flamma pepercit.
 Pontus, et horrendis efferbuit æstibus ingens
 Oceanus: uapor aduersos desexit in hostes.
 Quin lux ærium cœlo tenuis attigit orbem,
 Titanumq; oculis immersit clara tenebræ:
 Nēne sacro calor est uisus splendore carere.
 Haud secus hæc oculis uidisset, et aure patenti
 Hausisset, spectator ibi si fortè fuisset,
 Quam si terra graui crepitu mundusq; coirent,
 Terraq; per partes flucret, mundusq; dehiscens
 Sideret, et multa conuolueret astra ruina.
 Horruerant fremitu uenti, lateq; coactos
 Pulueris attollunt montes, tonat undiq; cœlum:
 Arma ionis nec fulgur abest, nec ab æthere fulmen.
 Perq; graues uolitant, ualidiq; per agmina uenti.
 Fit fragor: heu quanta crebrescunt numina lites
 Quantum quisq; manu potuit, monstrauerat hostias
 Nec prius abstinuit bello, quam flectere cepit
 Vna per aduersos acies turbata maniplos.
 Antè serox nam Briareus Cottusq; ruebant,
 Quicq; Gyges nullam patitur cum Marte quietem,

Tercentum torquent pugnando per aera saxa,
Marmoreumq; manu graue desuper hostibus imbre
Præcipitant. rapit umbra diem, densantq; sub ipsis
Cautibus horrendæ sublata luce tenebrae.
Fit fuga, subq; solum Titania turba repente
Truditur, & ualidis ibi cogitur esse catenis.
Sub Styge Titans, cæco clauduntur ex Orco.
Hinc tanto refugis spacio telluris horizon,
Editior quanto polus à tellure recedit.
Ferreæ Tartaream sepes circumdedit aulam,
Quem circum triplicis nox atra uoluminis orbem
Implicat, & nimias auget densata tenebras.
Sub Styge radices Telluris, & Aequoris altum
Educunt caput, & superas tolluntur ad auras.
Vltimus est illic terræ locus, horrida porro
Illicies scatet, & seuos alit undiq; uermes.
Talia Titans uobis ergastula magnus
Iuppiter indidit, & miserum uos trussit in antrum.
Haud retrò ferre gradus licet, irreuocabile fecit
Ex Erebo Neptunus iter, duro hostia ferro
Cudit, & admoto murum construxit in ære.
Briareus simul accessum, Cottusq; Gygesq;
Observant, multaq; fide loca septa tuentur:
Illic sidereus polus, infernæq; paludis
Regia, concretis & tellus atra tenebris,
Et quod pacatis equatur fluctibus æquor;
Quisq; sibi proprias fines & flumina seruat.

Quis labor, heu quales ibi uiuunt deniq; uermes?
 Ordine cuncta carcere putes. Chaos omnia miscet:
 Haud breuibus Stygia repetuntur callibus ades.
 Esto quòd in primo uegetus sit postea uiator,
 Tartareaq; citus petat interiora paludis:
 Longa diuturni prius orbita desinet anni,
 Quàm medios illi sit fas intrare penates.
 Hinc quòd ex hinc aditus turbo rapit ille deorum,
 Numinibus plerunq; grauis seuusq; putatur.
 Scilicet hoc monstrum multa caligine noctis
 Testa notat, densisq; tegit sub nubibus aulam.
 His coram Cælum tenuisse Promethea dicunt,
 Infractasq; manus sublataq; colla gerentem.
 Nox illi clarusq; dies uestigia ducunt
 Mutua, perq; uices soliti sunt reddere uerba.
 Nunc is ferratos, nunc permeat altera postes:
 Cumq; dies exit, nox intrat: cumq; ea limen
 Linguit, aperta dies tenebris adit hostia pulsas.
 Haud unà manes habitant, ubi cesserit alter,
 Non nisi decretam redit altera uiderit horam.
 Lucidus is multo mortales lumine donat:
 Nubibus ista caput graditur uelata, manuq;
 Fert Somnum, Somno Mors est soror, ambo parenti
 Pignora dicuntur Nocti, Stygiamq; paludem
 Vnà habitant: quorum radijs nunquam attingit ora,
 Seu sol cum scandit, seu cum descendit Olympum.
 Ex his unus humi, totoq; cubilia ponto.

Somnus habet, dulcemq; homines dat habere quietē.
 Alterius cor in ere riget, præcordia duro
 Stant ferro: nihil est pietas quod molliat intus.
 Quem primū capit, haud unquam crudelis abire
 Sustinet, heu pariter superis infensior hostis.
 Quis & Tartarei latet infima numinis illic
 Regia, prædoni qua Persephonea marito
 Iungitur, inuitis & eam uix accipit ulnis.
 Infremit horrendum diris stridoribus aula:
 Antè sedet canis immitis custodia, limen
 Prædibus aggreditur: si quis subit aduena, cauda
 Blanditur, geminaq; procax submurmurat aure.
 Si reditum tentes, grauior non ille redire
 Te finet: infestos sed agens ab imagine uultus
 Corripiet, uastoq; uorax te uentre recondet.
 Infernum porro diuis metuenda barathrum
 Styx habitat, canos uenerabilis ambulat annos,
 Eminus à cælo depressam possidet arcem.
 Grandia sunt cæce domui pro tegmine saxa.
 Sculpfit in argento multas circum alta columnas
 Atria, sidereo quarum caput imminet orbi.
 Hanc prope Thaumantis uersatur nata, per altæ
 Aequoris Iris aquas. Iouis est ea nuncia magni.
 Nam seu dijs oritur grauior contentio, siue
 Turpiter illorum linguam mendacia fœdent,
 Aut iusiurandum præstent, uolat ocyor Iris,
 Formosamq; auro Sygijs in fluctibus urnam

Mersat, ex hinc gelidum cœlum super euehit annus.
 Frigidus hic annis saxo quia decidit alto,
 Subq; diu tellure natat, noctuq; migrantes
 Fundit aquas. Styx Oceani pars dena putatur,
 Aequor ex extantem reliquas circundare terram
 Dicitur, inq; ipsum spumoso uortice pontum
 Precipitat. superos tantum pars unica ledit.
 Namq; deum quisquis potuit periurus haberi,
 Deprehenso talem luit is pro crimine poenam,
 Debilior totum recubat prostratus in annum;
 Ambrosiam non ille dapem, non nectaris ille
 Fœcundo sacrum bibit ex cratere liquorem.
 Vox illi non ulla, trahit uix uiuus anhelam
 Ore animam, iacet inimiti sub tergore tectus.
 Iamq; noui serus redit illi circulus anni,
 Peste quod ex illa sit liber, at altera maior
 Rursus adest: nam lege nouem procul exulat annos,
 Et neq; fidereis mensis conuiuia uocatur,
 Consilium nec adire Iouis cœtusq; beatos
 Huic licet, extremum iacet at depulsus ad orbem.
 Interea decimum sibi conuertuntur in annum
 Solis equi, muteq; piant periuria lingue,
 Iamq; ablutus adest, uenit ad conuiuia rursus,
 Perq; choros, longam luerat qui crimine poenam.
 Mos ita iurandi diuus: tanto extat honore
 Styx canas grandæua comas: iter illa natare
 Angustum solet, ex nullo corrumpitur euo.

Hic obscura suos Tellus, et Pontus, et ater
 Tartarus, et magni Cœli domus ordine fontes
 Quisquis habet. quid quod sæuis loca uermibus illis
 Horrescunt, animosq; deum formidine terrent?
 Ferrea marmoreis durant ibi limina portis,
 Continuis compacta simul radicibus hærent.
 Hæc loca Titanes habitant, soli; lacuna
 Demersi, socia soli caruere caterua,
 Qui parti affuerant Iouis auxiliaribus armis,
 Oceani vastas habitant sub gurgite sedes,
 Cottusq; atq; Gyges. generum Deus æquoris altis
 Briareum Neptunus aquis selegit, et illum
 Cymopolea tuo noctu dedit esse cubili.
 Ast ubi de cœlo Titanas Iuppiter alto
 Expulerat, naptam duxisti Tartare Terram.
 Iam tumet illa sinus, iam facta puerpera natum
 Dicitur exerte admonuisse Typhoea mamma.
 Iam puer ingentes humeros, iam fortia tractat
 Brachia: continuoq; pedes agit ille labori.
 Statq; ferax capitum cerutæ, uelut arboris ingens
 innumeros truncus qui spargit ad æra ramos.
 Si numeres, centumq; manent speciemq; draconum
 Ora gerunt, ductis uise æra lambere linguis.
 Acrior ex oculis ardebat flamma, nec unum
 Ille sonum, centum reboabant uocibus ora.
 Quin et murmur erat uarium, mirabile dictu,
 Dixisses exinde deos certissima fari,

Nonnunquam indomitos coram mugire iuuenos,
 Nunc catulos latrasse putes, nunc seu draconum
 Gutturæ terribiles de montibus edere uoces:
 Perq; cauas ualles, perq; altas murmura colles
 Spargit, et haud una se uoce Typhoea reddit,
 Et iam res eius uoto cessisset, et ipse
 Iura deis daret, et toto regnaret Olympo:
 Ni tantum facinus procul aduertisset acuta
 Mente Deum pater, ingenti namq; ille fragore
 Intonuuit, sparsitq; sacros de nubibus ignes:
 Terraq; cum cælo commota, referbuit æquor
 Fluctibus, Oceanusq; graues exhorruit undas.
 Nunc Ioue, nunc diuis hinc inde ruentibus, orbis
 Intremuit: dubia timuerunt astra ruina.
 Heu heu quanta parens traxit suspiria Tellus.
 Hinc tonitrus fremit, inde grauem dare fulgura lucē
 Visa, nec assiduus cessabant fulmina telis.
 Perq; solum cecidere faces, perq; ardua cæli
 Culmina, nec liquidis sacra flamma pepercerat undis.
 Sensit et ipse minas imi regnator auerni,
 Atq; suis timuit nimium graue manibus Orcus,
 Titanum tum densa cohors sub carcere nigro,
 Saturnum multo circumdedit acta fragore.
 Viribus armatur tum Iuppiter, armaq; sumpsit
 Fulgura, non tonitrus desunt, non fulminis ignes.
 Exiliensq; loco, summiq; cacumine cæli,
 Intorsit de nube faces, diuina Typhoei

Ora micant, sacrisq; iacent exusta fanillis.
 Ingemuit nato Tellus ardente, profundi
 Fulmina senserunt montes, multumq; parentis
 Iam fuit exustum: ceu plumbum sepe frequentes
 Aut ferrum candente fabri fornace minutis
 Excidunt frustis, seruenti liquitur igni:
 Perq; solum domitum ueluti natat unda metallum.
 Iuppiter hinc Stygijs trussisse Typhona cauernis
 Dicitur, insanes uomit is de gutture uentos.
 Non Boream, non ille Notum, Zephyriusq; tepentis
 Flamma, non nigris Argesten spirat ab indis,
 Quos diuûm genus esse putes. quis commoda narret
 Illorum erga homines: mittit quæ flabra Typhoeus,
 In mare precipitant frustra, pontumq; nigram,
 Turbinesq; erumpunt uasto. labat ætheris omnis
 Machina, mortales passim euerfura labores.
 Pulueri densant nymbi, sublataq; uento
 Sylvarum sarmenta uolant, perq; acra longum
 Errantes quæ parte ruant, quæ deniq; campos
 Tempestate premant, miseri didicere coloni.
 Sunt alij fretæ qui uersant, puppesq; procellis
 Inuoluunt, frustra oratis suffragia nautæ.
 Ast ubi cœlicolûm labor est expletus, ex ipsi
 Titanes pœnas loue iam uictore dedere,
 Imperium unanimes terræ cœliq; tyranno
 (Consilium tellus dedit) ascripsere Tonanti,
 Hinc prius is meritis socijs discreuit honores,

Et iam regali stabat sublimis in aula,
 Metida cum primùm thalamo uocat. illius uxor
 Esse prius Metis meruit. namq; una decorum
 Atq; hominum coetus est scita reperta per omnis,
 Intumuerè sinus parituram Iuppiter arte,
 Dulcibus ex uerbis, uteros exegit ut inter
 Pallada comprimeret. genuit nam Pallada Metis.
 Consilij illam Cœli Terræq; fecellit.
 Namq; Ioui amborum nimium sollicitia cauit,
 Præter cum summo neu quis regnaret Olympo.
 Namq; erat in fatis, orituram ex Metide doctam
 Pallada, cui patrias uires equare liceret.
 Quin ex cum Metis regem diuūmq; hominūmq;
 Qui nimis animis elatis foret, edere uellet,
 Egit ut excretam cohiberet Iuppiter alium.
 Talia namq; Ioui persuasit Terra nepoti.
 Deim Horas Themis ediderat, Iouis altera coniunx
 Iustitiam, Legemq; bonam, Pacemq; uirentem:
 Quicquid agant homines, tres obseruare putantur.
 Hac quoq; fatales genuit de coniuge Parcas
 Iuppiter: hæc Clotho, Lachesis fuit altera, sedem
 Atropos extremam tenuit. decus omnibus ingens
 Addiderat pater, ex multo donauit honore.
 Namq; mali ius atq; boni dicuntur habere,
 Proq; suo tres cuncta regunt mortalia nutu.
 Tresq; Ioui Charitas præstanti corpore, nata
 Oceano tulit Eurynome. si nomina queris,

Aglaie prior, Euphrosyne, Thalieq; sequantur.
 Ex oculis pulchrum aspiciunt, iucundus ab harum
 Sidereis irrorat amor de more pupillis.
 Adde, uirum foecunda Ceres experta Tonantem,
 Persephonem parit. heu Stygio nimis illa tyranno
 Dum placet, à cara rapta est (Ione dante) parente,
 Quin et Mnemosynem (comptis erat illa capillis)
 Vidit ut, ô dederis mihi tu quoq; pignora, dixit.
 Ergo nouem peperit formoso corpore Musas
 Nec uigor his semper, nec delectatio desit.
 Latone posthac congressus, Apollinis ingens
 Progeniuit iubar, et claram uenando Dianam,
 Ultima Iuno placet: tede placuere sororis,
 Hac Lucina oritur, simul et spectabilis Hebe,
 Et Mars commotis semper qui fluctuat armis.
 At cui cunctarum rerum est concessa potestas,
 Pallada foecundo potuit peperisse cerebro.
 Armatas ea sepe acies durosq; tumultus
 Excitat, et medios grauis it nec iniqua per hostes.
 Quicquid agit, patrium seruat ueneranda decorem.
 Sic quoq; nullius commixta libidine Iuno,
 Te Vulcane tulit, sed non sine coniugis ira:
 Insignemq; deos te reddidit arte per omnes,
 Neptuno at Triton, Amphitritiq; procaci
 Nascitur: auratas habet ille sub equore sedes,
 Atq; una matri comes it, regi q; parenti.
 Heu grauior nimium Triton deus aurea Marti

Pellit.

Pellito Cytherea Metum, trepidumq; Timorem
 Gignit: uterq; grauis bello pugnantibus esse
 Dicitur, et densas pariter turbare phalangeas.
 Nec non Harmoniam, gaudet qua coniuge Cadmus,
 Progeniùre. Ioui præconem Maia deorum,
 Mercurium Atlantis peperit. Dionyse crearis
 Tu quoq; sitq; parens, Semele, clarissima Cadmi
 Progenies. patrem tibi uendicat illa Tonantem.
 Securum mortis genuit te Liber: at illam
 Mors rapuit. nunc esse deos polus astruit ambos.
 Herculeas posthac Alcmena puerpera uires
 Ediderat, furata tuum Latoa maritum.
 Inchyus Aglaie thalamo Vulcanus adhæsit,
 Vnam quæ Charitis præstat letatus habere.
 Auricomam summis Ariadnem Bacchus ab astris
 Vidit ut (hanc genuit Minos) pro coniuge sumpsit.
 Hanc quoq; funere æ morti, turpiq; senectæ
 Iuppiter exemit, medijsq; locauit in astris.
 Herculis at postquam labor et certamina tandem,
 Plurimaq; Argoi cesserunt iussa tyranni,
 At sua formosam connubia uinxerat Heben
 Herculeæ uirtutis honos, ea filia magnæ
 Iunonis, magniq; Iouis, cœlestia tædæ
 Atriaq; et diuos celebrarunt testæ iugales.
 At Soli genus Oceano quæ ducit aquoso,
 Et Circen parit, et regem Perseis Eetam.
 Formosis Idyia genis subit: illa sororem

Perse in vocat, atq; socrum. nam nupsit Ectæ,
 Mede. atq; illi genuit. Vos ô, polus omnes
 Quos habet, et sedes gaudet regnare beatas,
 Saluete, tibi Terra parens, tibi dico salutem,
 Et quæcunq; uago dispergeris insula ponto.

Nunc mihi, mortalem si qua est experta maritum,
 Et semen coeleste solo commiscuit imo,
 Dicite, uester erit labor hic quoq; dicite Musæ.
 Iasium socunda Ceres heros maritum
 Excipit. hæc ditem dederant connubia Plutoni.
 Vrbs fuit Itripolis, pinguis fuit insula Crete,
 Prima puer quibus exoluit cunabula Plutus.
 Fortunate puer pelago terraq; iacere
 Diceris, atq; domos hinc inde locare beatas.
 Quem seu fors hominẽ, propria seu sponte sequeris,
 Diues erit, largosq; feret te dante maniplos.
 An loquar Harmonien, Cadmo que coniuge sortis,
 moq; et Semelam peperit nec deerat Agave.
 Addidit Autonoe: cuius connubia pulcher
 Legit, Aristæus. multis erat ille capillis.
 A patrijs subis hæc Thebis Polydore sorores.
 Calliroe, neq; enim te nunc labor Oceanine
 Hic tacet: ingentem subiisse Chrysaora coniunx
 Diceris. hinc cunctis melior mortalibus unus
 Geryones, nostras datus est uenisse sub auræ.
 Ab puer Herculeam infelix extendere famam
 Tu quoq; debebas: nam te abstulit ille tuarum.

Sorte boum: testis tanta est Erythea rapinae.
 Indica Tithono posthac Aurora marito,
 Pignora legitimo peperit duo foeta cubili:
 Aethiopum prior egregijs formosus in armis
 Rex Menon erat. at nati si forte secundi
 Scire quod est nomen cupis, Emathiona uocabant.
 Tum demum Cephalinarratur amoribus usa,
 Quis Phactonta creat. diuis gratissimus ille,
 Florentes annos uiridemq; etate iuuentam
 Comptus erat: puerum Cypris cum cepit, et illum
 Nocturnum sacras fore demonia inquit ad aras.
 Nec tacuisse uacat, sibi quam praeclarus Iason
 Duxerat Aesomides, ea filia Phasidis Aetæ
 Medeam dicunt, sanxere iugalia diui
 Vincula, nec frustra iuuenem certasse tulerunt.
 Namq; graues Pelia pugnas et dura iubente
 Arma obiit, patriam tandem est regressus Iolcon:
 Caraq; nec letæ coniunx Medea carina
 Defuerat. tædis ortus Medæus ab istis
 Dicitur. hunc Chiron in monte recepit alendum
 Phyllirides: quod certa Iouis sic fata iuebant.
 Grandæuum sunt quæ patrem sibi Nerea dicant,
 Ut Thetis, et Psamathe. mixta mortalibus ambæ,
 Mortales ex se foetus genuisse putantur.
 Aeace te Phoco Psamathe formosa parentem
 Effecit, Thetis albentes argentea furas
 Pelea magnanimo patrem donauit Achilli.

At Venus Anchise herois supposta cubili,
Aeneam peperit, nemorose in montibus Ida.
Edidit Agrium Circe, fortemq; Latinum,
Quem nulla quisquam culpa carpendo momordit.
Quis pater ambobus queris? sacundus Vlysses.
Omnibus imperio pariter duo iura dedere
Tyrrhenis, longè fines extendere dicti.
Ultima Nausithoum concepit diua Calypso,
Nausinoumq; suo cum iam potiretur Vlysse.
Longq; ego si qua uiris dea sit mortalibus usa,
Pignoraq; ediderit, uideor satis esse profatus.
Nunc cantate murus harum, et genus, heroinas
Que loue, que summo Muse gaudetis Olympo.

O' modo tam digno cur me Fortuna fefellit
Codice? materia cur me priuauit honesta?
An quo iam merito uatem fraudaret honore?
Néue suum decem esse suo furcata labori
Errret, et Ascreas ea nollet uiuere Musas?
Nos ea Romanis an quòd conuertere uerbis
Noluit? Ab si sic quanti? puto conscia diua es,
Acnula Mombritium nolis emergere nomen,
Que te causa mouet? sunt que nos multa ualemus
Scribere, sunt studijs accommoda plurima nostris.

THEOGONIAE HESIODI

per Boninum Mombritium Patricium

Mediolanensem Latio donata.

FINIS.

AD

AD LVCAM TERTIVM, PA-
tricioꝝ Brixiaꝝ splendorem, &
Mecœnatem suum,
Pylades.

Tertie, cura poli, Musarum gloria, Luca,
Carmine diuorum suscipe queso genus,
Quod Pylades nuper uictum tibi dedicat uni,
Dum sibi praesidij te satis esse putat.
Nil habuit maius, quo te lux maxima uatum
Munere deuotus posset adire cliens.
Quicquid enim inconstans homini fors addit, & au-
Argenti & rerum, possidet ille nihil. (fert,
Contentus casula, & modici possessor agelli,
Si modò uix tenuis suppetat ore cibus.
Hunc tñ iudicio postquam grauiore libellam
Terferis, in populum (si uolet) ire inbe.

DEO

DEORVM GE-
NEALOGIAE, A' BVRCARDO
Pylade Brixiano uersibus elegiacis
conscriptæ, Liber I.

Armine concipimus geneas cantare
deorum,

Quos pla gentiles turba uocare
solet:

Quonam quisq; patre, & qua sit
genitrice creatus,

Forſitan & clarum ſi quid in orbe dedit.

In quibus Aſcræi pars eſt non ultima uatis:

Multa etiam, Siculus quæ Diodorus agit:

Quicquid & aggeſſit quondam Certaldus in unum,

Aut ueteres ſcriptis nos docuere ſuis.

Melpomene aſiſtas, turba comitante ſotorum,

Res & in hoc ſchedio ueſtra putatur agi.

Quem primum longæua deum commenta uetulaſ

Dicitur, huic nomen Gorgoniſ illa dedit.

Quod neq; ſas aperire ſoret, nec prodere cuiquam,

Hac uenerata ſuum religione deum.

Hunc ſine principio, nulloq; autore parentem,

Credidit in tenebris degere poſſe Chai.

Id Chaos (ut perhibent) rudis atq; incondita rerum

Materies, uno corpore iuncta ſuit.

Cui neq; quam poſſet quiſquam dignoſcere formam,

ꝑ

Nec

Nec nisi pondus iners, et graue, uultus erat.
 Dicitur hanc Deus is sedem tenuisse profundam:
 Hinc factum, ut nulli cognitus illa foret.
 Qui congesta Chao discordia ferre tumultum
 Semina concipiens, intulit hisce manum.
 Litigium eduxit primum: id sine matre profectum,
 Panaq; tum Parcas exiliisse ferunt.
 Prima fuit Clotho, Lachesis subit, Atropos inde:
 He manibus uitam fataq; nostra gerunt.
 Ipse Polum digitis post hæc conclusit in orbem
 Exiguum ductis: sic uaga fama canit.
 Protulit hinc Terram, dictam quoq; nomine Vestæ:
 Quæ Famam, et Noctem, Taygetemq; parit,
 Tartaron, Antæum, numero quæ pignora quinq;
 Sola creat, nullo semine fulta uiri.
 Tum Terræ iunxisse latus, Pythonaq; magnum,
 Inde Erebum fertur progenuisse Deus.
 Mox Erebum de Nocte ferunt ter pignora septem
 Gignere. primus amor diceris esse puer.
 Gratia dehinc, patiensq; Labor, liuensq; uenenum
 Inuidiæ, Metus hinc, Frausq; Dolusq; subit:
 Humanisq; tenax nimium quæ mentibus hæret,
 Nonus Egestatem sustinuitq; locus.
 Hinc ea quæ miseros fertur sortita, Famesq;
 Cum Senio, Morbus, deinde Querela uenit.
 Pallorē et Tenebrā ac Somnū Mors atra sequuta est
 Atq; Charon, penè est ultima nata Dies.

Ast oriens Aether conclusit uiscera matris:

Cui soror est natos proxima nixa duos.

Hunc primum dixere iouem monumenta uetusta,

Hunc Celiū: atq; idem Cœlius esse potest.

Iuppiter è cerebro natam eduxisse Mineruam

Dicitur, & nulla de genitrice, suo.

Alterata tulit nomen Proserpina matris,

Quæ (si uera canunt) illius uxor erat.

Quæ Diana simul, Tritopatreus, Ebuleusq;

Et Dionysus item, prosiliere Ioui.

De Niobe est Apis, Lyfica susceptus at Hercules,

Hermen Cyllene protulit Arcadica.

Sunt scita, Sol primus, Liberq; ex ordine primus,

Pignora de incertis matribus orta deo.

Idem Epaphum genuit, siue Isis nata Promethei,

Siue Io hunc tulcrit: pressit utramq; deus.

Teq; ex Persephone, Liber, dixere secundum

Mercurium, uates progenuisse pij.

Primus at ex illo: primaq; Cupido Diana

Editus est: alijs nixibus Autolius.

Lychione hunc illi peperit. fuit illa parente

(Sed nondum uolucris) Dædalione sata.

Autolius primum non nota è matre Simonem:

Sisyphon hic, geminos, Autoliamq; tulit.

Dicitur hac solers quondam prognatus Ulysses,

Proditor hoc Troiæ patre fuisse Simon.

Ex Epapho Libya est, & coniuge Cassiopœa,

Belus inexplicitis Priscus ab ubcribus.
 Ex Belo Danaus, geniti, Aegisthuq; & Agenor:
 Sed quibus, haud clarum, matribus extiterint.
 Quinquaginta orta Danao, sera pectora, nate
 Matribus ambiguïs: quæ necuere uiros.
 Nomen Hypermestra est primæ, Bona dicta secundæ,
 Tertiæq; Amymone: cætera turba latet.
 Prima tamen scelere abstinuit, sponsoq; pepercit:
 Aegisthi reliquæ dissecuere genus.
 Quo pater his factio perituras Iuppiter undas,
 Quas referant humeris, sub Phlegethonte dedit.
 Lynceus Aegistho natus perhibetur, & unâ
 Quos decies fratres quinq; fuisse patet.
 Tanta cohors dubium quibus à genitricibus orta:
 Deq; tot hic nomen Lynceus unus habet.
 Iunctus Hypermestræ magnum produxit Abantem,
 Cuius in Argiuis regna fuere diu.
 Is Prætum, Acrisiumq; è uentribus, Iasiumq;
 Sustulit ignotis: Prætus at ipse Meram.
 Cumq; Mera geminas (si stant audita) sorores:
 Sed non sunt illis nomina certa satis.
 Antiopa has fertur, Sthenobœa, uel Antia nixas:
 Sunt uario uatum pectora iudicio.
 Acrisio Danae genita est: stetit abdita mater,
 E' pluuiis Danae Persea nixa Ioue.
 Iasio Amphion, Thalaon, Atalantaq; nati:
 Hippomanem cursu quam superasse ferunt.

Orta tua est Neleu coniunx Amphione Chloris,
 Phlegraeusq; fuit de Thalaone puer.
 De Thalaone uiro prodit malefida Eriphyle,
 Sæua thori consors Amphiaræ tui.
 Eurynome huic mater dicta est: sed cætera turba
 Partibus obscuris edita profilijs.
 Quinetiam Eurynome Thalaon tibi gignit Adrastus:
 Argiam hic natus, Deiphilenq; duas.
 Non patuit genitrix. uerum hac tu coniuge Tyden
 Lætus es: illa uiro non Polynice minus.
 Tertia sed Beli proles narratur Agenor,
 Septem, um tacito uentre parasse genus.
 Europam in Cretam tauro per cæcula uectam,
 Et quæ Tygetam traxit amore Iouem.
 Quamq; canu. et factam nato Lacedæmone matrem:
 Sint licet, hunc et Semele qui tribuisse uelint.
 Hoc Polydorus ite. in natus fluxisse putatur,
 Et Cadmus Phœ. uix, Labdacus, atq; Cilix.
 Hermione Autonoe Cadmo, Semelenq; et Agauen
 Edidit: inoe filia quæ orta fuit.
 Datq; Philistenem Phœ. uix, quo deinde Sychæus:
 Te Phœnix triplici pignore Bele patrem:
 Didone, atq; Anna, diro quoq; Pygmalione.
 Nec satis, hos uteri qui gen. uere, patent.
 Tresq; Cilix profert obscura co. iuge natos,
 Non ullo illustri nomine Lan. pfacium.
 Pyrrhodem, et silice primus qui exc. ufferit ignem:

Et patrem antiqui Pygmaliona Paphi:
 Quem peperit dilecta prius sibi eburnea uirgo.
 Deq; Papho est Cinyras, matre latente, satus.
 At Cinyras Myrrha, & de Myrrha sumpsit Adonim:
 Sed genitrix Myrrha nomine nulla datur.
 Labdacus extrema est producta ab Agenore proles:
 Laius huic tacito filius ex utero.
 Laius Oedipodem ex Iocasta coniuge sumpsit:
 Ex matre impurus quatuor Oedipodes:
 Antigonam, Ismenem, Eteoclea cum Polynice,
 Thersandrum Argia de Polynice parit.
 Coelius aetherae sobolis pars altera, bis sex,
 Sed tantum e Vestra pignora sena dedit:
 Tethyn, Opim, Cererem primam, Titana, marisq;
 Rectorem Oceanum, falciferumq; senem.
 Vulcanum primum tulit inde, Iouemq; secundum:
 Sed quo concubitu, non tenuisse licet.
 Mercurius pariente Dei quoq; tertius, illi,
 Si modò uera canunt, magnaq; nata Venus.
 Inuentorq; domus luteae, sine nomine matris,
 Toxius ortus ab hoc, atq; secunda Venus.
 A' uenio deducta Venus, quod ad omnia diua
 (Tullius ut cecinit) prompta uenire solet.
 Haec eadem à spumis olim sibi nomina traxit,
 E' quibus in rauco dicitur orta mari.
 Nam pelagi tumidas cum demisisset in undas,
 Saturnus Coelo membra resecta patri,

allorum

Morum è spumis contractis sanguine fuso,
 Virgo sub æquoreis orta putatur aquis.
 Aphrogenia igitur dicta est hinc, atq; Aphrodite,
 Dorica quòd spumam lingua uocauit ἀφροί.
 Et quòd nata sacris primùm est appulsa Cytheris,
 Hoc Cytherea sibi nomen habere solet.
 Quòd Cyprò hinc petijt, sedes ubi plurima diue est,
 Huic quoq; cognomen Cyprogenia fuit.
 Natus Eryx, structo Siculorum in uertice templo,
 Fecit ut huic nomen post Erycina foret.
 Sunt qui illam dicant Philomedeā, testibus orta
 Quòd fuerit, risum uel dea semper amet.
 Te peperisse uolunt matrem hanc formose Cupido,
 Qui mentes hominum cœlicolũq; domas.
 Mercurio fulgens peperit Venus Hermaphroditũ,
 Qui mulier, qui uir, neuter & unus erat.
 Vulcano è primo primus fuit ortus Apollo,
 Quem Iouis alterius nata Mimerua creat.
 Prima Ceres Acheronta parit: qui nocte Megeram,
 Tisiphonam, Alectò, tris furias genuit.
 E' terraq; Stygem: parit hæc Cocytom: at ille
 Te Phlegeton: Lethen tu generare soles.
 Vitraq; in obscuro est genitrix. Acheron quoq; nym-
 Turbidus ex Orne, protulit Ascalaphum. (pha
 De Styge te nata natam Victoria: sed te
 Natus Honor sola est, delituitq; pater.
 Se quondam leto Reuerentia iunxit Honori,

Et sacra Maiestas protinus orta fuit.
 Titanum è terra bis septem promere factus
 Constat, & Aurora est filia sola tamen.
 Cetera turba mares, Hyperion, & ipse Lycaon,
 Cœus & Astræus, sæuus & Iapetus.
 Pallenes, Pallasue, & Typhon, siue Typhœus:
 Quiq; patris nomen non habuere sibi,
 Enceladus, Briareus, Aegeon, Runcus, Aloëus,
 Falciferi ultores, Porphyreonq; dei.
 Quos pater infestos olim sibi Iuppiter igne
 Ad Styga fulmineo trusit ab arce poli.
 Sanguine ab illorum fuso excreuisse uirorum
 Cœdibus & uitijis corpora plena ferunt.
 A magno exortum memorant Hyperione Solem,
 Et Lunam: obscurus partus uterq; manet:
 Aeonas, Horasq; Chronis: sed Nerea Soli
 Lampetiam & pariter te Phaetusa tulit.
 De Persa Oceani prole est sublataq; Circe,
 Aetesq; deo qui uehit altus equos.
 Medeam Aetæ coniunx ipsæa tulisse
 Fertur, & Absyrtum, Calciopenq; uiro.
 Vxorem hanc Phryxus, Medeam duxit Iason,
 Quæ fratrem potuit dilacerare suum.
 Sol quoq; Miletum non nota excepit ab aluo,
 Angitiam, Dircen, Pasiphaenq; simul.
 Candida Mileto Cyane est enixa gemellos,
 Bibliða cum Caïno, quos malus ussit amor.

Arcadis at mater de patre Lycaone nata est
 Calisto, arctoi gloria summa poli.
 Hæc uersa est, Helice, Septentrio, uel Cynosura,
 Interdum Phoenix nomine dicta nouo.
 Latonam è Cœro, qua tu susceptus Apollo,
 Asterienq; ferunt matre latente satas.
 Aurora Astræo peperit Titania fratri
 Astræam & uentos, qui freta longa premunt.
 Primus ab exortu consurgit Apeeliotes,
 Quem Subsolanum lingua Latina uocat.
 Huic flat ab occiduo aduersusq; Fauonius orbe,
 Græcula quem Zephyrum dicere turba solet.
 Perfurit arctoo Septentrio missus ab axe:
 Hunc Boream Graiæ constituere notæ.
 Limite quem recto mittit contraria tellus,
 Est Latijs Auster, Cecropijsq; Notus.
 Inter eum & primum celer est Vulturnus Achaen.
 Ingenti strepitu quòd fluat, Eurus erit.
 Personat Argestes contra, nostroq; uocatus
 Spirat in æquoreas nomine Corus aquas.
 Austrū inter Zephyrumq; fremēs uenit Africus, aut
 Obuius huic Aquilo turbidus ore furit. (Libs:
 Quem Libs atq; Notus claudunt, ab utroq; uocatur,
 Compositis gemino dogmate nominibus.
 Cecian opposita dicunt de parte meantem,
 is sibi Romanum non puto nomen habet.
 At quem Vulturnus mediū comprehēdit, & Auster,

Euroaustum appellant, Euronotumq; simul.
 Thrascion obijciunt crepitantem à fronte poetæ:
 Fallor, an hæc numero stirps duodena fuit?
 E' Zephyro Balium, Zanthumq;, Harpyia Podarge
 Fertur Achilleis nixa tulisse iugis.
 Sed Zethum, & Calaim, Boreæ parit Orithyia:
 Ignoto Harpalicen sustulit ille thoro.
 Hesperon ex Asia, atq; Epimethea, teq; Prometheu,
 Atlantem ex Clymene pertulit Iapetus:
 Hesperus Hesperidas, Aeglen simul atq; Erethusam,
 Tertia quam memorant Hesperethusa fuit.
 Pyrrha patrem nascens Epimethea sola uocauit,
 Cognita Pyrrha satis Deucalione uiro.
 Hesperidum & Pyrrhae matres latuere: Prometheus
 Pandoram molli fecit at ipse luto.
 Iside mox factus pater est, & Deucalione,
 Quos tulit obscura de genitrice duos.
 Deucalion Pyrrha genuit de coniuge, uersum
 Psittacon in uolucrem nominis inde sui.
 Hellanumq; Hellas quo dicta est Græcia: testis
 Sed te Phentrates & Dionyse thoris.
 Ex Atlante fuit tacito de uentre Calypso,
 Sed puer ex Aethra post generatus Hyas.
 Hic uenator erat, quem fulua leæna peremit:
 Illa diu est Ithacum sed remorata uirum.
 Atlanti coniunx Hyadas quoq; parturit Aethra,
 Quas numero septem fama fuisse refert:

Pyrrho-

Pyrrhodile, Eudora, Ambrosie, Chronis, atq; Thiene,
Polyxo, & Phytom nomina Græca manent.

Pleione Atlantis femori coniuncta, putata est
Nutrices Bacchi gignere Pleiadas:

Taygetam, Maiam, Steropen, Meropenq; Celeno,
Electram, Alcyonen, sidera facta polo.

Pallene, aut Pallas quintam genuisse Mineruam
Diceris: at uenter, qua generata, latet.

Creditur illa tamen patrem occidisse. Typhæus,
Seu Typhon, natos edidit ipse duos:

Aeon, & ignota fuit hic productus ab aluo:
Chedria te mater seu Chimæra tulit.

DEORVM GENEALOGIAE, A°

Pylade uersibus conclusæ, Lib. II.

N Vnc Iouis in sobolem laxamus uela secundi,
Cœlius ignota est cui genitrice pater.

Partibus huic tribuit uarijs annosa uetustas
Sex numero fœtus protinus, atq; decem.

Hunc Latona patrem Diana & Apolline fecit,
Gratia non una est partaq; ab Autonoe.

Pasithea, Euphrosyne, Aegiale, tres nomine dictæ:
Amphion, Calais, Zethus ab Antiopa.

Te Semele peperit Cadmi stirps cognita Bacche.
Asterie quarto est Hercule facta parens

Arcade Callisto. Tityum fuisse tulerunt
Hellaron, Orchomeno de genitore satam:

Latonam hic stupro Tityus quum fortè uocasset,

Fixus ab Ortygio tartara nigra subit.
 Infelixq; nouem sparsus per iugera terræ
 Pascit in exhausto corpore semper auem.
 Taygetam nato foetam Lacedæmone, magnum
 Dardanon Electra profiliisse canunt.
 Tantalon ignoto regem de uentre Corinthi:
 Bellorum inuentrix teq; Minerva ferox.
 Argeum, Autoum, Nomiumq; ab Apolline tractos
 Fertur: Aristeum iungere fama solet.
 Cyrene quos nympha deo Pencia fudit:
 Si modò non uatum pondere uerba carent.
 Ortus Aristeo tacita est lolau ab aluo,
 Autonoe Actæum praeda futura canum.
 Matribus ignotis Lapitham produxit Apollo,
 Quo Lapithas dictos turba diserta putat:
 Eurynomen simul Adraasti Eurydicesq; parentem.
 Et populi Aethiopes quo Garamanta sati.
 Edidit et Pſychen placida deus Endeuchia,
 Insignemq; modis Orphea Calliope.
 Lychione edoctum citharaq; Philemona clarum:
 Inde Arabem nactus de Babylone fuit.
 E' nata Laucis, Sucronis coniuge, Branchum:
 Psamathiaq; tui prole Crotopæ, Linum.
 Huic Mopsum Manto peperit, uel dulcis Hymantez
 Tuq; Philistencem Cantio leta uirum.
 Hoc quoq; tu Aescłapi, nymphaq; Coronide sumptus,
 Hippolyto uita qui redeunte peris.

Teq;

Teq; Machaon habet genitorem, Asclepius illum:

Hic tamen ambiguo prodit, & ille thoro.

Dictus ab Argiuis radios quod iactet, Apollo:

Si modò nil ficti dogma Platonis habet.

Chrysippus, quia non multi, uerum unicus ille est,

Censuit id quondam nominis esse deo:

Cuius in assensum prisca uenere Latini,

Qui solem, cui par non fuit ore, uocant.

Speusippus dictum multis à uiribus ignis,

Flammifero gradiens quem uehit axe, putat,

Ex alijs atq; ex alijs quod flexibus orbis

Assurgens ortus proferat ille suos.

Protulerat doctus magno à Zenone Cleanthes,

Se nondum passus diriguisse fame.

At tu Cornifici, quoniam referatur ad ortus

Orbem inter mundi, nomen habere canis.

Quod perimat dixere alij atq; animantia tollat,

Corrupto quotiens aere pestis adest.

Vnde illum gestare arcus, & tela sinistra,

Que iaciat, morbos quum ferit ore, ferunt.

At quia tergemina est ipsius gratia dextra,

Hunc medicaq; putant arte ualere deum:

Quum Solis calor ipse omnes depellere morbos,

Temperie soleat concomitante sua.

Sunt qui illum tanquam pellentem corpore tristes

Languores, dictum sepe referre uelint.

Hinc & Alexicacon nobis uaga fama uetustos

Rettulit

Rettulit hunc solitos dicere Cercopidas.
 Læmion hinc Lindi finita peste uocatum,
 Hunc etiam summo prorsus honore colunt.
 Virgoq; Vestalis sacris huic ritè peractis,
 Et medice, et Pæan dicere Apollo solet.
 Hunc Pæana tulit sedatis Græcia morbis,
 Vel quia dispergens noxia tela ferit:
 Antè quibus magnum telis Pythona peremit,
 Dum puer in cunis ipse sororq; iacet.
 Quo quia perpetuis celebratus laudibus ille est,
 Dum Pæan toto uictor in orbe sonat:
 Hinc factum, ut Pæan Phœbi pro laude feratur,
 Etsi qua est alijs sepe relata deis.
 Pythius hinc etiam dictus Pythone preëmpto,
 Vel quia putrescant fœda calore dei.
 Delius et fertur, claro quòd lumine monstrat
 Cuncta: uel in Delo est hunc quia nixa parens.
 Cynthius et Cyntho, Deli qui sident monte
 Pulsat, et ipsius condita templa gerit:
 Ortygius, quoniam Delos sibi nomina multa
 Sumpsit: et Ortygiam, Pyrpileamq; uocant,
 Asteriam, Lagiam, Mydiam, Cerrham, atq; Cynethū,
 Quin illi interdum Cynthia suggeritur.
 Fama coturnicis tamen hanc de nomine dictam,
 Ortygiam, est ortyx quæ uocitata, refert.
 Nam Iouis Asterie quum uim fugitaret, in illam
 Versa prius fuerat, quàm scopulosa foret.

Inde autem quum formam aquilæ sumpfisset, eandem
 Vrgeretq; deus: saxea facta fuit.

Et latuisse diu saxo mutata sub undis
 Creditur, multa ne potiretur amans.

Sed tandem precibus Latonæ adiuta sororis,
 Permissa est undis exeruisse caput.

Vnde putant Delon posthac cognomine dictam,
 Quæ sese ostendit quum latuisset aquis.

Hinc ergo Ortygia, Asterie est hinc insula primum
 Dicta, tot ex illo prædita nominibus.

Latonamq; Iouis plenam, Pythonis acerbis
 Exagitata diu quum foret illa minis,

Excepit miserata soror: tulit illa gemellos,
 Et Phœbum & Phœben, iussa quicte frui.

A' specie Phœbum, multoq; nitore, uocarunt,
 Splendidus & pura sit quia luce Deus.

Est Clarius dictus, Clario Colophonis ab urbe,
 Quæ solitum multo constat honore coli.

Tum Nomius, non ille greges quod paucrit olim:
 Sed quod quæ Tellus omnia pascit agit.

Et Lycius, quoniā Lycus est quoq; dictus ab Argis
 Nam similis multum creditur esse lupo.

Vtq; armenta lupi rapiunt, sic humida quæq;
 Attrahit, & radijs surripit ille solo:

Sive quod albescant ortum post omnia solis,
 A' luce exceptum nomen id esse uolunt.

Thymbræū appellat, pluuios quod is excitet imbres,
 Quod

Quod tamen à Tymbra maxima turba refert.
 Hac herba est Latijs populis Satureia dicta,
 Forsan et Origanum quam uocitare solent:
 Hac ager Iliacis testis uicinus abundat,
 Inde ibi Tymbræo sunt sacra templa deo.
 Gryneum nemus est, dedit urbs cui Grynia nomen,
 Quæ sedet Actolis Ionijsq; locis.
 Id tibi Phœbe sacrum, Gryneus et inde uocaris:
 At Myrbinus, Myrhina te quod in urbe colunt.
 Phocidis à Cyrra pariter Cyrrhæus Apollo.
 A' Pataris Lyciæ, sed Patareus adest:
 Huic in utroq; loco quoniam tribuantur honores,
 Dictus ab aurata Chrysocomusq; coma.
 Cecropis in uicis quia sit celebratus, Agycus,
 Nomine quo uicos Attica terra uocat.
 Sminthius à templo, quod quondam Teucrus in oris
 Troijugenum fertur constituisse deo,
 Postquam terrigenas serrato prælia uidit
 Edere, et in clype os loraq; dente sibi.
 Quos quoniam Sminthas appellat Gnosia tellus,
 Sminthion hinc Phœbum, Sminthia tēpla uocant.
 Quodq; arcus speciem argenti diffundit in altum,
 Exoritur quotiens, Argyrotoxis erit.
 Quotidie uero quoniam renouatur, et ipse
 Gignitur, ac gignit splendidus ore micans,
 Argenetem Dores simul, et dixere Phœnæta.
 Loxian obliquus circulus esse facit.

Vlion inde, salus quoniam tribuatur ab ipso,
 Meonius uates protulit ore graui.
 Est Libycis saluis dictusq; Libysinus olim,
 Qua sua Trimacrius terga Pachynus habet.
 Tum soror est Phœbi uario quoq; nomine culta,
 Quod fuerit nobis parua referre mora.
 Diana est, quod nocte diem quasi conficit, aut quod
 Tempus eam duplex noxq; diesq; uidet.
 Quod iuuat, est iuno, Lucinaq; prodere luci
 Quod soleat partus mensibus illa suis:
 Aut oculis luci; fauens, uel forsitan ab illo
 Qui sacer huic fuerat lucus in Exquilis.
 Dogmate quinetiam dicta ilithyia Pelasgo,
 Hanc quia placaret formina parturiens.
 Artemis hac eadem, ceu quæ secet acra magnam;
 Fertur ab his quibus est Atticus ore lepos.
 Quod triuijs præerat, Triuiam causantur ob idq;
 Tris facies reddunt, ora;q; terna deæ.
 Sed lunam idcirco, noctu quod luceat una,
 A' radijs uel quod lamina solis habet.
 Persephone est Grecis, atq; hinc Proserpina nobis
 Vel ceu proserpens credita utrimq; gradi.
 Dictynnam à capto summersæ retibus olim
 Corpore Nimbo uim fugientis agunt.
 Vnde etiam montem, quo templa fuere Dianæ
 Condita, Dictynnum Cretica terra uocat.
 Nata quod inde Delo est cum Phœbo Delia fratre

450 B. P T L A D A E

Dicitur at Phœbe, pura quod ore nitet:
 Quod centena deam placaret uictima, uel quod
 Centum errare annos non tumultata daret,
 A Græcis Hecate est: Pergæaq; ab urbe uocata
 Pamphiliæ, Perga qua sibi sana tenet.
 Bis septem Amphion Niobe temeraria coniunx
 Fœta tibi est, arcu quos dat Apollo neci.
 Semarcū, Epinitū, Archemorū, Antegorūq; uocarūt,
 Phædimon, et Sypilon, Tantalō atq; mares.
 Quatuor ast alij mutarunt nomina primis,
 Te quibus Alphenor supposuisse uolunt.
 Et simul Ismenum, Damasitona, et Illioneum:
 Sed maribus numero est sumpta puella pari.
 Nereæ, Pelopia, Cleodoxe, Chloris, Ogune,
 Cum Pythia, extrema est Astycratia soror.
 Pulchra Itylum Zeto atq; Thyim produxit Aedon,
 Mortua quæ de te Cardue nomen habet.
 Enixa è Baccho Venus est Hymeneæ. Thyoneus,
 Est etiam Bacchi, matre latente, genus.
 Fertur et è Baccho peperisse Ariadna Thoantem,
 Qui tulit obscuris nixibus Hypsipylem.
 At Bacten Bacchum, et Graij dixere Bacten,
 Clamorem βακχιῶν quod sua lingua notet.
 Nam madidi uino magnos efferre tumultus,
 Bacchantesq; solent sepe uocare deum.
 Bassaræ appellant, quoniam sit bassara uestis
 Baccharum, ad summos usq; remissa pedes

Lydia

Lydia quam mittit locus est nam Bassara, uestes

Qua similes fiunt Lydia terra tuis.

A' strepitu Bromius, quod uociferetur Iacchus:

Quod curis soluat corda, Lyæus erit.

Nec minus Alysius, Latio seu nomine Liber:

Quod pius est, Eleus dicitur esse pater.

Hunc utero (ut fama est) Semeles à fulmine tactæ;

Iuppiter excepit, supposuitq; sibi:

Hinc lateri insutus quia sit Iouis, Eraphioten:

Nam suere est *παρθεύω*, lingua Pelasga refert.

Quodq; Iouem pupugit, Dionysius: ostia lucis

Quod bis adit, nomen huic Dithyrambus adest:

Seu quod ad os iterum quæ sunt admissa, redire

Cogit, et arcani non tenet ille fidem.

Quodq; duas matres est usus habere, Bimater

Dicitur: huic Semele, Iuppiter inde fuit.

Nyctilium perhibent, noctu quia membra resoluat;

Vel quod nocturno tempore sacra ferat.

Nysæus fuerit, quia sit quoq; pungo *νύσσω*,

Vrbs illum Aegypti uel quia Nysa colit:

Qua primum hunc referunt uinum ostendisse, uel illa

Nysa Helicon pagus qua patet ara tuus.

At quia grassentur bacchantum membra, Thyoneus

Extiterit: ferri est impete nanq; *θύωναι*.

Menalius, quod turba furat: uel ab Arcade monte;

Annua quò soliti condere sacra deo.

Dictus ab elatis bacchantum uocibus Euan,

Aut Euan Bacchum Phryx quia sermo uocet.
 Quòd madidos faciat, quòd uino corpus inundet,
 Dorica Bryseum dogmata sepe canunt:
 Aut quia Brysea celebretur in urbe Laconis
 Precipuo cultu, nomen ab urbe gerit.
 Euehion à precibus, quòd uota precesq; litantum
 Susceperet, dictum nuncia fama tulit.
 Euehion à magno cœli rectore uocatum,
 Id sonat in Latij filius euge bonus.
 Namq; giganteo tremere quum numina bello,
 Iamq; polum manibus turba teneret atrox:
 Primus ibi indutus Bacchus noua membra leonis
 Horrendum subita morte giganta premit.
 Quo pater exultans tunc Iuppiter, Euehye dixit,
 Ingenti fassus pectore leticiam.
 Montibus in summis quoniam sit cultus, Oraus
 Fertur ab Arcadie monte, Lycaeus erit.
 Lenæus, seu Lenobates, à uase feretur,
 Quo calcata fluens eijcit uua merum.
 Quodq; ignem inducat nervis, pariatq; calorem,
 Sæpius ignigenam lingua Latina uocat.
 Herculis est quarti Carthago filia dicta,
 Huncq; colunt Tyrij, foetaq; nulla patet.
 Arcadis Ionijs nympha est stirps orta Selene,
 Nomina quem perhibent exhibuisse freto.
 Huius at Euandri mater Nicostрата proles,
 Fertur ab ignotis edita uisceribus.

Sed Iouis è nato Lacedemone prodit Amyclas:

Argulus hoc illo est, Oebalus atq; patre.

Oebalus Oebalij quo sunt à rege uocati,

Icarus et Lede Tyndarus unde sati.

Icarus Erigonem tulit, et te Penelopea,

Ipshimæq; Eumelo consociata uiro.

Deq; tot à magno quondam Lacedemone ductis,

Nullius genitrix cognita uera fuit.

Dardanus Electre stirps et Iouis alma secundi,

Dardana quo tellus nomina gensq; trahit,

Gignit Erichthonium. nixa hunc Candavia partu

Dicitur, et coniunx illius atq; soror.

Troius hoc genitus, seu Tros: quo Troia uocata est,

Que regio fuerat Dardana dicta prius.

Trosq; illum, Iliemuræ, altam qui condidit urbem

illum, et Assaracum, cum Ganymede tulit.

Ex illo ductum sed Laomedonta fatentur,

Hercule periurus qui domitore perit.

Quo simul Hesione est Telamone puerpera facta,

Et Teucris genitrix, Antigoneq; fata.

Tithonus, Lampus, Clytionq; Hicetaon, et ipse

Rex Priamus, iuncto Bucolione simul:

Matribus incertis ingens que prodita turba,

Tithono Aurora est Memnora foeta suum.

Nymphaq; Auaruæ Esipium, Pidasumq; tulisse

De magno fertur Bucolione duos.

At Priamus quondam Troia rex inclutus, amplam

Progeniem uarijs partibus extulerat.
 Hoc primum atq; Hecuba de cōiuge produjt Hector,
 Thessalicis circum Pergama tractus equis.
 Cui puer Ashtanax, genitor quem saepe Camandrum
 Dixerat, uxore est sumptus ab Andromacha.
 Ex Hecuba Paris est Priamo satus, atq; Polites,
 Oenone Paridi Nymphaq; nixa duos:
 Daphnim, et Ideum tacita de matre Polites
 Dat Priamum, Ascanio qui comes ire tulit.
 Phorbantem genuit Priamog; Epitesia mater,
 Obscuro Phorbas Illionea toro.
 Denaq; progenies Hecubae parientis ab aluo
 Exilijt, Priamum quam genuisse putant:
 Ilione, Thracum regi quae contigit uxor,
 Cassandra et uates sponsa Choroæbe tibi;
 Aeneaq; sequens uestigia rapta Creusa,
 Dum patrem et patrios sustinet ille deos.
 Laodice Thracis coniunx Helicaonis: et te,
 Thrax cui rex auro dat Polydore necem.
 Deiphobe insidijs Helenaq; uxoris adempte,
 Et qui Pelida Troile ab ense cadis.
 His Helenum uatem, atq; Epiri regna tenentem
 Addimus, Aeneas unde futura capit.
 Quaeq; patris tumulo est mactata Polyxena Pyrrho:
 Antiphus Atrida casus ab hoste subit.
 Testorium Priamo parit inde Perhibia regi,
 Atq; Iphatem, Antilochi qui cecidit manu.

Instulit è nympha Teucrum simul Antiodonā
Vnguibus hic urfi dilaceratus obit.

Laothoe senis Althai pariente Lycaon,
Alter et es Priamo dein Polydore satus.

Te quoq; Castimira genitum, à Teucroq; peremptū
Gorgition, Priami seminis esse ferunt.

Cui fuit et mater, siue uxor Arisba, Thymetis,
Sumendi heu Graij iam malè suafor equi.

Huic et Alixirhoe peperit te nata Dimantis
Aeface: de ignotis cætera sumpta cohors.

Hipbothous, Pāmō simul, Antiphonusq; et Aganūs,
Inde Agathon, Mestor, Dicomoonq; nothus:

Quem pugnans Ithacus ferro confecit Vlysses,
Ius et Atrida percutiente cadens.

Quos Diomedis item uirtus subduxit, Echemon
Et Cromenon, paribus dum ueherentur equis.

Patrocli et saxo Cebrion prostratus ab ictu,
Laocoonq; sacer maxime Phoebe tibi.

Mentoriæ coniunx, Polypi quoq; Medificastis,
Chaon et, unde Heleni nomina terra tenet.

Et tua Polydamas coniunx formosa Lycaste,
Aiakisq; necat quem Doridona manus.

Assaracus Trois generosi tertia proles
Dat Capyn, Anchises editus ipse Capy.

Non patuere tori, Aeneam Simoentis ad undam
E magno Anchisa protulit alma Venus.

Anchisen formosa patrem genitrice latente,
Nupta

Nupta tibi Alcatbaon Hippodamia refert,
 Ascanium Aeneas coniunx enixa Creusa:
 Iulius Ascanio, Romaq; progeniti,
 Syluius à Syluis, casu quibus ortus, habetur
 E' Romaq; urbem nomen habere putant.
 Mater in obscuro est, qua sit conceptus uterq;
 Syluius Aeneae posthumus ortus item.
 Hunc patre defuncto, in Syluis Laumia coniunx
 Edidit, hinc dicta est Syluia posteritas.
 Ex illo Aeneas alter satus, inde Latinus:
 Filius hoc Alba est, hinc generatus Athis.
 Ortus Athi Capys, in Capuam quo decidit urbem
 Nomen: ab hoc genitum Capeton esse uolunt,
 Inde refers Tyberine genus, quo uortice merso
 Albula mutato nomine dicta fuit.
 Agrippam tamen ante seris. Remulus sit ab illo,
 Qui Iouis aetherei fulmine tactus obit.
 Iulius hoc, à quo gens Iulia creditur orta:
 Hoc quoq; Auentinum patre fuisse patet.
 Ille Procam, atq; hic te genuisse putatur Amuli,
 Teq; simul Numitor pignora seuæ duo.
 Dat Numitor Lausum, patrui quem dextra peremit:
 De patre Lausæ tuo est Ilia nata Rheæ.
 Omnibus his certas nulli tribuere parentes:
 Marte Rheaq; sati Romulus atq; Rhemus.

46

DEORVM GENEALOGIAE, A.
Pylade uersibus conclusæ, Li-
ber tertius.

Oceanus Vesta ex Cælo genitore creatus,
Plurima, sed uaria pignora matre dedit,
Pleionem, quam duxit Atlas: Phactontaq; nixam
Te Chymene ex Circen, te quoq; Persa feram.
Hinc Aethram, Atlantis que dicta est altera coniunx
Et que Vulcanum nutrit Eurynomen.
Carusicem, Pallas qua inuentrix nata quadrigæ est
Et que Chironem Phyllira protulerit.
Tum Solem, quo mel quoq; est medicina reperta.
Nec satis, hos uteri qui genuere, patent.
At Dorin Oceano Thetis est, ex Protea, sortæ
Et Tritona, genus qui tenet ambiguum.
Neptuno fertur nam diua Salacia coniunx
Mensibus expletis hunc peperisse deo.
Sustulit Idotheam Proteum, nigramq; Melantho,
Neptuno oppressam: mater utriq; latet.
E' Terra pater Oceanus bis flumina sena
Prodidit: hæc uario fluctibus orbe ruunt.
Thessalia exoritur Peneus, amœnaq; Tempe
Alluit, ex Macedam littora pulsat aquis.
Hic Daphnen Phæbo dilectam protulit olim,
Que fugiens lauri cortice tecta fuit.
Te quoq; Aristæi Cyrene cognita mater,

Quem cum melle oleum prædocuisse uolunt:
 Currit ab Aonijs Epidamnum Asopus ab alto,
 Fulmine iam tactus, dum monet arma Ioui.
 Ipsa qui genuit, comitatum Eteoclea bello:
 Nomen, et Aeginan, insula cuius habet.
 Apenninigenam Thuscosq; Vmbrosq; setantem
 Rhoma capit Tyberim, dum freta longa petit.
 Ocnus ab hoc genitus proles fuit inclyta, Manto
 Tiresiæ uatis filia quem peperit.
 Impiger Aoniam Cephissus fluctibus ambit,
 Cui latus implicuit candida Lyriope.
 Narcissumq; tulit: qui dum se cernit in undis,
 Dicitur in florem uersus amore sui.
 E' Pindo tellus Acheloum Thessalamonte
 Excipit, Actoli est terminus ille soli.
 Atq; uno tantum perfertur in aquora cornu:
 Herculeæ reliquum diminuere manus.
 Sirenas genuit (si uera est fama) puellas:
 Têrpsichore has peperit, Musæque Calliope.
 Leucosiam, Lygiam, Pisnoen carmina dicunt:
 Quarta tribus iuncta est Parthenopea soror:
 Vrbs noua Parthenope cuius de nomine dicta est,
 Hac quoniam moriens urbe sepulta fuit.
 Irrigat Argolicos Inachus delapsus Achæis,
 Cui stirps incerta est trina parente data.
 Io prima fuit, quam Iuppiter arserat, ante
 Quam data Iunoni munere uacca foret:

Altera

Altera Phægeus, superis quem prima sacella,
 Cumq; annis menses instituisse ferunt.
 His subit, Argiuum tenuit qui regna, Phoroneus;
 Quo satius Aegialeus dicitur, et Niobe.
 Crimnisiis Siculas fluuius perlabitur oras,
 Sargesta hunc nato fecit Aceste patrem.
 Hanc tulit Hippotes Troiani sanguinis unus,
 Oppressit fluuius, dum canis ora gerit.
 Flumina Thessalico ducit Sperchius ab orbe:
 Pegaseumq; sinum, Thermopylasq; premens.
 Pelleis huic genuit Polydoris Mnesthea, qui se
 Pelide socium Pergama ad alta dedit.
 Appameam Meander habet, Phrygiasq; Celenas,
 Inq; suos ortus uersus et ora rigat.
 Alluit Ioniam, Carasq; urbemq; Priensem,
 Miletumq; acto diuidit ille sinu.
 Biblidis et Cauni Cyanen genuisse parentem
 Hunc fama est, dubium de genitrice tamen.
 Paphlagonum campos rutilantibus Axius undis
 Spargit, et elatis fontibus arua tegit.
 Maxima Achessameni que nata Perhibia dicta est,
 illius amplexum sustinuisse ferunt,
 Sub decimumq; fuit menscm Pelagionius ortus,
 Qui tulit Asteropum: nec torus unde, patet.
 He lliadis Alphæus claro de fonte putatur
 Editus, Arcadico flumina ferre solo.
 Qui terras subter, pelagiq; abstrusa profundi
 Labitur,

Labitur, & Siculo tollit in orbe caput.
 Alpheo Orsilochus satus est, illoq; Diocles:
 Hoc pariter Criton, alter & Orsilochus,
 Ignotis urnere toris: hos fama gemellos
 Ad Troiam Aeneae procubuisse manu.
 Nilus ab Aegypto Aethiopum determinat oram,
 Omnia fecundans quae madefecit aquis.
 Incerti est ortus, fluviorum creditus ingens,
 Et quinum incerta matre tulisse genus.
 Mercuris hic nomen sibi possidet, illa Minerva:
 Hic Dionysus erit, Mercuriusq; subit.
 Mercurius, nobis qui fertur in ordine quartus:
 Pluribus hic Hermes, sed trimegistus adest.
 Hic genuit Daphnin, sylvis qui pastor in altis
 Primus, & egregio frontis honore fuit.
 Mercurium pariter quintum, cui Mercuriorum
 Cunctorum ascribi plurima gesta uolunt.
 Editus hoc Norax quem protulit Oschyra nympha,
 E' Pirenei semine progenita.
 Vulcanum quintam sobolem tibi Nile dederunt:
 Hunc Apin Aegyptus, quo duce gaudet, ait.
 Is tulit Aethiopem, populi quo autore feruntur:
 Quum primum Actlantes, aetherei; forent.
 Solem etiam genuit, quo Lampetusa parente,
 Et Phetusa fuit, Lampetieq; sata.
 Tam Phaeton, Clymene peperit quæ cædida nympha,
 Hæc patrij currus qui malè rexit equos.

E' Phae-

E Phaetonte Lygur, non certa nascitur aluo,
 Quo Lygures populos nomen habere putant.
 Ascreus, fluuios Tethy genitrice profectos.
 Oceano, uates, et genitore canit.
 In quibus Eridanus grandis memoratur, et Ister,
 Strymon, et Alpheus, Nilus et Heptaporus
 Meander, Rhesus, Mysosq; sub orbe Caycus,
 Ideo Rhodius uertice ad ima cadens.
 Colcherum Phasis, Lydorum turbidus auro
 Hermus, et in Phrygijs quem Simoenta uocant.
 Argento similes qui fert Acrisius undas,
 Nesus item, pronis inde Liachmon aquis:
 Aesippus, Ladon, Grenicon, Partheniusq;
 Peneum his addit, Sangariumq; duos.
 Euenum, Ardiscum pariter, diuumq; Scamandrum
 Seq; alios uates scribere posse negat.
 Enixa Oceano Tethys quoq; Nerea magna,
 Qui tulit e Dori coniuge Nereidas.
 Illa quidem soror et coniux, ut Iuno Tonanti,
 Nereos est olim dicta fuisse dei.
 Nereides uarijs traxerunt nomina rebus,
 Ingenio, uictu, corpore, uentre, locis.
 Dictaq; prima Thetys, Pelide mater Achillis:
 Proxima Cymodoce fluctibus una quies.
 Cymothoe, Spio, Glaucē, Neseo, Phæruſa,
 Amphithoe, Clio, Dynameneq; potens.
 Philodoce, Euarne, Proto, Xantho, Galatea.

Alba comas, Drymo quercubus assimilis.
 Actæa, Amphimome, Autonoe, & formosa Menippe:
 Inde Ephyre, & Melite dulcius ore canens.
 Apseudes, Panope, Nemertes, Callianira;
 Opis, Dexamine, Deiopea subit.
 Hæc Hiera, atq; Arethusa, Lycorias, Orithyia,
 Cum Chymene, & Doto, Callianassa premunt:
 Eucrate insequitur, Neso, Cymoq; Saoq;
 Atq; Eudora nitens, Mæra, Thalia, Thoe.
 Pasithea, & niueis post hæc Eunice lacertis;
 Eulimene, & curis Protomedeæ frequens.
 Hinc Amphitrite, & pæcata mente Galene,
 Multorumq; Erato pignus amoris habens.
 Hippothoe, Hipponoe, Euagore, & tu Pontoporeæ;
 Eione, & risu prædita Glauconome:
 Laomedæa sagax, Halimedaq; cura profundi,
 Legibus à multis dictaq; Pollynome.
 Liagore, Eupompe, Psamathe, Pronœa, Themiste
 Aeterni referens pectora iusta patris.
 Cydippe, & florens Ianira, & Doris, Agaue,
 Mox Halia, & roseis compta Ianassa genis.
 Tum quæ stagna colit Limnoria, blanda Lygea
 Additur, extremo es tuq; Amathyia loco.
 Insuper Oceanum Hesiodus, cum coniuge Tethy;
 Multiplices nymphas progenuisse refert.
 Quas numero ter mille canit, pressasq; paludes,
 Atq; solum uarijs incoluisse locis.

Ante omnes Pytho, Vranicq; simillima diuis,
 Incedunt, Prymno tertia iura tenet.
 Admete hinc, Clymene, Electre, et formosa Rhodæ,
 Callirhoe, Zeuxo, sedula deinde Thoe.
 Melobosis, Pluto, Polydoraq; Pasithoeq;
 Plexaure, atq; Asie, tuq; Petrea subis.
 Xantha, Galaxaure, simul Europea, Telesto,
 Cumq; Hippo, adiuncta est his Ianira procax;
 Eurynome, et pulchrum pectus sortita Dione,
 Flauaq; Cerceis, et moderata Tyche,
 Idya, Eudore, Perseis, Acasta, Menestho:
 Quæ secum Amphirhoe, Ocyrhoenq; trahit.
 Styx, et Iantha uenit, Clytie, dulcisq; Calypso:
 Nec non Chreseis, pulchraq; Doris adest.
 Cetera quis poterit comprehendere nomina uersu,
 Sedibus, ore, cibus (ficta) uel officijs?
 Ultima Saturnus Cœli Vestæq; propago,
 Dena quidem, at septem pignora sumpsit Opi.
 Plutonem infernum, qui te Reuerentia natam
 Dicitur ignoto progenuisse toro.
 Glaucam etiam tulit, et Vestam, Cereremq; secundam
 Persephones matrem, falcifer ille senex.
 Vos quoq; Neptune, et Iuno, et qui Iuppiter olim
 Dictus es à primo tertius esse Ioue.
 Tum Cronin, à nostris qui Serpentarius esse
 Constet, et obscura sit genitrix satus.
 Phyllira teq; seni Chiron præceptor Achillis

Exitus

Extulit, unde uocant te quoq; Phylliridem.
 Chironi Ocyrhoen rapidis (sic Jama) Cayci
 Fluminis in ripis filia nympha parit.
 Ausoniae regem Picum Saturnus. at ille
 Et Sentam, Faunam te quoq; Faune tulit.
 Eurymedon Fauno Eurymedonte Perhibia regis
 Phaeacum genitrix edita Nausithoi,
 E' Fauno Satyros, Panes, Faunosq; creatos,
 Sylvanosq; uolunt, nullaq; mater adest.
 Acis et ex illo, nymphaq; Simethide cretus,
 Sepe suo fouit quem Galatea sinu.
 Nympha quoq; e' Fauno est enixa Marica Latinum,
 Praeneste hinc, cuius urbs sibi nomen habet.
 Hinc etiam Aeneae coniunx Lavinia nata est,
 Nondum auis: hanc uxor gignit Amata uiro.
 Ecce pater Neptunus adest, longa agmina secum
 Natorum uarijs matribus orta ferens.
 Ex Helope est Dorus, parit Euryma Telemon, unde
 Eurymedes dictus uatibus ille fuit.
 Ex Amphitrite Steropen, Brontem atq; Pyragmon,
 Busirimq; Epaphi sustulit ex Libya.
 Alcyone Hircaum, Phorcum pariente Thoossa,
 Qui maris e' monstro Gorgonas exhibuit.
 Euryalen, Sthenno, plenamq; decore Medusam,
 Gorgonibus frater tuq; Bathylle uenis.
 Scylla quoq; e' Phorco genita, et Critheide nymphae
 Et cui certa datur nulla, Thoossa, parens.

E' terra

E' terra Harpyias gignis Neptune, Podargen,
 Ocypetenq; duas nomine fama refert.
 Has præter geminas iunxere Celeno, & Abello;
 Sic numero harpyias quattuor esse patet.
 Quas tamē Electra quidā & Thaumante profectas,
 (Vt sunt diuersa pectora mente) uolunt.
 Nycteus ē pelagiq; deo satius, atq; Celeno:
 Qui sibi Nyctimenen, Antiopamq; tulit.
 Mater Amalthia est natarum dicta duarum,
 Nympha sub Ideis cognita littoribus.
 Neptunum alatus patrem genitrice Medusa
 Pegasus, haud dubia uoce referre solet.
 Hunc etiā memorāt genitorē, Othus atq; Ephialtes
 Vxor Aloeos hos Iphimedia parit.
 Te quoq; de nata Phorci Polyphemie Thoossa,
 Sub liquido æquoreus protulit orbe senex.
 Incerta genitrice Taram qui condidit urbem,
 Vnde Tarentini littora nota sinus.
 Sicanum incerta, de quo Sicania: dicta
 Collibus à ternis Trinacris ora prius.
 Incertis Siculum, Sicule quem nomina terræ:
 Aonaq; Aoniæ quem tribuisse uolunt.
 Bergion Albionem, Actonium, Meliona, Pelasgum,
 Chrysaorem dubijs edidit inde toris.
 Et Cygnum, ad Troiam qui impar congressus Achilli
 Occidit, eq; suo corpore fecit auem.
 Mæsapum pariter, nates quo autore putatur

Ennius à proavis continuasse genus.
 Addidit Onchestum, qui moenia condidit urbis,
 Quam de se Onchestam dicier instituit.
 Hoc Megareus, illo Hippomanes genitore creatus:
 Cui cessit cursu uirgo Atalanta pedum.
 Ortus Anymone est Danaï Neptunia proles
 Nauplius: auditis si modò danda fides.
 Hic natum obscura Palamedem excepit ab aluo,
 Insidijs Ithaci quem mala saxa premunt.
 Mox Amycum nympha ex Melite Neptune tulisti:
 Is Butben uterum sana sed occuluit.
 E' Buthe generatus Erix, magnaq; Dione:
 Cuius & à templo dicta Erycina fuit.
 Aegaeum maris inde pater, qui rexit Athenas,
 Sed tacito fertur progenuisse toro.
 Huic Medum Medea parit, quo Media dicta est:
 Quae tristes succos edere terra solet.
 Huic Aethra eximium bello factisq; superbum
 Thesea, qui è Phædra sustulit Antigonum:
 Deseruitq; suam qui Phyllida, Demophoontem,
 Illo quæ potuit non redeunte mori. (gnit,
 Hippolytum Hippolyta Theseus quoq; Amazone gi-
 Quem trepidi phoca dilacerastis equi:
 Virbion hinc dictum quoniam reuocatus ab umbris
 Arte Machaonia, bis uir in urbe fuit.
 Virbius huic etiam quem mater Aricia syluis
 Extulerit, fertur deinde fuisse puer.

Hinc

Hinc tibi Nausithoum Neptune Peribibia fudit,

Illo Rixinorq; Alcinousq; sati.

Rixinorq; Aretem genuit, latuere parentes.

Ex Areta Alcinous-Laodamanta scriit.

Clyoniū, atq; Haliū, et madidū quæ excepit Vlyssēm

Nausicaam, et patrios uexit ad usq; lares.

E' nympha Peliam Tyro Neptunus, et altam

Nelea qui struxit, protulit inde, Pylon.

Patricidarum, dubia genitrice sororum

Et tuus est Pelias dictus Acaste pater.

Tam duodena senex Chlora de coniuge Neleus,

Carmine Meonio pignora clara dedit.

Quattuor at nobis patuerunt nomina tantum,

Surripuit famæ cetera tempus edax.

Inde Perichlymenus, Chromius, uenit inde Biantis,

Hæc Pero est coniunx, hic quoq; Nestor adest.

Nestoris Antilochus, Pisistratus, Anthos, Echephron,

Et Stratius, Perseus, cum Thrasymede, uiri.

Fœmina sola fuit Polycastis nomine dicta:

Quos omnes coniunx parturit Eurydice.

Iuno tuum Saturne genus, sed in ordine primum,

Si modò Nasonis carmina pondus habent:

Lactucis Heben fertur peperisse comesis,

E' tactu floris belligerumq; deum:

Iurate quem Flora deæ se posse tacere

Nascentem in campis prodidit Olenijs.

Sunt quoq; percussa Martem qui dicere uulua

Exortum pergant maxima Iuno tibi.
 Marte deo belli prodit ter quina propago,
 Et uarijs foetus pastus ab uberibus.
 Aliger ex Venere est susceptus matre Cupido,
 Psyche Voluptatem protulit aligero.
 Hermionem Martiq; Venus pulcherrima nixa est.
 Quod graue Vulcani corda tulere uiri.
 Hinc fuit Hermione Cadmo cum contigit uxor,
 Infaustum claudi nacta monile dei.
 Aftyocha Ascalaphus tibi Mars, et Ialmenus orti.
 Actoris Azide hæc filia clara fuit.
 Ex Thebe Euadne est, Asapi coniuge, nata,
 Ignibus in medijs concomitata uirum.
 Zefius ex Hebe tua sed Remus Ilia proles,
 Romaniq; caput Romulus imperij.
 Bisthonide e nympha Mars est quoq; Terea nactus:
 Cui parit et Progne, deinde propinat, Ithym.
 Quæ sequitur dubijs e uentribus orta propago,
 Belligero pariter dicitur esse deo.
 Britona Minoem, quæ se, non passa furentem,
 In mare seruata uirginitate, dedit.
 Cuius ab æquorea subducto retibus unda
 Corpore, Dictynnae condita templa dee.
 Tum iaculi inuentor quod Plinius asserit: unde
 Creditur Actolus nomina ferre solum.
 Occiditq; animal qui primus Hyperuius, et qui
 Helidis et Pise rex fuit Oenomaus.

Oenomaus, genita est Pelopi quo iuncta parente.
 Victa olim rapidis Hippodamia rotis.
 Ex Merope, aut Sterope Atlantis, Parthaona gignit
 Mars Deus, at foetus quattuor ille creat.
 Thestion è nymp̃ha genitum Calydonide, matrem
 Sustulit Altheam qui Meleagre tibi:
 Quisq; dedit letho fratres Meleagrius ensis
 (Temporis ut prisci nuncia fama refert)
 Insignem Plexippon equis, et Toxion arcu:
 Quorum opera Actolus funera sensit aper.
 Cuius ob ereptum quod uirgo Atalanta gerebat
 Sorte caput, iuuenes occubuere duo.
 Agrius, atq; Melas, et rex Calydonius Oeneus:
 Cetera Parthaon stirps tibi nata fuit.
 Et pater Althææ, fratrumq; puerpera nulla,
 Aut modò quam dictos tris genuisse seram:
 Althæaq; Oeneus Meleagrum, et Tydea sumpsit,
 Prælia miscantis fulmina bina dei.
 Atlanta Meleagre seris tibi Parthenopeum,
 Tydea Deiphile dat Diomede patrem.
 Sunt tua de incertis proles genitricibus Oeneu,
 Alcide coniunx Deianira feri.
 Quem dedit et letho Menalippum dextera Tydei,
 Cauta parum: et Gorge, non renuenda soror.
 Marte satus Phlegyas, superum contemptor, et altis
 Subdere qui potuit Delphica templa focis.
 Quem deus Arcitenens calamis prostrauit acutis,

Inde animam Stygios trusit ad usq; lacus:
 Atq; sub ingenti religatam sistere saxo,
 Pendet ubi assidue uasta ruina dedit.
 Causa mali princeps, Phœbo uitiata Coronis,
 Extitit. hinc Phlegyam perculit ira patrem.
 Ortus & Ixion Phlegya. non ille parente
 Sanctior, & poena non leuiore cadit.
 Hoc patre Pirithous, Ditis quem regna petentem
 Cerberus agida uix superante, necat.
 Sed tulerat fortem bello prius is Polypeten,
 Illius hunc coniunx Hippodamia parit.
 At miser Ixion cœlo pietate receptus,
 Conscijs arcani cum Ioue factus erat.
 Dumq; toros sternit molles, dum cetera tractat,
 Iunonem est ausus sollicitare deam.
 Suppositaq; ferox genuit de nube uirorum
 Corpora, Centauros, quadrupedumq; truces.
 Nomina sunt, Amycus, Rhoetus, Grynæus, Oedus,
 Eurytus, Orneus, Mermerus atq; Medon,
 Pisenor, Lycidas, Thaumai, Pholus, Astylus, Hyleus,
 Nofus, Abas, Menaleus, Monycus, Antimachus,
 Eurynomus, Tereus, Dorylas, Danis, Iphinousq;
 Teleboas, & cum Demoleunte Chromis,
 Dictys, Helops, Phareus, Ceneus, Petreus, Aphidas,
 Neseus, Thonius, Pyramus & Stiphelus,
 Nedimnus, Ripheus, Pelegreus, & ipse Bianor,
 Hippasus, Hilonome, Cyllarus, inde Lycus,

Phœo.

Pheocomes, Imbreus, Ceneus, Aeneas, Odites,
 Iunctus Eridupo tuq; Pyrete uenis: (pes:
 Mox Helimus subit, & Latreus, Bromus, atq; Lyce-
 Quaeq; duplex retinet caetera turba genus.
 Iamq; audax nimium Ixion Iunonis adulter,
 Sedibus aetherijs à Ioue pulsus erat.
 Venerat in terras, & se iactare potitum
 Iunonis sancto coeperat ille toro.
 Iuppiter exarsit: temeraria uerba loquentis
 Fulmine ab aethereo perculit ora polo.
 Subq; imos pepulit manes, & tartara nigra,
 Versariq; dedit noxia membra rota.

DEORVM GENEALOGIAE, A.

Pylade uersibus conclusæ, Li-
 ber quartus.

Tertius eximium nobis parat ecce laborem
 Saturno genitus Iuppiter, ortus Opi.
 Edidit hic Musas, uatum pia numina, doctas:
 Mnemosyne dicta est quas peperisse nouem.
 Per totidem noctes socium quæ passa Tonantem,
 Vertice Pierio fortibus aucta redit.
 Calliopen Græco primam sermone poete,
 Quod bona uox illi fertur adesse, uocant.
 Quod celebret quæ gesta canit per carmina, Clio,
 Surgit & ex illa gloria, nomen habet.
 Hanc inuentricem historie monumenta tulerunt,

Qua notâ antiqui temporis acta forent.
 Dicta fuit dulces Erato quia cantet amores:
 Nam quod erân dicit Grauius, amare sonat.
 Illius inuentum connubia prima fuisse,
 Rettulit ad nostros nuncia fama dies.
 At quia multiplici cantu uiret usq; Thalia,
 Inq; dies floret Palladis auctus amor.
 Hac una arboribus fretos autore serendis,
 Rumor ait primos edidicisse patres.
 Melpomene à cantu stetit appellatio: uerùm
 Terpsichoræ, celeres quòd iuuet ipsa choros,
 Enterpenq; uocant, quoniam delectet, & esse
 Omnibus assuevit grata canore suo.
 Huius primum dulcem modulata est tibia cantum,
 Si ratus à priscis sermo refertur auis.
 Laudibus à multis, memoriæ Polymnia mente,
 Aruorum cultus, noticiamq; dedit.
 A' cœlo Vranie, cœlestes promere cantus
 Fertur, & astrorum prædocuisse uias.
 Has simul à cantu Latium dixisse camœnæ,
 Argiuum Musas, dogmata, certa fides.
 Sed quòd nos doceant: nam fert idioma Pelasgum,
 Nostra quod assuevit lingua docere, & uerū.
 Sine quòd inquirant, hæ namq; fuisse putantur
 Artibus auctores omnibus, atq; duces.
 Quòd tuus his Helicon Boeotia mons dedit ortum,
 Inde Heliconiadum nomina sepe tenent.

Non

Non procul assurgit quoniam Parnassia rupes
 Phocidis, haud impar uertice, uel niuibus,
 Quam simul has habitasse ferunt, Parnassidas inde
 Carminibus crebris turba diserta uocat.
 Quod Thracum Aonia est regio, contermina terra
 Phocidos, Aonidas hinc uocitare solent.
 Quodq; Cytheronem saltum coluisse feruntur,
 Appellant uatum metra Cytheriadas.
 Pieridas Macedum regio celebrata uocari
 Tradidit antiquo nomine Pieria,
 Emathiam dixere noui, sed Pieris illi
 Pierie dederat nomina sylua prius.
 Sunt qui Pieridum cantantibus agmine uicto,
 A totidem Musis nomina sumpta uelint.
 Thespia Phocæo sedet urbs Helicone propinquo
 Littore, qua genitam Thespida in urbe uolunt.
 Exstitit una nouem Musarum Thespis alumna,
 Vnde illas soliti dicere Thespiadas.
 Fons tuus est Helicon nitidis purissimus undis,
 Pegasus impacto quem pede pressit equus.
 Hunc Hippocrenem Dores, Romanaq; fontem
 Lingua Caballinum, Pegaseumq; tulit.
 Pegasidas referunt, atq; Hippocrenidas ergo,
 Fonte sub hoc Musas quas habitare canunt.
 Libethrus Macedon latis fons ortus in oris,
 Magnetum populi qua regione sedent:
 Libethra hunc iuxta est antrum, Libethrides inde

Nomen habent, locus his quum sit uterq; sacer.
 Pimpleo de fonte alio uicóue iacente

Sub Macedum campis, quos patet esse uagos.
 Monte uel Orchomenum, Pimpleidas appellarunt:

Quod patet hos illas incoluisse locos.
 Nec mihi Castalius fons in radicibus imis

Parnassi montis prætereundus erit:
 Castaliæ qui nomen habet de nomine nymphe,

Quo sacra Musarum ludere sueta cohors:
 Castalidas tali memorant à fonte poetæ,

Quarum perpetuo uerba fauore serunt.
 Mnemosyne extremum tribuit cognomen. at illud
 Syllaba non patitur uersibus esse meis.

Id patronymicis non multum creditur impar,
 Quid faciam? mater prodere sollicitat.

Da ueniam lector, uult Mnemosynidas illa
 Dicere, sic nomen tollere ad astra suum.

Ab Ioue rex olim Messenius ortus Acheus,
 Vnde suum populus nomen Achiius habet:

Menaq; prolatis in mensam dicta præesse
 Floribus, et Phrygia Xanthus ab urbe cadens.

Mater abest, Ioue nata Venus, pulchraq; Dione,
 Vulcani coniunx tertia dicta Venus.

Ex Venere est generatus Amor. Corymose tonanti
 Myrmidonem fertur nymphea tulisse deo.

Leda Clytemnestram, fuit hæc Agamemnonis uxor.
 Leda Helenam, nupsit quæ Menelæ tibi:

Quam

Quā Phrygius postquā rapuit Lacedæmone pastor,
In Troiam bello Græcia tota ruit.

Iuppiter ex Leda Pollucem & Castora, fratres
Gignit, equo hic, pugnis inclutus ille fuit.

Nata Ioui è Cerere est coniunx Proserpina Ditis,
E' Luna exortum te Dionyse putant.

E' Ioue sed nymp̃ha Garamantide, prodit Iarbas,
Getulum tenuit qui ditione solum.

Nymp̃ha Ioui geminos peperitq; Thalic Paliscos,
Hiscentem referunt nomina rursus humum.

Europam niueo mutatus corpora tauro,
Transtulit ad Cretæ littora nota pator.

Hinc satus es Lyciæ rex iam Rhadamante future,
Cuius & inferno iura sub orbe patent.

Prodiit hinc Minos, qui post Cretensia regna,
Cum fratre in Stygio iudicat æsta foro.

Minoi Androgeum, Phædræ simul, atq; Ariadnam,
Pasiphææ coniunx, edita Sole, parit.

Glaucum etiam Minos genuit, cum Deucalione,
Natum Deucalion Idomeneæ tulit.

Orfilochum Idomeneus, Ithaci quem perdidit ensis,
Hiq; omnes tacitis exilière toris.

Auræ luciferum nixa est Aurora Tonanti,
Ceycem Alcyones edidit ille uirum.

Edidit accipitrem factum quoq; Dedalionæ,
Diætaq; Trachinna est nymp̃ha utriusq; parens.

Dedalion sed te, latuitq; puerpera, gignit

Pæonij coniunx credita Lichione.

Qua cithara insignis tibi natus Apollo Philemon,

Furq; tibi est Hermes nobilis Autolius.

Tu quoq; siderci non ultima gloria coeli,

Diceris Orion semen habere Iouis:

Si modò danda fides Nafonis uersibus ulla est,

Immiſtum corio dum bouis eſſe reſert.

Quod licet ediderint facinus tria numina ſummum,

Fama p:tris dignum ſecit honore Iouem.

Neptuno Aſcræus quanquam Minoida uates

Credidit Euryalen hunc peperiffe deo.

Sunt quoq; Trinacrio qui dicant Oenopione

Progenitum, uel quem miſerit alma Chios:

Illius & natam Meropen, uel nomine dictam

Candiopen ſemori ſuppoſuiſſe ſuo.

Ex illa Hippolagum genuiſſe, ſed ille Dryantem:

Is te rex Thracum doctè Lycurge tulit.

Protulit Augcum rex Harpalicemq; Lycurgus,

Que patrem è medijs abſtulit enſe Getis.

Et te que nimio correpta cupidine Phylli,

Ad reditum lento Demophoonte cadis.

Horum nulla datur genitrix, ſed & Aona celfus

Iuppiter è Nymp̃ha Mnofide progeniuit.

Aone dixerunt ignota matre Dymantem,

Ignotaq; duos eſſe Dymante ſatos.

Hinc Aſium, tibi qui non uanus auunculus Hector,

Atq; Hecubæ, ex alio ſed patre, ſcater erat.

Hinc

Hinc ea, qua sumptis nondum processerat alis

Aefacus in mergum uersus, Alixirhoe,

E' ioue Sarpedon, peperit quem Laodamia,

At nothus ex illo prodiit Antiphates.

De ioue Pilumnus, qui stercora ferre per agros,

Et docuit populos pinsere grana rudes.

Huic Daunum Acrisij Danae compressa tulisse

Creditur: à Dauno Daunius ortus ager.

Ex Dauno Turnum formosa Venilia gignit,

Iuturnam Daunus matre latente serit.

Filius aetherij Iouis est Acrisius, huius

Lacertes, dubio partus uterq; toro.

Lacerti coniunx Anticlia fudit Vlysssem,

Et natam pulchris uultibus Echimenem.

Sunt quibus Autolia est Anticlia dicta, patremq;

Qui Lacrtiade Sisyphon esse putent.

Is latro notus erat, seruans angusta uiarum,

Et saxo impediens praetereuntis iter.

Letaq; quum peteret noua nupta oracula diuinum,

Vim tulit, et seua traxit in antra manu.

Inde grauis peperisse uiro narratur Vlysssem,

Quem Lacrtiaden Sisyphiumq; uocant.

Penelope est illi satus Icareotide, nulla

Cui par uisa fide est, coniuge, Telemachus.

Telegonus Circe: patrios qui noscere uultus

Dum cupit, incautus perdidit ipse patrem.

Ansonius tacito ex utero quoq; natus Vlysi

Fertur,

Fertur, ab hoc fluxit nomen in Ansoniam.
 Mercuriumq; Tonans eduxit Atlantide Maia,
 Portantem gemini nuncia fida poli.
 Myrtilus Ocnomal currus auriga parentem
 Hunc uocat, at genitrix non satis ulla patet.
 Huic parit Eudorum soboles Polymela Philantis,
 Huic Lara dat geminos, siue Larunda, Lares.
 Esse Lares, Geniosq; uolunt, data numina bina
 Omnibus: et uitæ, funeris atq; duces.
 Sunt quoq; Penelopen qui uix bene credita uerba,
 Mercurio natum Pana tulisse uelint:
 Non quem Pana deum uenerantur in Arcade terra,
 Sed quem de cunctis sustulit illa procis.
 Mercurio Euandrum peperit Nicostrata regem
 Arcadie, Euandro stirps geminata fuit.
 Hinc genitrix orta est Pallantia grata Latini,
 Vnde Palatinus nomina sumpsit apex.
 Hinc ferus à Turno confossus uulnere Pallas,
 Et quibus exierit uiscera neuter habet.
 Persea rex superum genuit Saturnius, auro
 Quem pluuio Danae protulit Acrisij.
 Is Persen prima est à quo monstrata sagitta:
 Censuit ut quondam Plinius ore graui:
 Mater in obscuro est, quos uerò exinde creauit,
 Edidit hos illi quattuor Andromeda.
 Quattuor è numero surgit mihi primus Brythreus,
 Vnde putant rubro nomina facta mari.

Consequitur Sthelenus, cui durū Eurysthea coniunx,
Sic licet ignoti nominis illa, parit.

Tertius accedit Bacchemon: filius illi

Ortus Achamenides, Orchamus inde fuit.

Non torus illuxit: sed te uocat Orchame patrem

Leucothoe, tibi quam sustulit Eurynome.

Gorgophonem prodit quarto sed in ordine Perseus,

Pignora quo uates bina recepta serunt.

Hinc Electryonem, quo sis Alcmena profecta

Herculis aetherea de Ioue facta parens.

Alceum hinc, qui te Amphytro produxerit, atqui

Omnibus his uentres, qui peperere, latent.

Sunt tamen Alcmenae qui peruenisse parentem

Eurydicen Pelopis, Lysidicen ut putent.

Alcmena Amphytro de uxore Iphiclea gignit,

Huic puer obscura matre Iolaus adest.

Aeacon Aegina est magno connixa Tonanti,

Qui prius Oenopiam de genitrice uocat,

Et scelera in Stygio cum fratribus excutit orbe.

Phocus ab hoc, Peleus, cum Telamone sati.

Mater abest, duplex Telamone est orta propago,

Diuerso quanquam uenerit illa toro.

Hesione Teucer nam Laomedontide cretus,

Aiacem dubie progenuere fores.

At Peleus tacita Polydorum sustulit aluo,

Insignem bello Mnesthea quae peperit.

B' Thetide eximium atque inuictae mentis Achyllem

Scyria

Scyria, cui Pyrrhum Deidamia, parit.
 Andromache est, aut Hermione Peripelea Pyrrho
 Foeta. Molossus at est ortus ab Andromacha.
 Nunc genuisse ferunt Polydectam, nullaq; certa est
 Mater: & ignotum, uir, mulier ne fuit.
 Vulcanum regina Ioui tulit inclita Iuno:
 Quem Lemni fabrum, Mulciberemq; uocant.
 Huic Praenestinae fundator Ceculus urbis
 Filius ambiguo contigit è thalamo.
 Cacus & Herculeis oppressus uiribus olim,
 In sua dum tractas diripit antra boues.
 Dum tua Vulcanus cupido petit ore Mimerud,
 Oscula dum pugas, uimq; pudica fugis:
 Natus Erichthonius sparso de semine terrae
 Dicitur. hoc Cephali Procris amica sui.
 Hoc Borca coniunx, matrum decus, Orithyia,
 Et rex Pandion Atticus exilijs.
 Esse duas perhibent genitas Pandione Progen,
 Quae Thracum regis Tereos uxor erat:
 Et quae trunca fuit linguam Philomela, scelesti
 Ne facinus posset Tereos ore loqui.
 Nulla tamen genitrix, positis tot in ordine natis,
 Emicuit, cuius nomina fama gerat.
 Tullius inde tibi Vulcane est Seruius ortus,
 Cresia cui mater Corniculana fuit.
 Contigit huic duplex, uario sed pectore, nata:
 Haec maior fuit, haec Tullia dicta minor.

Venter

Venter abest. Aruntis erat prior, altera Luci

Vxor: Tarquinius quos pater ediderat.

Disimilis natura fuit: pius ille, ferocem

Hic animum gessit: dissimilisq; torus.

Fato animos iunxere. perit minor, & perit Aruns,

Lacius & maior conueniuntq; duo.

Quid moror? impulsu iam sumptæ coniugis, ille

Regalem ascendit, corripuitq; gradum.

Dumq; socer prodit solium capturus, ab illo

Pellitur, & multo uulnere plangit humum.

Audierat coniunx, regem uisura maritum

Prostratus, rapidis in fora uecta rotis.

Dum redit, auriga est uiso genitore perempto

Territus, & frenis iam retinebat equos.

Nata uetat, patriosq; iubet proculcer ut artus

Curribus, & scindat uerbere quadrupede s.

Filia dura quidem, atq; omni damnabilis æuo,

Cumq; uiro & natis funere digna graui.

Hippotæ Sergesta Ioui te filia Trois,

Acule non ficto nixa putatur æuo.

Non minus Hippotades igitur, quam frater Acestes,

Diceris: hæc natos uos tulit una duos.

Multa, sed ignotis proles tibi matribus orta:

Primaq; Ceycis creditur Alcyone.

Tum Canace, & Macareus: uetito quos iunxit amore

Quæ solet ignotos iungere sepe Venus.

Misenusq; iacens tribuit qui nomina monti

Balarum, praestans ere ciere uiros.
 Nec non Salmoneus, tonitrum qui imitatus Olympi,
 Fulmine sub Stygias est reuolutus aquas.
 Hoc Tyro genita est, Neptuno facta gemellos,
 Critheaq; Aeoliden postmodo nacta uirum.
 Te Cephalus, Procris coniunx, uocat Aeole patrē,
 Hesperus Aurora est cui pariente satus.
 Te uocat Iphiclus, cui pota uenena Podarcem
 Serpentis natum contribuisse uolunt.
 Rex Athamas uocat, inor cui facta Learchum;
 Illisit saxo quem pater inde furens.
 Et qui Portumnus, Melicerta est, siue Palamon
 Dictus, et inous de pariente deus.
 Prima tamen coniunx Athamanti prodidit Hellen
 Neiphile, unde Helles nomina pontus habet.
 Et simul aurato uestum sub equora Phryxum
 Ariete, quum nondum lapsa natasset aquis.
 Et Phryxo, ignota fluxitq; Cytorus ab aluo,
 Paphlagonum de quo terra uocata fuit.
 Acolus est Ephyræ tibi rex et conditor altae,
 Sisyphæ, ab antiquis creditus, esse pater;
 Quem fama Ionij Aegeiq; in littoris ora
 Abruptum est olim corripuisse iugum.
 Perdere consuetum saxo de monte reuulso,
 Pors quibus illorsum sena dedisset iter.
 Vnde Acheronte situs, pregrandi pondere saxum
 Voluis, et elapsum rursus ad ima petis.

Nupta

Rapta tibi Merope est Peligni carmine uatis:

Qua Glaucum et magnum deinde Creonta seris.

Hunc regem accipimus defuncto patre Corinthi

Natam unam, obscuro sed genuisse toro.

Nata Creusa fuit. sponsam hanc non duxit Iason,

Cum patre quod rapta est Colchidis arte focis.

Bellerophon Glaucos est ignoto uentre creatus,

Achimene huic coniunx pignora terna dedit:

Isandrum, Hippolochum, pulchram quoque Laodamiā;

Que te Sarpedon de Ioue nixa fuit.

Hippolochos est alter Glaucus, sed ab ubere testis

Partus, et hic Phrygijs mœnibus auxit opem.

Critheia uentorum genuit rex Acolusilli

E' Tyro natos quattuor esse putant:

Aesona, Medæ redijt cui fortior ætas

Artibus hinc Pheritas, Alcimedonque subit.

Hinc Amythaon adest. fratres Polymela et Iason

Aesone sunt orti: nec tamen unde, patet.

Hypsipyle Euneumque, Thoantaque gignit Iason,

Aurato felix uellere nomen habens.

Gignit et obscuro Philomelum corpore. Plutum

Ille, sed hic nato sit Pareante pater.

Hinc Paron appellant, quæ sit Minoia primū

Dicta, quod hac sedem fixerit ille suam.

Pudit Epitropium Alcimedon. Amythaone creti

Sunt duo: et inde Bias, inde Melampus adest.

Nec quibus est thalamis, patuit. fueratque Melampus

Herbarumq; potens, augurioq; sacer.

Theodamasq; illo satus est, non segnior augur,

Suffectus titulis Amphiaræ tuis.

Mantyna, Antiphatemq; Bias de coniuge Pero

Extulit. at geminos Mantyon ipse creat.

Formosum Clytonē, Aurora est qui raptus ab alma;

Et uatem, nomen cui Polyphidis erat.

ille Theoclimene est factus pater augure docto:

Nec tribus his data sunt ubera certa satis.

Antiphate est, & mater abest, generatus Oicleus;

Haustrus ab hoc satus est Amphiaræus humo.

Cui natum Amphilochem peperit coniunx Eriphile,

Quiq; illam Alcmaeon perdere sustinuit.

De genitore etiam prodit Batyllus eodem,

Hoc triplex dubijs nixibus inde puer.

Tyburus simul, atq; Corax, Catyllus & alter,

Mœnia sunt quorum Tyburis aucta manu.

DEORVM GENEALOGIAE.

Pylade uersibus conclusæ, Li-

ber quintus.

TAntalus è Plote est nymp̃ha tibi iuppiter ortus,
 Quem natam fama est apposuisse deis.
 ille quidem superũ fertur conuiuia fuisse,

Arcanis summi nec caruisse patris.

Que quoniam est ausus mortalia ferre sub ora,

Pectora sunt multo pressa dolore iouis.

Proimus

Protinus ad Stygios pulsus fuit ille recessus,
 Pomaq; & inter aquas esurit atq; sitit.
 Taygela huic Niobem peperit, quam prole superba,
 Teq; uiro Amphion, diriguisse canunt.
 Edidit & Pelopem, tergo qui insignis eburno
 Fulsit, ubi infernis est reuocatus aquis.
 Quattuor inde Pelops foetus tulit Hippodamia,
 Quam uictam celeri duxerat ille rota:
 Lysidicem matrem Alcmenæ, dirumq; Thyesten,
 Atreumq; ferum, Plistheniumq; simul.
 Polluit Atrei thalamos scelerata libido
 Fratris, & Harpagigen Plistheniumq; tulit.
 Tantalus accessit thalamo sublatus eodem,
 Sed prior & Pelope nata Thyeste fuit:
 Cui pater impurus sese commiscuit, inde
 Sanctior Aegisthus non genitore satus.
 At miser Atreus natorum epulanda Thyestæ
 Membra tori obiecit fraude recepta sui.
 Quem mox Aegisthus ferro consecit, & illi
 Ereptum patri reddidit imperium.
 Filius Atreo Euiolus fuit atq; Melampus,
 Tertius Alceon, mater & omnis abest.
 Plisthenio geniti Menelaus, & ipse Agamemnon:
 Quos Merope exortos matre fuisse uolunt.
 Hos pater Atreo fratri, quum cecit in auras,
 Tradidit: inq; suam rettulit ille fidem.
 Atridas hinc fama uocat, quos extulit Atreus,

Vt genitor primis fidus ab unguiculis.
 Ex Helena Hermionem genuit Menelaus Orestis
 Pactam, nec Pyrrho surripiente datam.
 Quo tamen occiso, rursus hanc sibi duxit Orestes,
 Ut nos antiqui temporis acta monent.
 Te Menelae patrem fortis uocat & Megapenthes,
 Quem tibi foetura Lydia serua dedit.
 Rege Mycenarum fluxere Agamemnone foetus,
 Matre Clytemnestra, quos memorasse libet.
 Laodice, Electra, Iphianassa, aut Iphigenia,
 Pulchraque Chrysothemis: sed nec Alesus abest.
 Altera consequitur mox Iphianassa, & Orestes
 Filius: huius habet semina Tisamenes.
 Huius item, patuit genitrix & nulla, Corinthus
 Quo dicta est Ephyre terra uocata prius.
 Alter ab hoc patris de nomine fertur Orestes
 Editus. hinc populos exilisse uolunt.
 Fama Iouem magno patrem tulit Hercule factum,
 Quum latus Alcmene subdidit ille suo:
 Et tribus edixit fieri de noctibus unam,
 Ut posset uoto commodiore frui.
 Seminis Herculei Lydus, Lamyrusque fuerunt,
 Eurytho rex Iole quos tua nata dedit.
 E' Lydo Lanus processerat: abdita mater.
 Hercules & stirpem tu Diodore tenes.
 Teque Sophon prodit: genitrix est neutra reperta.
 Hercule ter quimum nascitur inde genus.

Deicoon Megara, Teriomachusq; parente,

Et Creontiades: quos pater ipse necat.

Ille etiam Oxeam genuit: cum matre peremit

Hunc quoq; dum Stygio uictor ab orbe redit.

Ex Paphia (si uera canunt) susceptus Ithoneus,

Ilus & ex aluo Deianira tuo,

Telepolemum nixa Astyocha est, Sardūq; Crominūq;

Atq; Agilem, & Cyrnum, cognita nulla tulit.

Telephus ex Auge est, lactatus ab ubere ceruæ,

Et pater Eurypylo, tum Cyparisse tibi.

A' Pyrrho Eurypylus cæsus fuit iste dolore

Languit, arboreo stipite membra tegens.

Thessalus Alcida, Phidippus & Antiphus illo

Exorti, certum non habuere torum.

Fertur Auentinus diuo quoq; ab Hercule natus,

Matre Rheæ, ut uates Andicus ore sonat.

Inde Scythes, Scythica est regio quo dicta Gelonum

Addimus: hoc populos de duce rumor ait.

Herculis Heracles dixerunt nomen Achæi,

Quod per Iunonem præmia laudis habet:

Viribus infracta superans & mente labores,

Quos andax subiit obijciente dea.

Dictus ab altrice est idem Tyrinthus urbe,

Quæ Tyrins Argis proxima terra fuit.

Amphitryonides Alcmena matre creatus

Quod fuerit, cui uir contigit Amphitryo.

At quoniam Alceus pater extitit Amphitryonis,

Alciden uatum carmina sepe uocant.
 Ipse puer geminos à cunis reppulit angues,
 Elidens tenera guttura pressa manu.
 Vastantem iuuenis Thecumesia regna leonem
 Strauit, & inde humeros tergore sultus abit.
 Mox alium Nemeam iuxta, paruasq; Cleonas,
 Qui leo funestus sub regione fuit,
 Hospitio fretus pastoris fortè Molorchi,
 Perculit, & claua quam dedit ille necat.
 Sunt tamen, hunc istumq; putent qui prorsus cundè,
 Et uaria priuscos mente fuisse patet.
 Lerneam absumpsit ferro, sed & ignibus hydram,
 Septenum posset quum renouare caput.
 Menalium confecit aprum, quod in Arcade terra
 Monstrum erat, infesto cuncta pauore tenens.
 Hunc alij ad durum perhibent Eurystea tractum,
 Quum nondum letho succubisset aper.
 Is tamen Arcadiæ uarijs à montibus hausit
 Nomina, quos uersu non memorasse piget.
 Menalus est, Pholoe, Cyllene, atq; inde Lycaeus,
 Quo Iouis ætherij templa uetusta sedent:
 Parthenius, Læpheus, Nonacris, & ipse Erymanthus:
 Vnde Erymanthum fama uocauit aprum.
 Arthemiscus item, sed enim quia Theſſalis ora,
 Menala, & Arcadicum continet omne solum:
 Menaliam consucta feram sunt carmina uatum,
 Et magicos uersus dicere Menalios.

Acripedem ceruam, atq; auratis cornibus, olim
 Menalium solita est quæ coluisse nemus,
 Alcides potuit celeri comprehendere cursu,
 Et capte spoliū cornuā fulua tulit.
 Stymphalidas summo percussit in acre telis,
 Stymphalus Arcadico quas tulit orbe lacus.
 Corpore tam grandi uolucres, ut lumina possent
 Solis, et obducta tollere nube diem.
 Taurum Cecropias immani corpore terras
 Vastantem, Herculeæ perdomuere manus.
 Victus et ablato cornu est Achelous ab iisdem,
 Se licet in formas uerteret ille nouas.
 Palma sequens illi uenit Diomede perempto,
 Treijsq; olim Bistonijsq; duce,
 Hospitibus qui suetus equos depascere cæsis,
 His cibus Alcida subiiciente fuit.
 Busirin Aegypti regem, qui proxima Nilo
 Diripiens, toto littore sæuus erat,
 Hospitis innumeri sædans quoq; templa cruore,
 Occisum illius obtulit ipse deis.
 Antæum Lybicus cui regia Lixus in oris,
 Cui fuit immani corpore terra parens,
 Omnibus infestum, terræq; mariq; cruentum,
 Perdidit, inq; ulnis compulit ire neci.
 Tum geminas pelago fertur posuisse columnas,
 Qua sese Oceano porrigit unda minax.
 Atq; duos montes, Abilam Calpenq; recisos,

Perpetuum solitos continuare iugum.
 Hesperidum uigili mala asservata dracone
 Aurea confecta sustulit inde fera.
 Geryonem triplici forma Tartesia nactum
 Littora, et Hispana sub ditione pecus,
 Strauit, et ablatiis gregibus perduxit in ortus,
 Hesperij magnum quod decus orbis erat.
 Thermodoontiacam spoliauit Amazona baltheo,
 Huncq; Mycenei regis ad ora tulit.
 Nec Cacus Herculeas uires et pondera clauas
 Fugit, ubi auersas traxit in antra boues.
 Sed iacuit, foribus linquens affixa cruentis,
 Quae dederat letho perditus ora uirum.
 Centauros solita domitos uirtute peremit,
 Pirithoi cupidos dissociare torum.
 Amphitryoniadae pactam quoq; Deianiram,
 Eurythus optaret quum rapuisse ferox:
 Foedis fragum rapta fixit Calydonide Nessum,
 Eucni ut tumidas exuperauit aquas:
 Sanguine qui moriens tibi Deianira fluentem
 Pestifero uestem tristitia dona dedit.
 Neleos undenam sobolem, patriamq; domumq;
 Diruit, in Pylis dum grauiora parat.
 Vnus abit tanta Nestor subtractus ab ira,
 Possset ut in Phrygios utilis ire suis.
 Bergion, Albionemq; tibi Neptune creatos,
 Sistete dum uellent praetereuntis iter,

Ad Rhodanum & lapidū campum, cessante pharetra

Fundere Gnosiaci noxia tela solis

ambribus adiutus lapidum, Ioue pauca rogato,

Vicit, & inceptam protulit inde uiam.

Prostrauit cetum, soluit scopuloq; puellam

Hesioneam, Phrygio Laomedonte satam.

Mercedem & tædæ natæ tantiq; laboris

Cum patre, diuino semine pactus equos.

Periurum posthac regem, & promissa negantem

Vltus, in Iliacos prælia magna tulit.

Deleuitq; urbem, & populos cum rege peremit,

Abduxitq; illi qui puer unus erat.

Sumere quem Priami nomen uicinia fecit,

Hunc redimens auri pondere ab hoste graui.

Extremam Italiae quum præda Lacinius oram,

Græcia quæ magna est, in scelus omne daret;

Multaq; diripiens infestior omnibus esset,

Concidit Alcide percutiente manu.

Condita Iunoni qui templa Lacinia dixit,

Quodq; iacent furis mons sibi nomen habet,

Alcmene genito, seuorum est causa laborum,

Dixerat Eurystheus, maxima Iuno tibi.

Atq; hinc Alciden telo penetrare trifulco,

Iunonis mammam non timuisse ferunt.

Terrigenum superi tremere quum prælia, quisq;

interiore poli sede receptus erat.

Nutabat curuum nimio sub pondere cælum,

Cæsura

Casuros poterat terra timere deos,
 Protinus Alcides magno sociatus Atlante
 Orbem humeris subiit, sustinuitq; suis.
 Aut cum sessus Atlas humerum mutare pararet,
 Hercules interea membra tulere polum.
 Ductaret quum forte boues Tyrimthius olim,
 Qua Siculum cohibent littora longa fretum:
 Ecce uorax anus una pecus furata Charybdis,
 Coeperat abstrusis occuluisse locis.
 Amphitryoniades tumidas hanc misit in undas,
 Quas illa absorbens, ut pecus ante, rapit.
 Hinc Erycem Butæ, Siculas qui rexit habenas,
 Viribus eximium, caestibus ipse necat.
 Plutonem Pylis, ipso oppugnante, fauentem,
 Percussit teli cuspide tergemini.
 Quod nisi Pæonijs foret ille adiutus ab herbis,
 Omnia morte premens, ipse peremptus erat.
 Erginum Orchomeni mira feritate tyrannum
 Sustulit, atq; urbi libera colla dedit.
 Ad Sagarim fluuium, qui Lydia temperat arua,
 Seuus inauditi corporis anguis erat:
 Hic homines rapiens, et agros et cuncta terebat,
 Qui tamen Herculeo robore casus obit.
 Iussus ad Hesperios olim dum pergeret hortos,
 Deuius à recta coeperat ire uia.
 Caucasum ingressus, uinctamq; Promethea uidit,
 Pascentemq; iecur non pereuntis auem.

Quem

Quem miserans, aquilam fixit, qua cæsa sagitta est,

Dicitur hæc astris esse relata poli.

Pirithoum Theseus Stygiæ comitatus ad umbras,

Stabat in inferno carcere uinctus adhuc.

Id postquam Alcides didicit, per operta Laconum

Tenaron ingressus, limina Ditis adit.

Liberat Aegiden, triplici ligat inde catena

Cerberon, abstractum donat habere uiro.

Soluit & Alcestem Pelie, pro coniuge mortem

Quæ subit Admeto, uiuus ut ipse foret.

Rettulit hanc illi, Stygiæq; ex orbe retractam,

Rursus in ærio sistere posse dedit.

Comperit infernis cum iam redisset ab undis,

Nescio quem Thebis imperitare Lycum.

Ceperat hic solium uiolento iure, subacta

Herculis & Megare coniuge letus erat.

Deiectam regno occidit, Thebasq; tyranno

Soluit, & oppressa dempsit ab urbe iugum.

Mox furijs captus, seuæ Iunone magistra,

Vxorem & natos sustulit ense suos.

Emyrtus Oechaliæ natam promiserat illi

Rex Iolæ, stabili iungere connubio.

Fallentem Alcides, & tradere uelle negantem,

Perdidit illius cum patriaq; domum.

Inde Iolæ raptam tanto dilexit amore,

Illius ut iussu quodq; subiret opus.

Senserat id coniunx, & Deianira morantem

*Alicere ad sese credula posse uirum.
Acceptam à Nesso uestem pia donam marito
Coniugis immemori misit habenda sue.
Induerat missam, quæ dum uenatibus instat,
Humidus ex toto corpore sudor abit.
Ipsius occulto penetrauit membra ueneno:
Quod, nisi mors potuit dira leuare nihil.
Concidit ille igitur muliebri uictus amore,
Qui nihil inuictum liquit in orbe feron.*

F I N I S.

I N D E X ▶

A	Bas	442.476	ageus	472
	abila	495	ageon	446
	absyrtus	446	egiale	449
Acasta		149.469	egialeus	465
acastus		473	egina	464
accipitris & lusciniæ a-			egisthus	442.491
pologus		15	egle	448
aceste	465. acestes	487	Aello	143.471
acheus, achiui		480	emulatio duplex	13
achelous		147.464	Aeneas	197.461
achemenides		485	eneas secundus	462
acheron		445	eneum seculum	11
acheffomenus		465	Aeoli profapia	487
achilles		197.467.485	eon	449
achimene		489	eones	446
achlis	83. acis	470	Aerumna noctis F.	139
acmon	175 (442.483		Aesacus	461.483
acrioius	476. acrisius		esapus	144
actæa		141.468	esculapius	459
actæon	450. actor	474	esippus	467
actorius		471	eson	489
Admete	149. adonis	445	etatis descriptio	43.91
adrastus		443.450	estate quali uictus ratioe	
Aeacus		197	utendum	43 (9
æto	456. ætes	191.446	etatū quatuor descriptio	
			ether	

I N D E X.

æther 440. Noctæ pro-	alcinous	473
gnatus 131	alcmaeon	490
æthiops 466	alcmena 193. 485	
æthiopes 450 (tes 466	alcmena una nocte & 10-	
æthra 463. 472. æthlan-	uis et Amphitryōis cō	
etolus 474	gressum passa 63. 67	
Agamemnon 491	alcione 449. 470. 487	
eius proles 492	alecto 445. alefus 493	
agathon 461	alexicacos Apollo cur. di	
agæus 141. 195. 443. 468	ctus 451	
agæus 461	alexirhoe 461. 483	
agenor 442. eiusq; pro-	aloeus 446	
sapia 443 (193	alphenor 456	
agiles 493. aglaia 189.	alpheus 147. 466. 467	
agriculturi præcepta 29.	althaus 461. althea 475	
31 & inde	alysius 457	
agrippa 462	Amalthæa 471	
agrius 197. 475	amata 470	
agyieus 454	amathya 468	
Ajax 485. Alba 462	ambrosia 449	
albū 496. albiones 471	amicitia 139. amidas 459	
albula 462. alcæus 485	amicus fratri non facien-	
alcathoos 462. alceō 491	dus æqualis 53	
alceste ab inferis reducta	amor 440. 480	
per Herculem 499	amor decorum pulcherri-	
alcides 495	mus 131	
alcimedon 489	amor Veneris comes 137	
	amo-	

I N D E X

<i>amoris uis</i>	121	<i>anteus</i>	440.	<i>anthea</i>	93
<i>amphiarus</i>	443.490	<i>anthos</i>	473.	<i>antia</i>	442
<i>amphilochus</i>	490	<i>anticlia</i>			483
<i>amphinome</i>	468	<i>antigone</i>			444
<i>amphion</i>	442.449	<i>antigonus</i>			472
<i>amphione</i>	443	<i>antilocheus</i>			473
<i>amphiro</i>	149	<i>antimachus</i>			476
<i>amphirhoe</i>	467.469	<i>antiodon</i>			460
<i>amphitrite</i>	141.191.468	<i>antiopa</i>			442
<i>amphitryo</i>	485	<i>antiphates</i>	483.490		
<i>amphitryoniades</i>	493	<i>antiphonus</i>			461
<i>amulius</i>	462	<i>antiphus</i>	460.493		
<i>amycus</i>	472.476	<i>Aon, aonia, aonides</i>	<i>Musa</i>		
<i>amymone</i>	197.442.472		471.479.482		
<i>amnythaon</i>	363.489.	<i>Apate</i>	138.	<i>apeliotes</i>	447
<i>Aniaurus</i>	99.	<i>aphidas</i>			476
<i>anchises</i>	461	<i>aphricus</i>			447
<i>ancilla liberos habes mo-</i>		<i>aphrodite</i>	445.	<i>cür dicta</i>	
<i>lesta</i>	45.	<i>Venus</i>			137
<i>andriogeus</i>	481	<i>amphrogenia</i>			445
<i>andromache</i>	460	<i>apis</i>			446
<i>angitia</i>	446	<i>apollo</i>	191.446.449		
<i>animal qui primus occi-</i>		<i>apollo primus</i>			445
<i>derit</i>	474	<i>apollinis cognominu ra-</i>			
<i>and</i>	443 (495	<i>tio</i>	451.	<i>inde</i>	
<i>anthicus Herculi domitus</i>		<i>apri ab Hercule domiti</i>			
<i>antegorus</i>	456	<i>uaria cognomina</i>	494		
		<i>C</i>		<i>apsen-</i>	

I N D E X

apfeudes	468	arne	93.99
Aquilo	447	arthemiseus	494
Arabs 450. aræus	477	arthemis 455. aruns	487
arationis tempus et mo-		aruorū cultus Polymnie	
dus	30.35.37.45	inuentum	478
arborum sationis Thalia		Asbolus	79
inuentrix	478	ascalaphus	445.474
Arcadiæ montes	494	ascanius	460.462
arcas	447.449	asclepius	451.469
archemorus	456	ascra miser uicus	47
arcturi ortus	48	asia nympa	149.448
arctus	79 (467	asius 482. asopus	464
ardefcus 147. ardifcus		assaracus	459.461
aretcs 473. arethusa	448	asterieus 447.449.452	
argæus mons	159	asteropus 465. astra	151
argenetes	454	astræus, astrca	151.446.
argentea etas 9 (447		447.466.467	
arges 133. argestes	151.	astyanax	460
argæus	450	astycratia	456 (493
argia	443.444	astylus 476. astyocho	
argulus	459	Atalâta 442.472 et 475	
argyrotoxis	454	athamias 488. athia	462
ariadne	193.481	atlas 161. cœliger. ead.	
aricia 472. arime	145.	448	
arion equus	73 (463	atreus 491 atride. ibid.	
arista 461. aristæus	195. ,	atropos 83.139.189.440	
450.463		auararea	459
			68-

I N D E X

<i>audaciam ad diuitias iu-</i>	<i>bactes</i> 456.	<i>balius</i> 448
<i>uare</i> 23	<i>bassarus, bassara uestis, et</i>	
<i>auentinus</i> 462. 493	<i>locus</i> 456	
<i>augus</i> 482. <i>augis</i> 493	<i>bathyllus</i> 470	
<i>aureum seculum</i> 9	<i>Beatorum insule</i> 13	
<i>aurora</i> 149. 446	<i>bellerophon</i> 147. 489	
<i>auroræ proles</i> 151. 195	<i>belus</i> 442. 443	
<i>aurora laborem promo-</i>	<i>bergios</i> 471. 496	
<i>ueri</i> 43	<i>Bianor</i> 476. <i>bias</i> 490	
<i>ausonius, ausonia</i> 483	<i>biantis</i> 473	
<i>auster</i> 447	<i>biblinum uinum</i> 45	
<i>autolia</i> 441. 483	<i>bimater</i> 457 (443	
<i>autolius</i> 441. 482	<i>biblis</i> 446. 465	<i>bona</i>
<i>autonoe</i> 195. 443. 449.	<i>bonorū malorumq; sum-</i>	
468 (450	<i>ma in dijs</i> 51	
<i>autonome</i> 141. <i>autous</i>	<i>boreas</i> 151. 447	
<i>autumni descriptio</i> 45	<i>boreæ uis</i> 19. 41	
<i>Axius</i> 465. <i>Azidas</i> 474	<i>branchus</i> 450	
B	<i>briareus</i> 133. 169. 176.	
<i>Babactes</i> 456	177. 446	
<i>babylon</i> 450	<i>briarci sedes</i> 183	
<i>bacchemon</i> 485	<i>briton</i> 476. <i>bromius</i> 457	
<i>bacchus</i> 449	<i>bromus</i> 477	
<i>bacchi cognomina</i> 456.	<i>brontes</i> 133. 470	
<i>inde</i>	<i>bryseus, brysea urbs</i> 458	
<i>bacchi proles</i> 456 (193	<i>Bucolium</i> 459	
<i>baccho nupta Ariadne.</i>	<i>busyris</i> 470. <i>Herculi</i>	

I N D E X.

domitus	495	capetus	462
buthes	472	capra estate pingues	43
C			
Caballinus fons	479	capua unde dicta	462
cacus 486. Herculi domi		capys 461. carduus	458
tus	496	carthago	458
cadmus	195 443	cassandra	460
cadmo nupta Harmonia		castiopea	441
191		castalius fons, castalia. ca	
Cecias	447	stalides Muse	480
ceculus 486. ceneus	477	castimira 461. castor	481
caicus	147. 467	catyllus	490
calais	448. 449	caunus	446. 463
calciope	446	Cebrion	461
calisto	447	celeno	449
callianassa	468	celius 441. ceneus	77
callianira:	ibid.	centauri 476. coruq; no	
caliope	129. 450	mina. cad. (496	
callirhoe	143. 149. 195	centauri Herculi domiti	
calpe	495	cephalus	195. 486. 488
calydonius aper	475	cephisus	464
calypso	149. 197. 448	cerberus 145. Herculi ab	
camander	460	inferis abductus	499
camæna	478	cerberi officium	179
canace	487	cerceis 149. ceres 155. 195	
candiope	482	ceres prima 444. secun-	
cantio	450	da	469
		cerrha 452. certaldus	439
			cto

I N D E X.

æto 132.143.	ceryx 481	clymen 149.159.448.
chaon	461	463.466.468.469
chaos	131.439	chyoni 478
charites	188	clypei Herculei descri-
charitum sedes	127	ptio 75. inde
charon	440	clytemnestra 481
charybdis 498	(145	clytie 149.469
chedria 449.	chimæra	clytion 459. clyton 490
chiron 469.	phillyrides	cocytus 445
197		cœlibatus incōmoda 167
chloris 443.456.473		cœlum 316. terræ F. 131
choræbus	460	cœli et terræ F. 440. inde
chreseis	469	cœli genitalia à Saturno
chromis	476	filio execta 135
chromius	473	cœlius 440. eius propa-
chronis 446.448		go 444. cœneus 477
chrysaor	143	cœus 133.446.447
chrysaonis proles	195	coniugij boni commodi-
chrysocomus	454	tas 167
chrysothemis	492	connubia, Eratus Muse
Cicadas rore pasci	93	inuentum 478
cilix 443. cmyras 444		contentio 139
circe 193.446.463		cōtētionis duo genera 13
circes filij	197	conuiuandi modus 25.33
Clarius 453 (467.477		corax 490
cleodoxe 456. clio 129.		corinthus 450
dotho 83.139.139.440		corniculana 486.492

I N D E X.

coronis	450.476	cymodoce	141.467
corufice	463. corus	cymopolia	183
corymofa	480	cymothoe	141.467
cottus	133. 169. 171. 175	cynæthus	452
cotti fedes	183	cynofura	447
Craterus	197	cynthia, cynthius	452
credulitatis pernicies	27	cypariffus	493
creō	489. creōtiades	493	cyprigena cur Venus
creus	133. creufa	460. 462	cyprogenia
crimnifcus	465. crio	151	443
crifia	149	cyrene	450. 463
critheus	488. 489	cyrnus	493
critō	466. cromenos	461	cyrra, cyrreus
cronis	469. crotope	450	454
cupiditatis fedes	127	cythera, cytherea	445
cupido	441. 445	cytherea cur Venus	137
Cyane	446. 465	cytheron, cyteriades	Mm
cyclopes	133. unde dicti.	ſø	479
ibid.		cytorus	488
cydippe	468 (471		
cygnus Martis F.	63. 69.		
cygniet Hercules pugna			
93	inde		
cygni mors	95		
cyllarus	476. cyllene		
cymatolege	141 (441		
cymo	141. 468		

D

Dædalion	441.481
dæmones ex hominib. u	
Damafithon	456
danae, danaides	442
danaus.	ibid.
danis	476. daphne 463
daphnis	460.461
dardanus, dardania	450.
459.	

daunus,

I N D E X.

<i>daunus, daunia</i>	483	455.474	
<i>Deianira</i>	475	<i>dictys</i>	476. <i>dido</i> 442
<i>deicoon</i>	493	<i>dies</i>	440
<i>deidamia</i>	486	<i>dies interdum mater, in-</i>	
<i>deimos</i>	79.99.190	<i>terdum nouerca</i>	61
<i>deiopœa</i>	468	<i>dies Nocte prognatus</i>	121
<i>deiphile</i>	443.475	<i>dierum obseruatio</i>	57
<i>deiphobus</i>	460	<i>diffidentie pernicies</i>	27
<i>delia</i> 455. <i>delius</i>	452	<i>dij hominum custodes in</i>	
<i>delos unde dicta</i>	453	<i>terris multi</i>	19
<i>deli nomina diuersa</i>	452	<i>dijs sacrificandum</i>	25
<i>demoleon</i>	476	<i>in Dijs bonorum malo-</i>	
<i>demophoon</i>	472	<i>rumq; summa</i>	51
<i>deorum obseruatio</i>	53	<i>dimidium plus toto</i>	3
<i>deorū periuriū qualiter</i>		<i>dimocoon</i>	462
<i>puniri solitum</i>	181	<i>diocles</i> 466. <i>diomede</i>	
<i>deos inter homin. obuer-</i>		475	
<i>sari actionū arbitros</i>	19	<i>diomedes Herculi domi-</i>	
<i>desideriū, Veneris comes</i>		<i>tus</i>	495
137		<i>diocē</i> 149.469.472.480	
<i>deucalion</i>	448.481	<i>dionysus</i> 193.441.448.	
<i>dexamena</i>	468 (455	481	
<i>Diana</i>	191.440 449.	<i>dionysius</i> 457. <i>dirce</i> 446	
<i>dianæ cognomina</i>	455	<i>dithyrambus</i>	457
<i>inde</i>		<i>diuitiæ quæ optimæ</i>	23
<i>dice</i> 189. <i>dicomoon</i>	461	<i>diuitiarum parandarum</i>	
<i>dictyna, dictynus mons.</i>		<i>ratio</i>	29
		C	4 do-

I N D E X.

dolores 139.	dolus 440	Enceladus	445
domus imperfecta nō re		endelechia	450
linquenda	55	ennius 471.	enyo 143
donatio bona	27	Epaphus	441
doris 141.149.460.		ephialtes	471
468.469		ephyre 458.488.492	
dorus 470.dorydon 491		epimetheus 161.448	
dorylas	476	epimetheo suscepta Pan	
doto 141.468		dora, omnium malo-	
dryalus 79.dryas 77.482		rū causa hominib. 7	
drymo 468. dymas 483		epinitus	456
dynamene 141.467		epitesia	460
E		epitropius	489
Ebulcus	441	Erato 129.141.468.478	
echemon	461	eraphiotes 457 (440	
echephron 473 (483		erebus 131. eiusq; filij	
echinna 145. echimene		erginus Herculi domitus	
Egestas	440	498	
Eione 141.468		erichthonius 459.486	
Electra 142.149.449.		eridanus 147. 467 (459	
450.459.492		eridupos 477. erigone	
electryon ab Amphitryo		erinnyes unde prognate	
ne cæsus	65.71	137	
eleus	457	criphile	490
eleuthera	127	ericina	472
Emathia	479	crymanthus, cymætheus	
emathion	195	aper	495
		cry-	

I N D E X.

<i>erynome</i> 485.	<i>eryphile</i>	<i>europa</i> 469	<i>eurus</i> 447
<i>erythia</i> 143	(443	<i>euryle</i> 143.470.482	
<i>erythreus</i>	484	<i>eurylbia</i>	141
<i>eryx</i> , <i>Erycina</i>	445.473	<i>eurycides</i>	450
<i>eryx Herculi domitus</i>		<i>eurydice</i>	473.485
498		<i>euryma</i>	470
<i>Esipius</i>	459	<i>eurymedes.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Eteocles</i>	444	<i>eurymedon.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Euadne</i>	474	<i>eurynome</i> 149.189	443.
<i>euagore</i> 141.	<i>euan</i> 457	450.463.469	
<i>euander</i>	458.484	<i>eurynomus</i>	476
<i>euarne</i> 141.467	(468	<i>eurypylus</i>	493
<i>euchios</i> 458.	<i>eucrate</i> 141.	<i>eurystheus</i>	485
<i>eudora</i> 141.149.449		<i>eurythea</i> 195	(145
<i>eudorus</i> 484	(469	<i>eurythus</i> 496.	<i>eurytion</i>
<i>euenus</i>	147.467.	<i>eurytus</i> 476.	<i>Herculi do</i>
<i>eubios</i>	458	<i>mitus</i> 499	(<i>dios</i> 77
<i>eulimene</i>	141.468	<i>euterpe</i> 119.478.	<i>exa-</i>
<i>eumelus</i>	458	F	
<i>eunice</i>	141.468	<i>Falx Saturni adamantina</i>	
<i>eunomia</i>	189	<i>fama</i> 440	(135
<i>euphrosyne</i>	179.449	<i>fama cura habenda</i>	57
<i>eupompe</i>	141.468	<i>fames</i> 440.	<i>ignauie co-</i>
<i>euroauster</i>	448	<i>mes</i> 23.31	<i>inde</i>
<i>euronotus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>fatum</i> , <i>Noctis filia</i>	137
<i>europa</i>	149.443	<i>Faunus</i> , <i>fauna</i>	470
<i>europa raptus</i>	481	<i>fauonius</i>	447

C 5 Fer.

I N D E X.

<i>Ferreum seculum</i>	14	<i>Gelonus</i>	493. <i>genij</i>	484
<i>figulus figulo inuidet, et</i>		<i>genion</i>	143. 195. <i>Herculi</i>	
<i>cetera</i>	3	<i>domitus</i>	496 (137	
<i>Flora</i>	473	<i>gigantes Terra prognati</i>		
<i>flumina nō citra religio-</i>		<i>Glaucia</i>	141. 467. 469	
<i>nem transeunda</i>	55	<i>glauconome</i>	141. 468	
<i>in Fluuiorum alueum nō</i>		<i>glaucus</i>	481	
<i>meiendum</i>	57	<i>glaucus alter.</i>	<i>ibid.</i>	
<i>fluuiorum progenies</i>	47	<i>Gree</i>	143	
<i>Fontis descriptio</i>	45	<i>gracia magna</i>	497	
<i>cum Fratre etiam ludēte</i>		<i>granicus</i>	147. <i>gratie</i>	449
<i>adhibendus testis</i>	27	<i>gratiarum domus</i>	127	
<i>Fraus</i>	139. 440	<i>grenicon</i>	467	
<i>frumenti uertendi tēpus</i>		<i>gorge</i>	475	
	45	<i>gorgitiō</i>	461. <i>gorgō</i>	439
<i>fucis similes ociosi</i>	23. <i>et</i>	<i>gorgones</i>	143. 470	
<i>mulieres</i>	167	<i>gorgophon</i>	485	
<i>fulgur et fulmen unde</i>		<i>gratia</i>	440. <i>gratie</i>	189
<i>Ioui</i>	159	<i>gryneū nemus, gryneus</i>		
<i>furie</i>	445	<i>Apollo</i>	454	
<i>furiarum tempus</i>	61	<i>gryneus</i>	476. <i>grynias</i>	454
G		<i>gygantomachia</i>	169 <i>inde</i>	
<i>Galatea</i>	141. 467. 470	<i>gyges</i>	133. 169. 175. 177	
<i>galaxaure</i>	149. 469	<i>gygis sedes</i>	183	
<i>galene</i>	141. 468	H		
<i>Ganymedes</i>	459	<i>Halia</i>	468	
<i>garamas</i>	450. 493	<i>haliacmon</i>	147	
		<i>hali-</i>		

I N D E X.

balimede	141.468	heracles	493
balius	473	hercules	193.441. eunq;
harmonia	191.195	filij	492
harpagige	491	hercules Iouis ex Alcmē-	
harpalice	448.482	na F.	63.69
harpyia	143.471	hercules quartus	449
hebe	191. Herculi nupta	hercules unde dictus	493
	193.473	hercules furens	499
hecate	153. opum largi-	herculis aduersus Cygnū	
trix	153.456	pugnaturi armatura	73
hecatēs laus à præstantia		herculis ad inferos descē-	
	153	sus	498
hector	460	herculis cognomina	493
hecubæ proles.	ibid.	herculis columnæ	495
helena	480	herculis cum Marte pu-	
helenus	460	gna	97
helicaon.	ibid.	herculis Cygni pugna	
belice	93.447	95	inde
helicon, heliconiades Mu-		herculis interitus	499
se	123.478.479	herculis labores	495.
belimus	477	inde	
bellanus	448	herculis scutū quale	75.
bellaros	449. bellas	77	inde
belle, bellepontus	488	herculi cæsa hydra	145
belope	470. helops	domitus Geryon	195.
beneti	461. heniocha	496 leo Nemæus	147
heptaporus	147.467	herculi nupta Hebe	193
		her-	

I N D E X.

hermaphroditus	445	hippocrite	121. hippocre-
hermes	441	nides	429
hermes trismegist.	466	hippolagus	482
hermiōe	443.474.486	hippolytus ab Aesculapio	
hermus	147.467	ad uitā reuocatus	450
heroum ætas	13	Hippolytus, Hippolyta.	
heroum clades ad The-		472	
bas & Troiam. ibid.		hipponoe	141.468
hesiodus opilio, carmen		hippotes, hippotades	465
à Musis doctus	123	hippothoe	141.468
hesiodus carmine uictor		hippothous	461.487
tripode donatus	49	hirceus	479
hesiodi nauigatio. ibid.		hirundo uere prodit	43
hesiodi pater Cuma A-		historiæ inuentrix Clio	
scrā nauigando pro-		Holmium	123 (477
fectus	47	hominum sortis uarietas	
hesione liberata Nereidi		ex louis consilio	1
459.485.497		hominibus cur tradita à	
hesperethusa	448	supcris iusticia	21
hesperides	143.448.No	honor	445. hopleus 77
ctis Ff.	139	horæ	5.189.446
hesperus	448.488	hospitem & supplicē le-	
Hicetaon	459 hiera 468	dere, par delictum	25
hippomanes	442.472	hospitalitatis ratio	58
hippasus	476	hyas, hyades	448
hippo	149.469	hydra lerneæ	145
hippodamia	462.467	hymis descriptio	37.39
		hyleus	

I N D E X

byleus	476	ignigena	458
bylonome.	ibid.	ilia Rhea	462
bymante	450	ilioneus, ilione	456.460
bymeneus	456	ilithya	190.455
hyperion	151.446	ilus, ilione, iliū	459.493
hypermetra	442	Imbrcus	477
hyperuius	474.	Inachus	464
hypsip	456	industria hominibus	o-
i	(le	ptima	35
iacchus	457	iniuria pernicies	17. poe-
ialmenus	474	na qualis à dijs infer-	
ianassa	468	ri solita.	ibid.
ianira	149.468.469	ino, imous	195.488
iantbe	149.469	inoe	443
iapetus	133.446.448	insule beatorum	13
iapeti progenies	159	inuidia	440
iabus	481 (489	io	441.464
iasius	195.442.	iocasta	444
iaso	446.	iolaus Hercules auriga	
iasoni rapta Medea	197	63.71.87.450.485	
Icarus	459	iole rapta Herculi	492.
Ida	197.	ionius	458 (499
ideus	460	iouius cōsilio diuersam ef-	
idomeneus	481	se hominum sortem	2
idothea	463	ious mens aliàs alia	37
idyia	149.193.469 (37	ious oculus omnia uidēs	
ignauie comes, fames	23.	iphates	460 (22
ignauie detestatio	35.37	iphi-	
ignis à Prometheo dijs			
surreptus	5.154		

I N D E X

iphimedia	471	Iupiter secundus	444.
iphicteus 485. Alcmena		eius soboles	449
et Amphitryonis F.		Iupiter tertius	469. 477
63. 69		iuramentum	139
iphiclus	488	iusticia cur solis homini-	
ipbigenia	492	bus tradita à superis 21	
iphinous	476	iusticia uirgo, Iouis filia.	
Iphthima	459	19	
ipsea 446. ipseus	464	iusticie neglectæ poena,	
irene 189. iris	143	17. et custoditæ præmiū	
iris quādo mitti solita	181	à dijs quale. ibid.	
Isander	489	iustum esse, periculosum	
isis	441. 448	iam	21
ismene 444. ismenus	456	iuturna	483
ister 147. 467. ifus	461	ixion	476
ithoneus	493	ixionis poena	477
itylus	456	L	
itys	474	Labdacus	443. 444
Iulia gens	462	labor	139. 440
iulius.	ibid.	labor hominibus destina-	
Iuno 155. 355. 469	eiusq;	tus à dijs	29
proles	473	laboris commendatio	21
Iuno postremò Ioui nu-		laborem promoueri au-	
pta	191	rora	43 (459
Iunonis filij	191	lacedæmon	443. 450
Iupiter 157. 441 in Creta		lachesis	83. 139. 189. 440
educatus	157	lacinius latro, Lacinia	
		Iuno	

I N D E X .

inno	497	leo Nemceus	148
ladon	147.467	leonis irati descriptio	97
leda 480.	laertes 483	leonũ inter se cõgredien	
laertiades	483	tium descriptio	95
lagia 452.	laius 444	leucosia	464
lampetusa	466	leucothoe	485
lampetia	446.466	liachmon	467
lampheus	494	liagore	141.468
lampfacius	443	liber	457
lāpus 459. lamyrus	492	liber primus 441. secun-	
laocoon	461	dus.	ibid.
laodamas	473	liberalitatis commenda-	
laodamia	483	tio	27
laodice	460	liberis gignendis quando	
laomedea 141.468 (461		danda opera	55
laomedon 459. laothoe		libethrus, libethra, libe-	
lapitha, lapithæ	450	thrides Musæ	479
lapitharum pugna	77	libya 441. libyſinus	455
lara, larunda, lare	484.	licentia	139
latinus	197.462.470	lichione	482
latona	147.153	ligna quando secanda	31
latone proles	191	limnoria	468
latreus 477. lauces	450	lingue parca theſaurus	
lauinia	462.470	optimus	58
lausus 452. learchus	488	linus	450
lemnius 486. leneus	458	litigium	440
lenobates.	ibid.	lixus	495
		Læ	

I N D E X.

Læmios Apollo	452	lyriope	464
loxias	454	lysianassa 141.	lyfica 491
Lucifer	151.481	M	
lucina	191.455	Macareus	487
lucra mala damnis equa		machaon	451
lia	27	Meander 147.465.467	
lucris amor	25	menalia fera, menalijs	
luna	149.446	uersus	494
luna unde dicta	455	menalius	457
lusciniæ & accipitris 4-		maia	191.449
pologus	15	maiestas	446
Lybs	447	malum consilium consul	
lyæus	457	tori pessimum	19
lyæus	458.494	malorum inter homines	
lycaon 446.447.461		causa, Pandoræ pyxis	
lycaste	461	7	
lyceus 442. lycepes 477		manibus illotis non sacri	
lychione 441.450		ficandum dijs	55
lycidas	476	mantyon	490
lycius, lycus	453	manto	450.464
lycorias	468	marica	479
lyctus 157. lycurgus 482		mars 191.473. ab Hercule	
lycus 476. Herculi domi		uulneratus	91.99
tus	499	martis filij	191.474
lygea 468. lygia 464		martis & Herculis pu-	
lygur, lygures	467	gna	99
lynceus	442	medea 197. Iasoni &	
		ptid	

I N D E X.

pta	495. 197	Menæippas	478
medius	197	menelaus	498
medocritas obferuanda		meneftho	149. 469
51		menippe	141. 468
medifficaffe	461	menœrius	159
medon	476	mera	442
medus, media	471	mercaturæ præcepta	49.
medusa	143. 470	51	inde
megara	445	mercurius	484. Argi-
megapenthes	492	da	Geius dona. ibid.
megera	493	mercurius louis ex Maia	
megareus	475	R	191
melampus	491	Mercurius Nili F.	466
melantho	483	mercurius fecundus	444.
melas	473	tertius	444. quus 466
meleager	475	memnerus	476
melie nympha	137	metope	449. 475. 482.
melicerta	488. melio	489	
melita	141. 469. 471	mesapus	471
mellis in medicina ufus à		meffis tempus	29. 43
quo repertus	463	meftor	461
melobofis	149. 469	metis	149
melpomene	129. 478	metus	440. Martis F. 191
memnon	195. 459	Miletus	446
memorie filia, Mufe	127	milium quâdo feratur	95
mena	480	minas 79. minoia	498
menaleus	576	minos	474. 481
		D	minct-

I N D E X.

Minerva Bellona	459	uendum	27
Minerva ex Iovis capite		mulierum noxa unde in-	
191. 441. 449.		ter mortales	167
Minerva quinta	449	Muse	477. Iovis ex Mne-
Minervæ partus	189	mosyna filia	127. 191
Misenus	428	Muse Heliconiades	128
Mnemofyne	126. 133. 191.	Muse unde dictæ	477
477		Musarum cantus in deo-	
Mnemofynides Muse		rum honorem	123. 125
480		Musarum cognomina.	
Mnestheus	465. 485	477	
Mnosus	482	Musarum encomium	125
Mora	468	Musarum munus cuiusmo-	
Molorchus	494	di earum cultoribus. coser-	
Molossus	486	ri solitum	127
Monycus	476	Musarum nomina	129
Mopsus	77. 450	Musarum sedes	127
Morbus	440	Mutuo accipiendi ratio.	
Mors	440. Noctis F. 148	27	
Mortis domus	179	Mydia	452
Mulciber	486	Myrmidon	480
Mulieri non fidendum	27	Myrrha	444
Mulieres æstate salaciores		Myrrhinus, myrrhina.	
43		454	
Mulieres fucis similes.		Myrtilus	484
167		N	
à Mulierum blanditijs ca-		Naufragio perire misè-	
		rum	

I N D E X

na	51	nessus 7. Herculi domitus
naugatio uerna.	ibid.	496
navigationis tempus	47.	nestor 471. Herculis ui-
49 inde. usus.	ibid.	rib. subtractus 496
nauplius	472	nessus 467. 476
narcissus	464	Nice 15
nausicaa	473	nicostrata 458. 484.
nausinous	197	nilus 147. eiusq; proles.
nausithous 197. 470. 471		466. 467
Nedimnus 476		niobe 441. 465. 491.
neiphile 488		eiusq; proles 456
necleus 443. 473		Nomius 450. 458
nemeaus leo 147		nonacris 494
nemerites 141. 468		norax 466
nemesis 139. relictis homi-		notus 151. 445
nib. ad deos concessit 15		noualem ferendi ratio 35
neptunus 157. 469		nox 440. Chaus filia
neptuni progenies 470		131
nerca 446. 456		noctis filij 131. 37. 139
nerides 197. 467		nox 139
nercidum nomen 141		Numitor 462
nerceus 139. cur senex di-		nuptiæ quæ tempestivæ.
ctus. ead.		53
nerci progenies 141		Nycteus 471
nesca. ibid.		nyctilius 457
nesceus 467		nyctimene 471
neso 141. 468		nymphæ Meliæ 137
		D 2 nym-

I N D E X

nymphæ montium inco-		Onchestus, Onchestaurbs	
le	131		472
nympharum catalogus		Opis	444.468
147		Oreus	458
Nysæus, Nysa	457	orthamus	485
O		orthomcnos	449
Oblitio	139	orci galea	81
Occasus in omnib. optima		Orestes	491
51		Orestes alter	ibid.
Oceanus 444. Terræ &		origanum	454
Cœli F.	133.463	orion 482. eius ortus &	
oceanî propago	147.149	occasus	45
ocium dijs & hominibus		orlithia	448.468.486
inuifum	23	orne 445. orneus	476
Ocius	464	orpheus	450
ocypete	143.471	orfilochus	466.481
ocyroe	149.470	orthos	145.147
odites	477	ortygus, ortygia	452
Oebalus, Oebali	459	ortyx	452
Oedus 476. œdipus	444	Ofchyra	468
Oeneus	475	Ossa car adoleri dijs soli-	
œnomaus	474	ta	163
œnone	460	Othus 471. Oxea	491
œnopia	485	P	
œnopion	482	Pæan	453
Ogune	45	Pæonius	482
Oicleus	490	Palcmon	488
			pa-

I N D E X.

palanedes	472	parca	139.189.440
palisci	481	parcarum descriptio	83
pallantia, Palatinus mōs		pareas, paros	489
pallas	484	paris	460
pallas	191.446.499	parnassus, Parnassides,	
pallas, quadrige inuētrix		Muse	479
463		parsimonia in fundo mo-	
pallene	446.449	lesta	27
pallor	440	parsimonie bonum	3
panmon	461	parthaon	475
pan	440.484	parthenius	147.467
panes	470	parthenius mons	494
pandion	486	parthenope, partheno-	
pandora	448	pea	464
pādora Vulcani diuersa		parthenopeus	75
à dijs munera tributa		partis addendum	27
5.7		pasiphae	446.481
pandora à Vulcano fa-		Pasiphaea	141.449.468
brefacta descriptio.		pasithoe	149.469
265		patara, patareus	454
pandora pyxis malorum		paupertas animi consue-	
inter homines causa	7	ptrix, nemini extro-	
panope	141.468	branda	53
paphus	444	paupertas, deorū munus.	
parca, eiusq; descriptio		ibid.	
75		paupertatem hominibus	
parca noctis F.	137	à loue dari	47
		D	3
		Pe-	

I N D E X

<i>Pecunia hominibus anima</i>		<i>Perfa</i>	446
51		<i>Perseis</i>	149.193.469
<i>Pegasus</i>	143.471.479	<i>Persephone</i>	355.469
<i>pegaso capta Chimera.</i>		<i>Perfes</i>	151.484
147		<i>Perseus</i>	83.442.473.
<i>Pegasus fons</i>	479	484	
<i>Pegasides.</i>	ibid.	<i>Perseo casa Medusa</i>	143
<i>Pelagonius</i>	465	<i>Pestis</i>	139
<i>Pelagus Terra proles</i>	133	<i>Petrea</i>	149.469
<i>Pelasgus</i>	472	<i>Petreus</i>	79.476
<i>Peleus</i>	197.485	<i>Peucidas</i>	85
<i>Pelias</i>	197.473	<i>Phedimos</i>	456
<i>Pelopia</i>	456	<i>Phadra</i>	481
<i>pelops</i>	459.483.491	<i>phageus</i>	465
<i>Penelope</i>	459.483	<i>Phaecomae</i>	477
<i>Peneus</i>	147.463.467	<i>Phaethon</i>	195.463.466
<i>Pephredo</i>	143	<i>Phaetusa</i>	446
<i>Pergae, Perga</i>	456	<i>Phetusa</i>	466
<i>Perhibia</i>	460.465.470	<i>Phalerus</i>	77
<i>Periclymenus</i>	473	<i>Phanetes</i>	454
<i>perimedes</i>	49	<i>phareus</i>	476
<i>peripoleus</i>	486	<i>phasis</i>	147.467
<i>perithous</i>	77	<i>phebe</i>	123
<i>periurium à furijs quan-</i>		<i>phelegreus</i>	476
<i>do uindicari solitum</i>	61	<i>pheritas</i>	489
<i>periurij pana</i>	21	<i>phecusa</i>	141.467
<i>pero</i>	473	<i>pheutrates</i>	448
		<i>phicum</i>	

I N D E X.

phicium	67	469	
Phidippus	493	phyllis	482. phyllo 449
philemon	482	picus	470. pidasus 459
philæ	484	picria, pierides	Muse, pie
philemon	450	ris	127. 479
philistenes	443. 450	pilumnus	483
philomedes cur Venus.		pimpleus sons, pimpleides	
136. 445		muse	480
philomela	486	pirithous, piscnor	476
philomelus	489	pisistratus	478
philotis	138	pisnoe	464. pitho 149
phlegcton	443	pleione, piciades	449.
phlegreus	478	465	
phlegyas	475	pleiadum occisus	47
phobus	79	plexaure	149. 469
phocus	197. 485	plexippo	475
phæbe	132. 456	plisthenius	491
phæbes progenies	198	plote	490
phæbus, phæbe	493	pluto	149. 157. 469
phœnix	443. 447	pluto ab Hercule vulne-	
pholoe 49. photus	476	ratus	499
phorbæ	460	plutonis regia	179
phorcus	470	plutus	195
phorcyn	139	podarce	488
phoroncus	464	podarge	443. 471
phryxus	446. 488	poescoe's beneficio animi	
phyllira, phyllirides	463	tristitiam discuti	129
		D	4 pollux

I N D E X

pollux	464	proetus	444
polycaetes	473	progne	474-486
polydamas	464	proloclus	77
polydectes	486	prometheus	161-448 ab
polydora	449-469	Hercule liberatus	161
polydoris	465-486	prometheus ignem dijs	
polydorus	195-443-460	furatus	
polydorus	461	promethei supplicium	
polymnia	199-473	161	
polynela	484	pronoe	141
polynices	443-444	pronoea	468
polynome	461-468	proserpina	440-455-481
polyphemus	474	Plutoni rapta	189
polyphides	490	proserpine regia	179
polypates	476	protus	463
palites, polyxena	460	proto	141-467
polyxo	449	protomedia	141-468
ponti progenies	139	prudētia loui nupta	187
pontepora	141-463	prymno	149-469
porphyreon	446	psamathe	141-197-468
portumnus	488	psynathia	450
Præneste	470	psittacos	448
priami	5459. Herculi ab-	psyche	450-474
ductus	460	pudor egenti uiro inuti-	
Priami soboles	ibid.	lis	23
priscus	442	pudor relictis hominibus	
procris	486	ad deos concessit	15
		pygma-	

I N D E X.

Pygmalion	443	reuerentia	445.469
Pylos oppugnata Hercu-		Rhadamanthus	488
li	473.496	Rhea 133. eiusq; ex Satur	
Pyragmon	470	no proles	157
Pyramus	476	rhea lilia	463
Pyrethrus	477	rhesus	147.467
Pyrpilea	452	Rhodea rhodia	149.469
Pyrrha	448	rhodius	143.467
Pyrrhades	443	rhœtus	476. rhoma 463
Pyrrhodile	449	rhipheus	476
Pyrrhus 486. Pythia 456		Rixinor 473. Robur 151	
Pythius	452	romulus	462.474
Pytho	159.469	Runcus	446
Python	440.452		

Q

Quadrige inuentrix, Pal-	
las	463
Querela	440

R

Rapine detestatio	27
Reges doniuori	3
reges ex Ioue	139
regum comes Calliope.	
ibid.	
Religionis precepta	57
Remulus	462
remus	462.464

non Sacrificadum illotis	
manibus	55
Sagaris fl.	498
Sagitte inuentor Perse-	
	484

Salacia	463
Salmoneus	488
Sangarius	147.467
Sao 141. Sardus	493
Satgesta	463
Sarpedon	483
Saturcia	454
Saturnus	133.444

I N D E X.

Saturnus liberos suos deuorare solitus	157	cendus	48
Saturnus patris Coeli genitalia excindit	135	Sicanus, Sicania	479
Saturni etas, aurum seculum	9	ficulus, ficilia	ibid.
Saturni ex Rhea proptago	157. 469	finethis	479
Saturni falx	135	finois	147. 467
Saturno deuoratus pro lo ue lapis	150	finon	448
Satyri	470	fipylus	456
Scamander	147. 467	fisyphus	441. 443. 488
Scylla	470	fisyphius	488
Scythes, Scythia	493	Sminthius	454. Sminthe
semarcus	456	ead.	
selene	458	Sol	149. 446. 463. Nili F.
semele	191. 195. 443		466
semidei	43	sol primus	442
senium	139. 440	sol unde dictus	451
septa Fauna	470	solis filij	198
septentrio	447	contra Solem non meien	
sergesta	487	dum	95
serpentarius	469	somnus	440. Mortis frater
seruius Tullius	486	ter	179. Noctis F. 139
seruus cuiusmodi condu-		somni domus	179
		sophos	492
		Sperchius	465
		spes sola in Pandora pyxi	
		de relictis	7
		sphinx	147
		spio	141. 467
		Ster-	

I N D E X.

Stercoridi agros author

T

483		Tantalus	450.456
strophe	133.449.470.	taram, tarantum	478
sthenelus	485	tarquinius	487
sthenos	143	tartarus	440
sthenoboea	442	in Tartarum quantum spa-	
sthenno	470	cium	178
stipheus	476	tartara	131
stratius	473	tartari descriptio	177
strymon	147.467	taygete	440.443.449.
stultum accepto malo sa-		450	
pere	17	tclamon	459.486
stymphalus, stymphalides		telebas	476
aves	495	telecletus	87
styx	149.445.469	telemon	470
styx unde deorum iuramen-		telegonus	483
tum 152. quale	179	telemachus.	ibid.
stygis progenies	151	telephus	367
Suada	5	telesto	149.469
subsolanus	447	tellus omnium fundamen-	
sicron	450	tum	131
supplicem & hospitē le-		tenebra	440
dere per delictum	35	tercus	474.476.486
sychaeus	443	teriomachus	493
sylani	470	termessus	128
sylvius	462	terpsichore	129.478
syrenes	464	terra	440
		terra	

I N D E X.

terra omnium mater	34	spiadcs Mafæ	479
terre progenies	131	thefsalus	493
teftorius	460	thefstiqs	475
tethys	133. 444	thetis	141. 189. 467
tethyos ex Oceano pro-		thie proles	149
pago	147	thiene	447
teucer	459. 461. 485	thous	456
Thalaon	442. 443	thoe	149. 468. 469
thalia	129. 141. 189. 468.	thonius	476
478		thooffa	470
thaumas	139. 145. 476	thrafcios uentus	448
thea	133	thrafymedes	473
thebe heptapyle	12	thycftes, thysis	456
ad Thebas heroum clades		thymbreus	454
43		thymetes	461
themis	133. loui nupta 189	thyoncus	456. 457
themifte	468	tibia inuentrix, Euterpe	
themisto	141	492	
themistionoe Ceycis filia,		timor Martis F.	191
Cygnos nupta	91	tifiphone	448
theoclimenes	490	titan	444. eius proles
theddamas.	ibid.	447	
theræus	476	titanes	137. cæto pulsi
therfander	444	183	
theseus	77. 472. Herculi	titanū aduerfus deos bel-	
ad inferis liberatus	498	lum	169
Thespia, Thespis, The-		titarefius	77
171		tita-	

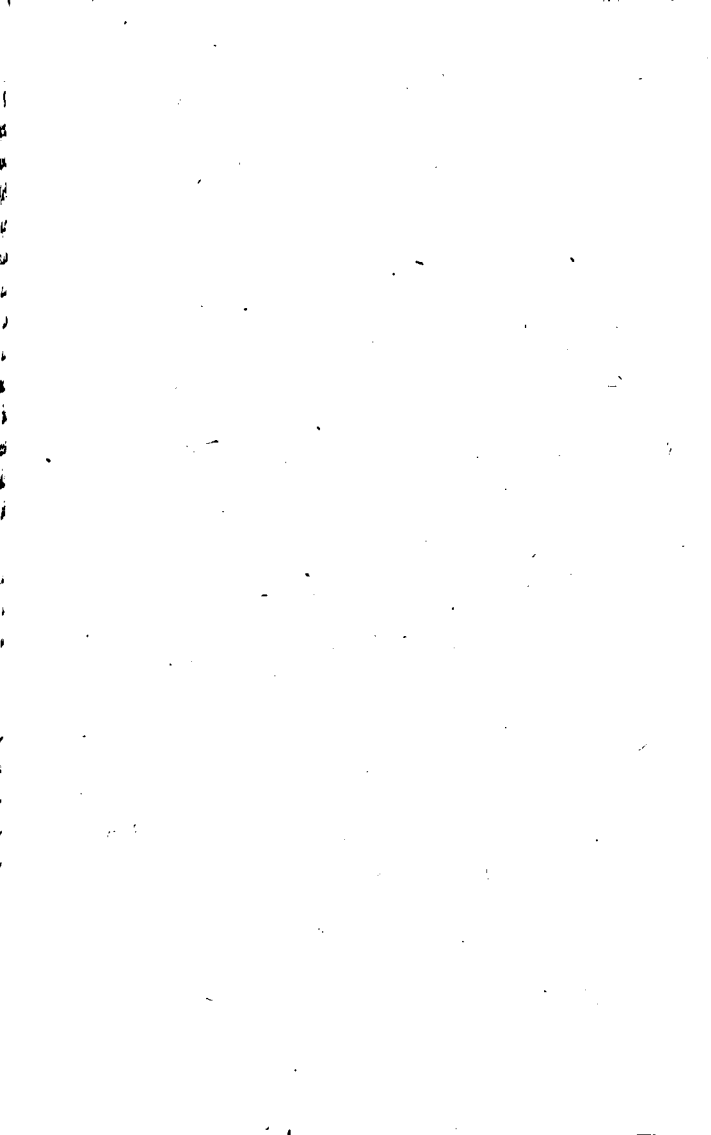
I N D E X.

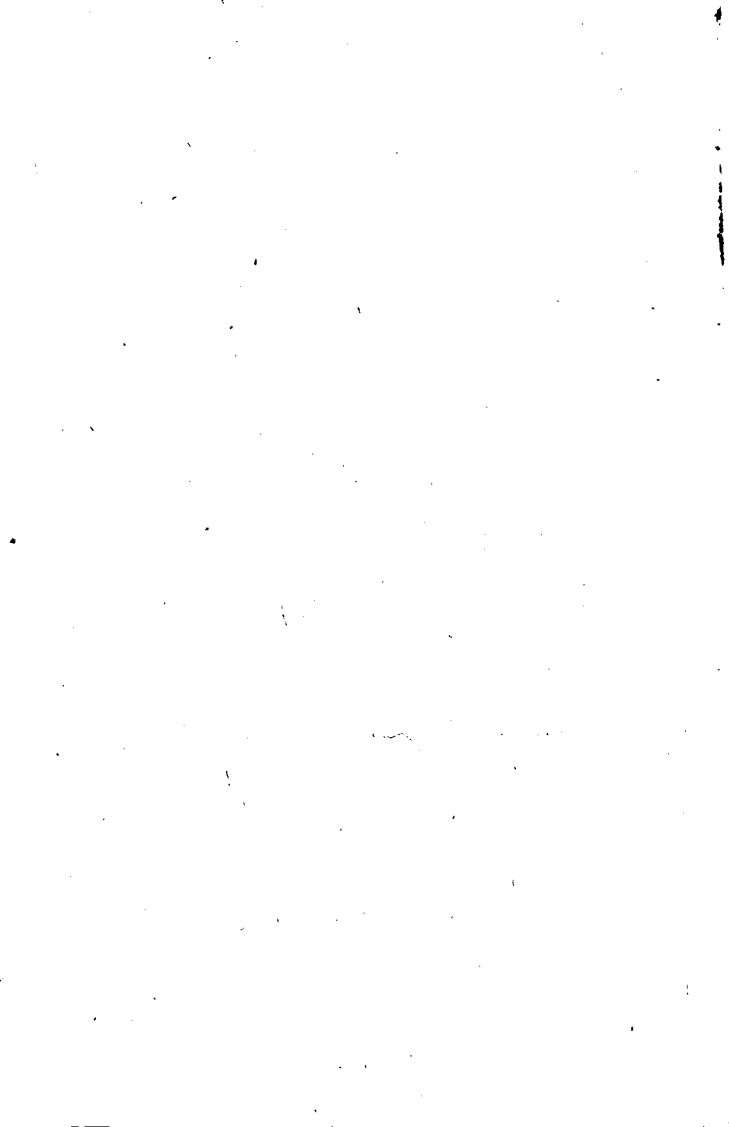
atantum locus	383	tymbra, tymbreus Apollo	
atibonus	459. eius proles		453
atius	449	tyndarus	459
atlepolemus	367	typhaon	145
attonitrus unde loui	159	typhaonium	367
atocius	444. 475	typhorus	183. (449)
atouchinia	482	typhon, typhoeus	446.
atrimacria	477	tyrius, Tyynthius	493
atristiciam poeseos ut diu		tyro	488. tyros 477
atfauti, Musarū beneficio			V.
atius		Yenilia	483. (447)
atritogenia	191	uenti Aurore Es.	147
atriton	189. 191. 463	uenti ex Typhoea qui	187
atritopatrens	441	uentorū catalogus	447
atrima	455	uentus prima & secunda	
atTroia Herculi diruta	397		444. tertia 480
atrodus	460	uentus ex resectis Coeli te	
atroijs, tros, troia	459	sticulis nata 197, et spu	
atullia maior & minor.		ma maris	445
	486	uentus unde dicta	444
aturnus	483	ueneris cognomina unde	
atyperinus, tyberis	462.		137. 444. 445
	464	ueneris comites	137. do-
atyburus, Tybur	490	tes. ibid. filij	191. 474
atyche	149. 469	uerecundia praecepta	55
atydeus	443. 475	ueris descriptio	43
		uesta	155. 440. 469
			uici-

I N D E X

Vicinus malus magna no	niuiio	33	
24	25	noluptas	474
vicini cognatis meliores.	Vrania	129.149.469.	
ibid.	urius	79	(478
uictoria	urfa	447	
uictus parandi facilior ra	uulcanus	191.486	
tio cur hominibus ab-	uulcanus primus	444	
fcondita à dijs	uulcanus Nili F.	466	
uindemie tempus	uulturnus	447	
uinium aestate optimū	uxor quando ducenda s	51	
uirbios	C ^o qualis.	ibid.	
uirtutis uia ardua	uxore bona nihil melius		
uiri aestate imbecilliores.	fortiri uirū s. mala nū		
43	prius.	ibid.	
uirum uxore bona nū for	X		
tiri melius	Xanthe	149.469	
uis	xantho	467	
uitium incidendarū tem-	xanthus	448	
pus	Z		
uitijs infensi dij	Zelus	152	
Vlios	zephyrus	ibid.447	
ulysses	zefius	474	
ulyssis filij ex nymphis.	zetbo	456	
197	zetbus	448.449	
ungues non secandi in cō-	zenxo	149.469	

F I N I S.

PROLEGOMENA

TZETZIS IN HESIODUM.

PROCLUS uir sapiens, explicans presentem librum Hesiodi, nihil præclarum, nec sapientiæ authoris congruum, nec dignum expositione elaborauit. Primum enim oportebat diuisionem facere poetarum, eorumq; notæ & characteres, & qui sint illorum nominatissimi, indicare. Deinceps uerò exponere, quo genere poematis utatur author quem explicare instituit, quorum temporibus claruerit, quot libros post se reliquerit, ubi & qua ratione è uita migrauerit. Postea libro in manum sumpto, primum quidem scopum illius accuratè declarare, deinde uerò etiam fabulosas historias cum suis allegorijs remissè tangere: tum carmina & alia necessaria perspicuo & institutio modo explanare, non labyrinthico atque intricato, aut tali, qui ipse magis egeat explicatione, quàm ea quæ ad explicandum proposita fuere. Ille uerò nihil horum fecit, nihil prænarrat, sed sine exordio tanquam ex improviso & illotis manibus atq; ordine confuso authorem explicandum aggreditur: & alicubi quidem grandia uolens loqui, de rebus cœlestibus & sublimibus magnificè nugatur, alicubi uerò ab authore proposita & explicata repetit: & circa talia occupatus, prolixum quidem, sed inutilem prorsus contexuit com-

mentarium. Sed prætermisſis iſt, in quibus ſapientiſſimus Proclus errauit, tranſeamus ad ipſam explicationem. Vos quidem utranq; expoſitionem affectu ſtudioq; ueritatis, non contentionis, inuicem comparate, probeq; iudicate, num illi à Proclo, uel hi à me æditi pulli ſint uerè aquilini, qui melius ad poeſin Heſiodi accedant, & conſtantius authorem ueritatis ſolem aduerſis oculis intueri queant: quamuis iſſis ſplendidus atq; argento fulgentes pennas non appoſuerimus. Non enim multo ſtudio, ſed tumultuariè hunc laborem perfecimus: quemadmodum illi ſciunt, qui nos ad hoc certamen compulerunt. Quòd ſi utranq; commentationem ſine ſtudio contentionis iudicabitis, præſtate uos perſpicaciores Gallico Rheno, ac factus utroſq; ſumma atq; exacta cura æſtimate, qui nam formæ patriæ aptiorem habeant ſimilitudinem, & qui ſpurij ſint, atq; à genere Heſiodi alieni, aut imperfecti et cæcutientes partus: deniq; ad chryſopolin herbam, aut lydium lapidem, βάραρυ uocatum, aut ad ignem probatorium, more cenſorum auri, utrunq; laborem examine. Sed nunc, quæ inſtat, rem ipſam auſpicemur.

De poetarum diuiſione memini me etiam non ita pridem iambis ex tempore compoſitis opuſculum contexuiſſe. Quin & meus frater de eadem materia in Lycophronis expoſitione, elegantiffimè diligentiffimeq; ſcripſit. Nihilominus tamen, quæ huic inſtituto opportuna uidebuntur, ea repetita quàm potero breuiſſimè exponam. Qui uerò ſubtilius atq; exactius illa cognoscere uolet, conſulat prædictos commentarios, nec pigere debet ullum hac ante omnem poeticum libellum præcognoſcere.

scere. Proinde iam audite diuisionem poetarum:

Poetarum alij sunt Lyrici, alij Monodi, alij uerò Comici, & alij Tragici. Sunt & alia infinita nomina. Poetremò alij nomen non habent, sed per excellentiam sine alia additione Poetæ nominantur. Ac Lyrici quidē poetæ ex eo cognoscuntur, quòd carmina ad lyram cantant: ut sunt Pindarus, Stesichorus, Anacreon. Monodi uerò, quòd sub una persona argumentum suum explicant, qualescunq; sit illud: cuiusmodi in Alexandra concinnauit Lycophron. Indicium Comicorum, quòd saltatores & persona apud illos rident: quales sunt, Aristophanes, Eupolis, Pherecrates. Poetremò Tragicorum genus ex ciuitatibus & miseris cognoscitur: ex quorum numero sunt, Aeschylus, Sophocles, Euripides. Alij uerò, qui sine nomine per excellentiam Poetæ dicuntur, ex his quatuor rebus cognosci possunt: si uidelicet habeant metrum heroicum, allegoriam, historiam seu narrationem ueterem, & dictionem aliquam, quæ non uulgaris atque humilis, sed heroica & plena dignitatis, metroq; heroico conueniens esse debet. Ex his uerò quatuor rebus allegoria potissimum poetæ designat, quorum isti quinque sunt celeberrimi: Homerus ille omnium ore decantatus, Antimachus Colophonius, Panyasis, Pisander Camirensis ex Lesbo, & hic noster Hesiodus, cuius librum explicare cœpimus.

Noster igitur Hesiodus, & frater eius Persa, uati sunt patre Dio, & matre Pycimeda: qui Cumæ habitauerunt, quæ sita est iuxta Mitylenem, & nunc Phryconis appellatur. Altera enim Cumæ, unde fuit Aeolus & Sibylla,

bylla, Italiae accensetur. Fuit autem Cumaeis illis Aeolensibus parua & angusta res familiaris. Eam ob causam cum paupertate & aere alieno premerentur, mutarunt patrium solum, & circa Ascrum sedem suam fixerunt, quae locus est in Boeotia, male habitabilis tam hyeme quam aestate, situs autem ad radices montis Heliconis. Hunc igitur iam accolunt. Tali uero paupertate cum laborarent homines illi, accidit ut Hesiodus pastorem ouium ageret: ac perhibent, quod nouem quaedam Musae forma muliebri ipsum accedere, & decerptis in Helicone lauri surculis nutrire consueuerint, qua ratione Hesiodus sapientiam & poeticam artem ab illis hausit. Sed haecenus quidem certa & indubitata diximus, quod nimirum Hesiodus pauperum hominum, Diogenes & Pycimede filius, & iuxta Heliconem ouium pastor fuerit. Deinceps uero aliquid fabulosum & magis allegoricum dicitur. Cum enim Hesiodus iuxta Heliconem oues pasceret, ipsumque arctior, quam solebat, somnus complexus esset, ibi dormitanti nouem Musae se ostenderunt, quae lauros ipsi frustatim concidebant. Quod somnium omnino significauit, ipsum amaris disciplinarum studiis deditum, fructus perennes percepturum, & perpetuo uernantia compositurum poemata. Quocirca Hesiodus illud animo cogitans, cum expergefactus esset, oues alijs custodiendas reliquit, & se studiis ac disciplinis, quae quidem dignae libero essent, tradidit, atque hoc modo somni significationem impleuit. Aut certe, cum iuxta Heliconem oues pasceret, & ad multam noctem uigilaret, secum prudenter deliberauit, quodnam genus uitae esset optimum: & natum sapiens confisus

consilium, deseruit tenuem illam & rusticam atq; aspe-
 ram uiuendi rationem, deinceps uerò studia disciplina-
 rum amplectens, & labores tolerans, magnam consecu-
 tum est fama claritatem. Elaborauit autem tantos libros,
 quos ego existimo scientiæ illius fuisse buccellas, quas à
 Musis accepit, & Heliconios lauri uerè loquacis surcul-
 los, qui undiquaque circumuoluuntur, & perpetuò uero
 nant, atq; in altum assurgunt. Cum enim calamitosam
 antea & obscuram degeret ætatem, ouesq; pasceret, nūc
 iam beato æuo fruitur, deoq; similis uiuit propter uirtu-
 tem & eruditionem: quemadmodum etiam Socrati ac-
 cidit Sopbronisci filio, qui lapicida fuit, & Damodi pi-
 scario, item Aeschyni tympanistria filio, & Simoni co-
 rriario, Euripidi quoq; olerum collectori, præterq; illos
 Anacharsidi patria Scythæ, & Aesopo atque Epicteto
 ambobus conditione seruis: tum illi Syrio Rhetori Lu-
 ciano, lapicidæ & semisamulo, & alijs innumeris. Nec
 desunt exempla nostri temporis. Celebratur enim memo-
 ria nostra Soterichus, qui censor auri fuit: & nunc uer-
 satur Nicemedis primarius quidam pontifex, qui cenopo-
 la quondam fuit, & ne nunc quidem doliorum curam
 prætermittit, sed adhuc uinum miscet, & amphoris mu-
 tandis dat operam. Nec uerò aliquis propensus ad igna-
 niam & desidiam inde occasionem arripiat, ut studia
 negligenter tractet, & propemodum dormiat, deceptus
 sermonibus quos de Hesiodo audiuit, expectans nimirum
 aliquas uirgines, quæ ad ipsum ueniant, & concidant
 lauros, ac sapiētem & eruditum nullo negotio reddant.
 Habent enim illi sermones allegoricū sensum, & signifi-

cant, eum qui studijs sedulò incūbit, & omnes ante com-
 memoratos uiros illustres sibi pro exemplo proponens;
 strenuam disciplinis nauat operam, perq; labores, sapien-
 tiæ thesauros acquirere conatur: eum, inquam, diuitem
 messem facturum, & fructus cumulaturum. Virgines ue-
 rò, quæ ferant lauros, & faciliè eruditos reddant, nemo
 expectet. Et si enim hoc tempore uirgines & lauriferæ
 quedam frequenter aliquos accedere soleant: illæ tamen
 denudant potius omnibus bonis, quàm sapientes faciunt.
 Proinde iuuenes labori incumbite, quemadmodum He-
 siodus, & decerpitè à Musis, sicut ille, lauros Heliconias
 immarcescibiles. Sed desinamus iam fabulari de Lauris
 ab Hesiodo manducatis, & de ipsius educatione atq; in-
 stitutione. Tradunt autem quidam, ipsum ætatem egisse
 temporibus Homeri, quidam uerò etiam Homero anti-
 quiores faciunt. Ac illi quidem qui Homero uetustiores
 esse contendunt, aiunt uixisse sub initium regni Arxippi,
 Homerum uerò sub finem. Fuit autem hic Arxippus filius
 Acasti, qui regnauit Athenis annos triginta quinque. Qui
 uerò iisdem temporibus ambos uixisse affirmant, aiunt
 simul in certamen uenisse in ludis funeralibus Amphi-
 damantis regis Bubœæ, & uictorem euasisse Hesiodum,
 uictoriam ipsi attribuyente, & de uersibus iudicium fe-
 rente Panide rege, fratre Amphidamantis, & filijs Am-
 phidamantis, Ganyctore & reliquis. Multis enim uersio-
 bus ultrò citroq; ex tempore factis acceptisq;, ambos sibi
 inuicem respondisse, ac Homerum quidem in omnibus
 primas tulisse. Tandem uerò Panide rege iubente, ut o-
 ptimos selectissimosq; uersus in medium afferrent reci-
 tarentq;

ANNOTATIONES.

arentis; Homerus quidem sequentes cepit depromere,
multis retrò inchoatis:

ἀοις ἀρ' ἀοιδ' ἔπειθε, λέρως λέρων, αἰνῶν δ' αἰνῶν.

ψαῶν δ' ἱππῖνοισι λέρυδι λαμπροῖσι γάλασι

υβόοντων, ὡς πυνοῖ ἱππασσο ἀλλήλοισι:

Sic densi, ut clypeis clypeos, bastilibus bastae

Concuterent, scutis haerent scuta, viro uir,

Et galeae galeis, ipsi fulgentibus alta

Cristati pennis capita, exitiosa minari

Bella uidebantur. Et cetera, quae ulterius sequuntur.

Hesiodus uerò initium fecit ab illo uersus:

παιδάδων ἀτλαγυῶν Ἰαλλόμενων;

Emergunt Atlante satæ cum Pleiades ortu.

Et tantos fecit progressus, quantos Homerus, recitatis

quamplurimis uersibus. Rursum igitur omnis coetus ad-

stantium illustriorum, Homerum corona dignum iudi-

cavit. Panides uerò etiam super Hesiodo sententiam tuo

lit, illiq; palmam dedit, tanquam de pace & agricultu-

ra, nec, sicut Homerus, de bellis ac cædibus docenti. Sed

tales narratiunculae sunt merae nugae recentiorum, qui

fixerunt eiusmodi quæstiones inuicem habitas fuisse:

& depromentes aliquos uersus ex Homero, ab eo in

certamine dictos fabulantur, Homerus enim ille au-

rens, quantum ego arbitror, uel potius certò scio, fuit

longo antiquior Hesiodo, si etiam concedatur eum co-

ram illustribus illis uiris in certamen processisse, &

tunc quidem primas accepisse, & corona donatum esse.

Verumtamen fuit & alius quidam Homerus, æqua-

lis Hesiodi, Euphorionis filius, ex Phocide oriundus,

cum quo etiā Hesiodus decertauit. Et uidetur sanē, quōd aliqui decepti similitudine nominis, quod hic posterior cum diuino illo Homero idem habuit, putarint & finxerint uersus alterius ab hoc iuniore compositos & recitatos fuisse. Multi enim extiterunt alij Homeri, qui æmulatione antiqui illius, idem nomen assumpserūt. Nam fuit etiam hoc Phocensi Homero alius quidam recentior Homerus, qui Euryaliam composuit, filius Andromachi, genere Byzantinus. Primum uerō Homerum Dionysius ille circuli descriptor ait temporibus utriusq; expeditionis, Thebanæ nimirum & Troianæ, uixisse. Ex quo licet conijcere, ipsum Hesiodo seniore fuisse quadringentis annis. Quam quidem notationem annorum etiam hoc uerisimile reddit, quōd Aristoteles seu philosophus, uel is, ut mihi magis placet, quicumq; est auctor pep̃li in Repub. Orchomeniorum, scribit Stesichorum lyricum fuisse filium Hesiodi, ex Climena natum, sorore Amphiphanis & Ganyetoris, filia autem Phefei. Fuit autem hic Stesichorus æqualis Pythagoræ philosophi & Pbalaridis Agrigentiniensis, quos constat posteriores fuisse Homero quadringentis annis, quemadmodum etiam Herodotus testatur. Sed postquam etiam tempus annotauimus, quo dicunt claruisse Hesiodum, age iam dicamus, quot libros composuerit. Noster quidem hic decem & sex cōscripsit libros, Homerus uerō ille primus decem & tres. De morte autem Hesiodi sciendum, illum in Locride hac ratione uitam finisse. Post uictoriam, quam ipsi contigisse aiunt in funebribus iustis Amphidamantis, profectus est Delphos, datumq; illi fuit hoc oraculum:

ἡλίου & ἑστὶ αὐτῶν, ὅς ἐστιν ἄμφοτερόθεν,
 ὅστις δὲ μύσχοι τῆς μύτης ἀπὸ αὐτοῦ.
 τὴν δὲ τοὺς κλί & ἔχει, ὅσον ἑστὶν αὐτῶν.
 ἀλλὰ διὰ τὴν πρὸς τὴν μύτην ἑστὶν αὐτῶν,
 καὶ γὰρ τοὺς αὐτοῦ τὴν πρὸς τὴν μύτην ὅσον.

Hoc est:

Felix iste iur est, nostram qui circumit aedem,
 Hesiodus Musis, quæ non moriuntur, amatus,
 Cuius tam latè extendet se gloria fame,
 Quàm latè terras Phœbui prospectat Eous.
 Tu uerò nemora ista Ioui sacrata Nemeo
 Custodi, fatum cui mortem destinat atram.

Ille autem cum Nemeam in Peloponneso relinqueret,
 Oenoe in Locride ab Amphiphanē & Ganyctore Phe-
 sei filijs interficitur, & projicitur in mare, putantibus
 ipsum stupratorem esse Ctimena sororis ipsorum, ex qua
 natus fuit Stesichorus. Vocabatur autē Oenoe, Iouis Ne-
 opei templum. Verū enim uerò post triduum Delphines
 eadem mari educunt, & in littore collocant, quod Lo-
 cridem & Bubœam determinat, & sepeliuerunt ipsum
 Locrenses in Nemea Oenoensi. Autores uerò cædis con-
 scensus nauibus conabantur fugam quærere: sed tempō-
 state nimium grassante perierunt. Orchomenij postea o-
 raculo moniti, ossa iam sepulta Hesiodi ex Nemea aufer-
 runt, eaq; in medio sui fori terræ reddunt, inscripto super
 monumentum hoc elogio:

ἡλίου & ἑστὶ αὐτῶν, ὅς ἐστιν ἄμφοτερόθεν,
 ὅστις δὲ μύσχοι τῆς μύτης ἀπὸ αὐτοῦ.
 τὴν δὲ τοὺς κλί & ἔχει, ὅσον ἑστὶν αὐτῶν.

αὐτῶν ἡγεμονίῃ, καὶ βασιλείᾳ ἐσθλῇ.

Hoc est:

Astra solum patrium fuerat, non fertile multum,

Hesiodi, corpus sed Minya ora tenet.

Inter mortales semper celebrabitur omnes,

Qui bona prudenter facta probare solent.

Scriptis etiam Pindarus tale epitaphium:

χαῖρ' αἰεὶ ὕμῳ, καὶ αἰεὶ τὰς ἀντιβολέαις,

ὅς τοι αὐδ' ἔπεισε, μάρτυρ' ἔχων σέβει.

Quod sic similibus numeris uerti possit:

Salue bis iuuenis, salue bis membra sepulte,

Qui tam præclari carminis author eras.

Sed postquam ea quæ de poeta nostro dicenda uidebantur, exposuimus, age iam titulum libri inspiciamus: hoc primum præmissum, quod iam nobis in mentem uenit: Astypaleam esse insulam & ciuitatem Sami, & ex hac Phalarin oriundum fuisse, sicut ipse testatur in suis epistolis. Fuit autem tyrannus Agrigentiniensium: unde ego rem minus accurate considerans, & communi more loquens Agrigentinensem appellauimus.

Librum hoc titulo inscripsit: Hesiodi opera & dies: hoc est, doctrina de agricultura & diebus, secundum quos hoc uel illud facere oportet. Sic autem inscripsit ad differentiam aliorum quindecim librorum, quos præter hunc elaborauit, nimirum Aspidis, Theogonie, Herogonie, Catalogi mulierum, et reliquorum: præterea, ut suum hunc librum ab alijs operibus & diebus, à magno illo Orpheo compositis, distingueret. Orpheus enim ille sua opera, siue librum de agricultura, tali proce-

initio exorditur

ὃ δὲ γυναικείας σι φιλομνηστὰς ἱμερῶν αἰετῶν,
καὶ τ' ἐπὶ χρυσῆς γυναικὸς ἐνθάδε ἔργα
γαῖαν ἐπὶ ζείδωρον ἄγαν ἀνέκαμπεν ἀρόισιν,
ὃ χυρεῖς ἐνὶ κλῆμα μεθυμένας λήισσας
καθ' ἑλμίναι, καὶ λαγὼν ὀπώρας ἡδ' ἐλπίδας,
ἱμερῶν σκαπᾶσιν τι λαχῆναι ἄμβροτον αἶσαν.
αὐτίκα δὲ τὴν πᾶσαν ἰταρυμῖλον κατὰ λήϊον,
δπως αὖ παυδία σιλήνῃσι πικρὸν ὄϊον.
ὁ μὲν γὰρ σὺ δὲ μὲν τ' ἄρ' ἀρσενέοις τι βέβηκεν,
ἀλλ' ἀνὰ πικρὸν ἔλκεος ὄϊον ὄλβον ἐπάειρεν.

Ac tali quidem initio Orpheus utitur in operibus suis.

Dies uero, siue Diarium ipsius tale habet exordium:

πᾶσι δὲ καὶ μισαῖν θύδραδ', ὃ δὲ σ' αὐτῶν
θυμὸν ἰωνυμίας μόνος κατὰ μῦθον ἀνῶσαι,
ρᾶν τοι ἱερίῃ, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βέλλεις σῆσιν
οἴῳ τάξιν ἔχοντα λυρᾷ, μάλα γὰρ χρεῖς ὄϊον
ἰδμεναι, ὥς αὐτὰ παρ' ἡμῶν κλῖν' αὐτῶν μῶν.

Propter has causas librum hoc titulo inscripsit: Hesiodi opera & dies. Ac Persæ quidem fratri suo illum dedicauit, cuius prima pars tota est ὅδε καὶ οἰκονομικά, continens præcepta de moribus rectè formandis, & rebus domesticis ut decet administrandis, tum exhortationem ad labores, & doctrinam de agricultura. Altera uero pars describit tempora, quibus se labori dare conueniat, diesq; secundum cursum lune discernit, atq; indicat qui sint salubres, & qui inauspicati. Nam post mortem parentum Hesiodus & Persæ hæreditatem ab illis relictam dimiserunt, & Hesiodus quidem fugauit.

vixit, Perſes uerò luxu diffuebat, ſuasq; fortuna in ocio profudit: unde cum deinceps aliqua Heſiodi bona uellet auertere, actionem ipſi in iudicio intendit. Hanc igitur ob cauſſam ille fratrem ab ocioſa uita & luxuria conatur abducere, & præſenti hoc libro ſuadet, ut agricultura ſe tradat.

Si uerò quis cauſſam ſcire cupiat, cur Dies poſtpoſuerit Operibus, ille quidem friuolas multorum ſolutiones emittat, & ſciat ordinem non reprehendendum ſeruatum eſſe. Fratrem enim luxui & ocio deditum oportebat primum exhortari ad laborem, illiq; operum uſum ac neceſſitatem demonſtrare: deinceps uerò etiam diorum, quibus ſingula facere conuenit, doctrinam adijcere. Nihil enim fuiſſet prorsus abſurdius, quàm laborum tempora & opportunitates illi præſcribere, cui nōdum perſuaſeris, ut laborem aggrediatur.

IN HESIODI LIBRVM

PRIMVM ANNOTA-

tiones.

Οὐτοὶ αὖτε γινώσκοντες.) Sciendum, quòd Ariſtarchus & alij quidam hoc proœmium reiſciunt expungantq;: & Praxiphanes diſcipulus Theophraſti affirmat, ſe librum ſine proœmio habuiſſe, qui inceperit ab illo uerſu, ἐν ἀπαρίσκει τὰ ἰδιώματα.

Μῦθος.) πᾶσι καὶ μὴ, quod eſt, inquiri, quaſi omnia inquirant & inueniant propria ſolertia: aut quaſi ab omnibus

nibus querantur. Sunt enim Musæ nihil aliud, quàm ip-
 se disciplina & scientiæ. Aut dicuntur *μῦσαι* tanquam
μαλίσαι uel *ἐνίσκησαι* τῶν *παίδων* *μασί*, quòd augeant
 & enutrient hominem disciplinis. Si quis autem nesciat,
 cur nouem dicantur esse Musæ, & non plures, nec pau-
 ciores, age id ipsum primò pro modulo ingenij nostri ex-
 planemus. Exinde ostendemus, neq; nouem Musas esse.
 Post has uerò fabulosas historias, subtilissimè euidentis-
 simeq; interpretabimur, quid sit Iuppiter, quid Musæ,
 quid Pieria, quid Helicon. Præterea exponemus, quam
 ob causam Hesiodus in Theogonia Musas Heliconias
 inuocet, hîc uerò Pieridas. Musæ sunt nouem, scrutator
 optime, quia numerus nouenarius est quadratus & soli-
 dus. Tales autem etiam sunt scientiæ, eò quòd nouem,
 multoties multa sunt. Ternarius enim numerus est radix
 seu principium multitudinis: Nouem autem ipsius qua-
 dratum, hoc est, multoties multa. Atqui sciētiæ etiam in-
 finite sunt. Alioquin neq; nouem duntaxat sunt Musæ,
 quas fabulosas appellare placet. Sed Bæmelus quidem
 Corinthius tres facit, easq; Apollinis uocat filias: Cephi-
 sion, Apollonidem, Barystenidem. Aratus uerò in quinto
 de Astris libro quatuor enumerat, Iouis ætheris, & Plu-
 siæ nymphæ filias: Archen, Meleten, Thelxinoen, &
 Aæden. Alij uerò quinq; faciunt, illisq; nomina quinque
 sensuum assignant. Epicharmus in nuptijs Hebes septem
 recēset, easq; Pieri & Pimpleidis nymphas appellat: Ni-
 lux, Tritoen, Asopun, Heptapolin, Acheloida, Tipoplus
 & Rhodian. Ab Hesiodo deniq; in Theogonia nouem
 commemorantur: Clio, Thalia, Euterpe, Terpsichore,

Erato,

Erato, Polymnia, Melpomene, Vrania & Calliope. Et
 illæ quidem tres, quas primum posuimus, inuenerunt tres
 musicos sonos, crassum, medium & tenuem: tres accen-
 tus, acutum, grauem, circumflexum: tria tempora, præ-
 sens, præteritum & futurum: tres personas, primam, se-
 cundam, tertiam: tres numeros, triplicitates stellarum,
 & multa eiusmodi, quæ sub ternarium numerum reduc-
 untur. Illæ uerò quatuor inuenerunt quatuor dialectos,
 Ionicam, Atticam, Doricam & Aeolicam, & multa al-
 lia quaternario comprehensa. Quinque Musæ inueni-
 runt quinque sensus & similia. Illæ uerò septem, lyram
 septem neruis constantem, septem zonas, septem plane-
 tas, septem uocales, & hoc genus alia. Nouem autem
 inuenerunt, Clio quidem historiam, Thalia plantarum
 culturam, Euterpe tibias, Melpomene cantum, Terpsio-
 chore choream, Erato sponsalia & saltationem, Po-
 lyminia agriculturam, Vrania Astrologiam, Calliope
 poesin. Propter has igitur inuentiones Musis dearum
 nomina imposuerunt, & Musis à cognitione Musæ,
 hoc est scientiæ, appellarunt. Nunc uerò omnis homo,
 siue uir sit, siue mulier, qui tantum cumque aliquas res
 scrutatur & inuenit, Musicus & Musa dici potest:
 quemadmodum etiam is, quicumque arti Musicæ operam
 nauat. Ita namque laborioso illi Baccho, quem Ostridem
 etiam appellant, contigisse aiunt, ut cum agriculturam
 doceret, tibicines quædam nouem concinerent, & sym-
 phoniam modularentur, quas Musas uocarunt. Alij uerò
 non has, quas modo recensuimus, sed alias nouem aiunt
 primas Musas fuisse: nempe Callichoren, Helicen, Eu-
 nicen,

nien, Thelxinoen, Terpsichoren, Buterpen, Euceladen;
 Diam, Enopen. Qui sanè ignorarunt, ut uerisimile, id
 quod nunc à me dictum fuit, quòd omnes qui aliquam
 artem inuenerunt, tam uiri quàm mulieres, Musici &
 Musæ uocantur. Vnde non solùm istæ, quas illi recen-
 sent, sed etiam innumera aliæ reperientur. Caterùm
 quidam, omnes, quas uocant, Musas uirgines esse affir-
 mant: quidam uerò illas nouem, quæ ab Hesiodo ponun-
 tur, excipiant, & solus reliquas in uirginum numero
 collocant. Itaque fabulantur, quòd Ialemus & Hyme-
 næus fuerint Cliùs & Magnetis filij: Rhesus uerò, Bu-
 terpes & Astrymonis, aut iuxta alios Terpsichores: Pa-
 lephatus, Apollinis illius Carbantis & Thalia: Linus,
 Vrania & Apollinis, aut Pieri terra geniti: Sirenas;
 Melpomenes, aut secundum alios Terpsichores & A-
 cheloi: Melpus, Terpsichores, aut Melpomenes & Lia-
 ni, Apollinis filij, aut secundum alios Lari: Thamyris, Bi-
 ratus & Aethlij Endymionis filij, aut Philamonis: Trio-
 ptolemus, Polymnia, & Celei: siue Chimarri Martis fi-
 lij: Orpheus, Calliopes & Oeagri. Sed quid necesse est
 sermonem tam longè producere, & aures iuniorum oba-
 tundere, loquacitate tam uana, et tam prolixo Musarum
 catalogo describendo, perinde ac si meipsum oblitus,
 Tzetzes nò essem, qui sciat res aptè disponere, & perspi-
 cuitatem amet, cupiatq; plurima scribere, eademq; saluta-
 ria, paruis cõprebensa opusculis: nec uerò studeat pauca,
 eademq; inuutilia, curiose excogitatis & lōgissimis sermo-
 nibus in medium asferre, quemadmodū clamosi quidam,
 & nimia persuasione laborantes, facere consueuerunt?

Verum

Verum enimvero non mea sponte, sed ut tibi gratificer, tam longè à proposito diuerſi, merumq; catalogum Musarum recensui. Nunc uerò mecum adſis, longaq; orationi Tzetſianæ animum aduertas, dum ſummatim comprehēdam fabuloſas uocatas Muſas, & alia quam plurima, poſteaſq; ſermonem adijciam de ueris & reuera exiſtentibus Muſis. qua in re non peccauero, ſi ſina prolixior. Huius uerò ultimæ loquacitatis culpam tibi ipſi imputato. Nunc igitur aſſumptione & recognitione eorum facta, quæ antè diximus de fabuloſis Muſis, eadem breuius repetita, aliaſq; certius explorata auſculta.

Multi igitur Muſas fecerunt multas, eaſq; differentes tam operibus quàm nominibus: & alias quidem dicunt eſſe uirgines, alias uerò nouem, quas Heſiodus recenset, liberos peperiffe, & Iouis eſſe filias atque Mnemoſynæ, natas in Pieria, ex concubitu nouem dierum. Quòd uerò in Pieria ſunt natæ, ideo choreas ducūt circa Heliconem, & patrem ſuum honoribus proſequuntur. De reliquis autem, quæ præter iam commemoratas ab alijs recenſentur, hoc ſcire debetis, quòd illæ fuerint mulieres, inuentrices artium & rerum in uita uſu utiliſſimarum: & Muſarum nomen acceperunt ἀπὸ τῆς αἰαντὸς μῆτις ἀ γυναικός, à ſcientia nimirum, quæ uerè Muſa appellari meretur. Quocirca non ſolùm illæ celebratæ à ſcriptoribus, ſed etiam ſexcentæ aliæ myriades, Muſæ uocari poſſent, ſi quis compertus habeat aliquas, quæ nimirum artes aut res utiles inuenerunt aut excogitarunt. Illæ uerò quæ ab Heſiodo nouem ponuntur, neq; nouem numero, neq; mulieres mortales fuerunt, ſed forſitan deas fuiſſe credi

credi possit, quæ tamen & ipsa non putentur liberos peperisse. Sed Musa quidem est scientia siue cognitio, comparata studijs & institutione, non innata atq; à nullo alio edocta intelligentia. Appellatur autem Musa, ut supra dictum, à quærendo, quod ab omnibus aut plurimis quæretur, aut quod multis inquirendis & curiose inuestigandis occupetur. Collectim uerò & pluraliter Musa, Musæ uocari coeptæ sunt, easq; nouem esse fabulantur, tanquam ter tres, hoc est, multoties multas. Nam ternarius numerus initium est multitudinis. Etiam si enim scientia seu cognitio, quantum ad totum, simplex est atq; uniformis: illa tamen ipsa, quantum ad particularia inuenta & placita, in infinitum extenditur. Sunt enim scientiæ seu cognitiones in hominibus obscuræ, & omnino intra mensuram comprehensæ, nec sunt eiusmodi, qualis est apud Deum, quæ est uniusmodi, certaq; & omnibus numeris perfectæ. Generantur autem illæ nostræ scientiæ, Musæ appellatæ, in Pieria, domicilio Iouis, hoc est, mentis, in loco uidelicet corporis nostri supremo, qui est caput. Inde fluunt *ῥίον*, opima & sagacissima, Ioue per nouem dies cum Mnemosyne commixto, hoc est, mente frequenter reuolvente & memorante ea quæ cognouit. Generatæ uerò scientiæ in tali Pieria, quam modò explicauimus, (non in monte illo fabuloso) ducunt choreas in Helicone, patremq; suum Iouem bymnis celebrant: hoc est, mandata literis circumaguntur & circumferuntur undiquaq; in modum chorearum, & manifestam celebrentq; reddunt mentem, quæ ipsas genuit. Sic ego caput, quod est domicilium mentis, Pieriam appello, libros

ῥίον
alludit
ad uocem
ῥίον.

uerò Heliconem, in quibus Musæ, hoc est, scientiæ & inuenta hominum sapientum, circumsaltant. Neq; hic probo, quæ Proclus de Helicone monte adfert, & de nouem spbaris, in quibus Musæ incedunt, non timentes casum. Sed postquam de Ioue, Musis, Pieria & Helicone satis multa locuti sumus, dicamus etiam, cur aliqui Musis attribuant filios, quorum nomina antea recitauimus.

Primum igitur aiunt, Ialemum & Hymenæum filios Cliūs Musæ fuisse, id est, historiciæ cognitionis (καὶ αὐτὸ παρά τὸ κλέω, τὸ δόξαι, id est, à celebrando originem trahit) eò quòd ille lugubres cantus, hic uerò, quas uocat, odas inuenit. Rhesum autem, Euterpes filium faciunt, quòd eorum quæ ad ornatum corporis & pulchritudinem atq; elegantiam uestimentorum & contextuum pertinent, inuentor fuerit, quemadmodum cultum eius admirandum in bellis describit Homerus, cum inquit:

ἀρμα ἃ οἱ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἔσκησται.

τὸν χαλκῷ χρυσῶα πλάσσει, θαῦμα ἰδεῖν.

Hoc est: Currus uebit aureus ipsum,

Argento inserto fulgens, arma aurea regis

Tota nitent, ipso miranda stupendaq; uisu.

Palæphatum autem aiunt Thaliæ fuisse filium, quòd plantandi artem scriptis suis docuit. Linum, Vrania filium, quòd de cælo & toto mundo opus contexuit. Sirenes, Melpomenæ, aut secūdum alios Terpsichoræ & Acheloi, filias, quòd melodias & chordas primæ inuenerint. Thamyrin, Bratūs filium, quòd primus amorum libros conscripsit. Triptoleum, Polymniæ filium, quòd agriculturam inuenit, τὸν πολλὰς ὑμετέρων, à multis decan-

decanatam: aut τὴν ποικίλην, καὶ πολυμήμονα, hoc est, gratam, & omni memoria celebrandam. Orpheum deniq; Calliopæ filium, ὡς Καλλιολογίας ποικίλως ὑπὲρ, quod poeticam bene & eleganter loquentem, tum hymnos in laudem decorum inuenit. Verum enimvero hanc ipsam prolixam orationem, tibi rursus imputato. Cum enim supra à te persuasus essem, ut omnes Musas recensere, eodemq; labore etiam liberos earum commemorasssem, uidebatur mihi sanè, non fore absurdum, si fabulas illas etiam allegoricè interpretarer. Postquam uerò etiam allegorias illarum rerum tractauimus, age iam alia disquiramus.

Quare hinc Musas oriundas ex Pieria inuocet, & non illas ex Helicone, sicut in Theogonia fecit, cum præsertim poeta noster fuerit Heliconius, ut qui iuxta Ascrum habitauit. Solutio iuxta Proclū. Proclus, uir doctissimus in Philosophia, dicit poetā hoc fecisse institutio modo, quod nimirū uoluit exemplum præbere ijs qui instituuntur, ne propria et domestica pro selectissimis habeant: sed etiā aliena, quæ sunt utilia, digniora existiment proprijs. Quo prænarrato, postea sermonē instituit de Pieria, Helicone & sphaeris, in quibus Musæ choreas ducunt. Præterea addit Proclus, quod hoc nō ipsius Hesiodi sit proœmium, sed alienum prorsus, siquidem multi hunc librum sine proœmio habuerūt: et propterea hinc poeta non suas Musas, sed Pieridas inuocauit, in Theogonia uerò Heliconias. Hactenus Proclus. Sequitur solutio Tzetzi. Nos uerò aliquātulum prolixiore sermone dealbemus ueritatē, & explicemus uerā causam, propter quam in præsentī

Opere Musas Pieridas inuocat Hesiodus, in Theogonia uerò Heliconias. Ego duplices Pierias & Heliconas agnosco, secundum rem ipsam, & secundum intellectum. Ita Musæ nomen tripliciter accipi debet: historicè, intellectuè & elementaliter. Historicè quidem, siue secundum rem ipsam, Pieria & Helicon montes sunt & ciuitates Bootiæ. Pieriam nanque Pierus primùm possedit, qui fuit Methonis frater, pater uerò Lini: unde locus Pieriæ denominationem accepit. Postea uerò eandem Lynceum appellarunt, cuius imperium etiam tenuit Aëropus, maximus natus inter filios Emathionis, sicut Melisseus refert, qui Adelpbica composuit. Helicon autem & Cithæron ab Helicone & Cythærone fratribus nomen acceperunt, quos contra se mutuò pugnassee scribit Lysimachus ille Cyrenæus in primo de poetis libro. Sic igitur historicè, siue secundum rem ipsam, Heliconem & Pieriam agnosco montium esse nomina. Secundum intellectum autem Pieria est domicilium Iouis, id est, mentis. Significat enim τὸ λογιστικόν, hoc est, facultatē rationalem, à qua, ut antè dixi, τὰ πνεύματα, pingua & sagacissima destillant. Helicon autem est consignatio & diuulgatio rerum scrutatione & ratiocinatione cognitarum & comprehensarum, quæ fit per libros, qui undiq; περιελαύνονται, hoc est circumuertuntur. Cæterum Musæ quoq; nomen scio tripliciter posse intelligi. Nam secundum intellectum omnis cognitio Musæ uocatur: elementaliter uerò, astrorum & totius mundi elegantissimus & conuenientissimus motus. Deniq; historicè, id est, secundum rem ipsam, inuentores & inuentrices aliquarum rerum, per

particio

περιελαύνων
alludit ad uo-
cem Helicō.

participationem, Musæ uocantur. Nunc uerò neque de Musis inuentricibus rerum particularium, neq; de Musico astrorum & uniuersitatis motu loquitur: sed de intellectuua Musæ, id est, de scientia, quam antiquo, magisq; Attico more Musas appellat comprehensim. Et meritò quidem hoc libro illas oriundas ex Pieria inuocat, in Theogonia uerò Heliconias, propter causam quam iam dicam. Hic igitur percussor cæli Procle auscultat, qui multum tonus, & sublimia uertis ex altis & sublimibus curculis. Hesiodus hoc libro de plantarum & agrorum cultura doctrinam fratri præscribit, materiam tractans humilem & tenuem: ideoq; non immeritò Musas ex Pieria, id est, propria mente oriundas, nimirum scientiam inuocat: & quodammodo à seipso innuit hoc opusculum proficisci. In Theogonia uerò de origine deorum uniuersitatis tractat: ideoq; quòd magnum erat illud opus, magisq; physicum, aptè ac decenter ibi Musas inuocat Heliconias. Quod ita intellige, Hesiodum ibi introitum sibi preparare, & de seipso affirmare, quòd ea, de quibus in præsentì Theogonia sit dicturus, à seipso non dicet, sed Musarum auxilio & scientiæ, quam ex Helicone, id est, libris decerpserit. Sic ego Pierias, sic Heliconias, sic Musas intelligo. Sic etiam Hesiodum hoc quidem libro Musas Pieridas inuocare censeo, alibi uerò Heliconias. Musarum autem, siue dearum quarumcunq; inuocatio, ut nobis adsint & ferant auxilium ad dicendum ea quæ uolumus, sermo est allegoricus, qui, ut dictum fuit in diuisione poetarum, primum est & præcipuum poeta indicium. Reuera enim propriam scientiam, & non aliquam

alteram, uel deam, uel mulierem, tali inuocatione ad dicendum hortatur.

Sententia procemij talis est: O Musa, id est, scientiæ, quæ honoratis & celebratis uestrū patrem. Per ellipsin uerò & concisionem intelligit Iouem, hoc est, mentem. Quamuis aliqui etiam τὸν δία in uersu scribant, post & ponētes. Venite ex Pieria (hoc enim significat πῖριον) hoc est, organo corporis intellectui rationiq; accommo- dato. Dicite celebrantes in cantibus, hoc est, carminibus & poematis, διὰ ἢ τινα, scilicet τῶν ποίων, quo pacto homines æquē & indifferēter mortales & corruptibiles sunt obscuri & inglorij, expertesq; famæ, tum etiā celebres, nominati & illustres. Barbari uerò & Græci, superfluum & Proclianum est. Secundum Græca uerba igitur textus ita ordinari debet: ὦ μῦσαι κλένται σφίτερον πατρί- γα, δοῦτε δὲ πῖριον, ὑνίπῃσι ἀειδῶσι, διὰ ἢν (λάπυ, τῶν ποίων) οἱ ἱμῶς (ἐπαρχοντες) βροτοὶ αὐδῶσι, (τίσιν) ἀφαιτί τι, φατοί τι. Poeta interrogat, quomodo fiat, ut inter homines sine ullo discrimine corruptioni obnoxios alij quidem sint illustres & diuites, alij uerò obscuri & infames. Deinde inducit loquentem Musam, hoc est, sciētiā suam, quæ dicit talia fieri hac ratione: ἡμῇ καὶ βροτῷ τὸ δίδς, ex uoluntate & consilio Iouis: fatum appellans Iouem. Sed prius explicemus, quot significationes habeat hoc nomen δίδς, deinceps alia consēctabimur. Hæc uox δίδς uniuersim & indefinitè posita quinque significat: sapientes reges, elementa, facultates animæ, affectus, & fatum, quod alij prouidentiam appellant. Sic igitur hoc nomen, δίδς, absolutè positum quinque obtinet significatio-
tiones.

tiones. Singula autem nomina deorum tripliciter exponi possunt: intellectuè, elementaliter, & historicè. ut uerbi gratia, Iano significat hac tria: mulierem regiam, ætherem, & fortitudinem. Nomen Mineruæ similiter: mulierem regiam, crassiorem partem aeris, & prudentiã. Sic de alijs nolo intelligi. Aliqua etiam deorum nomina multipliciter accipiuntur: ut, uerbi gratia, τὸ ζῆς. Historicè namq; significat quẽdam regem: intellectuè autem, mentem: quo pacto etiam Musus, id est scientias, generat. Elementaliter deniq; omne cœlestē corpus cum suis partibus: aerem & constitutionem cœli nubilã: præterea pluriūm solem: tum planetã, Iouem dictum: & fatum, secundum Stoicos. In qua postrema significatione ubiq; accipitur in toto hoc poemate, excepto solo principio. Nã ibi Iuppiter, quem patrem Musarum appellat, id est sciẽtiã, mentem significat. In alijs autem poematis ferè fatum intelligitur, nisi fortasse de elementis aut alijs quibusdam sermo sit institutus. Cæterũ tu multiplices has significationes habe semper in memoria atq; in pectore, ut possis commodè & conuenienter ac pro cõditione loci, quid sit Iuppiter & alia, interpretari. In elementalibus nanq; nomen Iouis pro cœlo aut aere usurpatũ intellige: in intellectualibus, pro mente: in alijs aliter, prout uidelicet expositio materiæ propositæ cõuenire uidetur. Nũc autẽ, ut dixi, fatũ significat. Sed exposito iã sufficienter eo, quot significationes nomẽ Iouis habeat, progrediamur ad alia.

ἡρώϊ αἰῶνις.) ἡ ἡρώϊ, corruptioni obnoxij, ἀπὸ τῆς ἡρώ, quod significat cruorẽ cum pulucre mixtũ. Vocabulũ αἰῶνις quinq; significat: animosũ, maritũ, sexũ uirilẽ,

ad aetatem uirilem prouectum, & hominem.

ῥᾶα μὲν γὰρ βραχέα.) In uoce ῥᾶα fit contractio longae syllabae ῥᾶ & α in unam longam. Alioquin enim uersus scandi nequit.

μικρὸν.) perdit, minorem reddit: ἀπὸ τῶ μικρὸν, paruus. Vnde etiam fit μικρόν, τὸ βραχύχρον, breui tempore durans, fluxum, citò periturum. Sensus autem illius, ῥᾶα μὲν βραχέα, manifestus est & perspicuus etiam idiotis & imperitis: quòd nimirum fatum facillè extollit etiam obscuros, & contra illustres deturbat.

ἰδιὸς οὐλοῖν.) Varios & inaequales mores habentem propter astutiam, οὐλοῖν, hoc est, tortuosum & obliquum appellat. Hunc igitur ait à Ioue dirigi, rectumq; reddi, hoc est, rursum ad simplicem mentis habitum reduci. quod fit, quum punit subdolan illam uasritiam.

ῥῆς ὑψιπέτρης.) ἡ ἀμαρτία, fatum. quomodo autem fatum altitonans dicetur? quòd secundum opinionem philosophorum, ex alto, hoc est, caelesti astrorum motu, fata hominum demittantur, quae alios quidem claros ceterisque imperantes faciunt, & quodammodo celebritatibus ac praekonijis percutiunt tanquam fulmine de super deiectos: alios uero bombulant calamitatibus & infortunijis.

ῥίγλα δάμαλα.) Zodiacum circulum intelligit, ex quo fatum dependet, & unde boni ac mali euentus demittuntur.

καὶ δὲ ἰδὼν.) Assumit rursus suam personam poeta, & loquitur ad Iouem, hoc est, ipsum fatum. Audi, inquit, & da mihi aures, tu qui uides praesentia & inaudis, atque iuste moderaris leges & iura. Ego uero Persae fratri
uera

uera narrabo. Sed nunquid unà cū Proclo nibil dignū
lectū scribemus? Hoc nomen *Αἰκῆ*, tria significat: forum
iudiciale, iustitiam & iudicatum.

ἡμῖς.) *ἡμῖς* terra est secundum Aeschylum. A' iu- Themis
stitia igitur agricultura, iustitia & omne ius *ἡμῖς* ap- quid sit.
pellatur.

τοῦ.) Doricum & paragogicum pronomen. Dore
enim *τοῦ* pro *οὗ* dicunt, *ἡμῶν* pro *ἡμῶν*, & similia.

ὅτι *ἂν* *ἢ* *ἢ* *ἢ*.) Et aduerbia & expletivæ particu-
la uocali subsequente literam *ἰ* recipiunt: con-
sonante autem superueniente, non amplius.

ἐν *ἀφ'.*) In Theogonia Hesiodus unum genus seu uo-
nam speciem contentionum posuit: nunc igitur illud quo-
dammodo corrigens, inquit: Non utiq; unum est genus
contentionum, sed duo. *ἑῖς* enim non solum *ῥῆσις* uoca-
tur, qui est bona contentio: sed etiam inuidia, quæ est pes-
sima & sanguine gaudens contentio.

ἡμῶν.) pro *ἡμῶν*, Ionicè.

δι.) per *ο* *μῖνον* secundum Iones, quod in contextu
longum sit propter ancipitem syllabam. Secundum Do-
res autem & Atticos *δι* scribendum, per *ο* *μῖνα*. Cate-
rū quod in terra & cælo sint contentiones, liquet. Pro-
ducere autem sermonem in rebus parui momenti & di-
ctu indignis, Proclianum est: quemadmodum etiam in il-
lo, ubi Hesiodus dicit, alteram contentionem esse uitupe-
rabilem, & utranq; diuersum animum habere.

Αἰδοῦσα *δὲ* *μὴ* *ἔχουσιν*.) Sapiens Proclus per *δὲ*
intelligit uitam, nos uerò suauissimam illam & anima-
tam rationē. Hesiodus enim de contentione loquens dicit,

quòd contendentes θυμὸν, id est animum, duplicem & bipartitum habeant.

πολύμῃ.) bellū, diffēsio hostilis, πολυαμὴ τις ὄν, ἢ πολλὰς ἀμῶν, quasi multos metens: aut πολυμῆς, magis inuictus, ἢ πολλὰς χῆμας, q. multos fundat, opprimat, prosternat.

σχίλῃ.) molesta, nimium uiolenta. Mala enim sunt uiolēta & illegitima: bona uerò facile & expedite procedunt excurruntq̃.

οὐτὶς τήν γε φιλαΐ ἑρῶς.) Ne cogites in transcurso, hāc esse auctoris sententiam: Nec aliquis hominū illam amat, deorum cōsilio. Sed hoc pacto intelligas: Nec aliquis hominum illam amat, scilicet uolens, sed propter necessitatem & potentiam sic uolentium deorum, hoc est, fati. Fatum enim, ut suprà dictū, per deos debet intelligi, qui grauem illam contentionem colunt. Si quis autem obijciat: Ergo dij erūt caussa mali? Certè quidem, secundum opinionem Hesiodi. Hic enim animarum posuit πρὸς παρὰ φύσιν, statuēs animas ante corpora creatas iam olim fuisse. Ipsæ nanq; animæ per se existētes, nec alimentis, nec fortunis, nec diuitijs, aut alijs id genus corporeis rebus indigebant, propter quas pugna fuerat & cōtentiones. Postquam autem quodam fato corporibus iunctæ sunt, quibus opus est & alimentis, & fortunis, atque alijs similibus, propter quæ contentiones accidunt: ideo non immerito dixit, quòd homines deorum, hoc est, fati consilio decretoq̃ colant contentionem.

τὸν ἐγὼ φέρω.) Bonam contentionem, quæ ἴσα & seu æmulatio uocatur, dicit priorē esse quàm malam, tempore & dignitate. Quòd autem dicit τὸν ἐγὼ φέρω, illud aio non

ex eo dici, quòd ex obscuro originem trahat. Nam & al-
tera ex obscuro nascitur. Sed hoc dico, quòd in principio
fuerit crebus & chaos: postea nati sunt homines. Erit igitur
contemporalis hominibus bona contentio, cum sit
ex illo crebo & chao progenita. Mala uerò eodem tem-
pore postea accessit. omnia siquidem bona, cognata sunt
consutaq; hominibus: mala uerò, acquisita. Aut etiam hoc
modo: Bona contetio ex nocte uidetur nata esse, hoc est,
ex obscuro, quod omnis qui aliquem æmulator, occultè
illum subsequitur atq; imitatur. Inuidus autem palàm ob-
treccat, & conuicia pugnasq; necitat.

ἰγίζον.) Aeolicè per duplex ὁ scribitur.

Δῖος δὲ μὴ νοεῖται. ἰ γόνυ παῖς, Saturni filius Iupia-
ter, id est, ἰ ὑμῶν μὲν, ἰ νοεῖται τὸν νῦν, fatum obscu-
rans mentem, & occultum atq; incognitum, quòd in ex-
celsis iugis & cathedris zodiaci circuli & ipsius ætherij
Iouis sedem obtinet. Dixi enim, quòd secundum exteros
motu astrorū omnia designantur implenturq;: quæcunq;
sunt euentura. Est igitur hæc sententia, quòd Iupiter,
qui habitat in æthere, qui habitat in radicibus terræ, qui
habitat in hominibus, ille inquam alteram contetionem
fecit multò præstantiorem altera. Per Iouem autem fa-
tum intelligi, iam primum dixi.

ἢ τι γὰρ ἀπάμυνον ἔσται.) Bona contentio etiam infir-
mum, γὰρ τὸν μὲν παλαμῶδες δυνάμενον, impotentem, &
ad laborem ineptum, tamen excitat ut laboret. Aut pro
ἰμῶν legatur ἰμῶν, quod est ἰμῶν, eritq; sententia, quod
similiter excitat.

οὐκ ἔστι γὰρ.) hoc est: Aliquis. n. qui cessat ab operando,
& spes

ſpectat alterum diuitem, diuitem quidem ex laboribus, qui etiam ipſe alios ſpectauit, dat operam ut aret & plantet.

ἀρίμματα.) Illud igitur breue eſt, ſed producitur propter ſequentem immutabilem, & fit anceps ſyllaba. Poſteſt etiam, ſi quibus placet, Attico more per α μίγα ſcribi.

ζῆλος δὲ τι.) Bona contentio, etiam zelus ſeu æmulationis appellatur: ſicut mala, inuidia nominatur. Inuenias tamen Heſiodum ſuprà abuſum uocabulo zeli ſeu æmulationis pro inuidia.

ὅς ἄφρονος πεσὺ δαίμονα.) ἄφρονος, πλῆτος, ἡλός, τύχη, & δαίμωνια, differunt. ἄφρονος enim & ἄφρωνος uocatur diues, qui particeps eſt τῷ ἀφρονί. Eſt autem ἄφρονος annua collectio perceptioq; fructuum. πλῆτος, ea quæ per multos annos collecta ſunt: ut uerbi gratia, ſerui, facultates, fundi. ἡλός utruq; ſignificat: τύχη autem ſplendorem uitæ & eleuationem. δαίμωνια, ut multa ſilentio prætermittam, τὸ ὡς τῷ δαίμονος, hoc eſt, animalium uirtutum beatitudinem deſignat: Homerus enim & Socrates animam etiam uocant δαίμονem.

ἀπὸ καραμῖος καραμῆ.) Digreditur iam etiam ad malam contentionem, & proprietatem illius deſcribit. καραμῆς originem trahit ex τῷ καραμῆος τὸ δαίμων, formido, metus perterritor: aut ἐκ τῷ καραμῆος τὸ ἵκω, qui decidit ab habendo, deiectus à ſuis facultatibus.

τῶν ἐνὶ θυμῷ.) ἐν τῷ θυμῷ. Eſt autem θυμός hoc loco animus. Alioquin etiam partes animi ſignificat, quæ tres recensentur: τὸν θυμικόν, irascibilem: ἐπιθυμητικόν, concupiſcibilem, quæ uoluptate alitur: & λογιστικόν, rationalem,

nalem, in qua consistit uis consultandi, ratioq; subducendi. Est enim concordia cogitationum.

καὶ χαρῖς.) malis gaudens, aut qua mali gaudent.

ἀγορῆς ἱκανὸν.) auditorem eorum quæ in foro uenælitio narrantur. Habet autem nomen ἀγορὰ plures significationes. Interdum forum significat, ubi exercetur mercatus: aliquando curiam seu forum iudiciale: sæpe multitudinem in utrisque congregatam, tum rumores & sermones qui in utrisq; sparguntur: abusiue postea quemlibet rumorem siue narrationem. ἀγορὰ dicitur etiam omnis res in foro emptæ, & numisma per quod emitur.

ἀπὸ γὰρ τ' ἀλίης.) hoc est: Non oportet contentionum studiosum esse, & tempus consumere in foro uenalitio, illum hominem, cui annuatim non prouenit ex terra tantum fructuum, ut toto anno seipsum sustentare possit.

ἀρα.) cura, sollicitudo, & habet tenuem spiritum. uno de ῥῆματι & dicimus, cum tenui syllaba α, & non cum aspirata φ.

ἀλίης.) pauca, infrequens, non autem parua.

vanίωμι τ' ἀγορίωμι τι.) Duæ synizeses siue contractiones sunt in hoc uersu. prima ibi, ῥῆμα τ' ἀγο, ut sit dactylus. Nam illud ῥῆμα pro una longa scandi debet. Secunda ibi, ῥῆμα τι, ut sit trochæus. Nam ῥῆμα pro una longa ponitur.

βίος.) Hoc nomen βίος sex significat. artem seu genus uitæ: ut cum dicitur, βίον ἱμπεριόν & φιλόσοφον ἴσθι, mercatoriam aut philosophicā uitam egit. mores: ut cum dicitur, χρῆσθαι βίῳ ἐνί, bonos mores habet. presentē mundum: tēpus uitæ siue ætatem uniuscuiusq; supellestem,

& co-

ἔ copias: ut cum dicimus, πολὺς ἦν αὐτῷ ὁ βίος, homo fuit copiosus, magnas opes habuit. postremò alimenta, quæ ad uitam sustentandam pertinent: quemadmodum hoc loco positum intelligi debet.

ἰταρὸς.) qui per totum tempus sufficiat, in τῷ ἔτῳ fit ἰταρὸς, ἰταρὸς, ἔ per ectasin, ἡτάρως.

ἄρῳ.) ὁ ἐκ τεσσάρων ἡρῶν γινόμενος, qui ex quatuor partibus anni provenit. Apposuit autem ἄρῳ nomini βίος commodè admodum, ad differentiam, quòd sciret nomen βίος plures significationes obtinere. Quia uerò sciebat, etiam alia esse, quæ uitæ sunt utilia, eademq; ὡς ῥῶα, nec tamen ex terra proveniunt, idcirco apposuit ἰλλυδ, τὸν γαῖα φέρει.

δρυμέτης ἀντήρ.) Cereris, hoc est, terræ donum. terra enim uocatur δρυμέτης Doricè. Dores namq; pro γ, ἀ ponunt: ut uerbi gratia, δρυφίδης dicunt pro γρυφίδης, ἔ δρυμύτης pro γρύμυτης.

ἀντήρ.) ἀντίς femininum, radius est siue coruscatio solis. Et ἀντήρ litus uocatur. Donum autem, ὁ ἀντήρ, τῷ ἀντήρ, τὸν ἀντήρ, in τῷ ἄγῳ, quod est fero. Ac nunc quidem, quid sit δρυμέτης, breuiter dixi, quod certum est, perspicuum ἔ indubitatum. Dicamus uerò etiam allegoricam historiam, illamq; interpretemur. Ex Creta, aut potius ex Sicilia, Pluto rapuit Cereris filiam Proserpinam, quā Græci etiam ῥίγην appellare solent. Dum autem mater raptorem persequitur, Athenas ἔ in Græciam usq; peruenit: ubi Triptolemus, Celei ἔ Metaniræ filius, ipsam de amissa filia certiolem fecit. Ceres igitur, ut beneficium indicatæ filiae recōpensaret, Triptolemo donauit semina ἔ cura

Curium, quem alati dracones trabeant, quo circum
 uetus ille totum orbem lustrauit, & sationis usum atq;
 agriculturam monstrauit. Haetenus fabulosa. Veritas au-
 tem sic se habet. Cum nondum agricultura ratio in Sici-
 lia & Affrica esset nota, & uictus hominum sponte na-
 turæ proueniret, rursus ille euauit, nemine agriculturæ
 sciente. Cecrops autem, aut alius quissiam, Argum in Li-
 byam & Siciliam transmisit, nescius facti, iussitq; colli-
 gere frumentum ibi natum, & in Græciam transporta-
 re. Quo utiq; facto, adductoq; frumento, Triptolemus a-
 rare & seminare primus occcepit in uico quodam A-
 chaia, Aroe dicto, ἀντὶ τῆς ἀρόδος, à prima nimirum ibi
 facta terræ irrigatione, qui nunc Nouæ Patræ uocatur.
 Sed aliter plurimi sentiunt, qui in Eleusine, Atticæ regio-
 nis loco, id factum esse contendunt. Atq; hoc modo colen-
 di agros & comportandi fruges occasionem initiumq;
 primum dedit: deinceps idem libris quoq; rationem agri-
 culturae descripsit, itaque omnibus hominibus impertio-
 uit. Sic *Ἀνύστis* quidem terra uocatur, ἵτι πάσι τῆς γῆς μή-
 τερ, quod terra sit omnium mater. *ῥίον* autem siue Pro-
 serpina significat ea quæ ex terra ad uitam pertinens
 annuatim proueniunt: seu potius frumentum & a-
 lios terræ fructus, propter quos plurimæ cades & bel-
 la sunt. Hanc igitur *ῥίον*, hoc est frumentum, ra-
 puit Pluto. Cum enim illud sponte naturæ primum
 proueniret, contigit ut euanesceret rursus propter i-
 gnorantiam agriculturæ, ut diximus. Quod autem Aro-
 gus ipsum in Græciam aduexit, & postmodum Tri-
 ptolemus in Eleusine seminauit, enatumque ex terra
 collegit.

collegit, atq; etiam rationem illius colendi docuit undiquaq;: idcirco finxerunt, Cererem Athenas uenisse, hoc est, terræ dona: & à Triptolemo institutam inuenire filiam, quæ ex Eleusina ascendat, ex inferno splendens. In terra nanq; Eleusina occultatum & satum frumentum, in lucem produit. Dracones autem alati, sunt sermones passim inter homines dispersi, librisq; comprehensi, qui undiquaq; currunt & agriculturam docent. Hactenus fabulosa & allegorica. Sed recitemus adhuc historiam alteram, quæ circūfertur de Cerere. Osiris, quem etiam *δίουρον* uocant, cum Iside uxore sua, aliàs Cerere uocata, & plurimo exercitu, passim oberrauit cum cantilenis & tibijs, atque hoc modo agriculturam & sationem plantarum hominibus monstrauit. Vnde ipsum etiam *δίουρον* appellarunt, tanquam inuentorem sationis: Isidem autem *δῆμωπαρ* siue Cererem, *ὡς τὰ ἀγῶν δαπνία* *ἔλω*, tanquam ea quæ ex terra crescunt dantem, & agriculturam docentem.

τὸ λινοπράμπετον.) Quo utiq; dono & uictu ex agricultura proueniente satiatus, *ὀφίλλαις*, excitaueris, pro *ὀφίλλαις* *ἀγῶν* *αὐτῆς*, excita atque auge contentionem. Ne uerò existima, Hesiodum hortari fratrem, ut fiat studiosus contentionis: sed tali sermone utitur, quod sciebat, cum qui operibus & agriculturæ uacabit, non amplius talia curaturum, alijs occupatum. *λινοπράμπετον*, & quæcunque in medio alicuius uerbi consonantes geminant, Aeolica sunt.

ἑξήμας *καὶ ἀλλοπρίαις*.) Poetæ etiam duas literas, ut hoc loco, elidunt Aeolicè, & longas abbreviant.

τοῖς δὲ ἐνὶ τῇ δόξῃ (ἴσται.) Non autem amplius secun-
da uice ad hunc modum tibi succedet, ut mea auertas: sed
faciamus rursus pactiōnem de nostra lite rectis iudicijs,
quæ à Ioue, id est, prouidentia seu fato in precio habentur.

δωροφάγους.) Non dixit δωροδόκους, quæstui & mune-
ribus inbiantes: sed significantius δωροφάγους, doniuoros,
hoc est, uitam ex acceptis donis uiuentes. Tales autem ni-
hil mali aduersus alteram partem iudicant, propter ui-
etum quem inde consequuntur. δωροδόκοι autem quidam
sunt, qui non malo, sed bono studio atq; affectu munera
acceptant.

ἰσὺ πλείον ἡμῶν πωλῶς.) hoc est: In quali re dimi-
dium sit maius sua sorte, siue suo integro ex omnibus par-
tibus perfectō. In nomine ἰσὺ multitudo ponitur pro ma-
gnitudine. Illud πλείον uerò de dignitate intelligatur. E-
xēpli gratia, qui iusto modo decem lucrifacit, illa pluri-
æstimantur quàm uiginti, quod ad dignitatem attinet.
Non enim quantitate dimidium plus esse toto quispiam
dixerit.

ἰσὺ ἰσὺ ἐν μαλάχῃ.) Breuiter, nec plenè dicit hoc He-
siodus. Cum enim dixisset, quòd non cognoscant, ubi di-
midium plus sit toto: infert iam, quòd etiam nesciant,
quàm magnum emolumentum faciant malua & aspho-
delus, quamuis leues sint herba. Cætera quæ huic perti-
nent, uersibus includamus.

Iniusti sumptuosi non iuuant cibi.

Sed uanos ille sermones rursus expuit,

Eruetans nimis arrogantem turbinem,

Dum uult docere rationes Halimi:

Innehitur in
Procli expo-
sitionem.

Sed nil sciens scribendo perdit operam,
 Quamuis magnificis spumat sermonibus.
 Ast ego dicere & docere & scribere
 Nolens, adducor huius uanis plausibus.
 Scilla bulbum & leues maluæ ramusculos
 Cædas in pila, & mel commisceas simul,
 Et extrahens sectorum olerum modicum
 Edas, nec ignea te uexabit fames,
 Si misces illa scilicet sagaciter:
 Si non, ad inferos cures non segniter.
 Nam scilla solet imperitos tollere.
 At si rursus uenenum rectè dempseris,
 Quod fit, in ollis si cum aquis ebulliat,
 Atq; hinc siccetur radijs solaribus,
 Secentur frustula, & miscentur sesamo
 Simulq; melli & lacrimæ papaueris,
 Quo decet pondere, & quo conuenit modo,
 Quem noscens ipse, non scribo accuratius,
 Sat multos nutries tam paruis massulis.

λέγεται γὰρ ἔχειν.) pro λέγουσιν, Atticè. Solent
 enim Attici participia pro uerbis ponere. Quidam in his
 uerbis παραλὺν esse uolunt, ut sit λέγεται tanquam
 λέλειπται, pro λέγουσιν: illud uerò ἔχειν redundet. Ita ue-
 rò hæc uerba intelligantur: O' Persa, ne teras tempus
 uersando in foris & sodalitijs. Qui enim diuturnum ui-
 ctum non habent ex agricultura, illos non oportet otia-
 ri. Vbi autem uictu ex terra elaborato propriâ domum
 compleueris, tum si tibi placuerit, alijs litem moueas. Dig-
 nanque, hoc est, fatum, quod ex astris procedit, abstrusis
 suppress-

suppreſitq; uictum, ut iam occultum illum obuolutumq; magno labore homines comparare oporteat: quem antea quidem paruo negotio & unius tantum diei labore potuiſti acquirere tam copioſum, ut illo intra totius anni ſpaciū in ocio frui potuiſſes. Ita clauum quoque nauis ſuper fumum ſtatim ſuſpendebas, nimirum ſemel tantum nauigio utens: & conquieſcebant boues, quorum laboribus ſuperſedebas, ſemel tantum laborem ſuſtentans. Verum Iuppiter, hoc eſt, fatum, occiuit celauitq; tam facilem tamq; leuiter comparabilem uictum, poſtquam Prometheus ipſum fraudauit, & ignem ipſius furatus fuit: pro quo furto mulierem ille fecit, cuius miniſterio uſus uitam ærumnis compleuit. Hactenus fabuloſa. Sed iam attende allegoriam ueritati magis conſentaneam, quæ ſecundum Græcos ſic ſe habet: Quicumque inter Græcos mundum cœpiſſe generatumq; concedunt, ij dicunt, primū diſruptionem apertionemq; crebi factam, æremq; ſuprà conſtituiſſe, & inſimo loco reſediſſe terram limoſam, & undiquaq; mollem ac liquidam: ex hac uerò deinceps putres bullisq; turgentes membranas prodieſſe, quas ſol interdū calefecerit, noctū autem lunare humidum nutriuerit. Hoc igitur pacto cum membrana illæ paulatim augeſcerent, clamorem edere cœperunt, atq; homines inde fiebant, aliæq; omnis generis animalium formæ, prout aliqua uincebat elementorum temperatio, nimirum uel aquea, uel ignea, uel terrea, uel ærea. Exiccata autem terra, ineptaq; ad generandum reddita, aiunt iam ex mutua commixtione ſeminis generationem fieri. Quod autem animalia ex terra

possint generari, hoc probant multipliciter, & inter alia adducunt pro confirmatione generationem illorum quæ fiunt in Thebaide Aegyptia post recessionem exundationis Nili. Alius uerò temporis homines erant simplices & inexperti, nec ullam artem nec agriculturam tenebant, neq; aliud quicquam : nec quid morbus aut quid mors esset, cognouerant : sed super terram tanquam ad lectum cadentes, expirabant, nescientes quid patientur. Amorem tantum mutuum exercebant, & rusticam degebant ætatem, moreq; armentorum è suis habitaculis prodibant : communiter fructibus arborum atq; herbis uescebantur, sibiq; inuicem contra feras opem ferebant, commilitabantq; nudi nudis manibus. Cum autem sic nudi essent, & sine uelamentis ac pecunijs uiuerent, nec fructus aliaq; terræ nascentia scirent recondere, sed solo uisitu quotidiano uterentur, accidit ut saeuiente hyeme pluri occiderent : donec tandem necessitatem nacti præceptorem, cauitates arborum & syluosa loca, atq; rupturas petrarum & spelæa incoluerunt : & fructus qui conseruari possunt, uix tandem cognoscere, & semel collectos, in spelæis recondere cœperunt, illisq; per totius anni spaciū uescebantur. Tali fato dum uiuerent, simplicem, temperantem ac concordem uitam degebant, necdum ignem cognitum habuerunt. Non reges, nec præsides, nec dominos, nec exercitus, nec uolentiam, nec rapinas experti : sed concordem & liberam atq; temperantem uitam agebant. Postquam autem ἀγαθήν τιπον, hoc est, prudentiores facti & circumspectiores, ignem inuenerunt, & calidius, hoc est, astutius suas res tractare cœperunt :

perunt: tum statim amiserūt prioris moderatæ illius atq; liberæ uitæ conditionem, siue fatum, quomodo aliquis dixerit. Ignis namque usu atq; tractatione artes inuenerunt, per quas uita exornatur, & iucunda atque amabilia uenustaq; consequimur, quæ nos inſtar mulieris demulcent & deliciores efficiunt. Hoc uocat poeta formationem mulieris: quod post inuentionem illorum, aſtutia inter homines conſecuta fuit, & prouiſio, omnia umq; artium inuentio, & transformatio temperantis & duræ uitæ in magis fœmineam atq; mollem. Quam mulierem etiam Pandoram & telam artificioſam, atq; alijs infinitis nominibus quiſpiam appellare poſſit. Sic igitur propter ignem, quem Prometheus ſurripuit, hoc eſt, propter inuentionem atq; uſum illius, inuenimus nouum malum acquiſititium, deliciores uidelicet uitæ genus, in quo molles lectos & tapetas pro ſtragulis amplectimur, rem amabilem ualde, nobisq; gratiſſimam. Vocatur autem malum noſtrū, quod dum illa quæ nos ſplenſcere faciunt, magno ſtudio atq; deſiderio comparare cupimus, nunquam laboribus moleſtiæq; finem faciamus atq; requieſcamus. Quocirca cum antea noſtri iuris mancipijq; eſſemus, & ſine iniurijs uiueremus, iam nunc iugo ſeruitutis nos ſubiecimus, & reges ac præſides & domi nos agnoſcimus, quibus noſtro labore cum multo tremore inſeruimus. Inde cædes, pugnæ, triſtes turbæ, letales tumultus profluxêre. Quod ſi homines ἐμυδίζουσι, hoc eſt, poſt rem peractam prudentiores, mali accepti memores, inuentas illas artes aſpernati fuiſſent reieciſſentq;, tanquam ὑπερδύτου quidam, quibus ante euentum

suppetit consilium, nullas certè calamitates, quæ ex fortunata, beata molli, atque inter dulcedinem & amaritudinem uersante uita proueniunt, experiremur: sed beatam illam, liberam, simplicem, frugalem, concordem, & malis uacuam uitam uiueremus: exiguis tantùm laboribus annuos fructus atque olera ad alimoniam colligentes asseruantesq̃, & si quid eiusmodi necessarium esset, & inuentas delicias relinqueremus. Hoc igitur ipsum etiam Hesiodus Persæ fratri demonstrare proposuit his uersibus, quos explicare instituimus. O Persa, si talis fuit olim uita, fatumque illud, & iam hoc tempore uetus ille uiuendi modus interijt, iamq̃ sine summa difficultate uictus comparari non potest, cui multis opus est: decet te profectò minime oeciari, sed labori manibus pedibusq̃ incumbere. Vix enim etiam hoc pacto à difficultate huius uitæ te liberaabis. Sed hæc satis de sensu: age uerò iam uerba ipsius textus explicemus.

ἡρῶν τῆς γὰρ ἰχθῆρος.) Dij, hoc est, fatum remouit atq̃ occultauit priorem illum simplicem uictum, & iam molestijs ac laboribus inuoluit.

πρῶτος γὰρ κρῶ.) Tunc enim, primo nempe seculo, unius diei labore potuisti comparare uictum, qui per anni totius spacium uitæ propagandæ suffecit. Laborem autem intelligit non agriculturam, neque aliam quampiam artem (quæ ambo nondum extiterunt) sed collectionem fructuum.

ἀψα κὶ κωδάλιον.) Statim in fumum proiecisti clauum, aut cremasti, aut tanquam fumum & rem nibili seruasti:

seruasti: hoc est, non opus erat te nauiculariam exercere, sicut hoc tempore.

ἀπώλει.) pro ἀπώλει, cessabant opera bouum & mulorum. Neque enim horum animalium labore nobis opus fuit. Qui uerò sic explicant hunc locum, ut dicant, tantum unica fuisse opus nauigatione, & similiter unica aratione, postea clauum super fumo positum fuisse ad exiccandum, & iumenta agriculturae destinata cessauisse, illi temerè nugantur. Necdum enim illo tempore fuit in usu nauigatio, neque agricultura. Quod cum Hesiodus quoque non ignoraret, idcirco ad hunc modum locutus fuit: aut fortasse sermonem etiam separarat poeta, & ea quæ nunc fiunt, accommodat primis temporibus. Sic autem magis allegoricè debet intelligi: Tantum semel exciperes laborem in colligendis fructibus, si esset eiusmodi uiuendi ratio, qualis olim fuit: extraq; fumum & seorsim à curis rerum ad uitam pertinentium gubernatricem mentem teneres, hoc est, sine solitudine uitam degeres. Cessarent autem αἱ βόαι, eiulatus, pugnae, tumultus, & illa cum barbaris gentibus connubia, quæ per suspiciones & bella contrahuntur. Ista nanque mulos appellat: potius autem illos qui ex talibus commixtionibus fiunt aut nati sunt. Ita nanque Cyrum regem ab oraculo mulum appellatum, scriptores tradunt, ut qui esset ex origine materna Medus, ex paterna uerò Persa. Aut simpliciter commercia & pugnas conflictusq; gentium cum gentibus, mulos appellat: eosq; ταραχὴς, quòd multa perferant & patiantur illi qui bellum excitant.

ἀλλὰ ζῶς ἐκρυψί.) Sed fatum simplicem & frugalem
 illum uictum occultauit, quòd esset hominibus infensum.
 Facit autem fatum personam, illiq; iram attribuit. Oc-
 cultauit igitur, quod esset infensum Prometheo, hoc est,
 prouisioni præscientiæq; nostræ, obliqua contortaq; co-
 gitanti, propterea quòd fraudauit ipsum fatum. Occulo-
 tauit autem sibiq; asseruauit ignem, quem rursus quidem
 magnus filius Iapeti, hoc est, motionis illius quæ fit in mē-
 te, προμνησ, id est, prouisor dictus, hoc est, nostræ pro-
 uisio præcognitioq; surripuit, & surreptum impertiuit
 hominibus secundum consilium Iouis, hoc est, fati magna
 consultantis. Non enim mutatur fati uoluntas, Surripuit
 autem illum in caua uirgula. Iouem ipsum, hoc est, quod
 dixi fatum, uocat τῶν κίρκων per metathesin, hoc est,
 transpositionem, quasi τρέποντα καὶ λαϊάγων ἰσχυρόν, hoc
 est, uertentem & debellantem aduersos & infelices, δι-
 κερ κίρκων, instar fulminū : aut certe quasi τρεπόμενον
 τοῖς κίρκων, gaudentem fulminibus, hoc est, elationibus
 & speciebus. Quale autem fuerit illud ignis furtum, iam
 aduerte. Olim quidem homines usum ignis planè igno-
 rarunt. Quidam uerò προμνηστικοί, hoc est, prudentio-
 res, quum hyeme animaduenterent, arborem fulmine
 tactam quendam caloris sensum sibi proximis mouere,
 conati sunt ignem custodire: itaque illum inanibus quo-
 busdam lignis atq; uirgulis, quibus potuit conseruari, im-
 posuerūt. Cumq; primus ille ignis cœlestis fuerit, ad eum
 modum, quo dixi, comparatus, posteaq; in usum omnium
 nostrū uenisset, idcirco fabulati sunt surreptum esse
 præter uoluntatem fati, prioris nimirum : siquidem dixi
 antea,

antea, nostrum primum fatum fuisse, ut simplicem, atque usu ignis & artium carentem etatem degeremus. Alterum uerò fatum, hoc est, accidens alterum ex prouisione nostra inuenit ignem atq; artes, quas mulierem Pandoram poeta appellat. Quæ uerò ab alijs quibusdam adfer-
tur allegorica interpretatio huius loci, ut ignis significet rationis capacem uitam, uirgula uerò ipsum corpus: eam superuacaneam existimo, neq; per omnia sibi constantem. Restat autem adhuc Rhetorica & realis allegoria, quæ dicit de igne, quatenus ad usum transfertur, deq; illis, quæ per ipsum sunt inuenta ingenio prouisionis nostræ, tum de exornatu uitæ, qui fit per omnes artes, quas ignis monstrauit: quas etiam mulierem Pandoram appellat, & à Vulcano fabricatam affirmat. Sed de hac allegoria in accurata expositione uersuum magis perspicue dilucideq; dicemus. Nunc uerò etiam ordinem uerborum in contextu exponemus, quæ tali modo ordinari debent: ἀλλὰ ζῆς (hoc est, ὁ εἰμαρμίνης) ἐκρυψὶ χολυσάμιν, ὅτε μιν (pro αὐτὸν) ἔξῃ πῖττος δ' προμηθεὺς. ἐκρυψὶ ἢ τὸ πῦρ ὁ αὐτὸς προμηθεὺς ὁ ἀγκυλομήτης, τὸ μὲν (pro ὅσον) πῦρ αὐδῆς (pro δὲ) ὁ ὧς πᾶσι τῷ ἰαπίσοιο (hoc est, ipse Prometheus) ἐκρυψὶ, καὶ ἐλίσσας κατ' ἄγχι τοῖς ἀνθρώποις ἐν λούλῳ νάρθηκε διδὸς παρὰ (pro παρὰ γνώμην τῷ διός) τῷ μοτιέσθ' & λαθὼν αὐτὸν τὸν δία τὸν τιτυκίρανον, (εὐὴ τῷ εἰμαρμίνης) τίτινα αἶ' ἀνθρώποισι μῆσατο ἐθέλια λυγρὰ. (scilicet ὁ προμηθεὺς, hoc est, nostra prouisio, non Iupiter, quod est, ὁ εἰμαρμίνης, fatum.)

Intellectualis allegoria fabulæ de Prometheus.

τὸν δὲ χολυσάμιν &.) Prouidentissimæ autem nostræ menti insensa ὁ εἰμαρμίνης νικητὴς ὥσπερ ἀγῶνισα

νεφέλαις, quasi nubibus obruta conuolutaq; & caliginosa atq; inuisibilis, antequam exitus adueniat, sic loquitur: O Iapeto oriunde, rationalis motionis fili, prouidum & consultissimum consiliū, hoc est, o homines prouidentissimi, gaudete, quod ignem inueneritis, et prioris illius non exquisitæ, sed simplicis uitæ fatum mutaueritis. Quod autem per nubecogam & fulminatorem Iouem, fatum intelligat, iam diximus, cū etymologiis simul indicaremus.

εἰτ' αὐτῷ.) hoc est, uobis inuentoribus & posteris uestris cedit hoc inuentum in maximum damnum. Ideo namq; quod prioris uitæ genus mutastis, & hunc ignem inuenistis, dabuntur uobis artes, quæ quidem exornant uitam, & delectant atque emolliunt instar mulieris, ueruntamen non sine calamitatibus & molestiis. Diligent tamen laboriosam & duram atq; molestam hanc uitam, eò quod delectabilis fiet propter spem.

ἢ ἰσάρ.) Ita quidem fatum dixit, alloquendo Prometheum, & continuo Vulcanus, hoc est ignis, formauit Pandoram, formosam mulierem, hoc est, congeriem seu cumulum artium, πάντα δὲ δρυμίνων τῷ βίῳ, quod uitæ humanae omnia donent, aut secundum Hesiodum, quod ex omnibus diis, hoc est, animalibus potentijs sint compositæ, donaq; sua acceperint. Nam ex igne, quem Vulcanum uocat, acceperunt materialia & organica: ex intellectu uero, quem Mineruam appellat, stabilitatem et solertiā: ex temperatura autem, quam Venerem uocat, uenustatem: impudentiam deniq; & industriam atq; uersutiam in negotijs & mercaturis, ex Mercurio, quo nomine seramonem uocalem intelligit. Postquam autem ex igne & intellectu

Pandora quid sit, & unde dicatur.

intellectu mulier, hoc est, cultus pulchritudoq; apparuit
artium & artificiosa tela, nosq; omnium artium periti
facti sumus, amari fati decreto, quod etiam ipsum ad po-
steros promanauit, hac ratione per omnem uitam cala-
mitates exundarunt. Quod autem Hesiodus iratum fa-
cit Iouem, hoc est fatum, & ipsi furorem atq; sermonem
& alia attribuit, hæc omnia figuratè per prosopopœiã
dicuntur. Inducit enim fatum, quasi per aliquem hæc fa-
ciat. Hoc autem à Rhetoribus, schema *ἡ ἀπόδειξις* ap-
pellatur. Sic enim opus fuisset dicere: Si fatum esset præ-
ditum sensu & sermone, locutum esset, & iratum se o-
stendisset, quod homines prudentiores ex imprudenti-
bus & informibus facti, ignem tractare cœperint, at-
que illius adminiculo artes inuenire aggressi essent. Di-
xit uerò & risit Sardonium, quemadmodum uos expe-
riemini. Dabo enim uobis quod optatis ex igne inuenire,
artes nimirum, à quibus ornatus & uenustus, & omne
delectabile, sed non sine doloribus, & assiduis, infinitis
laboribus & molestijs, uitæ uestræ continget. Nunc au-
tem per nubecogam & fulminatorem Iouem neque cœ-
lum, neq; stellam, neque fabulosum illum regem, neq; al-
liud quicquam, neque mentem intelligit poeta, sed fa-
tum & fati decretum. Propterea illud quod hic nubeco-
ga & gaudens fulmine appellatur, sic dixit, ut iam de-
clarauiamus. Reliqua autem præsentis materiæ non con-
ueniunt, ideoque prætermittimus. quemadmodum &
ab initio dixi ita faciendum esse in omni interpretatio-
ne, ut diligenter expendamus, quæ ad uersus intelligen-
dos faciant, & quid pro subiecta materia per Iouem,
per

per Mineruam, per Prometheos & cetera intelligatur, ne uidelicet temerè erremus propter multas significatio- nes horum nominum, & confundamus carmina atq; sen- sum. Vnde & ego subiectam banc uersibus significatio- nem, ex etymologia explico, & sensum illorum expla- no: cetera autem sæpenumero prætercurro, ex quibus auditores nullum fructum consequi uideri possit, & qui- bus scribendis excrescat quidem opusculum, sed sine uo- lo commodo. Quis enim ignorat, quòd alibi in uersibus

Fulmen unde
generetur.

cælum nubicoga & gaudens fulmine dicatur? Cogit eo- nim nubes & strepitum edit, siccumq; aerem motu eli- dens, fulmina facit iaculaturq;. Scimus etiam, mentem Io- uem appellari, & accuratum sensum innuere: quemad- modum & de alijs omnibus fieri possit. Sed nunc illa prætermittimus, quandoquidem de fato sententiam per allegoriam & etymologiam satis explicauimus.

ixxi. i. i. v. d. u.) Iterum hoc loco Proclus miserabiles nu- gas adducit. Quibus placet, inspiciant librum illius, & fasciculum talium excerpant. Nobis autem conuenit o- mnia familiari decentiq; modo scribere. Tripliciter scio hoc nomen Prometheus, accipi. Significat enim ali- quando, ex motu cæli constantem mundi machinam, & firmamentum huius uniuerſi, quod iuxta Græcos decre- to fati factum est: cui etiam uocis distributionem & de- ceptionem Iouis attribuo. Sed de hoc nunc allegoricè loqui non iudico esse operæ precium. Sensus enim hic li- teralis est, & Theogonia magis conuenit. Scio etiam hi- storice Prometheus dici hominem, qui rudes & agre- stes hominum mores emendauit, & ad ciuilioris atque prudentis

Promethei
tres signifi-
cationes.

Prometheus
literalis.

Historicus.

prudenteris uitæ genus retraxit, quem propterea fabu-
lantur hominum fabricatorem fuisse. Scio etiam intel-
le- Intelle-
Etiam aliquem esse Prometheum, nimirum prouisionem-
Claus.
& prospectiõem hominum, quæ dicitur filius Iapeti,
hoc est, rationis quæ sit motu, & Clymenæ, hoc est, uo-
calis intellectus. Nam Themis, hoc est terra, mater est li-
teralis Promethei. Alterius igitur pater est, ut dixi, pro-
uisio, quæ est motus rationis, omniâq; completens con-
uersio. Iapetus autem uocatur *ἡ ἀπὸ τοῦ ἰσθμίου*, quod est in- Iapeti ety-
citare, & *ἡ ἀπὸ τοῦ ἰσθμίου*, quod est uolare undiquaq; & omnia mologia.
scrutari, deq; omnibus inquirere. Habet hic Iapetus etiã Epimetheus;
aliud filium Epimetheum, tardæ mentis & serò pruden-
tem, qui non ea præditus est prudentia & intellectu, ut
etiam futura possit agnoscere: sed qui post factum sapit.
Quod autem hæc tanquam à fato dici introducuntur,
prosopopœia est, ut dixi, & schema *ἡ ἀπὸ τοῦ ἰσθμίου* à Rhe-
toribus uocatum. Furtum ignis dixit inuentionem illius
ex fulmine tacta arbore, per Prometheum, hoc est, pru-
dentiam hominum, qui primo seculo uixerunt. Deceptio
& fraudatio fati, quod Iouem modò appellat, significat
mutationem illam prioris uitæ, hominibus factis pruden-
tioribus, & inuento igne, id quod & inuentoribus &
posteris caussa fuit maximarum calamitatum. Nam pro
inuentione ignis fatum siue accidens, non primum, sed
secundum, ut supra quoq; attigi, formauit illam quæ sit
per artes, totius uitæ elegantiam culturamq; & delicias
atq; mollietatem, quæ dum adipisci magno studio cupimus,
interea non mediocriter affligimur, & molestijs affici-
mur. Atq; ita sensus patet, & res ut se habet, iacet opti-
mè. Procli

me. Procli autem explicatio eget lachrymis.

ὡς ἴφαι' ἐκ δ' ἰγλασσι πατέρ' αἰδέσθαι τε θιώει τε.) Hæc quoq; per prosopopœiam & schema λαδ' ἰπιδίσιμ uocatum, dicuntur, pro eo: Si fuisset sensus fato, risisset Sardonium. Appellat autem fatum, patrem hominum & deorum, eo quod secundum quosdam Græcos, dij, hoc est, elementa, & homines, aut ea quæ fiunt in elementis, & illa quæ hominibus accidunt, fati consilio existūt: ut uerbi gratia, pluuia, tempestates, terræmotus, fulmina & similia, & hominum bona atq; mala consilia, item prosperi & aduersi euentus. De risu uerò Sardonio placet aliqua dicere, eaq; numeris comprehendere.

Sardonius
risus, in his
quæ malo
euentu ri-
deatur.

Est insula, quæ Sardi nomen obtinet,
Remotos ad occasum Iberos nutriens.
Hic plurima per campos herba germinat,
Par apio, quam nominant Sardoniam.
Si fortè quis uescatur hac improuidus,
Et spasmos facit & formam ridentium,
Interitumq; uelocem & ridiculum.
At aiunt quidam, quod Sardani barbari
Parentes extremo confectos senio
Præruptis eleuent ponantq; in rupibus,
Et fustibus lapidibusq; uerberent,
Post rupibus detrudant nondum mortuos,
Ridentes malesantis patricidijs.
Sunt quidam, moribundos qui dicant patres
Ridere, filiorum ob petulantiam,
Et uolutationes ac fallaciam.
Sic uenit in usum risus Sardonius.

Quem

Quem poeta ait risurum fuisse fatum, si præditum esset sensu. quomodo uerò idem dicatur pater hominum & decorum, iam supra tetigimus.

ὁπότερον δ' ἰάλαονσι.) Obstreperum uerò Vulcanum πρωταλυσίρ
iussit aquam & terram miscere, & facere hominis uo- interpres uocet
cem & potentiam, mulierem nimirum, illamq; dñs simi- tit ὁπότερον,
lem. Sed bucusq; quidem fabulosa, quorum sensum alle- qui auditur.
goricum iam explicemus. iussit, hoc est, concessit fatum
ex inclyto, siue obstrepero & artificioso (ut Aeschylus Aeschylus
loquitur) igne, misceri terram & aquam, non ut lutum ignem uocat
uel mulier inde produceretur, sed artes, ut dixi: per quas πρωταλυσίρ.
artes ex inuentione ignis erutas, ligna ex terra cædun-
tur, & fiunt nauigia, quæ mari immittuntur, ut trans-
fretemus. Et sic hominibus terra & aqua commune of-
ficium præstabunt, & super terrestribus eiusmodi quæ
à mari portantur. subuecti homines, negocia & mercas-
turas exercere poterunt.

αὐδρῶπις δὲ αὐτῶν καὶ δῖος.) Hæc ita intelligas. Eo
tempore, quum hæc fierent, si propriè accipias appella-
tionem hominis, & si singulis quæ sunt in uita, nomina
imponi necesse sit, & inspiciamus potentiam quæ bestijs
quoq; & cæteris conuenit, tum uires uniuersis: profectò
dum inſtar pecorum uiuerent, secundum substantiam
tantum dicebantur homines, & non secundum huma-
nas operationes. λατὸς, gloriosus: κλυτὸς autem, clarus,
de quo multum auditur. & κλατὸς quidem semper est
etiam κλυτὸς: non autem econtrà. Clarum enim ali-
quem etiam in malis inuenire licet: nunquam autem ta-
lis est is qui κλατὸς appellatur. Illud κλατὸς, & illud δῖος,
atq;

atq; similia, quæ desinunt in *as*, uertuntur Aeolicè in *o*. ita ex *ῥδας* fit *ῥδο*, unde postea per declinationem illud *ῥδα*.

ἀθανάτης ὃ θεῶς.) Pro, *ἀθανάτοις ὃ θεῶς*, nimirum facio minino genere prolatis literis, similem innuit comprehensionem artium. Addit quoq; Virginibus, quòd non corrumpentur neque delebuntur artes, sed manebunt, quandiu literæ restabunt. Artifices enim moriuntur: sed artes, tãquam immortales sint, remanent atq; supersunt, & tanquam uirgines, quòd semper iuuenescant, & aliquid inuentis addant: *ναλὸν ἄδ* autem dixit, quòd uita ex artibus apparuit uenustior & optabilis, siquidem omnes optamus ea quæ sunt delectabilia in uita.

αὐτὰρ ἀδύνην ἔργα διδάσκουσαι.) Materialis siue organica caussa compositionis artium, est ignis: effectiua uerò, est præparans & docens illas intellectus, quem Minervam hoc loco appellat, & magistrum operum. Per telam autem intelligit commixtam & multifariam omnium artium copiam.

ἀγὼ χάριν ἀμύρξαισι λυφάλλῃ.) In communi iussit, hoc est, concessit fatum, ex prouisione altera inueniri ignem, materialem caussam artium: postea intellectu præparari conficiq; artes, utente ignis adminiculo tanquam materia: tum caput, hoc est, perfectum corpus artium exornari desiderio & uenustate aurea, hoc est, lata atq; hilari, ut illarum amore ducti, ipsas expetamus, & curis fatigemur, quæ consumant membra, hoc est, trahant nos cupiditate artificij illarum & uenustatis.

ἔν ὃ δῖμψι νούσιον τι νόον.) Cōcessit autem fatum Mercurio,

curio, ut uocalem sermonem, impudentemq; & audacem astimationem, & quiddam astutum ac fraudulentum superadderet artibus et artificibus. Tales enim sunt illi ferè qui artes tractant.

ὡς ἴσατ', οἱ δ' ἰαίδοντο.) Fato hæc locuto, seu potius concedente, omnia facta sunt. Sed ne hoc quidem prætermittamus silentio, quare Mercurius, sub quo nomine uocalis sermo intelligitur, διάκλος & ἀργαφόντης dicatur. διάκλος igitur uocatur in τῷ διακλόσῃ, quod est nunciare, negocia decorum: & ἀργαφόντης, quod Argum interfecerit oculatum, quem Iuno custodem Ius fecerat, Inachi filie. Vocalis autem sermo ἱμῦς appellatur, πὰρ τὸ ἱμνωδῆναι δὲ αἶναι, quod sit interpretatiuus: & διάκλος, ἵτι διδάσκει, hoc est, proferat atq; enunciet animi & mentis cogitata: ἀργαφόντης uerò, quod sit ἀργὸς φόνος, hoc est, immunis ac purus à cæde & sanguine. Informat enim & concinnat, atque mansuetam reddit irascibilem animæ partem: aut quod Argum canem interficit, hoc est, rabiosas & inordinatas cogitationes.

ἰαίδοντο.) Illud πῖ Ionice per iota scribitur, in τῷ πιδῷ Atticè. Fatum uocat λεπίονα, quod obscure & latenter ea quæ decreta sunt perficiantur, in τῷ κερῶν τὸν νοῦν, quod est, turbare mentem. Neq; enim ulla mens humana accurate nouit ea, quæ sunt quodam fato decreta & futura. Vocat fatum etiam regem, quod omnia dispenset, & per illud omnia fiant.

αὐτὴν δ' ἰα γαίης πλάσσει.) Hanc mulierem, omnium nimirum artium συστάσιν, Vulcanus, hoc est ignis, ex terra format. Nam ea quæ circa terram uersantur, et agri-

d

cultura,

cultura, prima & dignissima est omnium artium. Omnis enim homo artes ob hanc causam appetit, ut uiuat. *ἁγρὸς ἱσπερὶς*, hoc est, ignis clarus, quod per ipsum omnis ars existit, & ab omnibus cognoscitur. *ἱσπερὶς* autem uocatur in τῇ ἀπλῇ, ab accedendo. ἀμρυγνίς, ἢ ἀμρυγνίδος οἶον, utrinque infestans & ledens: uorax enim & causticus est ignis. aut ἀμρυγνίς, ἢ ἱσπερὶς ἁγρὸς, utrinque: furens: aut potius, ἢ ἱσπερὶς μίλλυ χαλός, altero membro claudus. Ignis enim, quum ardet, quasi subclaudicat, seque suffleat. Non enim iam est inaequalis, quando materiam consumpsit. Historicum uero illum seu fabulosum Vulcanum appellant ἀμρυγνίς, quasi uno pede claudicet, seque inclinet, quod illum Iupiter caelo deturbauerit, ideoque claudus sit factus τὰ γὰρ, quod membra significat.

(*ἴσως ἀπὸ τοῦ ἀνδρομέδος*.) Superstrinxit & exornauit, sumpta metaphora à cinctis. Ex hoc autem loco annotare licet, quod etiam Hesiodus allegorice haec scripserit, quemadmodum ego nunc allegoriam interpretor. Cum enim supra dixit, Pandoram debuisse doceri telem: nunc autem dicit, cinctam atque exornatam fuisse illam: & pro Venere nunc Gratias ponit, quae solum illius aureis torquibus circudent: monstrauit profecto illud dilucidius, quod per mulierem illam intelligat cultum splendoremque uitae, quem per artes comparamus, & quem intellectus quidem post ignem constituit, uenustas autem & Gratia ad extremum expoluit. Tempora uero anni, quae Horas uocat, Pandora contulerunt coronam, non quidem ex uernis floribus, sed pulcherrimis

eterrimis suis donis, quæ semper uirere faciunt: Ver-
quidem, fructibus, quos egerminat, & pigmentis ac flo-
ribus: æstas, frugibus & alijs: autumnus, uino & alijs:
hyems, oleo & alijs donis. Aut suis qualitatibus: hyems
quidem humectando & lactando semina: Ver autem,
producens illa in lucem, & augens, atque circumbalans
aere temperato: æstas uero exiccans & confirmans: ita
quoque autumnus similiter. Vocat autem Horas ἡαλλίνι-
ους, διὰ τὸ καλλίους λεγῶν, quod pulcherrime uestiant
illos qui ipsarum donis abundant.

πάντα δὲ ἰσι γέσι.) Totum autem opus artium intelle-
ctus ad harmoniam composuit aptauitque. Est autem ἡ
δυνάμεις intellectus, ὡς τὸ τὰ πάντα ἀδράμει καὶ νοῦν, quod
omnia uideat & cognoscat aut quasi ἄδυνα, id est, ube-
ribus insueta, seu ablactata. ἢ μὴ θαλάσσια, quæ non su-
git ubera, nec puerilem habet animum, sed adultum ac
generosum. Et conuersione literæ λ in ν fit Doricé ἡ-
δυνά, quemadmodum ἰνδὺν dicunt Diores pro ἰλδὺν.
Est & aliud nomen Μινετινῆ, quod uocatur πάλλας,
quasi ὁ πάλλομενος, hoc est, uibrata & uertibilis: aut
quod ex capite Iouis animi nata sit, πάλλας τὰ ἔπλα, ui-
brans arma. Dicitur enim armatus intellectus, quod sit
aliquid horribile, uirile ac solidum. Sunt enim glauca si-
ue cæsia animalia, formidabilia & animosiora. Aut uo-
catur γλαυκῶπις per metalepsin, quasi quæ purè & res
Est res omnes uideat & iudicet: sicut e contra, θυμὸς αἰ-
κωνίμους, niger animus.

Ὡς ἂν ἰσι γέσι.) in medio artium, hoc est, omnibus
artibus & artificibus, uersutiam & mendacia atque im-
d 2 pudens

pudentiam inſeuit. βαρύνειν uocat ipſum fatum, gra-
ter ſonans, propter clamores & praconia fortunato-
rum, felici utentium ſucceſſu, & luctum atque uituperia
inſeliciū.

ἢ δ' ἀφ' οὐρανῶν.) Nomina autem dedit cuiſlibet uocalis
ſermo Mercurium, deorum praeo, qui nimirum enunciat
& patefacit internas animi & mentis cogitationes. δι-
μυρῶν, per ὁμιλίαν Ionice, nominauit mulierem, uidelicet
illam artium ſyſtaſin: aut λατ' ἀροτριάν, agriculturam. Et
Pandoram uocat, quod omnes animales potentiae una
cum igne illam elaborauerint & conſtituerint, ſuam
qualibet conferētes donum, ut diximus. Quod uero ad a-
griculturam & labores circa terram uerſantes attinet,

Pandora ety-
mologia.

Pandora uocatur, ἢ τὴν πάντων δαίμων διδύται, quod omni-
bus omnia donet, quae ad uitam pertinent: aut quod dij,
hoc eſt, elementa & Horae, per quas tempora anni ſigni-
ficantur, ad illius conſtitutionem ſua munera contule-
rint, imbres, calorem, uentos, quorum adminiculo enu-
triuntur ſemina. Vbi autem inquit, ἀνύμνια δώματ' ἔχει-
ναι, oſtendit quod de animalibus potentijs loquatur, quae
habitant circa noſtrum olympum ſeu cælum, nimirum,
circa principatum rationis, quae eſt in nobis. ἰδύμεσθαι, Ae-
tica apocope, quāuis Proclus etiam Ionicū, hoc eſſe dicat.

πῶμ' αὐδ' ἀείρειν ἀλγιστῆσι.) Damnum affirmat artes
fieri inuentoribus, quemadmodum ſuprà diximus.

αὐτὰρ ἰπὰ δέλωμ.) Poſtquam autem nutu fati perfe-
cta atq; expolita ſunt artes (Fatum enim uocat patrem
eo modo, quo antea diximus,) uocalis & erudiens atque
interpretans ſermo, Mercurius, apportauit & immiſit
illud

illud donum, nimirum artium, & doctrinam illarum, improvidis & serò sapientibus. Illi uerò non erant tam prudentes, ut abigerent & propellerent oblatum illud à duro fato, sicut aliquis prudentior dixisset & providisset, ne damnum inde multis contingeret. *παρ' ἑνὸς ὀδυμῆναις*, hoc est, ex fato, quod à cælo prouenit, aut quod ex nostro olympo & cælo originem traxit, nimirum malè prouido. Nos enim antiquum illud fatū mutauimus, dum per nostram rationem, ignem & artes inuenimus, quibus in lucem editis, calamitosam degimus ætatem.

ἀντὰρ ἱ ἀθάμνηται &.) Homines uerò improvidi, & serò sapientes, cum accepissent artes, & difficultates ac pericula superuenissent, tunc demum agnouerunt.

ἀθάμνηται &.) Illud *τὸ* in fine est anceps syllaba, & sit longa.

χωρὶς.) *τῆς γῆς*, τὸ χωρὶς, capio. *χωρὶς* & *χωρὶς*, ὅσα πάντα χωρεῖσιν, quòd omnium rerum sit capax.

ἰσχυρὸν ἄτοπον.) seorsum. Hoc autem schema poeticè *παράλληλον* quidem Ex parallelo uocatur, Rhetoricè autem *περιγραμμις*. *ὅτι*, Latinis circumscriptio.

ἰσχυρὸν τ' ἀργαλίον.) communiter seorsum à molestis morbis uiuebant.

ἀντ' αὐτοῖς.) quæ mortem attulerunt hominibus. Dubitatio: quomodo prioris seculi homines, qui molestā magis & miseram uitam agebant, hoc loco dicantur uixisse sine laboribus & morbis? Solutio: Laboriosè quidem & miserè uiuebant, & morbis obnoxij erant, sed nondum cognouerunt id quod paterentur. Sed mulier, hoc est, illud molle genus uitæ, quod inueniunt artes &

illarum delicia, ad eum modum monstrarunt nobis mor-
bos, & ea quæ molesta sunt. Siquidem nondum erat le-
ctus uel stratus mollis, nec tapetes, nec crassa hirsutaq;
pallia, nec tale quippiam. Et si quid erat durum eo tem-
pore, & quodcunque frigus, id commune fuit omnibus,
nec unquam forte participes caloris fiebant aut delicia-
rum, & ita cætera quoq; non uidebantur illis dolorem
adferre. Nondum super thoro bene strato iacere, nec hir-
sutam penulam induere, nec molliter nutriri consue-
rant. Postea uero, cum duriori stragulo uteremur, aut
nudo corpore incederemus, aut cibis careremus, eo modo
cognouimus tristitia & difficilia, tanquam in urceo &
non conspicuo uase prius occulta fuissent. Apparuerunt
autem & effusa sunt per mulierem, hoc est, delicatam
& mollem uitam, quæ nos ad se trahit, instar uenusta
& animo grata mulieris.

ἰοκίδαος.) hoc est: Delicata uita, quam artes ef-
ficiunt, dispersit & discussit, hoc est, in lucem produ-
xit ea quæ prius ignota fuerunt, difficilia, eaq; homini-
bus nota & manifesta fecit. Proctus hoc loco rursus
calculos plenos mendacijs & satyros atque plausus ua-
nos adducit.

μῦθος δ' ἀνθρώποις ὕμνῳ.) Omnia quidem prodierunt, &
facta sunt conspicua, quæ prius ignota fuerunt difficilia
spes uero, bonorum nimirum & malorum euentuum, so-
la inconspicua & ignota restat in dolio, sicut diximus.
Sunt enim illi incogniti. Sed tamen melioribus spebus nu-
trimur, sicut etiam inquit Theocritus:

Ἐλπίδις ἵπ' ἡμεῖς, ἀνδραῖοι, ἵπ' ἡμεῖς.

Spes manet in uiuis, sine spe sunt morte perempti.

ἀρρεῖται δὲ μὴ.) Metaphoricè dixit, pro, in fortibus operculis. Quis enim nouit, utrum ea quæ speramus, contingant? δὲ γὰρ proprie, est extra fores, ἵνα δὲ δὲ γὰρ nunc autem abusiue & magis figuratè, simpliciter foras. Quamuis Proclus in talibus calumniose obtrectandis uehemens sit & intolerabilis.

ἀργαλίῃ. ἢ τὸ ἔργον: inde ἀργαλίῃ, id est, graue & difficile, aut in τὸ ἀλγὸς ἱκανῶς, ἀλγῶν ἢ ἀργαλίῃ, quod dolorem efficiat.

ἵσταται.) euolauit. Metaphorica autem est etiam hæc locutio, pro exiuit.

ὡς δὲ γὰρ ἰκέλας ὡμα.) hoc est: Incognitam permissit illam manere compages artium, quæ nos aliquando gnaros rerum difficultium fecerunt. Vult dicere, non potuisse artes, etiam spem facere manifestam, insuperabili quodam fato. Aut operculum solum, hoc est, obscuritas cepit & tenuit illam consilio fati. Iam uerò suprâ diximus, quod fatum uocet Iouem & nubecogam. αἰγίσχῳ autem ipsum uocat, διὰ τὸ λίσσασθαι, à deturbando infelices, & pulsando tristibus ex cælo doloribus.

ἀλλὰ δὲ μυσία λυγρὰ.) Spes sola occulta mansit. Alia uerò, siue multe difficultates, siue infinitæ, cæq; luctuosæ, per uniuersam hominum uitam exundarunt. Terra enim plena est bellorum, mare plenum periculorum. quis autem morbos nescit? qui de improviso adsunt στυγῇ, hoc est, ἀγρύπῃ, tacite.

Epilogus
huius nar-
rationis.
ἀπὸ τῆς

ἑστῆς οὖτις πρὸς δὲ.) Schema epilogicū, & maximè conclusiuum. Secundum poetas autem nominatur ἀπὸ τῆς

d 4 quasi

quasi dicat repositio. *ἄνευ οὐτι πρὸς ἔσθλ.* sic quamuis simplicem & frugi uitam non amplius agamus, non tamen li-
cet effugere consilium fati, quod cōcessit quidem ut artes
emergant, sed quæ laboriosam & multis negocijs occu-
patam uitam faciunt. Ita periphrastice ipsum fatum in-
telligit, quod uitam nostram confirmat, eaq; rata facit,
quæ nobis obuenire debent. Deficit igitur ad complen-
dam sententiam tale quippiam: 'O Persa, non oportet
nos esse in otio, sed semper laborare, ut possimus sufficien-
tem uictum comportare.

παρατάξις αὐτὸ δὲ δίδωσι, ἵνα γινώσκῃς τὴν ἐν τῷ λόγῳ.) Schema, quod uocant
τακτις, παρατάξις τῶν πραγμάτων καὶ παρατάξις τῶν λόγων: Latini
narrationis preparatio. Secundum artem uero dicen-
di, per alia uerba nunc instituit eadem dicere, quæ antea
dixit. Nam in proxima parænesi dicebat, primum qui-
dem facilem comparatu fuisse uictum, & simplicem, ac
sine negotio acquisitum: postea uero inuento igne, &
productis per ipsum in lucem artibus, factum esse diffi-
cilem & cum damno coniunctum, præterea in peius quod-
que processisse, cum nimirum improvidi homines artium
participes fierent. Et est, inquit, ô Persa, ualde difficilis
comparatu, & opus est laboribus & curis infinitis. Hæc
quidem proxime dixit. nunc autem dicit: Si placet, alium
sermonem ἡλικυφώσω, summam ac breuiter perstrin-
gam: αἷς ἡλικυφῶν ἀγαγῶν, ὃ ἀπὸ ἡλικυφῶς ἀγέμελον, ad
extremum deducendo ipsum, uel à capite incipiendo.

ὡς ἐμὸν δὲ γυνάσσεισθαι βούλει.) quonam pacto, aut quod ex
eadem materia dii simul, hoc est, elementa, & homines
nati sunt. Dixi enim abunde paulo ante, primò crebum
exituisse

extitisse & chaos. Cum autem, ut Græci dicunt, ær moueretur, contigit elementa singula ad suum locum separari, & homines ex illis, quas dixi, membranis nasci, tum cætera animantia omnia.

Ly. d. 11.) Dicam autem tibi bene ac prudenter. Tu acro ausculta & perpende diligenter. Postquam hæc dixit, & aditum sibi præparauit ad narrationem, aggreditur iam ipsum argumentum, & dicit, quæ antea quoque dixit, alijs quidem sententijs & uerbis. Quod nimirum primum aureum fuit genus hominum, hoc est, purum utriusque, & malitiæ expers, quemadmodum aurum rubiginis. Deinde argenteum, uilius priore, & aliquanto peius ac deterius. Postea æneum & bellicum, quod Hesiodus Giganticum appellat. Exinde Heroicum, uirorum fortium, qui bello Thebano & bello Troiano interfuerunt. Nunc autem, inquit, ferreum genus est, hoc est, tristissimum & molestum, quod laboribus perpetuis est subiectum, tanquam ferrum. Neque enim ferreus erat uel Perseus, uel Hesiodus. Adhuc autem ait etiam hoc deterius hominum genus fieri, qualis nimirum est nostra ætas, qua contumeliosus quilibet & parricida atque sceleratus, magis in precio atque honore habetur, quam iustus aliquis, & pius, ac bonis moribus præditus. Et turbarum ac tumultuum plena est uita, & difficilium calamitatum. Nec pudor amplius restat, neque iusta iniuste agentium reprehensio & emendatio. Hæc uoluit dicere. Postea parenesin fabulosam adducit, loquens ad iudices per fabulam de philomela & accipitre: quod non debeant potentes ledere infirmiores. Iniqui enim quodam fato contin-

Acro ad mun-
di diuisionem.

gunt calamitates, bonis uerò & iuste agentibus omnia commoda. Iſtam paraneſim etiam ad Perſam dirigit, & inquit: Facilis quidem eſt malitia & prompta, difficilis autem uirtus, & in multo labore poſita, ad quam te hortari propoſui; ſed tandem in fine etiam dulcis & iucunda: propterea des operam, ut proprio labore concilies uitam laudabilem & in fine dulceſcentem, eaſq; opera tractes, quæ ſtudioſum hominem decent: nec ocioſam uitam, uel rapacem & circumforaneam labori anteponas. Sed hæc quidem ita ſe habent. Nunc autem exquiſitiſſimè eadem proprijs uerſibus accommodabimus. Et primum ordinari debent hoc modo: *ὡς δ' ἰδμεν, ἱερὸν τι ἐν γῆ ἄνθρωποις ἀναρπύσσου*, hoc eſt, *τὴν ἀρχὴν*, inſtruam, aut à principio incipiam, aut breuiter exponam, quod ſimul aliquomodo, aut *ἐκ μιᾶς*, hoc eſt, ex eadem cauſſa & materia nati ſunt dii, hoc eſt, elementa & homines. Exponam autem *ὡς ἔστιν ἡ ἀρχὴ κόσμου*: tu autem hac tuo animo reponas. Qua ratione autem ſimul ſunt homines & elementa, ſic prius crebus erat & chaos. Aëre uerò commoto ſecundum Græcos, accidit ut elementa ad propria loca ſecederent, & homines ex illis, quas dixi, membranæ fierent, & cætera animalia omnia. Hoc igitur pacto aſſeruat fabula, elementa & homines exiſtere.

ἄργυρον γένε',) purum, honorabile, expertus malitiæ, quod degebat uitam cum mutuo amore, ſimplicem & improuidam, expertemq; artium. Appellat autem aureū, propter ſplendorem & puritatem, aut propter dignitatem, aut quod fuerit ſine malitiâ, tãquam aurum ſine rubigine. Aurū, n. ſola fibra canum ærugineat, quemadmodum

flum attenuetricē uim Magnetis tollit balitus alij attritus.

μεικρὸν.) μίμνημι μίτην ἰχθύων ἰσα, diuisā habētū uo
cē, propter dialectos. Aliter. n. Scythia, et aliter Persa, &
cetera gētes diuerso ab alijs modo differēterq; loquūtur.

δύμνια δύματ' ἰχθύις.) Intelligit nunc τὴν δύναμιν
ἔρανδον καὶ οὐρανὸν ἀμφοτέρων, fatum, quod habitat in pel
lucido cælo. De priore enim fato, nondū extante mundo,
non potest intelligi, quodd uniuerſitatem prædestinauit.
Nam iuxta Græcos, decretum fuit, producendum esse ali
quando mundū, qui postea prodijt in lucem: & hoc pro
prie & primum fatum uocatur. Alterum uerò per cōmu
nicationem illius fati, quod per motum cælorum & stel
larum omnia quæ iam sunt in uita, perficit & complet.

Duo esse fa
ta, prius &
posterius.

οἱ δ' ἄνθρωποι δόκον.) Illi quidē homines aurei generis,
sub Saturno erant. Nunc incōueniens fuerit, secundū lite
ram hæc exponere, quodd aliqui homines fuerint, quando
Saturnus, hoc est, caliginosus erebus aeris regnauit, celō
que dominium habuit. Tunc enim non potuerunt esse ho
mines, aut cetera animantia aliqua. Quamuis Empedo
cles, etiam sole nondum apparente, dicat stirpes & ani
mantia extitisse. Hæc autem interpretatio magis conue
nit: Homines aurei generis tunc extiterūt, quando Satur
nus, hoc est, ignoratio, turbidā reddens mentem, & insci
tia omnium rerū, atq; inertia cæli, hoc est, capitis sphaeri
cam habētis figuram, factiq; ad imitationem cæli, siue fa
cultatis in ipso ratiocinatricks, dominabatur et regnauit,
tanquā nebulam & caliginem menti circūfundens: hoc
est, quando homines nondū erant prudentiores, nec artes
adhuc tenerent, ἀγνοία. n. ignorance hoc loco significat.

ἀθάνατον
duo signi-
ficare.

ὡπὰρ τὴ νύξιν τὸν τῆς ἀργυροσύνης, quòd mentem efficiat
quasi nigram & caliginosam, ut non possit uidere & in-
dicare futura, & ea quæ essent facienda. Immortalia au-
tem uocat elementa, quòd quidam incorruptibilia illa es-
se affirmant: aut quòd diuturna sint. Immortale enim,
& incorruptibile & diuturnum appellatur.

ὅτι δὴ δ' ἰσχυρ.) hoc est, ociosam & laborum atq;
curarum expertem uitam degebant, tāquam dij, hoc est,
elementa & stellæ. Hæc enim non laborant, nec curis ue-
xantur. Aut tanquam reges uiuebant, propter puritatem
diætæ & libertatem. Aut tanquam sapientes: hoc est,
philosophicam uitam agebant, prorsus uacuam labori-
bus, & imperturbatam ac quietam, contentam inuentis
herbis & fructibus arborum, atq; aquis: utentes quoque
pro habitatione & speleis & montibus. Quòd autem
hoc nomen Deum quinque significet, nimirum elementa, sa-
pientes, reges, animales facultates & affectus, tum pro-
uidetiam ipsam, quam Græci ὑμῶν μινυρ, hoc est, fatum,
uocauerunt, iam antè suprà diximus.

ἀνάστα.) expertem curarum, aut etiam uacuam tristi-
tiæ. Neque enim aliquid mali uel doloris persentiebant,
priusquam uictus ratio & artes in lucem prodijissent.
Nunc uerò cum abundamus & stragulis & delicijs, si
fortè duris alimentis utamur, aut nudo corpore inceda-
mus, aut duriter cubemus, mox dolor & morbi nos inua-
dunt, & quæcunq; Pandora, hoc est, artium inuentio ge-
neri humano adduxit. Primo autem illo seculo uiuentes
homines nihil tale experti sunt, nec eiusmodi mala co-
gnouerunt.

eloqu

ANNOTATIONES.

81

ἐξερπύματα.) Expertes laboris & tristitiæ ac miserie, tum dolorum quoque, uiuebant. Nondum enim ista cognouerant. Aut sine molestiis atque laboribus, quod attinet ad comparandas res uitæ, uictuique humano necessarias. πόνος uero τὸ πᾶσι communis est syllaba: nam propter litteram immutabilem potest produci.

ἰδιὰ τὴν δαλὴν γῆρας.) Magna quoque constantia uirium fruebatur, nec grauis erat ipsis senectus, quemadmodum nobis hoc tempore. Aut hoc modo: Præterea nondum senectutem habebant grauem & ærumnosam, aut plenam curarum. Et ueritatem quidem dicit. Immatura enim morte decedebant, & priusquam ad senectutem peruenirent: aut æqualiter & sine curis uiuentes, non consenescebant.

αὐτὴ ἡ δαλὴς.) hoc est, nunquam incedendo titubabant sed pedibus insistebant constanter, tum manibus quoque æqualiter ualebant: neque aliquando tremuli atque imbecilles fiebant, sed semper easdem uires corporis retinebant.

δαλίησι.) δαλία nunc à nobis solenne aliquod & magnum conuiuium appellatur. Hoc autem loco intelligit communem & mutuum conuiuium atque societatem hominum primo seculo uiuentium, quo solebant prodire homines ad collectionem glandium, aliorumque fructuum annuorum, qui esui essent.

ὡς καὶ ἐν ἡμετέροις ἀπ᾽ αὐτῶν.) hoc est, sine mutuo odio, sine iniurijs, sine inuidia & alijs eiusmodi. Alijs enim malis satis superque abundabant premebanturque, frigore nimis, æstu, inuasionibus ferarum, & alijs: quamuis ista

non

non uidebantur ipsis dolorem asferre, quòd assueti essent illis, necdum scirent de alio uitæ genere.

δυσεναι δ' ἐς ἄντη.) Agrotantes cum mortis periculo, & quod paterentur nescientes, tanquam ad lectum super terram decidebant, & hoc modo expirabant.

ἰδὲν δὲ πάρα.) Quæ prius dixi, mutuum amorem, coniunctum & societatem, & talia eiusdem generis intelligit. Præterea magna æquitate animi mouebatur, nec mortem formidabat. Decedebat enim sine dolore, quem nondum poterant dignoscere. Ignotum enim malum non affert dolorem, etiamsi sit grauißimum.

λαπαὶ δ' ἰσὺς ἰσχυροὺς ἀφύει.) Glandes, & omnes annuos arborum fructus intelligit, & quæcunque terra sua sponte fundit. ἰσχυρὸς autem terra uocatur, med quidem opinione, ὅτι ἐν τῇ ἰσχυρῇ τῇ ἐλπίδι εὐφραίνονται πάντες, quòd feruens & calefacta, à sole nimirum, munificè donat omnia, non solam speltiam, quam Zeam uocant, sicut quidam uolunt.

πολλὴν τι γὰρ ἀφύει.) Per parallelum duobus uerbis idem exprimit: utriusque enim, multum siue copiosum significat. Aut etiam hoc modo, πολυὶ γὰρ μὴ φθίνου ἀφύει, hoc est, multum, & non per inuidiam raptum ab hominibus, sed quem mutuo amore coniuncti depascebant. Illud uerò πολλὴ hoc loco non est aduerbium, sed nomen: ὁ πολὺς, τὸ πολλόν, τῷ πολλῷ, τὴν πολλήν. Si uerò in recto casu non esset ὁ πολλός, sed ὁ πολὺς, tum datiuus non scriberetur τῷ πολλῷ, sed τῷ πολῷ. Ita μύαλα quoque rectus est, quemadmodum monstrat Aeschylus, dum scribit:

ὁ μύαλα

Ὁ μέγας δὲ, καὶ πολὺς αὐτῶν:

O' magne iuppiter, & praesides urbium Di.

Si uerò ἀπὸ τῆς ἰμερίας declinetur, non diceremus τὴν μέγαν & τοὺς μεγάλους, sed τὴν μέγα & τοὺς μέγας: & sic milititer de ceteris.

ὁ δὲ ἰδιώταις ἑρῶναι.) Per parallelum idem dicit, hoc ἰδιώταις ἐστὶ, quieti: aut, uoluntario consilio siue ultrò quieti. Sunt & ἑρῶναι enim multi turbulenti homines, qui propter aliquam moram idem sunt. lestem illubenter quiescunt.

ἄρα ἰρίμωτο.) ἄρα hoc loco collectionem spontaneorum fructuum appellat: illud uerò ἰρίμωτο significat, aut edebant, aut diuidebant sibi inuicem.

αὐτὰρ ἰσὶ νι.) Postquam autem. Illud ἰσὶ autem ἐστὶ longum, quasi communis syllabae in partem enim orationis desinit. Qui uerò rationem uersuum ignorant, & quoddam consonante subsequente etiam similia illud & rejicere soleant, illi perperam illud & adiiciunt.

τοὶ δὲ δαίμονες οὐρανίου.) hoc est, dii. Est autem epiphonematum & audax sermo, deos terrestres uocari. Dæmones enim & dii idem sunt secundum quosdam. Abi uerò faciunt differentiam, & dicunt dæmonas uocari substantias incorporeas, quæ contemplentur ea quæ sunt super terram & sub terra. Quidam uerò, etiam animas esse aiunt mortuorum. Heroes autem uocant, transmutatos post hanc uitam. Illud uerò melius: οὐρανοὶ sunt οὐρανίου ἰρίμωτο καὶ τὰ γήινα, hoc est, stellæ & elementa, quæ uidentur: aut οὐρανοὶ καὶ γήινοι, quæ currunt & circumuertuntur. Dæmones autem sunt animales potentiae. Hinc anima δαίμων, hoc est, experta atque prudentes.

aut δαίμονας, hoc est, δαίμονες ὧν πάντα καὶ κέρειος καὶ
 ἀφ' ἧς, quæ diuidunt omnia & iudicant pro dignitate.
 Heroes autem, οἱ σωτὴς ἀπὸ τοῦ τινος μάτοχοι, qui uitam de-
 gunt cum aliqua uirtute coniunctam. ἀδελφοί autem, οἱ
 ἀδελφοί καὶ γυναικὸς ἀπὸ ἀνδρῶν, qui contemplantur &
 cognoscunt ea quæ uident. Illos autem malitiæ expertes,
 aurei; generis homines affirmat deos & præsidēs fa-
 ctos esse eorum qui uiuunt in terris, & iustā iniustāq;
 facta hominum contemplari. Qua ratione perstringit,
 & propter iniustitiam deterret fratrem suum Hesiodum,
 quem uult certò persuasum habere, quod aliquæ uirtutes
 inuisibiles obambulent, hominumq; actiones circumspici-
 ciant, easq; iudicent.

φύλακας.) observatores humanorum operum.

ῥήϊνια.) iniusta, improba. Mala enim et illicita sunt
 ualde ῥήϊνὰ καὶ κατὰ τινὰ, quasi quæ teneant & occu-
 patum faciant aliquem, & non facile succedunt, sicut ius-
 ta & bona.

ἄνευ ἰαράμευσι.) induti inuisibilitate. Est autem solutio
 eius quod poterat obijci. Fortasse enim Perseus potuit dice-
 re: Si sunt in terris, quomodo non uidemus ipsos? Huic igi-
 tur obiectioni respondet. Aerem autem uocat τὸν ἀέρα
 οἶα, inuisibilitatem. Est enim aer natura caliginosus, nisi
 à sole illustretur. Illud ἰαράμευσι oportet aspirari, in τῷ
 quod est induo: unde etiam descendit ἕμα, uestimentum.

παιδοδότης.) Hoc dicit, ut simul fratrem hortetur, eiq;
 persuadeat, ut bene agat propter spem futurae compen-
 sationis: & ut iudices debeatetur ab acceptione munerū,
 cum inquit, esse planè regium munus, & dominantium
 maiestati

maiestati conueniens, munificentia sua miseros homines inopia & egestate leuare, & non ab illis accipere, quod facere solent.

δοῦντας αὐτὶ γὰρ πλουχερότερον.) Multo deterius genere aureo, hoc est, hominibus malitiæ expertibus. Nā secundi generis homines prudentiores erant, & artes inuenerunt.

ἔτι πρῶτον.) magnitudinem & ætatem intelligit. Prioris enim generis homines, quod ex terra atque commixtione primorum elementorum nascerentur, magno corpore conspicui erant, & formosi ad aspectum. Secundi autem generis homines, quod ex commixtione seminum nascerentur, utraq; re inferiores fuerunt. πρῶτον, ætatem, πρῶτον τὸ φύον, planto, ducta metaphora ab arboribus & stirpibus, quæ plantantur.

ἰσχυρίων.) & per ἰσχυρίων, hoc est, productionem, ἰσχυρίων, simile, ἀπὸ τῶ ἀλὶς ἰγγίον ἀναί, satis propinquū & assimile, facta conuersione literæ γ in κ.

οὐτὶ ὁδοῖα.) Hoc dicit, quod isti non fuerint tam simplices atq; indauti, sicut priores homines: sed prudentiores, & callidiores.

ἀλλ' ἰσχυρίων μὲν πρῶτον (τῶν.) Priores quidem homines semper coniuncti uiuebant: sed alterius generis, cum essent prudentiores facti, in multis rebus priorem uitam mutabant, quod artes & cætera inuenissent. Et hoc quoque præter morem apud illos uenit in usum, ut usque ad longum temporis spaciū apud parentes uersarentur, & magis se domi continerent apud matres. Et hoc modo muliebriter educati fuerunt. Egressi autē & separati

ab ædibus paternis, quum alij aliorum iniurias ferre non possent, nec quid officio uitæq; suæ conueniret intelligerent, exiguum uitæ curriculum tenuerunt, seq; uel multo perimebant, uel alijs calamitatibus oppetebant. Nec male conuenit, ut ij qui semper domi latent, & inter manus mulierum nutriuntur, mollesq; sunt, & nihil pati possunt, breui uitæ spacio fruuntur, eoq; modo decedant. Hinc etiam illos, magnos stultos appellat, propter tam mollem delicatamq; educationem. Sed fortasse interrogabit aliquis, quòdnam bonum istis hominibus fuerit reliquum? Multis bonis abundabant, quibus etiam priores. Vnus autem atque alter defectus ipsis inerat: nimirum, quòd alij aliorum iniuriam ferre non potuerint, sed continuo exarserint: & quòd non coluerint deos, nimirum animales potentias, hoc est, non prospexerint & prouiderint meliori mentis acie, quem euentum illa indignatio stomachiq; eruptio consequetur.

ἡ ἰνὶ.) pro ἰνὶ ᾧ, hoc est, in τῇ ᾧ, in propria domo. Dicuntur autem hæc per figuram, quæ ἀντιστοιχίη & ἀνίσταρις uocatur.

ἡ ἰνὶ ᾧ ἡ ἰνὶ ᾧ.) pro ἡ ἰνὶ ᾧ ἡ ἰνὶ ᾧ Atticè. Dixit autem ἡ ἰνὶ ᾧ ἡ ἰνὶ ᾧ periphrastice, pro ἡ ἰνὶ ᾧ. ἡ ἰνὶ ᾧ uero pubertas uocatur.

ἡ ἰνὶ ᾧ.) exiguum. Descendit autem à uerbo ἡ ἰνὶ ᾧ, quod est, finem impono: inde ἡ ἰνὶ ᾧ, exiguum & breue, siue quod breui tempore finiri potest: & per ἡ ἰνὶ ᾧ ἡ ἰνὶ ᾧ Atticam, ἡ ἰνὶ ᾧ. Merito autem istis fatum breuem uitæ cursum attribuit, egressus
domo

domo paterna. Ociosam enim prorsus uitam traducebant, sedentes domibus paternis, parentumq; bona depascentes: & cum egredierentur, nullo consilio habito contra se mutuò excandescabant: ideoque uerberibus ultrò citroq; factis, breui temporis spacio uitam amittebant.

ὕβρις γὰρ ἀτάσθαλος.) τίς δ' ἄλλος ἐν ἡμεῖς, pullulantem in malis, aut certè ἄδινον, iniustam, iniuriam amouere à se inuicem non potuerunt.

ἡ δ' ἀδανεία θόραξις.) neque animales potentias & affectus uolebant colere, hoc est, moderari iram, eiq; resistere, & mansuescere, aliaq; similia facere.

ἡ δ' ἱερὴ μανία ἰσθίς ἐπὶ θυμῷ.) neque in artis & fano atque alijs delubris deorum, hoc est, animarum potentiarum, immolare uel litare solebant, hoc est, inire consilium & deliberare, sed seipso ex uno impetu tradebant affectui. Altare autem deorum istorum est uis ratiocinatrix, quæ residet in capite nostro, quemadmodum etiam quodam in loco ait Euripides:

ὅτι ἐστὶ πῦρ ἱερὸν ἄλλο, πλὴν λόγου,

καὶ θυμὸς αὐτὸς ἐστὶν ἀνδρῶν φύσις:

Non est Suadela templum aliud quàm oratio,

Et altare illius est in natura hominis.

Illam uerò interpretationem de fabulosis dijs, quòd nimirum nullum sacrum dijs fecerint, prætermitto, tanquam apertam & pueris quoq; non ignotam.

μανίας.) καὶ κατὰ τὴν ἐπιείκειαν, morte non occumbentes.

ὡς δέ μιν,) sic ordinari debet: ἡ δ' ἄδινος ἱερὴ μανία.

γὰρ ὅτι βωμῆς, κατὰ τὰ ἴδια, hoc est, secundum instituta
 & consuetudinem, nimirum ipsorum uitam, ὥς δῖμῆς ἐστὶ
 τοῖς ἀνθρώποις, quemadmodum facere conuenit homines.
 δῖμῆς autem est ἡ ὑβρις, reſtitutio, καὶ τὸ δίκαιον, insti-
 tia, παρὰ τὸ συνηγεῖσθαι πάντας ὥς καλῶς ἔχοντες, quod
 disponat uel approbet omnes qui recte agunt.

ἦὺς κρυπιδῆς.) hoc est, inuisibile fatum.

τοὶ δὲ ἐπιχθόνιοι μάναρες.) Ne dixeris ὑπερβόρῃς, quæ
 admodum Proclus. Illud enim δούροισι poscit, ut intelliga-
 mus, etiam ipsos secundos beatos uocari ἐπιχθόνιους.

ἀλλ' ἔμπερ.) Attamen. Est autem aduersatiua conim-
 eltio, quasi diceret: Quamuis celeres essent ad iram, &
 quosdam defectus haberent; tamen honorati sunt. Quid
 autem sit ἦὺς πατέρων & μαρίνων, dictum est retrò.

χάλκῃον γένος.) Gigantes intelligit, propter bellicam
 fortitudinem, qua excellabant. Antiquitus enim ære ar-
 mis & gladijs, atque alijs rusticis instrumentis ex eodem
 ære factis utebantur, tinctura quadam consolidantes illo-
 la. Postquam autem perijt consolidans illa tinctura æris,
 iam ferro utimur. χάλκῃον autem uocatur quasi χάλκῳ
 τὸν ὄν, eò quod Cbalybes ipsum primi inuenerint. Ego
 autem ab initio ferrum extitisse existimo, sed ab Homero
 τὸν πολυμήδην καὶ ἀναιγίθεον dici χάλκῃον ἐπιβλήντων,
 παρὰ τὸ χεῖρ τῷ ἀλκῷ, quod fundat robur, ut sit, εἴη
 χάλκῃον, ἰγχεῖ χάλκῳ, τῷ χεῖρ τῷ ἀλκῷ ἢ τῷ δούρατι
 τῷ ἀναιγίμῃ, fundenti robur atque uirtutem occiso-
 rum. Aut oportet Hesiodo credere & ceteris. Quæ enim
 accurate non possum dicere, ibi malo tacere, quàm loqui
 non opportune.

in *μυλιαῖν*.) Tertium genus hominum ait factum esse à fato, nimirum illud Giganticum, à pugnis celebre. Illud *μυλιαῖν* Dorice circumflexum habet accūtum, & qui hanc sequuntur opinionem, dicunt ex fraxinis ortos esse Gigantes, & non ex nymphis: quarum si uelis scire nomina, ex me poteris cognoscere. Sunt enim ista: Helice, Cynosura, Aretbusa, Ida, Crome, Briibo, Celano, Adra-
stea & Glauce. Non igitur ex istis nymphis, quas etiam *μυλιαῖν* uocant, sed ex arboribus, *μυλιαῖν* nomen habentibus, Gigantes esse natos affirmant, ut significant firmitatem atq; robur illorum. Ego autem dico, quòd fatum fecerit aliud genus hominum, oriundum in *μυλιαῖν*, hoc est, durū & immite, ut uideatur aut ex arboribus, quemadmodum etiam illi dicunt, aut ἀπὸ τῶ ἐξ *μυλιαῖν*, hoc est, aliūde quàm ex membris & corporibus humanis ortum esse, eo quòd communem hominum corpulētiā animositateq; excederent, & procliuēs essent ad cādem. Nullam enim rationem suorum corporum habebant, tantquam si saxeum aut ferreum corpus tenerent. Hæc igitur est mea opinio de eo quod dicit author, in *μυλιαῖν* ortos esse gigantes. Aut certe παρὰ τὸ ἐν *μυλιαῖν* καὶ ἀρρυθμῶν εἶναι, quòd essent inconcinni atq; incompositi & contumaces, ducta metaphora ἀπὸ τῶ *μυλιαῖν* τῶ *μυλιαῖν*.

Nympharum
nomina.

ἰβειμῶν.) impetuosum, & robustum. *ἰβειμῶν* autem, & *ἰβειμῶν* proprie Proserpina uocatur, per quam terra & mors intelligitur, unde τὸ *ἰβειμῶν* originem suam trahit.

ἰδὲ τι σίτου ὕδιον.) neq; etiam asidentes mensæ quiescebant, sed armati & fœdati sanguine manducabantz ideoq; dixit, *μυλιαῖν σίτου*. Mensæ enim & ciborum tem-

pin solet esse pacificum, animiq; delectationi tribui.

ἀδάμαστος ἔχον θυμὸν.) hoc est, durum animum habebant, & intractabiles erant tanquam adamas. Adamas autem est species ferri, & lapis durissimus, qui propter excellentem admirandamq; densitatem nunquam incalcescit, neq; ferro secari potest. Sed illa tamen inuicta vis duarum uolentissimæ naturæ rerū, ferri ignisq; contemptrix, plumbo, & hircino quoq; rumpitur sanguine, ac ne aliter quàm recēti calidoq; macerata, & sic quoq; multis ictibus, tunc etiam præterquam eximias incudes, malleosq; ferreos frangens.

ἀπᾶσι.) inaccesi, quibus nemo appropinquat, ac greſſes.

ἀντι.) indomiti, aut intrepidi. ἀντι enim, quod intrepidum significat, Aeolicè tenui scribitur accentu.

ὡς ἄμυρ ἰσχυροί.) inſtar arborum creſcebant, à uerbo ἰσχυρῶν. Per hoc autem uerbum ἰσχυροί, innuit grāde quiddam & giganticum.

χαλκὸς δὲ τι σῖσι.) Non erant aeneæ domus: sed quòd essent plenæ armorum bellicorum, ideo uocat aeneas.

χαλκὸν δ' ἰσχυρά (σῖσι.) aeneis instrumentis, ligonibus, & scijs, & cæteris.

σφιγγῶσι.) Abusiue, pro iuis, hoc est, suis & proprijs nam σφιγγῶσι proprie de secunda persona dicitur, pro σφίγγῃσι. Etiamſi Proclus magis retrò contraria docet, satis impetuoſè & intolerabiliter in Hesiodū inuehens.

ὀυρανὸν ἀέμον.) caliginosam, latam, facta ectasi Attica syllabæ seu longæ. Aut ὡς τὸ ὀυρανὸν ἔχον τὸν ἄνθρωπον, quæ latum tectum habet, siue magnam capacitatem. Nec
mibi

mibi displicet cum litera *v* ipsam uocem scribere, nimium *ἡβήματα*, quasi plenam corruptionis: quemadmodum etiam *ἡβήματα* dicimus, eo quod morientes sunt frigidi, deficiente in ipsis calore uiuifico.

ἡβήματα.) formidabiles & terrificos, in τῇ ἡβήματι, perterrefacio. Sed quid in tam apertis proluxa oratione utimur? sicut quidam alij, qui contenta in textu, illiusq; allegorias silentio pratermittunt, & circa eiusmodi leuia tempus terunt, proq; salutaribus doctrinae medicinis spinas offundunt iunioribus.

ἡβήματα.) *ἡβήματα* τῆς ἡβῆς, ὡς δὲ αἰὼς τῶν γένεσιν ἔχον, quod suum ortum habet ex mari. Aut *ἡβήματα* τῆς ἡβῆς, hoc est, conspicuus, & facta apharefi *ἡβήματα*.

ἡβήματα.) Aiunt quidam, quod *ἡβήματα* sit retrò, siue à tero *ἡβήματα* autem, rursum, siue altera uice. Ego autem dico, *ἡβήματα* Ionice dici pro *ἡβήματα*, & utrumque significare. Iones enim pro aspiratis collisionibus tenues proferre consueuerunt: ut uerbi gratia, in *ἡβήματα* dicunt, & *ἡβήματα*, & *ἡβήματα*, & similia. Attice autem prolatione *ἡβήματα* utrumque significat, & retrò & secundò. Sicut enim Attici aspiratores, et dicunt, uerbi gratia, pro *ἡβήματα* *ἡβήματα*, & pro *ἡβήματα* *ἡβήματα*, & *ἡβήματα* & *ἡβήματα* & similia. Hoc igitur si uelis, annota, & habe in memoria: sis minime, potes cum alijs errare.

ἡβήματα.) pro, *ἡβήματα* aut *ἡβήματα*, comparatiuus pro simplici, aut pro superlatiuo. Non enim iustiores ipsos dicit Gigantibus, qui quidem Gigantes secundum nostram scripturam diluuiò deleti sunt, secundum Hesiodum autem mutuis bellis perierunt. Si enim scuis

illis & crudelibus gigantibus ipsos iustiores esse diceret, iniuriam faceret heroibus: quod profectò non uidetur facere. Hos enim & diuinum genus & semideos appellat.

ἥρῳες.) Heroes dicuntur aut ἀὴρ & ἥρως, quod terram significat, secundum dialectum: ex qua omnis homo heros posset dici. Aut ἀὴρ τὰ αἶρ, hoc est aere. Aiunt enim Græci, quod animæ bonorum hominum separata à corporibus, inter lunæ gyrum & nimborum ac uentorum cacumina circumuertantur, & hæc inferiora contemplantur. Aut ἀὴρ & ἀπίς, hoc est, uirtute, quemadmodum inquit Orpheus:

μητέρα δ' ἥρῳας ἀπὶ τοῦ ἀπαισίου ἀνέστη:

Mater heroum uirtus, id nominis attulit ipsis.

Aut ἀὴρ τῆς ἥρας τῶν θῶν, hoc est, commixtione Deorum. Nugantur enim, quod ex connubijs deorum cum filiabus hominum, natum sit genus heroum. Sciendum uerò, quod uiri mortales & mulieres mortales, sint pari naturæ nostræ corruptioni obnoxia. Animales autem potentia, quas etiam deus uocauit, nostræ huic corruptioni naturæ commixtæ, semideos & heroas efficiunt eos qui illis rectè utuntur. Ad hanc igitur interpretationem, etiam cætera tria deriuata reduci possunt. Sciendum uerò quoq; unà cum prædictis, quod ij dicantur nati esse patre deo, & matre homine, quicunq; sunt præditi contemplatiua uirtute, quæ est & generosa & uirilîs, coniecta etiam cum prudētia: quicunq; uerò uirtute sub actiōnem & manus cadente excellunt, ij dearum matrum, & patrum hominum dicuntur esse filij.

ἡστ' ἀνίγον γαῖας, ἀνίγον, uocat globosam. Sphe-
ra enim

ANNOTATIONES.

73

ta enim & circulus nullum finem nec ullum initium habent. Ac multi quidem philosophi, potius uero plurimi, affirmant, quod omnia elementa sint orbiculata. quidam uero terram dixerunt tympano similem, alij turbinalem. Sed præmittamus nunc philosophorum opiniones aut dissertationes, & explicemus id quod pertinet ad intelligendum poetam, & iam sequitur. γῆα habet diphthongum γαι Atticè: αἶα enim dicitur terra, & per appositionem γῆα: Ionice autem γῆα cum simplici uocali, ex quo fit per συνάρτησιν γῆ.

καὶ τὰς μὲν πάσις τι καὶ δὲ.) Hoc schema secundum Rhetores ἀσφοδισίς & μερισμός appellatur, Latine congeries & distributio. Primum quidem, cum dicit τὰς Ἀ, ibi est ἀσφοδισίς, ac si diceret, omnes. Alterum uero, cum dicit, τὰς μὲν, τὰς ἥ: ibi est μερισμός, pro, τινὰς μὲν, τινὰς δὲ. Ordinari autem debet hoc modo: καὶ τὰς μὲν πάσις τι καὶ δὲ καὶ φύλας αὐτὴ ὅλως, τὰς μὲν ἢ ἐπὶ τῶν ἑβρ., καὶ μῆδων γαίῃ μαρμαίνας, ἵνα καὶ τῶν μῆδων τῶν εἰδικίδων. τὰς δὲ καὶ ἢ νύσσων. Sunt autem historiae nota, tam Thebanae, quam etiam Troiana expeditionis. φύλας proprie est intestinum bellum: abusive autem, omne bellum.

ἐπὶ τῶν ἑβρ.) Sunt enim etiam aliae Thebae in Aegypto, centum portis celebres. Et Thebae quoque subiectae monti Placio ad Atramyteum, quod nomen accepit ab Atramyto Cræsi fratre.

Stephanus
hæc sic dicit
ἐν πελοπόννησιν
ἐπὶ τῶν ἑβρ.
καὶ τῶν ἑβρ.
καὶ τῶν ἑβρ.

καὶ μῆδων.) Cadmus enim extruxit Thebas illas, septem portis claras.

μῆδων ἵνα.) propter regnum & potentiam regis

Oedipi, propter quā caussam Eteocles & Polynices, duo fratres, certamine inter se habito, se inuicem peremerūt. Dicit autē μέλων ἱννα, quod reges antiquitus pecoribus abundabant, & pastorem uitam agebāt. μῦλον autem uocatur ouis, pastorali modo loquendi, nomenq; accepit παρὰ τὸ μῦλον ἡγεῖν ἡμῶν ἡγεῖν χαῖνον ἄντα, quod sit mansuetum & molle animal: aut παρὰ τὸ μέλω, τὸ φρονίσω, curam gero. In magno enim precio atq; usu fuit, ut dixi, cura pecorum apud antiquos.

οἰδισίδας.) τὴν οἰδισίδαν, à recto casu οἰδισίδας, τὴν οἰδισίδαν ἢ οἰδισίδας per διάλυσιν Ionicam. Est autem etiam alius rectus, ἰ οἰδισ & ἰ οἰδισας & ἰ οἰδισίδας.

λαῖμα.) mare & maris fluctus, παρὰ τὸ λαῖον τμήμα ἄντα, quod sit sinistrum & inauspicatum segmentum. Nam orbis à nobis habitatus in duo segmenta diuiditur, in terram & mare. Et dextrum quidem segmentum & optimum, est terra: leuum uero & malum, est mare & fluctus, qui sunt in ipso mari. Quod autem mare sit malum et incommodum, id Aratus quoq; testatur, cū inquit

καλὸν δ' ἐστὶν αἰὲς θάλασσα.

ὀνόνειος.) ὀνόνειος.

ὅπου ἔστι.) ubi, aut tunc. Nam ὅπου & loci & temporis est aduerbium.

ἀλλ' αὐτὸ πῦρ.) pro χυρῖς.

βίωσιν ἡγεῖν ἔστι.) cœtum & conuersationem atq; conuictum intelligit.

φῶς λεγόντας.) Iupiter Saturnius, hoc est, fatum.

ὡς μακάριον ἔστιν οἶον.) Quemadmodū nos in Ecclesia bonis hominibus attribuimus futurā uitam in paradiso,
ita Græci

ita Græci adiudicant heroibus fortunatas insulas et campum elysium, qui est pratum quoddam suauiter consitum & humidum. Hoc igitur etiam dicit Hesiodus, quod heroes illi, qui ad Thebas & Troiam militarunt, post mortem nati sunt felicem illam et fortunatam uitam. De insulis autem illis in Oceano Homerus & noster Hesiodus, Lycophron, Plutarchus, Philostratus, Dion, & ceteri quidam scripserunt, quam bonum ac fertile sit solum, quod perpetuis Zephyri auris perflatur, & ter quolibet anno fructus profert. Illuc autem aiunt etiam defunctorum animas deferri, & scribunt hoc modo. In littore Britanico habitant quidam homines, capiendis piscibus tantum occupati, vicini Franci, non tamen uectigales ipsorum. Illi quando in suis domicilijs dormiunt, audire solent uocem, quæ ipsos accersit, & pulsus quoque ianuarum percipiunt. Cum uero surgunt, solent inuenire quædam nauigia, non ipsorum, sed aliena, plena multitudinis. Ingressi igitur illa, uno impetu unaque remigatione deferuntur in Britanniam, cum tamen uix spacio unius diei naturalis aliàs possint eò peruenire, quando proprijs utuntur nauibus. Ibi itaque conscendentes, abducunt quam nesciunt contentam in nauibus multitudinem: & quamuis neminem uideant, tamen audiunt uocem ipsos alloquentium proprijs nominibus, & officium, cognationem atque artificium exprimentium. Et sic rursus oram soluentes, uno momento domum redeunt, sentiuntque naues leuiores depositis illis quos habuerunt, dum se domum recipiunt. Ob hanc causam omnes Græci fabulantur, ibi habitare animas defunctorum: quod Hesiodus quoque hoc loco affirmat de heroibus.

της ἐν τῷ δάλλοις.) Dixi regionem perflari blandis flatibus zephyri, & ibi ter in anno arbores fructum ferre, sicut dicunt historici tanquam uerum, & non tanquam fabulosum. Quidam uerò etiam Caium Iulium Cæsarem, felicissimum in multis, narrant transmississe oceanum una triremi, centum hominibus comitatum, & tan to pere delectatum fuisse loco tam pulcherrimo, ut ibidem habitare uoluerit; sed exturbatum esse ab incolis etiam inuitum.

μνηστ' ἱπυτ'.) Postquam dixit Hesiodus de genere heroico, & monstrauit illud fuisse dijs proximum, nunc optat se neq; secundum post heroicum genus fieri, neq; seniore, sed mori illorum seculo. Sic autem ordinari debet; μνηστ' ἱπυτ' ἄφροον ἢ π' ἀμείβοις μετάναι ἀνδράων, ὃ ἱπύλα γένεσθαι, ἀλλ' ὃ πρὸς δὲ δαῖαν, nimirum heroico seculo. Qui autem dicunt, quòd Hesiodus hoc loco optet, ut postea nascatur, illi contraria Hesiodo & præter ipsius mentem exponunt.

οἰδύμεν.) omnis generis malitiæ plenum, & omnibus laboribus atq; molestijs subiectum.

ἀλλ' ἱμπερὶ ἐγὼ τοῖσι μνηστ' ἱπυτ'.) Hoc autem dicit, ne Persen fratrem propellat ad omnisfarum malitiam, qui audit, quòd etiam malis hominibus, qui nunc uiuunt, tamen admisceantur aliqua bona, quibus nascituri postmodum conferuentur.

ὥτ' αὖ γυνήμην.) quando tempora ipsorum canescunt, hoc est, senio confecti fuerint. τάλαντοι pro ταῖς ἀποχρῶσι, πολυονέταροι pro γυναι, & γυνήμηντοι pro τυχόντις ponit. Canescunt autem tempora prius quàm cætera membra

membra hominū, quod sunt partes humidiores, et phlegmate magis abundant, quam ea quæ sunt à tergo. Canicie autem contingit propter defectum humidæ caliditatis. Axillæ igitur non canescunt, eò quod calidæ sunt, & arterijs abundant. Meninges autem uocantur & λήραται, ἀπὸ τῶν κραστέρων ἰσχυρὴ μεταβολῆς. nā in illa parte corporis enascuntur cornutis animalibus τὰ λήρατα cornua, λήραται τῆς τῆς καὶ κραταί. Dicit autem mori ætate iam præcipitatos, quamvis etiam iuvenes & infantes moriantur sexennumero: sed illud ut plurimum contingit, & magis impendet, futurumq; expectatur.

ἢ ξανθὸν ξανθόν.) Pendet à communi nominatio δμῶν, quod est ἰμμενῶν, concors, inter se congruens, concordans. Aliquis enim ab altero, hospino excipietur ipse tamen non modò id ipsum uicissim non faciet, sed fortasse etiam dabit damnum. φίλος, cognatus uocatur & familiaris, quem consuetudine comparamus: ἱταῖος, eo iusdem ciuitatis particeps, ciuis: ξένος autem, amicus peregrinus, qui habitat in alia regione.

αἰψὰ ἢ γυμνασίῃς ἀτιμώσιν τὰς αἰσῶν.) scilicet filij, conumelia parentes suos natu grandes afficient. Prædicat autem futura mala, quæ contingent in uita hominum.

Legitur tamen in alijs exemplarib.

βάσων ἰπῶν.) βάσων dixit pro βάσων, dualem pro

plurali numero ponens, sicut & Homerus:

ἱπῶν.

ὦ λῶνισι πῶς φεύγετε νῦν θεοὶ ἰγέρ:

Iliad. w.

Et alio in loco:

Ἄσπονδον ἰπῶν ἱπῶν ἀδελφῶν χίρας ἱπῶν.

Iliad. α.

ἰπῶν ponens pro ἰδῶν.

ὅτι τῶν ἰπῶν ἀδελφῶν.) nec ullo decorum metu ab hac tāta sceleris

sceleris immanitate reuocabuntur. *ἄπειρ* intelligit præcep-
tum decorum, hoc est, intellectum & rationem. Deos e-
nim hoc loco animales uirtutes appellat. *ὅτι βίῃ ὄπειρ*,
illa coniunctio *τι πλωτάζα*.

γυράσσει.) *γυράσσει*, in τῷ γέφυ, cuius partici-
pium est *ῖ γέρας*.

ἀπὸ θριπύρεα.) cibum, quo sustentari possint. Antiqui
enim parentibus τὰ θριπύρεα persoluebant. Isti uero quos
dicit, ferreae gentis homines, non solum non persoluent,
sed etiam contumelijs afficient. Ordinari autem debet
hoc modo: αἱ ψαῖ γυράσσειας ἀτιμάσσει τονάας, ἔδὲ μὴ
γυράσσειας τονόσειν ἀπὸ θριπύρεα δεισθ.

χαροδίναι.) qui neque iudicijs, nec legibus coercen-
tur: sed omne faciunt, quod manibus & robore præsta-
re possunt.

ἀλαπάει.) ἀλαπάει enim Atticè sunt τὰ λυγύματα,
inanitiones, euacuationes. & herba ἀλάπαθ, quæ e-
tiam λάπαθ uocatur, est purgatoria. Ius autem in ma-
nibus habere dicuntur, qui non iudicio uel legibus, sed
potentia atq; robore manuum suas actiones metiuntur.
αἰδὼς & *αἰσχύν* iuxta Aristoxenum Musicum diffe-
runt. Et ut multa prætermittam, quæ ille adfert, αἰδὼς
quidem est ἡ μὴ ἀγαθὸν ἐπὶ τοῖς τυχεῖσι γυρομένη ἐπιστολὴ,
δύλακ᾽ αὐτοῦ λογισμῷ, parua & de rebus leuibus facta timidi-
tas, uerecunda ratio: αἰσχύν autem, ἡ ἐν ἡανοῖς ἀτι-
μία, dedecus proueniens ex malis.

ἡ ἀ δ' ἴσθον δμᾶται.) Lædet bonum quenque iniurijs
& maledictis, & ad hoc etiam iuramento utetur, iure-
iurando affirmans sua esse illa quæ rapuerit.

ῖλαθ.

Ἰσθ.) Liorem nunc intelligit. Zelus enim proprie quiddam est laudabile, cum sit bona contentio siue imitatio: lior autem, græcis φθόνος, quiddam uituperabile.

δουλοῦντος, λανθάνει.) Liorem facit personam, & ad illum proprietates inuidorum transfert. Nam inuidi λυαῖντες, hoc est, strepitus & turbas excitant, & χαίοντες τοῖς λανθάνουσιν φθονοῦντες, gaudent malis eorum quibus inuident, eosq; acerbè & odiosè intuentur.

λαοῖσι φάρισι.) Vult dicere, quòd etiam si à quibusdam hominibus, aut etiam ferè omnibus Pudor & Nemesis è terris sint extirminata, pulsaq; in exilium, & separatim tradantur: non tamen sunt caliginosa, nigrescunt uestibus induta, sed candidas gerunt uestes, & splendore radios solis superant. Illorum enim nomen celebratur apud omnes.

ἀνάντων μὴ φῶλον.) Euolant ad cœtum deorum, id est, elementorum, aut hominum sapientium. Inducit autem tanquam personam, ipsam Nemesein, per quam ista reprehensio intelligitur, & Pudorem, quasi uidebitur fugere propter uiolentiam & iniustitiam hominum, & se recondere in elementis, aut iustorum & prudentium hominum animis. Hi enim soli inter homines Pudorem & Nemesein retinent. Et quod attinet ad elementa, ibi aqua quidem marina arenam obtinet tāquam terminum, & usq; ad illam digreditur, & quāuis sauiat fluctibus, tamen ἀνάντων μὴ νηυσὶ σῖλαι, pudore quodam reuertitur ulterius progredi, terraq; terminos euertere. Ita similiter aer & ignis sibi inuicem non sunt cōtraria, sed suis in locis & domicilijs se cōtinent. Præterea byemis quoq;

Quomodo
Pudor & Ne-
mesis sint in
elementis.

uer,

uer, æstas, autumnus : dies, nox: & reliqua, pudorem & Nemefin custodiunt, eò quòd permanent ubi decet, & opportunè alia alijs succedūt, nec inter se seditionem mouent quadam excellentiæ cupiditate aut uiolentiæ studio aut propter loci aut propter temporis conditionem: & quacūq; dicit Sophocles, quæ ad hunc locum pertinent, & ex hoc Hesiodico carmine omnino sunt deprompta. Nam & illa quæ sunt uehementia & fortissima, dant locum honoribz. Inde illud:

Sophocles
in Aiace.

νιφτοῖσιν χιμῶνις ἰαχυρῶσιν ἀνὰ πρὸν ἔργα.

ἔβρεχται ἡ θυμὸς αἰαντὸς λύνασθαι,

τῇ λουπῶν ὄργῃ ἡμῖν φέρεται, &c.

Hyems niuosa cedit æstati feraci fructuum,

Et noctis tenebrosus abit circulus,

Vt splendor ardeat diei candidæ.

Ἰλυμπ.) cœlum & tota uniuersi mundi complexio. Ἰλυμπ. autem uocatur παρὰ τὸ ἰλλελαμπῆς εἶναι. Tenui autem spiritu effertur propter factam συντομίαν Acolicam, διέλαμπ. & Ἰλυμπ. Vertunt enim etiam litegram α in υ, ut cum dicunt σύρνας pro σάρνας. Ita Ἰλυμπ. tenuem spiritum obtinet. Eiusmodi enim uerba si sunt absoluta, aspirantur: si uerò per συντομίαν concisa, attenuantur. ut uerbi gratia, τὸ διέλαμπ. ἀρμυξέμενος, ἀλόμενος: Ἰλυμπ., ἀρμυξ., ἀλμυξ. Attenuatur igitur hoc nomen Ἰλυμπ. Si uerò quis mihi diffidet, & existimet me ipsum illa uerba inuenisse, ille audiat etiam consuetudinem usu comprobata. Sic enim legitur apud Homerum:

Iliad. λ.

ὅτι ἡ ἀσφαλὴν ἰσχυρὰ πείσοι ἐρίην.

¶ paulo infra:

ἐπ' αὐτῷ ἐξ ἑνὸς ὁρι.

ἵανμα igitur hoc modo attenuatur, & hoc modo etiam uocatur cælum. Similiter autem & orbiculatum nostrum caput, in quo τὸ δαλαμπίς λογιστὸν sedē suam obtinet, ἵανμα & appellatur. Nam de monte Olympos nuncio dicere, non est operæ precium, nisi uelimus nugari.

τὰ ἃ λείπει ἀγία λυγρὰ.) dolores autem relinquuntur soli hominibus. λυγρὰ sunt τὰ λυγρὰ, ὅτι τὸ λίαν ὕγρὰ ἀναί. Nam ex humidis & frigidis dicunt fieri omnia tristia, quemadmodum ex calidis suauia.

νῦν δ' αἶνον.) nunc autem fabulosam adhortationem dicam. Assimilat autem seipsum poeta philomela, propter concinnitatem facultatis poeticæ; iudices autem accipitri, propter rapacitatem. Hæc autem nota sunt omnibus, nec opus est hic Proclianis inanibus figmentis. In rebus enim grauibz Proclum nihil scribere, sed circa res leues iactabundum uersari, & de his prolixius opus illud de contexere, quis non uidet? Nos uerò talia prætermittimus, & tantum necessaria ad intelligendum autorem explicabimus: & primum ipsam cōstructionem, quamuis perplexam & malè se habentem.

νῦν δ' αἶνον βασιλεὺς ἰσὺς, eo modo, hoc est fabuloso, φρονέει καὶ αὐτοῖς. ἰσὺς ὁ δύχτις μεταφωρῶς ἀνδρῶν πρὸς φιλόδοξον, ὅτι μὲν ἐν νύμφῃσι σέθεν, πρὸς ἀπὸν δαίμονα, τὴν ἀλυσίαν, ἔχει τὸς πολλὰν ἀρτίων. ὁ δ' ἰσὺς γυμνασίαν, πρὸς ἀρτίαν ἀμφ' ὁ δύχτις, μύρτις. τίς δ' ὅγ' ἐπαρτίως πρὸς κῆδον ἰσπ. τῇ ἃ (pro ἰσπῶδα) εἰσι (pro ἰσπῶδα) πρὸς ὁδὸν) ἰσπ. οἱ αὐτοὶ ἄγρ. δαίμονες δ' αἶν' ἰσπῶδα πρὸς ἰσπῶδα, ἃ

f

μύρτις,

μῦθον. Hucusq; Poeta fabulam de auib; commenta-
uit. Inde autem rursus assumit propriam personam, &
dicit fabulae interpretationem. Nam sequens distinctio,
nempe hunc uersum, ἀγῶν δ' ἐν τ' ἰσχυροὶ καὶ ἀδύνα-
τοι κτλ. & alterum, iudicibus dixit: ad Persen ue-
rò fratrem dirigens orationem, hunc protulit, ὡς ἔπος
ἐκείνου ἐστίν. Et hoc modo ille Aristarchus apud Pro-
clum non habet occasionem expungendi duos hos uer-
sus, qui sunt quoddam ἐπιμύθιον. Neq; tamen, Procle &
Aristarche, etiamsi hos uersus ad hunc modum non di-
sposuissemus, esset ridiculum apud nos, ut ea quae carent
sermone, etiam humano more loqui concedamus, sic ta-
men ut non concedamus illa omnino sententiose loqui.
Sed quid tam prolixo sermone nostram arrogantiam
ferè manifestamus? Prætercurram igitur illa, hoc solo
adhuc enunciato, quòd bene ambo dixeritis. Vobis au-
tem auditoribus dico, quòd in prædictis uersibus non est
opus multis uerbis, & si quæ sunt hoc loco digna anno-
tatu, illa superius explicauimus, præter paucas quasdam
dictiones, quæ sequuntur. τὸ μακρολόγησθαι appellat τὸν
μακρολόγον, quæ uarios modos cantiūcularum exercet:
aut τὸν ἰσομύθον καὶ μακρολόγον ἔχοντα τὸν δαίμονα, quæ
collum habet uariatum.

οἷος τὸ γὰρ ἴσα, καὶ τὸ αἰσχρὸν.) Pudorem ait accen-
dere ex plagis aut iniurijs, ut ita non solum uictoriam
non reportent à potentiōrib; cum quibus certauerint,
sed etiam pudore confundantur. Proclus uerò dicat que-
cunq; uelit. ἑπὶ tenui spiritu scribatur, nam uenit in τὸ
ἐν τὸ μακρολόγησθαι. Et Homerum eodem modo, αἰσχρὸν δ' ὡς τ'
ἐστίν.

ἰσφ. Altice autem aspiratur in τῷ ἱσμί, τὸ πῖμπυ.

ταυσιπ[ι]σφ.) ὁ λίαν ταύων τὰ π[ι]σφ, quæ late exten-
dit alius, uelox: quemadmodum illud, ὁμοιοι π[ι]σφισι,
pro τοῖς λίαν ἰσπ[ι]σφ π[ι]σφισι.

οὐ δ' ἄντι.) Postquam explicauit fabulam, & mon-
strauit, quod à potentioribus lædantur imbecilles iniuste,
iam conuertit sermonem ad Persen, & inquit: Tu autem
obtemperes, sinasq; te regi iustitia & iudicij: nec præ-
termissa iuris ratione, sicut insolentes & iniusti solent,
cumula iniuriam, hoc est, damna & iniustitiam.

ὅθεν γὰρ τὸ κατὰ δὴλῶ βροτῶ.) Iniuria enim & male-
dictum imbellem atq; ignobilem hominem impellit, ut il-
la utatur aduersus aliam: non sicut Proclus dicit.

ἰδὼς.) ἰδὼς, ἰδὼς, καὶ ἰδὼς.

π[ι]σφισι π[ι]σφισι.) Illud π[ι]σφισι ne ita explices, quem-
admodum Proclus, quod nimirum bonus uir non pos-
sit ferre iniuriam: sed π[ι]σφισι hic significat ἰσφ, hoc
est, Bonus non facile, id est, non sine multis causis, po-
test habere iniuriam, aut maledictum, aut aliquod
damnum.

ἰσφισι ἀτ[ι]σφισι.) ὅτι ἰσφισι βλαβ[ι]σφ, illapsus damo-
nis: hoc est, si præter uoluntatem atque uix tandem ali-
quando bonus ab aliquo irritatus, contumelijs aut dama-
nis affecerit alium, huius facti ipsum poenitebit, quod a-
liquo modo ad id faciendum impulsus fuerit. Nam si non
potest, ut Proclus inquit, iniuriam aut conuicium aut
damnum perferre, quale signum bonitatis reliquum ha-
bebit?

ἰδὼς δ' ἰσφισι π[ι]σφισι.) Postquā ostēdit fratri, quod

iniuria & uiolentia sint improborum, boni autem non
sunt tales; sed diuersae rationis: iam dicit ad ipsum: Tu igitur
uiam siue rationem illorum improborum ne ingrediaris
nec intiteris. Est autem uia siue ratio alia melior,
quae fert ad iusta opera, quibus nimirum alijs benefaci-
mus, quam uiam boni atq; industrij uiri sequuntur.

Διὸς δ' αὖτις ὕψιστος ἰότης.) Ὑψίστου autem, quod est
ὑπερίχου, ita exponatur: iustitia antecellit iniuriæ, hoc
est, honoratior existit quàm iniuria & damnum uel in-
iustitia.

ἰς τὴν δ' ἑλδῶσα.) Obiectionem soluit poeta. Cum
enim dixit, quod iustitia præstat iniuriæ & iniustitie,
potuit Perses aut alius quispiam obijcere, contrarium ta-
men uideri: nam iniustos omnibus bonis affluere & gau-
dere, magis quàm bonos & iustos. Vt igitur occurrat oc-
cupationi, dixit: ἰς τὴν δ' ἑλδῶσα, quasi diceret: Etiam si
non statim appareat fructus atq; effectus, potentiaq; ip-
sius iustitiæ, suo tamen tempore aliquando in lucem pro-
dibit, quando in conspectu omnium iniusti calamitatio-
bus obruentur.

μαδῶν δ' ἐν τῇ νύκτι & ἑρῶ.) Et hoc quoque ad prædi-
ctam obiectionem firmitus soluendam pertinet, aptè sub-
iectum post paranesin superiorem, & dehortationem
ab iniustitia. Cum enim dixisset, Iustitia antecellit iniu-
ria: obiectionem soluens dicebat, ἰς τὴν δ' ἑλδῶσα,
hoc est, comprobata euentu aliquo tristi & luctuoso. Po-
stea quoq; ut tanto magis deterreat & dehortetur Per-
sen, ne contra iustitiam faciat, subiicit: μαδῶν δ' ἐν τῇ
νύκτι & ἑρῶ. hoc est: Improuidus & insipiens, qui non se-
quitur

quitur partes iustitiæ, tum cognoscit & fit sapiens, quando malis inuoluitur, illisq; opprimitur. Ne igitur ubi idem accadat, Persa, idemq; pati cogaris, des operam, ut cogitatione futuri mali refrenes animum, & iustitiæ uiam sequaris.

αὐτὴν γὰρ τρεῖς ἔρη.) Vt doceat, quomodo iustitia præualeat ipsi iniustitiæ, dicit: Nam post lites obliuiscas falsaq; iudicia, sequitur iusiurandum. Quando autem iustitia cogitur siue conuertitur, quocunq; iudices auari ipsam trahunt & ducunt, tum contingit πόθος, hoc est, stridor & tumultus iniuste affectorum oppressorūq; qui lugent & dolent, & aliorum quoque plurimorum, qui deplorant corruptum iudicium. ἀγῶσι autem & legislatione scribendum. Particulæ enim τι & καὶ apud Iones et poetas cum uerbis subiunctiui modi construuntur.

σοφίας ὃ δίνος.) corrupti iuris iudicant, & interpretantur δίκης, hoc est, σοφῶν δίκης, decreta & approbationes. Sed hic nihil cōtinetur curiosiori dignum commentatione uel interpretatione. Proclus autem in istis producit orationem, & πόθος interpretatur τὰς τραχίας ὁδούς, salebrosas & asperas uias: quam expositionē multis uerbis auget. Sed prætermisissis silentio talibus nugis, dicamus syntaxin prædictorum uersuum, quæ sic habet: ὃ δὲ δίνος ἐκείνους ἢ τὴν αὐτοῦ ἀγῶσι διαπορεύει, legislatione ὃ τὰς δίκης ὃ σοφίας δίνος, πόθος (hoc est, δέσφους καὶ ὄχον) γίνεσθαι, ducta metaphora à fluctibus. Aut secundum Proclum πόθος, aspera atq; dura uia.

ὃ δὲ ἐπίστα καλίστα.) Prosopopœia est, quæ ratio locutionis etiam ἐμφύχως καὶ γλυνὸς λόγος uocatur. Inducit

enim iustitiam, quòd oppressa retrò sequatur post iniustitiam, nimirum inferior & secundas partes ferens, deploret urbes, hoc est, cœtus, conuentus & mores hominum, & inuisibiliter damnis afficiat iniustos homines. Hæc sunt manifesta, nec opus habent multis uerbis. Qui uerò prolixos uanos sermones desiderat, ille inspiciat Proclum. Nos enim non delectamur nugis sermonum frigidorum, sed utilia scribimus: nec utimur uerbis inflatis & magnificis, sed simplici & communi dictione, quam iudicamus ad docendum esse idoneam, nec nostras uires ostentamus in fabricatione uerborum.

σι δὲ δίκας γένοιται.) Non possum hanc Hesiodi sen-
tentiam clarius exponere, quàm quòd ista omnia insti-
tutio modo ad fratrem dicat, debortans ipsum ab ini-
sticia & rapinis, cohortans autem ut iuste faciat. In præ-
cedenti quidem contextu dixit, qualis finis sequatur in-
iustos: nunc autem etiam subiicit ἀντίδωκον, exponens
nimirum, quibus præmijs ornentur boni & iusti ho-
mines.

τίδους πάλιν.) hoc est, gaudet, crescit, augetur, amplificatur. Est autem figurata locutio, ἀπὸ τῶν θαλάσσης τῶν λίανθων, à similitudine florentium & germinantium arborum.

αἰδῶσιμ.) pro αἰδῶσιμ, Aeolicè & Doricè. Blemens
tum enim : & tripliciter solet contrahi. Aeolicè & Do
ricè in α diphthongum: ut uerbi gratia, quando nos τῷ
ἀλλήως dicimus, illi dicunt τῷ ἀλλῶσι. Atticè : & in
α Diphthongum contrahitur, κῆρ δᾶμ, πλῆρ πλᾶρ: Io
nicè autem in ε diphthongum, ἱεῖς ἱεῦ, οἷς οῦ, & similia.
αἰδῶσιμ

αὐτοὶ dixit figuratè pro δάλλουσιν, gaudio, letitia, suauitate fruuntur.

ὑπερβολή.) ὑπερβολήν ἢ πάλιν, ὑπερβολήν δὲ ἢ ἀρῶν. Et iniustus quidem, inquit, fatum πολίμυς inducitur τὸς ἀνδραγαθούς. Ex qualibet enim, etiam minima occasione excitantur cades. Quibus uero iustitia est cordi, apud illos floret pax populorum alitrix et conseruatrix. ὑπερβολήν autem ipsam appellat, hoc est, altricem et educatricem iuuentutis, quamuis sit γερβολήν quoque, et βρεβολήν, à præstantissima et dignissima inter omnes ætate. ὑπερβολήν, actiuum, ἢ τρέφουσα τὸς ὑίους, nutrienda iuuentutem: ὑποβολήν autem passiuum, ἢ τρεφόμενος ὑπὲρ, iuuenis nutritus.

ἀργαλίω.) ἰν τῷ ὄργῳ, difficile et arduum, ὀργαλίω καὶ ἀργαλίω: aut παρὰ τὸ ἄλγος, ἀλγαλίω, ἢ ἀργαλίω.

τυμμάειν.) hoc est, adfert, ordinat, destinat.

ὀργισαὶ σὺν.) ὁ μεγαλόφρων ἢ μαχημύς, magniuocum fatum. Magniuocū autem uocat fatū, quod quasi retrorsum ex alto detonat, propter præconia et acclamationes fortunatorū, infeliciū uero probra et condēnationes.

ἰδὲ καὶ τὸ ἰδυδίνισσι.) Hominibus qui iustè iudicāt, nunquam obuenit fames: quia mercatores et nauæ undique ad ipsos conflunt et appellunt, spe consequendæ iustitiæ, quam existimant ipsos rectè administraturos esse. Neque aliud damnum, siue bella, siue adulteria, neque rapinae, nec aliud quippiam ipsis solet contingere. Reueretur enim etiam Barbarum ad iniustum bellum lacessere. Adulteria autem et similia penitus extirpat iustis pœnis ex iure desumptis.

φῆρα μὲν γαῖα πολλὰ βίη.) γαῖαν nunc intelligit τῆς ἀρούρης, id est, terram quæ aratione excolitur: βίη autem alimenta quæ proveniunt ex seminibus.

οἱ ὄροι δ' ἐφύε.) Non quod montes non sint terra, sed magis propriè loquendo solum excultum uocavit γῆν. In montibus autem, hoc est, incultis terræ partibus, quercus (intelligit hoc nomine omnes arbores) in summitate quidam sua proferunt fructus: in medio autem, hoc est in cauitatibus suorum truncorum, alunt & fouent apes.

ἀροῖναι δ' οἶε.) πόντος ἰσχυρὸς τριγώνος, quæ nutriūt uellera lanarum.

ιοικόντα τινὰν τανόβρι.) Quia studiosi iustitiæ seuerè puniunt eos, qui adulterantur.

ἰδ' ἐνὶ νηῦν νάσσουσαι.) appellunt, nauigant. Ostendit autem hoc loco Hesiodus, quid sentiat de nauigatione, & quod bonis & iustis non expediat negociari & mercaturam exercere, atq; multum peregrinari. Alij enim ex omnibus locis ad ipsos appellunt, suaq; nauigia eò dirigunt, ut apud illos rectam iustitiæ administrationē consequantur. Hæc autem omnia, ut diximus, doctrinali modo loquitur ad fratrem, ut ille facta cognitaq; collatione iustitiæ & iniustitiæ, partes uia: melioris sceleretur.

οἶσ' ἂν ὕβρις τι μέγας.) Nescio qualem stultitiā quorundam hominum agnosco, qui Hesiodum Homero comparant: & quod non pudeat quosdam dicere, illū superiorē euasisse in certamine. Nam si aliquem Homerum Scytham natione uicit, quis ille fuerit, nō habeo certò dicere. Neque etiam ausim affirmare, quod Homerum ex Phocide oriūdum, & filium Euphronis: sed neq; quod iuniorum

juniozem illum Byzantium, Andromaches filium superauerit. Homerum uero illum magnum dicere ab Hesiodo superatum esse, est extrema insania, absurditatis & stupiditatis. Sunt enim carmina Hesiodi in multis incondita & adulterina. Nam sine discrimine utitur τῆς ἀρχαίας, hoc est, ancipitibus, quemadmodum etiam nostrates: & sententia quoque uersuum illius est ferè corrupta & abiecta, atque saepenumero transiliens, & non habens constantiam: quemadmodum hoc est, quod nunc explicamus, τῆς δ' ὕβρις τὴ μίμνησθαι, &c. Diuini autem illius Homeri carmina sunt omnia temperata necesse re quodam & ambrosia, neq; ullum punctum siue notam habent reprehensione dignam.

τῆς δ' ὕβρις τὴ μίμνησθαι.) Odiosa est hoc loco τῶν ἰσογῶν. De hoc enim iam paulo ante dixit, ubi ait: ὕβρις γὰρ τὴ λανθάνουσα βῆσις. quo loco fructus iniuriæ siue petulantiae enumerauit: & nunc rursus de eodem loquitur, immemor præteriti sermonis, tanquam in balneo mingen-tes, quemadmodum dicunt aniculae. His igitur, inquit, fatum τὴ μίμνησθαι, destinat & infligit αἰνῶν, hoc est, poenam. Et nomen Iouis, per quod fatum intelligit, quater legitur admodum nugatorie repetitum, ἑρπιδας, ἀνθρώπων, ἑρπιδων, ἑρπιδων, ἑρπιδων, &c. illud ἑρπιδων produ-citur in medio. Ordinari igitur debent uersus hac ratio-ne, aut sicut unus post alium ponitur. Illud enim, τῶν δ' ἀνθρώπων, non est solœcismus, sed comprehensiuum: nam refertur ad nomen πόλιν, quod positum in singulari nu-mero comprehendit omnes qui habitant in ea. Et illud τῶν similiter indefinito numero multitudinem designat.

f s

Ordinari

Ordinari igitur debent hi uersus aut prout se sequuntur, aut hoc modo, οἷς δ' ὕβρις τὴ μίμναι: & illud, τοῖς δ' ἀνὴρ τιμωρίζεται δούρατα ἴδε. τῶν δ' αὖ (pro τῶν αὖ) ἰσοπέθου μὲν ἰσχυρά, πῶμα λεονίω: usq; ad illum omnino uersum, ὃ εἶας ἐν πόλιν λεονίδης ἀποτίνουστα αὐτῶν. Postea duo illi uersus assumantur, ille nimirum, πολλὰ αἰεὶ & hic, ἴσῃς ἀντράχων. πολλὰ αἰεὶ, est Acolicum. Nam Acoles aliquando geminant literam & ut uerbi gratia in βῆ, πᾶσαι, χάρις, & similia. Aliquando uero reijciunt illam ut cum dicunt ἰσὶθῶ pro ἰσίδῶ, & πολλὰ αἰεὶ pro πολλὰ αἰεὶ, & similia.

ἀπύρα.) fit particeps. Et hic quoq; respondet tacite obiectioni. Fortassis enim Perses potuit dicere: Sed pauci sunt mali, qui peccatis enormibus contaminantur, multo uero plures sunt boni. Et quomodo aliquid triste atque malum nobis continget? Hanc igitur obiectionem ut solueret, subiecit hanc sententiam, quod saepe etiam propter unum tota societas ciuilis affligatur & corrumpatur: aut quod homo flagitiosus suam malitiam etiam in ceteros transfundat, & aliquid mali molietur. Quam ob causam non una, sed plurimae ciuitates saepenumero sunt deuastatae atq; euersae, quod scelerato cini dignae poenam propter admissum scelus non irrogauissent. Exemplum habes in Paride Alexandro. Habes etiam Xerxen barbarum, propter quem tota Persia iacuit in lacrymis, & niuerso flore illius exercitus ad internecionem occiso. Habes Scintillam illam Megaricam, propter quam Pericles totam Graeciam calamitatibus compleuit.

Aspasia intelligit, in qua Pericles maximam suam diuitiarum partem absumpsit.

ἀπύρα.) fit particeps stultitiae & flagitij.

ἀτάδα

ἀτάδαλα.) τὰ θάλασσα ἰσ τὰς ἀτάς, quæ florent in
damnis, hoc est, plena damnorum.

ἐπὶ νύκτι.) Aut obscurum & inuisibile fatium: aut quæ
si ἀπὸ τῶν νοῦν, denigrans & obumbrans mentem
ἀμαρμύνη.

ἐξ ἀστροῦ.) cœlitus, hoc est, ex motu astrorum.

λιμὸν ἰμὴν καὶ λιμὸν.) Caritatem annonæ sequitur
pestilientia. Cum enim fame vexati malis alimentis utan-
tur propter defectum, & simpliciter dicendo, fortè for-
tuna oblati sine ullo discrimine cibis homines etiam in-
uiti uescantur, humorum pestilentiam sequi necesse est.
Fit autem caritas annonæ aut propter perniciosum o-
tium hominum, agriculturæ non ut decet uacantium:
aut propter expeditiones bellorum, quorum metu agri-
colæ non audent terram excolere: aut propter squalo-
rem siccitatis: aut inuasionibus animalium læxatis: aut
aliquando propter nimiam uim imbrum, qui pessimo-
dant labores agriculturarum.

ἐπὶ τῷ.) pro ὁδῶν, intereunt. Est autem Attica
παρὰ τῷ. Est enim ἀπὸ τῷ ὁδῷ, unde Attici temere di-
cunt ἐπὶ τῷ.

ὡς ἂν γυνῆς τῆς.) Hoc quoque ita manifestum est,
ut non egeat explicatione. Friget enim Venus sine Cere-
re & Baccho. Pestilentia autem propter inflammationem
morbi corrumpit factum in utero.

μὴν δὲ αἱ αἱ.) hoc est, σπέρματις, minuan-
tur, pessum eunt, corruunt. μὴν enim idem est quod
μῆς. Neque mirum, si familiæ omnino extremo e-
xistio concidant. Quod enim ad uiros attinet, illos
collis

tollit bellum: fames autem contagionem pestilentem adfert: propter pestem deniq; tolluntur ij, qui defunctorum in bellis, & alijs calamitatibus oppressorum locum occupare possent, gravidis matribus morbo corruptis, uel morte penitus sublati.

τρίτην δὲ πρὸς ἀπώλειαν.) nimirum militantium contra se inuicem, aut muros, qui machinis bellicis oppugnātur, aut naues triremes, aut mercatorias. In nomine uerò νῆας est οὐτολή, qua Iones utuntur.

ἡ βασιλεύς.) ἀποστροφὴ, species schematis. Conuertit enim sermonem ad iudices, & inquit: Vos etiam considerate & perpendite animis uestris eandem iustitiam. Dii enim contemplantur actiones humanas, & eos qui iniuria afficiuntur, & eos qui iniuriam faciunt.

πράξις.) βασιλεύς, νοῦν, perpendite, & habete in pectore. παραλλήλῳ est in prepositione κατὰ, hoc est ab uno dat & est superflua.

τριβύσι.) κατὰ πῖβσι, κρίβσι, atterunt, opprimunt, consumunt, ad nihilum redigunt.

ὄπισ.) ἀποστροφὴ, προνοία, cōsiderationem, providentiam, κατὰ παρασκευασμὸν, quod schema etiam μεταστροφῆς appellatur. Erat enim à nominatiuo ὄψις, ὄπισ, ἔπειτα dicendum. Hic uerò format casus à recto ὄπισ, ut sit ὄπισ, ἰπίδες, ἰπίδα, καὶ ὄπισ.

τρεῖς γὰρ μύθους.) αὐτὶ τὸ πολλοί, numerus certus pro incerto, hoc est, multi. Aut κατὰ οὐόθους, aut κατὰ διάτασιν syllabarum, μύθους autem, hoc est multi, in τὸ μύθον, τὸ ψαλμύνην, exaudio, impleo.

ἀδωάτης (ῥῶς.) Hoc nomen ἀδωάτης simplex est & absolutum.

solutum. Hic autem noster, à quo aiunt superatum esse illum ter maximum Homerum, tanquam Atticum, aut tanquam relatiuum, accepit illud nomen. Nec possum satis admirari stupiditatem illorum, quos non pudet affirmare, quòd illum dijs similem Homerum uicerit. Sic autem intelligatur illud, ἀθάνατοι ἥλωδς, fabulosè quidem, cœlicolæ qui sunt cum Ioue : etiamsi sibi ipsi contraria dicat, cum appellat eos χθονίης, terræ accolæ. Allegoricè autem, ἀθάνατοι ἥλωδς sunt multæ potentie, hoc est, uindictæ Iouis, id est fati, quæ fiunt in terris, nimirum propter facta hominum.

ἥλα ἰατάμην.) aut λεπτοίμοι καὶ ἀσπεσδῆς, quòd sunt tenui corpore & acri similes : aut ἀσπασίας ἰσάδον μύνοι, quasi inuisibilitate induti. Quid autem opus fuit de iisdem tam saepe Iouis columnam scribere?

ἰσάτις καὶ ἀσπασίας.) Et ipsa iustitia est uirgo, unà cum potentij fati, hoc est ultionibus, de quibus supra dixi.

ἰσάτις καὶ ἀσπασίας.) Aut ex fato, aut ex cœlo, aut ex mente genita. Nomen enim ἰσάτις multa significat, quemadmodum dixi superius. Et iustitia, filia fati dici potest : quia secundum Græcos, ex fato sunt omnia. Priusquam autem mala destinasset, ordinauit bona, ex quorum numero unum est iustitia. Potest autem dici etiam mentis filia, eò quòd prudentes & rationis acie prestantes homines, iustas leges condiderunt. Cœli uerò filia, quòd in omnibus elementis, atq; adeò in uniuerso mundo, quæ cuncta oculum in se comprehendit, cernatur id, quod iustum appellamus. Nam sole quidem supra terram eleuato, exoritur lux diei : nox uerò dat locum, & cedit deorsum, & quæcunq;

cunq; suprà diximus, quæ non duximus repeti oportere, ne sicut Proclus in illis, ubi non expedit, immoremur, sermonemq; producamus.

Διὸς εἰ ὀλομπερ ἔχουσιν.) Aut animalibus potentijs, aut elementis.

ῥαπὶ δὲ ῥαπὶ λυθίστοισιν.) Aut iuxta fatium, ut dixi. Sors enim aliqua infelix compellit iniustos ad extremum interitum. Aut iuxta Iouem Saturnium, hoc est, mentem. Nam quando homines nullum iuris locum sibi uident relictum, omnibusq; iniurijs se exponi, tandem aliquando iustum animum recipiunt, & sepe propter exiguam scintillam illatarum iniuriarum, uniuersam ciuitatem perdidierunt. Exemplo est Achilles, qui totæ Græciæ propter Briseiden damno fuit.

Διμὸν ἀραδάνας.) Notetur euersio in hoc uersu, ubi ῥαπὶ duæ syllabæ contrahuntur in unam longam, ut fiat inde spondæus.

In alijs tamē
exemplarib.
ῥαπιδίνοι
legitur.

ῥαπιδίνοι.) Primam syllabam ῥα longam fecit, & illud λαι corripuit. O homines stultos, qui non uentur ipsum appellare parem Homero: ô homines extreme stupiditatis, qui uictorem faciunt. Verum enim uero illum uerbi ῥαπιδίνοι syllabam ῥα fortasse etiam longam esse aliquis probare posset per quandam regulam, quam ueteres poætæ & periti carminum & nos quoque non ignoramus. λαιναὶ autem τὸ αλῆ si uel Scythia aliquis auderet corripere, expellendus esset ex ciuitate quam incoluit, si posset fieri, ne tanti mali audacia serperet ulterius atque propagaretur. Vt nemo iam dubitare possit, hunc poetam minime parem esse Homero,

vero, qui præstanti ingenio & cognitione omnium artium atque scientiarum, etiam logicarum, omnes excelsit non tantum homines, sed ausim quoque dicere angelos, si modò etiam angeli sunt principes scientiarum & artium.

basileus.) nunc uocat iudices, administratores falsorum & deprauatorum iudiciorum.

ὁ αὐτὸς.) Ipse sibi ipsi fit causa detrimenti, qui lædit alios. Qui enim leduntur, illi in bonis fortunæ, alijsq; externis rebus leduntur: qui uerò lædit & iniurijs afficit, hic suam ipsius animam contaminat atque offendit. Ita quoq; sequens uersus intelligatur, ὃ ἵκανὸς βλάττει τὸν βλάττοντα ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων.

Δις ἰσχυρὰ.) Potentia illa fati, qua omnia cernit. Potius uerò *πρωτογενὴς*, ipsum fatum.

τὸ δ' ἵπὸ μὲν αὐτὸς.) Plutarchus, quemadmodum inquit Proclus, expungit hos septem uersus, incipiendo ab illo, πάντα ἰδὼν: usque ad hunc complete, ἀλλὰ τὰς ὅσας ἴσται, tanquam indignos Hesiodo & blasphemos. Ego uerò hic schema *κατ' ἰσχυρίαν* esse agnosco. Dicit enim Hesiodus cum grauitate & conditionaliter: Non essemus neque ego neque filius meus iniusti: quia cedit in damnum, nunc esse hominem iustum. Postea subiicit hoc schema *κατ' ἰνιδίαν*: Si iniustus esset consequuturus maiorem iustitiam, hoc est, meliori loco foret, nec tandem puniretur diuinitas. Deinde infert audacter suum scopum, & soluit abiectionem, dicens: ἀλλὰ πάντα μὴ ὅσας ἴσται πλεονεξίᾳ τῶν ἀνθρώπων, sed hoc non confido futurum, κτλ

uel concessum iri à fato. τὸ πινύγωνον autem dixit, quo nomine fatum appellare solet.

νῦν ὃ ἰσὺ μὲν αὐτὸς.) Etiam hoc αὐτὸς ποιεῖν notetur, tanquam dignum eo qui sit par Homero, poetaq; uictor.

ἦν δὲ υἱός.) Significat aliquem ex suis filijs, siue Mnasea, siue Archiepen, siue Stefichorum illum lyrici carminis autorem, de quo aliqui acceperunt,

ἢ πρῶτον.) Schema, quod uocant ἀποτροπὴν.

λαῖν δὲ δίκας ἰσάνει.) Et nunc iudicio siue iustitiæ ausculta, aut finis te regi iustis legibus; omnem uerò uiolentia, hoc est, illicitæ cupiditatis & iniustitiæ memoriam deponis. Sed hæc sunt perspicua, neq; indigent prolixa explicatione.

τὸν ὃ γὰρ αὐθρῶπισσι νόμον.) Et hoc quoq; dignum poeta Homeri uictore. Nihilominus quidam prædicant, Hesiodum accepisse palmam, ac si nihil absurdi in ipsius uersibus inueniri posset: quod arguit, hoc figmentum de uictoria illius esse ebriosorum & circumforaneorum hominum. Quamuis enim longo post Hesiodum tempore uiuamus, tamen hodierno quoq; seculo reperire licet rudes quosdam & leues homines, qui multos poetas ne primoribus quidem labris attigerunt, et tamen ipsos ad cælum offerunt, illorumq; spolijs se iactitant. Sed prætermittamus ista, & explicemus uersus, quos ille uictor Homeri non satis ordinatè contexuit.

τὸν ὃ γὰρ αὐθρῶπισσι νόμον.) Schema λαῖν μετὰ τὸν, sapiens hic poeta, aut λαῖν ἀθροισμὸν & μετὰ τὸν finem, potuisset contexere sine additione nominis αὐθρῶπισσι, hoc modo: τὸν ὃ γὰρ νόμον δίκας ἰσάνει. ἰχθῶς μὲν καὶ
ὁ γὰρ

ἑρπὶ καὶ διανοίῃσι ψυχῆς ἴδιον ἀλλήλοις. Et hac ratione est schema κατὰ μῆκος. Aut κατὰ ἀθροισμὸν καὶ μῆκος συνή, si hoc modo dixisset: τὸν ὃ γὰρ ἀνθρώποισι νόμον δὲ ταῖς προνομίαις. Postea distribuens illud ἀνθρώποις, κατὰ ἀθροισμὸν, in partes, ἄλλοι μὲν τὸ ῥωμαίοις ὃ τὰς καὶ ῥωμαίοις τὰς, καὶ λοιποῖς τὰς. Ita nō oportuisset dicere illud, ἀνθρώποις δ' ἴδιον δὲ διανοίῃ, nec frustra repetendo idem bis dixisset. Et hoc modo nullum uitium habuisset: nunc autem bi uersus duobus uitijs laborant, qualia nuper geniti & adhuc iuuenes committunt, sicut illi uident, qui poetice simul & rhetorice hæc examinare possunt. Dum enim dixit, ἀνθρώποις νόμον δὲ ταῖς προνομίαις: & postea subiunxit, ἑρπὶ καὶ διανοίῃσι: uidetur ista collocare inter homines. Dum uerò adijcit, ἀνθρώποις δ' ἴδιον δὲ διανοίῃ: uidetur ineptè atq; inaniter idem bis repetuisse uis. Etor ille Homeri, poetæ maximi, in cuius uersibus nequē deus uel minimam posset inuenire notam, quæ contra artis cuiuscunq; regulam commissa sit. Hæc autem siue rectè, siue corruptè se habeant, loquitur ad fratrem, dehortans ipsum ab illa bestiali mutua depastione & rapinis atq; uiolentia, cohortans autem ad iustitiam, ut reā rectè agat, suūq; cuiilibet relinquat.

οἰωνοί. οἰωνοὶ propriè uocantur οἱ γύπες, uultures; tanquam οἰνοί, ab οἷ & solus & ὄον ouum; quod soli sine concubitu oua subuentanea concipiant. hoc autem loco omnes uolucres intelligit. πτερόν, πτερὰ τὸ ἐν τῷ πτερόν τάναν τὸ πτερόν, quod in uolando extendat alas: πτερόν autem, πτερὰ τὸ ἐν τῷ πτερόν αὖν, οἰωνὸς τὸ ὑψιπτερός, quod sursum & in altum uolet. Vnde illud per diph-

ebongum, hoc uero per a scribitur.

Δίκα δ' ἀγροῦν γινώσκουσιν.) Aptè dixit hoc γινώσκουσιν, hoc est, sciens & consultò. Sunt enim multi qui non ex animo profitentur id quod iustum est, & illud quoque faciunt ea spe, quòd uelint sub specie iustitiae damno esse & detrimentum asferre. Illis non habetur gratia, nec facta illorum compensatione digna iudicari debent, quòd inuiti faciant iusti hominis officium. Neque fatum ipsis largietur felicitatem uel diuitias, uel alia huius uitae commoda. Qualis erat Licides Argi-um. Nam iste uolens interficere Prometheum quendam Thessalum ulcus habentem, patefacto ruptoq; per gladium illius ulcere, ipsum sanitati restituit. Et Smicrthes quidam traducens Nicanorem, profuit Philippo. Et me quoque quidam ex Synis suspectum reddidit & inuisum illis quibus mercede seruiò, ut cum aliquin alijs omnibus dederint mala cydonia, mihi soli dare recusauerint. Quam ob causam cum indignarer talem mihi ab illo iniuriam esse illatam, tandem apud illos meis conatibus tantam sum gratiam consecutus, ut me non aliter quàm proprios liberos amore atque beneuolentia prosequerentur singulari. Sic alia possem innumera exempla commemorare, nisi malletm tacere, tedijs uitandi gratia.

Ὅς δ' ἐν μαρτυρίῳ ἵκνῃ.) Quemadmodum ille qui non inuitè, sed sua sponte & uoluntate, hominis iusti fingitur officio, felicitatem à fato consequitur: ita rursus è diuerso, qui spontè peierat, & ad falsum testimonium religiosam adhibet asseruationem, is non
modò

modò ipse poenâ inuoluetur, sed etiam omnis memoria posterorum eius obliuione sempiterna delebitur. Atque hæc sunt carmina digna uictore Homeri, expendenda diligenti examine. Habent enim ineptam *διτολογία*, quemadmodum sæpe accidit. Nam ista duo, *ἃ γὰρ τις κ' ἰδύλασι τὰ δίκαι' ἀγορεύει* : & illud, *αὐδρὶς δ' οὐβὴν γὰρ ἐν μὲν πεισθ' ἀμείνουν*, sunt idem. Nihilominus is qui hæc scripsit, à quibusdam non bene purgatis colocynthide, secundum comicum, iudicatus est nicisse diuinum illum Homerum. O stultitiam, o amentiam, o ruditatem. O disciplina orationis, nonne edis labrymas? Tu uerò sol miserere inscitiae & cecitatis ipsorum.

ἀμεινοτέρη. & μωροτέρη, obscura, euanida.

αὐδρὶς δ' οὐβὴν γὰρ ἐν.) Hæc est illa importuna *διτολογία*. Nam supra dixit, *ἃ γὰρ τις κ' ἰδύλασι τὰ δίκαι' ἀγορεύει* : nunc uerò dicit, *αὐδρὶς οὐβὴν*. *οὐβὴν* autem *ἃ δίκαια ἀγορεύει*, hoc loco est idem. Non enim loquitur de eo qui rectè iurat, sed qui simpliciter est bonus & iustus.

μὴν ἔτι κ' ὠφείλει.) Rectè ipsum hoc nomine appellat, ut qui iustitiæ imperitus fuerit, & iniurijs atque rapinis assuetus. Miscet autem cohortationi iustam reprehensionem.

νῦν ἰσχυρὸν ὄντι ἰσχυρῶς.) *ἰσχυρῶς*, hæc *ἰσχυρῶς*, in solidum. Quod autem dicit, tale est. Quod licet malitia sit *ἰσχυρῶς*, hoc est, acquisititia, tamen omnino facile & exiguo negotio in solidum possidetum, nec est tam difficilis comparatu & tam tarda sicut uirtus.

Quamprimū enim aliquis furtum fecit, statim malitiam illam furandi stimulatricem in solidum acquisiuit & sic adulterandi malitiam similiter, & cætera uitia. Virtus autem, ut diximus, non sine longo tempore, & magna cum difficultate comparari potest. ut uerbi gratia, si quis uelit Grammaticam uirtutem acquirere, is profecto non illico fiet particeps illius: sed primò addiscet litteras, deinde syllabas, & alia pro more incipiētium: tum sumet in manus librum Dionysij, & Theodosij canones, cum poetis clāssicis: postea tentabit epistolā & schedas scribere: & sic longo tempore multum laborans, uix tandem illam uirtutem comparabit.

ἄλγος μὲν ἰδὼς, μάλα δ' ἱγυῖσι ναίει.) Facit nunc prosopopœiam, cum fingit maliciam & uirtutem certa habere domicilia, & certas monstrat uias, per quas tam ad uirtutem quā ad malitiam perueniri possit. Et iter quidem ad malitiam esse breue & exiguum, propterea quòd, ut dixi, paruo negotio comparari potest: ad uirtutem autem, uiam esse longam & arduā, propterea quòd eget magno labore & longo tempore: quam postea etiam facilem esse dicit, eo quòd post acquisitionem, dulcem & promptam sentimus. Ad idem respiciens Cointhus quoque, fingit ipsam in alto quodam & salebroso colle super palmam arborem consistere: quo figmento etiam ipse uoluit innuere siue demonstrare, uirtutem omnino difficilem & tardam esse. Post hāc cohortationem directam ad fratrem, subiungit aliam quandam sententiosam parænesin, & inquit: Ille primum locum inter bonos tenet, qui per se & suo Marte, nullis alterius consilij

filij adiutus, intelligit quod in rem sit, prouideret & praecognoscens ea quae ad finem usq; sunt bona & utilia. Secundum autem locum tenet is, qui per se quidem, suoq; ingenio non sapit, sed obedit recte consulenti. Qui uero nec ipse sibi scit consulere, nec consilijs alterius audiens est, ille est deterrimus atq; extremi ingenij. Hoc autem dixit, quasi uellet dicere: Oportuisset quidem te, ô Persa, tuopte ingenio sapere, & scire quod bono sit, nec indigere alterius consilijs: quando uero per te nescis, oportet te mihi, qui optima tibi consulo, auscultare & parere. Quod si non feceris, mali ingenij hominem te ostendes. Omitto autem hoc loco Zenones & Aristarchos Prodi, tanquam superfluos.

ὧς οὖν διὰ γινώσκου.) fili Diij, aut orte ex nobili familia. Vehementius ipsum praesenti encomio ad studium uirtutis hortatur. Decet enim uirum generosum & nobilem, uirtutem sequi, & iniusta facta uitare, quae ignominiam concilianti sed haec quoq; me mouent, ut minime existiam meum Hesiodum fuisse uictorem Homeri. Repetitur etiam semper idem in uersibus cum magno fastidio, illud, ὧς οὖν ἔταῦτα μὴ ἀφροὶ βάλλω σήσι: & illud intersutum, σοὶ δ' ἰσὺν ἰδὼν νόον ἴσιν: & illud, νῦν ὁπράξω ὧς οὖν διὰ γινώσκου. Praeterea me quoq; mouet simplex illa & suffrigida oratio: ut illud, ἰσφάσι: & hoc, οἷον διόσι: & alia innumera. Ex quibus imperitus quidem, qui nescit de poetis uerum iudicium ferre, non facile agnoscet, utrum Homerus poetam horum uersuum superauerit. Sed prudentes & acuti iudices facile, etiā his minime considerata, ex rudi solūmodo oblato scripto ueritatē agnouerint.

ἰσσηε σελυμὲς ἰχθαίρη.) Famem & agriculturam facit personis, quo figmento orationem reddit iucundior rem. Et inquit: Labora, ut te fames odio habeat, amet uerò Ceres, hoc est terra, nimirum fecunditas plantarum & agrorum, & impleat tuam domum alimentis, quibus teipsum sustentas. Sed quid opus est multis uerbis uti in tam perspicuis uersibus explicandis? Terram autem uocat οὐρανὸν, aut propter aream in modum circuli exornatam, aut quòd coronet nos suis fructibus, pomis & spiciis βίττι, uictus ex alimentis. λαλιὰν, μισαφρογίαν, domum.

ὀμυρὸς &.) comes, σὺνανίστασθαι, consecutor, affecla. hoc est: Ociosus habet paupertatem sociam, & habitat cum fame.

τοὶ γὰρ αὐτοὶ &.) sapientes & rerum diuinarum peritos appellat hoc loco deos: homines uerò uocat eos qui sunt rudes & ex plebe, humanarum rerum aliquomodo periti. Et inquit, quòd ignaro & torpido homini non immeritò omnes sunt insensi, tam sapientes quàm imperiti.

ῥῆμα.) ῥῆμα ῥῆμα ῥῆμα. ῥῆμα autem optatiuum & subiunctiuum. Illud ὅτι αἰ & hoc αἰ apud Iones non constructur cum subiunctiuo: contrarium autem fit apud Atticos.

ἡσέβηται νόστιμος.) similis fuci, quod ad impetum aut iram attinet: hoc est, assuetus rapinis, & alienorum bonorum consumptor, quemadmodum fuci. Fucus autem est insectum apem referens, ignauum & sine aculeo, deo pascens occultè laborem apum.

ἡδίστοις.) *ἡανέργους*, maleficis : aut *ἀνίρροις*, carentibus aculeo : aut *ἡωτίστοις*, τοῖς κότεν ἔχουσιν ἐν τῇ ἄρῃ, i-
ram habentibus repositam in cauda : aut τοῖς *καλοῖσιν ἡ-
χοῦσιν ἔργον καὶ ἀπεργάζονται αὐτὰρ*, mutilam habentio-
bus caudam, hoc est, subducentibus illam : aut τοῖς *ἡα-
δούστοι καὶ ἡαῖστος* τὸν ἄρῃ, quod dormiant & ob-
seruent tempus, quando apes ad opera sunt egressu-
ræ, ut ipsi mel deuorent. Hanc ex Proclo didicimus eo
loquentiam.

οἱ δ' ὄργα φιλῇται.) Tibi uerò non displiceant labo-
res, sed illos ama, sintq; tibi curæ, ut possis exornare, scilio-
cet teipsum, ne fias turpis & incultus, dū sectaris ocium
& malitiam.

ὃ ὄργον δ' αὐδὲ πολλοὶ καὶ ἄφρονοι τι.) Ex studijs
& laboribus atq; artibus, non ex ignauo ocio homines
consequuntur celebritatem sermonis & gloriam, & ex
ijsdem annuos prouentus acquirunt, qui uitæ sustentan-
de sufficiunt. Præterea laborando reddes te charum &
sapientibus & plebeijs.

ὄργον δ' ἰδίῃ ὄνυξ.) Hic debes subdistinctionem
facere, ut significet ὄργον, id est, opus, siue laborem, hoc
modo : Nullus omnino labor ingenuus fit dedecus. Nam
si dixeris, ὄργον δ' ἰδίῃ ὄνυξ, non distinguens ut di-
xi, indicabis, neque lenocinari, neque alia turpia facta
esse probum.

πλεῖται δ' ἀρετῇ.) Quomodo dicit author uirtutem
sequi diuitias, quæ potius ad intemperantiam & con-
tundiam homines mouent ? Hic alij quidem affir-
mant, quod uirtus sequatur diuitias proprio ingenio

Et labore partas, nec sanè malè dicunt. Ego uerò dico, quòd etiam quomodocunq; comparatis diuitias comite-
tur uirtus, non tamen reuera præsens, sed opinione diuita-
xat apparens. Eorum enim qui ditescunt, alios quidem
sapientes, alios uerò industrios uocant, & alij aliter illo-
rum dignitatem adulando amplificant. Aut etiam aliter.
Quatuor sunt primæ & generales uirtutes: Fortitudo,
prudencia, temperantia & iustitia. Atq; etiam pulchri-
tudinem, & celeritatem, & circumspeditionem, & alia
infinita eiusmodi, antiqui uirtutes appellauerunt. Harum
uerò quædam insunt diuitibus: egenis autem etiam si ad-
sint, tamen paupertas occultat illas, sicut fabulosa illa
Orci galea.

ἀειμονίᾳ δ' αἰὲς ἰσάδα.) Schema hoc loco est, quod uo-
cant solutionem obiectionis. Nam Perſes, quem coborta-
tus est ad laborem, fortasse potuit obijcere, paupertatem
& infortunium impedire, quo minus præcepta illius ef-
fectioni mandare possit. Hoc igitur ut solueret Hesiodus,
inquit: Dæmoni uerò, hoc est fortune, quomodocunq; si-
milis fueris, siue felix siue infelix, siue pauper siue diues,
semper tibi consultius & utilius, labori honesto incum-
bere, ita ut tibi præscripsi & iussi, ut nimirum conuer-
tas animum ad laborem, deductum ab alienis facultati-
bus & possessionibus, hoc est, à rapinis alienorum bo-
norum.

αἰδώς δ' ἐν ἀράῃ.) Vtitur hoc loco Hesiodus uersu Ho-
meri, et hunc habet sensum: Ille pudor non est bonus, qui
detinet & coercet egenum atque pauperem: hoc est, te
pauperem non debet pudere, labori incumbere.

αἰδώς,

αἰδώς, ἢ αἰδέσθαι.) Hoc schema ἰπανάληψις καὶ ἰπανάληψις uocatur, Latinis repetitio & geminatio. Dicit autem pudorem & damno & emolumento esse hominibus: nam duplicem illum facit. & quod dicit, hunc habet sensum, quemadmodum ex inferiori uersu magis dilucidè manifestatur: Si quis pauper ueretur laborare, & aliud quippiam boni facere, ille ex tali pudore damnum iacturamq; facit. Si uerò pudet eum facere turpia, magnum percipiet commodum: ut uerbi gratia, si pudeat eum furari, aut si fuerit miles, pudeat ipsum stationem ordinemq; suum deferere. Nam iste pudor est bonus: malus uerò ille prior, qui facit πρὸς αἰσχύνην, ad egestatem: ut explicat in sequenti uersu, quo modum & rationem priorum uerborum ostendit, inquit: Est pudor qui ledit, & est qui iuuat: aut qui ordinat, & qui dissipat: ut ita sit quidam ledens, & quidam iuuans pudor. Et inquit: Pudor, tibi aut tuis, facit ad inopiam, audacia autem & conatus ad diuitias. hoc est: Pudeat te, si es ociosus, & uitam degis molestam in paupertate. Sis uerò audax & impudens ad ditescendum, nulli parcens labori, qui modò facit ad opes comparandas. Ac Musici ille quidem Aristoxenus αἰσχύνει & αἰδῶς facit differentiam, αἰσχύνω uocans ignominiam factam propter turpia facinora: ut exempli gratia, post furtum capi aliquem & constringi uinculis, tandemq; publicè uirgis caedi. αἰδῶ autem uerecundiam & decoram submissionem. Hesiodus autem hoc loco pulcherrimè ipsum pudorem in duas species diuisit, ut diximus, alium faciens utilem & alium noxium.

αὐδῶς τοι πρὸς ἀνδρίην.) Ego ἀνδρίην scribo cū finali
v, sicut etiam explicavi. Ceteri autem sine v scribunt. ὁ
••• est, impudens & non ad normam rationis reuocata
temeritas: ὁ αὖτε, autem, audacia quam ratio gubernat.

χρῆματ' ἔχ' ἀπαντα.) Pudorem, inquit, habe ad
paupertatem, audax uerò esto, & strenue subeas labo-
rem, cumq; urge alacriter ad accumulationem opum tua-
rum. Diuitiae uerò, quæ diuinitus dantur, multo sunt me-
liores & feliciores, quàm illæ quas iniuste & uolenter
contra uoluntatem aliorum acquisueris.

αἱ γὰρ τῆς καὶ χροῖ, βίη.) Etiam si quis acquirens aliquæ
bona manu aut per uim, iurauerit, aut fortasse nondum
possidens illa, sed cupiditate quadam lucri & possessio-
nis illorum iurauerit, λυσάμενος pro ἀρχαῶν ἵστας τὴν
ἰσθμὸν τῆς γλώσσης, capiens iuramentum lingua, hoc est, perie-
rans, quemadmodum crebro accidit, & iustitiam fugat
expellitq; impudentia: non tamen impune feret, sed di-
talia cupientem & factitantem facile μωροῖσι, obscurat,
& deturbant de sua dignitate & excellentia.

μυῖται δὲ οἱ οἶκοι.) ἐκτρέφονται, decrescunt & pessum
eunt res familiares atq; domesticae tali uiro: hoc est, pro-
pter iram atq; indignationem dei contra se excitatā in-
digneq; conspicit suam domum ruinam minari, & tan-
dem dilabi.

παύειν δ' αὖτ' ἐπὶ χροῖον.) Hic quoq; occurrit tacite obie-
ctioni. Fortasse enim Perseus potuit dicere: At qui uidemus
periuros & impudentes, atq; alios horum similes opibus
abundare, & illis feliciter omnia succedere. Ut igitur
hanc occupationem soluat poeta, hæc subiungit: ἀλλὰ τὸ
μῦθος

μὴ μινῶν, sed illa felicitas non durat longo tempore, sed evanescit paulatim.

μινῶν.) ἡλατῆται, ἀπὸ τῶ μινῶν, ὃ μινῶν vocatur Ἀττί-
 ce. παῦρον αὐτὲ τὸ ἰλίγον, ἀπὸ τῶ παύω, παύω, τὸ σμῶλινος
 παύω μινῶν, quod non diu durat, sed breui momēto cessat.
 Deductū est autem hoc nomen a sermone breui, qui bre-
 uiter enunciatus per linguam statim cessat & evanescit.

ἰσοῦ & ἰδὲ ἰνίτυν.) Postquam dixit retrò, quòd fatum
 siue potentia prouidentiae periuris & uiolentis solent poe-
 nam & ruinam famae infligere atq; irrogare, & quòd
 breui tempore felicitas illorum duret, soluit iam aliam
 obiectionem, quam Perses fortassis inferre potuit, se uis-
 delicet non esse periurum. Ad hanc igitur respondens,
 inquit: Ille aequale periurio peccatum committit, quicum-
 que supplicem & amicum aut extraneum quoque ledit
 & uiolat. Pergit postea, dicens: ἴσῃς ἢ ἀντιβαίνου δὴν λε-
 πῶν ἀδελφῶν οὐκ ἔστι, ἀλλὰ τὰ δέμνια ὅτι ἀλόχευ τῷ ἱεὶ λαστρῶν,
 παρανόμια ἴσῃς: hoc est, quicumq; adulterium committit
 cum uxore fratris sui. ἴσῃς τὶ ἔστι τοῦ (pro τινὸς) ἴσῃς ἀπὸ τῶ
 ἀνα δέμνιαν hoc est, quicumq; iniurijs afficit orphanos.

γάρτοι & ἀπ.) τῇ φωνῇ, periphrastice senectutem intel-
 ligit. Dixit autem aequale esse peccatum, haec omnia per-
 petrare, hoc est, simile, ἰσοῦ ponens pro ἴμοις: siquidem
 omnia peccata similiter dicuntur, hoc est, unum tam sit
 peccatum, quàm alterum. non igitur ἰσοῦ posuit pro ἰοί-
 μοις, quasi aliud peccatum alio nō esset maius. Antiqui
 enim τὸ ἰσοῦ dixerunt ἀπὸ τῶ ἴμοις: donec Pythagoras
 fons & caput philosophorum, Archytas quoq; & Ario-
 stoteles, & qui illos secuti, τῶν πελυπεγκυμωμένων, hoc
 est,

est, multiplex illud studium, uocare coeperunt τὸν ἄνθρωπον φιλοσοφίαν, constituerunt, ut τὸ ἴσον, ἐπὶ τῷ ποσὶ dicatur, hoc est, de quātitate: τὸ ἴμιον, αὐτὴν, ἐπὶ τῷ ποῶ, hoc est, de qualitate.

ἀλλὰ σὺ τὸν μῆνι.) Sed tu omnino à talibus delictis arceas & abducas animum ἀισίγγοισι, hoc est, ἠσπίδι παρμίνην καὶ μάταια φρονεῖν, obuolutum & stulta cogitantem.

ἡ δὲ δούαμιρ δὲ ὄρδαι.) ἡ δὲ δούαμιρ, ἡ δὲ τὸ δούατιν σοι, pro uirili & in quantum potes, ὄρδαι, hoc est, δύν, facias & offeras dijs, hoc est, animalibus potentijs. Nimirum, quantum potes babe in pectore & effectiōni mandes optima & pulcherrima. Aut δύν δύν, hoc est, elementis & astris. Quod autem dicit, tale est: Pro uiribus omnia suo tempore facias, quæ decet te facere: in Vere quæ tunc oportet, & æstate & reliquis anni temporibus similiter. Conueniunt enim etiam anni tempora cum qualitatibus elementorum. Considera autem etiam præcipuas stellas, præsides temporum, quantum potes. Multum enim, imò plurimum ualent æstra, non tantum ut agricultura & plantandi studium atque mercatura bene cedat: sed breuiter, ad omnia quæ sunt in uita, maximi sunt momenti. Alia uerò interpretatio de sacrificio dijs apud ethnicos fabulosis præstando, manifesta est etiam caminarijs.

ἀγνῶς καὶ ναδάπῶς.) ἀγνῶς de animo intelligitur: ναδάπῶς αὐτὴν pro ἀγνῶτος, purè, impollutè, de corpore.

ἐπὶ δὲ ἀγλαὰ μύρια ναίειν.) historica interpretatio non est obscura, quod uidelicet coxæ siue femora solebant præcipui

præcipais dijs cremari. Allegorice autem, per illa significarunt, se suis actiones, suaq; cœpta & animi cogitata dijs commendare, ut auspicata & fausta fiant, felicemq; euentum ac finem sortiantur. Quod & nunc significat poeta, dum inquit: Moderare uitæ tuæ cursum & omnes conatus tuos ad normam diuinæ mentis, ut sint auspicata & prospera, quæcunq; agis.

σπονδῶν.) libatio, quæ fuit, quando in sacris fundebatur & offerebatur uinum. δῦ & autem suffitus est & aroma, odorem gratum excitans. Tale autem quippiam dicit: Nunc igitur ita instrue uitam tuam, ut te docui, tibi que modum præscripsi, cohortans ut omnia decenter facias: utq; sis solutus curis & lætus, nec ijs molestiam exhibeas, qui id minimè meriti sunt. Pro animo autem nunc dicit libationē. Vinum enim tenebras offundit menti, eamq; de gradu deijcit, aliquando etiam animum stimulat. quemadmodum de primo Hipponax inquit:

ὁλῶ γὰρ σπονδῶσι, οἱ χάριμ' ἀπὸ πικρίας:

Non multum sapiunt, qui merum ingurgitant.

Et Melanthius Tragicus de animo:

πράσσει τὰ δεινὰ, τὰς σπονὰς μὴ συνίστας:

Committit dura, transferens mentes aliò.

Sic igitur σπονδῶν posuit pro θυμῷ, δῦ & autem ἀδρὶ ἱλαρίστῃ & θυμίαμα nanq; exhilarat animos: aut etiam contrarium, quia aroma fumū excitat, etiamsi auspdatum. Vinum autem conciliat amicitiam & conuiuias facit.

ὁ μὲν ἴσ' ἀνέστη.) Noctesq; diesq; facias ea, quæ decent hominem studiosum & industrium.

ὅς τί τι ἱλασθῇ.) Vt tibi ea quæ deliberas & facis, ex animi

animi tui sententia, & sub bona constitutione elementorum & temporum, atq; etiam astrorum, omnia succedant dexterrime.

ὅρ' ἄλλων ὠνὶ λαῶν.) Vt rem tuam recte & cum iudicio administrans, aliorum hereditatem ipse possis tibi uendicare.

τὸν φίλοντ' ἰδὲ δαῖτα παλῶν.) Moralis & perspicua paranesis, ad cuius explicationem non est opus multis uerbis. Si uero quis desiderat prolixiorē eandemq; inuilem explicationem, is Proclum inspiciat. τὸν φίλοντ' hoc loco uocat eum qui beneuolum, tranquillum & quietum habet animum; ἰχθῆν autem eum, qui alienum ab officijs amicitiae & tumultuosum se ostendit.

τὸν δὲ μάλιτα παλῶν.) Illum uero studiosum amicitiae, & tranquillum ac quietum hominem uoca, & conuiuium facias, qui non solum talis est, sed etiam proxime habitat.

ἀ γὰρ τι καὶ χρεῖμ' ἰγχεῖν.) Ostendit iā, propter quam causam dixerit, inter omnes amicos, & cognatos quoq; multos, imprimis colendum esse beneuolum uicinum. & inquit: Nam si necessitas uel tumultus aliquis popularis inciderit, tales quidem uicini cinctu & armorum indumentis neglectis, aut seminudi solummodo illico accurrunt ad praestandam opem & auxilium.

ῥίσαρ' ὅ.) cinguntur prius, hoc est, moram faciunt, aut omnino negligunt, praetendentes alia negocia. πρῶνι autem uocantur cognati ex matrimonio filiarum, ἵα τὸ πῶς, quod significat τὸ ἀδελφόν. ἑταῖροις autem postea omnes cognati πρῶνι appellantur.

ἡσπια ναυὶς γάρτωρ.) Hoc patet etiam ex historia. Aetoli & Acarnanes fuerunt mali uicini inuicem, qui propter caput & cutem suis Calydoniae mutuis bellis se confecerunt. Similiter etiam Carchedonij & Byzantiij, qui propter scalnum nauigij graui bello nauali se attriuerunt in Bosphoro. Talia exempla plura, & maxime priorum hominum, facile quae inuenire potest.

ἰσχυρὸν ἀγαθὸς μίγ' ἵκναι.) Demonstrat hoc Plutarchus. Aiunt enim de Themistocle aut Platone, quod cum uellet praedium uendere, etiam hoc per praekonem addendum censuit, quod haberet bonum uicinum.

ἱμμερῶν.) ἱτυχεῖ, nactus est, in τῷ μέρει, μέρος, ἱμμερῶν, & per ἱσχυρὸν ἱμμερῶν, & Aeolicè ἱμμερῶν. Aut in τῷ μέρει, fors, portio, & μέρος, ἱμμερῶν, quod est ἱχυρ, habere, & per additionem litterae μ ἱμμερῶν, & per systolen ἱμμερῶν, τιμῆς.) Honorant enim se inuicem boni uicini.

ἰδ' αὖ βῆς.) Duobus modis explicari potest. uno modo ficti. Non ullius iumentum, quod est in laboribus suis, dānum faciet is qui fidum & beneuolum habuerit uicinum. Aut hoc modo magis allegoricè: ἰδ' βῆς & ἰδ' ἱγυρ, bos nuptus, hoc est mulier, non adulterabitur, si non habueris malum uicinum.

ἰδ' μὲν μὴ πᾶσι παρὰ γένος.) Poeta cum sciret fratrem Persen ex rapinis in ocio uiuere, informauit ipsum, debortans ab illa peruersitate, ipsumque oeconomicum facere conatur, praeceptis ijs quae supra explicauimus. Nunc autem, quia non ignoraret ipsum solere ijs qui ipsi si mutuum dederunt, subtrahere mutua, de hac quoque re ipsum admonet, & inquit: Bene & accurate rem mensu-

mensuratam mutuò accipias à uicino, in mensura nimio-
rum & uase, siue medimno aliquo accipiens id quod mu-
tuaris: ut uerbi gratia, frumentum, oleum, uinum, & si-
milis. Bene autem postea restituas illi uicino mensuram
eàdem siue μέδωμον, quo modo aliquis dicere posset, aut
etiam cumulationem, si possis: qua ratione gratiam apud
illum demereberis, ut etiā in posterum, si opus sit, &
mutuum accipere uelis, inuenias ipsum paratū & promo-
ptum ad subministrandum. Differunt ista, μέτρων, τάλ-
μων, ἀριθμῶν. ἀριθμῶν enim de calculo siue numero dici-
tur: qualis est unum, duo, & reliqui numeri. τάλμων au-
tem de ponderibus: ut si aliquis fortè dicat ἰσάμεσθαι, in-
telligit de graui aliquo pondere. μέτρων deniq; dicitur
de mensura, hoc est medimno siue uase aliquo reponere
aut tradere aliquid: ut frumentum medimno, uinum &
oleum metretis & urceis.

μὴ λανὰ κερδαίνειν. μὴ κανάς κέρδαινε, ne facias que-
stum malè, hoc est, iniustis modis.

τὸν φίλον ἢ φίλῳ. Plutarchus expungit hos uersus,
dicens, nunquam fieri amicum, si alter amicorum uelit
expectare, donec se alter amicum reddat. Res autem non
est talis, sed hoc dicunt illi uersus: Eum qui habet beneuo-
lum animum, & solet præstare officia amicitiae, amore
prosequaris. Et accedenti, hoc est, suauem habenti ani-
mum, adq; conuersandum idoneo, accedas, hoc est, suauis
esto erga illum, & cum eo contrahere familiaritatem.

καὶ δόμων ὁ κερδῶν. quicumq; si modò possit, sit libe-
ralis, δαγνῆνός τε δὲ δὲ μὴ ἀδῶν, facilis ad subministrandū.
Et ne aliquid conferas in illum, qui contrario modo se
habet,

habet, hoc est, in illiberalem & sordidum. Ille infinitum
ἀδύλον Ionicè hoc loco profertur. Et illud *ἀδύλον* & *ἀδύλον*
 similiter est intelligendum, sicut priora, id est, liberalem
 animum habenti, & econtrà illiberalem. *ἀδύλον* autem
 & *ἀδύλον* per *ο* *μυγίον* scribuntur: Atticè autem hoc lo-
 co producuntur, scripta per *ο* *μύγας*.

δὲς ἀγαθόν.) Non indigent ista explicatione longiori.
 Sunt enim manifesta & perspicua.

ὁ μὲν γὰρ καὶ αὐτὸς.) Nam qui ultro & sua uoluntate
 contulerit aliquid beneficij, etiamsi id magnum fuerit,
 gaudet & delectatur hac contributione.

ὁ δὲ δὲ λῆρ αὐτὸς ἵλαται.) Qui uerò impudenter aliquid
 surripuerit, etiamsi exiguum fuerit, tristitia afficitur tas-
 men is à quo surreptum fuit. *παραγὰρ* enim hoc loco idem
 est quod *τὸ ἀντιπρὸς*, perturbans, ducta metaphora *ἀπὸ τοῦ*
παραγὰρ, *τὸ ἀντιπρὸς τὰ λεία*, à pruna nimirum, affligen-
 te segetem.

ὁ γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ μὲν γὰρ.) Demonstrat, quomodo pusil-
 lum ablatum contristet, & inquit: Nam si illud exiguum
 sepe iteraueris, statim illud maius fiet.

λατάντιος.) pro *λατάντιος*, optatius pro subiunctiuo.

ὁ δὲ δὲ λῆρ αὐτὸς ὁ μὲν γὰρ.) quicumq; substantiæ suæ iam præ-
 senti addit, suæq; res cumulat, effugiet adurentem & ca-
 lidam famem.

ὁ δὲ δὲ λῆρ αὐτὸς ὁ μὲν γὰρ.) Neque res cumula-
 te & domi posita contristant molestiaq; afficiunt ho-
 minem.

ὁ δὲ δὲ λῆρ αὐτὸς ὁ μὲν γὰρ.) Satius est domi habere repositos
 annuos fructus, noñum uerò foris. Triste enim et mole-
 stum

stum est animo, si domi non iaceant, sed aliunde necesse sit emere atq; comparare.

ἰδὼν μὲν πατρίῳ & ἰδὼν.) Iucundum est fructibus annuis domi repositis frui, eosq; habere in promptu, cum est opus. Molestum autem & incommodum, illis domi carere, & ex tabernis atque à mercatoribus frequenter emere uel emendicare.

ἀ εἰ γὰρ ἰδὼν αὐτῷ.) αὐτῷ τῷ οἴκῳ. Qua tibi consulo & te admoneo ut facias.

ἀρχαῖοι δὲ πιδου καὶ ἀγῶνι.) In patrijs festis Græcorum solebant etiam peragi Ascolia & festum quod Pithægiam uocant, in honorem Bacchi, hoc est, vini ipsius. Et Ascolia quidem hoc modo celebrari solebant: Vitres (quos ἀόνες uocant Græci) inflatos spirituq; impletos ponebant super terram, & uno pede resultantés supra illos ferebantur. Sic aliquoties delapsi, in terram cadebant. Hoc autem fecerunt, ut dixi, honorantes Bacchum. ἀόνες autem ille siue uter, fuit cutis hirci, qui ramos uitis depascens corrumpit. Pithægia autem fuit conuiuium, instructum propter comotationem. Solebant enim eo tempore relinere dolia, atque omnibus communicare dona Bacchi. Hoc igitur etiam hoc loco dicit. Aperto primùm operculo dolij, ad satietatem usque cum mercenarijs & domesticis tuis uino indulge. Nam si permittas infra labra consistere in principio, acidum fiet & uapescet. Similiter etiam in fine, uacuato iam penè dolio, inutile fit uinum, præterquam quòd etiam fex perturbat & contristat.

μοῖσιν δι' αὐτῶν.) Quia uinum tum est optimum, & uerendum, ne postmodum ad necessitatem deficiat. Alij uero allegoricè de tribus ætatibus dolium explicantis nimirum de pueritia, iuuentute & senectute. Et dicunt, quod in pueritia & senectute constituti indulgere debeant genio & uoluptatibus huius uitæ, in iuuentute autem laborandum esse.

μὴ ὅ γινώσκεις νόον πυγοσίῃ & ἀπαλάτῃ.) Manifesta sunt ista, in quibus si desideras prolixitatem, Proclum consule.

οἱ νόον.) pro οὗ τὸν νόον. Schema, quod à Græcis ἀντιστοιχείωσις uocatur.

πυγοσίῃ.) ὁ τολίσσας τὰ πρὸς τὴν πυγὴν μέρη ζυγίαις καὶ λοιπαῖς, uestiens & exornans partes natibus uicinas, cingulis & alijs. Aut ὁ τολίσσας τὰς πυγῶνας, καὶ τὰς πύχας, καὶ τὰς χεῖρας, περιβραχιονίαις καὶ δακτυλίοις, exornans lacertos & cubitos atque manus armillis & annulis.

κωτίλλισσα.) πολυλογῶσα, garrula. κωτίλλη enim hircundo propter garrulitatem ab Anacreonte & Simoide appellatur.

καλῶν.) τὸν φιλῶν, lustrium. Nunc autem aut locum aut uinum significat.

φιλάτοι.) furibus, surripientibus aliena, & omnibus malis, παρὰ τὸ φιλᾶν τὰς ἀτίας, & hoc ut scribatur per i: aut παρὰ τὸ φιλῶν, τὸ ἀπατάω, à decipiendo, per e scriptum.

μυνογῶντες ὅ παῖς.) Prætermitto illa quæ Proclus adfert, eaq; uolentibus considerare relinquo. Ego autem ita dico:

dico: Postquam poeta multa praecepta de uarijs uirtutibus Persæ fratri præscripsit, adhortatur eum iam hoc loco, ut se coniungat uni tantum mulieri, & non pluribus, ne uidelicet ex contrarijs sibi ipsi & ex diuersa matre genitis filijs, tristitiam sibi comparet & improuisam mortem, dum occultè mulieres & filij contra se mutuo conspirant, uitæq; ipsius insidiatur: quemadmodum Aesopi fabula duas mulieres introducit facientes caluescere semicanum.

μυρογυῖς ὃ πάρις.) hoc est, liberi nati ex una eademq; matre, fratres uterini.

αἶν.) ἔστω, αὐτὶ τὸ ἔστωσαν.

φάρβιμην.) αὐτὶ τὸ φάρβιδαι, ad alendum,

ὡς γὰρ πλῆρ' & αἰψήλαι.) Nam hoc pacto, si ex una muliere habueris liberos, nec pluribus te coniunxeris, sumet incrementum tuæ opes, laborem tuum adiuantibus & uxore & liberis.

μυράροισιν.) Nunc abusuæ omnem domum simpliciter μύραρον uocat. Proprie autem μύραρον uocatur locuples & copiosa domus, παρὰ τὸ μύριον, τὸ πλεον, inuides.

γρηαῖος ὃ δαίμων.) Proclus & Aristarchus aut Plutarchus hoc non posse intelligi affirmant, & esse superfluum. Ego autem dico, optime sensum horum uerborum intelligi, atq; hoc loco consistere posse. Inquit enim: si uni tantum mulieri, non autem pluribus, coniunctus fueris, ideoq; multos liberos non genueris, augebuntur tuæ opes, & sine tristitia uitam degens, ad magnam senectutem peruenies, nec immatura morte occumbes. Si uerò multis mulieribus coniunctus, magnam liberorum copiam genueris,

ueneris, singula cum suis liberis portionem aliquam de tuis facultatibus subtrahent, itaq; calamitatum & afflictionum occasionem præbent, ut acerbam cogaris experiri senectutem, & præterea improvisam mortem, quæ solet post afflictiones contingere. Aut certe acerbam uitam deges propter apparatus uenenorum, quæ mulieres zelotypia laborantes conficere solent.

(ἰδοὺ παῖδά σου ἐν λαῖμασσιν.) ἀντί τῷ τῷ παῖδι, simpliciter, filium, hoc est, liberos in uita relinquens superstites.

γὰρ ὅτι ἐν πολλοῖσι.) etiam si multos liberos uterinos genueris, etiam hac ratione ipsis diuitiæ à fato contingunt, nimirum omnibus simul laborantibus.

παῖδες μὲν, παῖδες μὲν.) Magnæ quidem impense fiunt in nutritione multorum liberorum, maior uero lucrum emergit ex laboribus ipsorum. De rusticis autem liberis loquitur, non de politicis, qui urbes inhabitant. Nam isti ut plurimum tantum exisse sunt impensarum.

οὐδ' ἂν παύσῃ.) Tuus uero animus si cupit diuitias ad istum modum, oportet ut tradas te labori, & nunquam quiescens, unum laborem super alium exerceas, & sedulo urgeas. Hinc autem digreditur poeta, ostensurus deinceps, quæ tempora singulis laboribus conueniant: nimirum arationi, sationi, & messi atq; uindemia, &

præterea nauigationi, & alijs necessarijs operibus.

IN HESIODVM
IN HESIODI LIBRVM
SECVNDVM ANNO-
tationes.

Π *Ἀτλάδαων ἐπὶ Πλειάδων.*) Quo tempore
Atlantis filiae Pleiades peragunt matutinū suum
ortum, non uestertinum, memēto messēm face-
re: terram uerō uertere & sementim facere, quando ea-
dem occidunt, siue paulo pōst occident, occasu nimirum
uestertino, non matutino. Sed enarremus primū histo-
riam, & postea aliquid *μυθολογικῶν* indicemus. La-
petus Caeli filius, & Clymene, aut Asia, Oceani filia, ge-
nuerunt (sicut fabularum authores prodidēre) Promē-
theum, Epimetheum, Menœtium, & hunc, de quo agi-
mus, Atlantem: quem etiam fabulantur columnas subli-
mes ferre, quae terram atq; coelum attingunt, eaq; coniu-
gunt. Ex hoc Atlante & Pletone Oceani filia genita fue-
runt filiae septem, de quibus Aratus loquitur in suis Phae-
nomenis, hoc modo:

*Ἔσσι δὲ τοὶ ταῖς ἐπὶ ῥόδῳ λιανόισι,
Ἐξ οἷαί πορ' ὥσαι τῶ Νηϊαὶ ἰφθαλμοῖσι,
Ἀλκίονα, μινδὸν τε, λιλαϊνὸν τ' Ὀκείην τε,
καὶ τὴν Ὀρε, καὶ τὴν Ὑγίην, καὶ τὴν Πλειάδα.*

Quae sic Latine sonant:

Vergiliae septem perhibentur more uetusto,
Ast oculis tantum caelo sex esse uidentur,
Alcyone, Meropeq; Celano, Taygeteq;
Electre, Steropeq;, simul sanctissima Maia.

De his Pleiadibus fabulatur, quod Orion ipsis una cum matre Pleione, per integros quinque annos, in Boetia persecutus fuerit, cupiens illarum congressum. Sed illae precatae Deas, in columbas mutatae sunt: quarum postea misertus Iuppiter, ipsis in zodiacum collocavit. Alij uero quidam aiunt, Atlantem duodecim filias habuisse, & filium suum, Hyantem nomine, quem in Libya feris persequentem serpens sustulit. Et illarum quidem quinque cum fratribus defunctum lugerent, perisse, quas Iuppiter in stellas conuertit, Hyadas nunc uocatas: quarum nomina Ascrum hic Hesiodus in Astronomico suo libro indicauit, dicens

παύλας, ἁλὶ νεφύς, ὡς νεφέων ἀρίστα,
 παῖδες δ' ἰμπεριόων, ἧται δὲ δέσπονται ἅντων αἰῶν,
 ὡς μὲν, ἄς ὕδατος λεχίσται φύλα δὲ δέσπονται.

Pleiades uero, quomodo in coelum sint collocatae, iam diximus. Sed de Atlante fabulam allegorice atq; historice explicemus. Atlas ἀτλας, ὁ στήσας, est axis determinans & diuidens hemisphaerium, quod est supra & infra terram, filius Iapeti, hoc est, motionis coeli, eo quod ab initio, dum confusum adhuc esset hoc uniuersum mundi corpus, accidit ut aer, quemadmodum Graeci statuunt, uehementiori quodam motu impelleretur, & hoc modo superius & inferius hemisphaerium secederent atq; separarentur, qua separatione partes uniuersi distinctae & in ordinem certum redactae fuerunt. Ita natae quoque sunt filiae Atlantis & Hyades, & reliqua sidera atq; astra omnia, quia post separationem duorum hemisphaeriorum apparuerunt, formamque certam, quam nunc retinent, adeptae sunt. Columnae autem, quas Atlas, id est axis, utrinque

completitur, sunt duo poli, septentrionalis & australis.
 Et hæc sunt dicta de elementalī Atlante, qui axem mun-
 di significat. Exit autem etiam quidam Afer, uir celeberrimus
 in mathematicis. Atlas nomine, de quo fabulantur, quod
 cælum teneat, eò quod optimus Astrologus fuerit, & accuratissimam
 rerum coelestium cognitionem habuerit. Cuius filij fuerint Hesperus & Hyas: & filie,
 Pleiades & Hyades, amore mutuo coniunctissimæ. Quos
 & quas pater sapientissimus cælo adscripsit locauitq; ut
 hoc modo manifestiores occurrant oculis astrologorum,
 quod nomina habent: atq; ita liberorum eius nomen ducit
 in astris, omniq; euo circumfertur. Hoc autem etiam alij
 innumeri fecerunt, quemadmodum etiam in Ptolemaei gratiam
 Conon insignis mathematicus affixit cælo comam Berenices.
 Ad eundem modum etiam aliæ omnes stellæ, omniaq; sidera in cælo locum obtinuerunt, nominaq;
 acceperunt. Non enim, postquam mortui sumus, ut uolunt
 quidam ethnici sapientes, in sidera conuertimur, quos
 Aristophanes Comicus irrisit. Sed omittamus frivola, &
 alienam à nostro instituto historiam de Orione, quomodo
 is dicatur persecutus esse Pleiadas, quæ tamen longo tempore
 ante ipsum uixerunt: & de incendio Eleæ in expugnatione
 Troiæ, quæ post septem secula accidit: dicamus potius
 aliquid de eo, unde nimirum nomen accepit: quo explicato
 & quibusdam alijs leuibus, transibimus ad doctrinam
 de ortu & occasu stellarum. Qui uero desiderat archægelicas
 uirtutes sub Pleiadibus contemplari, sicut etiam sub Musis,
 is Proclum inspiciat. Nos enim nihil tale superfluum neq;
 sublimius cognoscimus,

gnoscamus, sed quod sit perspicuum & ueritati congruū,
nisi accadat ut alicubi aut falsam aliquam historiam re-
darguamus aut corrigamus, aut aliquid inuolucris fabu-
larum tectum interpretemur, aut sine arte scriptum se-
cundum artis præcepta explicemus: idq; non grandi atq;
sublimi genere dicendi, nec magnificis uerbis, tantumq;
ad ostentationem comparatis, sed perspicua & pedestri
dictione, quemadmodum docendi ratio requirit. *πλειά-
δες* uocatur *αὐτὸ πλειόνος* ὅτι αὐτῶν μᾶλλον, à Pleione ma-
tre ipsarum: aut *αὐτὸ τὴν πλειάδα* αὐτὰς γηγόνισα, φέρου-
σας τὴν ὕψινα, quòd in columbas conuersæ fuerint, dum
fugerent Orionem: aut *παρὰ τὸ εἶναι πολλὰ χρυσομόρια*, eò
quòd ad multa prosint. Sunt enim signa æstatis & satio-
nis. Aut quòd *πλεῖστον ἀλλήλων ἐκείναι*, πρὸς τὸ λαβεῖν κέρως
τῇ ταύρῃ, quòd prope se mutuo consistant, circa sinistrum
cornu Tauri. Obluione impeditus etiam de Hyadibus
scribere, dixi Pleiades ad sinistrum cornu Tauri sitas esse
se. Sciendum igitur, quòd Hyades sitæ sunt circa illam si-
nistram partem: Pleiades autem ad postremas partes
Tauri, & fere in medio.

Correctio
sui ipsius.

ἀτλαρχαὶ.) Apud Proclum aliquid ridiculum legi-
tur, eorum qui dicunt τὸ ἀτλαρχαὶ, dicendum esse ἀτ-
λαρχισαὶ. Ego autem dico etiam utrumq; bene se ha-
bere. Flectitur enim ἀτλας ἀτλαρχῇ, & ἀτλας ἀτλα, ut
de factum hoc ἀτλαρχαὶ.

ἐπιστολολογία.) Quandoquidem iudicavi esse opeo-
re precium, doctrinam de ortu & occasu siderum expli-
care, oportet me primum summam & breuiter expla-
nare omnium stellarum situm in zodiaco, obliquo illo cir-

culo, qui declinans à Septentrione ad Austrum fertur. Astrorum segmenta sunt decem & duo, quæ Græcis etiam *sîdia* appellantur, Latinis *signa*, quorum hæc sunt nomina: Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. In singulis autem septem zonis cælestibus, quæ etiam *sphæris* uocant, aiunt unam esse stellarum errationem, in suprema quidem, eaq; prima *sphæra* Saturnum, in secunda Iouem, in tertia Martem, in quarta Solem, in quinta Venerem, in sexta Mercurium, & in septima, eaq; infima & terris citima, Lunam. Vocantur *planetae*, siue *stellæ erraticæ*, quod ab occasu uersus ortum moueantur, motu nimirum cæli contrario. Atq; ita *signa zodiaci*, ut dixi, sunt duodecim, *planetae* autem siue *stellæ erraticæ* septem. Sydera uerò fixa enumerantur triginta octo: nimirum, *Vrsa maior*, *Antecanis*, *Vrsa minor*, *Equus*, *Serpens*, *Aquila*, *Delphinus*, *Sagitta*, *Cassiopeia*, *Lepus*, *Perseus*, *Cetus*, *Andromeda*, *Orion*, *Auriga*, *Centaurus*, *Corvus*, *Hydrus*, *Capra*, *Lyra*, *Harid*, *Geniculatus*, *Corona borealis*, *Argo*, *Corona australis*, *Eridanus fluuius*, *Pleiades*, *Thuribulum*, *Hyades*, *Arctophylax*, qui & *Bootes*, *Serpentarius*, *Cepheus*, *Canis*, *Arcus*, *Cygnus*, *Crater*, *Piscis*, *Nodus*. Hæc omnia *signa*, & tam errantia quàm fixa *sidera*, duplicem faciunt ortum, & duplicem occasum. Vnum quidem, quando una cum toto cælo oriuntur singulis diebus, ab inferiori hemisphærio ad superius, & rursus à superiori ad inferius occidunt. Alterum uerò occidentem ortum & occasum peragunt cum sole circa annum circulum. Ortum,

Alteris mori
numerus &
nomina.

tum, matutinum & uespertinum, & occasum similiter. Quales autem sint hi ortus & occasus, & quando quomodoq; fiant, iam aduerte.

Quando aliqua stella aut sidus aliquod in præcedentibus & primis partibus alicuius signi constitit, quas etiam dextras & orientales appellant, sol autem præcurrens in sequentibus partibus signi eiusdẽ fuerit, quas etiam sinistras & occidentales uocant, quindecim gradibus distans à stella, tunc dicitur stella matutinum ortum, quo ad solem, habere. Si uero in primis partibus sol cursum tenuerit, stella autem in sequentibus, ab ipso per quindecim gradus distiterit, tunc dicitur uespertinum ortum ad solem habere. Occasus autem matutinus stellæ est, quando in præcedentibus stella apparuerit, in sequentibus autem sol moueatur, distans à stella quatuordecim aut tredecim aut paucioribus gradibus. Occasus uespertinus, quando acciderit contrarium: hoc est, in præcedentibus quidem partibus sol moueatur, sequentibus autem stella, quatuordecim aut tredecim aut etiam paucioribus gradibus à sole distans. Isti sunt ortus & occasus stellarum. De stationibus autem & de fluxibus, tum de coniunctionibus & ascensionibus, atque alijs accidentibus stellarum, superfluum fuerit, aliquid hoc loco commentari. *Ἐπτολὴ* siue ortus Pleiadum fit à nona die Maij usque ad Iunij diem uigesimum tertium: occasus autem illarum, ab octauo die Octobris usque ad nonum Decembris, perspicue & medicè loquendo. Mathematicè autem aliquis ista exquisitiùs considerare possit, sicut priùs indicauimus.

Dextra & orientales partes zodiaci.

Occasus matutinus.

Occasus uespertinus.

Illud

Illud uerbum ἀρχαῖα & omnes infinitiuos, pro imperatiuo ponit poeta. Aut intelligit in omnibus uerbum δῖα, ut sit δῖα ὀργάσιδαι, δῖα σπάρειν, βῶνται, et similia.

ἀμύσσει) meſſis: ἀμύσσει uerò accentu in ultima tempus ipsum meſſis. Quando sol finem signi Arietis occupa uerit, appropinquant ei Pleiades, eo quòd post Arietem Taurus sequitur, in cuius cinctu ipsæ sitæ sunt, ideoq; omnino occultantur sole ad ipsas propius accedente. Postquam igitur toto Aprili mense sol peragrauit Arietem, nouem diebus ante initium alterius mensis quàm proximo attingit Pleiades, easq; obscurat maiori suo lumine. Nam post confectum cursu suo Arietem, accedit ad Taurum, eumq; percurrit, toto mense Maio. Maius autem habet dies XXXI. Nouem igitur & triginta iunum faciunt quadraginta. Postquam autem cōfecerit Maium, in quo peragrauit signum Tauri, accedit ad Geminos, mense Iunio. Percursus igitur Tauro & Pleiadibus, quæ sunt in illo, & applicans ad Geminos mense Iunio, tunc illæ nullo impediēte exoriuntur mense Iunio, quo meſſis tempus designant.

πληιάδων ἀναγνώσκειν) Nam eo tempore, quo aratio debet fieri, nimirum circa Octobrem & Nouembrem, propriè exoriuntur. Est enim ἀνατολή siue exortus affluētia stellarum post occasum solis. Ita pleiades tempore arationis, nimirum mense Octobri & Nouembri, exoriuntur uesperis, postquam sol occiderit: æstatis uerò tempore, nempe in Iunio & Iulio, exoriuntur mane.

ἀπὸ τοῦ τῶν τε καὶ ἑμῶν) quadraginta τοῦ ἑμῶν, dies naturales. Primum in zodiaco signum est Aries, post ipsum

ipsum Taurus, post Taurū Gemini: in medio autem Tauri, nimirum in cinctu illius, sitæ sunt illæ Pleiades, sex numero, quæ uulgo etiam *ἑξάσπορ* uocantur. Taurus autem talem habet figuram, ut usque ad mediam partem pedes non habeat. Quando autem sol per signum Arietis mouetur, illudq; percurrit, quod sit mēse Aprili, transit inde per Taurum mense Maio, quemadmodū suprà diximus.

ἡραρεμένη οὐδὲν.) Postquam Hesiodus Persæ ex ortu & occasu Pleiadum, æstatis tempus & arationis indicauit, ista uerò cognitio homini plebeio uideatur esse difficilis, iam apertius, & exemplo ex uita communi desumpto, demonstrat ipsi exortum Pleiadum, & inquit, Quod Pleiades eo tempore exoriantur, quando agricolæ acuiunt & consolidant falces, atq; ad messem præparant. Præmittit autem messem arationi & reliquis laboribus, ut propter spem lucri excitet fratrem ad agriculturā, quem natura procliuem ad ocium & desidiam esse nouerat.

ὅτ' οἱ τὴν πᾶσαν πᾶσαν νόμον.) Præcidens omnem prætextum, quem Perses adferre potuisset, inquit, Hanc legem esse agriculturæ, ut aratio fiat sub occasum Pleiadum, messis autem sub ortum earundem: eaq; tempora idonea esse tam ijs qui marina arenosaq; & pingua loca accolunt, quàm illis qui in locis mediterraneis opimifque, & procul à mari remotis habitant.

ζυμὴν οὐκ ἔργον.) Vult messem, sationē, & arationem uero corpore fieri. Hoc autem dicit, exhortans ipsum, ut bos labores maturē & ante hyemem perficiat: aut ut fortiter & magna uirium intentione laboret, quæ tantum

tum ipsi aestum comparet, ut se denudare cogatur. Quod subiungitur, *ἡ χείρα*: & illud, *ὡς τοι ἴνατα ὤει ἀΐεται*: est planè inanis uerbositas.

μή πως τὰ μὲν ἐν χερσίν σου.) Ne si careas aliquo interrim spacio, mendicare cogaris, aut instar mendici nudus & egens petas alienas aedes.

ἐμδύσω.) hoc est, gratis & gratuito condonabo, neq; mensurabo aliqua mensura uel medimno.

δοῖ δ' ἱερὰ μῦθ' ἄλλοι.) Deos nunc uocat astra aut elementa. Nam ex astris, agriculturam & alios labores omnes determinamus.

Hic locus quia est corruptus, commodè non potest conuerti.

ἰσώσια.) μάταια, uana, ducta metaphora ἀπὸ τῶν γυναικῶν, οἱ τινὲς ὡς ἀνδρὶ καὶ παρὰ δαμώϊης τὸ δίδωμι ἐν γυναικῶν, ἢ γυναικῶν, ἢ ἰσώσιας, ἢ ἰσώσιας τοῖς τοῖς ἰσώσιας.

οἶνον μὲν πρῶτα.) Exhortatur fratrem, ut ante omnia de domo sibi prospiciat, quæ cum ipsum, tum reponenda comprehendat: tum de muliere, quæ sit ἑλκτὴ, mercenaria, non nupta, & quæ boues sequatur, hoc est, quæ ad rusticanam rem pertinent custodiat, neque tamen sit *παυδομένης*, sed mulier tantum ad famulandum destinata.

χεύματα.) Instrumenta ad agriculturam pertinentia, & alia, quorum est usus necessarius, & quæ ἀμύρια, id est, ἀμύρια sunt, id est, competentia, des operam ut præpares, domiq; tuæ habeas. Illud ἀμύρια, etiamsi sit ἀπὸ τῶ ἀμύρια μύρια factum, tamen accentu tenui scribitur, per συνηθὺς αἰολισμὸν. Omnia enim talia cum sunt perfecta, aspirantur: contracta autem, tenui accentu profertur. ut illud ἀλλήμην, saliens, & ἀμύρια μύρια aspirantur.

ῥιραντῦρ. dicimus enim *ἱσχυροσύμῃ* & *κατακλίμῃ*, sicut Homerus:

ἢ τὴν κατακλίμην, ἰσχυρὰ πόντον ὀρίσσει.

Deducta autem ab illis, *ἀρμῇ* & *ἄλμῃ*, per contractionem Aeolicam attenuantur: sicut hoc loco illud *πᾶσι ἀρμύνα:* & apud Homerum, *ἰσχυρὰ ὄψιν Ἀργεῖ.*

ἢ δ' ὅτε παραμάβῃται.) Prætercurrat autem tempus opportunum singulis, ut arationi, seminationi, & alijs laboribus.

μυρία. σημαρῖσθαι, ἰσχυρὰς. *μυρία* enim idem est, quod *ἰσχυρία*.

μὴ ἀναβάλλεσθαι.) Neque rejicias de hodierno die in alium, expectans usque ad postremum & primum diem mensis, siue *μῆνας* ἢ *ἀρχιμήνας*, ad principium mensis. Ex nomine autem *ἰνὸς ἰνι*, factum est illud *ἰν*, quod inde per duplex *ν* scriptum tenui accentu profertur, tāquam Aeolicum. Aeoles enim hoc facere solent.

ἰνὸς ἰσχυρία.) qui post transcursum convenientis temporis laborat. Aptissime autem & proprie ponitur hoc loco τὸ *ἰνὸς ἰνι*, & non ita abusive, sicut in alijs locis.

καλὴν.) Domum significat hoc loco. Antiqui enim, antequam domorum structurae essent inuenta, in certis quibusdam locis alligabant funes, καλῶς Graecis uocatos, superque illos extendebant aliquid, atque ita umbratilem uitam debebant. Aut ἀπὸ τοῦ καλόν, lignum, καλὰ, tugurium ex lignis factum.

ἢ δὲ λέγει.) Postquam docuit, quod sit tempus idoneum arationis & seminationis, iam deinceps monstrat tempus cadendis materijs aptum, & inquit: Quando autum.

Tempus con-
uenientissi-
mum lignis
secandis.

autumnale æquinoctium aduenerit, & solis sudores fa-
cientis æstus euanuerit, nec sol amplius supra uerticem no-
strum maiori diei parte constiterit, sicut factum est æsta-
tis tempore, quo radijs suis nos arefecit exiccauitq̃, sed
quando plus tēporis uersatur infra terram, noctesq̃ pro-
longat, & exiguuo spacio diei supra uerticem nostrum
mouetur, tunc est conuenientissimum tempus secandis li-
gnis & materijs. Nam ligna quæ illo tempore secta fue-
rint, conseruari possunt imputrida, exiccata nimirum
maxima humiditatis portione. Immoderata nanq̃ humi-
ditas putrefactionem & uermes efficit, quemadmodum
caliditas firmitatem & odoris gratiam. Et hoc licet co-
gnoscere ex palustribus & humidis locis, tum ex calidis
& modice siccis. Nam palustria loca putredinem & cu-
lices, muscas & uermes & similia in magna copia ge-
nerant. Aegyptus autem, quia est regio calidissima, abun-
dat aromatis alijsq̃ rebus suauem odorem exhalantibus.
Similiter accidit etiam in corporibus humanis. Corpulen-
ti nanq̃ & pingues ac humidi, molestum odorem emit-
tunt, ac potissimum in æstate & pigmentis delibuti ma-
gis sordescunt. Qui uerò temperamento sunt calidiori
& sicciori, ex illis quidam in medio quodam statu sunt
constituti, ita ut neq̃ forteant, neque alium quemuis odo-
rem emittant: alij uerò etiam aromatis odorem ex corpo-
ribus exhalent diffundantq̃, quemadmodum de Alexan-
dro illo Macedone scribit Theophrastus. Et nobis quoq̃
sæpe aliquis non credidit, qui non uteremur aromatis,
neq̃ ungamur intus, præterea lauacris quoq̃ non utere-
mur, nisi aliquando toto anno bis aut ter.

ἰμ. ἰρίνα, quando. Hoc ἰμ. accentu tenui scribitur ab Ionibus, & non construitur cum subiunctiuo. Apud Atticos autem & aspiratur, et sicut ἰρι & ἰρη, subiunctiuum praecedat. Ita secundas quoque personas passiuorum uerborum scribunt per diphthongum, ὡς οὐμαι, ὡς ὄμα, ἰψιμαῖ ἰψα, & similia. Vnde Grammatici qui nondum in scirpo quaerunt, nugaeque temere comminiscuntur, nescientes dialectorum rationem, artem Grammaticam misere corrumpunt, & friuolas annotationes annotant. Praterquam omnia Dorica. Diores enim omnes infinitivos per ἡτα scribunt. Superlatiui autem ἡρώτατον & ἡρώτατον ab omnibus per ὡ μίγα scribuntur, ab Aeolibus uero per ὠ μινγῶν. Ita τὸν ὄρον & τὸν γίγαν similiter Aeolice per ὠ μινγῶν, Attice autem per ὡ magnum. Sic oportebat hac docere. Qui uero dialectos & ueram Grammaticam nesciunt, in nodis nugarum detenti, ranis uagantibus & insipientibus pueris tam inexplicabilia zizania instillarunt, & artem deprauarunt, nescientes, quod hoc Ionice ita scribatur, illud autem Attice, & hoc uel illud communiter. Talia etiam in arte metrica contigerunt, ut iam sicut ipsis in mentem uenit, & non secundum ueteres sapientes, dicbronis & nominibus utamur, & scribant dithyrambica, & adulterata, Grammaticaeque adnexa, & tamen a nostris cauponibus in precio habentur. Caupones enim appello eos, qui hoc tempore ad gubernacula sedent in aulis dominorum, tanquam subiecti adulationum, & adulterata scripta non diiudicant recto examine, sed alicubi illa, imo uero ubique etiam scriptis secundum artem praeferrunt, eaque extollunt. Quemadmo-

Haec sunt conuersa ex corruptis peridis in exemplis Graecis

dum illi qui olim e mentita scripta Euripidis sapientibus scriptis Aeschyli prætulerunt, relinquentes sempiternum suae stultitiae monumentum. Possunt enim conuinci collatione utriusq; scriptorum etiam hoc tempore. Euripidem enim praeferunt Aeschylo tanquam tabernarium, & conuiuiam cauponum, circulatorem & cauillatorem. Aeschylus uero fuit uir primarius & sapiens, regioq; stemmate prognatus, & bello nauali cum Xerxe pugnavit, uictoriamq; adeptus est in Epiro, nec rusticam uitam interq; pocula etatem egit, praeterea expers fuit adulationis, & generositatem in omnibus suis factis retinuit. Vnde huius sapientiae & generositatis ab illis tale iudicium immerito retulit: quemadmodum ante Aeschylum ueritatis poenam sustinuit Pherenicus ille Tragicus, multatus mille drachmis, quod Mileti expugnationem à Persis factam descripsisset, & theatrum ad fletum commouisset. Similiter & Pindarus multam mille drachmarum expendit Thebanis, quod Athenas Ἰσθμιαῖα & Ἰσθμια, hoc est, sustentaculum Graeciae appellauisset. Haec fuerunt olim, & adhuc sunt hoc tempore praemia ueritatis, & aperti sineq; adulatione loquentis animi.

ἡ δὲ ἡμέρη, ἡ ἡμέρη, ἡ ἡμέρη, qui celerius mouetur quam alia stellae fixae, non quidem super caelo. Nam caelum intra spaciū dioi naturalis circumuertitur, & ad idem punctum redit, à quo progressum fuit: Sol uero intra anni unius spaciū similem cursum conficit. Quod ad hoc igitur attinet, Sol multo tardior est caelo, Saturno autem & reliquis stellis uelocior. Saturnus enim trigésimo anno ad breuissima sedis suae principia regreditur, conficiens

ciens totam illam, de qua dixi, cœli *συχθήμεριον* circumuolutionem. Iuppiter autem annis duodecim illam ambit. Mars, annis duobus: Sol, ut dixi, unius anni interuallo. Venus, mensibus quatuordecim. Mercurius intra annum, aut potius octo mensibus. Luna denique minimo ambitu circumuoluta, uicenis diebus septenisq; spaciū illud *συχθήμερον* absoluit. *ἕλιος*, aspiratur. Sic enim uocatur quasi *ἅλιος* τῆς, ὡς ἀπὸ τοῦ ἁλὸς ἔχει τὴν ἀνακλιν, quod alimento ex mari tracto nutriatur, igneamq; uim concipiat. *ἕλιος* autem tenui accentu scribitur. Solet enim id fieri, quoties α η ι ante uocalem per διάτασιν reperitur ut sit *ἕλιος*, *ἕιδος*, & similia.

καύματα & *ἰδεχίμω*.) *διύγει*, madefacientis. Quomodo autem estum, qui exiccat, *διύγειν* tamen appellat. Eò quod calefaciens & exiccans nos, educat nostrorum corporum humiditatem per inuisibiles poros, sudoresq; efficiat.

ἰὺς ἰεῖδον & .) hoc est, magnipotentis fati; Iouis hoc loco, id est, cœli.

πολλὸν ἱλαφρότερον.) Deficit participium *γενόμενος*. *ἱλαφρὸς* autem, ἰ ταχὺς, uelox; in τοῦ ἱλαφ &, ἱλαφρὸς.

σείη & .) Stella est, sita sub mento Canis, sicut inquit Aratus. Nunc autem *σείη* uocat Solem, *παραπείσσεια*, quod est *λάμπω*, fulgere, & *ἐκκαίω*, exiccare. *ἄστρον* & *ἄστρην* differunt. *ἄστρην* enim est collectio siue compages ex stellis constans pluribus; *ἄστὴρ* autem, una tantum est stella, sicut Sol, Luna, & alia aliqua, quæ facit completq; asterismos.

ἐκ τῶν φθιόντων.) σιωτὶ θραμμένον μοῖρα καὶ θανάτου, qui facto mortis connutriuntur.

ἐκ τῶν φθιόντων.) πλεσιάνθη, accedit: ἐκ τῶν φθιόντων, fructus: autem ὡς ῥοτίναντες, αὐτὸ τὸ φθιόντων, fertur uelociter infra terram.

ἀδανίσταται.) ἀσπής, μὴ γονύσας σπύλον, putredini non obnoxia, non generans uermes. ἀδὲ enim est species uermis, qui in ligno nascitur: ἰψὲς autem uermis est cornuum, ἰψὲς uitium, οὐδὲς esculentorum, τρεῖς leguminum, ἰψὲς ficuum, καὶ alij aliorum.

ὡς ἰψὸς τε λείπει.) definit ramos producere.

τὸν αὖ ἐν ὁρῶν.) Tunc memento opportunitatem esse operis καὶ laborem ad cædendum materiam, recordatus mea nimirum adhortationis.

ὡς ὅτε.) Quatuor sunt horæ temporis: uer, æstas, autumnus καὶ hyems. Hinc igitur in autumno, uno ex quatuor horis, circa finem eiusdem iubet ipsum secare ligna, καὶ huic labori se tradere.

ἰλμ.) ἰλμὸς uocatur pars corporis humani, quæ etiam thorax appellatur. Est autem totum illud spatium, quod à collo incipiens in pudendis definit. Nunc autem ἰλμὸς est mortarium, in quo agricolæ milium καὶ alia legumina conterunt.

τετράδην.) quod longitudinem trium pedum habeat. Est autem pes digitorum sexdecim. Ita τετράδης καὶ τριπύδης καὶ similia, sunt ea quæ tot pedum longitudinem habent: τριπύδης autem καὶ τετράπύδης, quod tres aut quatuor pedes habet,

ὡς ἰππὸν.) ἰππὸν, τὰ γὰρ, ἰππὸν, ἔκτερ ἰππῶν, tudicidam, pistillum.

ἄφρα

ἄξισ ἂν ἰστανίδω.) Axis est lignum in curru, quod
atrinq; rotas transit. Nunc autem de axe currus loquitur
male, nimirum quòd debeat esse septem pedum in latitu-
dine. Axis enim uix prætergreditur quatuor pedes.

ἄξιον οὖτω.) Hesiodus quidem axem septem pedum
aptissimum esse dicit: sed ego talem ineptissimum dixe-
rim, quamvis agriculturæ non sum admodum peritus.

ὁ δὲ καὶ ἰστανίδω.) Si uerò, inquit, etiam longius li-
gnum, octo pedum nimirum, ad axem secueris, ab illo uo-
num pedem auferre, indeq; ligneum malleum parare po-
teris. Ex tribus uerò illis superfluis ἑ, ὁ δὲ καὶ, ἰστανί-
ω, et οὐρανὸς καὶ, licet cognoscere, quàm imbecillis fuerit He-
siodus in arte metrica.

τετραπιδάμων ἂν ἄξιον τέμνειν.) Ex quatuor lignis in-
curuis componitur rota currus, cuius rotæ diametrum
nunc διὰ δούρον ἀμαξίας appellat. Dicit igitur, quòd quod-
libet lignum circumiens & constituens rotam debeat ef-
se trium spithamarum, ut ita uniuersus ambitus totius ro-
tæ sit duodecim spithamarum, δούρον autem triginta sex.

Palma enim siue σπιθαμὴ habet δούρος siue παλαστὰς

Palmus &
palma distin-
guuntur, ita
δούρα siue πα-
λαστὸς & σπι-
θαμὴ.

tres: παλαστὸς autem siue palmus est digitorum quatuor.
Quomodo autem dicit poeta totam rotæ circumferentiā
esse triginta sex palmorum, diametrum autem illius non
διὰ δούρον, hoc est duodecim palmorum, sed διὰ δούρον,
hoc est, decem palmorum appellat? qua in re demonstra-
tionibus Geometrarum & ueritati ipsi contradicere ui-
detur. Nam omnis circumferentia circuli est triplò ma-
ior sua diametro. Sed non peccauit tamen contra demon-
strationes Geometricas & ipsam ueritatem, immò &

ipse triplam ponit circumferentiam diametri & duodecim palmorum. Cæterum decem tantum palmi apparēt intra planiciem circuli, quem etiam utrinq; amplectuntur. Duo namq; palmi in commissuris absumuntur, ex utraq; uidelicet parte rotæ ab interiori superficie usq; ad exteriorem unus palmus.

ἄψις.) ὁ ἄψις, ἡ δὲ παρὰ χυμῶσις μὲν Atticè.

πῶλλ' ἑταίκα μὲν ἡ δὲ λῆλα.) Præterea importes alia plura incurua, idoneaq; ad rotas, ἡ δὲ λῆλα, ligna. Hoc autem dixit, ut demonstraret, se non dixisse unam tantum apsidem habere rotam, sed quatuor. ὁ κῆλως, funis: τὸ δὲ λῆλον autem, lignum.

φίγυρ' ἢ γόλω.) portes domum dentale, decisum ex ilice arbore, quando inueneris perscrutans in montibus aut campestribus & arationi destinatis locis. Ilignum enim dentale est ualidissimum & firmissimum ad arandum, quando famulus Atticæ deæ, hoc est, obsecundans prudentiæ artifex, aut arator, ipsum dentale applicans & affigens clauis accommodat temoni inter utrumq; bouem consistenti. γύως est lignum aratri sub terra, cum quo uomer, nimirum ferrum illud aratri inducitur.

ἑλνμα.) medium aratri, ubi clauis iniectus affigit dentale & temonem. γίμπος, ὁ δῆλος, clauus: ἰσθμὸς autem & ἑλνμα, ὁ γυμὸς, temo.

δμῶς.) ὁ δῶλος, famulus, per dialysin.

ὡς αὖ παρὰ πέπυλαι.) Sic oportebat scribi. Iones autem non scribunt longam uocalem, ideoq; παρὰ πέπυλαι efferunt, quemadmodum etiam apud Pisidem legitur:

ἔστιν ἀπὸ τοῦ ἀσπίδος ὁ σφοδρότης,
ὃς ἀντιπλόων σφίγγει κατὰ δρόμον.

Hic enim σφίγγει pro σφίγγει ponitur.

Vt cœli sp̄ra stabili uelocitate

Contrarijs coërceatur motibus.

διὰ τῶν ἀσπίδων.) Duo autem habeas aratra domi
in promptu, quæ habeant dentale adnatum & applica-
tum, ut uno fracto, alterum possit esse usui. Hoc autem
stultum esset, si dicas: Habeas in promptu solidum &
compactum aratrum, ne forte frangatur alterum. O-
portebat enim simpliciter dicere: Habeas duo aratra, ut
tibi illud solidum in quibusdam sit usui, in alijs uero il-
lud compactum. Quod etiam uidetur mihi ita se habere,
etiam si dicat propter metum id fieri debere, ne alterum
frangatur.

ἀσπίς δ' ὁ ὤξυς.) Laurus & ulmus propter den-
sitatem non facile putrescunt, nec generant uermes, quos
ἀσπίς uocant, quemadmodum dulcia & laxa ligna. Quod
autem monet, ut temo sit aut laureus simpliciter, aut ex
ulmo factus, buris autem & clauis quernus, dentale de-
niq; ilignum, fastus est falsæ ineptiæ Hesiodæ. Oportuis-
set enim dicere, ut ex uno aliquo duro ligno, siue ex ula-
mo, siue alio aliquo tali, instrumenta illa rustica confice-
rentur, & non tam temere extenuare sermonem.

ἰρναίτας δὲ βίας.) De his bobus neq; audiet, neque
approbabit illos quispiam agricola, tanquam exoletos
& uetulos atq; imbecilles, quos tamen iste, qui imperitis
quibusdam uidetur esse par Homero, audet idoneos &
satis firmos appellare.

ὄντι μίσην ἰχθυί.) Qui symmetriam ætatis habent, nec sunt pulli iniuges, nec senio confecti, bi ualent ad laborem, suntq; præstantissimi.

ἐν αὖ τῷ ὀπίσσω.) Tales boues non dissident circa arationem, nec lasciuendo frangunt disrumpuntq; aratrum: quod sæpe fieri solet à iunioribus bobus, qui recens sub iugum adducti, laborem inanem atq; irritū faciunt, dum iniquiti se extorquent.

τοῖς δ' αὖτε.) Ad hos boues adhibendus est uir aliquis adultæ ætatis, qui possit seriam curam operum agere, ne forte si sit iuuenis, ad suos focios discurrens, laborē prætermittat. τριακονταετής & τεταρταετής homo, & similia, accētū acuto scribuntur. τριακονταετής autem & τεταρταετής, τῆς αἰῆς, propriè iuuenis: nunc autem adultum hominem significat. Sunt autem septem ætates hominis, secundum Astronomos. Infans, βρεφός, à natiuitate usq; ad quartū annum, Luna habet proportionem. Postea puer, παιδίον, usq; ad decimum annū, respondet Mercurio. Adolescens, νεανίας, à decimo anno usque ad decimum octauum, respondet Veneri. Iuuenis, νεανίας, ab anno decimonono usq; ad trigesimum septimum, respondet Soli. Virilis ætas, ἀνὴρ, à trigesimo octauo anno usq; ad 52. respondet Marti. Grandis ætas, Græcis πρεβύτης, à quinquagesimo tertio anno usq; ad sexagesimum quartum, respondet Ioui. Senex, Græcis γέρων, à 64 usq; ad occasum uitæ, respondet frigido Saturno. δάπνη est, τὸ πρὶν γούμα, prægustatio. ἀπὲν, τὸ γούμα, gustus. Δίπνη & ἡ παρ' ὅμιν ἀγέμνη & δάπνη, id quod nos δάπνην uocamus, cœna Latine.

πρὶν.

τῆς ῥά ροφου.) qui fragmenta habet quatuor, decussatim, siue in modum crucis.

ἐκτέλειται.) morsus octo habentem. Aut totum in quatuor partes fractum panem. Aut † quatuor tantum fragmenta, ut totus panis habeat morsus triginta duos. ἅλῳ μὲν enim, τὸ δὲ γμα, morsus.

ὁ κ' ὄψυ μάλιστα.) qui, scilicet, uir natu maior, curam agens operum, ducat rectissimum sulcum, id est, proscindat terram rectis uersibus.

σπείρει δάσκαλα.) Sementem recte facere, seminatq; scrobibus, ut decet, deponere.

ἐκαστοπύλου.) ut seminationem alteram siue superfeminationem, ἐκαστοπύλου etiam Grecis uocatam, fugere possis. Nam qui male sementem fecerunt, rursus eam iterant, superinijcientes aliud semen.

ἐκτείνετα.) περιετείναται, ἐκτείνετα, ad suos coequales circumuolat, ociatur.

ὅτε ἰδὼς ἅ ἑσ' αἶ.) Sic attentus ad labores rusticos, quando gruis uocem audieris, quæ diu clamat ex alto, cuius uox signum adfert arationis, & humidam tempestatem denunciat futuram, contristatq; animum non habentis bouem aratorem. Postquam enim fratrem admo-
nuit, ut in astris uideat tempus accommodatum cuilibet necessario labori, iam nunc idem monet obseruari ex uoce gruum. Designat autem grus futura temporis discrimina, uer & hyemem; non quidem tanquam sciret Astronomiam, & cognouisset scripta Ptolemæi, & Me-
tonis, Zoroastri, & aliorum: sed quia grus est animal pauidum, & facile sentiens calorem & frigus. Dum uero

in alto fertur propter grauitatem sui corporis, ne forte ad terram deprimatur, facile sentit superioris aeris qualitatem, seq; ad frigis aut calorem conuertit. Ac uolens quidem in aere frigido, dolet, ideoq; clamat: postquam uerò ad calidiorum peruenit aerem, sine dolore submissa uoce circumuolat. Et hoc modo nos ex illius clamoribus hyemem & uer cognoscimus.

ἀφ' ἧς.) in ultima regione contractionem siue synize fin habet uersus.

Ἀντί τινος χορῆς.) Hoc tempore χορῆς, satira, pasce. Infinitiuum pro imperatiuo Atticè.

ἰλιναὶ βίαι.) ἰλιναὶ δὲ καὶ ἰμικυκλικαὶ τὸς πῶδες ἀλλῶν καὶ οὐ σφαιρῶν, à rotundo & circulari incessu bouum. Hoc uerò nomen ἰλῆ Attici aspirant: reliqui autem omnes attenuant. Sunt enim Attici aspiratores, dicuntq; exempli gratia, ἀμφίλιον, & ἀμφίχον, & ἰλῆ θάγγον, & αὐδῆς, & λίον, & similia, sicut etiam ἀμαξα. Communis autem dialectus, etiam nomen illud ἀμαξα tenui spiritu scribit, sicut Dorica & Aeolica & Ionica.

πρὸ δὲ γὰρ ἱσ.) Est enim facile uerbum agricola non habenti boues, petere commodatò ab altero. Facilius autem etiam alteri fuerit recusare, & dicere, sibi ipsi opus esse ad labores suos expediendos.

αἰτῶ & αἰτῶμαι differunt.

ἱσ.) syllaba ῶ producitur tanquam anceps. Desinit enim in partem orationis.

ἑφ' ἡμῶν ἀφρονῆς.) Ironice diuitem mentis appellat insipientem, qui habita ratione temporis iam praesentis.

et, mult. tandem fabricari currum, aliâque instrumenta rustica, nec antea consideravit, quid illi faciendum fuisset.

ἐπιτοῖ.) Abjicit personam ironiæ, & aperte stultum appellat eum, tanquam ignarum, quod multa sint ligna, quibus opus est ad faciendum currum, & quæ non facile & uno momento fabricari possunt, sed tempus requirunt & sollicitudinem.

ἱναῖτο.) multa. Non enim illa sunt centum. Illud πρὸ-
δοξ & hoc ἰχίμλο sunt ancipites syllabæ.

ἴδ' αὖτε πρῶτον ἀροῖς.) Instrue, inquit, tua instrumenta, quibus opus est ad laborem. Quamprimûs ἀροῖς, id est tempus arationis apparuerit, aut ἀροῖς, hoc est, ἀροῖσμός, aratio, tunc ἐπεμύδωναι, pro ἐπεμύδῃ, Atticè, expergiscere & propera, tu ipse cum famulis tuis, ἀροῖν siue ἀροῖσθαι ἡδ' ἄλλω τῷ ἀροῖ siue ἀροῖσμός, arans tempore arationis, καὶ αὖτε, hoc est, ξηραίνουσαν τὴν γῆν, & aridam terram, καὶ ὑγρὴν, hoc est, ὑγρὴν, & humidam, non quærens pretextum aliquem & moram faciens, quasi omnino sit humida, aut omnino arida.

πρῶτον.) πρῶτον, tempestivius. Non enim tantum de luce intelligit.

ἵνα τοι πλῆθος ἀροῖται.) Ut si maturius profcideris ἀροῖται, hoc est, ἐπιφέρειν γῆν, aruum, habeas postmodum segetem abundantem & plenam spicis.

ἔπειτα πῶς.) Vtiterius docet modum & rationem, qua debeant administrari opera rustica, & inquit: Verno tempore discutias ligone glebas terræ, mense Martio, aut

aut etiam Aprili. Terram nāq; hic uocat etiam eam quæ nulla recepit semina. Hoc enim significat uerbum *ωω* *λῆν*. Illud *ωάλα*, quod profcinde, siue uerte, sonat, etiam per *ω* *μῆδον* scriptum, propter immutabilem *λ* producitur, & fit communis syllaba. Atticè autem per *ω* *μῆα* scribitur.

δῆν & *ῆ*.) *ωωίσουσι* est hoc loco. Post æstatem uerò renouata & profcissa aratro ad minores particulas, non decipiet spem agricolæ, sed felicè messem producet. illud *λ* extenditur propter sequentem *ρ*. & fit communis syllaba. illud *ρ* cognosch, quòd sit natura breue. hoc uerò *σι* *ῆ*, & *λῶγα* & breuïs syllaba, pro una breui ponuntur. Et est totum illud, *δῆν* & *ῆ*, pro dactylo. Et illud *ωωίσουσι*, ad modum amphimacri. Ac illud *ωω*, breuïs & longa, tanquam una longa, effferri debent. Alia uerò manent in suo ordine, & faciunt amphimacrum. Atque hoc modo *νῆπ* *ωωλῆν*, & reliqua, non habent ambiguitatem.

νῆπ & *πῆπ*. Deponit autem semina terræ quæ est nouata, & adhuc leuïs laxaq; non densa ac solida, sed *σπυγύδης*, spongiosa, recens arata. Postea conuertitur ad laudes renouatæ terræ, hoc est noualis, et inquit: Quòd si nouatam terram conscueris, abiget amouebitq; execrationes & damna. Implet enim colonos frumento.

ωωίδον *δυναλῆτα*.) quæ uerè latificat pueros. Hoc autem dicit, non quasi uiros & senes etiam non delectet, nam profectò omnes gaudio afficit: sed adultam iam exoletamq; ætatem omittit, et crescentem adhuc, & eam de qua spes est utilem fore, assumpsit, eò quòd præ cat-
ris ata-

ris ætatis puerilis cupidiarum est studiosior, & magis
quàm uirorum & senum, delectatur esculentis. Si non
adipiscatur, uagritum clamoremq; edit.

ἄρχιδαι ἢ δι' ἀρχίν.) Primum quando incæperis ara-
tionem, stimulamq; manu tenueris, ἰναί, hoc est, πῦρ, ieceris τὸν ἱππύα, hoc est, τὸ ἄκροτον, stimulum, ἂν τὸ
ὑπὲρ τοῦ βοῦ, super tergum boi. Sententia est: Quan-
do incipiens arare stimulaueris boues, ἄρχιδαι ἢ ἀρχίν, hoc
est, τῇ γαίῃ ἀμαρύνῃ, fac uota terreno fato, & Cereri
castæ ἱππία, hoc est, ἱππάρχιστον, ἱππάρ, ἱππάρχιδαι,
τὸν αὐτὸν, hoc est, τὸ δῶρυμα, ἃ δῶρυες, ἔγχε τὸν εἶχον,
ut plenissimum munus Cereris ingrauescat, munus Cere-
ris appellans segetem. Ceres enim et Bacchus, cum essent
Ægypti præfides, agriculturam & plantandi artem ho-
mines docuerunt. Iuppiter autem terrestris, ἐπὶ hoc loco
fatum: Inquit igitur: Precare, ut tibi contingat terra fe-
licitas, & densissima seges grandescat.

ἰνδρυν ἰνδρύν.) ἰνδρυν idem est, quod & ἰνδρυν
& ἰνδρυν appellatur, medium cor arboris. πύλας autem
sunt lora in medio iugi, quibus iugum ad temonem allige-
tur. Quod autem dicit, tale est: Precare terrestre fatum,
quando incæperis arare, & lora iugi traxerint temo-
nem, hoc est, quando boues mouentur. Paruus autem puer
te arante à tergo sequens, manuq; tenens ligonem, con-
tristat uolucres circa aruum tuum uolantes, comminuēs
glebas, & cooperiens occultasq; semina desuper appa-
rentia, ne possint ab illis erui.

τῷ δὲ. ἢ μαντί, parus, ἀνδ' τῷ δὲ, ἢ μαντί, mamilla,
& conuersione ancipitis in ancipitem, τῷ δὲ, ἢ μαντί.

ἀνδρυν

ris tempus. ἰδὲ πρὸς ἄλλους αἰγῶν (ἀποβλέψας, τρεῖς
φῶς ἰνῆα:) Neque respectabis ad alios ob penuriam
uictus, sed potius alij tuam opem implorabunt. Ne scri-
pseris ἀοχῶν, neque ἰψῶν. Nam sic uitium in uersu
reperietur.

ἂν δὲ ἀπὸ ἰδίου τρεῖς.) Postquam poeta in præ-
cedentibus uersibus Persæ commonstrauit commodum
tempus seminationis, nunc docet etiam quod sit con-
trarium atque incommodum tempus ad seminandum,
idq; fugiendum præcipit. Est autem illud circa solstio-
tium hybernium, quod brumam appellant. Quapro-
pter non alienum ab instituto nostro fuerit, si aliquid
de talibus conuersionibus solis dicamus. Sol intra spa-
cium anni, quatuor conuersiones, Græci τρεῖς δι-
κτας, peragit: uernam, æstiuam, autumnalem, & hy-
berniam. Aliqui uerò uernam & autumnalem equi-
noctia uocant, nunc τρεῖς. Alij uerò, quales sunt philo-
sophi, uolunt tumide audacterq; loqui, etiam si in ma-
ebematis, quibus operam non dederunt, Astrologi hæc
quatuor anni segmenta, quæ etiam τρεῖς ἡμέρας ἡλίου
ci uocantur, circulos quatuor denominarunt: equino-
ctialem, æstiuum tropicum: arcticum siue borealem,
hybernium tropicum. Galaxiam autem quam uocant,
quintum circulum denominarunt. Antarcticum, & ἀν-
ταρκτικὸν & austrinum. Sed multis prætermis-
sis, dica-
mus quot dierum sit quilibet quadrans anni, tam æ-
quinoctiorum quàm solstitiorum amborum. Ab occasu
Sagittæ & ortu Equi usq; ad ortum Pleiadum, quod
spacium octogintaquinque dies complectitur, hoc est,

In Græco hic
quædam o-
missa sunt.

Anni partes
quatuor, &
earum initia,

ab octauo gradu Arietis usq; ad septimum gradum Canc-
 cri, incipit & desinit æquinoctium uernū. Ab ortu Pleia-
 dum, nimirum ab octauo gradu Cancri, usque ad emero-
 sum Arcturi & ortum Capricorni, æstiuum solstitium,
 dierum 124. Ab emersu Arcturi & ortu Capricorni, ad
 occasum Pleiadum & Orionis, æquinoctium autumnale
 dierum quinquaginta sex. A Pleiadum & Orionis oc-
 casu, ad occasum Sagittæ & ortum Equi, solstitium hy-
 bernalium dierum centum. Ita se habent accurate solstitia
 & æquinoctia secundum Mathematicos.

αἱ δὲ καὶ ἰνὰ τοῦ τοῦ πρῶτου. Quod si, inquit, araueris ter-
 ram sub hyberno solstitio, facies messem sedēdo, eò quòd
 spica non grandescunt in aruis tuis, sed manipulum exi-
 guum & raram, ideoq; propter breuitatem eius seden-
 do metes, & in calathò & sacco, aut corbe & cophi-
 no portabis. Quòd uerò rara seges erit, ideo consperge-
 ris puluere.

ὁ δὲ καὶ πρὸς τὸν πρῶτον.) paruam manipulum spica-
 rum manu comprehendens. Illud uerò ἰνὰ τοῦ πρῶτου, Atticè aspi-
 ratur: communiter autem, attenuatur. Omnia enim deri-
 uata, spiritus primitiuarum suarum uocalium retinent,
 ὁ πρὸς τὸν πρῶτον, ὁ πρὸς τὸν πρῶτον, & similia. Quia uerò hoc uer-
 bum ἰνὰ τοῦ πρῶτου, sicut dixi, dupliciter effertur, ita etiam ἰνὰ τοῦ
 similiter.

αἱ δὲ καὶ ἰνὰ τοῦ πρῶτου.) Quia spicae sunt breues & mutilæ,
 nec possunt propterea colligari, obuertes ipsarum ra-
 dices, easq; ita connectes, ut ex utraque parte ligamenti
 capita spicarum propendeant, propter illam, quam dixi,
 breuitatem.

λεονίμω.) λεονιάμωτος, λέωνος πλέως, plenus pul-
ueris, propter raritatem soli. ἢ μάλα χαίρων, non admo-
dum gaudens, sed potius mœrens.

οἷος δ' ἐν φορμῷ.) Importabis tuam messē in saccis
& sportis: pauci autem te admirabuntur, hoc est, nemot
sed potius irridebunt, aut miserebuntur tui.

Ἰωὴς νῖ.) Periphrastice, fatum. αἰγίοχ.) autem ὡς
καταγύσσει καὶ καταλύσει, οἷς ἐπαρτήσῃ, quod sit impe-
tuosum, demergatq; illos quibus aduersatur.

ἀργαλίς.) Non facile potest cognosci à mortali hos-
mine. Hoc autem dicit, quod sæpe aliqui serius arant, &
tamen feliciorē messē percipiunt, quàm ij qui tempe-
stivè terram fregerunt.

ἀ δὲ καὶ ὅψ' ἀφ' οὐ.) Sin autem serò araueris, hoc po-
terit esse auxilio, si araueris nimirum, quando primum
cuculus in quercubus sedens auditur. Exhilarat autem
homines, κατὰ τὴν ἀρίστην (hoc est, σφαιροειδῆ, globosam)
γῆν, quia denunciat uer adfuturum, & non ideo quod uo-
cem gratam edat: est enim avis ἀύσφον, absona, & uo-
cis aspera, atq; ut quidam aiunt, similis accipitri.

τῷ.) Si fatum aut cœlum (utrunque enim per
Iouem intelligi potest) dederit pluuiam ad tertium usque
diem, ita ut obruat bouis pedem in cœno, usque ad ambi-
tum ungularū, quis hoc loco ἰταλῆς improprie appellat.
Si, inquit, hoc acciderit, tum ille qui serò arauit, eadē fora-
te fructur, qua primus, qui in tempore deposuit semina.

ἐν θυμῷ δ' ὡς πάρα φηλάτω.) Expende autem om-
nia, & cognosce tempora tam ueris cani, quàm pluuiæ
tempestiuæ.

παρ δ' ἰδὲ χέλευρον δῶνον.) Arationis autem tempore, etiam si sit hybernium, prætereas, hoc est, relinquis æneam sedem, hoc est, illam in fabricis ærarijs confabulationem, ociumq; & nugas, quæ solent in tepidis locis exerceri. Antiquitus enim officina æraria, & omnes tabernæ ignem habentes, erant apertæ et sine ianuis, quas etiam λίσχας appellabant, eo quod pauperes ingressi, et præcipuè in hyeme, dum se calefacerent, miscebant inuicem λίσχας, hoc est, cōfabulationes. Arationis igitur tempore, inquit, prætereas confessum in fabricis ærarijs. Aut ne sedens domi tuæ, teq; calefacias in conuentu pauperiorum ad officinam ærariam.

ἔνθα δ' ἀναγὰς ἀνδρῶν.) Tūc etiā sedulus & industrius paterfamilias potest ualde promouere atq; locupletare suā domum, dum econtrā ociosus et ignauus in animo uersat plurima mala, carens uictu & alimentis, & ad inanem spem expectans. Præterea inquit, quod ad spem attinet, quod egenum & pauperem, cui uictus sufficiens non adest, sedentem in tabernis, mala spes siue malæ cogitationes occupant, de furto nimirum, aut latrocinijs, aut de alijs flagitijs.

ἀνδρῶν.) Considerans futura, præcipias tuis famulis, moneasq; durante adhuc æstate, ut faciant λυαῖας, οἰκίματα, domicilia, hoc est, ut consideratis ijs quæ accidunt, uel quibus opus est in hyeme, illa sedulo præparent, ut domi postea in promptu habeantur. Non enim semper æstas erit.

μῆνα λυαῖον.) τὸν χειμῶνα, hoc est, Ianuarium, qui λυαῖον à Græcis dicitur, aut quod transuectio uini circa hunc

Hunc mensē fiebat : aut quod auctori τῆρ λανῶρ Dionysio festus dies, Ambrosia dictus, eo mense ageretur, qui à Romanis Brumalia uocatur. Brumus enim Bacchum significat. Hunc igitur mensem iubet præcaueri, & ante ipsum præparare illa quæ pertinent ad seminationem, ne glacies postea impediāt, quæ borea flante concreſcūt. Versus autem istos tranſtulit ex Orphei poemate. Ita enim inquit Orpheus:

πολλὰ δ' ὑπερβίη καὶ ἰπάρτιδ' ἐκ νεφέλων,
τῶμ' ἐπιδρυῖται φρυγίς, καὶ δίνδρισιρ ἄλλαις,
οὐραὶ τε, σκοπίαις τε, καὶ ἀνδρώπων ὄρεθύμοις
πυγυλίδ' ἐκ, καὶ ἰσοῖται ἀμαβίαις, αἱ δὲ γὰρ οἷον
φύβουσι καὶ θῦραι ἐν οὐρανῷ, ἔδ' ἐτις ἀνδρῶν
πρὸ δόσκαρ μεγάρον διώσται, κατὰ γῆα δαμαδὰς
ψυχὰ λαγαλήν. πάχη δ' ἐπὶ γῆα μέμικται.

Quæ Latine sic uerti possunt:

Cœlitus exurgunt, nec non ex nubibus ipsis
Flamina, tunc fagi nutant & cætera sylua,
Et scopuli et montes, hominū quoq; pectora mærent
Ob glaciem, quin spelæis animantia strident
Ipsa etiam, proprijs nec prodire ædibus audet
Quisquam hominum, tristi sic frigore membra do-
mantur.

ἡλὴν ὑμῆτα.) ἡλκαὶ ὁμῆται, mali dies: δυσχέρηται, tem-
pestuosi.

βίβρις.) quæ tollunt animalia. Sub boue autem, qui
est cæteris maior, comprehendit etiam alia pecora.

ἀλσόβωδα.) euia, ἰκθυί. Infinitiuum pro imperatiuo.
πρυάδας.) πρυγίς, glaciem.

δυσωλιγίς.) quæ malam & moleſtam ſollicitudinem adfert.

ἔτη.) Qui Boreas per Thraciam uerſus ſeptentrio- nem ſitam ſpirans, perturbat mare. Clamare autem ſive reboare, aut contrahi conſtringiſq; facit terram & ar- boret. ὄρος & ἰάατος ſpecies arborum.

βοῶ.) ὄχῳ, ſonat, mugit.

πύλινος.) πολλή, πρὸς ἧν ἔδυνάμει τις ὄριον διὰ τὸ πλῆθος, denſa, ad quam non poteſt aliquis contendere, propter multitudinem.

φρίττει.) κινεῖται, συτρίβεται, inborreſcunt, denſantur, contrahuntur.

μίτρα.) τὰ αἰδία. Cum enim frigent animantia, occul- tant caudas ſub partes pudendorum. Caudæ enim quia ſunt neruoſæ & offeæ, maxime frigis ſentiunt.

τῶν καὶ λάχνη.) quorum animantium cutis eſt teſta pilis & uellere.

ἀλλὰ νῦν καὶ τῶν.) Imò etiam animantia quæ hirsuta habent peſtora, boreas frigidus ferit flatibus, perſpi- ratq;, διάνοσι, διαπνίς. Eſt autem αἶσις ἐν τῷ αἵματι τὸ πρῶτον, αἶς, αἶμα.

καὶ τι διὰ ρινῶν.) Tranſit etiam per cutem bouis.

καὶ τι διὰ κίρκης.) Etiam hirsutam capillatamq; capram penetrat.

ἵδμε μὴ ἴσχεαι.) ἵδμε μὴ, pro αὐτῶν, ſcilicet τὸν βοῶντα λέγειν τὸ δέχεσθαι τὸν βοῶντα, neq; ipſum boream inhibet cutis bubula.

πᾶσι δὲ ἔτι.) Per oues autem non tranſſpirat, eò quòd lanæ ipſarum ſunt continuæ & perpetuæ, nec per uirgine-
nem

nem domi sedentem, alioquin nullæ res commemorata in flatu boreæ immunes manent.

τροχαλὸν.) λικυφίτα, incurium à frigore facit senem. Quidam autem de ouibus sic dicunt: Boreas oues spiritu non penetrat, quia sunt birsutæ. unam autem superfluam iacere.

ἀπαλίσσιος.) τρυφώσιμος, tenella, delicatula, habens tenerum corpus.

ὁρῶν παλῶχευσις ἀφροδίτης.) τὴν συνουσίαν, τὴν μίξιν, commixtionem, connubium. παλῶχευσις autem aut metapboricè dixit, quia sit honorata multum: aut quod mulieres multum auri dantes, uiris matrimonio iungantur.

λίπ' ἰλαίῳ.) Alij quidem omnes exponunt pro λιπαρῷ ἰλαίῳ, pingui oleo, & per apocope etiam λίπα dicunt: Ego autem expono, λίπ' ἰλαίῳ, ὅτι τὸ ἰλ' ἰλαίῳ, pinguitudine quæ sit ex oleo. Mutuantur enim etiam longa, ut in illo, λίπ' ἰλ' ἰλ' ἰλ'. Fuit autem moris apud antiquos, ut uirgines ungerentur oleo balsami.

ἀνίτη.) exossis, polypum intelligit.

τίγδ'.) ἰδιῶν, arrodit. τίγδ' enim famelicum & gulosum significat. Est hæc natura urfi, ut hyeme ualde se uiuente in suo lustrò latens, proprios pedes lambat, atque ita se sustentet propter penuriam alimentii. Polypus autem marinus, cirros suos arrodit: unde sæpe polypodes reperiuntur pedibus mutilati. Aristoteles autem ait, quod nutrimento utantur pagurorum, & non capillamentorum suorum.

ἀπυρρον ὄϊον.) hoc est, qui ignem non habet. ὅτι αὐτὸν, hoc est, διαφύλαξαι καὶ γὰρ αὐτὸν δαπάνη, loca molesta,

inoleſta, mortemq; adferentia, appellat ipſum mare.

ἰ γὰρ εἰ ὕμιν.) neque tum ſplendet ſol apud nos, nec-
dum demonſtrat prodeundum eſſe ex locis abditis : ſed
tunc Sagittarium percurrens, uertitur ſupra Aethiopes,
populos nigros, illisq; ſplendorem & calorem impertit.
Tardius autem, quoad diem, nobis Græcis exoritur, lu-
cemq; adfert, qui ſumus ſeptentrionales.

καὶ τότε αὖ κίπαι.) Et tunc, pergit dicendo, ferae in ſyl-
uis & montibus cubantes, tam cornuta quàm non cor-
nuta, fugiunt per querceta & montes confragoſos, per
βασίλεια, τὰ
δρυχὰς καὶ
πριβάσαι
ἐχέειν.)
faſtigia & ſaltus. fugiunt autem δρυχὰς, χαλιπαῖς, πυλίσ-
κῳ, horribiliter dentibus ſtridentes propter frigus:
συγκρούοντες τὰς μύλας, ὀδόντας, quæ collidunt molas
res dentes. ſub parte autem totam maxillam intelligit.
Omnibus denique feris curæ eſt, ut ſe occultent in conca-
uis, denſisq; & abditis luſtris.

οὐκ οὐκ.) quæcumque fera latebras ſcrutantes ueſti-
gantesq;, in denſis ſecefſibus latent.

καὶ γλάφυ πρὸς.) καὶ οὐκ οὐκ πρὸς, ſpecum,
ſpelaum petroſum.

τότε δὲ τρίπαι δι βροτῶν.) Tunc homini ſeni incuruo, &
ad terram reſpicienti, baculumq; manibus tenenti ſimio-
les, diſcurrūt ad denſa loca, τῶν δρυχῶν, pro τῶν νιφάδων,
τῶν χιόνων τῶν λευκῶν ἀποκόπῳ, fugientes niuem, hoc
eſt byemem, albam. Tribus autem apocopis hoc loco eſt
uſus, τρίπαι, γλάφυ, καὶ νίφα.

καὶ τότε ἱστανταί.) Hyberno illo tempore, quando
fera fugientes ſecedunt ad loca denſa, ἱστανταί, hoc eſt,
ἐν δόδονι, ὄρνυμα, φύλαγμα τῷ οὐρανῷ, induc munimen-
tum,

tum, siue tegumentum corporis, sicut tibi præcipio, χλαῖ-
ον, pallium, uestem crassam & mollem, καὶ χιτῶνα
πορμύρετα, μέχρι τῆς ἰμῆας, ἕως τῶν ποδῶν, tunicam
talarem, id est, longam, & ad extremitatem pedis us-
que protensam. χιτῶν autem est secundum auctorem
hoc loco, & secundum consuetudinem, illa uestis quam
ἱστιάμυσον uulgo uocamus. Meo autem iudicio, & ue-
terum exquisitiis loquentium, χιτῶν etiam φάρδιον ap-
pellatur, genus uestimenti discissi, quod uocamus ἱστιά-
μυσον, & omne quod ita discissum est: χλαῖνα autem &
χλαδίσκος, id uestimentum quod nunc σφικτήριον uo-
catur, & omne crassum tegumentum. ἱστιάσαι, in τῇ
ἱμῇ, τὸ ἱστιάσαι, induo, aspiratur, unde ἵμα, τὸ ἱμάτιον,
uestis.

τέμνει δ' ἐν πάδι.) Fecit mentionem pallij molli-
iam docet etiam, quomodo molle fiat, & inquit: In pau-
cum stamen, multum trapæ & subtegminis intexis, &
hoc modo molle conficies pallium. ἱστιάσαι, ὑφασμα. μερὶ-
σάσαι pro μερῶν καὶ ὑφασμα.

τίω πρὸς ἱστιάσαι.) Hoc pallium indue tempore hyber-
no, ut pili tibi maneant constantes & intrepidi, nec frige
gente capite, sicq; contracta densataq; cute inhorrescāt.

ἀμφὶ δὲ ποσὶ.) Pedes sunt communiendi calceis, qui
sunt confecti ex corio bouis sani, non aliquo morbo mor-
tui. Nam talia coria sunt inualida, utpote domita corru-
ptaq; morbo. Sed ex corio bouis, qui fuit robustus & sa-
nus cum mactaretur. ἀμφὶς, id est, ἀμφὶ δὲ καὶ περὶ τοῦ
τῇ χαμῶν καὶ τῇ σὺν τῇ δὲ, competentia & accommoda-
ta hyemi, & tuo pedi.

διονόμας.) *ἰνδύουσαι*, induae, calcea, subliga: *ῥιπῶν*, proprie exuellere *ῥιπῶν*, constipatis, & conculcatis constrictisq; texturis, quas vulgus nunc *λίγνα* uocat, sicut *ῥιπῶν* consuevit τὰ ἀρτάεα appellare.

ῥιπῶν δ' ἰπῶν.) Ex pellibus badorum primogenitorum consuens pelles, confice uestimenta in hyeme. Cur autem à primogenitis iubet accipi pelles? ut nimirum pelles sint meliores atq; durabiliore, propter hircos, qui genuerunt ipsos, iuuenes & in ipso flore ac seruire aetatis constitutos. Proles enim nata ex parentibus uegetis & iuuenibus, est robustior & generosior: sicut illa quæ ex parentibus senectute confectis nascitur, imbecilla est ut plurimum, sed prudentior.

ῥιπῶν δ' ἰπῶν.) Hoc dicit propter firmitatem. Solent enim Scythæ etiam neruis consuere lanus.

ῥιπῶν δ' ἰπῶν.) Nam tempore matutino super terram protenditur & spargitur de cælo in aruis felicium & prudentum colonorum, ær *εὐλοπῶν* ἡγεῖται, ferax frugum & segetibus commodus.

ῥιπῶν δ' ἰπῶν.) Nebula quæ ex humidis uaporibus contracta, & in sublime eleuatur, aliàs in spiritum uertitur extenuaturq;. Nam si crassi fuerint uapores, eodem santur, rursusq; per pluuiam deorsum funduntur: si uerò tenues, in flatum redacti disperguntur. Hunc igitur hybernium aerem siue nebulam, hoc est, Ianuarium mensem, iubet uitari in arando & seminando, tanquam perniciosum & hybernium.

ῥιπῶν δ' ἰπῶν.) Ex aquis enim oriuntur flatu, sicut & Herodotus inquit, in *ῥιπῶν* *ῥιπῶν* *ῥιπῶν*: hoc est,

Ex

Ex frigido solet aura fieri.

μας.) ὁ μὲν, mensis Acolice.

χαλιπὸς προβάτοις, χαλιπὸς δ' αὐδ' ἄνθρωποις.) Molestus non tantum ijs qui non habent tecta pascua, sed etiam hominibus, etiamsi rebus abundant, quibus molestiam hyemis coercere & prohibere possunt.

τῷ μὲν τ' ἡμῶν.) Tunc, inquit, mense uidelicet hyberno, consueti pabuli dimidiam partem bobus esse dādam, dimidiamq; detrahendam, quod noctes tum sunt longissimae, ideoq; plurimum dormire solent boues, nec tantum laborant, quantum prius. Hominibus autem uult aliquanto plus de consueto priori cibo addendum, eo quod etiam ipsis noctibus longioribus excitati, saepe laborant, & non ociantur, sicut boues: & quia hyemis tempore homines largiori cibo utuntur, dum exteriori frigore coactis corporibus, calor ad interiora secedit, & cibos facile concoquit. Spacium quoq; noctis longius ad meliorem concoctionem magnum momentum adfert. τῷ μῶν, οὐ καλὴ δὲ ἐστὶν Ἀττικά.

ἀρμαλὺς.) τρεφῶς, ὡς σιναρμετῖς οὖν τὰ μίλα, alimentum, quod membra concinnat adaptatq;.

ταῦτα φιλασόμῳ.) Hæc, inquit, mea præcepta accurate & prudenter serua per totum annum, ab una æstate usq; ad alteram æqualiter, ut uidelicet quantitatem dierum & noctium consideres: & si dies quidem longi & laboriosi fuerint bobus, præbeas ipsis conueniens & sufficiens pabulum: si uero econtra noctes fuerint longæ & ociosæ, ministra parciolem uictum, maiorem autem hominibus, ob eas causas, quas iam recensimus.

αἰτῆς.) communis dialectus & Ionica, siue de αἰτῆ-
 ου, siue αἰτῆρ significet, & scribit, Attica autem θ.

ὥς αὖ ἐξήνττα.) Postquam autem sexaginta dies hy-
 berni præterierint, post hybernā illam conuersionem,
 tum Arcturus ex Oceano emergens primum apparere
 incipit uesperī post occasum solis, & paulo post sequi-
 tur etiam uer, & hirundo apparet. Ante ueris autem
 aduentum & apparitionem hirundinis iubet amputa-
 ri uites. Porro hyberna conuersio Solis contingit, quan-
 do sol Sagittarium percurrit, nimirum circa diem Dec-
 cembrii decimam, aut aliquanto citius, aut tardius.

ἴδης.) Iuppiter, per quem uel cælum, uel fatum in-
 telligit. Nam sol in circulo cæli zodiaco percurrrens
 duodecim signa, dierum conficit interualla. Aut quod
 fatum, quod nos providentiam diuinam nominamus, ad
 eum modum ordinauit dies & noctes, quo iam pro-
 cedunt.

ἄρτερ.) ἄρτερ comprehendit sua appellatione plu-
 res stellas.

ἀρτίστει.) Hunc fabulantur esse filium Callistūs, Lyo-
 caonis filia, Arcadem nominatum. Cum enim Iuppiter
 commixtus esset cum Callisto, luno egreferens amorem
 mariti erga alienam, ipsam in ursam conuertit. Quam
 postea in syluis agentem filius, Arcas nimirum, fortē ueo-
 nans feras, uulnerando interemit. Sed Iuppiter misertus
 utriusq; tam matris quàm filij, ambos in cælum translu-
 lit, eosq; in astra conuertit. Est autem Arcturus stella sub
 zona Bootæ siue Arctophylacis.

ἐμμελὴν ἰσθμὸν ῥέου.) Emergens ex horizonte, & ap-
 parens.

parens prima nocte. Hic non abs re fuerit rursum declarare, quid sit *ἀγρινος* & *φάνος*, hoc est, uespertinus & matutinus, quid item exortus & occasus siderum. Prætermisissis igitur multis absurdis & friuolis, ausculta, quæ à me perspicue proponuntur. Exortus siue emerſus matutinus est, quando stella quindecim gradibus ortu antecedit Solem in zodiaco, respiciens ipsum deorsum tot, quot dixi, partibus à se distantem. Emerſum autem uespertinum uocant, quando contrarium acciderit, id est, sol stella conditionem habuerit. Si uerò paucioribus partibus à se inuicem distiterint, occasum uespertinum uocant. Porro si quinquaginta partibus stella præcurret solem, *μωσπεύμα* dicetur. Si denique centum & octoginta gradibus à se inuicem distiterint sol & stella, diametrum facient, siue oppositi dicentur: ideoque solis abſcessu profereſet se stella in emerſum, & uesperis orta dicetur. Hæc superius etiam declarata sunt, & hoc loco repetita uersibus à Tzetze describuntur, quos hic subiecimus, ut si quibus placet, Græcos ipsius uersus inspiciant, ætate Tzetze uſitato modo compositos.

τὰς ἀγρινίφες ἢ μαθῶν φάνους θέλεις,

ἀνὰ γὰρ τὴν ἡμέραν αὐτοῦ τῶν ἀστέρων

παρὰ τὰ πολλὰ τῶν ψυχρῶν λήγῃ,

ἅπαντα τῶν δὲ ἡμῶν διδάγματα.

ἀστὲρ προμεινὼν πρὸ ἡλίου ἀνὰ ἡμέραν

ἢ τοῖς αὐτοῖς ἡμέραις ἀποδρόμοις,

τὸν ἡλίον βλέπων ἀπὸ τοῖς ἑαυτοῦ ὁρμαῖς

πρὸς τὸν ἡλίου ἔχοντα μὲν ἢ ἰσχυρῶς,

ἀνὰ γὰρ τὴν ἡμέραν ἀποδρόμων τρέχει.

ὃ δ' αὖ προδράμει προδρομῶν τῷ ὄλῳ
 ἔσται ἑὸν αὐτὰρ τὰς κάτω πατῆδρός μιν
 ἀνὰ τοῖον φέχῃ μὲν, ἀλλ' ὃς ἰσπύρας.
 ὃ δ' αὖ ἰδόντες, τίω δύνει τίω ἰσπύρας,
 μοίρας ἧ πατῆδος πατῆδος προδράμῶν φέχῃ
 μιν αὐτῶν, καὶ δρῶντες ὑπὸ φέχῃ.
 μοίρας δ' ἰσπύρας ὄλῳ δρῶντες φέχῃ
 ἀνὰ τοῖον φέχῃ δρῶντες φέχῃ
 δρῶντες δ' αὖ γῆν, ἀνὰ τοῖον φέχῃ
 ταῦτ' ἰδόντες, καὶ μιν αὐτῶν οὕτω φέχῃ
 παρὶς τὰ πολλὰ τῶν λόγων λυγρῶν φέχῃ.

τῷ δὲ μὲν.) Post uestertinum ortum Arcturi, ὃ ἰσπύρας,
 ὃ μιν αὐτῶν καὶ ὄλῳ γῆν αὐτῶν, intēse canens lugensq;
 hirundo apparet. Proclus autem, uir sapientissimus, Pla-
 tonem adducens testem, ait nullam contristatam auem
 cantum edere. Vnde neq; hirundinem ἰσπύρας, sed ὄλῳ
 φέχῃ uult scribi. Scimus autem etiam nos, absq; teste Pla-
 tone, quod nulla auis contristata cantum edat: sed poeta
 studio quodam ornandæ orationis clamorem hirundia-
 nis, luctum appellat, respiciens ad fabulam de filiabus
 Pandionis. Vnde et hirundinem, Pandionis uocat filiam
 secundum fabulam. Est ὃ αὐτῶν filia Pandionis, post
 hirundinem nata, Philomela. Quomodo autem tu, qui i-
 gnoras lugere hirundinem, intelligis dici Pandionis fia-
 liam? quomodo autem ἰσπύρας uis scribi, quæ per totam
 diem magis clamat, diluculo autem minime? Cum autem
 Plato dicit, nullam mœstam auem canere, non certè de
 ijs scripsit quæ fabulose dicuntur.

τῷ δὲ μὲν.) filia Pandionis. Fabulam talem adducit.

Pandion

Pandion Atheniēsis duas habuit filias, Procnē & Philomelam. Quarum alteram, Procnē uidelicet, Tereo regi Thracum in matrimonium dedit, qui ex illa Ithyn filium genuit. Ex intercapedine autem temporis cum Procne sororem suam desideraret, petijt à Tereo, ut ille profectus Athenas, sororem sibi uidendam adduceret. Qui ut Athenas peruenit, soceri usus hospitio, in Philomelæ exarsit amorem, digressusq; eam duxit in Thraciam. In Aulide uerò Boeotiæ corrupit ipsam, & linguam eius truncauit, ne sorori posset eloqui commissā. At Philomela in Thraciam ueniens, cū lingua prodere scelus non posset, ueste intexuit notis literam, quam ad sororem iussit perferri. Quæ inspecta coniugis libidine, casumq; germanæ cum comperisset, mactauit filium Ithyn, ac dapibus immixtum præbuit deuorandum marito. Quibus expletus Tereus cum cognouisset, quod filiū deuorasset, habebat in animo ambas sorores interficere. Verū dij illarum miserti, ipsas uerterunt in aues. Ac Procne quidem in hirundinem uersa, filium Ithyn luget; Philomela autem in lusciniam mutata, clamat, τὰ γὰρ μὲν ἰβίασθ', Tereus mihi uim intulit. Tereus deniq; upupa factus, ὦ ἄνθρωπε clamat, ubi ubi sunt, quæ mihi filium dapibus immiscuerunt? Hæ sunt nugæ fabulosæ, de quibus scribit Sophocles in Tereo.

οἷας τρεῖς ἀμύμους.) Palmites iubet arare, plantare, seminare, amputare, ita nauigare, nubere, et similia, promiscue. Sed Orpheus mathematicè omnia iubet facere: ut exempli gratia, Luna existente in Virgine, monet omnia plantare, exceptis solis uitis. Nam Virgo odit uitem, propter

propter patrem Icarium. Ioue percurrente Aquarium, non esse nauigandum præcipit: periculosam enim tuis esse in mari navigationem. Eodem Ioue in Piscibus existente, bonum esse, matrimonium contrahere, & reliqua similiter.

ἀλλ' ἰαίταν παύειν.) Sed quando Pleiades mane oriuntur cum sole, quas fugiens domi porta, id est, testudo siue cochlea, aut animalculum simile api apud Arcades frequens, repit ad plantas & uirgulta, tum fossio & alia cultura uitium est intermittenda, ne forte propter nimium solis æstus patefactæ per fossionem radices exiccantur & corrumpantur.

ἀγας τι χερασίμην.) pro χερασι. Acue falces, & seruos excita, omniaq; præpara, quæ ad messem pertinent. Relinque autem confessum umbrosum & dormitorium (λειτον pro κοιτων posuit, atque idipsum pro somno, per tropum, μίαν πλάσιν dictum.) æstatis uero tempore fugias somnum usque ad auroram protrahere. Ante æstum autem surgens tempestiuus, facias messem in temperata aëris constitutione. ἀγας & δασυς, sunt tempora. ἀμύειν autem & θεειν, τὰ ἐν εὐρίμην καὶ ἀπορίμην, ea quæ colliguntur in messe, & quæ sunt arata.

ὅτι καὶ φη.) Atticè talia per στα scribuntur: Iones autem illa non exprimunt per subiunctiuos.

τημῶν & σπένδην.) Tempore, inquit, æstatis, quando Pleiades emerferint cum sole, summo mane surgas, & festina quàm maximè in demetenda segete & importanda, ut uictum tibi compares sufficientem.

ὅς γὰρ.) ὅς quatuor significat. 1. Diem solam.
2. Spacium diei & noctis. 3. Matutinum tempus. 4. Id
quod in uniuersum & simpliciter diem uocamus, quod
fabularum authores corpoream deam nominarunt.
Nunc autem matutinum tempus intelligit, & subiun-
git laudes illius diei partis, dicens matutinum tempus ter-
tiam totius in die confecti operis partem absolueret: hoc
item commodissimum esse tam ijs qui laborant, quam a-
lijs qui peregrinantur. Diluculum illud, inquit, multos
uiatores ad iter faciendum commouit, & multis agri-
colis iunxit boues ad iuga, ut nimirum progrederen-
tur ad labores. ὅς γὰρ autem pro ὅς positum, est μ-
εταπαραμυθεῖν.

ἢ μὲν δὲ οὐδὲν μὲν.) Quando autem ἡ ἀνάσσει τῇ ἡ-
ρῇ, hoc est, carduus uermiculi centipedæ illius floruerit,
quem etiam οὐρίλινον uocant, & sonora cicada supra ar-
borem sedens, effuderit uocem acutam, ex crebra uibra-
tione pelliculæ sub alis (sic enim edit strepitum cicada,)
uexans seipsam, tempore æstatis λευκαῖς δὲ, λευκὰ πῦ-
ρον ἐκπύου, laboriosa, tunc caprae sunt pinguiſſimæ,
quia defierunt lactare hædos, & pastum uberiores &
solidiores habuerunt. Vinum quoq; tum est optimum
& probatissimum, quod non amplius corrumpetur, nec
acescet, postquam toto autumno, hyeme ac uere durauerit,
suasq; ebullitiones & concoctiones habuerit, et iam
æstatem attigerit, necdum sit mutatum. Mulieres autem
illo tēpore sunt lasciuiſſimæ, & cupidissimæ Veneris. Cū
enim natura sint humidiores & frigidiores uiris, tūc tem-
poris propter calorem solis temperantur, exiccata nimirum
superflua

superflua ipsarum humiditate, eoq; modo sunt avidiores ad coitum & temperatiores. Viri autem aestate sunt debiliores. Sunt enim natura sicciores feminis, ideoq; quo magis exsiccantur, eo magis debilitantur. In hyeme autem consortia mulierum magis appetunt, quando siccior ipsorum natura ab hyberna humiditate temperatur. Tempore autem uerno uiri aequalem habent constitutionem ad Venerem. Aequalem autem constitutionem ita intellige, ut mulier tamen maiorem uiri appetentiam retineat.

ἑχέτης.) ἑχέτης, Boeotorum & Aeolum est idioma siue dialectus.

οἰεῖται.) Nunc & sol intelligitur, & stella sub mento Canis sita, quam Sirius appellant. Tunc enim etiam illa oritur mane cum sole.

ὑπὸ πᾶσι σκιά.) σκῆλαι σκιά, umbra antrorum. Videtur autem Hesiodus hoc loco sibi contraria scribere. Nam supra dixit, fugienda esse umbrosa conuenticulae nunc autem monet, sedendum esse in umbrosis antris. Sed non sunt haec contraria, siue, ut uocant, pugnantia, imò potius concordant. Quod enim superius dixit, primo diluculo surgendum esse ad operas, sub frigidiorum nimirum diei partem, hoc rursus confirmans, inquit: Ante feruentem diei partem surgens, tradas te laboribus agri culturae. Quando uero constitutio diei feruidior aduenierit, tum ingredi umbrosa & petrosa spelaea, uinoq; bibino indulge.

οἶν & βίβλιν.) ἀπὸ βίβλιας ἀμύλας ἑρπῆας, ex Biblia uite Thraciae collectum; aut, meo iudicio, tenue & aquosum.

sum, quale est populorum in Assyria iuxta Biblam & Libanum degentium, qui sunt *ὑπόστραι*. Hoc enim videtur significare, cum infra subiungit tres aquæ partes sumendas esse ad unam vini, quæ sit quarta pars, ut vinum fiat dilutum & aquosum.

ωἰστράν τισιν.) Illa syllaba *ου* complet dactylum. Est enim illud *τι* anceps syllaba, & hoc loco non producit, sicut & apud Homerum:

ὅττι σνάκεος & *ἰλνυι* τὸ δὲ *μῖρος*, ἀλλ' *ἴτι μάλλον*.

Iliad. φ.

μάλα.) *τὸ ἀπαλὸν*, παρὰ τὸ μὲν *ἄλα* τις εἶναι, tenue ac molle libū, quod fuligine situq; careat. Non autem sicut uolūt aliqui, τὸ *ωἰστράν*, panis bis coctus. *μάλα τ' ἀμολγῶν*, recens & tenuis, atq; delicatus panis, παρὰ τὸ *μάλα*, τὸ *τεν* φῶ, *delicior*: aut παρὰ τὸ *μάλα*, τὸ *μαλάων*, mollis. *ἄρτι* & autem est panis magnus, *ἢ ἄρτι*, sufficiens. Etiam si quidam subtiliores Grammatici, *μάλα* uelint potius aridum & durum, eumq; paruum, panem appellari. *μάλα τ' ἀμολγῶν*, *ἄρτος ὑγρῶν* & *ἀμολγῶν* *ἢ* *ωἰστρίν* *ἢ* *ἄρτι*, panis selectus mulgenti & pastori competens, aut ex lacte admixto confectus.

ὁ γέννησάντων.) cessantium à lactando, non lactantium.

ἢ *ὅς ἐστι ὑπόστραι*.) Habeas, inquit, in promptu hoc & illud. Et carnem uitulae in syluis pascenti, & armata sequenti, necdum domitæ: aut quæ nōdum sit subacta nec enixa. Tum carnem hædorum primogenitorum. Postea indulge genio, & sedens sub umbra fruiere delicijs uersa facie ad flatum zephyri temperatū, iubens interea famulos segetem demetere. Quomodo autem, ὁ Hesiodes, tuus frater, qui ex pauperum & circulatorum numero

fuit,

fuit, tantum habebit comineum, quem uix habent etiam melioris fortis homines, uitulae adultae necdum enixae carnem, & primogenitorum haedorum? nisi forte ipsi statim suppetant oues Iobi, aut Brichtbonij armenta adipiscatur, aut uniuersam propemodum possessionem Tritachmi Babylonij, Artabazis filij, qui singulis diebus ex suis aruis artabam siue medimnum argenti pro tributo accepit: tum equorum in pascuis uersantiu habuit circiter sexies aut decies millia: praecipitium autem in libidinem circiter octingentos, exceptis illis qui sunt apti ad bellum: canes autem uenaticos tot numero, quot uix possit tributum quatuor regionum pascere.

της δ' ὕδατος ποταμῶν.) De hoc iam diximus superius. Proclus autem hic nugatur de numero pari & impari, impariter pari, & pariter impari, hemiolio & sesquitercio, superpartiente & multiplici, item multipliciter superpartiente, & reliquis: quae ut intempestiue inculcat, ita obstreperit tantum auribus iuniorum, & impertitiam immoderationemque suam in explicando proditi suntque illa tam incompressa tamque aliena, quam illae literarum picturae, dealbationes & illitiones, quae à lapidarijs & fabris saepe adhibentur.

ἰμυρ.) ἰμυρ, ἰμυρ, immitte. Hanc ob causam aspicari debet, ἰμυρ. Et de dignotione aquarum sapiens Proclus intempestiue philosophatur. Neque enim hoc loco de iudicijs aquarum Hesiodus disputat. Si quid autem in talibus forte dignum inciderit, illud non prodigiosa loquacitate, sed explicatione ad textum pertinente ostendimus accuratius, ut scire possitis, nos ueterum scripta de digno-

dignotionibus aquarum perlegisse, sicut et de alijs rebus multifarijs, etiamsi humili omnibusq; perceptibili stylo scribamus, idq; quod uobis poterit esse usui. Scribemus autem etiam nos aliquid, extra limites propositi nostri uagantes, Proclianisq; adijciemus hoc unum de iudicio aquarum. Optima est aqua, quæ facile calefit, & facile rursus refrigeratur.

Αἰνέσιος ἰσοπὴν ἀντὶ τοῦ.) Sacrum munus Cereris, hoc est, frumentum. *Αἰνέσιος* autem nunc uocat, aut ipsam terram, aut uxorem Bacchi *Qsiris*, aut plantandi artem & agriculturam, quam Bacchus peregrinando inter homines dispersit. Historiam autem de Proserpina & Cerere initio commentarij nostri explicauimus, ubi & fabulam & allegoriam simul ostendimus.

ὡς αὖ περὶ τὰ παρὰ Διὸς ὥριον.) Proclus, uir sanè sapiens, circa numeros & iudicia aquarum terens tempus & chartam, in quibus non esset opus, utilia interdum & necessaria explicatu prætermittit, sicut hoc loco exortum Orionis. Sed nos, qui nihil tam abditæ sapientiæ nouimus sicut Proclus, de historia quidem fabulosa Orionis non multa dicemus, qui nempe uenator in Bœotia fuerit, filius Hyriei & Buryales filie Minois, & quem Diana interemit, producto ex terra in ipsius exitum scorpione: uerum aliquid ex abditis matheseos penetralibus docebimus, præter illam de exortu Orionis doctrinam, idq; quam breuissimè, etiamsi propositum argumentum occasionem proluxæ orationis nobis præbeat.

Iambici sena
rij Tzetze.

Δίκα παριππύουσιρ ἡμέρων δρόμοι,
ὃς ἰσρίωνος φάσιμος πρὸς τὴν κίῳα.
ὅπως ἴφρ μὲν καὶ σαφῶς ἢ σωτῆριος.
ἀ δ' αὖ δειλὸς τις παρὲλθὼν πῶλον,
ἦλιος ἀσθὰς ταυρικὸς δρόμος τρέχειν
τρισσῶν δινάδων ἡμέρων τρίχι δρόμος.
καὶ τρεῖς ἰπ' αὐτοῖς φωσφορήσας ἡμέρας,
τροπὰς ἰλαύνειν ἀρχῆαι θεριόπους.
αὐτῶν τροπῶνδ' ἰπὸς τῶν θεριόπων,
παραδραμύσας ἡμέρων διπλοσνίδος,
ἑπτολὸν δάκνυσι λαμπρὰν ὥριον.
ἐνδοῦθ' ἰξάνουκα ἡμέρων δρόμος.
δύοις ἢ λοιπὸν δ' ἡράτιστος ἔργων.
ὃς αἰτ' ἢ, ἡρυβάς ἢ πρὸς κινὸς φάσιον
δλν τι βραχὺς ἡμέρων παραρρῆς.
καὶ τι πλατύνω τὸς δρόμος τῶν ἀστέρων,
ἀδὼς ἀπριβῶς ἀστρινὴν πᾶσαι δίοισιν,
Σιγῶ τὸ λοιπὸν, μὲν θολῶσιν συγγράφων.

Quæ sic hjsdem numeris uerti possunt:
Decem dierum prætercurrunt spacia
Ab Orionis emerſu, usq; ad Sirium.
Sic dixit ille prudenter & breuiter.
Si placet, producamus rem uerbosius.
Ingressus Tauri gradus Phœbus lucidus,
Hos transit intra tres dierum decades.
Et insuper diebus coruscans tribus,
Æstiuum mox accedit ad Solstitium:
Quo percurſo dierum duplis spacijs,
Ostendit Orion emerſum splendidum.

Dictum

Dierum prodit inde sextum spacium,
 Post occidit uolucrum præstantissima,
 A cuius occasu dies post quatuor
 Canis emergit mane Soli proximus.
 Sed quid tam longè siderum curricula
 Diducimus, scientes legem siderum?
 Tacemus ergo cætera, nec amplius
 Scribendo comparemus nobis uitium.

Aquilam
 intelligit.

μέτρον δὲ ἀνομιᾶς αἰῶνα.) Mensura, inquit, fruges, quas
 collegisti in tuis repositorijs, ut scias nimirum, quantum
 ex cultura agri fructum perceperis.

αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ.) Postquã autem seposueris domi tuæ
 omnia quæ sunt necessaria ad uictum, conducas etiam
 mercenarium aliquem, qui non habeat domum aut fa-
 miliam, ita ancillam quoq; carentem liberis, ne uidelicet
 ille in suam domũ cupiat aut possit quid clam surreptum
 inferre, hæc uerò cogatur liberorum curam agere. Hoc
 enim significat illud uerbum ἐπὶ ἀγέλης, deducta appella-
 tione à iuuentis, quæ habent ἐπιμασίην νόστον, ἔχον ἀ-
 μάραν, uitulam adhuc lactentem.

λαρχαροδόντα.) ὁ ἐνὶ δόντα, δυνάμει, qui habet dentes a-
 speros & serratos, & qui audet inuadere, τὸς ἐμπροσθί-
 οντας, ἄγαν τὸς ἐλάσσας, fures, eosq; mordere.

χόρτον τ' ἀνομιᾶσαν.) χόρτον καὶ ἄχρον, fœnum & pao-
 leas importa, ut tuis iumentis per totius anni spacium suf-
 ficiat pabulum. Et permitte post collectionem frugum
 boues & famulos quiete & recreatione aliqua frui; nec
 tantopere uexes & fatiges ipsos, sicut quidam ex gra-
 uioribus dominis facere solent, alijs laboribus; ut postea

rursum tibi possint administrare, tuosq; labores conficere, ualidiori ex quiete corpore reddito.

Ὡς δ' αὖ δ' ὠρίων ἡγεῖται.) Quando autem Orion & Canis medium cœli tenuerint. Non enim admodum longè à se inuicem distant. Arcturus autem, stella nimirum lucida zonæ arctophylacis, quam etiam ἰωφώρ uocant, manè cum Sole oriatur, quod fit elapso sedecim dierum spacio post canis exortum, nimirum post nonam diem Augusti, tum, inquit, ô Persa, memento uindemiæ. Sed quomodo Hesiodus non uideatur uanitatis nomine posse incusari, quod fratri suo, homini tenuis fortunæ & plebeio, tam obscura mēsis & uindemiæ, aliarumque manifestarum operarum indicia præscripserit, quæ sæpe à multis astrologis non intelliguntur? existimo autem etiam ab ipso Hesiodo. Neque enim monuisset, Augusto mense inchoandam esse uindemiam.

ἡμερῶν, quæ autem, siue medium cœli, ut prius docui in uersibus, est, quādo stella nonaginta partibus solem ortu præcurrerit, hoc est, quando tribus integris signis solem antecesserit. Nam perpetuò hoc accidit, ut singulis mōmentis sex signa sint super terram, & totidem infra terram. Tunc igitur Orion tribus integris signis solem exortu antecedit, mediumq; cœli obtinet cum Tauro, dum Sol orientem occupat. Sol autem in signo Leonis uersatur, trāscursis iam dudum Tauro, Geminis & Cancro.

ἀΐψαι δ' ἰλίω.) Exicca autem botros, decerpens in sole, eosq; per decem dies sub dio ponat, & rursum per quinque dies in loco umbroso retine, ut moderato aere compleantur: deinde calcans ipsos, fac uinum, idq; uasis infun-

infundat. Hoc quoque, quod talem uini preparationem fratri suo præscribit Hesiodus, uidetur esse uanum, & non absimile male coherentibus legibus Platonis. Neque enim existimo, uel Persen, uel Hesiodum quoque tale uinum præparasse aut bibisse.

Διονύσιος.) Illud, etiam si paruum scribatur, tamen fit longum propter sequentem v. Atticæ autem magnum scribitur.

Πλειάδες δ' ὡς αἱ τι.) De his iam diximus superius. Hyades autem dicuntur, quod sint literæ v similes, aut quod imbres & pluuiam adferre soleant. Inquit igitur: Quando illæ occiderint uespertino occasu, tum memento arationis, ut supra quoque diximus. Πάντων, ἡ χρόνος, ἀπὸ τῆς πάντων Πανϋμ, tempus, quod complet omnia. Est enim ipsum, pater omnium rerum. Aut quod faciat ad satisfactionem & messem, ortu occasuque Pleiadum. Aut ab eo, quod ex multis constat, & in multa sit diuisum: ὡς ἐν πολλοῖς συνίσταται, ἡ δὲ πολλὰ διγυμνία. Dico autem tempora, menses, hebdomadas, diem & noctem, horas, minuta, secunda minuta.

ὡς δὲ οἱ ναυτιλῆες.) Videtur Hesiodus insensus fuisse navigationi, ex eo quod δυσπρόσιτον, id est, δυσπρόσιτον, periculosam & difficilem, ipsam appellat. Sed tamen etiam de hac tradit præceptum, quando nimirum non debeat nauigare. Dicit igitur, quando Pleiades uesperti occiderint, fugientes Orionem tanquam uenatorem, post tres dies etiam ipse Orion occidit, tum sunt uehementes & uiolenti flatūs. Nec habeas illo tempore nauem in mari,

sed extrabe ipsam supra terram siccam, & firma lapidibus, quibus arceatur vis uentorum & fluctuum, ne frangatur. Instrumenta uerò nautica asportes domum, eaq; conuenienter obuoluas & componas. Tum autem exerce & cole terram, memor praeceptorum quae tibi antea tradidi.

ὕγρον ἀνέστην.) ὕγρον πνέον, humidè flantium. Nam aqua resoluta, fit nebula: magis uerò attenuata, fit flatus.

ῥάμπαρον.) Paxillum carinae, quo extractio effluit sentina.

ὄπλα νῆω.) intelligit suppellectilem necessariam in nauibus.

ἀνίσταμαι πονέας.) Decenter & conuenienter contingens & componens, unde πρῖνα, nauis alas, ut uela, funes, & similia.

κατάλοιπον δ' ἀνέστην.) Gubernaculum aptè & artificiosè confectum, supra fumum suspende, extrabens ipsius humiditatem, exiccāsque, ne uidelicet propter copiam humiditatis putredinem concipiat.

αὐτὸς δ' ὀψαίμην.) Tu autem, inquit, debēs abstinere à nauigatione, & expectare, donec adipiscaris tempestiuam & cōmodam, quam prius dixit quinquaginta dierum esse, ab initio nimirum aestiui solstitij per totam aestatem. Et tunc solummodo, inquit, nauigationem institue.

ἄρρητον.) ἄρρητον, aptum & conueniens onus. Nam multi studio immoderati lucri nimis onerant nauem: unde fit, ut cū nimio pondere premunt, seipsos unà cum nauibus perdant.

ἡμεῖς τι πάτερ κ' ὄϊς.) id est, Dins. Nam hic fuit amorum

horum pater mater autem Pycimeda.

πλοῖστας ναυσίη.) ἰνὸν πλοῖον, ἰναυτίαιον, nauigauit.

βίς λιχνημίν & ἰδάλ.) Cum nomen βίς sex significet, ornatum uitæ, alimenta, opes, artem & mores, nunc potius hoc nomine uictum aut facultates intelligit poeta.

ὅς ἐστι.) qui pater utriusq; nostrum Ascrā peruenit, ibidemq; habitauit, emenso peragratoq; per nauem magno mari, relinquens Cumam, suam patriam, quam nunc Phriconidem appellant, unam ex ciuitatibus Aeolicis. Sunt autem Aeolicæ ciuitates circa Mitylenem sitæ, & insulæ similiter. Est uero etiam altera Cuma in Italia, ubi nata fuit Sibylla. Et insulæ Aeolides in Rhègio, hoc nomen acceperunt ab Aeolo, illarum quondam domino, mathematico, & rerum nauticarum peritissimo: ideoq; etiam dominum fuisse uentorum fabulantur.

ἐκ ἀγοῆ & φήμην.) Ironica sunt ista ἢ ἀτιμὰ. Vult enim dicere: Non deseruerat patriam ideo, quia non posset ferre inuidiam propter diuitias, sed quia necessitas illam cogebat.

ἥλυτον.) quam fatum diuidit hominibus.

ἡλικονί.) ἡλικόνιον, habitauit prope Heliconem montem.

δυστή.) ἀπρόθυμα, χαλκῇ, ærumnoso & difficili. κῶμα non est ciuitas, sed maior aliqua uilla, siue maximum ali quod prædium, ἢ μέγαν ἀγροῖαν.

ἄσπερον, χαμῶδες.) Dixit etiam ab initio, Ascrā esse δυσχέρειον ἢ ἀκατάσκητον, malè habitabilem tam hyeme quàm æstate: in æstate quidem propter nimios uentos, quorum causam mōtis magnitudo præbet: hyerno

autem tempore propter niuem, quæ Ascræ descendit, radijsq; solaribus liquefacta interdum defluendo incolas obruit.

τυχε.) pro οὐ, Doricè. Tu autem, ô Persa, memor esto omnium operum, ut tempestiue illa conficias. Præsertim autem quoad nauigationem, παραῖτι, recusa, minimeq; proba paruum nauem (ἐλάττω pro μικράν.) Hoc enim significat illud uerbum αἶσα, ironice. Dum enim magna mercimonia uehuntur, plus lucri inde emergit: econtra uerò minus, si merces fuerint minores & pauciores nisi forte procellæ & naufragium sint obstaculo. Alij autem sic explicant: Quod ad nauigationem attinet, habebas tibi commendatam paruum siue auctuariam nauem, ad transmissionem siue deportationem rerum pro tuis usibus necessariorum: magnâ autem siue onerariam nauem adhibeas ad merces & negociationes maiores.

ὡς ἂν αἶσα παραπύλω.) Quando autem animum tuum conuerteris, nimirum à uolentia & rapinis, uoluerisq; negociando & debita & famem cuitare, ostendam præscribamq; tibi rectam rationem nauigandi in mari, etiam si rei nauticæ non sum admodum peritus. Neque enim unquam nauigauimus nisi in Bubcæam, siue Eurypum ab Aulide. Quod autem dicit, est interuallum omnino exiguum. Neq; enim Aulis ab Eurypo multum distat. Ridiculè autem agit, dum pollicetur se ea uelle docere, quorum scientiam penitus non habet. Bubcæa autem accepit nomen ab Bubcæa nutrice Iouis: Aulis autem, ἂν δὲ αἶσα αὐτῷ ἀδελφῆς τοῦ αἰσῶτος, quod ibi sua statua habuerint Græci, dum pararent expeditionem ad Troiani

Eurypus
Bæotiz.

αὐτὸς αὐλίδης & ὁ φερονεύς, ab Aulide filia Phoronei, antiquissimi regis Græciæ.

Ἀμφιδάμας & .) Iste Amphidamas cum esset rex Eubœæ, in bello nauali aduersus Erithræos perijt : in cuius obitum filij eius edixerunt & proclamari iusserunt certamina omnis generis, & magna præmia proposuerunt, quæ hoc loco προπαραμύια appellat, hoc est, προμύια, prius promulgata. Neq; uerò Hesiodus, ut nugantur quidam, ob superatum diuinum Homerum, tripodem accepit, musiq; Heliconijs dedicauit, à quibus postmodum prima literarum rudimenta hauferit. Nam labore & studio indefatigabili acquisiuit illam doctrinam, qua fuit præditus. Quòd autem Hesiodus fuerit posterior antiquo illo Homero, etiam supra satis superq; ostendimus, etiam si Herodotus, quem in multis suspectum habeo, tanquam fabularum scriptorem, eodem tempore ambos uixisse affirmet. Et si contemporaneus fuit Hesiodus Homero, profectò palmam amisit diuinus ille poeta, idq; sine omni dubio affirmare ausim. Solent enim plerumq; secundum ipsum, ea quæ sunt deteriora, uictoriam obtinere.

Erithræ op-
pidū in Bœ-
otia inter
Megaram &
Thebas.

Ἡμεῖς ὑπὸ τῆς ἐξουσίας.) Iam digreditur ad promissam doctrinam de ratione & occasione nauigandi, & inquit: Quādo sol declinauerit post solstitium æstiuum per quinquaginta dies, & iam æstatis tempus feruidum, τὸ κατὰ τὴν διὰ τῆς ἡμέρας ἡμέρας ἡμέρας ἡμέρας, tempus anni laboriosum & operosum ad finem uerget, tunc scias tempus nauigationis esse optimum & commodissimum, neque illo tempore periculum erit tuam nauim fractam

fractam iri, à fluctibus nimirum & uehementia flatuū,
neq; homines naufragia facient, nisi aliquid noui & in-
usitati acciderit in mari, aut Iuppiter, hoc est fatum, uen-
tis & elementis imperans, repugnauerit tuæ felicitati. Il-
lud igitur tempus obserua, tuamq; nauem solue eo tem-
pore: quia tum flatus uentorum sunt leues & temperati,
& mare tranquillum atq; innoxium. Sed reditum quo-
que matura, nec foris emanens usque ad uindemiam &
autumnū, ne obruaris pluuijs autumnalibus & Austris
flatibus.

μῆλα γρονῶς.) illud was etsi longum sit, tamen corri-
pitur tanquam anceps syllaba. Desinit enim in partem
orationis.

λαλάξαις,) λαλάξαις, σὺν πρῶταις, fregeris, Aeolice.
Nam Aeoles, si fuerit post alpha uocalis aliqua, tum u
adijciunt: ut exempli gratia, ἀδρ αὐδρ, ἀνρ αὐνρ : ἀάτρω,
siue damnum, siue inexplabilem significet, αὐάτρω, & si-
milis. Si uerò intercedat aliqua consonans, iam non am-
plius id accidet. In ijs uerò uerbis, in quibus consonantes
post uocalē ponuntur, geminantur aut ipsæ eademq;
consonantes, aut simpliciter consonantes. Ipsæ quidem, ut
in istis, ἴππρ, ἄμμρ, ὕμμρ, πρῶπρμρ, δ πρῶπρμρ: simpli-
citer autem consonantes, ut ρῶρρμρ, ἰνχρ. Abijciunt au-
tem etiam literam γ ex ijs uerbis quæ desinunt in υξ, φά-
γυξ & φῆμυξ dicentes, et alia sexcēta. χερνός per dipho-
thongum scribunt, & ἀμφιτρύαν & ἄδωρ & γερύαν di-
cunt, & σπαράσσαι. Et per ρ scribitur illud λῆρρ & si-
milis uerba subiunctiui modi, & παρρα & similia, i-
tem infinitiui omnes, & alia sexcenta.

ἰσοίχθον.) ἰσινῶν τῶν γῆν, concutiens terram. Est enim aqua, caussa terræmotuum.

ἐν τοῖς γὰρ ῥῖα.) Nam in mari & fato situs est finis tam bonus quàm malus nauigantibus.

ἀλλ' αὖ ναιγνὶς.) Ista, inquit, est tempestiua & felix nauigatio. Est autem etiam alia cum periculo coniuncta, mihi non grata, quæ sit uerno tempore, quando uidelicet in ficu tanta apparuerint folia, quantum est uestigium cornicis super terram incedentis. Hæc quidem nauigatio est ambigua, mihiq; displicet. Sed tamen etiam tunc temporis solent homines nauigare, qui sunt cupidi pecunie & lucri audiores. Quidam enim hominum pecunias æquiparant uitæ suæ. ὑπάρδω, recens folium ficulnum. Per antiphrasin, τὸ ἀνὰ δαίτην, καὶ μὴ παδίως λιγνόμενον, quod non facile mouetur.

ἀνιβαῖος.) ἀνιβαῖος, mare peruium, ascensibile, aptum ad nauigandum.

αἰνυμί.) αἰνῶ, & per paragogen Atticam αἰνυμί.

ἀπαυῖος.) ἀπαυῖος καὶ ὑπερκίνδυνος ἐπαρχῶν, homo proiectæ audaciæ, temerarius, qui nulla ratione ad res dubias & incertas rapitur.

χαλεπῶς.) μόλις, δυσχερῶς, uix, difficulter.

καὶ τὰ.) καὶ ταῦτα, etiam ista, uernam nimirum nauigationem.

μὴ δ' ἐνὶ ναυοῖ.) Nauigaturus autem, ne imponas omnes tuas facultates nauibus ad mercaturam exercendam. Sed habita ratione inconstantiæ maris, tertiam partem tuorum bonorum impende negotiationi: alias uerò duas partes domi relinquant. Est enim periculum ualde graue

grauē & horrendum, se committere fluctibus cum na-
ue onerata. Deinde inquit: Sed quid dico illud diffi-
cile & horrendum esse, quandoquidem etiam in con-
tinenti, si plaustrum aliquo pondere supra modum o-
neratur, & axis frangitur, tum graue importat pe-
riculum, eo quod ruina sua res omnes pessundat, &
ad nihilum redigit. Modum igitur siue mensuram ser-
ua in omnibus negotijs, & occasionem atque oppor-
tunitatem consentaneam. Nec est reprehendendus He-
siodus, quod nesciuerit rationem nauigandi doce-
re, sed saltem de aestiua nauigatione docuerit. Inge-
nue nanque fassus est, se non habere expertum, quae
sit nauigationis ratio, nec peritum esse rerum nauis-
earum.

ὥπαι & αἰ γυναικα.) Tempestiue etiam matrimo-
nium contrahas. Tempus autem conueniens nuptia-
rum dicit esse, in uiris quidem, quando neque multum
triginta aetatis annos excesserint, neque illis multum
minores fuerint. In foemellis autem, ut sint annos na-
tae quindecim: quod tempus poeta non adeo perspicue
protulit. Atque ita quidem docuit Hesiodus, quando
possint uiri res suas administrare laudabiliter, tan-
quam in statu perfecto, & quomodo non debeant
procuratori liberorum ante tempus dare operam, ne
destituti facultate rerum acquirendarum, tristem mo-
lestamque aetatem degant. Atque ita quidem docet He-
siodus. Sed mihi uidetur hac in re multum inesse peris-
culi, ne dum uiri prouectioris aetatis, ducunt foeminas
multo iuniores, ipsi paulo post destituantur uiribus &
confe-

consenscant, atque ita alijs, non sibiipsis duxisse uxorem uideantur: *scæmina* autem magis roborentur, & ad florem feruoremq; ætatis prouectæ, senium suis maritis concilient. Præcipit autem, ut qui uelit matrimonium contrahere, is ducat uirginem quindecim annos natam.

μὴ τελευτῆσαι.) Ne scripseris τελευτῆσαι, siue id Hesiodi, siue librariorum sit mendum: sed τελευτῆσαι. Nam omne nomen, quod tria genera complectitur sub una terminatione, est indeclinabile ut τελευτῆσαι, πρῶτον τε, & omnes numeri, quemadmodum & pronomina ἐγώ, σὺ, ἐγώ, & similia. Quibus placet inconcinna, & a meis uerbis aliena scribere, illi sanè scribant τελευτῆσαι, & πρῶτον τε, & ἐγώ, & ἑαυτῶν, & ἑαυτῶν, si uelint.

τίτος.) τριακισμυδμήναιον χρόνον, decimoquarto anno.

παρθένον δὲ.) Iungas tibi uirginem matrimonio, ut adsuescat ad mores tuos, tibiq; fiat similis: quod frustra quis expectet ab alia, quæ iam habuit maritum, & peregrinis moribus est informata. Et uirginem quidem duces habitantem in uicinia, cuius paternum & maternum genus tibi sit notum: ne fortè ignotam ducens, cuius familiam non accurate tenes, te possit poenitere. Quo facto, risum excitabis tuis uicinis, qui conspecto tam aduerso euentu coniugij, gaudere solent. Neq; enim potest uiro aliquid contingere melius, gratius & exoptatius, quam si nanciscatur probam uxorem: sicut ediuerso nihil deterius, molestius et acerbius, uxore improba, quæ luxui & delicijs

delicijs sit dedita, & uirum adurat, quamlibet cordatus
& robustum, igni non accenso lignis, eumq; præter æ-
tatem faciat senem & decrepitum, destitutum exbau-
stumq; uiribus.

Ἀγνολίχης.) quæ clàm marito commessatur, & oc-
culicè adit conuiuia, ijsq; indulget.

Ὡς δ' ἵπιν ἀθανάτων.) Ὡς (ἡρώς) ἵπιν (ἐπιπροφῶν ἡγά-
γροντίδα) ἀναι(ίος ἡγὶ ὕπαρχι) πικυλαγυλῆος (φυλάκων)
τῶν θεῶν. Præterea, inquit, bene & decenter obserues et
consideres inspectionem, animaduersionem & guber-
nationem deorum. Possunt hic allegoricè animales po-
tentia per deos intelligi. Hoc est: Accuratè considera, a-
nimoq; perpende, quod sit tuum officiū: nec amicum ba-
beas in tanto precio & honore, sicut fratrem, hoc est, ne
naturalibus præferas externa, nec patriæ anteponas po-
negrinam terram, propter donorum acceptionem, aut al-
terius rei caussa, & sic in similibus similia facias. Quod
si feceris, uide ne postea te pæniteat, fuscq; mutabilis &
degener, maliq; author primus.

μὴ ᾗ ψεύδαται.) Neq; si ueritatem cognoueris, peruer-
tas illam, & mentiaris lingua rethorica præceptis imo-
bata & uehementi, fortè in gratiam alterius, & sub suo
eo & prætectu amicitia simulata. Nam qui scit ueritas
tem, & tamen mentitur, is est adulter ueritatis, & infert
uim intellectui. Est enim illud, opus uersutia, & non ra-
tionis. Nam uerè sapiens non dixerit mendacium.

ἀδίστοτ' ἀρχα.) Si uerò ipse primus te cœperit iniu-
rijs laceffere, tum dupliciter ipsius offensam punies, me-
mor aut mei præcepti, aut quod primus uiolauerit ami-
citiam.

Allegorica
interpreta-
tio uerbord
Hesiodi.

citiam. Quòd si eum facti pœnituerit, & cupiat redire in gratiâ, ueniamq; deprecetur, tum ignoscet ei, ipsumq; recipies.

Δαλός τι αὐτῷ.) Homo leuis & nullius precij, sit ἀλαλεῖται ἀλλῷ, ab uno ad alium deficit, frequenter mutans amicos.

Σὶ ἢ μῆτι.) Tuam autem mentem nulla species indecoræ amicitiae coarguat: hoc est, ne redarguaris aut ἄφιλλῷ, quasi sis omnium expertus amicorum: aut πολύφιλῷ, multos habens amicos: aut ὑβριστὴς τῶν ἀγαθῶν φίλων, iniurijs laceffens bonos amicos. Hæ sunt species amicitiae, & aliæ sexcentæ.

μηδὲ ποτ' ἐλεμίστω πτωχῷ.) Neq; alicui paupertatem, à fato attributam hominibus, exprobra. Paupertas uerò altera, quæ accidit ex nostra malitia & prodigalitate, reprehendi debet. Hoc igitur monet etiam Persen, & præterea, ne sit garrulus, suaq; lingua abutatur ad calumniandum alijs: neq; enim rem aliquam uel meliorem, uel perniciosiorem esse quàm linguam. Id quod etiam Pittacus Lesbii innuebat, qui Amasidi Aegypto misit linguam sumptam ex uictima, tãquam rem & optimam & pessimã. Idem uerò etiam fecit Aesopus ille Phrygius.

ἀ ἢ λανὸν.) Quòd si garriendo contumelijs affeceris aliquem, plura & deteriora audies. Hoc autor ex Homero sumpsit, apud quem hic uersus legitur:

ἰπποῖον κ' ἰππῖδα ἰπῷ, τοῖον κ' ἰπανίσσας:

Iliad. v.

Qualia quis dicit, ressonsa & talia habebit.

μηδ' ἢ πολυφίλῳ αὐτῷ.) Adhortatur ipsum, ut sit cultor societatis, & non solutus aut solitarius, & inquit: Ne sis
m morosus

merofus propter publicum & commune conuiuium, hoc est, propter collationem publicam & symbolus, quas etiam *λαγάβια* appellamus, quando communia conuiuia instituuntur, & pro sua parte quilibet confert aliquid. Postea inducit laudes publici conuiuij, & inquit: Ex tali societate non tantum concipitur plurimum uoluptatis & delectationis, sed etiam exigui sumptus fiunt.

μηδ' αὖτ' ὁ δὲ ἴσσι.) Hæc simpliciter intellecta sunt manifesta etiam omnino rudibus, quod oporteat puris & impollutis manibus sacra facere. Allegoricè uerò est quædam enigmatica adhortatio Pythagorea, quæ monet, ne alia consulamus, alia uerò faciamus. Dicit enim: Nunquam sub auroram, id est, primo rationis impetu, uinum (hoc est, consultationem) quod calefacit & temperat, liba & offer Ioui, nimirum rationi, illotis manibus, id est, actionibus illicitis & discrepantibus à norma rectè factorum, quæ est in mente tua. Et ut breuius id ipsum dicam, sicut antea feci, hoc dicit: Ne aliud mente cogites, & aliud facias, quemadmodum callidissimi quidam, *οὐκ ἐν ψυχαῖς*, simulatores, & occultatores, facere consueuerunt.

μηδ' ἄλλοις ἀπαράτοιςιν.) Hæc pendent à communi uerbo supra posito, *καὶ ἀνθρώποις ἁπορίῃς*. Sensus autem talis est: Neque intellectui contrariam exerce praxin, neque alijs animalibus potentijs, affectui, cupiditati, & reliquis. Hoc est: Ne sis simulator, nec præteferas amorem aut odium, & tamen actionibus atque secundum rei ueritatem aliud uidearis sentire. Ita in alijs quoque similiter, ne uelis uideri diues, aut probus in quibus-

dam,

dam, opera uerò prorsus contraria facias.

ἢ γὰρ τοὶ γινώσκουσιν.) Neq; enim cum laude facies, neq; concordabis contraria cum contrarijs, imò potius uanus & leuis homo iudicaberis.

μὴ δ' αὖτ' ἰδιώτῃ τετραμυλῷ.) Verba ista sunt facilia & nota etiam idiotis, de quibus Proclus prolixum facit sermonem. Continet autem hæc admonitio talem allegoriam: Dehortatur fratrem à manifesta & impudenti immodestia, item ab occulta conuersatione cum scortis, tum ab inconstanti & subito impetu libidinum: præterea adhortatur quoq; ne quid aliud indecori perpetret, quod cum honestate pugnat, etiamsi id sit uel minimum, uel etiam occultè fiat. Nam uir honestus & sanctitate uitæ conspicuus, etiamsi à nullo conspiciatur, tamen ueretur turpia committere. Hoc enim significat, cum dicit: μακάριον τοὶ νύκτωρ ἵασι, noctes sunt decorum. Depio autem & prudenti uiro dicit illud, ἵσχυματιν ἐγείν, quod sedendo urinam emittat, hoc est, firmas & non inconstantes ineat societates, nec cæco subitoq; impetu commisceat se cum alijs: sed unam habeat παλλακίδα, quam etiam ἱταίαν uocant, aut famulam. Hoc enim significat per parietem aulae. Quemadmodum enim domus ex parietibus constat, ita serui & ancillæ, alijq; mercenarij sunt dominorum munimenta. Atque ita sunt hæc intelligenda de mictu. Neq; enim Perses erat Persa, etiamsi quoad nomen esset Persa, ut urinam sedendo emitteret, consuetudine Persica. Quòd si quid obscure dixerimus, id parati sumus apertius declarare.

μὴ δ' αὖτ' ἰδιώτῃ.) Et ne aperit, & in conspectu ho-

m 2 minimum

minum urinam emitte, ὀμίχα, ἔργα. hoc est: Ne conuerferis
 & coniungaris nunc huic, nunc illi mulieri inconstan-
 ter, siue post conuersationem cum ipsis, siue moram fa-
 ciens. Hoc enim significat illud ἰπδδς. Nam qui stat, ἔργος,
 ille neq; uadit, quod transitum & cursum significat: ne-
 que sedet, quod significat moram & constantiam: sed
 est reuera ambiguus, nec sedet, nec mouetur.

αἰτὰρ ἰκέρη νε δόω.) Et occulte & aperte. Neq; in uia
 mingas, hoc est, scortis commiscearis. Per uiam enim in-
 telligit id quod sit publice: nā per illam multi transiunt.

μέτ' ἰν' ἱεῖς ἰδῶ.) Et ne publice quidem facias, nec etiam
 conuerferis cū meretrice & pellice in diuerticulo paucis
 noto, idq; προσάδω, hoc est, ἀτάκτως ἢ μιᾶ πηδῶν, incon-
 stanter, & transiliendo ab una ad aliam.

μέτ' ἀπογυμνῶς.) neq; denudatus: hoc est, neq; al-
 liud quippiam indecori feceris impudenter.

μανάσω τοι γυναῖκα ἰάσσι.) Beatus enim uir, siue bone
 stus & sapiens, sicut diximus, etiam si à nullo conspiciat-
 tur, tamen ueretur committere turpia. Quid autem sit il-
 lud ἰδῶ, & alia, iam declarauimus.

ὀμίχην, ἔργον, meiere: illud ο ante immutabilem μ α-
 spiratur: ut in his, ἰμυρ, ἰμυλ, & reliquis. Præter-
 quam in uerbis ὀμίχῃ & ὀμίχῃ.

μέτ' αἰδῶς γυνῆ παλαγμένῃ.) Digreditur iam iteo-
 rum ad aliam paranesin. Postquam enim præcepit fra-
 tri, ne impudenter in publico faciat conuersationes, neq;
 hoc & illud, sed habeat unam aliquam dilectam famu-
 lam aut γυναῖκα: rursus ipsum adhortatur, ne etiam do-
 mestici ipsam illum uideant conuersantem cum muliere,
 sed

sed ut coram illis quoque habeat rationem honestatis & grauitatis. Nam sol significat id quod à multis uidetur, eo quod ille mundanum & omnibus commune est lumen: ista autem, quod à solis domesticis uidetur, eo quod uestra, lumen est particulare & domesticum. Ita se habent etiam ista. Nam si secundum Proclum, ἰστία τῶς ὀρχῆς ἐπιλάσας παρίστανει, ἅλθ' ἄρ' τις βάλανας ἄς τίω σὺδρακεῖν ἐπὶ ῥίψας, τότ' ἄρ' μιδίῳ ἀπ' ἰσίδου, πνεύμα φεῖς ἁλμασιν ἀλσακοντίων.

μήδ' ἀπὸ δυσφύμοις.) Hinc digreditur ad aliam doctrinam, & docet, quando & sub quali affectu sit conuersandum cum uxore, dicens: Neque oportet liberis generandis operam dare tum temporis, quando à funere, sed quando ab hilariori conuiuio aut festo reuerteris. Plerumque enim liberi sunt tales, quales parentes ipsorum fuerunt in congressu uxorū. Nam si ebrij fuerint, ebriosos generabunt: si sobrij & sicci, sobrios & siccos: si hilares & leti, letos & amabiles: si mœrore deiecti, torpidos & luctui deditos.

δυσφύμοις τάφῳ.) Rediēs aut à luctuosa sepultura mortuorum, aut ἀπὸ τάφῳ δυσφύμῳ, id est, epulis funeralibus, κακῶφύμοις, contumeliosis, immodestis.

ἀνανάτωρ ἀπὸ δαΐδος.) Nudè intellectum significat, à festo aliquo solenni: allegoricè autem, à conuiuio indecoro, ἀπὸ τάφῳ ἢ συμποσίου ἀπειρίας, esse fugiendum congressum: ineundum uerò post conciliabula decorum, animalium uidelicet potentiarum, ubi locum habent prudentia, fortitudo, temperantia, & similes dij sue uirtutes.

μήδ' ἐνὶ λεγλώνῳ.) Postquam admonuit fratrem, ut

fugiat congressum causa generationis liberorum ex temulentia reuertens, sed post habita consilia domum rediens iam subiungit aliam adhortationem, precipiens, ne committat adulterium cum uxoribus optimatum, sed abstineat à tam nefario scelere. Quemadmodum enim fontes sunt origo fluuiorum, ita eadem ratione illustres illæ fœminæ pariunt præpotentes & magnos uiros, quibus affluit copia auri aliarumq; rerum omnium. Sed nunc tales fontes plerumq; scatent urinæ multisarijs.

μὴ ποτ' ἀφάρων πόταμόν.) Sed quid dico non committendum esse congressum cum fœminis eiusmodi, immò etiam non decet animum adijcere ad ministrandum uiris principibus, nisi prius in amabili aqua pura, hoc est, consilio & rationibus optimis muniueris & laueris manus tuas, atq; talem tuarum actionum speciem effinxeris, ut possis amabilis & gratus coram principibus uideri. Nam si fortè tu sapientiæ donis excellis, ille uerò sit semibarbarus: aut tu uirtute sis præditus, ille uerò improbitatis plenus, aut econtrà, tum certè fac missam illam functionem, siue famulitium illud, tãquam inconueniens & noxium. Solet enim simile simili gaudere.

ὅς ποταμὸν διαβῇ.) Nam qui transierit fluuium, hoc est, alicui magno uiro se tradiderit in seruitutem, non prius purgatis manibus à malitia, hoc est, quando mores ipsius non consentiant cum moribus domini (nam diuersos mores existimabit ille esse malitiam) huic fatum indignatur, estq; ipsi contrariū, & inuoluit ipsum ærumnis. Conflictabitur igitur cum malis & miserijs, & uidebit Scythas & barbaros, iisdem moribus cum domino præditos,

præditos, magis florere, feliciorēq; successum consequi, quàm seipsum.

μὴ δὲ ἀπὸ πρὸς τοῖς.) Sententia est manifesta, & in quibus Proclus sermonem facit prolixum, tale est: Ne præcidas ungues festiui aliquo tempore: uel ut poeta loquitur, μὴ δὲ τὸν ξυρὸν ἔνυχ' ἐκ τῶν χλωρῶν καὶ ῥόδων δασύλων ὃν πρὸς τὰς χεῖρας ἀπὸ τινι, ne abscindas siccum unguem à uiridibus, hoc est, uitam habentibus digitis manus quintuplici ramo præditæ. Sensus autem allegoricus ita se habet: Quando, inquit, de magnis & necessarijs rebus habentur sermones inter sapientes, quos etiam deos appellat autor, quinque sensus quodammodo adhibe, eosq; ad illos sermones accommoda. Et ne ferro, hoc est, dura aliqua & imprudenti ratiocinatione unius de quinque sensibus, sicca, id est, inconuenientia abscinde, à uiridibus, id est, ad rem pertinentibus: sed uideas, auscultes, odores, gustes & tangas: nec sis contentus, si auditus solus conueniat, & sit uiridis: sed considera quoque, num alij interea sensus sint sicci & inconuenientes. hoc est: Auertere totus ex toto animo, & perpende quamdiligentissimè & accuratissimè ea quæ dicuntur.

μὴ δὲ πρὸς εἰς τοῖς.) Nunc, etiam Proclus saniorē mentem nactus, hoc ait esse συμβολικὸν παρὰ γὰρ, id est, contineri sub his uerbis symbolum grauioris & reconditæ sententiæ, & sensum esse talem: Ne propria anteponas communibus, neq; partem pluris facias quàm totum.

ἰσχυρῶς.) Aut consultatione facta de rebus publicis:
m 4 sunt

sunt enim ualde graues & arduae. Aut ne deteriora anteponas melioribus: sunt enim deteriora, faciliora & expeditiora. ὁ οἶνος, τὸ κρατήρ, lagena praecratera. Est enim οἶνος, ὁ βίη, lagena, fidelia, aut τὸ ποτήριον, poculum. Sed κρατήρ, ὡς λέβης, est tanquam lebes, & ponebatur olim in publicis conuiujs & festis, quemadmodum in priuatis epulis ὁ βίη & ἡ ἀφύρ.

μήτε ἄλμαρ ποιεῖν.) Sententia non est obscura, donum ceptam esse perficiendam, nec relinquendam inexcuscatam, ne forte cornice denunciante byemem contridderis. Symbolicum autem tale hic continetur: Nullum opus imperfectum & incultum relinquant, ne quis μνησθεὶς & ἡ λίσσας κρατύνει, curiose obseruans reprehendenda & garrulus, resciscens carpat illud & infectetur.

μήτε ἀπὸ χυλίων ποιεῖν.) Hoc quidem commune & uulgare praeceptum etiam tibi praescribo: Ne comedas de ollis illibatis, nec laues de aqua in ollis ad ignem positis, nondum libatis, hoc est: Nisi prius libaueris, ne tangas edulia in ollis contenta: neque laues te ipsum, nisi libaueris similiter. Et haec quidem ita se habent. Profundiorum autem sensum talem continentis: A tributarijs aut famulis tuis ne rapias inhumaniter & absque misericordia tributa & uectigalia, eaque deuores: sed modum obserua etiam erga illos, ut tibi bene praestentur, & pro te uota faciant, si fueris moderatus, nec ad iniquis oneribus ipsos presseris.

μήτε λίσσασθαι.) Et aquis nimirum non sacrificatis. Hoc autem talem habet sensum: Praefecti quidem famulis & mercenarijs utuntur, ita ut ab illis, a quibus uictum accipiunt, uectigalia colligant: ab his uero, splendoris &

pompe

pompæ gratia, stipentur & deducantur. Ita illos quidem, à quibus tributa accipiunt, appellat *χρῆστας*, *ὡς φέρουσιν αὐτοῖς χρῆμα καὶ βρώματα*, quod ferant ipsis ollas & cibos. Hos autem, à quibus ornatum & pompam habent, *λυσῆν*, lauacrum nominauit, utpote qui ipsos stipando & deducendo exornant, honoratosq; reddunt. Breuiter, hoc uult dicere: Vide ne grauis et molestus appareas ijs quibus imperas, sed lenis & alacer, ex quibus & tributa accipis, & honorem, ut sis amabilis, acceptusq; omnibus. Hoc autem communiter omnibus dixit, etiam si sermonem ad solum Persen dirigat. Neq; enim ille tantum erat dominus, qui tam grandem familiam & comitatum potuisset alere.

μὴ δ' ἐν ἀνθρώποις καθίστα.) Neq; super sepulchra colloces puerum duodecim annorum. Est enim irreligiosum. Sunt autem mortui, *ἀνθρώποι*, qui non mouentur. Aut hoc modo: Ne finas puerum duodecim annorum *ἀνθρώπου καὶ νεκροῦ βίαν*, ociosi & quiescere: sed moue & impelle ipsum ad labores ordinatos: siquidem ociosi & immobiles usq; ad hanc ætatem, sunt inutiles & inualidi, delicijsq; & mollicie tam diuturna diffluunt.

μὴ δ' ἀνδράμωρον.) Puerum quidem duodecim annos natum præcepit, non esse relinquendum immobilem ad labores: natum uero duodecim menses non laboribus (fieret enim stultus) sed gestationibus, incessibus, cunis, curribus, & id genus alijs lufibus mōnet agendum esse, ne homo ignauus & segnis atq; immobilis efficiatur.

μὴ δ' ἡνωμαίῳ λόγῳ.) Sensus uerborum absolute intellectus est facilis, nec uulgo ignotus. *Συμβολικῶς* autem

hoc dicit: Præcipio, ne uir sibi ipsi muliebrem pulchritudinem conciliet, fucando & detergendo, alijsq; pigmentis utendo, quibus mulieres utuntur. Quem quidem fucit, etiam *λεπτοῦ* appellat. Habet enim etiam hoc factū suam pœnā et reprehensionem, quam nullū tempus exstinguet.

μὴ δ' ἰσοιοί.) Hoc quoq; non est obscurum, quod dicit: Neq; in sacrificijs deorum fortē, curiosē inspicias & carpas mysteria: aut, ne differas in sacrificijs de rebus turpibus, quæ fortē domi tuæ occultē acciderunt. Sensus autem profundior & allegoricus sic se habet: Ne diuulges & subsannes, aperta q; facias ea quæ audiisti occultata ab aliquo, qui tuo consilio uolebat uti. Deus enim aliquis, siue sapiens aliquis & prudens, etiā ob hoc factū in crimen uocatur: aut, fatum aliquod propter ista facta ab hominibus improbis & infidelibus pœnam sumit.

μὴ δ' ἀποτ' ἐν προχοῇ πόταμῳ.) Repetit priores admonitiones, & inquit: Ne committas adulterium cum uxoribus magnatum aut matribus eorundem, neq; conspurces excrementis fluuios, hoc est, ne aliquid turpe & obscenum perperes † *παχυσὺν ἀγὲρ θηλυίμενον.* *προχὸν, τὸ τῶν πόταμῳ τόμιον,* ostium & exitus fluuiorum, ubi in mare illabuntur. Nunc autem intelligit uxores optimatum, cum potestate imperioq; uersantium, quibus illi pro fluuijs utuntur. *ἄλλ'* nunc mundum intelligit.

ἐπὶ τῶν.) intelligit matres talium fluuiorum.

ἄλλ' ἔσθ'.) Epilogus præceptorum, quem his uerbis absoluit: *ἔσθ' ἔσθ',* ita agas & te geras: aut, *ἔσθ' ἔσθ' ἱππύλομαι,* ita iubeo te agere. Imprimis autem uites & fugias malam famam.

φύμα γὰρ τι κακόν.) Nam mala fama facile & leui de causa proclamatur & diuulgatur, & difficulter potest supprimi, ne dilatetur, nec in uulgus sparsa unquam omnino deleri. Fama enim quam multi prædicauerint, non perit, sed discurrit & constans durat. Proinde des operam, ne aliquid turpe committas, ne malam famam consequaris.

Calumniare audacter, semper aliquid adhaeret.

IN HESIODI LIBRVM
TERTIVM ANNOTATIONES.

HΜαῖας δ' ἐκ δ' ἰόγεν.) Post doctrinam de operibus, & alia præcepta de moribus informandis, nunc aggreditur separatim docere sumpta à Lunæ motu dierum discrimina, & dicit, quæ opera expediat singulis diebus facere, & qui dies sint fausti uel inauspicati, quamuis admodum confuse, & λανθάνουσιν, præterea non habita ueritatis ratione, non secutus magni illius Orphei distinctionem, qui modo institutio & ordine conuenienti ac perspicue & uere hanc doctrinam explicauit. Nam ille quidem sic dicit:

πρῶτα μὲν πρῶτῳ ἡμῶσι φαίνεται ἄρτος.
μὲν δ' αἶς τ' ἄρῳ ἐπιτέλλεται, ἰσχυρὸν δ' ὄργων.
τὴν δ' παρ' ὕπνου σάσσα φύσιν δεικνύων αὐκφαίνε.
αὐτὰρ ἐπεὶ τρίτῳ ἡμῶν ἀπόπροθεν ἡλίοιο,
πᾶσιν ἐπιχθονίοισι φύσιν πόρος αἴτιν ἀλκῆς.
τῆράδ' αὖ φεμὶν πολλοὺς γὰρ λαμπὰς τένας.

Hoe

Hoc est:

Prima dies mensis fert secum lumina Martis,
 Mars cum mense oritur, uitato proinde labores.
 Huic non dissimilis lux altera, quando bicornis
 Emergit: sed tertia longè sole remoto
 Prolificum robur cunctis crescentibus adfert.

Hinc quarto aucta die splendentem lampada pandit.
 Et sic deinceps, quintam, sextam, septimam, usq; ad trigessimam ordine explicat. Noster autem à trigesima incipit, & uocat ιννν, ueterem: postea progreditur ad quartam, septimam, octauam, undecimam, duodecimam, decimamtertiam, decimāsextam, sextam, octauam, duodecimam, octauam, decimam, decimamquartam, uigesimalamquartam, quartam, quintam, decimamseptimam, quartam, decimamnonam, nonam, uigesimalamsecundam. Hos inquam dies ordine ita confuso enumerat.

ἡμεῖς δ' ἐν δίδωρ.) Dies ex Ioue, hoc est, ex providentia & administratione diuina, aut ex motu corporum coelestium edoctos, οὐρανίων καὶ ἐπιγῶν λαῶς καὶ λαῶν τὰ πρῶτα ὡς φασὶ καὶ λίγι τοῖς θεοῖς, obseruans accurate & sicut decet, indices & demonstrares seruis, trigessimum diem mēsis lunaris esse optimum & perquam faustum ad obseruandos labores, & distribuenda alimenta, quemadmodum populi ueritatem iudicantes ad hoc usq; tempus opinati sunt, nec malè & sine iudicio.

ἐν δίδωρ.) ἐν δίδω καὶ γεννητῶν μαύλων, ex Ioue, hoc est, prudentibus disce: aut ἐγὼν τὸν οὐρανὸν ἢ ἐγὼν, καὶ τὸν λαὸν ἀνθρώπων γίνωσκαι, inspecta luna in caelo, & ceteris astris cognosce.

τελευτάδα μηνός.) Sciendum, quod mensem lunarem intelligat. Propterea etiam illum unum & solum uocat, eumq; dierum facit triginta. Tot enim diebus fere constat mensis lunaris. Nam alioquin praecisius loquendo luna diebus propè uigintinouem & dodrante totum zodiacum conficit. Et trigesimum quidem diem noster tanquam faustum commendat, quem Orpheus tamen inauspicatū uocat ad omnes labores, faustum autem solis donis accipiendū.

αἱ ἡμέραι.) Nam isti sunt dies à Ioue prudenti, id est, fato immutabile consilium habente, *ἀγαθαὶ δεινόταται*, boni scilicet, nempe uetus, quartus et septimus, sacer dies. Siquidem septimo, inquit, Latona peperit Apollinē: hoc est, septimo die sol apparuit ortus ex chao. Malè autem dicit: nam quarto die emerfit et apparuit. Octauus item & nonus crescentis lunæ, sunt eximij dies ad peragendos labores, præterea undecimus & duodecimus ad tonduendas oues: hoc enim significat uerbum *ωῖνάει*. tum etiam ad faciendam messē. Est autem duodecimus longè melior undecimo. Nam die duodecimo araneus textit suam telam, pendens in aëre, maxime diebus æstiuis, quando etiam formica ex spicis decerpit grana, eaq; in terram reponit.

Plinius: Formica operatur & nocte plena luna, eadem interlunio cessant.

ἡν, prima dies mensis, ωρὰ τὸ ἦν ἡν. unde hoc loco aspiratur, eo quod non habet geminatum *v*. Quando autem geminauerit literam *v*, tum tenui spiritu scribitur, tanquam Aeolicum.

τὸ πρὸς τὴν γὰρ ἰδὲ μὲν.) Fumos Procli harmonicos si uelle considerare, inspicimus ipsum commentarium.

μῶδς ἀΐξομένης.) A' primo die usq; ad decimum quartum diem cum dodrante, lunaris circulus incrementum sumit: postea usq; ad uigesimum nonum decrescit: trigesimo autem fit repente nullus, & rursus nouus procedit, faciens coitum cum Sole. Quia uerò Hesiodus non seruauit perspicuitatem & ordinem, sed modò hunc, modò illum diem assumpsit, ut ita quādo octauum aut quartum nominat, non possit sciri quem intelligat (*ὁμνήμους* enim loquitur, nominans solum τὸ ἀΐξομένην μῶδς) ideo adiecit, ut intelligas primum octauum & primum nonum, non uerò secundum octauum aut secundum nonum, siue decimum octauum aut decimum nonum: siue tertium, scilicet uigesimum octauum et uigesimum nonum. Omnes enim hoc loco numeros à monade siue unitate usque ad decadem, tripliciter intelligit. Vnitatem primam uocat *πρῶτη ἑνὴς*: secundam unitatem, undecimum diem: tertiam, uigesimum primum. Binarium primum, secundum diem: secundum, duodecimum: tertium, uigesimum secundum. Ternarios tres, tertium, decimum tertium, uigesimum tertium. Quaternarium, decimum quartum, uigesimū quartum: & reliqua similiter, usq; ad denarium. Primus denarius, decimum: secundus, uigesimus: tertius, trigesimus. *Δύο*, per *ο μὴδὲν*, est q; lōgum, quia desinit in partē orationis. Atticè etiam per *α* scribitur.

μῶδς ἰξοχ' ἀΐξομένης.) Octauum & nonum diem intelligit crescentis lunæ, hoc est, primum octauum & primum nonum: non autem secundum, qui esset decimus octauus aut decimus nonus: nec tertium, qui esset uigesimus octauus aut uigesimus nonus. Nam quatuor posteriores

viores numeri de deficiente luna, & non crescente possunt intelligi.

πάμμι.) proprie est λήρσις αὐτὸ πλίνκω, pectere aut texere: nunc autem νάμμι τῶν προβάτων τὰ ὄρια, tondere lan. is ouium.

τῇ γὰρ τοι τῶν.) Bonus est, inquit, duodecimus ad peragendos labores. Nam illo die, quando luna pleno orbe luget, aranea pendens in aëre solet ὑπερβαῖν, telam texere: quando formica similiter die duodecimo aestivo laborat in granis colligendis: tum quoq; mulier ad texendum telam se parans, prosperum successum sentiet in laboribus.

ἀρσινότῃ.) ὁ ἐν τῷ αἰὲι πηρόμενος, in aere pendens. Formatur autem hic rectus à genituo. ἀρσινότῃ namq; flectitur non tantum ἀρσινότῃ, sed etiam τῷ ἀρσινότῃ. Ab hoc igitur genituo ἀρσινότῃ, autor nomen illud finxit. ἀράχης uocatur ipsum insectum, τὸ ὑφαντοῦργον, contexens telam: ἀράχην autem, id quod contexuit.

ιδεῖς.) ἡμετέρας, peritus. Intelligit autem formicā, quæ est insectum peritum & cognoscens uentos & dies inauspicatos. In sabbato enim & trigesimo die mensis lunaris non laborat, & impendente hyberno tempore præcludit su. is cauernas: æstate uero imminente reserat easdem & egreditur: præterea singula grana tritici in duo diuidens recondit, ne rursus in fruges exeant in terra: & post pluuiā profert madefacta semina, atq; siccet calore solis, ne putrescāt propter nimiam humiditatem: & alia eius modi infinita. Aut ιδεῖς uocat ipsam, ἡς πάλμωχλον ἢ λεομενίον, in τῇ ιδίῃ, q. sit operosa et multi laboris, à sudādo.

μυρία

μηνὸς δ' ἰσημίον.) Luna autem plenior facta, cane ne
 decimo tertio die sementem facias : id quod recte docet,
 & suam habet rationem. Neq; enim idem est sementem
 facere, & plantas inserere. Nam sementis proiecta in
 terram, indiget primum irrigatione, postea succatione,
 quam χύωσις uocant, & ablatione atq; radice, &
 postremo germinatione : planta uero, cum sit quiddam
 perfectum, indiget tantum radicatione. Et hæc quidem
 hic noster præscribit. Orpheus autem ille Thracius in
 suo poemate de agricultura, non simpliciter hanc uel il-
 lam diem docet esse faustam aut etiam inauspicatam, sed
 iubet obseruari etiam alias configurationes lunæ cum si-
 gnis celestibus & reliquis stellis : quod admodum scite
 & consentaneè Astronomicis legibus ille præscripsit.
 Proclus uero ille sapiens, cum ignoraret talia, noluit tem-
 men prudenter in istis amplecti silentium : sed cum nesci-
 ret aliquid aptè in medium asferre, non ueretur intempe-
 stiue loqui de harmonijs & arithmeticis proportionibus,
 de quibus nihil opus fuisset mentionem facere.

ἐν τῇ δ' ὀ μίῳ.) Secundus sextus, id est, decimus sextus,
 est ualde incommodus ad plantationem. Iterum Pro-
 clus de rebus naturalibus nugæ scribit. Dicit enim, quod
 lunæ lumen, eò quod sit tepidum, consita & plātata pu-
 trefaciat. Verum enim uero, ô Procle, si legisses Isocratem
 illum Rhetorem, qui docet bina tempora dicendi seruari
 debere, unum rebus tibi certò compertis atq; exploratis,
 alterum dictu necessarijs, profectò non redarguereris,
 quod tam intempestiue tamq; temere quidlibet effutias.
 Et nunc de decimo sexto die mēsis lunaris affirmas, quod
 calefaciat,

calefaciat, putridaque reddat ea quæ plantantur, quo sermone sanè me excitas irritasq; ut hic fiam prolixior. Luna facultatè obtinet humidam usq; ad primam quadraturam, quo tempore non ab similis uidetur augmento infantium. Calidam uerò obtinet facultatè, dum per curso solis quadrato radio, toto orbe fulgere incipit. Tū enim quodāmodo suum statum consistentiamq; & florem uidetur consecuta esse. Deinde plus siccitatis acquirat ad alteram usq; quadraturam, ideoq; remissè sicca reputatur accedit enim ad decrementum. Postremò senescit & mori uidetur, ideoq; frigida iudicatur, dum speciem suam amittit, & prorsus occultatur: quamuis paulo post iterum appareat, assumens lucem, & implēs orbem suum pristino lumine.

αἰδῶν & ἀγὰρ.) Primum quidem sciendum breuiter, quòd ea quæ Hesiodus hoc loco dicit de diebus, sint mera commenta, cum ueritate non congruentia. Seorsim autem & particulariter ista quæ dicit de genituris, minime cum re ipsa consentiunt. Nam sola Luna neq; prodest, neq; nocet, nisi hoc uel illo modo configuretur uel coniungatur cum alijs signis & stellis. Quæ hoc loco me oportet prætermittere, tanquam mathematica, prolixiori indigentia explicatione. Neq; enim, sicut Proclus, intempestiue nostrum commentarium augere uolumus, neque Hesiodum multis uerbis reprehendere, uel ipsi contradicere: sed potius illū interpretari. Age igitur id quod superest adhuc, explicemus.

πλὴν & ὑδάτη.) Octauus uerò dies lunæ est benignus & faustus ad castrationes porcorum, τῶν λῆντων, domesticis

domesticorum: & duodecimus ad castrandos mulos.

ἀνάδι δ' ἐν μυάλη. Vigintiū diem uocat magnum, quia continet duas partes unius mensis, hoc est, duas decad. us, quas luna ad illum usq; diem iam absoluit, sola uero tertia decas adhuc restat usq; ad diem trigesiumum. Ob eandem causam autem etiam diem plurium, ὅμαρ πάλιο νυν, appellat, & inquit, Die uigesimo dandam esse operam gignendo filio πονυγγοῦ καὶ σοφῷ, ingenioso, multarum rerum perito, & sapienti.

ἐνάδι δ' αὐτοπόιν. Est autem etiam decimus, commodus pro mare gignendo, & decimus quartus pro facemella: quo die quoq; conducit oues, boues, canes & mulos cicurare, mansuefacere, & ad labores assuefacere, impositis super illa manibus.

ῥιπύλαξο δὲ θυμῷ. Caue autem, ne tradas te solitudinibus & tristibus atque anxijis cogitationibus quarto aut uigesimo quarto die. Sunt enim dies ἀποτίλλοματῆσι, admodum efficaces ad producendos rerum effectus: & qua ratione tum fueris affectus, ita ut plurimum tibi succedet.

ἐν δὲ δ' μὲνδρ. Ne sollicitum habeas animum, inquit, die quarto: sed ducas uxorem & celebres nuptias, prius tamen inspecto augurio nuptijs celebrandis auspiciatissimo, utpote si conspicias duas cornices, non aliquam balcyonem, non fuscā ardeolam, non crecem siue ibidem, non solam turturem, nec hirundinem, sed ciconiam, pauonem, & illis faustas atq; auspiciatas uolucres, quae nihil mali faciunt.

πῆματ' ἀ' ὁχλῆαδ' α. Vita etiam quintum diem lu-

narem

ἑρῖς avis
inauspicata
nubentibus.

nares ad nuptias, quia grauis est et periculosus: aut quia
 χαλπαὶ ἐν αὐτῇ καὶ οὐκ ὀνείδι, ἵτις ἐν οἱ γάμοι, graues sunt in
 ipso concubitus siue nuptiæ. Nam isto die dicit Furius ui-
 dere facta iuramenta, quæ peperit contentio, damnum
 periuris, id est, punire periuria, ex contentionibus in
 perniciem hominū orta. Hoc autem Hesiodus etiam sum-
 psit ex Melampode, quem alicubi dicere memini: ἐν ὧ-
 πῃ σιλήνη τις ἐπιόρνει ἡμέρας, τοσαύτῃ ἡμέραις τελευτᾷ.
 Qui luna quinta periurium facit, iisdem diebus moritur.
 Id quod uerum esse, cum faceret aliquando periculum,
 expertum se tradit idem author.

μίαρι δ' ἰδδευάδι.) Decimo septimo die probat cōminu-
 tionem & uētilationem frugum, & sectionem lignorū.
 Quarto autem iubet cōpingere naues debiles et fragiles.
 αἰνὰς δ' ἡ μίαρι.) Decimus nonus dies post meridiem,
 uesperam uersus, est bonus.

εἰκοσιτάδι.) Vigessimus nonus diem ait à paucis ob-
 seruari, & iudicari esse bonum ad relinenda dolia, &
 alia quæ subijcit: paucis autem rursus placere quòd sit bo-
 nus. Sed decimum quartum commendat sine controuersa
 ἄς πεισθῆται, ad cados relinendos. Pauci uerò noue-
 runt, quòd uigessimus primus sit commodus ad πεισθῆται,
 mane præsertim, & non uesperæ.

αἱ ἡ μὲν ἡμέραι.) Concludens doctrinam de discrimi-
 ne dierum, iam summatim & comprehensim inquit: Hi
 quidem dies hominibus sunt ualde utiles & auspiciati, re-
 liqui autem infausti & auersandi. Alius autem aliū pro-
 bat diem. Id quod dicit, respiciens ad Orpheum, qui alios
 commendat: & ad Melampodem, qui item alios laudat.

Pauci autem nouerunt ueritatem. Dies enim quandoque
αὐτοῖς πῶς ἢ ὅτι μέρη, conducit ad conatus nostros, & est
 mater: quandoque uerò *ἰσχυρὰς, καὶ δὴ μὴ μέρη*, ad
 uersatur & uidetur nouercam agere.

τάυτ' ἀνδράμην τι ἢ ὅτι &.) Inculpatus est apud deos,
 qui ista penitus sciens, agit & laborat secundum auguria
 iam commemoratorum dierum, et fugit inauspicatos dies.

Dij fauent ijs
 qui natura re
 de utuntur.

EIVSDEM TZETZIS EXPO- sitio in Scutum Hesiodi.

Argumentum Scuti.

Taphij facta expeditione ad boues Electryonk, in-
 teremerunt fratres Alcmenæ; conantes armenta à ui il-
 lorum defendere. Cum autem Amphitryo cum Alcmena
 coire uellet, non prius illum admisit, quam de fratricidis
 poenas sumeret. Quamobrem ipse eò profectus, Taphios
 interfecit. Eadem autem nocte cum Alcmena coeunt &
 Iupiter & Amphitryo: hic reuersus à pralio, Iupiter au-
 tem hominibus opitulatorem generare uolens. Illa itaq;
 ex Amphitryone quidem peperit Iphicium, ex Ioue uerò
 Herculem. Qui comitatus auriga Iolao proficiscitur ad-
 uersus Cygnum Martis filium, depradantem eos qui de-
 cimas ad Pytho ducebant. Munitus igitur scuto per Vul-
 canum facto, Trachinem abijt ad Ceycem: congressus au-
 tem cum Cygno, ipsum quidem interimit, Martem uerò
 pro filio suo pugnanti in crure uulnerat, atq; ita uenit
 ad Ceycem. Erat autem Cygnus gener Ceycis, ob filiam
 Themistonomen.

Aliter

Aliter: Taphij & Teleboæ adorti fratres Alcmena, ipsos interfecerunt. Ipsa autem præconio publico iussit denunciari, se illum accepturam in matrimonium, qui posset ulcisci cædem suorum fratrum. Peregrinans igitur hinc inde, tandem uenit Thebas, ubi seruebat eo tempore Amphitryo, qui pollicitus se id facturum, Alcmenam duxit in uxorem. Sed postmodum ille suæ uxoris patrem Electryonem interemit.

ὁ αἰν.) ὁ αἰνία, ὁ ταυμαστὴ. Est autem illud αἰν per admirationem dictum, uel superflue positum.

ἔλυσεν.) ἔλυσεν ἀπὸ τῶν βλῶ, uenit Thebas ad bellicosum Amphitryonem, denuncians ipsi suum connubium.

ὁ γὰρ γυναικῶν.) quæ genus mulierum superabat pulchritudine, quæ præ cæteris omnibus fulgebat.

ἃ ἡ γὰρ ἀπὸ λευκῶν.) Ex cuius capite & nigris palpebris, tale quid spirabat, siue talibus unguentis erat delibuta, qualis est anbelitus Veneris.

ὁ γὰρ αἰν.) Ipsa uerò ita, aut similiter, animo suo complectebatur & honorabat proprium maritum, sicut nulla unquam mulierum sui thori consortem honorauit.

ὁ μὲν αἰ.) Reuera quidem bonum patrem Alcmenæ robore suo interfecit Amphitryo, sed inuitè, cum ille nimis cupide prodiret ad contentionem propter boues. **Aliter:** Inuitus interfecit patrem & filios, in aduerso stantes agmine. Fraudatus autem Amphitryo à fratre Electryonis in propria possessione, interemit ipsum.

ἡ γὰρ αἰν.) Iratus propter bona & possessiones, patriam reliquit.

ὁ δὲ αἰν.) Thebas profugit ad Cadmeos bellicosos,

αὐτὸς φέρωντας, id est, τὰς ἔχοντας μεγάλας ἀσπίδας, qui ferunt magna scuta.

ἰνδ' ὄγῃ.) Ibi habitauit cum uxore pudica, non congressus cum illa. Neque enim licebat ipsi, propter uxorem, quæ uotum fecerat, se non prius aliquem admissuram, quàm essent uli interfectores fratrum suorum, & combusti uici ipsorum.

λαοιγυῖων μεγάλων.) Nam cum illis praelio decertans, interemit filios Electryonis, & ipsum quoque Electryonem, propter boues exorto certamine.

Taphij cur
ταλιβίαι
appellentur.

αὐδρῶν ταφίων.) τῶν ἑμιδίων. Taphij enim, insulæ huius nominis accolæ, denominationem acceperunt ἐκ τῆς ταλιβίαι, à procul clamando. Sunt enim μεγάθυμοι, clamosi. ὃ ἐστὶ ἀπὸ τῆς αὐδρῶν πύρρον τὰς βῆς, ἀπὸ ταλύνειν τῶν αὐδρῶν, quòd longè remouerunt boues, cum abigerent ab hominibus.

τῶν ὄγ' ἐπιστῶ.) Verebatur deorum iram: aut quòd in solitudine erat maxima, ut posset promissis satisfacere.

ὃ οἱ διότῳ δέχεται ἦτορ.) id quod à Ioue, fato quodam destinatum & ordinatum fuit.

τῶν δ' ἑταίρων.) Hunc comitati sunt ad bellum Bæoti.

ἄνδρες σάνειον πνέοντες.) Bellicosi, πελιδνοί. Sicut illud, μένιν πνέοντες Ἀχαιοί, animos suspirantes Achæi, non occultantes faciem, sed in conspectu et ex aduerso pugnantes: aut qui animum habent maiorem armis.

λογοί.) Homerus contrarium dixit. ὃ γὰρ σφί τε καὶ ἰγυῖναι φίλον κῆρ, statarium praeliū ipsis non fuit cordi.

ἰσπονεῖ.) ὑπολάβειν, sequebantur. Præcedebat autem illos Alcæi proceris filius, ipse Amphitryo, γαμβρῶν, ias
ἐτάβων.

Stabundus, καὶ ἐναυρόμενος, elatus, inflatus.

κατὰ δ' αὐτοῦ.) Ille quidem hac animo cogitabat sed aliud fuit Iouis consiliū, & alia uoluntas. Nam quum uideret hominum malitiam indies magis atq; magis augeri, habebat in animo ex Alcmena generare filium, qui posset de malis uindictam sumere, & tueri homines à damnis, & ipsos deos. Iuuantur enim homines sanctis moribus præditi, uno aliquo improbo iniustoq; ex societate ciuili exturbato atq; interempto.

ἰνύχι.) Ne Alcmenæ conflaret infamiam propter adulterium. Confestim autem occupauit Typhaonium, montem Bœotiae, sic dictum à Typhone, illi imposito. Ille hinc autem rursus ascendit ad summitatem Pbicij, etiam montis Bœotiae, qui hanc denominationem accepit ἰνὰ τὴν σφίγγος, quàm σίνα appellant Bœoti. Aliter: Pbicium est nomen montis in Phrygia, ubi multa fulmina solent accidere. Hinc autem rursus in alium montem eiusdem nominis, Pbicium.

αὐτὴ μὲν γὰρ νύκτι.) Illa autem nocte consilium cepit, & congressus est cum Alcmena.

ἰν' αὐτῇ.) Eadem nocte etiam coniunx ipsius accessit. ne postmodum aliqua adulterij suspicio adesse posset.

ἡνὲς αὖτις γέννησεν.) Separatam prolem, illam quidem ex Ioue deo, hanc autem ex Amphitryone.

ἀπὸ Ἰάδου.) ἄπ' αὐτῆς, ἀπὸ Ἰάδου.

ἡ δὲ κατὰ λόγον ἐκστρέφεται.) Causa autem expeditionis illius aduersus Cygnum fuit ista, quod Cygnus decimas ad Pytho uehi solitas intercipiebat, habens persuasum suum in Trachine apud regem Ceycem. Hercules

autem interfecto Cygno, etiam Martem, qui filium tuum conabatur, sauciavit in femore.

παγασίς.) πάγας, ciuitas Thessaliae. Locus ita deo nominatus est, παρὰ τὸ ἵνα τὴν ἀργὴν παύῃται, quod ibi Argo naui sit compacta. Heraclides autem Ponticus in libro oraculorum, in Pagasis sub Trophonio, Apollinis sedem esse narrat.

ἄτιμις ἀτακτός.) Ille igitur Amphitryon, dicit, peccauit aduersus deos, quādo fugiens ex Tirynibo, Thebae uenit propter caedem Electrionis. Inuitus autem ipsum interfecit patrem Alcmenae, pater Herculis et Iphicli.

ἰόλαος.) filius Iphicli. Iphiclus autem filius Amphitryonis, et frater Herculis. Est igitur Iolais, patruelis Herculis.

τὴν μὴν φρίκας.) scilicet, Iphicli, patris Iolai, quod reo linquens suam domum, discessit ad Eurystheum. Postea uero ipsum poenituit facti, cum illius iniustitiam et improbitatem animaduerneret, alterius uero econtra praclaras actiones conspiceret.

ἀνιγόμενον ἀνυδά.) Quod esset ante tempus natus. Cum enim Iuno odisset Alcmenam propter communis mariti amorem, non permisit aliquādo nasci Herculem, sed Eurystheum, ut posset regno potiri. Nam Iupiter coram dijs iurauerat, dicens, eum qui hodie nascetur, fore dominum totius Asiae. Cum igitur iuramentum illud audiisset Iuno factum à Ioue, retardauit Alcmenam ne citius pareret: Archippae autem relaxauit atque accelerauit tempus pariendi. ideoque elapsus septem mēsis, Eurystheum partu protulit.

ἡγεῖται τὰ κέρη & ἰνέσιγαν &.) nimirum propter sonitum fluctuum: mugiunt enim sicut tauri. ὅ ἐστι τὰ κέρη τῶν βοῶν τιν, quod Neptunus sit capite bouino, siue cornutus: aut quod Neptuno in ciuitatibus Bæoticiæ, tauros soleant sacrificare, & præcipue in Onchesto, nemore Neptuno sacro. Ob eandem causam etiam fluij τὰ κέρη αὐτοῦ appellantur. Quod igitur uictimis taurorum coleretur Neptunus, idcirco τὰ κέρη nuncupauerunt Bæotici.

φιλέπιδας & ἑσπεριν.) πόλις & ἑσπεριν sunt idem. ἀνὰ τὴν ἀδρυχίαν περιλήψασθαι ὄψιν, quæ sunt amicissimæ comeffationibus. Aliter: Nobis ut plurimum opera militiæ præstantiora & digniora sunt comeffationibus, sed comeffationes tamen iucundiores sunt prælijs.

ἀράνα ναυσοχάτην.) Arion nomē equi, quem nactus est postea Adrastus. Homerus:

ἐκ εἰκῆς μίλιπιδος ἀράνα διερ' ἰλαύνουσ,

ἀδράτη ταχὺν ἵππον. Quod est:

Non si à tergo Arionem præstantem instigaueris,

Adraști celerem equum.

ὀρχαλκίον φανῆ.) ὀρχαλκός, orichalcum, species metalli sic uocata, quam aiunt hoc tempore non inueniri. Alij tamen dicunt, quod sit confusio & mixtura ferri, quod nunc quoq; reperitur. Neq; enim præparatione aliqua ferrum sit album, natura rubescens.

καταπύγγοις δακρύσας.) Moribundi καταπύγγοις τῶν πύργων, obliuiscuntur uocis, hoc est, loquelæ. Fluebant & stillabant lachrymis luctum, hoc est, faciebant μύγδαλα, fluere lachrymis & lugere cognatos & domesticos interfectorum, eo quod iacula essent unctæ lethali phar-

maco: aut quia uulnerati, illico expirabant, & omnes cognati edebant lachrymas.

μορφοῖς φλογύας.) Sagittæ erant alatæ pennis nigræ ac quila, φλογύας τὴ φλογὺ καὶ λαμπρὸν ἔχειν, à lucendo & inflammando. Alij φλογύας dicunt esse auem similem uulturi.

ἀδάμαντον ὅτι ἀπόλατος.) ex adamante præparatam. Est enim adamas, lapis indomitus.

ὡκυλη τιτάρος.) Quidam gypsum intelligunt cum albo ouo. Supra gypsum autem, electrum erat & aurum. ἢ μισθὸν ὃ δράκοντα.) Metum facit hoc loco personā, quod in medio ex adamante fuerit, qui non potest frangi.

φειδῶν.) ἀρρήτων, ineffabilem, qui non possunt narrando explicari, propter horribilitatem. Hoc autem loco illud φειδῶν non de terribilibus & inexplicabilibus intelligitur, sed de re stupenda, uisūq; mira.

μύγας δύο.) Vnus leo mortuus iacebat, & duo apri animam exhalantes.

τοὶ δ' ἴτι.) Illi autem cum uiderent iacentes, magis excitabantur ad pugnam. Pirithous profectus Thebas propter cædem cognati sui, ut illam expiaret, duxit secum uxorem Butati filiam. Cum igitur Lapithæ contumelijs afficerent Græcas mulieres, ambæ partes bellum excitarent. Dicit igitur, quod in illo scuto bellum Lapitharum & Centaurorum fuerit depictum.

ἀργύροι χρύσεια.) Argentei quidem erant homines depicti, sed uestimenta ipsorum aurea.

ὡαὶ τὴ συνάμαλλον.) Simul irruebant, cum impetu concitati, tanquam uiui, & ita mutuis pugnis certabant continuo.

minus. Nam Lapithæ hastis se inuicem incessebant.

χρυσά φέρυγγι.) Erat, inquit, ibi etiam Olympus & senatus. Circa senatum autem & certamen, utpote apud deos, erat magna felicitas, nimirum uarietas illa μεγαλόψυχος, magnanima.

παχύφθς παυροίροιο.) diffusi & humidi natura aut πανάκτις, ex toto teneri. Herodotus autem dicit ἀίφθς. παχύφθς uerò, propter humiditatem dixit, & facilitatem substantiæ, quæ finit se elaborari.

ἰχθύσιον δ' ἀμφίβλυτρον.) Recens est inuentum, usus retis, quod ἀμφίβλυτρον Græcis est. Homerus enim haec mos tantum nouit.

ἰνέτρα πόροισι.) Glossatores intelligunt fugitiuum & exulem equitem, eo quod Acrisius auius Persei maternus, expulsi ipsi. Non. n. inducitur Perseus equo utens.

παῦν ὃ μὴ ἀφ' ὅρου.) Extendens manum à tergo tenuit. Aliter: Portauit in uase aliquo capaci caput Gorgonis Perseus. uas autem illud posuit supra dorsum.

ἀμφὶ δὲ μὴν κίβωσις.) κίβωτος aut πύρα, capsula aut pera, κίβωσις uocatur, παρὰ τὸ ἐν αὐτῇ κῆναι τινὲς βίσιον, quòd ibi reponantur & iaceant alimenta: aut παρὰ τὸ κίβω, τὸ προσκῆναι καὶ ἐμῶν, à uadendo & appellendo: aut αὖτὲ τὸ κίβω καὶ ἵνα βίσιον ἔχουσιν, τῷ τὶ τρεφῶν, quòd teneat cibum ad uiam.

λατο δ' αἰδο.) Tegebat autem ipsius caput nebula, hoc est, ἀσφαλία, inuisibilitas. Id quod dedit ipsi Minerva, ne posset uideri à Medusa: aut ne ad mortem uideretur à Gorgonibus, & ita periret. Ita quidam per νεφέλην intelligunt ἀσφαλίαν.

αὐτὰς δὲ σπένδοντι.) ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς, festinabat, timuit. Videbatur enim quasi fugere Gorgonas. Illae namque persequabantur ipsum, cupientes comprehendere.

μῖνα δ' αἰ χάρανον.) Irati autem tāquam furore con-eiti, dentes suos in scuto imprimebant mordentes. Capilli namque Gorgonum constabant ex serpentibus.

αἰδῶς δ' αἰ πρῶβῆς.) αἰ πρῶβῆς, αἰ πρῶβῆς, quae senectutem attigerunt.

οἱ δὲ μίμραντες αὐτὰς τὸ γῆρας.) αὐτὶ τὸ παλαιόμην, apprehendit. illud autem πρῶβῆς factum est ἀπὸ τὸ πρῶβῶν: unde similiter etiam οἱ πρῶβῆς.

ἑλῶνις πυαίαι.) αὐτὶ τὸ πυαῖ ἰσχυρακμίην κατὰ τὸν πρῶβῆν, αἷς παρασπονδαίαις: hoc est, fusco colore erant depictae ad conspectum, terroris mouendi gratia.

ὡς ἀρίστω.) Significat autem, postquam saturati essent, aut ad placitum & satietatem uenissent. Ex quo etiam illud ἀρίστω ἰδιδῶς, hoc est, saturati cibo. ἀρίστω igitur est idem quod ἰσχυρῶς.

ἑλῶνις γὰρ δάχρυς.) Lachesis quidem inter ipsas erat minor quam Clotho & Atropos, sed tamen senior & praestantior.

κατὰ πρῶβῆς.) κατὰ πρῶβῆς, κατὰ πρῶβῆς, consumpta tabe, laboriosa. Adest enim ijs qui cruciantur.

χρύσαι δὲ μὴ ἄχον.) Erat etiam ibidem ciuitas, atreus habens portas septem. Incolae autem ciuitatis, alij quidem ludebant, alij autem super curruum ponebant mulierem & adducebant marito.

ἑλῶνις γὰρ ὡίδαι.) inflexos fructus demetebant ὡίδαι namque folia dicuntur. Intelligit autem inflexas spicas.

spicas. Aliter: Speciem pro specie hoc loco accepit. Cum enim deberet fructus dicere, nimirum *spicas*, nominavit *folia*.

κατασπίον.) concavitatem *spicarum* intelligit.

ἐπιπλύν.) *ἐπιπλύν* ἢ *ἐπιπλύν* ὑπὸ τῶν ἄλων, implebant aut extendebant super aream: hoc est, siccabant & exponebant ad arefaciendum.

καμάξ.) *Ε*xeminine quidem *κάμαξ* sunt perticæ aut arundines, quibus circumuoluuntur uites: masculinè autem significant fossam aut palos ad bellicarum rerum administrationem. Dicuntur autem sic *κατὰ τὸ καμάξ*, à fabricando.

ὡς πρὸς ἄλλωδον.) quis possit alterum ad alterum trahere. Qui manu trahunt se inuicē, & pugnis certant.

ἐν τῷ πλάμναι.) *πλάμναι* sunt ligna lectica, axi inhaerentia, in quæ pinguedinem sæpe immittunt agricola, ut eo celerius moueatur currus.

ἀλλ' ἀνεῖλαι ἄχον ἀπὸλον.) sed ἀπὸλον, hoc est, pugnam habebant inseparabilem, siue indissolubilem. Nemo autem uincebat, sed omnes prompto & alacri erāt animo.

κατὰ τὸ ἰχθύος δονέσθαι.) Postquam dixit, pisces lætitia exultasse, subiungit iam, rem uisū fuisse miram etiam ipsi Ioui, cuius consilio scutum fuit fabricatum.

καί τινι λυγγῶς γένει.) *Lyngæus* fuit rex *Argi*. Hic enim genuit *Abantem*, qui *Acrisium*, qui *Danaën*, quæ *Perseum*, qui *Alcæum*, qui *Alectryonem* & *Amphitryonem*. *Amphitryonis* autem filij fuerunt *Hercules* & *Iphiclus*, *Iphicli* uero *Iolæus*. Genus enim philosophis uidetur etiā esse iuueni & commune, sicut *Hercules*, & *Antiochus*, & *Lynceus*.

Generis de-
finitio tradi-
ta à Porphy-
rio.

⊗ *Lyngens*, ⊗ *Cecrops*. Siquidem idem à *Porphyrìo* definitur esse ὁ τινῶν ἰχθύων πῶς πρὸς ἑνὶ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀΐσεισις, hoc est, aliquorū quodammodo se habentium ad unum aliquid et ad se inuicem collectio. Siue, ut *Boetius* uertit, Genus dicitur quorūdam ad se inuicem et ad aliquem quodammodo se habentiū collectio. *Argiui* dicebantur filij *Lyngei*, tanquā unius alicuius, ex quo trahunt originem: sicut *Heraclida*, *Cecropida*, ⊗ alij.

ὁάνους.) οἰνὰς ⊗ ὁάνους. *Dores* enim sic flectunt, τὸ ὁάνους, ⊗ ὁάνους: τὸ βίλος, ⊗ βίλος. Nam illud u, uertūt in α.

ἰνὸς ὁτά. αὐθ.) Primum quidē, inquit, sauciato, sed postmodū euestigiò reced. is. Neq; enim tibi fato destinatum est, ut uel equos ipsius capias, uel ipsum interficias.

εἰναι ἀθανάτοις χερσίν.) Opportunè attribuit *Minerua*, quòd uictoriā suis immortalibus manibus teneat. αἰμῶνις autē, is qui bene potest uti *fraxino*, hoc est, *bastā*.

ἑλέσθ' ἀπ' ἀπ' ὁρανόθεν.) *Homerus* quidem de *Sarpedone* morituro, opportunè facit *cruentas guttas* delabi. Hic autem idem fingit *Hercule* uincente.

ἑλέσθ' ⊗ χαυλίδων.) *epitheton*, quale est *καρχαρόδους*. Hic autem *χαυλίδων* α uocat, ἵπτι μεγαλασύνους ἔχοντες φανερῶς τὰς ὀδόντας, quòd manifestè apertos habeat dentes. Aut ἕατ' ἰναλλαγῶν, *mutatione* ε in λ facta, ut sit *καράσσοι* τὰς ὀδόντας καὶ τραχύων, *exasperans* dentes.

ἰδὲ αἰνῶσάτη.) *Tempus pugnae* indicat. ἰδὲ αἰνῶσάτη, in aestu maximo, tempore astatu feruida, quādo corpora edūtur et consumūtur sudorib; παρὰ τὸ ἰδῶν, ὁ δὲ ἰδῶν, ab euocando sudore. Ita *Homer.* quoq; loquitur, ἰδὲ αἰνῶσάτη.

πρὶ γλῶχτις.) αἰ γυνίαι τὸ γάχυν ⊗, flexus spica. periphrastice

phraſticè autem ſpicam ſignificat. Hic uerò manifeſtè fo-
lia milij intelligit. Ad recreationem terra milium ſemi-
nant, idq; in æſtate, quando uua incipiunt matureſcere.

αἰῶνι αὐτοῦ.) αἰῶνις proprie ὁ χρόνος. Nunc autē ho-
minem adultæ ætatis intelligit, nimirū τὸν ἀνδρῆα, pro-
uectū ad uirilem ætatem. Sunt autem ſeptem ſecundum
Aſtronomos hominis ætates. Πρῶτος, infans, à natiuitate
uſq; ad quartum annum: reſpondet autem Lunæ. Poſtea
παῖδιον, puer, uſq; ad decimum annum, & reſpōdet Mer-
curio. μῦθας, adoleſcens, à 10 anno uſq; ad 18, & reſpon-
det Veneri. Α' 19 autem anno uſq; ad 37, νεανίας, iuuenis,
reſpondens Soli. Α' 38 anno uſq; ad 52, ἀνδρ, reſpondens
Martī. Α' 53 uſq; ad 64, πρεσβύτης, ſenex, reſpondens Ioa-
ui. γῆρας deniq; decrepitus, à 64 uſque ad ultimum uitæ
terminum, & reſpondet tum frigido Saturno.

αὐτὸς δ' ἀπαλλήσεται ἄλλη.) Ipſe autem, inquit, iacuo-
lator aliò reſceſſerit, ignorans locum ubi præda decidit.
Vultures autem continuo nouerunt.

ὁ δ' ἱρρύξι χαλκόν.) Seleucus ſcribit χαλκὸς, ut ſit de ha-
ſta dictum. Neq; enim ſcutum erat factum ex ferro.

τὸς γὰρ μιν ἀπόλλυμι.) Sic enim iuſſit Apollo, poſt-
quam inſpexiſſet uictimas ſibi oblatas.

ἔχλος ὁρμήν.) extendens manum, αὐτὶ τὰ ἀφ' αὐτοῦ, ob-
ſcurè: ut oſtendat, quòd etiam ſepulchra iniuſtorum cor-
rumpantur & occultentur.

αἰαντοῖς, fluuius Theſſaliæ. Vocant autem etiam αἰαν-
τος, τὸς χαμᾶρρος, torrentes.

Finis Scholiorum in Scutum
Hefiodi.

IN HESIODVM
EXPOSITIO IN THEOGONIAM
Hesiodi.

Poema de origine deorum, naturalem rerum
explicationem continet.

AMusis faciemus initium explicationis, siquidem illæ sunt præfides rationis nostræ. Heliconias autem tanquam Bæotus appellauit ipsas. Est enim Helicon mons Bæotia. Quia igitur Bæoti pro imperitiis & idiotis haberentur, dixit Hesiodus ἑλικωνιάδων, uolens ostendere, quod etiam ipsi sint participes alicuius prudentiæ, & quod Musæ ubiq; adsint, ubi expetuntur.

αὐτ' ἑλικῶν &) quæ Musæ (nimirum ratio & sapientia) Heliconis montem tenent: hoc est, montem Heliconem accolunt, ὡς περὶ ἑλικῶν. Intellectiue autem significat, Musas in capite sedem suam habere, ibiq; circa mentem puram & impollutam exerceri. Et circum Heliconem et circum aram saltant. In eodem nanque monte sunt fons & ara. Equi autem fons dicitur, quod sit productus ex ungula Pegasi, hoc modo. Cùm Argis aliquando sitiret Belleropho, Pegasus pede terram concutiens, produxit aquam, quam postea fontem equi appellarunt: alij uerò πηγὰς αὐτὸν ex monte. ἰσάδεια autem, ἀνθὺς δὲ, μολαίνοντες, florulētum, qui habet aquam nigram & profundam: is enim est species floris. Aut τὸν ἰσὶς περικραγμύνην, ἀνθὺς δὲ, uiolis circumseptum, floridum. Aut διαγυῖ ἀγὲρ λευκὰν, pellucidum & limpidum. Oportet enim eos qui studijs operam nauant, pellucidum & purum habere intellectum: nec solum intellectum, sed etiam corpus.

ideoq;

ideoq; subiungit: *καὶ τὴ λοισίμεσαι χρεῖα καλὴν, πῶς αἰ-
παλοῖσιν ὀρχοῦνται*: hoc est, abluta pulchro corpore, teneo-
ris pedibus choreas ducunt. Pugnant autem hac, ἀπαλοι-
σι & ὑπερρώσασθαι. Forte enim atq; durum, lento & mol-
li opponitur. Aut forte sic erit exponendum, quod pedes
quidem habuerint teneros, fortiter autem & duriter sal-
tauerint: aut certe ὑπερρώσας, hoc est, ὑπερσπέρων, scite
choreas duxerint.

ὀριδγρί &.) Cum uellet exprimere eius potentiam, di-
xit hoc loco τὸ ὀριδγρί &, hoc est ipsum Iouem. In Helio-
cone autem fuit ara Iouis Heliconij.

τίγγρα χρεῖα.) τίγγρα, τὰ ἀπαλὰ, tenera, κατὰ πεινωσίαν,
per communionem literæ τ ad θ, ut sit quasi θίγγρα τὰ γὰρ
ἀπαλὰ, δερματῶα, mollia nanq; sunt calida: τὰ ἡ σκληρὰ,
ἀδερματῶα καὶ ἀτίγγρα, dura uerò sunt frigida. σφρασιδ
autem fluuius est, situs ad radices Heliconis: & δλμαῖς,
fluuius in Helicone Boeotia, ab Holmio, filio Sisyphi.

ἴσαν ἰᾶσαι.) Cantilénam canentes uadunt per totam
noctem. ἴσαν, diuinam uocem, & diuinum uaticinium,
sicut etiam apud Homerum: ὃ ἴσαν ἀνέσας ἐν δῖος. Est au-
tem Ossa etiam mons Thessalia.

χρυσίαις πιδίλοις.) Calceamentis, aut διὰ τὸ πρὸς τῇ
πίδι ὄναι, quod terram contingāt: aut παρὰ τὸ τοῖς πο-
σὶν ἐλάσσει τὰ πρὸς τῇς πόδας ἐλάμναι, quod pedibus al-
ligent & innectant ea quæ ipsis circumuoluuntur. Con-
iunxit autem poeta eos qui cognatione se inuicem at-
tingunt.

καὶ δέμιρ αἰδούλῳ.) dignam, uenerandam, aut sicut μα-
λὴρ αὔξ, incensuum ignem, dicimus τὸ μαρμαῖον, exic-

cantem: ita quoque αἰδέειν, τίω δὲ αἰδῆς τοῖς προνίμοις αὖθις
 θρόνους ἴσαν, uenerandam à prudētibus propter pudorē.

ἰλινὸβλίφαρον.) A parte, ἰλινὸβλῆ, στρογγύλη καὶ περι-
 γῶ καὶ ἀσπίδα στρογγύλη τὰ βλίφαρα ἔχουσα, hoc est, ro-
 tundas, in orbem circumactas, & reflexas habentem pal-
 pebras, ducta metaphora ἐκ τῆς αὐτῆς ἀμπίας ἰλίνου, ab
 inflexione uitis.

ῥῆον τι χρυσοστόφανον.) formosam, à corona muliebri
 ornamento, ex auro & lapidibus præparato.

διόνην.) non intelligit matrem Veneris, sed unam ex
 Oceani, hoc est Titanis, filiabus. Sciendum autem, quod
 sint plures Veneres, quarum unam antiquissimam con-
 iunxit cum Themide.

αἰὼν πρὸ ἱσίοιο.) De seipso loquitur tanquam de a-
 lio. Est autem antiquus mos, sicut apud Homerum de A-
 chille: ἡ μὲν ἀχιλλεύς ποθῆ. Hesiodum dicit, τὴν ἑστῶν,
 tenui præditum sorte.

ἰλινῶν: τὰ ἱσίοιο.) Musæ collocantur in summo
 culmine Heliconis, sicut deæ: ipse uerò sub monte, sicut
 homo.

ἀγροῶναι δὲ.) εἰ ἐν ἀγρῷ αἰνῶσι μῆναι, qui pernoctant
 in campis.

γαστέρις οἶον.) ἵονα, hoc est, circa solum uentrem oc-
 cupati, & tantum ea quæ pertinent ad uentrem, cogitan-
 tes. Apollonius quidem Rhodius ait, deficere et biare pri-
 mum uersum. Verum non deficit, sed ita debet intelligi
 Pastores rustici sunt mala probra, & tantum uentres.
 Nos uerò uirtute prædita sumus non parua, & non sicut
 aliqui dicunt, ea quæ dicimus, sunt falsa omnia: scimus
 namque

Musarum
 uerba.

namq; etiam uera dicere. Hoc autē fingit poeta, ut se quod-
dammodo pręparet ad sequentem narrationem, uolens
ostendere, se illa à Musis accepisse, quę de origine deo-
rum dicturus est.

ἰδμεν δ' ὦ τ' ἰδμεμεν.) hoc est, nullis utentes figmen-
tis, nec errorem aliquem committentes. Scribitur etiam
ab alijs hoc loco, ἀληθία γινώσκειν, ἀπὸ τῶ ἀπῶν. Inde
est nomen γινῶς, ἢ γινῶς, conuersatio. Ex eo autem fit
γινῶς, & conuersione literę γ in κ, κινῶς, præco, qui de-
nunciat aliquid.

ἀρτιπυαί.) αἱ ἀρτιστοιμίαι καὶ τίμια καὶ ὅγιστ' ἀγυ-
σαι, quę dicunt conuenientia, perfectā, & commoda.
Aut certē ἀρτιπυαί, αἱ ἀρτίαι πῆποι χρώμεναι, articulas
tē loquentes.

ὡς μὲν οὐκ ἔστιν.) Nimirum quia Helicon abundat
Lauris, idcirco fingit Musas ex illa materia sibi porrexif-
se sceptrum. Alias autem hæc de Apolline dicuntur, quę
sibi Hesiodus hoc loco tribuit. Aut dicuntur hæc, quod
laurus faciat ad enthusiasmos. Vnde Lycophron: Λα-
φύλας ποίεισεν ἐκ λαμῶν ἔπα. poemata uerò post expia-
tionem deorum contexuntur. Aut certē, quod sicut lau-
rus semper floreat, ita sermones scripti perpetuum flo-
rem retineant.

τὰ τ' ἰαυμεν.) Demonstrat, poesin esse similem quo-
dammodo diuinationi. Sed magis uati hæc conueniunt
quàm poetę: neq; enim futura potest poeta prædicere.

ὅσας δ' αὐτὰς.) Ipse uerò decantare primò & po-
stremò, quod est, semper. Sed tu, ὦ Hesiode, cessa ab anti-
quis sermonibus, cessa affectare ornatum, cessa insolētia
proferre

proferre uerba. Illud autem τὸν ad seipsum dicit ἑατὸν ἀρχαῖον, antiquè: pro, tu Hesiodè, Doricè.

ἀλλὰ τίς μοι ταῦτα.) Tanquam intempestivum uide-
tur ipsi colloquium, quod coepit habere, Musus uidelicet
hæc & alia dona sibi imperitiuisse. Infert igitur: Quid ad-
tinet talibus uerbis uti, tanquam cum quercubus aut pe-
tris? quid opus est priscorum more loqui? Est enim *poësis*,
μυθολογία *ἱστορία* *ἀνέκδοτα*, fabulatio quædam similis ueri-
tati, utens narratione aliqua ueteri.

φωνῇ ἱμνεῖσαι. ὁμῶς ἀρῶσαι, simul celebrantes: aut τῇ
φωνῇ συμφωνῶσαι, ἰμῶ τῇ φωνῇ λίσσασαι, voce concinentes.
ἀρῶσαι autem, quod est dicentes, ὑμνῶσαι, celebrantes
hymnis.

γῆλα δὲ τὰ δώματα παρῆς.) A floribus quibusdam
suavissimis gaudent Iouis domicilia. Aut τὸ γῆλα, pro δῶμα
χάται ὅτι φωνῆς οὐδὲν αὐτῶν, resonant à uoce dispersa, ἡ
καὶ ἔτι γῆλα τὰ δώματα, sonant & rident. τῶν αὐτῶν, pro
δωρ, Dorice. Omnem namq; uocem Hesiodus δῶμα ἐπὶ
pellat.

Ἐλπίσιν ἀνιδή.) Honorable genus deorum voce cele-
brant & decantant, quos ab exordio genuit terra &
cælum, atq; eos qui ex illis producti sunt. Intelligit autem
Titanes.

δοῦναι αὐτοῖς σῶα.) A Ioue iterum incipientes & desinentes tanquam deo, propter uictoriam.

ταὶ ἐν νιπρίν.) νιπρία, mons est Macedonia, in quo na-
tae sunt Musa, protensus usq; in Thraciam.

γεννῆσαι τὸν παῖδα ἐκ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ θεοῦ.) Saturnus
genuit paululum à summo vertice. Deficit autem hoc,

Work

Ἰσας τὴν πινυίαν. Has Musas genuit Memoria Ioui com-
mixta, aut pinguisissimi feracissimiq; loci Eleutheris præ-
fesi: & cum ipsdem etiam obliuionem, respirationem &
quietem à curis & sollicitudinibus tristibus. *Ἰλασθῆναι* au-
tem rex fuit regionis, & mons sic dictus à nomine he-
rois: filius Apollinis, & Ethusa, Neptuni filia. Inde *Ἰλασθῆναι*
nomen quoq; est ciuitatis Bœotiae. Ex hoc autem lau-
dem conciliat regioni, quòd natæ quidem sunt in Pic-
ria, sed mater ipsarum fuit Memoria, nomen mulieris.
Vbi, inquit, Memoria honoratur. Sic dicit, quòd ibi Bac-
chus à furore cessauerit & sit liberatus.

ἀπομνησθῆναι.) Oportet enim scriptorem habere men-
tem & memoriam, ut possit orationē generare: ita quo-
que eundem opus est in lectione attentum esse.

ἰσρία γὰρ οἱ εὐνάτας.) Dubitatio, quomodo Hercules u-
na nocte quinquaginta impleuit puellas, easq; parere fe-
cit quinquaginta unum liberos, prima gemellos parien-
te: Ioui autem nouem diebus opus fuit? Solutio: Quòd ne-
cesse habuit uersari cum Memoria ad conceptum Musarum,
sciens quòd amor erga Musas & uoluptas, serò &
lentè impleatur: propterea solido est usus numero. Vnde
etiam nouem natæ sunt Musæ. Nihil enim deest Musis.
Cum autem dicit *ἰσρία*, subintelligit locum sacrum, ne
existimetur fuisse adulterium.

ἀλλ' ἰσρία δὲ τ' ἰναυτῆς.) Subdistinctionem hoc loco fe-
cit temporis, & incipit consequenter à genere, hoc est,
ab anno, procedens postea ad singula & speciem. Dies
enim horis constant, diebus uerò menses, ex mensibus de-
nique conficiuntur & complentur anni.

ἐμὸς φρονέας.) ὁμοία αὐτῇ φρονέσας, similia sibi cogitantes: aut τὸ αὐτὸ φρονέσας καὶ μὴ ἰσότητος μέλλας ἀλλήλοις, idem cogitantes, nec sibi inuicem controuersantes. Aliter: Non quemadmodum Amphion & Zethus, qui ἰψίδεμ quidem parentibus orti, diuersis tamen studijs dediti erant: uerum concordem uitæ rationem amplexæ sunt, ut nulla alteri aduersaretur. Aut quòd demonstrat, sciendū & disciplinas sibi inuicem opem ferre, multaq; communia habere. illud κέρας autem longum fecit Doricē.

μύλαιται.) μύλαι, ἢ φροντίζει ὄρεϊ, curæ est. illud autem ἀνέδρα sic intelligendum: Musas habere animum sine caris, eo quòd studijs dediti debeant esse ἀφροτιστοὶ, καὶ ἀνταποί, curarum & tristitiæ uacui.

τοῦθ' ἂν ἀπ' ἀνθρώπου.) τῷ ἰσθμῷ est. Quas in Pieria peperit paululum ab Olympo. Pieria namq; nō multum distat ab Olympo.

παρὰ δ' αὐτῇ χάριτες.) hoc est, circum Musas adsunt. Aliter: Dicunt enim, quòd in Helicone sit templum Gratiarum, Himeri & Musarum. Himerus autem est Cupido. Conuenienter uero Himerus & Gratia cohabitans Musis. Nam sine gratia & cupiditate nihil ualent dona Musarum. Aut quòd poeta bonus non solum est πολυμάχης καὶ δυνατός, eruditus & potens, ἀλλὰ καὶ ἰπικαεὺς καὶ ταμὼν, sed etiam graciosus & facetus, sicut Euripides inquit. καὶ μὴ παυσάμεναι τὰς μύσας τὰς χάριτας συνουμιγνύναι, Non cessarem Musis coniungere Grantias. Quod autem subiungit ἢ θαλίαις, intelligatur hoc modo, quòd in conuiujs omnia sint musica, hoc est, hilariter & decenter peragantur.

ὁμοίως

νόμος καὶ ὕβρις καὶ ἀνδρεία.) Narrantes iusta & iniusta statuta hominum. νόμος uocat politias, cœtus, accusationes, iudicium rationes.

καὶ ὕβρις καὶ ἀνδρεία.) Ὑβρις uero, τὰ ὄψρα, opera. Legum enim alia sunt naturales, alia diuina, alia humana. Si uero leges ut sapiens amaueris, habebis earum intel- lectum.

αἱ τῆς ἱερᾶς.) Annotauit hæc Aristophanes. Nunc ista ad ascensum accommodat, qui est ad olympum. Prior enim sermo fuit de choreis, quas ducunt circum montem.

ὁμοθυμαδὸν ὁμιλοῦντες.) Consensus namq; orationis, uoluptatem parit, & facit illum qui constanti oratione utitur, admirandum & celebrem, si praterca prudens fuerit.

νισσομένην πατέρα αἰετῶν.) νισσομένην αὐτῶν πρὸς τὸν πατέρα, proficiscentibus ipsis ad suum patrem. Oportuisset autem dicere: σφῶν νισσομένην αὐτῶν πρὸς τὸν ἰδίον πατέρα, ὅς ἐστι βασιλεὺς βασιλείας.

ἀλλοτρίοις δίδωται.) Bene autem dijs, hoc est, singulis ipsorum, suum distribuit honorem, omnia rediens in certum ordinem, eaque corrigens, quæ prius erant confusa, atque ita singulis suum attribuit principatum.

ταῦτ' ἄρα μῦθος ἀνδρῶν.) A narratio genere orationis transtulit sermonem ad personam μιμητικῶς, quem admodum etiam Homerus idem solet facere, ut in illo:

ὅς ἐστι γέροντ' ἄρ' ἔστιν ἄλλος πάλαι πάλαι μιν ὡς ἀδελφῶν.

Μῦθοι Μουσῶν.) Sunt autem Musarum inuenta istar

Clio inuenit Rhetoricam, Euterpe Auleticā, Thalia Comœdiam, Melpomene Tragœdiā, Terpsichore citharœdiam, Brato poësin, Polymnia Geometriam, Vrania Astronomiam, Calliope uersus. Quam etiam præstantissimam omnium dixit, eo quod oratio superat omnem scientiam, ideoq; poetica est præstantior. Aristarchus τὸ πρῶτον αἰῶνα, αὐτὸ τὸ πρῶτον αἰῶνα, antiquissimum, intellexit: ut ita sit dubium, utrum honore aut tempore Calliopem præstantissimam nominare possimus. Quidam uero τὸ ἑκκοντὸν αἶονα, τὸ ἑκκοντὸν αἶονα, dicunt.

αὐτὸ τὸ πρῶτον αἰῶνα.) non omnes comitatur, sed tantum auidius, reuerendos. Hoc autem non pendet ex priori intellectu, sed ab alio principio.

αὐτὸ τὸ πρῶτον αἰῶνα.) pro, intellectui meo accessit cognitio, cum nimirum laboribus me traderem, ut fierem sapiens.

αὐτὸ τὸ πρῶτον αἰῶνα.) Hoc nomen non attribuitur hominibus, sed angelis: propterea etiam οὐρανοὶ, intelligentiæ appellantur, quod rerum futurarum cognitionem habeant. De homine autem dicitur τὸ λογιστικόν, τὸ λογιστικόν, quamuis pauci ἀγγέλοις possideant.

γαμβρὸν τὸν βασιλέα.) pro, ἀγαθὸν βασιλέα, benignis aspicient oculis, quemcunq; sciuerint fore regem. Inde illud apud Callimachum: μῦθος γὰρ ὅστις ἰδὼν ἑμμελὲς ῥάδας μετὰ πάλιν ἐν ἀνθρώποις φέρεται: hoc est, Quoscumq; Musæ aspexerint oculis, illorū natorū amici nō censebunt.

αὐτὸ τὸ πρῶτον αἰῶνα.) pro, propriè. Nunc autē metaphorice mel. γλυκύτην autem intelligit dulcedinem et mollitiem sermonum.

ἡ τῶν βασιλέων ἱκίπποις.) Nam reges propterea sunt ἱκίπποις, prudentes, & sic appellantur, quod dum subditi propter ignorantiam iustitiae leduntur, ipsi correctis illorum iniurijs ac damnis, ad meliorem partem facta reducunt, non imperiose, sed παρανίτην, adhortatorie, nimirum non poenis, sed blandis uerbis. Hoc enim est illud, quod subiungit in textu: μάλα καὶ παρανίτην. Aliter: Persuadendo distribuunt iustitiam. Faciunt enim uicissitudinem factorum, ut ij seruentur, qui sunt iniurijs affecti: is uero qui damnum intulit, retundatur, non punitioe, sed blandis admonitionibus.

μὴ ἀποπα.) ἀντὶ τῆς μὴ ἀλλοιούμενης τοῦ βελτίου, reducibilia ad meliorem euentum.

ἔρχεται δ' αὐτὸν ἀνὰ ἄστυ.) non necessitate, sed amore regis, qui est blandus & iustus erga eos qui iudicantur, non arrogantem se exhibens ijs qui eum accedunt.

αὐτὸν ἀστυ.) alij scribunt αὐτὸν ἀγῶνα, ἀντὶ τῆς αὐτῆς τοῦ ἀθροίσματος, in conuentum. Tria autem significat τὸ ἀστυ. 1. αὐτὸ τὸ χωρίον, ipsum locum. 2. τὴν ἐν αὐτῷ ὄχλον, hominum multitudinem in ipsa contentam. 3. τὸ συσσωρευμένον, utrunq; simul. Vnde etiam πάλαι appellationem accepit, διὰ μὲν τὸ γυνίαν ἔχειν, ἀλλ' αὐτὴν περιφέρει, quod nō habeat angulum, sed sit rotunda. Alij uero ἐν τῷ ἀθροίσματι, ἀστυ εἰπὺν dicunt. Sicut Homerus, νεῶν ἀγῶνα, pro ἐν ἀγῶνι.

Illud uero, διὰν ὡς ἱλάσονται, intelligatur ὡς θεῶν αὐτὸν τιμῶσι, sicut deum ipsum honorant, propter mansuetudinem ipsius uenerabilem.

οἷος μὲν.) Talis forma orationis αὐθυποφία appellatur, Latinis exceptio. αὐθυποφία γὰρ αὐτὴ ἡ βοήθεια.

obiectionem soluit ipse Hesiodus. Talis, inquit, rex est ex Musis. Postquam dixit reges amari à Musis, subiunxit etiam eosdem à Ioue amari. Noui enim, inquit, quòd ab Apolline & Musis cantores & cytharistae amantur, à Ioue autem reges. Sed illum ait felicissimum esse regem, quem post Iouem etiam Musa amore prosequuntur. Alio-
teri Assumit hoc propter obiectionem. Ex Musis namq[ue] non est genus regium, sed ex Ioue. Musa uerò solam largiuntur eloquentiam.

αἰδώς αὐδοῖ.) Hic Mathematicè docet, & inquit, quòd ex Symphonia astrorum, & bono concursu solis, fiant homines sapientes & musici, quemadmodum etiam ex Mercurio: ex Ioue autem, reges.

ἀ γὰρ τίς ἔσθ' ὠιδὸς ἰχθυῶν.) Hic ostendit efficaciam Musicae, cum dicit ὠιδίῳ θυμῷ, mederi ipsam animo recenter afflicto & exacerbato. Recens dolor alioquin non facile sedari potest.

ἀσπῆς ἀφ' αὐτοῦ.) Exicat enim tristitia, unde etiam insomnes facit.

ἐλπίς ἀφ' αὐτοῦ.) laudes & praeclara facta, quae gloriam merentur.

τὰ δῶρα τῶν θεῶν.) dona deorum, id est Musica, statim conuertit tristitiam.

ὁ δὲ τῶν λύπῶν.) τῶν θλίψεων, afflictionum. Oratio enim reprimat dolorem.

ἀπᾶσι δ' ἴσ' τὰ πύρα.) interrogat musas, quomodo possit accuratè concinnare opus de origine deorum.

ὡς τ' ἄφ' οὐρανόθεν.) ἄφ' οὐρανόθεν est proprie prouentus caeli. Nunc autem ἄφ' οὐρανόθεν, eolum appellat, & terram

αἰθῆρα

atq; mare. Quæ, ut dicit, hoc modo secesserunt singula in suum locum, diuisione omnium facta conuenienti.

ὁ ἀρχὴς ἡγεῖται ἀπ' αὐτοῦ.) Tria primum prodierunt in lucem: Chaos, Terra, & Amor cœlestis, qui etiam deus est. Nam ille alter Amor, filius Veneris, iunior est hoc, de quo nunc loquitur. Ex aqua autem prodierunt elementa: Terra quidem κατὰ συστολήν, per contractionem: Aer κατὰ ἀνέκδοξιν, per distractionem. Tenuissima uero pars aeris generauit ignem. Mare ortum est κατὰ ἀναμύσσοιν, per exuctionem. Montes deniq; κατὰ ὀργάνισμὸν ἢ γῆς, per relegationem siue eiectionem terræ. Scire autem oportet, quòd Hesiodus hoc loco incipiat proœmium Theogoniæ, postquam encomium Musarum recensuit: quam rationē etiam alij secuti sunt, qui de Theogonia scripserunt. Et fortasse Hesiodus quoque imitatus est antiquiores.

ὅτι οὐ μὴν ὑπάρχει.) Ars & mundus eundem habent opificem, uidelicet deum. Sunt autem principia uniuersitatis, Materia, principium & elementa. Quæ quidem synonyma esse, multi opinantur, & quiddam unum. Qui uerò differre affirmant, illi principium generi simile faciunt, materiam autem pro specie essentialiter accipiunt. Aliqui etiam materiam differre dicunt. Et notitiam quidem materiæ, habere rationem ad artificem: substantiæ uerò cognitionem, esse æqualem homini manum injicienti. Materia quidem est æs, substantia uerò est ipsa informatio æris. Ita forma mouens artificem, qui facit statuam, materia est aliqua ἀσείη, ἀκατασκευαστή, infecta, informis, Quam deus assumens,

assumens, uēstiuit illam quadam specie. Neq; enim aliam aliquam formam intuendo materiae applicauit deus rerum opifex, sed illam ipsam informem, ἀπλαστον καὶ ἀδιάφορον materiam, per se figurauit & signauit, non assumens aliunde notitiam, quemadmodum statuarius, quem forma alicuius hominis mouet ad faciendam statuam. Ac Pherecydes quidem Syrus, & Thales Milesius, principium omnium rerum, aquam esse contendunt, nixi auctoritate Hesiodi, qui idem affirmat.

χάος.) παρὰ τὸ χῠδαῖν, hoc est, à fundendo, χάος dicitur. Plato uocat πανδύχου φύσιν, naturam omnium capacem. Oportet enim locum aliquem supponi, qui ingredientia in ipsum comprehendat. Quidam igitur dicunt, chaos dici παρὰ τὸ χῠδαῖν, ἵ ὅτι χῠδαῖν, hoc est fundi: alij uerò παρὰ τὸ χαλᾶν, ἵ ὅτι χαλᾶν, à capiendo. Est igitur chaos, ἵ ἄς τὰ στοιχεῖα διάνοις καὶ διαχύσεως, hoc est secessus & separatio elementorum. Hanc uerò quidam aquam esse dicunt, alij uerò aërem, nimirum confusum, qui est inter coelum & terram.

γῆα δ' οὐρανὸν.) Terram ait ex chao esse productam. Zeno uerò ille Stoicus, humiditatis sedimentum uocat terram, in τῷ ὑγρῷ βαρύναντος γῆν. Vnde inferens non approbat hos uersus. Sciendum uerò, quòd notitiam dicat materia ad artificem: substantiae uerò, ad id quod fit. Quemadmodū enim artifex forma mouetur, ut statuam faciat: ita & mundus, materia est quadam informis, quam deus assumpsit, tanquam statuarius.

πάντων ἰδέσθαι.) Plato in Phaedone, terram dicit esse ἀπάντων ἰδέσθαι καὶ ἰδεσθῆναι, omnium rerum sedem & fundamen-

lamentū. ἀλαῶνται autem subiunxit, ut ostenderet, quod olim dii cum pijs hominibus conuersabantur.

ταρταρά τ' ἐσθόρῃα.) Quæ tendunt usq; ad extremas tates terræ. Dicit autem aerem, qui ambit terram, & omne id quod est circa ipsam. Id quod uerisimile uidetur, attenuatam uidelicet humiditatem diffundi & euaporari. Manet uero tamdiu turbata, donec acceperit Solem, cuius radijs illustrata & calefacta, extenditur, quemadmodum ignis ab ignescente ferro. Tartara autem dixit ἀπὸ τῆς ταράτῃδαι, à turbando. ἐσθόρῃα uero, σκοτεινὰ, tenebrosa.

ἰὸν ὄρε.) Aeolicum est hoc ὄρε. Aliqui intelligunt ignem. Bst enim cupiditas, inflammatio quadam. Aut sic, quia ignis labefactat uim genitalem in animante, idcirco ipsum, Amorem esse sinxit: idq; conuenienter, quia cum lampadibus pingitur, aut quia ex caliditate nascitur. Aliter: Postquā tria elementa enumerauit, iam quartum commemorat, ignem uidelicet, quem scitè Amorem uocat. Solet enim coagmentare, copulare & unire. Ita sanè pictores non exprimunt Amores absque igne. λύει μὲν αὖτε, ἰλύει τὰς φροντίδας, soluens curas. Neque enim hic commixtionem & cupiditatem intelligit τῷ λύειν τὰ μέλη, quæ soluit membra, sed uoluptatem, & temperaturam elementorum. Spacium nanq; aeris, si sit temperatum, soluit curas & sollicitudinem. Amorem uero nominat ignem, quod omnium rerum sit temperamentum. Quemadmodum enim Amor unit ea quæ distant, ita etiam sol temperat uniuersa. Homerus hunc, Vulcanum appellat.

ἰν χέρας.

in χάρις.) Rectè omnino. Aer enim ante emergence
solis & astrorum, fuit tenebrosus. Chaos igitur gene-
rauit crebum & noctem. Tenebrae nanque comitantur
noctem, cum non possint illustrari à reliquis stellis. Alio-
ter: Quidam uero aquam aiunt chaos esse ex coelesti a-
qua, illamq; distributam esse sicut aerem tenebrosum.
Aut certè nox ex ambobus illis apparuit, quam statim in
duo diuidit corpora.

νυκτὶς δ' αὖτ' αἰθέρις τι.) Noctu enim uidemus aerem
ornatum stellis & luna. Et rursus, nisi cedat nox, non ap-
parebit dies.

γῆα δὲ τοι πρῶτον μὲν.) Terra est centrum. Cum igi-
tur centrum sit caussa sphaerae, idcirco terra generat cœ-
lum. Sed Crates dubitat. Nam si cœlum sit par terrae,
quomodo potest operire terram? Dixit igitur terram esse
ἴσον, hoc est, ὁμοίον, similem, quoad figuram, nimirum
rotundam.

ἔργον δ' ἐργόθεν ἴνα μιν.) Terram uocat punctum, à
quo tanquam per circinum sit productum cœlum. Nec
que enim primò est circumferentia, & postea punctum;
sed punctum præcedit, & postea ambitus circuli depin-
gitur. ἰναύλας autem uocat ἰναυλάτεια, ἰνδαυλάτεια,
lustra, domicilia.

πρῶτον ἄτορ φιλέτη.) Poeta hic Oceanum à mari
distinguit. Oceanus, inquit, præbens terrae qualitatem,
ἰπλὼ ποιάτεια τῇ γῇ παρίχων. Prodierrunt igitur primum
montes & mare.

Titanes au-
de dicti.

ἑοῖον τι.) Aeoles literam α pro ω ponunt. ἑοῖον igitur
dicunt τὼ ποιάτεια. Zeno uero Titanes ait ποῖον-
τις

ἐν τῷ nominari, διὰ τὸ μὴ διατάττειν διακρίσει τὸ
 ἔσμεν τὰ τοῖα, à non disponendo uniuersi mundi ele-
 menta. ἑσμεν, τὸ βασιλευν καὶ ἀρχεῖν, regium
 gubernatiuum. ὑπερῖον, τὸν ὑπὲρ τῆς γῆς κίνησιν τὸ
 πᾶσι, motum uniuersi supra terram. ἱακίον, autem,
 ἀπὸ τῆς ἱκναι, à mittendo. Siquidem omnia quæ dimittun-
 tur, deorsum cadunt, qualem naturam Iapetum nomi-
 nauit. Isti autem, ut Arcefilas inquit, Titanes uocantur
 ὅτι Titanides. Allegorice autem interpretantur, Cœum
 quidem esse τὸν ποιεῖν ὅτι ἑσμεν τὸν διάνειν, sepa-
 rationem: ὑπερῖον autem cœlum, τὸν ὑπὲρ τῆς γῆς κί-
 νησιν, quod supra nos moueatur, ἱακίον, τὸν κίνησιν αὐτῶ,
 motionem cœli, παρὰ τὸ ἱκναι καὶ περιεῖναι, à uadendo.
 Cœlum enim perpetuò mouetur.

θεῖον τι.) παρὰ τὸ διωγναι τὰ παρόντα, quod contem-
 pletur presentia: aut παρὰ τὸ τρέχειν, à currendo: aut
 τὸν ἔσμεν τὸ πᾶσι, τὸν ἀμείβεσθαι, situm uniuersi im-
 mutabilem.

ῥέων τι.) ῥέων secundum Chrysippum, ὃ δὲ ὄμβρων ῥέ-
 ον, scaturigo ex pluuijs. Est autem terra, ῥέων ὃ φθαρ-
 τὸν, corruptibilis Rhea, ἐὸ quod in ipsam dissoluuntur,
 ὅτι quod omnes qui sunt in ipsa, diffluunt. μνημονεύον,
 τὸν ἀμνησθῆναι ὃ διακρίσει τῶν ζώων, perdurationem
 conformationis animalium.

ποσειδῶν.) purissimam partem aeris, ideoq; etiam χρυ-
 σοεικόνην appellat, aurea corona insignem. Aurum e-
 nim puritate excellit.

τηδύς τ' ὄρεα τῶν.) nutricem, aut mare nauigabile,
 quod nutrit propter lucrum ex nauigatione acquisitum.

τὰς ἡμῶν ἐπ' αὐτῶν.) Saturnum, separationem elementorum, quæ facta est à se inuicem distinctis certo ordine elementis. Aut νέον, τὸν χεῖρον, ut per Saturnum tempus intelligatur, quòd alia quidē occultat tempus, alia uerò manifestat: aut quòd latenter & occultè præterit.

θαλὴν δ' ἔχουσι τοῦτα.) Aristarchus reprehendit hoc loco poetam, quòd non bene cælum, cum sit uetus, θαλὴν, id est, floridum & iuuenile appellauerit. Sed fortasse eadem ratione cælum iuuenile appellauit, quæ τῷ μαλὴν, ignem feruidum appellamus, τὸ μαλὴν, exiccantem, & χλωρὸν δὲ, τὸ χλωρὸν ποῖον, hoc est matum pallidum, quòd pallidos faciat. Ita quoq; θαλὴν ἰσχυρὸν, cælum floridum, ἰσχυρὸν τῷ βίῳ, quòd facit florere ea quæ uiuunt. Beneficio namq; imbrium & aquarum cælestium florent omnia & grædescunt, adeoq; quicquid est in mundo, id ex cælo augetur. Vnde Menander inquit, ἡ γῆ ἀνὰ τοὺς οὐρανὸν γαῖα, Amat terra imbres.

ἔχουσι autem est ambiguum, quomodo debeat explicari. Dubitatur enim, utrum dicat, cælum odio habuisse Saturnum, propterea quòd natos suos interfecerit: an uerò, Saturnum odio habuisse cælum, quòd cælestia sint perpetua, & nullo æuo corrumpantur.

γὰρ αὖτε δ' αὖτε ἐν αὐτῷ.) τὰς ἑνὸς ἀνὰ τοὺς ἑνὸς, potentias orbiculata serie coniunctas. Helanicus autem opinatur, Cyclopes dici à Cyclope filio Cœli, ubi tamē non loquitur de ijs quos Homerus recenset. Sunt enim tria genera Cyclopum. 1. Cyclopes qui construxerunt muros Mycenarum. 2. qui habitauerunt cum Polyphemo. 3. ipsi dii. Aliter: Zeno per Cyclopes physica interpretatione intellexit

intellexit circulares reuolutiones, illarumq; ait hæc esse nomina, Brontem & Asteropem. Argen autem esse τὸν ἀργῦτα ὑπερὸν, fulmen, quod raptim emicat. Appellant ἀργῦτος autem filios cœli, eò quòd omnes istæ passionēs circa cœ-
lum fiunt. Porro Aristophanes ille Comicus in his rerum naturalium causis illudit Socratem. Inquit enim: Quando aquæ in magna copia sursum feruntur, ibiq; pendent, tum fit stridor propter imbrẽ: quòd si grauitè in se mutuo deciderint, tum fit eruptio. Argen autem uocat ὀβριμότητος, τὴν ὀβριμὴν ἰσχυρίαν, illam uehementem inflammationem. Aliter: Tempore namq; aliquo fiunt orbiculares reuolutiones ignis ex aere. Aliter: Quando mundus cœpit in formam redigi, natæ sunt tenebræ, eæq; ab alijs rebus separate.

οἱ δὲ τοι.) Crates pro hoc uersu alium supponit, nempe hunc: οἱ δὲ ἀθάνατοι ἐν τοῖς τεύχεσιν αὐτῶν ἔσονται. hoc est: Hi uerò ex immortalibus mortales nutriti sunt gloriosi. Quomodo enim ipsos dijs similes esse affirmat, & in catalogo Leucopidarum ab Apolline interfectos fingit? Aut quòd non omnes ij qui sunt ex dijs nati, immortales nascuntur, quemadmodum inquit Hesiodus in sequentibus, Geryonem Chrysaoris filium mortalem fuisse. Fuit autem Chrysaor, Medusæ filius. Quomodo autem etiam ipsa Medusa interficitur ab Hercule, & Cerberus canis, natus ex stirpe immortalium? Aut quòd dicit pulchritudine & magnitudine illos fuisse dijs similes.

ὁ κύκλος τοῦ ἰσθαλμοῦ (sc.) pro iis. Est autem diarexis circumflexi, quem diuidit in acutum & grauem.

παράλληλοι.) Per parallelum, æque potentes intelligit.

Et molitiones in operibus ipsorum erant, hoc est, ἀπαι-
 γία. πολλὰ ἔτι ἐκινεῖται, facultates multæ & excogita-
 tiones: quod est, ualebant peritia & solertia ad facien-
 da opera. Sunt enim artifices inter deos, qui animæ do-
 minantur.

τὰς αὐτὰς ὁλομοί, ἐν ὀνοματοί.) hoc est, quos ne-
 mo potest nominare. Adducit tamen ipsorum nomina.
 Et ῥέτλην quidem primum appellat, uim mouendi, παρὰ
 τὸ ῥέτλην, à uerberando. βραχίωνν autem, τὸν ἰσχυρὸν, ma-
 lidum. Gygen, τὴν δύναμιν, facultatem. Sunt autem isti
 nihil aliud quàm uenti è nubibus prouenientes. Suntq̃
 omnes ἀπαυλῖνοι, rapaces: propterea quoq̃ ἑκατόγχερας
 appellat, hoc est, centum manibus præditos, quòd essent
 robusti. Sic Homerus Briareum uocat ἑκατόγχερα pro-
 pter eandem causam.

ὄντοι γὰρ μῆτι.) Quotquot enim ex filijs cœli & terra
 fuerunt uehementissimi, illi sunt odio habiti à bonis fia-
 lijs, hoc est, à fratribus & à parente.

ὁ ἀρχῆς.) Scilicet apparuerunt arbores, animantia
 & alia. Et rursus regnantibus tenebris, occultata sunt,
 confusaq̃ sunt omnia, neq̃ lumen apparuit.

πάντας ἀπὸ γένεσιν.) Quia non fit manifestum
 id quod odio habemus, sed fit & mouetur in tempore.

γενεμῖν.) Seleucus ἀχρυμῖν scribit. Neq̃ enim an-
 gustia premebatur siue coarctabatur, inquit, sed pro-
 pter occultatos à cœlo omnes filios mœrebat. Aliter qu-
 ρμῖν, στενωπμῖν, coarctata, anxia reddita, quem-
 admodum illud dicitur, στενὸν ὁ οὐρανὸς, læsum à
 mortuis, quòd multi fructus sint causa præliorum. A-

literi

liter: Nihil aliud dicit, quàm quòd spiritus ex coarctatione emittuntur, terra coarctata. Aliud uerò, pro-
sopopoeia est.

αἴψα ἢ πολεῖ ἀδάμαντος.) λονῆ, albi. Aut quòd multi
fructus sint caussa pugarum. ἔπειτα nunc uocat, tem-
pus messis.

παύεις ἑμὲ καὶ πρὸς ἀταδάλῃς.) Detrahit nomen
ipsorum. ἀταδάλῃς autem, πονηρῆ, nefarij, ἀπὸ τῆ ἀταρ
δάλλῃς, qui floret damnis. Aut quia ἀτάδαλον ipsum uo-
cando, magis illos mouit ad iram. Neq; enim patri iusto
inieciissent manum.

αἰνῖα.) αὐτομα, λανὰ, illegitima, mala.

ἔοι δὲ μιν.) Quia tempus latenter aduenit, ideo dixit
illud, ἐρύσσῃς.

ἔστι ἢ οὐκ ἐπὶ αἰῶν.) Opus cœli rursus uult discernere.
Sic enim cœlum fuit purum & serenum.

ἰδὲ ἐν λόχοις.) Aristonicus legit λοχοῖς, sicut θυροῖς.
Pro λόχῳ enim ille λοχῳ usurpat. cùm autem dicit He-
siodus διέτρεψεν, exprimit & quodammodo ob oculos po-
nit formam abscidentis.

φίλῃ δὲ ἀπομήδια.) μέδια dicit ἐν τῷ Ἀ γονῆς ἀρχῇ,
à parte genitura principali. Illa namque membra ab-
scidit, quæ sunt uasa seminis præcipua. μέδια autem di-
cuntur, aut ἀπὸ τῆ μέτρα τινὲ ἀναί τὰ μέσον ὅλη τῶν με-
τρῶν, quòd sint media inter crura: aut ἀπὸ τῆ μέδω, τὸ βρ-
λοβομαι, meditor, cogito. Homines enim βασιλῆες, consi-
liarij, atq; adeò omnes, ab illis oriuntur.

ἔπονται.) quia illi qui metunt, retrorsum proij-
ciunt ea quæ demessuerunt: potest uerò τὸ ἔπονται

etiam intelligi pro $\mu\iota\alpha\lambda\acute{\omega}\tau\alpha$, postmodum ut sit, post abscissionem illum reiecit patris genitalia.

$\pi\alpha\sigma\alpha\varsigma \delta' \iota\delta\iota\phi\alpha\tau\circ$.) Terra suscepit guttas, eo quod nullum semen haberet. Per uices enim semina in Græcia spargebantur.

$\gamma\acute{\alpha}\nu\alpha\tau\circ \delta' \iota\epsilon\upsilon\upsilon\varsigma \tau\iota$.) Ex genitali uidelicet sanguine disperso natae sunt Erinyes & Gigantes. $\gamma\gamma\alpha\omega\tau\iota\varsigma$ uero dicuntur $\sigma\iota \gamma\gamma\gamma\omega\acute{\alpha}\varsigma$ $\sigma\iota \alpha\sigma\iota\beta\acute{\alpha}\varsigma$, impij, terra geniti. Omnes siquidem sunt $\gamma\gamma\gamma\omega\acute{\alpha}\varsigma$, sed $\gamma\gamma\alpha\omega\tau\iota\varsigma$ $\alpha\sigma\iota\beta\acute{\alpha}\varsigma$ soli hoc nomine appellantur. Homines uero illos appellat, qui sunt iusti. Aliter: $\iota\epsilon\upsilon\upsilon\varsigma$ $\alpha\pi\omicron \delta\lambda' \delta\phi\alpha\varsigma$, à terra: $\gamma\gamma\alpha\omega\tau\iota\varsigma$ uero $\alpha\pi\omicron \delta\gamma\acute{\alpha}\varsigma$ nominati sunt. Aliter: Magnos gigantes, $\tau\acute{\alpha}\varsigma \alpha\upsilon\delta\epsilon\upsilon\varsigma \alpha\upsilon\delta\phi\alpha\varsigma$, hoc est, animosos uiros appellat. Gigantum uero nomina sunt ista: Alcioneus, Enceladus, Porphyrion, Mimas, Obrius, Phrutus.

$\nu\acute{\upsilon}\mu\phi\alpha\varsigma$.) Ex his natum fuit primum genus hominum. $\mu\acute{\iota}\alpha\iota\alpha$ autem uocat, quod una cum arboribus nata sunt etiam reliqua animantia. Nymphas enim appellat alteram generationem animantium. $\mu\acute{\iota}\alpha\iota\alpha$ uero $\iota\alpha \tau\epsilon \mu\acute{\iota}\lambda\alpha \alpha\upsilon\alpha\iota$ $\tau\alpha \pi\acute{\rho}\beta\alpha\tau\alpha$, quod oues sint pecora. Vocat autem etiam $\iota\epsilon\upsilon\gamma\gamma\iota\alpha\delta\alpha\varsigma$ & $\delta\epsilon\upsilon\gamma\gamma\iota\alpha\delta\alpha\varsigma$.

$\mu\acute{\upsilon}\delta\iota\alpha \delta' \acute{\omega}\varsigma$.) $\mu\acute{\upsilon}\delta\iota\alpha$, $\tau\alpha \alpha\iota\delta\iota\alpha$, testiculos. Non enim uult temere Venerem amplectendam esse, sed cum ratione. Recte igitur Venerem praesidem uenereorum $\phi\iota\lambda\omicron\mu\omicron\delta\iota\alpha$ appellat, amantem curarum.

$\alpha\phi\phi\circ \alpha\pi' \alpha\beta\alpha\upsilon\alpha\tau\varsigma$.) Feruorem sanguinis, spumam commixtionis, semen uenereum.

$\tau\epsilon \delta' \iota\omega \kappa\acute{\epsilon}\rho\iota$.) hoc est, in spuma commixtionis. Fingitur enim Venus nata ex mari propter humiditatem: siquidem

quidem cupido ab humiditate nascitur. Vnde etiam humidos appellamus lasciuos homines. Cithera autem est ciuitas Cypri, sic dicta παρὰ τὸ κοῦδιν καὶ κρήνην τὸ αἰσχρὸν, ὅθεν τὸν ὄψατα, quòd abscondat turpitudinem, nimirum Amorem. Aut ἰ. τὸ κῦμα, ab intumescendo. Sunt enim Cytherae, accolae maris.

ἐν δ' ἰβὺ αἰδοῖν.) τιμία, uenerabilis: aut ἀπὸ τῶν αἰδοίων, à testiculis.

τὴν δ' ἀφροδίτην.) ἀφροδίτη ὅτι διμύτης sunt idem. Post commixtionem autem terra etiam verbas produxit: commixtionem uocans imbrium ad terram.

ἀφρογύνω.) τὴν ἀφροδίτην, aut παρὰ τὸ ἀφρὸν, quòd sit spumosa: aut παρὰ τὸ ἀφραίνω, ab insaniendo. unde Euripides:

τὰ μῶρα γὰρ πάντ' ὅθεν ἀφροδίτη βροτοῖς:

Sunt stulta Veneris omnia mortalibus.

ἐνδύειν autem, ἀπὸ τῆς κοῦδιν τὴς ὄψεως καὶ λάθρα γίνεσθαι, quòd abscondat amatores, ὅτι fiat occultè.

τὴ δ' ὁρᾷ ὁμαρτυροῦ.) Recenset ea quae sequuntur Venerem. Et desiderium indifferenter, ne rei nouitate turbetur. ὄψας autem, τὸ διὰ ἰσχύος ἰσθῆναι, quòd amet propter commixtionem. ἰμπερὶ uerò, hoc est desiderium, quòd cupiditas comitetur commixtionem. Vt exempli gratia: Vidi librum pulchrum, in quo uestimentorum genera continentur, ὅτι lineamenta, aliaq̃, quibus confectis, cupis illorum potiri, ac discere ὅτι facere illa quae sunt descripta. Sic de alijs negocijs omnibus cogitandum.

γενεμένη τὰ πρῶτα.) Ipsa uerò ab initio honorem habet, quamprimum fuit nata, ὅτι adnumerata est, inquit,

dij. Qualis uerò ipsius honor fuerit, recenset, cum inquit, illam præfisse uirginis confabulationibus, & cæteris quæ sequuntur.

τὰ πρῶτα.) Primum namque excitatur conuersatio cum uirgine, postea μῦθαις καὶ γὰρ, risus, inde τέρψις, oblectatio, quam sequitur φιλία, καὶ προσέτις, amor & blanditiæ.

τὰς δὲ πατέρας.) Postquam dixit de Venere, iam descendit ad narrationem de Titanibus. Titanes autem dicuntur οἱ ἄδικοι καὶ βλάπτινοι, homines iniusti & iniuriosi, in τῷ οἰνῶσαι τὴν ψυχὴν τῷ μέλλοντι & βλάπτειν, à nocendo animæ illius qui est lædendus.

τιτάνοντας.) exposcentes pœnam à patre iniusto, in flinctu matris: aut τιμωρίαν παρ' ἐχθρῶν, pœnam dantes, unde etiam denominati sunt Titanes: aut μαγαίνοντας, stulte agentes. Aliter Titanes dicuntur παρὰ τὸ τὴν τάδεα καὶ ἐκτελλόμενα, ab extendendo & explicando: aut sicut poeta hic affirmat, ex opinione Orphei illud assumens, quòd Saturnum dij rursus punient, & regnum accepturi sunt ab eo.

τοῖς δ' ἐκείνῳ.) Ob hanc enim culpam ipse Iuppiter pœnas sumet de Saturno, eo quòd tantum scelus commiserit aduersus patrem suum.

ὅς δ' ἐκείνῳ.) Rectè ait, ex nocte illam sobolem esse productam. Sunt enim illa omnia ἀγνοίας παθήματα, ignorantie notiones. Est igitur consuetudo etiam apud hunc poetam, ut de mortuis dicat, τὴν ὅλην ὅς ἐκείνῳ. Porro per somniorum agmen, multitudinem ipsorum commonstrat, quorum alia sunt turbulenta, alia

lia fraudulenta. Illa uerò nox nulli condormiens pepe-
rit *λύρα μίλαυαν*, parcam atram, & *μοῖρας* uocat, τὰς
ἰδμυαῖσας.

τίμι δ' ὕπνον.) Somnum comitari noctem, nulli est
obscuro. Aliter: Ea namq; quæ sunt ex penuria com-
merciorum, illa faciunt metum.

ἰσχυιδας.) Vespertinas horas intelligit: per mala ue-
rò aurea, ipsa astra. Suntq; illis horis astra cura, eo quòd
ipsorum luce omnia uidemus. Per Herculem intelligi po-
test solare lumen. Hoc autem dicit, quòd adueniente so-
le appareant astra. atq; ita fingunt poetæ, quòd Hercu-
les decerpserit mala aurea.

φίπνις τε ἀνδρα.) fructum autem dicit, quòd arbor
habeat fructus potentia, si modò irrigetur.

ἡγεῖ μοῖρας ἡγεῖ κῆρας.) *μοῖρας* dicit τὰς ἐπιμυαῖσ-
ας, quæ partiuntur: *κῆρας* autem τὰς ἐπιψυχοῦν-
τας τὴν ψάψαν, quæ decretum de morte confirmant:
ταλαιπώνας autem, pœnas, quæ consequuntur ad ma-
la opera.

οἱ τ' ἀνδρῶν τε βίη τε.) Continet hic uersus argu-
mentum quoddam à maiori. Nam hoc innuit: Quòd si
etiam dii peccantes puniuntur, multò magis homines pœ-
nis afficiuntur. Et quæcunq; de dijs affirmat, eadem sunt
de hominibus intelligenda.

λαοὺν ἔπει.) redditionem factam ex animaduersione.
Homerus rem quidem gestam & factum ipsum a-
gnouit, sed non nemefin deorum. Asclepiades autem in
Tragœdijs suis, in cygnum ait mutatum fuisse Iouem, &
indignatione inflammatum.

τίμη δὲ τῷ ἑμίσῳ.) τῷ μίμῳ, conquestionem, de malis nimirum. Vt si contumelijs affeceris pauperem, hac est μίμῳ: si uero iniurijs affeceris, ibi δῖνα sequitur.

ὃς δ' ἀνὴρ.) Solent homines peccare tanquam ex obliuione securarum poenarum, propterea nocti assimilat tur ea quæ fiunt in tenebris. Latenter enim procedunt ea quæ fiunt in tenebris. Et qui decipit, ueritatē occultat.

μὴ δὲ τῷ δὲ ἀπάτῳ τῷ γῆ.) Nō dicit deceptionem quæ fit in uita, sed solam fraudem Veneris. Id quod ex præcedentibus intelligitur, ubi de Amore loquitur.

γῆρας τ' ἐλδμῶν.) Senium perniciosum uocat, quia senes sunt morti proximi.

αὐτὰρ ὅς τις πυγυρῶ.) Enumerat ea quæ procedunt ex contentione. Ex hac nāq; cædes et pugna proficiuntur.

λίθῳ τι.) Sæpe accidit ut coorta contentione, obliuiscamur nostri officij.

συνέβας.) hoc est, συνῆβας ἀλλήλους, familiares inter se esse. Nam qui legibus non præstat obedientiam, is damnis inuoluetur.

νεῖα τι.) τῷ πόσει αἱ ὕλαι, fluxum materiæ intelligit. ἀψδῶ δ' αὖτε αἱ ἀλδῶ uocat, propter uetustatem materiæ, & quod turpe est antiquos mendacijs agere. Aliter, ἀψδῶ δ' αὖ, quod mendacio non persuadetur: ἀλδῶ αὖτε, quod non dicit mendacium. Porro ij qui mentiuntur, duabus de causis id faciunt. Aut enim mentiuntur sua sponte propter aliquam utilitatem: aut quia ignorant ueritatem, & obliuioni tradiderunt, atq; eo modo inuitē mentiuntur. Aliter, τὸν ἀψδῶ δ' αὖτε intelligit eum qui non mentitur; τὸν ἀλδῶ δ' αὖτε uero, qui non est oblitus. Ignorans enim

enim siue oblitus, inuitè mentitur.

προβύτατον παίδων.) Aut propter honorem & ueritatem, aut quia ad extremam senectutem peruenerit.

αὐτὶς δ' αὖ θαύματα.) Intelligit ἀναθυμίασιν, hoc est euaporationem quæ fit ex mari, & multitudinem aquarum. Aliter, θαύματα uocat παρὰ τὸ θαῦμα παρῆεν, quod sit miraculo. φόρημα autem hoc loco appellat ambitum aquarum. Aut φόρημα, τὸ βίαιον τὸ πένον, uiolentia maris. θαύματα autem τὸ θαυμάσιον.

μυῖα τῶν θείων.) hoc est magna, ἐπίματα, amabilia, aut ἐκδύφανα, præclara τῶν propter pulchritudinem, & θαυμάτια, admirabilia. Propterea etiam fingitur in tranquillitate nauigare & lucrari. Aliter, μυῖα, hoc est, μυῖα ἰρίσιν παρὶ ἡάλλας, ualde contentes de pulchritudine: aut τίμια, ἐν δόξῃ, honorabilia.

τιλέρη.) τὰ τὰ πάντα τιλισφορεῖν, omnes fructus ferentis. Alimentum enim omnium rerum ex mari provenit. Aut τιλέρη, ἐπισίμην. Btenim nos quoque τὸς ἐπισίμην, insignes, ἐν ἡλῆι appellamus.

πρωτὸν τὸ δυνάστη τι.) Recenset nomina Nereidum, quæ nihil aliud sunt quàm species & schemata maris. πρωτὸν autem παρὰ τὸ πρότερον ἐπιβάσαν δάλασαν, quod prior conscenderit mare: aut παρὰ τὸ πρωτόν τὸ ὕδωρ πάντων ὕλης, quod aqua omnium rerum principem locum obtineat: aut δὴ τὸ βασιλικὸν ἢ γαλένιον, propter præstantiam tranquillitatis.

δυνατή.) διὰ τὸ δυνάστηθῃ, quod sit bene disposita.

Σαῖ.) διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν πλεόντων, propter salutem nauigantium.

ἀμφίρριτη.) διὰ τὸ ἀμφίβολον τῇ φύσει, propter ambiguitatem formidinis.

δωδώρα.) ἢ καλλιδώρα, pulchris donis ornata.

δίτις ᾧ.) ἢ δίσις τῶν ὑδάτων, situs undarum.

γαλήνη.) διὰ τὸ γαλῶσι πῶσαν, quod sit tranquilla.

γαλῶκη.) propter aspectum undarum.

λυμναία.) διὰ τὸ παχὺ τῶν λυμάτων, ἢ τῶν πλεόντων, propter uehementiam tempestatum aut nauigantium.

σπαῶ.) ἢ ἱπποκασθία, consequentia.

θεὸν.) ἢ ταχυτάτη, uelocissima.

θαλίη.) ἢ θάλλων διακρίνη, quæ potest florere.

ῥοδίασα.) ἔπιθυμητὴ, desiderabilis.

πανσιδία.) ἢ πᾶσι τῶν θαυμαζομένων, quam omnes admirentur.

μυλία.) τὸ ὕδρ, suauitas. Quidam enim ex nauigando magnam capiunt uoluptatem.

δολιμίνη.) διὰ τὴν ὕδριν τῇ λιμνῇ, propter iucunditatem litoris.

ἀγανὺς.) ἢ λαμπρότης τῶν ὑδάτων, splendor undarum.

δωλὸν.) propter dōna quæ accidunt hominibus.

πρωτομήδεια.) primas tenēs propter quietem & tranquillitatem.

πανόπτη.) ἢ πᾶσι ὁρῶμένη, quæ ab omnibus uidetur.

δινδὺς γαλήνεια.) ἢ δινδὺς γαλήνη, speciosa tranquilla litus. Hoc epitheton dedit occasionem iunioribus, ut inde Cyclopi amorem erga Galatream adstruerent.

ἱπποδία.) ἢ ταχύτης, uelocitas.

ἱππονία.) quæ fit ex uelocitate mentis.

λυμναία.) τὸ πρᾶν τῶν καὶ διὰ τῶν καμάτων, quæ

quæ mansuefacit & recipit undas: aut παρὰ τὸ δεικνύειν τὰ κύματα, quòd spectet undas: aut propter observationem ipsarum, ut δεικνύειν sit idem quod ἐπιτελεῖν.

ὁ σκοτεινός.) αἰσχροῦ, obscuro.

ἰαδύων.) ἄγαν πονέων, valde fluentium.

σὺν κυμαίνουσιν.) τῇ τῶν κυμάτων λέξει, τῇ τῇ καταπαύσει, à depositione uel sede undarum. Nam si, ut inquit Aristarchus, nomina Nereidum accurate colligere uelimus, erunt quinquaginta unum numero. Aliqui uero in illo quod infra sequitur, πρὸς τὴν νηυσὶν δ', ἢ παρὰ τὴν νηυσὶν, illud τι superfluum esse iudicant, ut nomen νηυσὶν, ἐπιβλήτως intelligatur. Quæ enim cogitatione prospexit omnia, uerax esse existimatur: & pater ipsius Nereus, uerax denominatur. Aliter: Voluit cessationem undarum indicare, eo quòd cessantes undæ iacent tanquam in aliqua inferiori parte. Quiescentibus igitur uentis, quies oritur & tranquillitas. Estq; hoc loco schema, quod uocant ἀναστρεφόμενον, quòd Cymodoce & Cymatolege unὰ cum Amphitrite sedant uentos.

ὁ τυφάνος δ' ἀλμυρός.) ὁ σκῆψις τῶν πλεόντων, fictum refugium nauigantium. Aut dicit τῶν ἀλμυρότητα, & τὸ μέλας, τυτίτιν, βασιλεύειν, à salsugine prædominante: ἡ αὖτε, τὸ ἀπώλυτον τῶν ἐμύλων, quòd sit li-
bera à conuersando.

λασιμύδια.) alienorum negotiorum memoria in tra-
iectu.

αὐτόνοια.) ἡ αὐτόματ' ὅς τις, mens uoluntaria.

λυσισάσσα.) παρὰ τὸ λυσιτέλειον, quòd sit commodo.

δοῦρε.) ἡ κατὰ ἀντιστάσει, pulchra retributio.

μυλάνειν.

μυλασίππας.) ὁ παραμονὴ ἃ ἐξέτι & τὸ πλῆ, persecutio
 tantia celeritatis in nauigando.

θαύμας.) Ponti filius. Intelligit autem maris miracu-
 lum. ὁ λικίσα autem, ὁ λαμπρὸς, splendor. propterea fu-
 gitur esse uxor Thaumantis, quòd ea quæ uidemus ad-
 miramur.

τίανος ἱερν.) Irin autem peperit, eo quòd iris digna est,
 quam omnes admirentur & animo cogitent. Est autem
 iris, ὁ προφορικός λόγος, sermo uocalis. Quæ namq; uide-
 mus & admiramur, ea solemus uerbis enūciare. A' splen-
 dore oritur arcus. Neq; enim iris habet propriā aliquam
 substantiam, sed est tantum quædam ὑφανσις siue appa-
 ritio. Nam quando nubes exiguis habuerit guttulis, leui-
 terq; sit condensata & concreta, & sol ex aduerso sit
 positus, reflectitur noster uisus ad Solem, & uidetur seg-
 mentum quoddam circuli in nube apparere. Sæpe autem
 in eadem nube duæ apparent irides.

Nomina Herpyiarum sunt ἰαλὴ & ὑκνύτης. ἀρπύιαι
 uocat τὰς ἀρπακτικὰς πρὶν, uentos rapaces, qui sunt à
 distributione & distractione undarum. Vnde etiam de-
 nominationem acceperunt. ἀρπύιαι Doricè corripuit. Ac
 cūsάτους enim in as desinentes, ipsi corripunt.

φίμνι.) φέμνις, ὁ ἐπιφορὰ τῶν ὑδάτων, uehementia un-
 darum. βάσις autem, τὸ βάθος, profunditas. γράων uerò,
 τὸν ἀφρόν, spumam. Cæterum magis conuenit, si scriba-
 tur ἡ αἰσθησις, ut sit epitheton ἃ καίτε, sicut etiam Sé-
 leucus scribit. Quod autem addit, in γρηῖα πολίαις, à πα-
 τὴι canas: sic intelligatur, quòd albæ fuerint, quæprimū
 essent natæ. Aut ἰστίμνι intelligit, hoc est, honorabiles.

πικρὸν.) Martium desiderium, nauticam expeditionem. Quod igitur in nauigando aliquando contingat salus, interdum naufragium, idcirco τὸν πικρὸν dixit ὠππλον, hoc est, pulchro peplo ornatam: τὸν ἰσὺν autem ἐρπύλλιον, crocei pepli, malam uolens significare. Porro τὸ Hesiodus τὸν ἰσὺν unam Phorcydum esse dicit: Homerus autem bellicum quendam deum. γερὺς autem dixit à nominatiuo γερῶ. Caterum intelligit metum seu irrequieti maris: hoc est, incertum nauigationis exitum.

ἢ ἰσπιδὲς ἀργύρου.) Hesperides uocat argutas, siue uocem habentes stridulam, quòd astra apud Gades ad musicam harmoniam mouentur, sicut inquit Aristoteles.

σθενά τ' οὐράκι τι.) Intelligit mare potens & magnum: περ μύδων uero subtilissimam substantiam, τὸν λιπὸτάτω ὁσίαν. Ita Persei appellatione intelligit Solem, πρὸς τὸ πικρῶς σόαν, τὸ τῆς ἰσπιδὲς, à uehementi impetu. Ait igitur, quòd Sol circumductus cœlesti reuolutione, Sthenun quidem & Euryaliam, hoc est, latum & immensum mare non occidat, hoc est, non exhauriat: sed Medusam ut mortalem interimit, hoc est, tenuissimā maris aquæ partem motu suo absomit. Promicuit autem ex capite illius Pegasus. Sole namq; exhauriente & attollente in aerem, τὸ ἐκπαλαιῶδες καὶ ἀναιῶδες, capitalem & uaporosam partem undarum, contingit τὸ βαρύνεσθαι ἀναρρέμενον ἐκταπνύμενον καὶ χύεσθαι, id graue, quod alludit ad uocem Pegasus. sursum ferebatur, deorsum in modum fontis destillari et fundi. μύδων, metus & sollicitudo orta ex occasione temporis: aut motus undarum, quæ distractæ sursum feruntur.

runtur. Perseus autem, sol humorem ad seipsum trahens, & quodammodo separans abscindensq;. Porro quod dicit, Hesperides natas esse ἐν μαλακῷ λαμῶνι, in molli prato, innuit in quiete id factum esse. Vbi namq; sunt flores, ibi est quies.

παρὰ πηγὰς.) per πηγὰς, hoc est, fontes, intelligunt multi niuis dissolutionem, unde natus sit equus Pegasus. Aquis enim in altum sublatis, oriuntur fulgetra & imbres. Atq; ita Chrysaor & Pegasus intelliguntur. χρυσός, ἡ λαμπρὸς ἀήρ, aer splendidus. πηγὰς & διὰ τὰς πηγὰς denominationem accepit, à scaturiginibus uidelicet, quæ sunt post niues dissolutas. πηγὸνς autem ἡ διαπύλαις τῶ χροῖν τῶν ἀρχαίωνων πλῆρ, hoc est, transitus temporis eorum qui nauigationem instituunt.

ὁ μὴ ἀποπτάμενος.) Pegasus uidelicet, qui non statim ut natus est, in coelum ascendit, sed post spaciū aliquod temporis. Distributio namq; aquarum quæ fit sursum, etiam nubes conflat & excitat.

βροντῆν τι.) Hunc dicunt portare τὰς βροντὰς, ὑπὲρ τὰς ἀστράπας, tonitrua & fulgetra. Siquidem ista ex aquis oriuntur.

γερωνόα.) Geryoneum tricipitem. Volunt aliqui tempus significari, quod tria habet capita, præteritum, præsens & futurum. Aut certè intelligere possumus Lunam, quæ etiam Hecate appellatur. Est enim dea τριμῶρος, trium formarum. Porro Geryoneus natus est ex Callirhoe filia Oceani. Stefichorus uerò addit, huic sex manus & sex pedes fuisse, eumq; facit πέντεπαις, pennis natum.

τὸν μὲν ἄρ' ἀνέειπε.) Calorem intelligit aeris. Sub hac namq; constitutione feliciter proueniunt animantia. Caterum ὄρυθια nomen est insulae ad oceanum, ubi habitauit Geryoneus, & ipsius boues.

τίρωρ' αἰετὶς.) τίρωρ, ciuitas est Argi. Sacram autem appellat, quia Cyclopes eam condiderunt. Geryoneus uero fuit Tirynthius.

ὄρυθιόν τι.) ἰρῶ, canis Geryonei, nomen accepit ἰκτὸρ ἰρῶν, ab impetu. Ita Homerus inquit:

πρὶν ἴρῃαι παρὶ νῆυσιν ποσειδῶνιᾶ πολέμοιο:

Iliad. A.

Ad naues donec celerem compellat Achillem.

Aliter: ἰρῶ nomen accepit παρὰ τὸ ἀνέρμαίν ἀπὸ τῶν ἰκτῶν τὸν ἥλιον, ab excitando solem, nimirum facientem ἰρῶν τὴν ἀνάδασιν τῶν ὑδάτων, ut sit recta ascensio undarum. δρυτίνια autem dicit τὴν ἰρῶν ἢ κίνησιν, impetum & motum. Aliter: ἰρῶν, impetum & ascensionem undarum: aut τὴν δρυτίναν ῥύσιν τῶν ὑδάτων, procliue fluxum undarum.

ἡμῶν μὲν τὴν ἡμῶν.) nympham humanam uocat, quae nullam cum deo habet cognationem, nec cum intelligentijs, aut τὴν ἀμικτὴν γνώμην, impermixtam notitiam, quemadmodum serpens non commiscetur homini.

ἡδ' ὄρυθ' ἀρ' ἀρίμοισιν.) hoc est, custodiebatur aut habitauit in Arimis. Arima autem sunt montes Ciliciae aut Lydiae, ubi est Typhonis cubile. sicut etiam Homerus tradit, cum inquit: ἀρ' ἀρίμοισιν, ἵππ' τυφῶν ἰμμερῶν δυνάτ. τυφῶν, turbulentus spiritus, qui semper corrumpit crescentia.

ἰρῶν

ἡρῆον μὲν πρῶτα.) quem suprà dixit interfectum esse ab Hercule.

In alijs οὐτὶ φαίη.) quasi, non effabilem pro dignitate: aut ὁ φαίη φονεύσιμος, qui non facile potest occidi. φαίη enim idem legitur. est quod τὸ φονεύσαι, interficere.

ἑρῆον ὠμῆτον.) Pindarus Typhœum ἑκατοῖανίφαλον appellat, hoc est, centum capitum: nos ter uerò πενήντα ἑκατοῖανίφαλον, quinquaginta capitum. Cæterum, alij Cerberum draconem esse dixerunt, alij uerò canem. Canem autem appellant custodem inferorum.

τὸ τρίτον, ὕδραν αὖθις.) bydram appellat malitiam, quam Hercules, hoc est, uirtus, interfecit. Virtus nanque omnem malitiam ualet obscurare & exterminare. Dicitur autem πολυμήχανος hydra eodem modo, quo πολυμήχανος. Aut certè delapsam aquarum aeris intelligere possumus. λίγνη autem est stagnum quoddam Argi. Porro Lernæam bydram, de qua nunc agimus, Alcæus ἰωνανίφαλον facit: Simonides autem πενήντα ἑκατοῖανίφαλον. Atq; Lernam in numerum stellarum retulerunt ueteres, quemadmodum etiam cancrum, unà cum Hercule. ὕδρην appellant, καὶ ἐν τοῖς ὕδασι διαίρεται. λίγνη autem λίμνη τῷ ἄργεϊ, palus Argorum. Allegoricè per ὕδρην, malitiam intelligit, διὰ τὸ ὑδατίζου καὶ διακχυμίνου εἶναι παρὰ τὸ χεῖ, quòd sit diffusa undiquaq;. Ac ipsam quidem λιρναίαν uocat διὰ τὸ λίαν ἀραιῶσαι, καὶ αὐξίνασαι τὴν φαντασίαν λεκίαν, quòd manifesta malitia ualde extendatur & augeatur. ἀπλήστον uerò posuit pro ἀπλήρωτον, ἀμείβετον, insatiabiliter. λούισσα, indignans, scilicet caliditati aer iratus.

δὴς ἦς.) mens prouida & firma deturbat malitiam
in suo

in suo ipsius acuto gladio, hoc est, intellectu. Deturbat autem et superat cum Iolao, hoc est, sapienti oratione, τῷ ἀφροσύνηι τὸς δάκτυλῳ, quæ exhilarat populos. ἐνέρατο αὐτὸν τῷ, pro αὐτῷ, interfecit, κατὰ χροστικῶς, ἐνέρα namq; dicuntur τὰ ἔπλα, arma; aut τὰ σκύλα, manubiæ.

Alludunt
Græca uerba
ad nomen
Iolai.

ἰολάω.) Iolauus autem filius fuit fratris Herculis. Iste quadam ex parte combussit capita hydræ. Brant enim immortalia.

ἀμαιμάκισον πῦρ.) ἀπροσπίλαστον, ἀπροσμέχυστον, inaccessum, inuictum ignem: aut τῷ ἄγαρ μαμῶσαν, per ἐπικύασιν, τὴν τῆς ἀπὸ πύλας, ignem uehementer perudentem, enecantem.

ὁ δὲ χίμαιραν ἐτικύει.) Vniuersalis, inquit, malitia perperit particularem. Ac leo quidem animum habet apertum & uehementem: draco autem callidiorem. At chimæra τὸν μέγαν θυμὸν, καὶ μέσον καὶ κινεραμμένον, animum medium & mixtum.

ποικίλιον.) Varietas Chimæra docet, eos qui elocutionem mutant, oportere aliquid melius elaborare, si consuetæ dictione uti nolint.

πύλας & ἰλί.) πύλας appellat animum commixtum, qui partem irrationalem habet commixtam rationali. βιλλοροφόντῳ autem, qui interficit mortalia, πέρα τὸν τῇ ἔρᾳ βάλλειν, à deiciendo in terram, τὸν βάλλοντα εἰς τὸν γῆν. Aliter: βιλλορεῖα appellat τὰ κακὰ βιλλοροφόντα igitur, qui nouit sedare ea quæ sunt mala.

σφίγ' ἀλφειῶν.) Sphingem intelligit, quam facit filiam Chimæra & Typhonis. Ab ipsa denominationem accipit etiam τὸ φίνειον, mons Thebanus, cui Sphinx insedit.

Bæoti autem ipsam *ἡμῶν* dixerunt. Lycus in libro de Thebanis à Baccho deductam esse contēdit: *ἡμῶν* autem esse montem Peloponnesi aut Argorum, ubi leo ille decantatus habitauit, à quo fuit primus labor Herculis, à quo etiam nomen accepit, *ἔπερ τὸ ἡμῶναι περὶ τὸς τόπους τὸ ἀργεῖ*, à pascendo in locis Argorum. Aliter: Sphinx historicè erat mulier prædatrix, & habuit multos secū, qui unà cum ipsa prædabantur. Hoc loco autem occultam malitiam intelligit.

γενεῖσι κατὰ νῆας.) *ἵν τοῖς γυναικάτοισι τόποις*, in abditissimis locis Nemæa habitauit. Est autem Nemæa nomen antri, aut potius montis.

ὑπερβύσσει.) *αὐτὶ δὲ ἔβλῳ*, ladebat. Homerus alicubi idem uerbum pro *ὑπερβύσσει* posuit, decipiebat falsis rationibus.

ῥῶλον τι.) Ex hoc apparet Hesiodum Homero fuisse iuniorem. Homerus nanque Aegyptum appellat Nilum. *ἄλκιμος* autem est fluvius Peloponnesi in Elide, qui descendit ex Asia, uico Arcadico. *ἰεὺς* uero fluvius est Cætarum. Strymon, fluvius Thraciæ. Mæander, fluvius Lydiæ aut Icariae. *Ἰσθρ*, fluvius Scythiæ. Phasis, fluvius Colchorum. Rhesus, fluvius Troiæ. Achelous, fluvius Acarnaniæ, aut Aetoliæ. Nessus, Thraciæ. Rhodius, Troiæ. Haliacmon, Macedonia. Heptaporus, Granicus, Aesopus & Simois, Troiæ. Sperus, Thraciæ. Aliqui autem Granicum, Simoenta & Penneum, Thessaliæ fluuios esse dicunt. Hermus, Lydiæ. Caicus, Mysiæ. Sangarius, Phrygiæ superioris. Lado, Arcadiæ. Parthenius, Paphlagoniæ. Euennus, Aetoliæ.

tolia. Ardescus, Scythia. Scamander, Troia. Atque in
ta hoc loco recensentur fluij numero uiginti quin-
que. Parthenius uero in Samo, etiam Imbrasis ap-
pellatur.

τῶν ἐν θυμαίων.) Peperit autem paludes, quæ una
cum sole nos nutriunt. Ea uero quæ recenset, sunt nomi-
na fluuiorum & stagnorum.

αὔρας ὑγρὰς.) αἰνὰ ῥίπται, educant. Ex qualitate
enim humiditatis prouenit alimentum solis.

οὐδὲ ἀπόλλωνι αὐακί.) Fingunt Apollini & fluuijs
abscissam esse caesariem, quod esset augmenti & nutri-
menti causa. Sol enim & ea quæ humida sunt, ad gene-
rationem faciunt.

δουρὶς.) οὐκίως γὰρ, Nelci uxor, πρυμνὸν autem, ἡ πλῆς,
traiectus. ἔραυν, ἡ αἰδοῦσις τῶν ἔραυν, sensus coele-
stium. ἰππῶν, ἡ ὀξύτης, uehementia. λαυμλόν, ἡ αἰδοῦσις,
sensus. ῥοδιά, ἡ αἰδοῦσις, floriditas, amœnitas. ἰούξ, ἡ
ἰούξις τῶν ὑποζυγίων, coniunctio iumentorum. ἰάψα, ἡ
τίχνη, ars. πασιδόν, in alijs legitur πασιδόν. πλεξάου, ἡ
πλεσμονὴ, expletio. γαλαξάου, τὰ αἰθῆρα πινύματα, a-
mœni spiritus. λυκίς, ἡ σφίς.

Sensum coele-
stium uocas
lucem, aut
calorem, aut
etiam mo-
tionem.

βοῶπις πλῆρ.) mater Tantal. Perseis, mater Aetæ.
ἀνάστ, ἡ θρασύτης, medela. ξάου, ἡ αἰδοῦσις, amœnitas.
πίβρις, τὸ πρὸ πίβρις διατῶσαι, quod sub petris uiuat. μι-
σιδόν, ἡ παραμονὴ, perscuerantia. οὐρῶπις, τὸ πλεῖον ἢ αἶψας,
amplitudo aeris. οὐρῶπις, ἡ ὑνομία, æquitas. αἰσίς, ἡ πείρος,
satietas. λαυμλόν, ἡ ὑπερβολή, exuperantia. οὐδύρις, Home-
rus οὐρῶπις appellat. σῶξ, ἡ φόβος, metus. τανύσφυρις ap-
pellatur Oceani filia, κῆτις ἢ μακρόσφυρις, quæ longa ba-

bent crura. in ἧ δὲ οὐροῦς dicitur ἡ οὐμύκκς, procera, à parte nimirum una corporis.

πολυπάρκεις.) quæ sunt undiquaq; disseminatæ. θιάς autem αὐτὶ τῷ θιάς, pluralis numerus pro singulari. Ex una enim matre natæ sunt illæ omnes. Singularum autem nomina nouerunt ἡ qui proximè apud illos habitāt.

θία τ' ἐϊλιόρ τι.) Motus ἵπβαρæ, παρὰ τὸ δῖον, à circumferendo.

κίριος &c.) ἡ κίνησις, motionis, παρὰ τὸ κινῆσαι καὶ κινεῖν, à mouendo.

ἡρι.) ἡρι & Terræ & Cæli filius. Volunt autem per ipsum rerum conditarū διάκρισις, hoc est, distinctionem intelligere, aut τὴν τῶν πραγμάτων μεταβολήν, hoc est, transitum rerum, aut astrorum reuolutionem ab ortu in occasum. οὐρυβία autem, est filia Ponti. Aiunt autem, ipsam esse magnam aliquam δύναμιν siue potentiam. ἀστῶν, τὴν γένεσιν τῶν ἀστῶν, generationem astrorum. ἀλλοτρία, τὴν κίνησιν αὐτῶν, motionem ipsorum.

πέρσιν & ἑς.) πέρσιν, τὴν τῶν ἀστῶν μεταβολήν, transitum astrorum, aut motum ab ortu ad occasum.

ἰδοῦσθαι.) ἰμπυρίας, experientia, ἀπὸ τῷ ἰδῆσθαι, ἔγναι ἰπισταῖν, à sciendo. Multa namq; opus est scientia, ut possis noscere motus astrorum.

ἀστῶν δ' ἑὸς αὐμὸς τέσσαρ.) Cum astra adhuc essent infra aurorā, tunc nati sunt ex ortu uenti quatuor. Sicut enim etiam quatuor mundi plagæ siue climata, Europa, Asia, Libya, Media.

ἀργίτῳ.) Spirat autem ἀργίτης, qui etiam Eurus dicitur, ab ortu, Zephyrus uero ab occasu, Boreas à septentrione,

trione, Notus à meridie. Caterùm Acusilaus tres uentos esse dicit secundum Hesiodum, Boream, Zephyrum, & Notum. Ait enim, Zephyri epitheton esse τὸ ἀργύρεον, quasi dicas, procellosum. Homerus ἀργύρεον dixit τὸν λευκὸν νότον, album notum. Noster autem per ἀργύρεον, τὸν ἀπυλῶτιον uidetur intelligere.

τὸς ἥ μίτ' ἀστὲρα τίνησθ.) Dixit enim in principio, ἀστὲρα τι λαμπρύνουσα, astra fulgentia. ἡ σφίγξ autem luciferus est, quod circa auroram oriatur.

τὴν δὲ κερ.) τὴν denominatur παρὰ τὸ τυγῆν, à formando. per πάλλασθαι uerò intelligit τὴν ἀνωτέρω λίσσασθαι, motum superiorem, cui aqua commixta, quosdam effectus producit.

ὡς γὰρ ἰβήλοισι.) Ista nomina Abro uocat patronymica, ὠκεανίῳ, ἀδρυπίῳ, αἰθιῳ: Tryphon autem παρὲν νυμα, hoc est, denominatiua.

διὰ μέδρα πατρὸς.) Scilicet patris consulentis ipsi, aut Iouis, aut Oceani.

θιῶν δ' ἱμυγῶν.) quia etiam iuramentū est horribile.

φύβη δ' αὖ νόις.) Puritas & splendor eius quod uidetur. νοίς autem, τὸ ἀρκτικόν, Septentrionale. Peperit autem noctem, quod ex apparente aere etiam nox gignitur, & astra. Aut νοίς, ὁ ποιητής, fabricator. φύβη autem puritas fabricationis.

κατὰ λυσιπικρίαν.) κατὰ uocatur ἡ λύβη, καὶ ἡ νύξ, obliuio & nox. Quando enim uoluptatibus indulgemus, non cogitamus de transitu huius uitæ.

ἀστρίων δυνάμει.) Motus astrorum. Nam propter motum astrorum, transcunt & perficiuntur negotia.

ῥ' ἡσίοω, solem intelligit. Oriuntur namq; stellæ & occidunt semper eodem modo.

ἰνὰ τῶν τέκνῳ.) Laudat autem Hecaten Hesiodus tanquam Bæotus, quia Hecate in Bæotia coli consuevit.

μειγὰν ἔχειν.) quòd singulis prouideat. Fatum namq; omnium eorum quæ fiunt in terra & mari, est præses: fatoq; non aliter quàm deo ipsi, uota facimus.

κατὰ νόμον ἰλάσσειν.) Nam si quis ex præscripto legum sacra facere & seipsum uolet acceptum reddere, eum oportet dijs & Hecatæ sacrificare, & proinde honorem magnum consequetur.

ὃ πρόφρων.) ὃ τι τι, casum posuit pro casu, & τιν &. Rhetores enim datiuo pro genitiuo utuntur.

ἔχοντες αἰσάν ἀπάντων.) Quia omnes fortunam appellant & Neptuno & dijs sacrificantes. Aut, quòd ex illis omnibus partem honoris habeat.

ἔσθ' ὅτι μνηστῆρες.) Vnigeniti enim sunt locupletes, eo quòd socios nullos habent: aut quia fratres non habent, & plus honoris possideant.

ὃς δ' ἰδίῳ.) Ad quem uult accedere, illi prodest, eumq; fortunat.

ἀγῶνι ἀνελούσι.) Etiam erga certatores, quibus bene uult, est benigna. Et is qui uincit, per ipsam gaudens accedit domum suam.

καὶ τοῖς δὲ γλαυκῶν.) Qui nauigant per mare, & ipsi atque Neptuno uota faciunt, ἢ copiosam prædam adipiscuntur. Contentus autem duobus epithetis, nimirum τῇ γλαυκῇ & τῇ δυοπυμῶν, non est propriè locutus.

ἰνὸς αἰῶνος ἀ' ἀγρῶν.) Adest etiam canum uenatoribus,
 & quibus male uult, illos laedit.

ἰδὼς δ' ἐν σταβυλίοις.) Adest etiam in stabulis, ubi gre-
 gis facit augmentum. Ait autem, unā cum Mercurio ip-
 sam adesse, quia etiam Mercurius curam habet pecorum.
 λαίλα uero uocat possessionem quadrupedum. λαίλα enim
 quadrupeda animantia appellantur, ἀπὸ τῆς τὰ λαίλα λα-
 τωμένης, quod segetem depascantur.

οἱ μὲν ἰνάνων.) Scilicet eorum qui sunt post ipsam, ex
 quo tempore facta est ὑπερβολή.

ἀρκάδης.) ἀρκάδης ἐστὶν mons Arcadiae, ubi colebatur
 Prometheus.

ἢ καὶ καὶ πρὸς τὴν ἰσχυρίαν.) Etiam si potentia excelleret, ni-
 bilominus fato destinatum fuit Saturno, ut à proprio fia-
 tio Ioue domaretur: propterea ille, ut hunc euentum im-
 pediret, deglutiuit suos liberos. Alij scribunt, κατὰ τὴν
 γὰρ διὰ βλάστην per patrem magnum intelligatur cœ-
 lum. Quomodo enim Iuppiter potuit decretum facere de
 Saturno, cum nondum esset genitus?

πρὸς τὴν ἰσχυρίαν.) quod ibi abundet uictus. Est
 autem τὸ λύνιον, locus in Creta.

τῶν μὲν οἱ ἰσχυρίαν.) Iouem genitum scilicet, hoc est,
 conceptum seminum. Aetatis namque beneficio augen-
 tur semina. ἢ σύνμαρκα, τὸ σύνχρησις τῶν θεῶν, deorum pro-
 cluiuitas.

ἐν οὐρανῷ τριφύλλῳ.) αὐτὶ τὸ τριφύλλον, quod hoc loco est
 ἐπιμελῆσαι, curam habere. Semina namq; indigent culo-
 tu & procuratione.

ἀντὶ τὸ ἐν ἀντρίδι.) In antro, in quod solis radij pene-

ἐλικάτος trare possunt. Hoc loco autem ἐλικάτω intelligitur ἰν καί-
alludit ad λῶ καὶ ὑψηλῶ, in cauo & excelsio.

nomen
ἐλῶ.

αἰγίον ἦρα.) Sciendum, quod etiam hic poeta Iouem
appellauit αἰγίον, quod & capra ipsum lactauit. A quo fa-
cto etiam ipsa Creta mons caprae appellatur, Græcis αἰ-
γὸς ὄρη. Item αἰγῶν, mons eiusdem insulae. Homerus au-
tem à proprio scuto, in quo insidens capra esset, Iouem
αἰγίον appellauit.

τῷ ἱ σπαργάνισσα.) Huic fascijs inuoluto, circa cor-
pus uidelicet humanum. Agathocles autem Babylonius
dicit, quod Rhea ex Præconneso acceperit lapidem. Per
hunc autem lapidem ait significari, quod prius terra la-
tuerit sub confusione omnium rerum.

ἐπιλαομένην ἐν καὶ τῷ.) Anno autem reuoluto Satur-
nus euomuit liberos suos, ex bono consilio terræ. Terræ
namq; insidiæ illæ non erant ignotæ. Primo autem euo-
muit lapidem, τῷ αἰδῶσι τῶν ἑρῶν, sensum qualitas
tum. Ac lapis quidem ille corpus fuit ex quatuor elemen-
tis compositum.

γυῖαι.) ἰν τοῖς καλαῖς, in cauitatibus, propter ineptia-
tudinem corporis. Nam anima quidem est diuina, &
non indiget præcognitione. πατρὸς αἰγῶντος autem, hoc
est, patruos uocat Cyclopes, & intelligit ipsos Gigantes.

ἑρῶν δ' ἰαντῶν.) ἰαντῶν uocat motionem cæli. λαομένην
τῷ, intelligit τῷ δόξῳ, gloriam.

ἡ δὲ οἱ ἀτλαῖα.) Super axe quodam aiunt uerti pos-
sum. ἀτλας autem est τὸ ὑποστηρικτὸν αὐτῷ, id quod ipsum
sustentat.

ἑμπεδον τ' ἐπιμυδία.) Per Prometheum intelligit
τῷ

τὴν πρόνοιαν, providentiam: per Epimetheum uero eum qui post factum sapit, uidelicet τὸ ἀπρονόητον, de quo extat illud hemistichium: *πῆχδι μὲν δὲ τι νύπιν* & *ἔγω*, hoc est, stultus factum agnouit.

αἷς ὄφιος.) Quia occultatur & delitescit pars animæ irascibilis, & qui cædem perpetrat, ab animo uincitur, atq; ita cædem facit.

ψολόγησι.) τῷ τῇ ψαύσει ἁλλώσι, quod tactu perdit, πᾶσι γὰρ τὸ ψαύειν καὶ ἁλλόμεν.

ἄνισι δ' ἁλυστοπίδασι.) Quod ligetur & uinciatur in corpore τὸ προνοητικόν, hoc est anima, quæ præcognoscit. In nomine uero ἁλυστοπίδασι abundat: erat enim dicendum ἁλυστοπίδασι.

μέσον διὰ κίονα.) hoc est, per mediam columnam ligauit Prometheus: aut, usq; ad mediam columnam produxit, & infra terram occultauit, ut sit ad partem superiorem alligatus Prometheus.

καὶ οἱ ἐν αἰσῶν ὄρεσι.) Motum rationis intelligit. Quippe in epate quidam rationis sedem statuunt: per aquilam autem intelligunt curas quotidianas de rebus in hoc mundo necessarijs & usitatis, quæ curæ tenent hominem occupatum, & consumunt animum, quemadmodum aquila consumit epar. Aliter: Per aquilam aliqui intelligunt ea quæ sunt huius mundi, quæ facile corrumpuntur: aut præcipitantiam & celeres actiones.

ὅλησι ἡμέραι.) Die namq; minuitur & detrimentum accipit pars ratiocinatrix, propter euentus obuios, & eos qui faciunt ad iram.

ὄργανος ἰκνύει.) Solem dicit occisionis esse auctorem.

rem, & solutionis huius uitæ, quem etiam Herculem appellat. Quando igitur aliquis moritur, tunc discedunt ab ipso curæ & sollicitudines. ἀλλὰ καὶ, pro τῇ δυνάμει ἀντι-
 τεισθῆναι, potentia sua auertit. Neq; enim is qui caret ro-
 bore, auxilium ferre potest.

ἐν ἀνὰ τῇ ψυχῇ.) Nam ars ad uitam pertinet. ἐν ἀνὰ-
 λία, hoc est, non inuita uoluntas, ad Iouem, ne uidelicet im-
 becillitatis alicuius notam ipsi iniiciat. Dixit igitur, ἐν ἀ-
 λυγίᾳ, non infcio Ioue : qua ratione ipsi maiorem lau-
 dem conciliat.

ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.) Homo namq; contendebat deo si-
 milia facere.

ὅτι καὶ ἄνθρωπος.) Deus enim mortalis est homo. Nam
 quando iudicabantur dij, discernebantur deus & ho-
 mo. Est autem μαντινῶν ciuitas Argorum, quæ aliquan-
 do Sycion appellabatur. Intelligit autem παρὶ μάντις
 ἰσὺς τῆ δυνάμει καὶ ἀντιτάσσεται, de prolixitate uitæ deorum
 & hominum.

ἵνα καὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἀνὰ τῇ ψυχῇ.) hoc est, pro i-
 gne, aut pro uita calibe. Aut hoc dicit : Neque ca-
 lebs aliud habet malum, quàm quòd in senectute
 à liberis non nutriatur. Aut sic : Bonum quidem
 est non contrahere matrimonium, sed malum ca-
 rere τοῖς γυναικῶσι καὶ ἀνὰ τῇ ψυχῇ, liberis qui pa-
 rentes senes alant, & succedant in possessione bo-
 norum.

γυναικῶσι.) ἀλλοτρίοι, peregrini, aut ij qui sunt à longino
 quo cognati, qui solent heredes fieri domo carente libe-
 ris. Scribendum autem hoc modo : ἐν ἵσῳ ἵσῳ τῇ δυνάμει καὶ
 ἀνὰ τῇ ψυχῇ.

ἀγαθόν, bonum non habet æquale damno. τὸ ἐμμελὲς αὐ-
tem superfluum est.

ἀτρεπὴρὺς γένεθας.) dura, difficilis, ἀπὸ γένεθις γένε-
ας, à generali natiuitate.

ἀνάνης.) Prometheus ὁ μολύβδῳ, qui neminem
iniurijs afficit: aut ὁ λαμβάνει μὴ δυνάμενος, qui non po-
test malo affici. ἀνάνηςσιον autem est mons Arcadia, ubi
colebatur Prometheus.

δύοι περιγῶν ἐν δόμῳ.) Circularis cœli reuolutio, quæ
fit circa axem.

ὀρεῖαν.) τὴν ἰδίαν αὐδραδίαν, suam fortitudinem.

ἀγώμην.) θαυμάσιον, admiratus, propter stupen-
dam conditionem naturæ. ἀγώμην uero δοκίμην
aut φθινύην, inuidens, aut ἡπαισίνην, per terre-
factus.

ἐκείνῳ.) circa ipsum erant, aut sedebant.

πραδμοσίῳσι.) ταῖς βολαῖς καὶ ταῖς γνώμας τῆς δι-
κας, consilijs & sententijs iustitiæ. Nam Terra di-
xit ipsis, quod unā cum illis uincuntur Titanes. In-
telligit autem continuum & perpetuum motum cœ-
li. neque enim quiescit cœlum, currens ab ortu in oc-
casum.

δύοι γὰρ μάχαι.) pugna deorum cum Titanibus.
Simpliciter diuisam significat naturam, quæ non eiuſ-
dem est studij, intelligentem uidelicet & corpoream. Il-
li quidem ab Olympo pugnabant, nec unquam defece-
runt: hi uero ab Othry, unde est τὸ ῥοτὸν καὶ ὁ ῥόος,
fluxus & caducus rerum status. Pugnauerunt autem de-
cem annos, quo significatur diuturnam fuisse pugnam.

Est enim

Est enim denarius numerus, maximus. Propterea etiam totidem annos de Helena Troiani & Græci pugnarunt.

ἴσον ἢ τρία & τέταρτο.) Neque enim uictoria diuinorum ad fluxa & caduca eiusdem generis contingit, sed sunt inæqualia ea quæ pugnant. Oportet autem superari ea quæ sunt inferiora, ab æquali & eo qui est eiusdem generis, ut uera possit dici uictoria. Propterea etiam Briareus & Cottus unâ cum Gyge assumuntur ad uictoriam æqualem. Cælum enim cum sit corpus, & propterea diuisibile, sed incorruptum manens, sicut dicunt quidam, superauit caduca corpora: id quod conuenienter dicitur. Et sic contigit uictoria, corporum ad corpora, sed non incorporeorum ad corpora. Hæc enim non esset uictoria.

ἀλλ' ἐν δὲ λίσσιν.) Quando, inquit, effecit ipsos participes sortis decorum, Briareum uidelicet, Cottum & Gygen.

τὰς δὲ τοῖς αἰθέρι τοῖς.) perpetuitas data est cælestibus corporibus. Et sic uincunt alios Titanes, separatam uidelicet naturam.

μνησάμενοι φίλων.) Mementote, inquit, quod in tartarum detrufos seruauerim & reduxerim in lucem.

ἐν ἀδάντῃ,) ἐν ἀσύντῃ, ἐν ἄγνωτῃ ἑμῇ, quæ non sunt talia, ut non possint intelligi. Sed sunt γνωτῇ, cognoscibilia. ἐν ἀδιδαντῇ, ἐν ἀφανῇ, non obscura loqueris. Et, inquit, scimus, quod omnium rerum cognitionem habeas, & comprehendis omnia.

ἀτρεκέτῃ.) σπουδῇ, assiduo, prompto animo. Aliter: ἀτρεκέτῃ, ἄγαν τίσαντῃ, προθύμῃ, ualde intento, propenso.

Hæc

Hoc est: Duro & potenti atq; immutabili animo propul-
sabimus uestrum imperium.

μαρνάμενοι τιτύσι.) Assumpsit deus, inquit Plato, hoc
uniuersum ita confusè & inordinatè positum, idq; in-
certum ordinem redegit: atq; hæc est illa pugna elemen-
torum. Titanes enim nihil aliud quàm hoc significant,
uidelicet τῶν πλεμύσεων καὶ τῶν ἀταξίων, confusionem &
obscuritatem.

ὃς ὤμων ἐπίφονον.) pro ἐπιφόνισον. ex ὠφονα enim,
tempore præterito, sit ὠφύκω Doricè: & similem præ-
senti accipiens characterem, sit inde præteritum impero-
fectum ἐπιφύονον.

προσφονίως.) προσδύμους, promptè & manibus & po-
tentia, simul apparebat opus ipsorum: hoc est, & robo-
ris & artis.

οὐίμενος.) A fundo autem motus & concussio, Gra-
cis οὐσιμός, fiebat propter ingentem sonitum pedum i-
psorum. Ita sanè aduersus se inuicem iaculabantur telis
gembunda.

ἐνταρ ἄμα.) οὐδίως, illico, ἐν τῷ οὐσίγγυς, ὥς ἀπὸ τῷ ἐντῷ
μαί. ἐνταρ, ἐν τῷ ἐντῷ, ταχίως, celeriter. Aut pro ἰγγύς, hoc est,
propè, ab eo quod inde sequitur: quia ille qui accedit, sit
alieri propinquus. Vtuntur autem hac dictione Tragici.

ἀσπὶς δ' αὐτὰ.) hoc est, uidebatur ipsi se uidere ex ad-
uerso, aut apparebat uidentibus hora illa, non audienti-
bus, ut quādo cælū irascebatur terræ, talis erat confusio.

ὃ καὶ ἔρποντο μένος.) ὃ γὰρ ὑπὲρ μένος, terra diruta,
aut ἐκ μένος, perseverante, aut πλετομέος ὑπὸ τῷ
ἔρποντι, percussa à cælo.

σὺν δ' αἰμί.) *Venti autem terræmotus & pulve-
rem excitabant, & sonitu unâ facto omnia turbabant.*
ἔτι δ' αὖτε ἀπ' αὐτῶν, θόρυβος, ψόφος, stridor, strepi-
tus. Id quod propter obscuritatem dicit. ἔτι γὰρ ἐν
διὰ τῶν ὠτρυνόντων, clamor qui ferit aures. Scribitur etiam
ab aliquibus hoc loco λήθαρος, & significat etiam ipsa
dictio τῶν θόρυβον, strepitum.

πρὶν δ' ἀλλήλοισι ἐπ' ἵκοντο.) *ἀντιτάμναι, insurgen-
tes, impediētes se mutuo.*

μάχην δ' ἐμῶν.) *Duxit metaphoram ἀπὸ τῶν ἐδυσσο-
σῶν. Homerus:*

Iliad. 2. *ὡς δ' ὅταν ἰδυύσῃσιν ἴχθυι βίῃ δ' ἐν γυνῆσιν
δοχμῶν, τότε προϊῶσι μογασέουσιν ἀλάθυσιν.*

Hoc est:

*Quales sæpe solet mulier sentire dolores
Parturiens, scævæ quos mittunt Ilithyiæ.*

τίσιν ἐν ὅσῳ τῷ γαίῳ.) *Hic poeta opinionem homi-
num sequitur, non accuratam rei veritatem.*

τρίτοιχα.) *triplici ordine circum eundem. Aut τὸ τρι-
τοιχῶν pro πανταρχῶν, multiplici ordine. Supra quidē tar-
tarum posita est terra & mare, ibiq; quodammodo con-
tinentur radices mundi. metaphora sumpta à plantis.*

τοῖς ἐν ἐξίτῳ.) *deficit hic particula διὰ, ut sit διὰ
τῶν τῶν ριζῶν ἐν ἐκβάσει, ἢ περὶ τῶν, per has ra-
dices non patet exitus.*

ὅρας δ' ἐπ' ἵκοντο.) *propterea vocatur ἐπιστάτης, ἢ τῶν
γῆν οὐσίχων, qui terram in se continet.*

τάχῃς ὃ περιέκλειται.) *comprehendit in longitudine &
latitudine. hoc vocat utrinq;.*

ἴστα

ἰδαὶ ἢ γῆρας λόγῳ τῷ.) Ibi ira deorum expectat delicta & probra hominum. Oportet autem intelligere, quòd illi extra muros custodiunt Titanes, neq; sub his Titanibus debent intelligi ipsi habitatores.

ἰδαὶ γῆρας δὲ οὐρανῷ.) Ibi terra, cœli & tartari, adeòs que omnium rerum principia & fines continentur. Habent enim ista omnia certum quoddam principium, estq; tale quippiam aqua, quæ est ἀρχή, ex qua procedunt omnia.

ἔστιν ὡς τῶν ῥιζῶν.) Deficit hic διὰ, ut sit, διὰ τῶν ῥιζῶν ἢ τῶν ῥιζῶν ἢ ἀρχῇ, ex istis radicibus omnium rerum principium procedit: inde oriuntur, & ibidem finiuntur.

ἰδαὶ ἢ γῆρας.) Quia obscurum est principium & finis illorum, nec aliquis uno integro anno posset ad profunditatem peruenire, si modò ualuerit assequi terminum aquæ, sed à uentis circumfertur. Deficit autem τὸ τίς, ut fiat ἰδὲ ἀπὸ τῆς.

ἐν τῇ νύκτι σπινθήρ.) Propter noctem horribiles domus ibi teguntur nebula. Iuxta hos domos, fabulantur filium Iapeti humeris suis cœlum portasse. Vbi nox & dies, dum separarentur, se inuicem salutabant, sibi mutuò obuiam facti.

τῶν ῥιζῶν δ' ἰανίλοιο.) Ante domos, scilicet Noctis. Apud Homerum quoque idem legitur, ἔχουσιν αἱ τὴν νύκτα αὐτὴν, nimirum ipsum columnas sustinere, quæ cœlum cum terra coniungunt. Est autem illud ἔχουσιν, idem quòd ἰδὲ μάλιστα ἀφ' οὗ, dignum cura censet: aut φνῆσθαι, custodit, quemadmodum alio quodam in loco usurpatur idem uerbum

uerbum: *καὶ μοι κῆπερ ἔχει πολυδίνδρεια*, custodit mibi hortum multis arboribus consitum. Hesiodus autem hoc uerbum intellexit pro *κατέχει ἢ φέρει*, sustinet.

ὕπν' ἔχει δ' ἀνάη.) Somnus & mors. hæc quidem detinet homines perpetuò, ille uerò ad exiguum tantum tempus.

ἐνθα θῷ.) In domibus scilicet Noctis. *χθονίς* autem intelligi potest etiam pro *τυγρᾶ*, molesti, horribilis. Sicut Anacreo usurpat: *χθονίον δ' ἑμαυτὸν ἔργον*.

δυνὸς τῷξ.) terribilis ijs qui committunt periurium. *δυνὸς θις*, dea tristes, quòd periuros torqueat.

μακρῆσι π' ὕδασι.) ταῖς μεγάλαις, magnis, quia sub petris est aqua.

ἕϊσι περ ἀργυροῖσι.) per ἀργύρου & impossibile hæc dicuntur. Neq; enim illæ columnæ attingunt cælum, inde usq; à tartaro. Aut intelligit *τὴν ἀνάδυσιν*, hoc est, distractionem aquæ in cælum usq;.

θαύμαστος.) Nomen pro aduerbio. *παῦρα* autem posuit pro *δαιράναις*, raro. *θαύμαστος*, διὰ τὸ θαῦμα ἑμπεῖαν, quòd efficiat miraculum.

ἰὼν δ' ἐπὶ πύλῃσι γαίης.) Terræ & maris radices in tartaro. Propterea Iris per mare in tartarum dimittitur.

ἐν χερσὶν ἑσθλῶν.) ἑσθλῶν, cyatho, sextario.

πολυώνυμον.) τίμιον, uenerabilem, aut ἱεροῦ, celebrem, aut multoties à multis nominatam, propter iura menta, aut quòd est in multis locis.

πολλὴν δ' ὑπὸ χθονὸς.) Aqua Stygis ut plurimum infra terram fluit latenter per Oceanum.

ὅς μ' ἐν ὕδασι.) tāquam per canales occultos transit ad peo

ad petras, unde etiam apparet. Habet autem illa Stygis aqua partē aquæ Oceani, ut uniuersa Oceani aqua decem partes habeat, cuius una pars Stygis aquam efficiat.

ὁ δὲ ποταμὸς ἀμβροσίος.) Describit hominum impiorum pœnis, quæ enarrando assequi non possumus.

ἀσπορ.) non accedit ad cibum deorum, ἀσπορ pro πᾶσι σπορ, propius.

ἐννέκιστος.) propterea longis morbis detinentur & torquentur impij, quia sæpe accidit, ut multi propter breuem uitam, statim liberentur à malis. τὸ δὲ ponitur pro γῆ: ἀπομυρίσται autem significat τὸ ἀποχωρίσται, relegatur.

δινάτω.) Spem facit mutationis hys qui iniuste agunt.

ὄγυγιον.) τὸ παλαιόν, antiquum ab Ogygo primo rege uetustissimo. Potest etiam pro magno intelligi.

ἄλλῃ: μὲν γὰρ φησὶν ἄλλοι.) Interdum quidem loquebantur, ut etiam dij possent intelligere, interdum ad se inuicem, interdum non item, sed ἀνατάλλεως.

ὄραο ἀράγῃ.) ἁρᾷ, mali, aut ἀπέρι, dubij. Ionicè in ἄραγῃ & antepenultima acuitur. Nomina enim quæ ante finalem & &, diphthongum αω habent & mouentur, illa acuiuntur: ut ἀράγῃς, ἀμαράγῃς. ἄραγῃ & autem graui tono scribitur, propter pleonasmum τῷ α, ex dissyllabo τῷ αράγῃ factum. Quæ autem non mouentur, nec formant ex se fœmininum genus, illa acuiuntur in antepenultima: ut ἰνιδάγῃ, nomen ciuitatis: ἄργαα &, νήταγῃς. Notandum ex his, quòd θησαυγῃς acuiatur.

φλόξ ἢ κεραινωδίντος.) Aut fulmine iecto rege, scilicet Typhoeo, rececit flamma à rege, hoc est ioue: profiliabas autem eo per fulmen tacto ad montes, & disparuit.

quæ sunt eruptiones quæ fiunt ex uentis. Executiuntur enim ex calido aere.

αἰδῆς.) τὰς ἀγῶνις, opact saltibus, aut quas obscurauit flamma. αἰδῆς enim idem est quod τὸ ἀφανὶς, obscurum et quod uideri non potest, tanquam αἰδῆς: unde per pleonasmum litera π fit αἰδῆς. Nunc autem τὴν οὐρανὴν uinculo intelligit, hoc est, umbrosum uiretum.

χάβη.) χαβῆτις, & fuforij. χῆαν, instrumentum, quod spiritum emittit, φῶσαν uocatum, intelligit.

ζέφυς ἀπὸ βορρῆς.) Burus ab ortu spirat, Zephyrus ab occasu, Notus à meridie, Boreas à septentrione. ἀπὸ βορρῆς idem est qui aliàs ἀπαιάντης appellatur, quem Burum nuncupat.

μαλ' αὐγῆς.) Ventiles leues & uani, ut sunt Cæcias, Tbraeias. Aristoteles enumerat duodecim uentos.

αὐτὰρ ἰνὰ πᾶσι βίον.) hoc est: Quando post uictoriam turbulentorum uentorum, uita palmam obtinuit. βίον posuit pro uinulo.

δῖο μῆτιν.) μῆτις appellatur, quod talem habeat potentiam, ut possit mutari sicut libet. Iupiter autem seducens ipsam, et acerbā faciens, deglutit ipsam, et quidem prægnantem. Cæterum Cælum & Terra ipsi hoc consiliū dederunt, ut ipsam deuoraret, ne uidelicet is qui nascitur ex ipsa, fortior fieret: id quod fato decretum fuerat.

ὄψας.) Tropicas horas intelligit, ἀπὸ τῶν ὄψεων, quod est, obseruare, custodire. Sunt enim custodes humanorū operū. Porro tres enumerantur. & ὀψιπύλαι, quod dona Iouis per totum sunt dispersa orbem terrarum. Et propterea postrema floret, quod eum qui accipit dona, oporteat ipsa custo-

sa custodire & efficere ut floreat. θάλλαα, quòd florēt
uita nostra, ijs quib. est opus, nostra ope adesse debeamus.

ἔρπασον.) Quidam raptant esse dicunt ex Sicilia, Ba-
chylides autem ex Creta, Orpheus ex locis circa Ocea-
num, Phanodemus ex Attica regione in saltibus Demaea.
Hoc autē innuit, quòd terra inuita in se recipiat semina.

λατὸ δ' ἀπόλλων.) Latona Ioui commixta peperit Ap-
pollinem desiderabilem supra omnes alios deos. Alitem
Hyperbaton est. ὁ λῆθς, hoc est, obliuio, mater Apollinis
esse fingitur, quia musicus obliuiscitur omnium malorū,
quæ contingunt in uita.

ἐρασιόντων.) τῶν εἰκέντων τὸν ἐραόν, qui cælum inhabi-
tanti aut ἐραὸν ἀπορόντων, ex cælo oriundorum.

ειυλαδοῖσι.) propriè εὐλαδῶ est ὁ ἐν κυναισίαις βέρυ-
ος, clamor in uenationibus, quæ sunt per canes.

ἡγυιάδιμος.) τὸν βέρυος ἡγύσαρ, quæ tumultum exci-
tat.

ἀγύσαρ.) ἀγύσαρ στρατὸρ, quæ ducit exercitum.

ἦρ δ.) Hic noster primus dixit, Vulcanum ex sola
Iunone esse natum: Homerus autem ex Ioue & Iunone.

ἐκ πάντων τέχνησι.) Ambiguum, utrum dicat, à sin-
gulis dijs esse institutum in artibus, aut præ cæteris omni-
bus ornatum fuisse artibus.

μαῖα τέκε.) μαῖα filia Atlātis, ὁ μὴ κατ' ὁρίαν γενεαί,
assidua inuestigatio, genuit Mercurium, hoc est, τὸν λό-
γον, orationem. Oratio nāq; res diuinas in lucē profert.

ἐλαμύνει δ' ἄφ.) Verna constitutio generauit solem ue-
hementiorem. Notandum, quòd hoc loco fiant duarum
syllabarum apocopa. Porro sequētes nouem uersus reij-

ciuntur. Est enim institutum poetae genealogiam indicare ex utrisq; dijs natorum.

νῆκυιαν τε καὶ αἰθήραν.) παρὰ τὴν αἰθήραν τὸν ἄριστον, à mouendo intellectū. Intellegitur per Circen à διακρίσει τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν. φαρμάκων, distinctio bonorum & malorum pharmacarū; aut à διακρίσει τῶν ἰσίων, transuectio solis: aut à ἀπογείσει τῶν βόσκειν, generatio-nes herbarum.

δωμῆτις μὲν πᾶσι.) Quando ad suum statum uenit mundus, tunc coepit terra elaborari & coli, atq; πᾶσι in cultu, crescere in agricultura. propterea etiā in Cre-tā id fieri inccepit, quando nimirum àς ἀνέστησαν, hoc est, ad temperiem uenerunt astra & elementa, mixtaq; sunt lasio. à δωμῆτις ἀπὸ τοῦ ἰσίου, quod est ἰσχυρίζεσθαι τὰ σπέρματα, ab immittendo semina. Aptē autem dixit, πᾶσι esse filium Cereris & lasij. Quia cum qui laborat, co-mitantur diuitiae. δωμῆτις enim est terra, ἰσίου & autem agricola. Itaque congressi. finguntur in agro siue nouali-ter profcisso.

ἁρμονία δ' ἀρμονία.) Harmonia peperit Cadmo Ino, Semelem, Agauen & Polydorum, quem etiam ὠιδῶνα quidam appellant. Appellatus est autem ὠιδῶνος, quod in nuptijs Cadmi & Harmoniae dij munera sua distri-buerunt.

ρυφονία.) intelligit pluuiæ distributionem, quæ fit ex terra. Tripliciter autem formatur hoc nomen: à ρυφῶν, à ρυφῶντι, & à ρυφῶντι. A quibus proinde diuersi sūt casus.

μακεδονία.) A quo nomen accepit Macedonia, ut ap-pellāretur

pellaretur ἠμάθι. Narrat autem Pherecydes, ab Hercule interfectum esse Emathionem, sed eo tempore cum abiret ad aurea mala.

ἦν γὰρ ἀνὰ πρὶν ἁμὶν.) Fecit illum quasi deum in ipsis sacris templis, constituens ipsum sacerdotem obscurum, neque enim apparet mori. Matutina stella, quæ diem Phæthontem adducit, est ipsa Venus.

νοσφόρος νόχμος.) hoc est, ἀφανὴς, λαθραίον, obscurum, occultum adituum. Archelochus autem scribit νόχμος, οὐκ ἔν τῇ μυχῷ, τῇ ἀδύτῃ προφάνοντα τῇ νύκτι, quod in occulto recessu Cypri appareat.

πενήλας αἰθλας.) intelligit pericula quæ contingunt in mari, & disjunctionem taurorum, item detrimentum eorum quæ fuerunt seminata.

φιλυγίδης.) πατρὸν μῦθος Chiron ita appellatur, filius Philyræ.

μῆλας διός.) ἀντὶ τοῦ πᾶσι πηγόμεναι, hoc est, Iovis nomine intelligit fatum, ex quo pendent omnia.

ἄρεος, ἢ δὲ λατίνου.) Latini populi sunt Italiæ: ἄρεος autem τὸν ἀμύμονα, hoc est, inculpatum. Horum posterī ad interiores partes sacrarum insularum habitant, ad regionem Tyrrheniam, ubi Circe suam sedem habuit. Dicuntur autem illæ insulæ Eleetrides.

FINIS THEOGONIAE

Hesiodi.

τ 3

RBRVM

RERVM AC VERBORVM IN
hisce Annotationibus memora-
bilium INDEX.

A Ccentus tres	14	Aeolides insulae	169
Achelons	242	Aeolus quis fuerit	169
Achilles nocuit to-		Aeolus, Cumaeus	3
ti Graeciae	94	aequinoctium quando fiat	
aciei forma descripta ab	144		
Homero	7	Aeropus quis fuerit	20
Aeusilaus tres uentos facit		ἀερπίπτης	191.
245		ἀερπίπτης quid	108
adamus 70 eiusdem dua-		αἰγίον & quid 55.145.248.	
ritia.	ibid.	αἰδώς quid	78
ἀδωνίς	132	αἰώνιος	173
adulterium allegoricè pro-		Aeschylus praefertur Eurio-	
hibetur	182	pidi	130
ἀδύτης	108	Aeschyli uersus	63
ἀεργαῖα plura significare		Aeschynes, tympanistriae	
29		filius	5
agriculturam quis inuene-		αἰσχύνος quid	78
rit.	18	αἰσχύνος & αἰδώς distin-	
Aegyptus cur abundet aro-		guuntur	105
matibus	128	αἰσῶς quid	136.207
Aegyptum Nilum uocari		Aesopus, famulus	5
242		aestus cur idem uocetur	
Aeolica dialecti proprie-		131	
tates	32.80.86.90.	etatum hominis enumeratio	
172		107	
		etates	

I N D E X.

etates tres significari per	ἀμφιγυῖαι	50
dolium 115	Amphion	214
etates mundi 57	Anacharsis, Scythia	5
etatis primæ mundi status	ἀνὰ γῆν	207
36	ancipitem quid faciat syllā	
Actoli & Arcarnanes ma	bam	138.140
li uicini 111	angelorum nomen	216
ἀκρόπολις 247.251	animi partes tres	28
ἀκρίνιον & παῖσις 155	animam etiam dæmonem	
ἀκρίς, ἀκρίς & ἀκρίς 50	uocari	28
ἀλαπάλας quid 78	animæ mortuorum ubi ha	
ἀλάπαδ & herba 78	bitent	75
Alcmena 196	animalia ex terra posse ge	
Alexandrium ex se odorem	nerari	36
emississe 128	ἀνὰ 136 apud Græcos	
allegoriam, præcipuum es-	quinq; significat	23
se iudiciū poetarum 3.21	anni partes quatuor, &	
ἀλλοπελαῖα 177	earum initia 143 tem	
Alpheus 242	porum munera	51
altitonans fatum quomodo	annonæ caritatis quibus de	
dicatur 24	causis fiat	92
altare hominis 67	ἀντιπῆσις	115
Ambrosia quid 147	ἀντιστροφή	66
amicitiæ species 177	ἀντιποσότης	217
ἀμύγες & ἀμύγες distin-	ἀπάλαμπος quid	27
guuntur 124	ἀπαλχρῖσις	149
amor cur ignis dicatur 221	ἀπάρη cur terra dicatur	
Amphidamas, rex Bubæ	72	
6.171	apocoparum exempla 150	
	7 4	
	Apollo	

I N D E X.

<i>Apollinis propria</i>	211	<i>ἀπρίστus</i> epitheton Zephy-	
<i>Cæsaries</i>	243	<i>ri</i>	245
<i>ἀπρίστus</i> quid	55	<i>Argiui unde originem tra-</i>	
<i>ἀπρίστus</i> quid sit	194	<i>xerint</i>	206
<i>ἀπρίστus</i> quid sit	28.218	<i>Arion, nomen equi</i>	201
<i>ἀπρίστus</i>	28	<i>Arima quid</i>	239
<i>ἀπρίστus</i>	177	<i>ἀπρίστus</i> quid	136
<i>ἀπρίστus</i> unde	229	<i>Aristoxenus Musicus cita-</i>	
<i>Aquarij signi observatio</i>		<i>tur</i>	105
158		<i>ἀπρίστus</i> quid sit	112
<i>aqua quæ sit optima</i>	165	<i>ἀπρίστus</i>	199
<i>aquam esse principium ele-</i>		<i>ἀπρίστus</i> unde sit	126
<i>mentorum</i>	219.220.222	<i>Aroe, uicus Achaia</i>	31
<i>aquarum iudicium</i>	162	<i>ἀπρίστus & ἀπρίστus</i> distinguo	
<i>aquilini pulli</i>	2	<i>tur</i>	139
<i>araneus quando maxime</i>		<i>artes esse uirgines</i>	48
<i>laboret</i>	191	<i>artes per ignem inuentas</i>	
<i>ἀπρίστus & ἀπρίστus</i> distins-		42	
<i>guuntur</i>	142.191	<i>ἀπρίστus</i> quid & unde	161
<i>aratio quo tempore debeat</i>		<i>Arxippus, rex Athenien-</i>	
<i>fieri</i>	118.124.125	<i>sium</i>	6
<i>Aratus quatuor Musas enu-</i>		<i>as desinentia uerti in os</i>	48
<i>merat</i>	13	<i>Ascolia festum Græcorum</i>	
<i>Arati hemistichium</i>	74	114	
<i>Arcturi fabula</i>	154	<i>Askra ubi sita</i>	4
<i>ortus</i>	154	<i>Ascræ incommoditas</i>	169
<i>Ardeus</i>	242	<i>Aspasia Periclis</i>	90
<i>ἀπρίστus</i> unde dictū	55.87	<i>ἀπρίστus & ἀπρίστus</i> distingui-	
<i>ἀπρίστus</i>	48	<i>tur</i>	131
			astri-

INDEX.

asterismorum numerus &	122	aucem contristatam non ea	156
nomina	122	nere	156
Astræus	244	Aulis	170
ἀστρον	154	aurum rubiginis expers	57
astrorum efficacia	108.	57	
245 motu omnia desin-		auri hostis	58
gnari 27 segmenta		aurum tribus modis proba-	
duodecim	122	ri	2
astronomiæ opus à Lino		αὐτίς	71
contextum	18	axillas non canescere	77
ἀστὺ tria significare	217	axis quid sit	132
Astypalæa, in Samo	10	B.	
ἀστυπάλαια duo significare		B Acchum etiam Osiri-	
60		dem dictum	14
ἀσθὺα quid	51	βαρύνεσθαι	52
ἀστρονομος	73.97	βάσις	2
ἀστέρας	67.227	Belleropho	208
ἀστέρας quæ sint	91	Bellerophontis allegoria	
Athenarum encomiū	130	241	
ἀτλας quid 248 duplici-		belli epiteton	87
ter flecti	121	bellicosorum descriptio	198
Atlas cuius filius fuerit	118	Biblinū vinum quale	160
Atlas historicus	120	βίος sex significat	29.169
Atlantis fabulæ allegoria		boreæ uehementia	148
119 filij & filia	119	boues nouem annorum u-	
Atlantem sustinere cælum		trum idonei	135
255		βριάρης quid	136
Atticos esse aspiratores	71.	Briareus	226
138.144		βρωμὴ quid	69
		r 5	βρωτὴ

INDEX.

<i>Apuli quare dicantur bo-</i>	<i>Chrysaor</i>	238
<i>mines</i>	<i>Chrysopolis herba</i>	2
<i>brumalia</i>	<i>circumscriptio</i>	53
<i>Brumus.</i>	<i>Cithera quid & unde</i>	229
	<i>Clius Musæ duo filij</i>	15
	<i>coelibis uitæ incommoda</i>	
		250
C	<i>Cælum uincit Titanes</i>	252
<i>Aicus</i>	<i>cælum appellari floridum</i>	
<i>Caij Iulij Cæsaris his-</i>		224
<i>toria</i>	<i>Coinbi figmentum</i>	100
<i>Callimachus citatur</i>	<i>Columnæ Atlantis quid sint</i>	
<i>Calliope cur præstantissi-</i>		119
<i>ma</i>	<i>comicorum indicium</i>	3
<i>Calliopes filius quis</i>	<i>comparatiui abusus</i>	71
<i>canicis unde contingat</i>	<i>Conon mathematicus</i>	120
	<i>contentis bona cur dica-</i>	
	<i>tur ex Nocte orta</i>	27
	<i>contentionis malæ proprie</i>	
	<i>tas</i>	28
	<i>contentionum duo esse ge-</i>	
	<i>nera</i>	25
	<i>conuiuij publici laudes</i>	
		178
	<i>Cottus, Gigantis nomen</i>	
		226
	<i>de Creatione hominis opis</i>	
	<i>nio Ethnicorum</i>	35
	<i>Cretæ nomen</i>	248
		Climena,

INDEX.

Ctimena, uxor Hesiodi	8	stirpem mortalem fuisse	
cuculus exultat	145	se	225
Cuma situs	3	Αἰπύον quid	136
Cumas esse plures	169	Αἰπυόχως	176
Cyclopes unde dicti	224	dextra partes coeli quae	
Cyclopus tria genera	224		123
Cygnus Martis filius	196	διάντης quid sit	48
cur interfectus	199	diametrum esse triplam cir	
Cyrum fuisse mulum	39	culi	133
χάλκῳ unde dicatur	68	dialecti quatuor	14
χάρις unde	220	dialectorum proprietates	
χαρμόδωρ	206	cognoscendas esse Gram-	
χαρμόδωρ qui sint	78	matico	129
χῆρῳ unde nomen accepe-		dies mensis qui optimus	
rit	53		188
χρῆς qualis sit uestis	151	dies discernuntur	196
χρῆς quis mensis	146	dies mensis quomodo He-	
χρυσίπαις	223	siodus numerauerit	190
D		διπλῶν tria significare	25
Dæmon, anima	28	dimidium esse plus toto	33
Dæmones quid sint		diuitias comitatur uirtus,	
	63	et quomodo	104
Damodes, piscarius	5	Diis, pater Hesiodi	3.169
Dei appellationem quinque		Διμήτης quid sit	30.31.163
habere significationes		Δῖς	132
	22	Διμήτης	113
deorum nomina tripliciter		domini quales sint eligendi	
exponi posse	23		182
filij qui dicantur	72	domus epibeton	70
		Dorica	

INDEX

Dorica dialecti proprie-		elysius campus quid	75
tus	30.86	ἐλυσία unde sit formatum	
ἀλφειός	136	III	
ἀλφειός qui vocetur apud He-		ἐλφειός	241
siodum	113	ἐλφειός	222
ἀλφειός quid	216	ἐλφειός quid	141
dualis numerus pro plurali		ἐν quid	187
77		ἐν unde	127
δυστάλας epitheton inui-		ἐν duo significat	74
dia	79	ἐνδοίγας unde Neptunus	
δυστάλας	33	254	
δυστάλας iudices	33	ἐνδοί	237
E.		ἐπανάστασις	105
ἐχάρ plura significare	255	ἐπανάστασις	105
ἐχάρπρις	217	ἐπανάστασις	137
ἐχάρ quid	110	ἐπανά	132
ἐχάρ	25	ἐπανάστασις	66
ἐχάρ pro vñ	225	Epicharmus septem Musas	
ἐχάρπρις	87	recenset	13
ἐπανάστα	71	Epietetus, famulus	9
ἐπανάστα unde	131	ἐπανάστασις	158
Electra	236	Epimetheus	45.249
elementa vocari immortalia		ἐπανάστασις	30
lia	60	ἐπανάστα quid sit	124
elementorum figura quae		ἐπανάστα litera quando	
les	73	fit in usu	25
Eleuther	213	equi fons	208
ἐλφ	138	Eratus filius quis	18
ἐνδοίγας	210	Erichthonij armenta	162
		Bridanus	

INDEX.

Eridanus 242

Erinyes unde natae 228

eis duo significat 25

Eritraea 171

ἔρως quid 48

ἑρμῆς 64

ἑρῖα 181

ἑρῖα unde dicatur 83

ἑρῖα quid 77

Euenus 242

ἑρμῆς quid sit 28

ἑρμῆς 206

Eumelus Corinthius 13

Euryalia, opus Homeri cu-

iufdam 8

Euripides, olerum colle-

ctor s. confertur cum

Aeschilo 130

Euripidis uersus 67.

214.229

Euripus Boeotiae 170

Euterpes filius quis 15

ἑρῖα uocari Pleiades

125

exosis 149

ἑρῖα 70

ἑρῖα 244

ἑρῖα 102

ἑρῖα 245

P.

F **Amæ curā maximam**
esse habendam 186

famis expellendæ compen-
dium 34

fatum uocari ἑρῖα, ἑρῖα
cur 48 appellari ma-

gniuocum 87

ferrum utrum ab initio fue-
rit 68

flatus unde fiat 168

fluuiorum nomina pluri-
ma 242

fluuios uocari τρυφῶντες
201

stamina quando sint tem-
peratissima 160

formicae nomen 191

prudencia. **ibid.**

industria 187

fuci natura 102

fulmē unde generetur 44

G.

G **Anyctor, filius Am-**
phidamantis 6

γῆα 73

garrulitatis incōmoda 177

Genus quid sit 206

Geryon triceps 238

Gigantes

I N D E X.

Gigantes unde nati & di-	Heliconiæ Musæ	208
cti 228 cur dicantur.	Heptaporus	242
esse orti in μυιαῶ 69	heroes quid sint	63
Gigantum nomina 228	unde dicti	72
seculum 68	Herculis proles numerosa	
γυγρῶδες 87	ex una nocte	213
γῆρυς unde 211	Herculis primus labor 242	
glaucorum animalium pro-	per Herculem, sol intelligi-	
prietat 51	tur	231
γλαυκῶπις cur Minerva 51	Hermus	242
γῆρυς 134	Herodotus citatur	152
γῆρυς quid 237	Hesiodus, pastor ouium 4	
Gratiæ coniunctæ Musis	à Musis lauris nutritur.	
214	ibid. mutat genus uitæ	
gruin uox 137	pastorale. ibid. quot	
Gyges 226	libros scripserit 8 quos	
γῆρυς quid 134	uersus recitauerit in cer	
H	tamine cum Homero 7	
H Aliacmon 242	utrum antiquior Home	
balimi conficiendi ra	ro 6 cur librum suum	
tiones 34	fratri dedicauerit 11	
Harpymarum nomina &	declaratur uictor 7	
etymologia 236	quomodo sit mortuus 8	
Hecate ubi culta 246	Hesiodi parentes 3 pere-	
Helicon, mons 214 ubi	regrinatio quæ fuerit	
situs 20	170 filij 96 imbecila	
Heliconis allegoria 17.20	litas in arte metrica 133	
etymologia. ibid.	certamen cum Home	
Heliconē esse duplicem 20	ro 6 proœmium esse	
	allego-	

INDEX.

allegoricum	21	libri	humiditas facit putrefa-		
comparantur lauro	5		ctionem	128	facit cu-
librorum ordinis ratio			pidinem	219	
12. elegium	9	proce-	Hyades stellæ	119	cur
mium non esse genui-			fic appellantur	167	
num	12.19		quæ stellæ dicantur	121	
Hesiodo cur Musæ lauros			per Hydram quid intellio		
porrexerint	211		gatur	240	
Hesperides argutæ	237		byeme bobus parciozem		
Hipponax citatur	109		administrandum uictum		
hirundo quando apparet			153		
154.156			byemis sæuitia describitur		
de Hirundine fabula	157		147		
historia de defunctis ani-			Hymenæus filius Clîus	15.	
mabus	75		18		
historiâ quis inuenerit	18		Hyperion, quid	223	
hominis ætates septem	136		ex Hypothesi schema	43	
Homerus, quot libros scri-			I		
pserit	8		Ialemus filius Clîus	15.18	
Homeri law	95	nomen	Lapeti etymologia	45	
plures habuisse	7.8		proles quæ	118	
ætas	6.8	uersus ab ia-	ignis artificiosus	47	
pso recitati in certami-			ignis causa artium	48	
ne cum Hesiodo	7	uer	ignis furtum quid sit alle-		
sus citati	18.77.80.		gorice	40	usu artes
104.177.215.239.254			esse inuentas	37	
Homerum non esse uictum			epitheton	209	
ab Hesiodo	88		ideus quid	191	
hostes sæpe prodesse	98		idæ	253	
			impios		

I N D E X.

<i>impíos florere</i>	106	<i>Iunonis frans</i>	100
<i>indeclinabilia nomina quæ sint</i>	175	<i>Iupiter tria significat</i>	23
<i>infinitivus pro imperativo</i>	124	<i>Iupiter fingitur novæ dico bus generasse Musus</i>	213
<i>insularum fortunatarum amœnitas</i>	76	<i>ius habere in manibus</i>	78
<i>intelligentiæ qui dicantur</i>	216	<i>iustitia cur dicitur appelle- tur</i>	25
<i>invidia</i>	25.28	<i>iustitiam esse filiam Iovis</i>	93
<i>isadon quid</i>	99	<i>in omnibus creatu- ris cerni</i>	93
<i>industriæ commendatio</i>	142	<i>Iris quid sit</i>	236
<i>Iobi oues</i>	162	<i>Isocratis præceptum de tem- poribus loquendi</i>	192
<i>Iolans quis</i>	200	<i>is</i>	132
<i>isadon</i>	208	<i>is.</i>	ibid.
<i>Ionice dialecti proprietas</i>	86.134	<i>is quid</i>	66
<i>is unde</i>	32	<i>isios</i>	131
<i>Isidis fabulæ interpretatio</i>	32	<i>isios</i>	248
<i>is pro isios</i>	107	<i>isios quid</i>	65
<i>Ister</i>	242	<i>isios unde</i>	71.131
<i>isios</i>	134	<i>isios quid et quomodo con- struatur</i>	129
<i>insulæ fortunatæ veterum</i>	75	<i>isios quid</i>	50
<i>invidiæ epitheton</i>	79	<i>isios quatuor significat</i>	159
<i>Iunonis nomen tria signi- ficare</i>	23	K.	
		K <i>Αδύναμις</i>	108
		<i>καταλλόμενος</i>	127
		<i>καταρπύς</i>	108
		<i>κατάχαρις</i>	

INDEX.

κατόχαρτος quid	29	κνύριμα unde Venus dicta	
καλία	102		229
καλις cur domus appelle-		κώμης quid	169
tur	127	κντίλλασα	115
κάλως & κάλιν distinguish			L.
tur	134	L Achesis	204
κάμανις quid	205	Λαύτμα quid & unde	
καταβάς	113	74	
κα particula usus	85.102	Lapitharum bellum	202
κακονίμω &	145	lasciuos esse humidos	229
κάπυρος	29	laurum non facile putre-	
κάρυξ unde	211	fieri	135
κάβυρις	203	leonis animus apertior	
κάβυρις.	ibid.	241	
κακίς & καυτίς differūt		Lernæa hydra	240
47		λίχαι quid fuerint	146
κακίς.	ibid.	liberorum qualitas pendet	
λίαν quid sit	31	á parentibus	181
κάβυρος epitheton fuci	103	Licida Argiui factum	98
κάβυς	214	lignis secandis conuenien-	
καρεσίδες	87	tissimum tempus	128
καρψίνος	178	lingua bonitas & malitia	
καράδης quid	173	177	
καράτης	184	Liní parentes	15.18
καρίξ avis infausta nuptijs		λίπες & λιπαρές	149
194		λίπια	247
καρπίων quid	48.91	λίπες.	ibid.
καρπίδης quid	27	λίπης quid	245
καρπίος quid	60	λίπης quid sit apud Hesio-	
		dum	

INDEX.

dum	180	lari 240 esse	111
loquendi tempora quæ a-		99	
ptissima	192	maluæ usus	34
Lucianus, lapicida	5	mare quomodo ortum	219
lunam solam non prodesse		mare esse malum	74
193		matrimonium quando sit	
lunæ nomina	238	contrahendum	174
Lunaris mensis	188	matutinus ortus	155
Lycophron citatur	211	μάσα quid & unde	161
Lycophronis Alexandra	3	μάσας	62
expositio	2	μάσας quid sit proprie	
lydius lapis.	ibid.	116	
αὐγὰ quæ sint, & cur sic		Medusa quid	237
dicta	81	μάσα	136
λύνειν	247	μάσα, quæ formet ex se tē-	
Lyngæus quis fuerit	265	pōra	111
lyricorum poetarum γνῶ-		μάς	153
σιμα	3	Melampus citatur	195
Lysimachi opus de poetis		Melanthius citatur	109
20		μῆτις quid	69
αὐσιμῆς	221	Melissei Adelpheica	20
M.		melodiarum inventor quis	
Mæander	242	18	
Magnetis hostis	59	Melpomenes filius quis	15
magnus dies qui uocetur		Menander citatur	224
194		mendacium dici duabus de	
μάσας	67	causis	232
μαλῶν πῦρ	209	mensis dies qui boni, qui	
malitiam, hydram appel-		mali	188

Mercurij

INDEX.

Mercurij cognomina	48	mundi plage quatuor	
μῆρμος	73.96		244
Merops quid	59	munificētiam esse regionem	
μῆραβος quid	141	munus	63
messē quando expediat		Musae nomen tripliciter ac	
facere	118	cipi	20
μῆρᾱν quid sit	112	Musae cur nouem	13.17
metum appellari pallidum		Musae quid sint reuera	13.
	224		16
μῆρᾱν quid	166	Musae unde dicantur	12.13
μῆρα unde dicantur	227	cur dicantur choreas	
μῆρᾱν	250	ducere	17
μῆρᾱ cur ouis dicatur	74	Musarum parentes	16
milijs seminatio	207	Musarum inuenta	14.
Minervae nomen tria si-			216
gnificare	23	Musarum nomina alia,	
Minervae cognomina	51	quàm uulgò recēsentur	
μινῆρα	24.91.107		14.15
μινῆς quid	127	Musarum quasdam esse	
μινῆρας unde	24	uirgines, quasdam con-	
monodorum indicium	3	iuges	16
mentes quomodo orti	219	Musarum benigni oculi	
mortuos quomodo descri-		quid efficiant	216
bat Hesiodus	230	Musarum liberi enume-	
μῆρᾱν	25	rantur	15
mulierum praegnantium		Musis cur attribuantur fi-	
metaphora	254	lij	18
mul qui uocentur	39	Musas posse inueniri inuē-	
mundi aetatum diuifio	57	meras	15.16
		3 2	Musas

INDEX.

<i>musas alij nouem, alij pau-</i>		<i>numeros significantia no-</i>	
<i>ciores, enumerant</i>	13	<i>mina, indeclinabilia</i>	
<i>esse concordēs</i>	214		175
<i>Musicæ efficacia</i>	218	<i>numerus certus pro incero</i>	
<i>musus unde ductum</i>	92	<i>to</i>	92
<i>musus quid sit.</i>	ibid.	<i>nuptiarum dies auspicatus</i>	
		<i>quis</i>	194
N.		<i>nympharum nomina</i>	69
N <i>Naugatio anceps</i>	237		O.
<i>naugatio quo tem-</i>		<i>ο μνησιν quando asfiretur</i>	
<i>pore sit opportuna</i>	171		180
<i>nauigationem improbauit</i>		<i>obliquus qui dicatur</i>	24
<i>Hesiodus</i>	167	<i>ὀβελος quid</i>	69
<i>ναυίας</i>	136	<i>occulta non esse reuelanda</i>	
<i>nebula unde sit</i>	168		186
<i>Nemæa in Peloponneso</i>	9	<i>Oedipi opes</i>	74
<i>Nemæa</i>	242	<i>Oenoa</i>	9
<i>Nessus.</i>	ibid.	<i>οινος</i>	184
<i>Neptunus cur ἱεροσύνη</i>		<i>οἰωνοί qui dicantur proprie</i>	
<i>254</i>			97
<i>Neptunum dici Taureum</i>		<i>ὀλβος quid sit</i>	28
<i>201</i>		<i>ὀλίγη</i>	29
<i>νεφελῶν σῖτος Iuppiter</i>	41	<i>ὀλμος</i>	209
<i>Nereidum nomina</i>	233	<i>ὀλμος quid</i>	132
<i>numerus</i>	235	<i>Olympus unde cælum uoc-</i>	
<i>νεσῆες quid</i>	148	<i>cetur</i>	80
<i>νεῖα qui dicantur</i>	216	<i>ὀμόφρονες esse Musas</i>	214
<i>noctes esse decorum</i>	179.	<i>ὀμπεδοίαι</i>	212
<i>180</i>		<i>ὀμῶσις quid sit</i>	77
<i>noualis terræ laudes</i>	140		ὀμῶσις

INDEX.

ἴδιον quid sit	108	ἴδρα	209.212
ἴδιον	180	otium prohibetur	185
ἴδιον.	ibid.	ἴδιον quid	253
ἴδιον & ἴδιον differunt	27	P.	
ἴδιον quid & unde	92	Pacis epitheton	87
oraculum, datum Hesiodo		πασις	136
8.9		Palaphatus, Thalia filius	
Orchomenij eruunt sepul-		15.18	
tum Hesiodum	9	πασις quid	133
orichalcus	201	πασις quid & unde	51
orientales partes cœli quæ		Palma quid	133
123		palustra loca esse putrida	
Orion persecutus Pleiades		128	
119		Pandionis	156
Orionis & canis uicinitas		Pandora quid sit & unde	
166		dicatur	42.52
Orpheus quid inuenerit		πασις	203
19		Panides, rex Eubœæ	6
Orpheus scripsit opera et		parallelismus	53.62.63
dies	10.11	Parthenius	242.
Orphei accuratior doctri-		pastorum reprehensio	
na de discrimine dieo-		240	
rum	192	Patra nouæ	31
Orphei parentes	15 uer-	paupertas quæ reprehendi	
sus	72.147.187	debet	177
Ὀρφοί	156	paupertas occultat uirtus	
Orthus	239	tes	104
Ostris quis sit	32	πασις	256
Ossa, mons	209	πασις unde sit	107
		5 3	πασις

INDEX.

<i>παρρησια</i>	66	<i>tem</i>	130
<i>παρρησια</i>	113	<i>Phicium quid</i>	199.241
<i>peccata omnia esse ipsa</i>		<i>Philomela, filia Pandionis</i>	
107		156	
<i>πιδιαια</i>	209	<i>Philomela apologus</i>	81
<i>Pegasi allegoria</i>	237.238.	<i>epitheton</i>	82
241		<i>Phorcyn quid</i>	233.236
<i>πενες quid proprie</i>	191	<i>Phriconis, urbs</i>	3
<i>Periclis perniciosi amores</i>		<i>Pieria, mons</i>	212
90		<i>Pieria unde nomen acced</i>	
<i>periurij poena</i>	195	<i>pit</i>	10
<i>Persarum consuetudo in</i>		<i>Pieriae allegoria</i>	17
<i>mictu</i>	179	<i>Pieriam esse duplicem</i>	20
<i>Perfes</i>	244.246	<i>Pieridas musas cur Hesiod</i>	
<i>Perseus unde dictus</i>	237	<i>dus inuocet in opyne</i>	
<i>Persei fabula</i>	203	19.21	
<i>genealogia.</i>	ibid.	<i>Pindarus mulctatur a The</i>	
<i>pestilitatem ex annonae ca</i>		<i>banis</i>	130
<i>ritate fieri</i>	91	<i>Pindarus fecit Hesiodo eo</i>	
<i>πιδιαια</i>	97	<i>pitaphium</i>	10
<i>πιδιαια unde</i>	97	<i>Pisides citatur</i>	134
<i>πιδιαια</i>	70	<i>Pithœgia festum Græco-</i>	
<i>Phalaris quando uixerit</i>	8	<i>rum</i>	114
<i>Phalaris unde fuerit oriun</i>		<i>Pittaci Lesbij factum</i>	177
<i>dus</i>	10	<i>planetae quo spacio tem-</i>	
<i>Phasis</i>	242	<i>poris peragrent zodia-</i>	
<i>Pherecydes de aqua</i>	220	<i>cum</i>	130
<i>Pherenicus Tragicus mul-</i>		<i>planetarum numerus</i>	122
<i>ctatur propter uerita-</i>		<i>Plato citatur</i>	220
		<i>Pleiades</i>	

INDEX.

Pleiades unde dicantur	121	Πολύφιδος	177
Pleiadum nomina	118	Polymnia filius quis	18
fabula	119	Praxiphanes	12
ortus quan		Προβύδης	204
do fiat	123.125	Προβύτης	136
Pleiadū occasus affert tem		primogenitorum praroga	
pestates	167	tiua	152
Πλαῖον.	ibid.	principia tria	219
Πλάτος quid sit	28	Proclus reprehenditur	1
pœnas esse certas scelerum		Procnæ fabula	157
231		Προκατάστασις	56
Ποιῖ qui uocentur	110	Promethews quomodo dis	
poësis quid sit	212	catur filius Lapeti	40
poetæ per excellentiam	3	quid	249
ex quatuor rebus co		Promethei tres significa	
gnoscentur.	ibid.	tiones	44
poetarum diuisia	2.3	Promethei fabulæ expli	
in Poetarum enarratione		catio allegorica	45
quæ non sint præter		Proserpinam etiam κέρνυ	
mittenda	1	dici	39.31
poetas quinque esse celeberrimos	3	prosopopœia quo nomine	
Ποικιλίδεσθαι quid sit	82	appelletur	85
Πόλεμος unde originem tra		Proto, Nereis	233
bat	26	Προῖον=αἴψης animarū quid	
Πόλις unde dicatur	217	sit	26
Πολλάνης esse Aeolicum	90	Πολύδης unde originem tra	
Πολλὶς	62	bit	28
Πολυμήχανος	240	pudor qui sit malus	104
polypus	149	qui bonus	105
		6 4	pueros

INDEX.

pueros esse exercendos la-	203	Rheni Gallici ruditas	2
boribus	185	Rhesus, filius Euterpes	15.
pulchritudinem esse uirtu-			
tem	104		18.242
Pycimeda, mater Hesio-		ῥιζόνιδως quis	173
di	3	ῥίος quid apud Hesiodum	
ῥυγισία	115		85
Pythagoras, quando uixe-		rota curvus mensuratur	
rit	8		133
ῥήτο, qualis sit uerbis	151	S.	
ῥιζών quis	110	Σ Litera à quibus geo-	
ῥιζός unde dictus	115	minetur & reijcia-	
ῥίος quid	77	tur	90
ῥιζοσφία quid & quando		Sao	233
cœperit nominari	108	sacrificiorum mos	108
ῥιζώας	202	Sangarius	242
ῥιζόν	91	sapientes fieri ex bona con-	
ῥίος quid	79	figuratione astrorum	
ῥύς quid	65		218
ῥύσις quid sit proprie		Sardanorū barbaries	46
73		Sardonij risus origo & si-	
R.		gnificatio	46
R Regum antiquorum di-		per Saturnum tempus in-	
uitæ	74	telligi	224
Reges appellari prudentes		Saturni tarditas	130
217		Scamander	243
reges à Ioue fieri	218	scillæ usus	34
ῥήα quid	223	schema nad' ῥιζώας	43
ῥέσι usum esse recentem		ῥήα quæ sint	64
		ῥήα	

INDEX.

ἐπίτληα quæ & cur dicantur	26	Soterichus, censor auri	5
scientiæ humanæ quales	17	spem residuam mansisse	54
Scutum Hesiodi quid contineat	196	Spens	242
senectutis epitheton	232	de Spe. Theocriti dictum	54
sepulchris non esse imponendos pueros	185	sphæra proprietas	73
Sibylla, Cumæ nata	3	σφίγγας	70
simulatio prohibetur	178	Sphinx	241
Simon philosophus coriarius	5	Sphinx quid fuerit historice	242
Sirenium parentes qui fuerint	15, 18	σπίλας quid	133
Sirius ubi situs	131. &	σπινδα quid sit	109
unde dictus.	ibid.	σταυρῶν quid sit	112
Sirij nomine appellari solem	160	stellarum ortus & occasus explicatur	122
Sirij exortus	165	Stesichorus, filius Hesiodi	8
σὺς	132	stultum, post factum sapere	84
σύναντες	159	re	84
Socrates, lapicida	5	σύνεσις	102
solis dies natalis quis epitheton	130	σύνε unde	245
solstitium quando fiat	144	T.	
somniorum genera	230	Tavvίαι/σπθ quid & unde	83
soni musici, tres	14	ταυτοσφυσί	245
Sophocles citatur	80	Taphij unde dicti Teleboæ	192
		Taphiorum expeditio	196
		5 5 tartara	

I N D E X.

cartara unde dicantur	221	tur	136
καύγαιος	201	Tbaletis sententia de prius	
π particula usus	85	cipijs	220
Teleboæ unde dicti	198	Tbalia filius quis fuerit	15
tempus esse patrem omniũ		Thamyris parentes	15.18
rerum	167	Thebas esse plures	73
tempora tria	14	Themis quid sit	25
tempora cur prius canescant		Theocriti dictum	54
76		Theogonia Hesiodi opus	
τίσες quid	149	arduum	21
Terei fabula	157	βαλγόν	224
τίσση unde dicantur	209	βαλία quid	61
τρεμυσός.	ibid.	βαρπός quid	106
ternarius numerus qualis		βαρπός unde	233. 236
17		βαρπ	212
τρεμυσγάρτος cur uocetur		δῆμος quid sit	68
Iupiter	40	δῆμος quid	85
terra quomodo prodierit		δῆος quid sint allegorice	63
ex aqua	219	δῆος & δῆος distina	
generavit cœlum	222	guuntur	158
terra quid secundum Ze-		δῆος quid	106
nonem	220	δῆος antiquorum	78
secundum		δῆος quid sit	25. 28
Platonem.	ibid.	δῆος quid sit	109
terra epitheton	102	Tiryns	239
terram esse similem cœlo		Titanes unde dicti	223.
222 Cererem uocari	30	230 quid significant	
terramotuum causa	173	253	
τρεμυσγάρτος & τρεμυ-		Titanum pugna	253
σγάρτος distinguunt		Tragic	

INDEX.

Tragicorum poetarum in-		me esse colendum	110
dicium	3	uicinos malos multum no-	
τράγους & τριπύς distin-		cere, declaratur exem-	
guuntur	132	plis	111
Triptolemi historia	30	uigesimum diem esse ma-	
parentes	15.18	gnum	194
tristitia exiccat	218	uinum quādo sit optimum	
Tritachmus Babylonius		159 in initio largiter	
162		bibendum	114
τρίπαι quatuor	143	uini incommoda	109
τρίψ	132	Virginis asterismi obserua-	
τρίψ	25.170	tio	152
Tyrphaonius	199	uirginem esse ducendā	175
Tyrphaus	240	uiros astate esse debiliores	
τύχη, quid sit	28	160	
Tzetzi frater	2	uirtutem esse matrem he-	
docendi praeclara	15	roum 72 difficulter	
τύμιν	153	comparari	100
V.		uirtutes generales esse qua-	
Venti quatuor	244	tuor	104
uentorum origo quae		uites quando amputandae	
fit	152	154	
Venus quādo maxime ex-		ulmi densitas	135
petatur	159	ungues quando non praeci-	
Venerem esse stultam	229	dendi	183
Vergiliae septem	118	unigenitos esse locupletes	
uermium species & nomi-		246	
na	132	urinae emittendae praece-	
uicinium inter omnes maxi-		pta	180
		υρπυ	

INDEX.

upupa fabula	157	υδρονόμος	163
Vulcanus quid Homero		υμνός τις	165
221		υμνός τις quid	56
uxoris bonae commoda	175	Z.	
uxorem tantum uxorem du-		Z Eidos terra	62
cendam esse	116	Z Zethus	214
X.		ζεύς quid sit	25.26.
Xerxes quid	77	28.79	
Xerxes causa ma-		zodiaci circuli significatio	
lorum in Persia	90	24	
Y.		ζυγὰ pro ζυγὰ	159
Y.	47		

FINIS.